ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂRE nr. 386

din 12 Martie 2009

Prin nota nr.6173/1154/2009 a secretarului general al Consiliului Superior al Magistraturii a fost supus aprobării şi dezbaterii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii proiectul Raportului privind starea justiţiei în anul 2008.

În conformitate cu dispoziţiile art.38 alin.3 din Legea nr.317/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, Consiliul Superior al Magistraturii elaborează anual un (...) raport privind starea justiţiei, pe care îl prezintă Camerelor reunite ale Parlamentului şi îl publică pe pagina sa de Internet şi în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a.

Structura aferentă Raportului privind starea justiţiei 2008 a făcut obiectul notei secretarului general nr.33416/1154/2008, fiind aprobată de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în şedinţa din data de 13.11.2008.

Datele necesare întocmirii raportului au fost furnizate de către compartimentele de specialitate ale aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii, evidenţele proprii fiind completate cu date solicitate Ministerului Justiţiei, Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. Totodată, au fost incluse aspectele rezultate din centralizarea răspunsurilor furnizate de curţile de apel şi parchetele de pe lângă curţile de apel la chestionarul pentru colectarea unor date necesare

Adresa: Bucureşti, Calea Plevnei 141B sector 6
Web: www.csm1909.ro

întocmirii raportului, acestea fiind prezentate la secţiunile corespunzătoare ale acestuia. În secţiunea privind raporturile sistemului judiciar cu societatea civilă au fost incluse şi cele mai interesante aspecte transmise de către asociaţiile profesionale şi alte ONG prin completarea chestionarului care a fost disponibil pe pagina de Internet a CSM.

Ca şi în anii precedenţi, şi în conformitate cu cele hotărâte de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în şedinţa din 13.11.2008, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Institutul Naţional al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri au transmis materiale rezumative privind propria activitate.

Examinând proiectul Raportului privind starea justiţiei în anul 2008,

În baza dispoziţiilor art.38 alin.3 din Legea nr.317/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare şi art.19 alin.1 pct.27, prin vot direct şi secret,

PLENUL
CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂŞTE

Art.1.- Aprobă Raportul privind starea justiţiei în anul 2008, care constituie anexă la prezenta hotărâre.

Art.2.- Prezenta hotărâre se comunică secretarului general al Consiliului Superior al Magistraturii pentru luarea măsurilor corespunzătoare, conform legii.

Dată în Bucureşti, la data de 12 Martie 2009

Preşedinte,

Judecător Viorel Virgil ANDREIEŞ

Adresa: Bucureşti, Calea Plevnei 141B sector 6
Web: www.csm1909.ro

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTATURII

RAPORT PRIVIND STAREA JUSTIȚIEI

2008

″Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției″ (art. 133 alin. (1) din Constituția României, republicată)

CUPRINS

CAPITOLUL 1 – CONSIDERAŢII GENERALE PRIVIND STRUCTURA AUTORITĂŢII JUDECĂTOREŞTI ŞI CADRUL LEGAL DE FUNCŢIONARE A SISTEMULUI JUDICIAR DIN ROMÂNIA……p.9

1.1. Structura şi modul de organizare şi funcţionare a instanţelor judecătoreşti

1.2. Structura şi modul de organizare şi funcţionare a Ministerului Public

1.3. Rolul constituţional al Consiliului Superior al Magistraturii

1.4. Organizarea statului potrivit principiului separaţiei şi echilibrului puterilor. Raporturile Autorităţii Judecătoreşti cu Legislativul. Raporturile Autorităţii Judecătoreşti cu Executivul

CAPITOLUL 2 - ANALIZA DE SISTEM – ASPECTE CANTITATIVE……p.21

2.1. Analiza statistică a activităţii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în anul 2008……p.21

2.2. Analiza statistică a activităţii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în anul 2008 (Structura centrală, DNA, DIICOT)……..p.24

2.3. Analiza statistică a activităţii celorlalte instanţe judecătoreşti în anul 2008……...p.54

2.3.1.Volumul de activitate

2.3.1.1. Volumul total de activitate
2.3.1.2. Activitatea la nivelul judecătoriilor
2.3.1.3. Activitatea la nivelul tribunalelor
2.3.1.4. Activitatea la nivelul tribunalelor specializate
2.3.1.5. Activitatea la nivelul curţilor de apel
2.3.1.6. Volumul de activitate pe materii

2.3.2. Operativitatea

2.3.2.1. Operativitatea la nivelul judecătoriilor.

2.3.2.2. Operativitatea la tribunale.

2.3.2.3. Operativitatea la tribunalele specializate
2.3.2.4. Operativitatea la curţile de apel.

2.3.3. Încărcătura pe judecător

2.3.3.1. Încărcătura la nivelul judecătoriilor
2.3.3.2. Încărcătura la nivelul tribunalelor
2.3.3.3. Încărcătura la nivelul tribunalelor specializate
2.3.3.4. Încărcătura la nivelul curţilor de apel

2.4. Analiza statistică a activităţii instanţelor militare în anul 2008……..p.71

2.4.1. Tribunalele militare
2.4.2. Tribunalul militar teritorial Bucureşti
2.4.3. Curtea Militară de Apel Bucureşti

2.5. Analiza statistică a activităţii celorlalte unităţi de parchet în anul 2008……p.73

2.5.1.Volumul de activitate

2.5.1.1. Volumul total de activitate.

2.5.1.2. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii.

2.5.1.3. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

2.5.1.4. Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori şi de familie Braşov

2.5.1.5. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel

2.5.1.6. Volumul de activitate pe materii

2.5.2. Operativitatea

2.5.2.1. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

2.5.2.2. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

2.5.2.3. Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori şi de familie Braşov

2.5.2.4. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel

2.5.3. Încărcătura pe procuror

2.5.3.1. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

2.5.3.2. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

2.5.3.3. Încărcătura la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori şi de familie Braşov

2.5.3.4. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel

2.6. Analiza statistică a activităţii parchetelor militare în anul 2008……p.98

2.6.1. Parchetele militare de pe lângă tribunalele militare

2.6.2. Parchetul militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti

2.6.3. Parchetul militar de pe lângă Curtea Militară de Apel

2.7. Privire comparativă privind datele statistice relevante pentru funcţionarea sistemului judiciar în alte ţări europene…….p.102

2.8. Concluzii privind evoluţia indicatorilor statistici la instanţe şi parchete în anul 2008. Vulnerabilităţi identificate. Măsuri de remediere propuse……p.108

2.9. Criminalitatea în date statistice……p.115

2.9.1. Date generale privind persoanele trimise în judecată

2.9.1.1. Statistica trimiterilor în judecată după criteriul teritorial.

2.9.1.2. Statistica trimiterilor în judecată în funcţie de criterii privind persoana inculpatului..

2.9.1.3. Statistica trimiterilor în judecată pe categorii de infracţiuni.

2.9.2. Date generale privind persoanele condamnate definitiv

2.9.2.1. Criminalitatea în teritoriu

2.9.2.2. Criminalitatea în funcţie de criterii privind persoana condamnată

2.9.2.3. Criminalitatea pe categorii de infracţiuni

2.9.3. Date privind infractorii minori

2.9.4. Structura pedepselor

2.9.5. Date generale privind victimele

2.9.6. Cauzele care au condus la creşterea/diminuarea numărului de fapte penale, pe categorii de infracţiuni şi politica de prevenţie a statului român în acest sens

CAPITOLUL 3 - ANALIZA CALITATIVĂ A SISTEMULUI JUDICIAR……p.141

3.1. Efectele principalelor modificări legislative operate în cursul anului 2008 asupra actului de justiţie şi asupra competenţelor de soluţionare a diferitelor tipuri de acţiuni în justiţie……p.141

3.2. Scurtă analiză a impactului preconizat al dispoziţiilor din noul Cod de procedură civilă, respectiv de procedură penală, asupra modului de funcţionare a sistemului judiciar…….p.147

3.3. Principalele direcţii de acţiune stabilite pentru anul 2008 de Consiliul Superior al Magistraturii, în vederea îndeplinirii obligaţiilor asumate în cadrul Mecanismului de cooperare şi verificare cu Uniunea Europeană…….p.151

3.4. Indici de calitate ai activităţii judiciare……p.153

3.4.1. Indici de calitate a activităţii instanţelor judecătoreşti

A. Repartizarea aleatorie a cauzelor.

B. Date privind durata de soluţionare a cauzelor.

C. Ponderea atacabilităţii hotărârilor.Indicele de desfiinţare

3.4.2. Indici de calitate ai activităţii parchetelor

A. Modul de repartizare a cauzelor.

B. Date privind durata de soluţionare a cauzelor.

C. Ponderea cauzelor restituite definitiv de către instanţele de judecată în vederea refacerii sau completării urmăririi penale. Ponderea inculpaţilor achitaţi definitiv din totalul trimişilor în judecată

3.5. Măsuri pentru unificarea practicii judiciare……p.174

3.5.1. Rolul fundamental al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în unificarea practicii judiciare. Recursul în interesul legii.

3.5.2. Alte măsuri de unificare a practicii judiciare, la nivel central

3.5.3. Măsuri de unificare a practicii judiciare la nivelul instanţelor judecătoreşti/parchetelor de pe lângă acestea

3.6. Aplicarea dispoziţiilor Convenţiei Europene a Drepturilor Omului în sistemul juridic românesc, de către judecători şi procurori……p.191

3.6.1 Analiza principalelor categorii de cauze care au atras condamnarea statului român în anul 2008

3.6.2. Cauze în care s-au pronunţat hotărâri de respingere. Statistica cererilor declarate inadmisibile şi a celor în care litigiul s-a stins prin învoiala părţilor.

3.6.3. Aplicarea CEDO în dreptul intern

A. Principalele măsuri luate în cursul anului 2008 în vederea armonizării legislaţiei şi practicilor interne cu dispoziţiile CEDO.

B. Aplicarea directă a CEDO în activitatea instanţelor şi parchetelor.

3.7. Instanţele şi parchetele din România în planul dreptului comunitar şi a celui internaţional……..p.209

3.7.1. Aplicarea directă a dreptului comunitar.

3.7.2. Pregătirea judecătorilor şi procurorilor în materia dreptului comunitar.

3.7.3. Cooperarea judiciară în cadrul Uniunii Europene şi pe plan internaţional

3.7.3.1. Cooperarea în materie civilă şi comercială.

3.7.3.2. Cooperarea în materie penală.

3.7.3.3. Alte activităţi desfăşurate în cursul anului 2008 în materia cooperării judiciare în cadrul Uniunii Europene şi pe plan internaţional

3.8. Creşterea gradului de specializare în activitatea judiciară…….p.220

3.8.1. Specializarea la nivel instituţional – instanţe, parchete, secţii şi complete specializate –

3.8.2. Programele de formare profesională specializată a magistraţilor

3.8.3. Scurte aspecte de drept comparat

3.9. Evaluarea programelor de formare profesională pentru personalul din sistemul judiciar……..p.227

3.9.1. Evaluarea programelor de formare profesională ale judecătorilor şi procurorilor

3.9.1.1. Evaluarea activităţii de formare iniţială realizată de către Institutul Naţional al Magistraturii

3.9.1.2. Evaluarea activităţii de formare continuă realizată de către Institutul Naţional al Magistraturii

3.9.1.3. Evaluarea activităţilor de formare continuă desfăşurate la nivel descentralizat

3.9.2. Evaluarea programelor de formare profesională a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanţelor şi parchetelor

3.9.2.1. Evaluarea activităţii de formare iniţială realizată de către Şcoala Naţională de Grefieri

3.9.2.2. Evaluarea activităţii de formare continuă realizată de către Şcoala Naţională de Grefieri

3.9.2.3. Evaluarea activităţilor de formare continuă desfăşurate la nivel descentralizat

3.10. Progrese înregistrate în domeniul justiţiei pentru minori şi a protecţiei drepturilor copilului……p.245

3.11. Creşterea nivelului calitativ al managementului instanţelor şi Parchetelor…….p.250

3.11.1. Monitorizarea calităţii managementului la instanţe şi parchete.

3.11.2. Formarea profesională specializată a conducătorilor de instanţe şi parchete. Alte măsuri de îmbunătăţire a managementului

3.11.3. Aspecte de drept comparat privind monitorizarea calităţii activităţii judiciare în alte state europene

3.12. Creşterea gradului de transparenţă a funcţionării justiţiei……..p.258

3.12.1. Stadiul implementării Strategiei de comunicare şi relaţii publice a sistemului judiciar

3.12.2. Aplicarea de către instanţe şi parchete a dispoziţiilor Legii nr.544/2001

3.12.3. Aplicarea de către instanţe şi parchete a dispoziţiilor Legii nr.677/2001

3.13. Degrevarea judecătorilor şi procurorilor de sarcinile non-judiciare, în vederea creşterii calităţii actului de justiţie……..p.265

3.13.1. Stadiul proiectului pilor privind modulele judecător-grefier

3.13.2. Dispoziţii legale sau propuneri de lege ferenda care ar putea genera diminuarea supraîncărcării instanţelor şi parchetelor sau degrevarea judecătorilor sau procurorilor de sarcini non judiciare

3.13.3. Măsuri luate de instanţe şi parchete privind degrevarea judecătorilor/procurorilor de sarcini auxiliare

3.14. Îmbunătăţirea liberului acces la justiţie…….p.275

3.15. Concluzii privind progresele înregistrate, precum şi vulnerabilităţile identificate şi măsurile de remediere a acestora……p.277

CAPITOLUL 4 - GESTIONAREA RESURSELOR……p.288

4.1 Scurtă prezentare a Strategiei de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada august 2008-2011. Aspecte de drept comparat privind numărul, recrutarea şi mandatul judecătorilor şi procurorilor……..p.288

4.2. Politica de resurse umane privind judecătorii şi procurorii în anul 2008…….p.297

4.2.1. Ocuparea posturilor de execuţie vacante

4.2.2. Promovarea în funcţii de execuţie vacante

4.2.3. Numirea în funcţii de conducere

4.2.4. Delegarea în funcţii de conducere a judecătorilor şi procurorilor

4.2.5. Promovarea la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

4.2.6. Situaţia posturilor de magistrat asistent la Î.C.C.J.

4.3. Fluctuaţia judecătorilor şi procurorilor în anul 2008……..p.310

4.3.1. Eliberări din funcţia de judecător/procuror

4.3.2. Transferul judecătorilor şi procurorilor

4.3.3. Detaşarea judecătorilor şi procurorilor

4.4. Scurte concluzii privind eficienţa actualelor dispoziţii legale privind recrutarea şi cariera judecătorilor şi procurorilor. Propuneri de lege ferenda formulate/avizate de CSM privind modificarea legilor justiţiei în acest domeniu……...p.312

4.5. Stadiul procedurii de evaluare profesională a judecătorilor şi procurorilor……p.314

4.6. Stadiul aplicării dispoziţiilor legale referitoare la depunerea diferitelor tipuri de declaraţii de către judecători şi procurori……...p.317

4.7. Aspecte privind răspunderea disciplinară şi penală a judecătorilor, procurorilor şi a magistraţilor asistenţi……..p.321

4.7.1. Răspunderea disciplinară a judecătorilor, procurorilor şi magistraţilor asistenţi

4.7.2. Răspunderea penală a judecătorilor, procurorilor şi magistraţilor asistenţi

4.7.3. Scurte aspecte de drept comparat

4.8. Apărarea independenţei individuale şi a reputaţiei profesionale a judecătorilor şi procurorilor……..p.328

4.9. Scurtă analiză statistică privind activitatea Institutului Național al Magistraturii în anul 2008……p.330

4.10. Politica de resurse umane privind personalul auxiliar……..p.345

4.10.1. Modalităţile de ocupare a posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate din cadrul instanţelor şi parchetelor.

4.10.2. Principalele categorii de personal auxiliar şi rolul acestora pentru buna desfăşurare a activităţii instanţelor şi parchetelor.

4.10.3. Răspunderea disciplinară şi penală a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanţelor şi parchetelor.

4.11. Scurtă analiză statistică privind activitatea Şcolii Naționale de Grefieri…….p.349

4.12.Resursele materiale aflate la dispoziţia instanţelor şi parchetelor în anul 2008...p.358

4.12.1. Starea sediilor instanţelor şi parchetelor. Programe în derulare privind îmbunătăţirea situaţiei acestora. Alte programe de investiţii.

4.12.2. Resursele financiare disponibile la nivelul instanţelor şi parchetelor în cursul anului 2008.

4.13. Continuarea şi dezvoltarea procesului de informatizare a instanţelor şi parchetelor

4.13.1. Dezvoltarea aplicaţiei informatice ECRIS…….**p.365**

4.13.2. Scurtă prezentare a portalului instanţelor de judecată şi a categoriilor de informaţii disponibile în cadrul acestuia, precum şi prin accesarea paginilor de web ale CSM, Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi a Ministerului Public.

4.13.3. Posibilitatea extinderii furnizării de servicii on-line de către instanţe şi parchete către justiţiabili

CAPITOLUL 5 - RAPORTURILE DINTRE SISTEMUL JUSTIȚIEI ŞI CELELALTE INSTITUŢII ŞI ORGANISME, PRECUM ŞI CU SOCIETATEA CIVILĂ……p.374

5.1. Raporturile dintre instanţe şi parchete, precum şi cu CSM……p.374

5.2. Raporturile dintre instanţe/parchete şi barourile de avocaţi, colegiile consilierilor juridici, experţii judiciari, precum şi cu justiţiabilii…….p.376

5.3. Raporturile cu mass-media……..p.380

5.4. Raporturile cu societatea civilă……p.382

5.5. Raporturile cu instituţiile şi organizaţiile internaţionale……..p.388

5.5.1. Relaţii bilaterale ale CSM cu alte consilii judiciare din Europa

5.5.2. Relaţiile cu alte consilii judiciare în cadrul Reţelei Europene a Consiliilor Judiciare

5.5.3. Relaţiile Consiliului Superior al Magistraturii cu alte instituţii internaţionale

5.5.4. Relaţia cu Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni

5.5.5. Programe cu finanţare europeană

5.5.6. Stadiul derulării programelor finanţate de Banca Mondială

5.5.7. Colaborarea Ministerului Justiţiei şi a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu instituţii şi organisme internaţionale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar

CAPITOLUL 6 - Concluzii privind principalele progrese înregistrate, vulnerabilităţi identificate şi măsurile luate sau propuse pentru remedierea acestora……p.420

- Capitolul 1 -
CONSIDERAŢII GENERALE PRIVIND STRUCTURA AUTORITĂŢII JUDECĂTOREŞTI ŞI CADRUL LEGAL DE FUNCŢIONARE A SISTEMULUI JUDICIAR DIN ROMÂNIA[1]

1.1 Structura şi modul de organizare şi funcţionare a instanţelor judecătoreşti

Justiţia se realizează în România prin instanţele judecătoreşti, organizate într-o structură piramidală, puterea judecătorească fiind exercitată de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi de celelalte instanţe judecătoreşti stabilite de lege, potrivit prevederilor art.126 din Constituţia României şi art. 1 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Organizarea şi funcţionarea sistemului judiciar din România sunt reglementate prin Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare. În conformitate cu prevederile acestui act normativ, justiţia se înfăptuieşte în numele legii, este unică, imparţială şi egală pentru toţi şi se realizează prin următoarele instanţe judecătoreşti: Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, curţile de apel, tribunalele, tribunalele specializate şi judecătoriile.

La vârful structurii piramidale a instanţelor judecătoreşti se află **Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie**, compunerea şi regulile de funcţionare ale instanţei supreme fiind stabilite prin lege organică.

Conform dispoziţiilor art. 18 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, în România funcţionează o singură instanţă supremă, denumită Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu personalitate juridică şi cu sediul în capitala ţării. Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este instanţa supremă în ierarhia instanţelor judecătoreşti din România şi are, în principal, competenţa de a judeca recursul în casaţie şi de a asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legii de către celelalte instanţe judecătoreşti.

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este organizată în 4 secţii – Secţia civilă şi de proprietate intelectuală, Secţia penală, Secţia comercială, Secţia de contencios administrativ şi fiscal, Completul de 9 judecători şi Secţiile Unite, fiecare având o competenţă proprie, stabilită prin lege.

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este condusă de un preşedinte, ajutat de un vicepreşedinte şi 4 preşedinţi de secţie.

În structura Înaltei curţi de Casaţie şi Justiţie intră Cancelaria, direcţii, servicii şi birouri.

[1] Capitol elaborat de către Direcţia legislaţie, documentare şi contencios din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

Următorul nivel al sistemului judiciar este asigurat de **curţile de apel**, instanţe cu personalitate juridică, în circumscripţia cărora funcţionează mai multe tribunale şi tribunale specializate.

Curţile de apel sunt în număr de 16, 15 civile şi Curtea Militară de Apel, iar circumscripţiile şi localităţile de reşedinţă ale curţilor de apel sunt stabilite în Anexa 1 la Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare[2].

În cadrul curţilor de apel funcţionează secţii sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori şi de familie, cauze de contencios administrativ şi fiscal, cauze privind conflicte de muncă şi asigurări sociale, precum şi, în raport cu natura şi numărul cauzelor, secţii maritime şi fluviale (la Curţile de Apel Constanţa şi Galaţi) sau pentru alte materii.

Curţile de apel sunt conduse de câte un preşedinte ajutat de unul sau mai mulţi vicepreşedinţi.

Curţile de apel judecă atât în primă instanţă, cât şi ca instanţe de control judiciar pentru instanţele ierarhic inferioare din circumscripţia lor administrativ teritorială.

Tribunalele constituie cea de a treia verigă din sistemul instanţelor judecătoreşti, fiind instanţe cu personalitate juridică organizate la nivelul fiecărui judeţ şi al municipiului Bucureşti. Prin lege au fost înfiinţate 42 de tribunale[3].

În cadrul tribunalelor funcţionează secţii sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori şi familie, cauze de contencios administrativ şi fiscal, cauze privind conflictele de muncă şi asigurări sociale, precum şi, în raport cu natura şi numărul cauzelor, secţii maritime şi fluviale sau pentru alte materii.

Tribunalele sunt conduse de un preşedinte, care poate fi ajutat de 1-2 vicepreşedinţi. Ele judecă în materiile ce le sunt date în competenţă prin lege, atât în primă instanţă, cât şi ca instanţe de control judiciar pentru hotărârile pronunţate de judecătorii.

Legea nr. 304/2004, în forma anterioară modificării şi completării ei prin Legea nr. 247/2005, stabilea obligativitatea înfiinţării a patru tipuri de tribunale specializate (pentru minori şi familie, de muncă şi asigurări sociale, comerciale, administrativ-fiscale) care urmau să fie puse în funcţiune, în mod eşalonat, până cel mai târziu la data de 1 ianuarie 2008.

Sub imperiul acestui cadru normativ au fost înfiinţate 4 tribunale specializate , care funcţionează şi în prezent, respectiv: Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Mureş şi Tribunalul Comercial Argeş.

---

[2] Potrivit acestui act normativ, în România funcţionează curţi de apel în localităţile: Alba Iulia, Piteşti, Bacău, Oradea, Suceava, Braşov, Bucureşti, Cluj, Constanţa, Craiova, Galaţi, Iaşi, Târgu Mureş, Ploieşti, Timişoara. fiecare având în circumscripţie de la 2 până la 5 judeţe.

[3] Dintre cele 42 de tribunale prevăzute de lege funcţionează în prezent 41; Tribunalul Ilfov nu funcţionează, cauzele de competenţa acestuia fiind judecate în prezent de Tribunalul Bucureşti.

Aceste instanţe nu au personalitate juridică, au sediul de regulă în municipiul reşedinţă de judeţ şi preiau cauzele de competența tribunalului în domeniile în care se înființează, iar activitatea lor s-a desfăşurat în condiţiile unei specializări reale şi efective a judecătorilor, ceea ce a condus la creşterea calităţii actului de justiţie, prin operativitatea soluţionării cauzelor şi calitatea hotărârilor pronunţate.

Prin Legea nr. 247/2005, s-a renunțat la obligativitatea înființării instanţelor specializate rămânând posibilitatea, în unele materii chiar obligativitatea, înfiinţării de secţii şi complete specializate. Totuşi, înființarea de instanțe specializate nu a fost total exclusă, fiind menținută posibilitatea organizării acestora.

În conformitate cu procedura reglementată de Legea privind organizarea judiciară, secţiile şi completele specializate ale curților de apel şi ale instanţelor din circumscripţia acestora se înființează, la propunerea colegiilor de conducere ale fiecărei instanțe, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, iar componența completelor specializate se stabileşte de colegiul de conducere al instanţei în raport cu volumul de activitate şi specializarea judecătorilor.

La baza sistemului judiciar se află **judecătoriile**, cu competență generală de soluționare a litigiilor. Judecătoriile sunt instanţe fără personalitate juridică, organizate în judeţe şi în sectoarele municipiului Bucureşti, iar localitățile care fac parte din circumscripţia judecătoriilor sunt stabilite prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii. În prezent, localitățile care fac parte din circumscripția fiecărei judecătorii sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 337/1993, cu modificările şi completările ulterioare.

Prin lege au fost înființate 188 de judecătorii[4], dintre care 6 în mediul rural, iar restul în mediul urban. Judecătoriile din fiecare judeţ sau, după caz, din municipiul Bucureşti sunt cuprinse în circumscripția tribunalelor.

În raport cu numărul şi natura cauzelor, în cadrul judecătoriilor se pot înființa secții sau complete specializate. Înființarea acestora este obligatorie în materia cauzelor cu minori şi de familie, precum şi în materia fondului funciar.

Judecătoriile sunt conduse de un președinte, care poate fi ajutat de un vicepreşedinte.

Instanţele militare sunt organizate în tribunale militare, Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti şi Curtea Militară de Apel.

Tribunalele militare funcționează în municipiile Bucureşti, Cluj-Napoca, Iaşi şi Timişoara, iar Tribunalul Militar Teritorial şi Curtea Militară de Apel, în municipiul Bucureşti.

[4] În prezent, dintre cele 188 de judecătorii prevăzute de lege nu funcționează 9 judecătorii.

Competența instanțelor militare a cunoscut în ultima perioadă un proces de restrângere treptată, mai ales avându-se în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia pot face obiectul judecății în fața unei instanțe militare numai infracțiunile săvârșite de militari împotriva ordinii și disciplinei militare, fiind exclusă judecarea civililor de către aceste instanțe.

1.2 Structura şi modul de organizare şi funcţionare a Ministerului Public

Titlul III din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare este consacrat Ministerului Public, reglementând organizarea și atribuțiile Ministerului Public, precum și organizarea parchetelor civile și militare.

Ministerul Public este independent în relațiile cu celelalte autorități și își exercită atribuțiile numai în temeiul legii și pentru asigurarea respectării acesteia.

În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Acesta își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

Procurorii își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

În cadrul Ministerului Public funcționează Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii, precum și parchetele militare.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție coordonează activitatea parchetelor din subordine, are personalitate juridică și este condus de un procuror general, ajutat de un prim-adjunct, un adjunct și trei consilieri.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție are în structură Secția de urmărire penală și criminalistică, Secția judiciară, Secția de resurse umane și documentare, Secția parchetelor militare.

Prin Legea nr. 54/2006 de aprobare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 134/2005 pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 43/2002, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost înființată **Direcția Națională Anticorupție**, prin reorganizarea Parchetului Național Anticorupție, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea infracțiunilor de corupție, condusă de un procuror șef, ajutat de un procuror șef adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie funcţionează şi **Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism**, ca structură specializată în combaterea criminalităţii organizate şi terorismului, condusă de un procuror-şef, ajutat de un procuror şef adjunct şi coordonată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, potrivit Legii nr. 508/2004, cu modificările şi completările ulterioare.

Parchetele au sediul în localităţile în care îşi au sediul instanţele pe lângă care funcţionează şi au aceeaşi circumscripţie cu acestea. Parchetele de pe lângă curţile de apel şi parchetele de pe lângă tribunale au personalitate juridică.

Parchetele de pe lângă curţile de apel sunt conduse de procurori generali iar **parchetele de pe lângă tribunale, tribunale pentru minori şi familie şi judecătorii** sunt conduse de prim-procurori.

În prezent, la nivelul întregii ţări există 15 parchete pe lângă curţi de apel, care au în subordine 41 parchete de pe lângă tribunale, la care se adaugă Parchetul de pe lângă Curtea Militară de Apel şi Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, prevăzute prin lege, iar începând cu data de 01.02.2005, prin Ordinul nr. 83/C/2005 al Ministrului Justiţiei s-a înfiinţat Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Minori şi Familie cu sediul în Braşov.

Din cele 42 parchete de pe lângă tribunale înfiinţate prin Legea nr. 304/2004 republicată, cu modificările şi completările ulterioare, un singur parchet nu funcţionează, respectiv Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov.

Dintre cele 188 parchete de pe lângă judecătorii prevăzute de Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, 10 nu funcţionează, şi anume, parchetele de pe lângă judecătoriile Bocşa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scorniceşti, Urlaţi, Jibou şi Jimbolia.

Potrivit dispoziţiilor art. 140 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, prin Regulamentul de ordine interioară al parchetelor se stabilesc: organizarea administrativă a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, a Parchetului Naţional Anticorupţie[5], a parchetelor de pe lângă curţile de apel, tribunale, tribunale pentru minori şi familie şi judecătorii ; atribuţiile procurorilor generali, prim-procurorilor şi ale adjuncţilor acestora, ale procurorilor inspectori, ale procurorilor şefi şi ale procurorilor, precum şi ale celorlalte categorii de personal; organizarea şi modul de desfăşurare a activităţii colegiilor de conducere ale parchetelor şi a adunărilor generale ale procurorilor; ierarhia funcţiilor administrative din cadrul Ministerului Public; modul de organizare, funcţionarea şi atribuţiile compartimentelor auxiliare de specialitate ale

[5] În prezent, Direcţia Naţională Anticorupţie, organizată în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

parchetelor; modul de organizare, funcţionarea şi atribuţiile departamentului economico-financiar şi administrativ din cadrul parchetelor.

Regulamentul de ordine interioară se aprobă prin ordin al ministrului justiției, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Potrivit Regulamentului de ordine interioară a parchetelor, parchetele de pe lângă curţile de apel sunt conduse de procurori generali, ajutați de 1 sau 2 procurori generali adjuncți, conform numărului stabilit prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

Parchetele de pe lângă curţile de apel au în structură o Secție de urmărire penală, o Secție judiciară , o Secție pentru minori şi familie. La Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti funcţionează şi o Secţie de proceduri, iar la Parchetul de pe lângă Curţile de Apel Constanţa şi Galaţi câte o Secţie maritimă şi fluvială.

Secțiile, serviciile şi birourile sunt conduse de procurori şefi.

Parchetele de pe lângă tribunale sunt conduse de prim-procurori, ajutați de 1 sau, după caz, 2 prim-procurori adjuncți, în funcție de volumul de activitate. La Parchetul de lângă Tribunalul Bucureşti, prim-procurorul este ajutat de 1-3 prim-procurori adjuncţi.

În cadrul parchetelor de pe lângă tribunale funcționează o Secție de urmărire penală, o Secție judiciară, iar la parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti şi o Secție de supraveghere a urmăririi penale. La Parchetele de pe lângă Tribunalele Constanţa şi Galaţi funcționează şi câte o Secție maritimă şi fluvială.

Secțiile, serviciile şi birourile sunt conduse de procurori şefi.

Parchetele de pe lângă judecătorii sunt conduse de prim-procurori ajutați, în cazul unităților mari, de prim-procurori adjuncți.

La parchetele de pe lângă judecătorii, în raport cu natura şi numărul cauzelor, pot funcţiona secții maritime şi fluviale, asemenea secții fiind prevăzute prin Regulamentul de ordine interioară a parchetelor la parchetele de pe lângă Judecătoriile Constanţa şi Galaţi.

Conform dispozițiilor art. 98 şi următoarele din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, pe lângă fiecare tribunal militar funcţionează un **parchet militar**. Pe lângă Tribunalul Militar Teritorial funcționează Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, iar pe lângă Curtea Militară de Apel funcționează Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel.

Instanţele militare şi parchetele militare au, fiecare, statut de unitate militară, cu indicativ propriu. Parchetele militare sunt conduse de un prim-procuror militar ajutat de un prim-procuror

militar adjunct. Parchetul Militar de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti este condus de un procuror general militar, ajutat de un procuror general militar adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie funcţionează o secţie militară care efectuează, potrivit Codului de procedură penală, urmărirea penală în cauzele privind infracţiuni săvârşite de mareşali, amirali şi generali, a căror competenţă de judecată revine Secţiei penale a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

În cadrul Parchetului Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel Bucureşti şi în cadrul Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti funcţionează câte o Secţie de urmărire penală şi câte o Secţie judiciară.

1.3. Rolul constituţional al Consiliului Superior al Magistraturii

Potrivit Constituţiei României, republicată, Consiliul Superior al Magistraturii face parte din autoritatea judecătorească şi este garantul independenţei justiţiei.

Pentru a-şi îndeplini rolul de garant al independenţei justiţiei, Legea fundamentală stabileşte atribuţiile cele mai importante ale Consiliul Superior al Magistraturii şi creează temeiul constituţional pentru completarea acestora cu alte atribuţii stabilite prin legea sa organică.

Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările şi completările ulterioare urmăreşte, în principal, stabilirea Consiliul Superior al Magistraturii ca unic for cu atribuţii în domeniul carierei judecătorilor şi procurorilor, asigurarea reprezentării în Consiliul Superior al Magistraturii a judecătorilor şi procurorilor de la instanţele şi parchetele de toate gradele, asigurarea eficienţei activităţii Consiliul Superior al Magistraturii prin reglementarea detaliată a atribuţiilor Plenului şi Secţiilor, precum şi a statutului membrilor Consiliul Superior al Magistraturii, consolidarea autonomiei Consiliul Superior al Magistraturii prin asigurarea unui aparat propriu şi a unui buget propriu.

În raport de rolul său constituţional, de atribuţiile stabilite de Constituţie şi de legea sa de organizare, se poate spune că Consiliul Superior al Magistraturii are natura juridică a unui organ executiv al autorităţii judecătoreşti.

Atribuţiile legale ale Consiliul Superior al Magistraturii, atât cele exercitate de Plen, cât şi cele exercitate de Secţii, pot fi grupate în trei categorii – atribuţii de natură administrativă referitoare atât la cariera judecătorilor şi procurorilor, cât şi la organizarea instanţelor şi parchetelor, atribuţii de natură judiciară care vizează soluţionarea acţiunilor disciplinare exercitate împotriva judecătorilor şi procurorilor şi atribuţii de natură normativă constând în adoptarea regulamentelor prevăzute de lege şi în avizarea proiectelor de acte normative care au legătură cu activitatea autorităţii judecătoreşti.

Misiunea de garant al independenţei justiţiei conferită Consiliul Superior al Magistraturii de către legiuitorul constituant este îndeplinită, în primul rând prin exercitarea numeroaselor atribuţii referitoare la cariera judecătorilor şi procurorilor.

În acest sens, Plenul Consiliul Superior al Magistraturii are ca principale atribuţii, în esenţă, apărarea independenţei, imparţialităţii şi reputaţiei profesionale a judecătorilor şi procurorilor, asigurarea respectării legii şi a criteriilor de competenţă şi etică profesională în desfăşurarea carierei judecătorilor şi procurorilor – numirea şi eliberarea din funcţie a judecătorilor şi procurorilor stagiari, formularea şi înaintarea către Preşedintele României a propunerilor de numire în funcţiile de judecător şi procuror, promovarea judecătorilor şi procurorilor în funcţii de execuţie, coordonarea activităţii de admitere în magistratură, evaluare şi formare profesională a judecătorilor şi procurorilor, numirea în funcţii de conducere a judecătorilor şi procurorilor, delegarea, detaşarea şi transferul judecătorilor şi procurorilor, formularea şi înaintarea către Preşedintele României a propunerilor de numire şi revocare din funcţie a preşedintelui, vicepreşedintelui şi preşedinţilor de secţii la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, formularea şi înaintarea către Preşedintele României a propunerilor referitoare la conferirea de distincţii pentru judecători şi procurori, suspendarea din funcţie a judecătorilor şi procurorilor, formularea şi înaintarea către Preşedintele României a propunerilor de eliberare din funcţie a judecătorilor şi procurorilor, în cazurile prevăzute de lege.

O altă atribuţie pe care legiuitorul constituant a prevăzut-o în sarcina Consiliul Superior al Magistraturii, atribuţie esenţială, în calitatea sa de garant al independenţei justiţiei, este cea referitoare la îndeplinirea de către Consiliul Superior al Magistraturii, prin secţiile sale, a rolului de instanţă de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor şi procurorilor, potrivit procedurii stabilite prin Legea nr. 317/2004, republicată, cu modificările ulterioare.

În ceea ce priveşte atribuţiile de natură normativă exercitate de Consiliul Superior al Magistraturii în calitatea sa de garant al independenţei justiţiei, acestea constau, aşa cum am precizat, în adoptarea regulamentelor prevăzute de lege (legislaţie secundară) şi în avizarea proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorităţii judecătoreşti.

În principiu, în sfera de cuprindere a actelor normative „ ce privesc activitatea autorităţii judecătoreşti” intră cele referitoare la cariera şi statutul judecătorilor şi procurorilor, la admiterea în magistratură, evaluarea, formarea şi examenele magistraţilor şi asimilaţilor acestora şi magistraţilor-asistenţi, la statutul juridic al asistenţilor judiciari şi al personalului auxiliar de specialitate de la instanţe şi de la parchetele de pe lângă acestea, la exercitarea funcţiilor specifice acestor categorii de personal, la organizarea şi funcţionarea instanţelor şi a parchetelor, precum şi la întreaga activitate desfăşurată de Consiliul Superior al Magistraturii potrivit atribuţiilor constituţionale şi legale conferite şi la orice alte

activităţi desfăşurate de judecători, procurori, asimilații acestora, magistraţi-asistenţi, asistenţi judiciari sau de personalul auxiliar de specialitate, chiar dacă nu au legătură cu atribuțiile specifice acestor funcții.

Trebuie subliniat că, în cadrul activității de avizare, Consiliul Superior al Magistraturii avizează şi proiectele de regulamente şi ordine care se aprobă de ministrul justiţiei, în cazurile prevăzute de lege.

Precizăm că, deşi Constituția nu-i recunoaşte dreptul de inițiativă legislativă în domeniul său de activitate Consiliul Superior al Magistraturii are posibilitatea de a sesiza ministrul justiției cu privire la necesitatea inițierii sau modificării unor acte normative în domeniul justiției.

Analizând atribuţiile legale ale Consiliul Superior al Magistraturii, se poate ajunge la concluzia că, într-o mare măsură, cadrul legislativ actual permite Consiliul Superior al Magistraturii să îndeplinească rolul constituțional de garant al independenței justiției.

Cu toate acestea, în opinia noastră, acest rol trebuie consolidat prin preluarea, de lege ferenda, de către Consiliul Superior al Magistraturii, a atribuțiilor ce ţin de administrarea bugetului instanţelor judecătoreşti.

Avem în vedere faptul că, în prezent, această atribuție este exercitată de Ministerul Justiției care face parte din autoritatea executivă şi care are calitatea de ordonator principal de credite pentru instanţele judecătoreşti, cu excepția Înaltei Curți de Casație şi Justiție şi a instanţelor militare.

Or, una dintre cele mai importante garanții ale independenței justiției constă în autonomia financiară a sistemului judiciar, îndeplinirea misiunii constituționale a Consiliul Superior al Magistraturii fiind condiționată de asigurarea posibilității sistemului judiciar de a se autoadministra din punct de vedere financiar, prin coordonarea execuției bugetare de către o instituție aparținând autorității judecătoreşti.

Soluția consacrată în prezent de Legea nr.304/2004 vizează transmiterea atribuțiilor de ordonator principal de credite pentru instanţele judecătoreşti către Înalta Curte de Casație şi Justiție, termenul limită de efectuare a acestui transfer de atribuții fiind însă deja prorogat de mai multe ori. Pe de altă parte, deşi transferul bugetului instanţelor judecătoreşti către instanţa supremă ar răspunde dezideratului de consolidare a independenței justiției, inclusiv sub aspectul chestiunilor financiare, această soluție ridică importante probleme de natură practică derivând în special din faptul că Înalta Curte de Casație şi Justiție este o instanță judecătorească (al cărui scop constituțional este înfăptuirea justiției şi asigurarea interpretării unitare a legii), iar nu un organ de natură administrativă.

1.4. Organizarea statului potrivit principiului separației şi echilibrului puterilor. Raporturile Autorităţii Judecătoreşti cu Legislativul. Raporturile Autorităţii Judecătoreşti cu Executivul

Constituţia României instituie ca principiu fundamental al organizării de stat, separaţia şi echilibrul puterilor – legislativă, executivă şi judecătorească – în cadrul democraţiei constituţionale.

De-a lungul istoriei, conceptul de „separaţie a puterilor", ridicat la rangul de principiu constituţional, a cunoscut o evoluţie importantă, pornind de la ideea iniţială a unei delimitări stricte a celor trei componente ale autorităţii de stat – legislativă, executivă şi judecătorească - şi ajungând, în prezent, la ideea de echilibru, manifestat prin mecanisme de interferenţă - interdependenţă, control reciproc, colaborare - în limitele atribuţiilor constituţionale conferite fiecărei „puteri", în scopul realizării interesului public.

Independenţa justiţiei constituie una dintre valorile fundamentale ale statului de drept, fiind de datoria puterii legislative şi puterii executive să recunoască şi să apere această valoare, conferind sistemului judiciar, prin intermediul pârghiilor constituţionale şi legale, o independenţă efectivă.

Capitolul IV din cadrul Titlului III din Constituţia României este consacrat autorităţii judecătoreşti, formată din Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, celelalte instanţe judecătoreşti stabilite de lege, Ministerul Public şi Consiliul Superior al Magistraturii, fiecare cu atribuţii proprii, stabilite prin normele constituţionale şi prin alte dispoziţii legale.

Raporturile autorităţii judecătoreşti reprezentate de Consiliul Superior al Magistraturii cu autoritatea legislativă – Parlamentul României, se manifestă, în principal, în trei modalităţi.

Potrivit Constituţiei României şi Legii nr. 317/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, dintre cei 19 membri ai Consiliul Superior al Magistraturii, 2 sunt reprezentanţi ai societăţii civile, specialişti în domeniul dreptului, care se bucură de înaltă reputaţie profesională şi morală. Membrii Consiliul Superior al Magistraturii reprezentanţi ai societăţii civile sunt aleşi de Senatul României dintre candidaţii propuşi de organizaţiile profesionale ale juriştilor, consiliile profesionale ale facultăţilor de drept acreditate, precum şi asociaţiile şi fundaţiile care au ca obiectiv apărarea drepturilor omului.

Potrivit aceloraşi acte normative, Senatul verifică dacă au fost respectate dispoziţiile legale cu privire la alegerea judecătorilor şi procurorilor în funcţiile de membri ai Consiliul Superior al Magistraturii, în cadrul adunărilor generale ale magistraţilor şi validează lista acestora. Validarea poate fi refuzată de Senat numai în cazul în care se constată că s-a încălcat legea în procedura alegerii şi numai dacă această încălcare a influenţat rezultatul alegerilor.

Consiliul Superior al Magistraturii elaborează anual un raport prind activitatea proprie şi un raport privind starea justiţiei, rapoarte pe care le prezintă Camerelor reunite ale Parlamentului României şi le publică în Monitorul Oficial al României şi pe pagina sa de internet.

Pe de altă parte, Parlamentul României, în calitatea sa constituţională de organ reprezentativ suprem al poporului român şi de unică autoritate legiuitoare a ţării stabileşte, prin actele normative

adoptate, cu respectarea Constituţiei României, toate aspectele privind organizarea instituţiilor sistemului judiciar, statutului diferitelor categorii personal din cadrul sistemului, precum şi normele de drept material şi procesual pe care instanţele şi parchetele sunt chemate să le aplice şi să le apere.

În ceea ce priveşte raporturile autorităţii judecătoreşti cu Executivul, acestea se manifestă, în primul rând, prin numirea şi eliberarea din funcţie prin decret prezidenţial, la propunerea Consiliul Superior al Magistraturii, de către Preşedintele României, care face parte din autoritatea executivă, a judecătorilor şi procurorilor (cu excepţia celor stagiari). În acelaşi mod, Preşedintele României numeşte magistraţii, în anumite funcţii de conducere la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Direcţia Naţională Anticorupţie şi Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism.

O altă formă de manifestare a raporturilor dintre autoritatea judecătorească şi autoritatea executivă este aceea a controlului de legalitate pe care instanţele de contencios administrativ îl exercită asupra actelor administrative emise de autorităţile administraţiei publice centrale şi locale, inclusiv unele acte ale Guvernului (hotărâri de Guvern). Astfel, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările şi completările ulterioare, orice persoană vătămată într-un drept sau interes legitim printr-un act administrativ emis cu încălcarea legii sau prin refuzul autorităţii de a emite un asemenea act, are dreptul de se adresa instanței de contencios administrativ care poate dispune, după caz, anularea actului emis cu încălcarea dispozițiilor legale sau obligarea autorității de a-l emite .

Potrivit dispoziţiilor art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, Plenul Consiliul Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorităţii judecătoreşti.

Tot astfel, conform prevederilor art. 38 alin. (4) din Legea nr. 317/2004, republicată, cu modificările ulterioare, Plenul Consiliul Superior al Magistraturii avizează proiectele de regulamente şi ordine care se aprobă de ministrul justiţiei, în cazurile prevăzute de lege.

Atribuţia Consiliul Superior al Magistraturii de avizare a proiectelor de acte normative care au legătură cu activitatea autorităţii judecătoreşti reprezintă o formă de exprimare a raporturilor dintre autoritatea judecătorească şi autoritatea legislativă, pe de o parte, precum şi a raporturilor dintre autoritatea judecătorească şi autoritatea executivă, pe de altă parte.

Avem în vedere faptul că proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorităţii judecătoreşti pot fi iniţiate atât de deputaţi şi senatori (propuneri legislative care ulterior devin proiecte de legi), cât şi de Guvern.

De principiu, dacă legea nu prevede altfel, avizul Consiliului Superior al Magistraturii este consultativ. Aceasta nu înseamnă că iniţiatorul unui act normativ ce priveşte activitatea autorităţii judecătoreşti are facultatea de a solicita sau nu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, întrucât

avizarea actelor normative, ca regulă generală, reprezintă o etapă obligatorie a procesului de elaborare a actelor normative, a cărei nerespectare conduce la întreruperea şi reluarea procedurii de adoptare a acestora.

Facultatea iniţiatorului în astfel de situaţii se referă la posibilitatea acestuia de a ţine seama sau nu de observaţiile şi propunerile Consiliului Superior al Magistraturii chiar şi ipoteza în care avizul este negativ.

Ca structură specializată a Executivului, Ministerul Justiției asigură buna organizare şi administrare a justiţiei ca serviciu public (art.5 din Legea nr.304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare), ministrul justiţiei deţinând, de lege lata, calitatea de ordonator principal de credite pentru instanţele judecătoreşti[6].

Funcția de mediere între puterile statului a fost conferită de legiuitorul constituant Preşedintelui României, scopul exercitării acesteia fiind acela de a veghea la respectarea Constituției şi la buna funcţionare a autorităţilor publice.

[6] Calitatea de ordonator principal de credite pentru parchete revine procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție.

- Capitolul 2 -
ANALIZĂ DE SISTEM – ASPECTE CANTITATIVE

2.1. Analiza statistică a activităţii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în anul 2008[7]

Potrivit legii, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, care asigură interpretarea şi aplicarea unitară a legii de către celelalte instanţe judecătoreşti, este organizată în 4 secţii - Secţia civilă şi de proprietate intelectuală, Secţia penală, Secţia comercială, Secţia de contencios administrativ şi fiscal -, Completul de 9 judecători şi Secţiile Unite, fiecare având competenţă proprie.

În perioada 1 ianuarie 2008 - 31 decembrie 2008 s-au aflat pe rolul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie un număr de 39241 dosare, faţă de 36031 cauze în anul 2007.

Volumul de activitate, care a înregistrat faţă de anul precedent o creştere semnificativă, de aproximativ 9%, este total inadecvat pentru o instanţă judecătorească de casaţie, a cărei menire fundamentală este de a asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legii. Perpetuarea acestei situaţii de la an la an, materializată într-o supraîncărcare devenită cronică a rolului instanţei supreme perturbă serios posibilitatea înfăptuirii rolului Înaltei Curţi, de supraveghere şi de unificare a jurisprudenţei instanţelor inferioare, de clarificare a problemelor de drept care comportă interpretări diferite şi, în final, de a garanta previzibilitatea şi accesibilitatea modului de interpretare a legii pentru persoanele care se adresează instanţelor de judecată. Această realitate produce la rândul său consecinţe importante sub aspectul prestigiului justiţiei, dar şi a volumului total de activitate al instanţelor şi parchetelor, creşterea gradului de previzibilitate a jurisprudenţei fiind de natură să încurajeze soluţionarea alternativă a litigiilor. Pe de altă parte, supradimensionarea activităţii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie este de natură să genereze apariţia unor practici neunitare chiar între completele instanţei supreme, situaţie care a fost sesizată inclusiv în jurisprudenţa recentă a Curţii Europene a Drepturilor Omului.

În acest context, este deosebit de important ca noile Coduri de procedură să reaşeze în mod eficient normele de competenţă, astfel încât să se creeze premisele ca Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie să-şi poată îndeplini în condiţii optime rolul fundamental, consacrat de Constituţie şi legea de organizare judiciară.

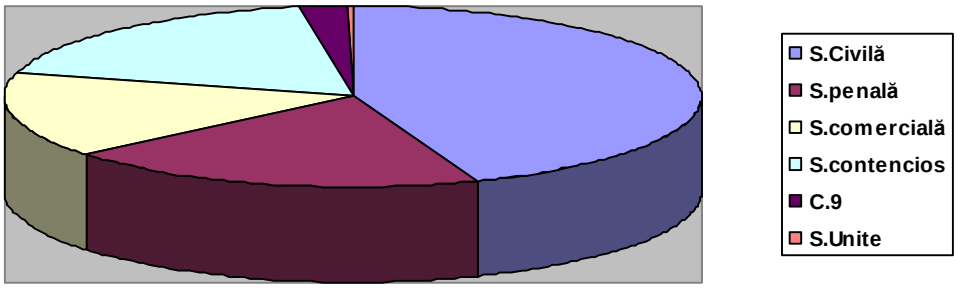
Volumul de activitate pe secţii s-a prezentat astfel:

- Secţia civilă şi de proprietate intelectuală - 17290 dosare, din care 11833 cauze noi şi 5457 stoc din anul anterior;
- Secţia penală - 7814 dosare, din care 6616 dosare noi şi 1198 stoc din anul anterior;

[7] Secţiunea realizată de către Direcţia resurse umane şi organizare. Datele statistice prezentate au fost furnizate de către Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

- Secţia comercială - 5912 dosare, din care 3769 dosare noi şi 2143 stoc din anul anterior;
- Secţia de contencios administrativ şi fiscal - 7171 dosare, din care 5497 dosare noi intrate şi 1674 stoc din anul anterior;
- Completul de 9 judecători - 976 cauze, din care 784 cauze noi şi 192 dosare preluate din anul precedent;
- Secţiile Unite - 58 dosare, din care 37 dosare nou intrate şi 21 dosare preluate din anul precedent.

Distribuţia volumului de activitate pe secţii la nivelul Î.C.C.J.

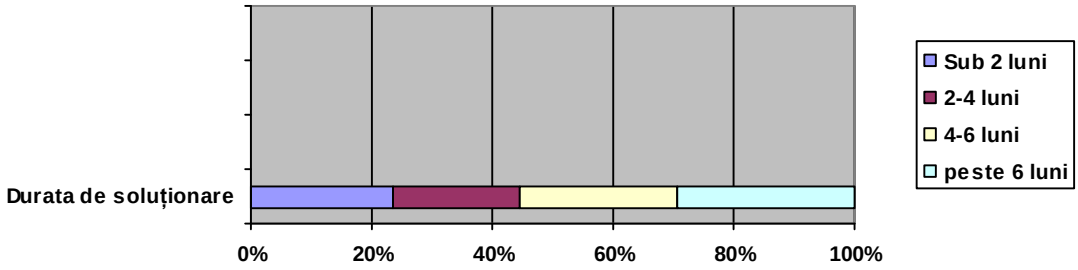

Din totalul cauzelor aflate pe rolul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie au fost **soluţionate** 24238 de cauze dintre care:

- recursuri: 14887;
- fonduri: 825;
- strămutări: 5655;
- conflicte de competenţă: 547;
- contestaţii: 956;
- revizuiri: 715;
- recuzări: 47;
- alte categorii de cauze:606.

Au fost pronunţate 46 de decizii de soluţionare a **recursurilor declarate în interesul legii** (dintr-un total de 58 de recursuri în interesul legii declarate).

Durata medie de soluţionare a cauzelor la nivelul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, în anul 2008, este reflectată în tabelul şi graficul de mai jos:

NATURA CAUZELOR	Cauze soluționate într-un termen până în **2** luni	Cauze soluționate într-un termen între **2-4** luni	Cauze soluționate într-un termen între **4-6** luni	Cauze soluționate într-un termen de peste **6** luni	***T O T A L***
R e c u r s u r i	**2571**	**3390**	**3731**	**5195**	**14.887**
Fonduri	**375**	**284**	**107**	**59**	**825**
Strămutări	**1855**	**745**	**1990**	**1065**	**5655**
Conflicte de competență	**273**	**158**	**69**	**47**	**547**
Contestații	**255**	**224**	**154**	**323**	**956**
Revizuiri	**204**	**138**	**105**	**268**	**715**
Recuzări	**41**	**2**	**2**	**2**	**47**
Alte cauze	**135**	**115**	**222**	**134**	**606**
T O T A L	**5709 (23,55%)**	**5056 (20,85%)**	**6380 (26,32%)**	**7093 (29,26%)**	**24.238**

În perioada de referinţă, **operativitatea** la nivelul instanţei supreme a fost de 61,76 % .

Operativitatea pe secţii este redată în tabelul de mai jos:

Secţia	**Nivelul operativităţii**
Secţia penală	82,76 %
Secţia civilă şi de proprietate intelectuală	48, 28 %
Secţia de contencios administrativ şi fiscal	67,32 %
Secţia comercială	64, 22 %
Secţiile Unite - Completul de 9 judecători	75, 14 %

2.2. Analiza statistică a activităţii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în anul 2008[8]

În activitatea judiciară Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societăţii şi apără ordinea de drept, precum şi drepturile şi libertăţile cetăţenilor.

Ministerul Public îşi exercită atribuţiile în temeiul legii şi este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

Procurorii îşi desfăşoară activitatea potrivit principiilor legalităţii, imparţialităţii şi controlului ierarhic sub autoritatea ministrului justiţiei.

Procurorii îşi exercită funcţiile în conformitate cu legea, respectă şi protejează demnitatea umană şi apără drepturile persoanei.

[8] Materialul prezentat în această secţiune a fost elaborat de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

Parchetele sunt independente în relaţiile cu instanţele judecătoreşti, precum şi cu celelalte autorităţi publice.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie coordonează activitatea parchetelor din subordine şi este condus de un procuror general ajutat de un prim-adjunct, un adjunct şi trei consilieri.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie are următoarea structură:

1. Secţia de urmărire penală şi criminalistică;
2. Secţia judiciară;
3. Secţia de resurse umane şi documentare;
4. Secţia parchetelor militare;
5. Departamentul economico-financiar şi administrativ;
6. Servicii şi birouri independente.

De asemenea, în Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie funcţionează:

1. Direcţia Naţională Anticorupţie, înfiinţată prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 43/2002, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea infracţiunilor de corupţie.

2. Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, înfiinţată prin Legea nr. 508/2004, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea criminalităţii organizate şi terorismului.

ACTIVITATEA DE URMĂRIRE PENALĂ ŞI CRIMINALISTICĂ

I. OBIECTIVE AVUTE ÎN VEDERE LA ÎNCEPUTUL ANULUI 2008 DE SECŢIA DE URMĂRIREPENALĂ ŞI CRIMINALISTICĂ

- Soluţionarea dosarelor în limitele unor parametri de calitate ridicaţi;
- Creşterea operativităţii soluţionării cauzelor penale şi a plângerilor;
- Verificarea modului în care se desfăşoară activităţile de grefă şi secretariat;
- Preluarea unor cauze complexe de la parchetele ierarhic inferioare, în condiţiile art. 209 alin. 4^1 din Codul de procedură penală
- Organizarea eficientă a activităţii manageriale, sens în care s-a întocmit Nota de serviciu nr. 3084/2007 din 30 mai 2007, prin care s-au stabilit atribuţiile fiecărui şef de compartiment.

II. MANAGEMENTUL ORGANIZAŢIONAL

Prin Nota de serviciu nr. 3084/2007 din 30 mai 2007, fiecărui procuror şef de compartiment i s-au stabilit în mod detaliat atribuţiile în vederea eficientizării activităţii de conducere, având în vedere şi dispoziţiile *Regulamentului de ordine interioară al parchetelor*[9].

Pentru eficientizarea activităţii, conducerea secţiei a dispus organizarea unor şedinţe săptămânale la care să participe şefii de birouri şi de servicii, întocmindu-se procese-verbale în care au fost evidenţiate problemele discutate şi măsurile stabilite pentru monitorizarea operativităţii soluţionării.

De asemenea, au fost efectuate controale operativ curente atât de către procurorul şef secţie, cât şi de procurorul şef serviciu de urmărire penală, fiind vizaţi în mod deosebit procurorii care soluţionează cu întârziere dosarele şi lucrările repartizate.

În urma controalelor operativ curente s-au stabilit termene de finalizare a dosarelor, iar în situaţia în care unii dintre procurori nu s-au conformat în mod repetat termenelor stabilite, s-a dispus redistribuirea dosarelor şi lucrărilor.

În politica managerială au fost avute în vedere şi activităţile desfăşurate de grefa şi registratura Secţiei de urmărire penală şi criminalistică, prin Nota de serviciu nr. 3084/2007 stabilindu-se circuitul lucrărilor şi dosarelor şi termenele pentru înregistrarea şi distribuirea acestora. Procurorul şef adjunct secţie a verificat trimestrial activitatea compartimentului grefă şi compartimentului registratură, iar deficienţele constatate au fost consemnate într-un proces-verbal, luându-se măsuri pentru remedierea lor.

III. ANALIZA STATISTICĂ A ACTIVITĂŢII SECŢIEI DE URMĂRIRE PENALĂ ŞI CRIMINALISTICĂ PE ANUL 2008

În cursul anului 2008 au fost soluţionate 1.181 cauze penale (faţă de 1123 cauze în 2007=, din care: în 33 au fost emise rechizitorii (faţă de 32 de rechizitorii emise în anul 2007), în 32 au fost adoptate soluţii de scoatere de sub urmărire penală din care 14 cu art. 18^1 din Codul penal, într-o cauză s-a dispus încetarea urmăririi penale, în 1.115 (faţă de 1054 în 2007) s-a dispus neînceperea urmăririi penale, iar 521 au fost declinate spre competentă soluţionare altor unităţi de parchet.

În ceea ce priveşte indicele de fermitate, numărul inculpaţilor arestaţi trimişi în judecată a crescut cu 25% (8 inculpaţi arestaţi în anul 2008, faţă de 6 inculpaţi arestaţi în anul 2007).

În anul 2008 au fost preluate, în condiţiile legii, 115 cauze de la unităţile de parchet subordonate.

Totodată, comparativ cu anul 2007, au fost 7 achitări definitive faţă de 2, toate fiind date în dosare trimise în judecată în cursul anilor 2002 – 2004.

Pe parcursul anului 2008 nu a fost pronunţată nici o soluţie de restituire.

A. Serviciul de urmărire penală

[9] Aprobat prin Ordinul nr. 529/C din 21 februarie 2007 al ministrului justiţiei, care a intrat în vigoare la data de 5 martie 2007.

a) ***Biroul de urmărire penală*** cuprinde atât procurorii care efectuează urmărirea penală în cauzele şi condiţiile prevăzute de lege, cât şi procurorii anume desemnaţi.

În ceea ce priveşte activitatea de soluţionare a plângerilor, petiţiilor şi memoriilor de către procurorii care efectuează urmărirea penală, în anul 2008 au fost soluţionate un număr de 1.983 lucrări.

A crescut numărul de rechizitorii emise în cauzele penale aflate spre soluţionare, de la 32 la 33, ceea ce reprezintă o majorare cu 3,12%.

La finele anului 2008 au rămas nesoluţionate un număr de 771 cauze penale din care 283 cauze mai vechi de 1 an de la prima sesizare (113 fiind preluate) şi 77 mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale (majoritatea fiind preluate).

Volumul cauzelor soluţionate şi operativitatea trebuie apreciate ţinând cont de complexitatea cauzelor de soluţionat – cu deosebire a celor preluate în condiţiile art.209 alin.4[1] din Codul de procedură penală, precum şi de fluctuaţia de personal, ceea ce a determinat 10 redistribuiri succesive de dosare.

Modul de repartizare a cauzelor a avut în vedere o repartizare echilibrată şi potrivit principiului specializării şi în raport de experienţa profesională în domeniul specific de activitate.

Durata de soluţionare a cauzelor a fost influenţată de mulţi factori obiectivi, între care menţionăm: lipsa de colaborare a persoanelor vătămate, respectiv a petenţilor; dificultatea obţinerii dosarelor de la instanţele de judecată; fluctuaţia mare de personal cu consecinţa redistribuirii dosarelor; lipsa poliţiei judiciare, fiind singura structură de urmărire penală din Ministerul Public care desfăşoară o astfel de activitate fără a avea la dispoziţie ofiţeri de poliţie.

Ca factori subiectivi, menţionăm ritmul lent de lucru al unor procurori şi lăsarea unor cauze în mod nejustificat în nelucrare, aspecte care se impune să fie tratate cu maximă exigenţă.

O altă categorie de procurori care-şi desfăşoară activitatea în cadrul Biroului de urmărire penală o reprezintă procurorii anume desemnaţi de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

În cursul anului 2008 au fost înregistrate 1545 lucrări şi soluţionate de procurori anume desemnaţi 1468, reprezentând plângeri, conflicte de competenţă, cereri de recuzare, interpelări, controale efectuate potrivit art. 65 alin. 3 din Legea nr. 304/2004, plângeri împotriva soluţiilor de netrimitere în judecată, precum şi împotriva actelor şi măsurilor de urmărire penală dispuse de procurori.

În temeiul art. 65 alin. 3 din Legea nr. 304/2004 au fost efectuate activităţi de control la nivelul unităţilor de parchet aflate în subordine, concluziile desprinse şi măsurile ce se impuneau a fi luate fiind aduse la cunoştinţa conducerii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi uneori, a Consiliului Superior al Magistraturii.

Pentru a aduce la îndeplinire ordinele procurorului general, procurorii desemnaţi s-au deplasat la sediul parchetelor din teritoriu unde au procedat la verificarea legalităţii unor soluţii, verificarea

tergiversării cercetărilor în anumite cauze sau a existenţei unor deficienţe în circuitul documentelor, precum şi altor aspecte sesizate de petenţi, constatările fiind concretizate în informări cu propuneri corespunzătoare.

Un atribut al procurorilor desemnaţi îl reprezintă examinarea şi soluţionarea plângerilor împotriva soluţiilor dispuse la nivelul Secţiei de urmărire penală şi criminalistică, precum şi a plângerilor împotriva măsurilor luate sau actelor efectuate de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curţile de apel.

Astfel, în cursul anului 2008, au fost înregistrate 606 plângeri contra soluţiilor şi au fost soluţionate 581, faţă de anul 2007 când au fost soluţionate 528 de astfel de plângeri.

Din cele 581 plângeri, 504 au fost plângeri contra soluţiilor dispuse la nivelul Secţiei de urmărire penală şi criminalistică, din care 25 au fost admise, iar 77 au fost plângeri contra soluţiilor dispuse de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curţile de apel, din care 7 au fost admise.

În total au fost infirmate 32 de soluţii, comparativ cu anul 2007, când au fost dispuse 53 de infirmări.

O activitate importantă a procurorilor anume desemnaţi a reprezentat-o examinarea şi soluţionarea conflictelor de competenţă ivite între unităţile de parchet, inclusiv cele intervenite între Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, Direcţia Naţională Anticorupţie şi celelalte unităţi de parchet, în cursul anului 2008 fiind soluţionate 381 de conflicte negative de competenţă, comparativ cu anul 2007, când au fost soluţionate 363.

Trebuie precizat că în anul 2008, ca şi în anul 2007, cauzele ce au făcut obiectul conflictelor de competenţă între Direcţia Naţională Anticorupţie şi celelalte unităţi de parchet, între Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism şi celelalte unităţi de parchet, precum şi cele între Direcţia Naţională Anticorupţie şi Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism au fost deosebit de complexe în raport de încadrarea juridică a faptelor, calitatea persoanelor cercetate şi de prejudiciul creat, soluţionarea acestor conflicte fiind îngreunată de insuficienţa probatoriului în raport de stabilirea prejudiciului.

În anul 2008, au mai fost soluţionate 4 interpelări şi 43 de cereri de recuzare a procurorilor generali ai parchetelor de pe lângă curţile de apel, precum şi a procurorilor din cadrul Secţiei de urmărire penală şi criminalistică.

De menţionat că lucrările au fost repartizate în mod echilibrat, (conform împărţirii parchetelor de pe lângă curţile de apel pe procurori), fiecare procuror soluţionând în medie 170 lucrări.

Procurorii anume desemnaţi au avut capacitatea de a-şi planifica şi organiza activitatea, stabilind priorităţile şi folosind eficient timpul de lucru, iar lucrările au fost soluţionate cu respectarea termenelor procedurale, precum şi a celor stabilite pe linie administrativă.

De asemenea, în redactarea şi motivarea lucrărilor, s-a pus accent pe exprimarea clară, juridică şi pe acurateţea raţionamentului juridic.

b) Biroul de criminalistică

Cei cinci procurori criminalişti (inclusiv procurorul şef birou) au efectuat activităţi de urmărire penală, conform dosarelor repartizate de procurorul şef secţie, fiind soluţionate dosare de mare importanţă şi complexitate.

Procurorii au organizat evidenţa centralizată a cauzelor privind infracţiunile săvârşite cu intenţie care au avut ca urmare moartea unor persoane, aflate în evidenţa cauzelor cu autori neidentificaţi, de pe întreg teritoriul naţional.

Fiecare procuror din cadrul biroului ţine evidenţa acestor cauze, pe baza raportărilor primite de la parchetele din teritoriu (în funcţie de arondare), fiind centralizate la nivelul biroului pentru a avea, în orice moment, cunoştinţă despre numărul acestora, complexitatea cauzelor, îndeplinirea actelor planificate, identificarea autorilor şi soluţiile adoptate.

O altă activitate, însă cu o pondere mai redusă, este cea care vizează examinarea plângerilor formulate de petiţionari împotriva soluţiilor adoptate de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curţile de apel.

În cursul anului 2008, procurorii din cadrul biroului au soluţionat un număr de 92 dosare penale (cu 16 dosare mai mult decât în 2007), dintre care - 11 prin rechizitoriu[10] (mai mult cu 4 faţă de anul 2007); - 1 prin încetarea urmăririi penale; - 54 prin neînceperea urmăririi penale; - 26 prin declinare de competenţă.

La sfârşitul anului 2008 au rămas în lucru la procurori un număr de 52 dosare penale. O parte din acestea reprezintă dosarele declinate de la Secţia parchetelor militare privind evenimentele din 22 - 23 Decembrie 1989 şi 13 – 15 iunie 1990, activităţile desfăşurate fiind complexe.

Evidenţa centralizată a cauzelor cu autori neidentificaţi se ţine la Biroul de criminalistică şi se completează de fiecare procuror criminalist în parte, în raport de datele primite de la parchetele din teritoriu.

În legătură cu această latură a activităţii Biroului de criminalistică, subliniem faptul că în lipsa unui ordin care să reglementeze detaliat modul de organizare şi desfăşurare a activităţii de criminalistică din cadrul Ministerului Public s-au înregistrat dificultăţi atât în ceea ce priveşte comunicarea între parchete, cât şi în privinţa urmăririi calităţii actelor procedurale realizate de procurorii criminalişti din teritoriu.

---

[10] De remarcat este faptul că cele 11 dosare în care s-au adoptat rechizitorii au avut ca obiect infracţiuni grave împotriva vieţii în care autorii au operat într-un mod deosebit, fapt ce a determinat crearea unor dificultăţi în identificarea acestora şi apoi în efectuarea anchetei, ceea ce a impus preluarea cauzelor în cadrul Biroului de criminalistică.

În perioada 1 martie 2008 – 1octombrie 2008, procurorii din cadrul Biroului de criminalistică au derulat activităţi constând în verificarea cauzelor cu autori neidentificaţi aflate în lucru la unităţile din teritoriu şi au acordat sprijin în cadrul întâlnirilor avute în soluţionarea dosarelor de o complexitate deosebită vizând infracţiunile contra vieţii.

Această activitate s-a derulat în baza unui program aprobat de conducerea Secţiei de urmărire penală şi criminalistică şi avizat de prim adjunctul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

B. Serviciul pentru coordonarea activităţii Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală

Serviciul este compus din 2 birouri:

a) Biroul de combatere a infracţiunilor în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală ;

b) Biroul pentru coordonarea activităţii în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.

În cursul anului 2008 au fost înregistrate un număr de 1.053 lucrări şi dosare penale astfel:

- 50 dosare penale din care 43 preluate conform art. 209 alin 4^1 din Codul de procedură penală şi 7 dosare repartizate de procurorul şef, având ca obiect alte infracţiuni decât proprietatea intelectuală.

Au fost soluţionate 35 de dosare, astfel: - rechizitorii – 6; - scoatere de sub urmărire penală cu aplicarea art. 18^1 din Codul penal – 10; - scoatere de sub urmărire penală – 8; - neînceperea urmăririi penale - 11 ;

- 933 lucrări specifice biroului de coordonare.
- 70 lucrări înregistrate în derularea programului PHARE 2005/017 – 553-03.05 – *„Întărirea capacităţii instituţionale a României de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală şi industrială*".

În conformitate cu priorităţile stabilite de conducerea Secţiei de urmărire penală şi criminalistică obiectivele Serviciului pentru coordonarea activităţii Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, în anul 2008 au vizat în principal îmbunătăţirea activităţii procurorilor de investigare şi soluţionare a dosarelor ce au ca obiect astfel de infracţiuni precum şi atingerea rezultatelor propuse prin programul PHARE sus-amintit.

Biroul pentru combaterea infracţiunilor în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală a avut drept obiectiv principal pentru anul 2008 dezvoltarea activităţii operative a biroului, eficientizarea soluţionării dosarelor, soluţionarea cauzelor complexe cu impact asupra practicii judiciare a parchetelor în domeniul proprietăţii intelectuale, urmărind uniformizarea acesteia, exercitarea rolului activ în desfăşurarea colaborării cu titularii de drepturi în vederea îmbunătăţirii calităţii actului de justiţie.

Analizând datele statistice, comparativ cu anul 2007 se constată o creştere a numărului de dosare penale soluţionate (35 în 2008, faţă de 32 în 2007), iar numărul rechizitoriilor s-a dublat. Impactul asupra practicii judiciare a parchetelor se poate deduce din modalitatea de investigare a infracţiunilor.

Sub aspectul modalităţii de lucru trebuie remarcat faptul că în toate aceste dosare urmărirea penală s-a efectuat de către procuror, potrivit art. 209 alin. 3 din Codul de procedură penală, doar anumite activităţi specifice fiind efectuate de către ofiţerii de poliţie delegaţi să le aducă la îndeplinire.

Biroul pentru coordonarea activităţii în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală a urmărit realizarea următoarelor obiective :

1. Continuarea procesului de îmbunătăţire a aplicării legislaţiei în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, obiectiv care are drept ţinte aplicarea unitară a legislaţiei în acest domeniu şi soluţionarea cu operativitate a cauzelor privind infracţiuni la regimul drepturilor de proprietate intelectuală.

2. Îmbunătăţirea cooperării între instituţiile de stat cu atribuţii în aplicarea drepturilor de proprietate intelectuală şi titularii de drepturi.

3. Asigurarea transparenţei activităţii în domeniu a Ministerului Public.

Pentru îndeplinirea acestor obiective, continuarea procesului de specializare a procurorilor desemnaţi a constituit o prioritate, fiind organizate 47 seminarii, conferinţe şi întâlniri cu procurorii desemnaţi, vizite de studiu şi seminarii de formare a formatorilor, la care au participat atât procurori din cadrul serviciului, cât şi procurori desemnaţi din ţară[11].

Cele 2 analize semestriale ale soluţiilor privind starea infracţională în domeniu şi modul de soluţionare a cauzelor în această materie de către parchete au vizat, pe baza examinării soluţiilor dispuse, identificarea deficienţelor privind aplicarea greşită a legii şi dispunerea de măsuri pentru îndreptarea erorilor constatate. S-a constatat de la o analiză la alta că procurorii şi-au îmbunătăţit activitatea iar soluţiile adoptate au urmat interpretările transmise de acest serviciu.

Pe lângă activitatea de urmărire penală şi coordonare, procurorii acestui serviciu au fost implicaţi activ şi în activităţile derulate în cadrul programului PHARE RO2005/IB/OT/02 – „*Întărirea capacităţii instituţionale a României de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală şi industriala*", activitatea lor având ca rezultat îndeplinirea obiectivelor activităţilor în care au fost implicaţi:

- Un buletin al jurisprudenţei care cuprinde 11 speţe selectate în materie penală realizat pe baza examinării tuturor hotărârilor judecătoreşti primite şi disponibile pe internet se află în prezent pe site-ul www.osim.ro.

[11] Au fost organizate 5 întâlniri semestriale cu procurorii desemnaţi din cadrul tuturor parchetelor curţilor de apel în cadrul cărora au fost discutate problemele şi dificultăţile în aplicarea legislaţiei în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală – Braşov, Oradea, Constanţa, Sovata şi Iaşi. În cadrul programului PHARE 2005 au fost organizate 15 seminarii dintre care: 3 seminarii comune cu judecătorii, 9 seminarii comune cu poliţia şi vama.

- Au fost identificate împreună cu experţii statelor membre dispoziţii legale care ar trebui modificate, acestea urmând a fi supuse aprobării conducerii Ministerului Public, pentru a fi apoi discutate în cadrul Grupului de Lucru şi formulate propuneri instituţiilor în drept.
- S-a întocmit un manual de proceduri interne în vedere realizării unei colaborări eficiente în instituție și între instituții (SC 3 PHARE), transmis procurorilor din teritoriu, recomandările acestor manuale urmând de asemenea a fi supuse aprobării conducerii Ministerului Public;
- S-a creat o bază de date, de interes operativ, care permite accesul procurorilor şi poliţiştilor la bazele de date ale ORDA, OSIM şi ANV, precum şi la date privind dosarele penale aflate în curs de soluționare sau soluționate (SC 8 PHARE) – începând cu 1 februarie 2009 va deveni operaţională.

IV. PRIORITĂȚILE SECȚIEI DE URMĂRIRE PENALĂ ŞI CRIMINALISTICĂ PENTRU ANUL 2009

1. Preluarea unor cauze complexe din teritoriu sau a unor dosare în care cercetările trenează de o lungă perioadă de timp;

2. Elaborarea unui plan de activitate care să prevadă organizarea unor întâlniri periodice cu procurorii din cadrul unităţilor subordonate pentru evidențierea aspectelor negative constatate în activitatea de soluționare a dosarelor având ca obiect infracțiunile de omor, infracţiunile comise în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală şi spălarea banilor.

3. Analiza riguroasă a volumului de activitate al fiecărui procuror şi luarea de măsuri pentru redistribuirea unor cauze lăsate în nelucrare, analizându-se posibilitatea sesizării Consiliului Superior al Magistraturii în situația existenţei unor repetabilităţi în tergiversarea soluționării cauzelor.

ACTIVITATEA JUDICIARĂ

Potrivit Capitolului IV din *Regulamentul de ordine interioară a parchetelor*, activitatea Secției judiciare se desfăşoară prin **Serviciul judiciar penal** şi **Serviciul judiciar civil**.

SERVICIUL JUDICIAR PENAL

Activitatea Serviciului judiciar penal s-a desfăşurat pe patru componente de bază, respectiv:

I. Soluționarea memoriilor în cauzele penale.

II. Identificarea şi soluţionarea propunerilor pentru recurs în interesul legii.

III. Asigurarea pregătirii şi participării procurorilor la judecarea cauzelor la Înalta Curte de Casație şi Justiție şi Curtea Constituțională.

IV. Coordonarea activităţii judiciare.

I.ACTIVITATEA DE EXAMINARE ŞI SOLUŢIONARE A MEMORIILOR ÎN CAUZELE PENALE

În cursul anului 2008, s-au înregistrat 831 memorii (scădere cu 33,46% faţă de anul 2007) prin care petiţionarii solicitau, în principal, promovarea unui recurs în anulare, cale extraordinară de atac care a fost desfiinţată prin Legea nr. 576/2004 de modificare a Codului de procedură penală. Acestea se adaugă la cele 54 rămase nesoluţionate din anul 2007, totalizând 885 lucrări.

Din acest total au fost soluţionate 866 (scădere cu 29,19% faţă de anul precedent), rămânând de soluţionat 19.

O componentă a activităţii de examinare a memoriilor o constituie soluţionarea cererilor de reducere a termenelor de reabilitare judecătorească de către procurorul general, conform art.135 alin.2 din Codul penal. În perioada analizată au fost soluţionate 14 astfel de cereri (faţă de 18 în cursul anului 2007).

Un element de noutate îl reprezintă faptul că, începând din anul 2008, în cadrul acestui tip de activitate au fost soluţionate, pe fond (prin analiza dosarului şi formularea concluziilor), cereri de revizuire a hotărârilor având ca obiect art. 278^1 din Codul de procedură penală, respectiv art. 67 alin. 8 şi următoarele din Legea nr. 302/2004, modificată prin Legea nr. 224/2006. Au fost soluţionate 15 astfel de cauze, dintre care 13 cauze în materia art. 278^1 din Codul de procedură penală şi 2 cauze în materia art. 67 din Legea nr. 302/2004.

II.ACTIVITATEA DE IDENTIFICARE ŞI SOLUŢIONARE A PROPUNERILOR PENTRU RECURS ÎN INTERESUL LEGII

În cadrul Serviciului judiciar penal s-au aflat în studiu 69 propuneri pentru recurs în interesul legii, faţă de 104 în anul 2007. Dintre acestea au fost soluţionate 55 propuneri, din care 28 prin proiecte de recurs în interesul legii şi 27 prin referate de închidere, comparativ cu anul 2007 în care s-au soluţionat 70 din care 38 prin proiecte de recurs în interesul legii şi 32 prin referat de închidere.

Procentul de admisibilitate a fost În anul 2008 procentul de admisibilitate al recursurilor în interesul legii promovate de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a fost de 100 % faţă de 90,47% în anul 2007.

III. ASIGURAREA PREGĂTIRII ŞI PARTICIPĂRII PROCURORILOR LA ŞEDINŢELE DE JUDECATĂ ALE ÎNALTEI CURŢI DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE ŞI CURTEA CONSTITUŢIONALĂ

Procurorii de şedinţă din cadrul Biroului de reprezentare s-au confruntat în anul 2008 cu un volum considerabil de cauze, participând la 272 şedinţe de judecată faţă de 248 în 2007, după cum

urmează: - 247 la Secţia penală faţă de 227 în 2007; - 9 la Secţiile Unite faţă de 10 în 2007; - 16 la Completul de 9 judecători faţă de 11 în 2007, cu 11.273 dosare aflate pe rol faţă de 13.210 în 2007.

Au fost puse concluzii în fond, recurs şi recurs în interesul legii în 7211 astfel de dosare (din care 442 cauze privind verificarea legalităţii arestării) faţă de 8003 astfel de dosare în 2007 (din care 652 cauze privind verificarea legalităţii arestării), cu 792 cauze mai puţin, ceea ce reprezintă o scădere cu 9,89.

Cele 7211 cauze judecate (cu excepţia celor privind verificarea legalităţii arestării) au fost structurate astfel:- 2.870 dosare judecate în fond; - 4.341 judecate în recurs; - 31 recursuri în interesul legii. Din recursurile judecate, un număr de 448 au fost declarate de procuror, iar 3862 de către părţi.

Comparativ cu aceeaşi perioadă a anului 2007, în care recursurile declarate de părţi şi judecate au fost 3916, în anul 2007 numărul acestora a fost cu 54 mai mic, reprezentând o scădere cu 1,37 %, iar cele declarate de procuror şi judecate în 2008, respectiv 448, au fost cu 11 mai multe decât în perioada de comparaţie, reprezentând o creştere cu 2,51 %.

Din recursurile declarate de procuror şi judecate, instanţa supremă a admis 264 (comparativ cu 245 în 2007), a respins 184 (comparativ cu 192 în 2007), iar 2 au fost retrase faţă de 4 în anul precedent.

Făcând o comparaţie cu anul 2007 se poate observa că, în 2008, recursurile declarate de procuror şi admise au crescut cu 19 recursuri (7,75%) şi au scăzut cele respinse cu 8 (4,16%).

De asemenea, procurorii Biroului de reprezentare au declarat 9 recursuri în dosarele judecate în fond la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, faţă de 7 în anul precedent.

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a judecat în anul 2008, 9 recursuri din care a admis 8, unul fiind respins unul. Procentul de admisibilitate a fost în 2008 cu 33,33% mai mare ca în 2007.

Serviciul judiciar penal a asigurat participarea procurorilor la 49 şedinţe de judecată ale Curţii Constituţionale în care au fost soluţionate excepţii de neconstituţionalitate, punând concluzii în 447 cauze din cele 476 aflate pe rol, faţă de 2007 când au participat la 45 şedinţe de judecată şi au pus concluzii în 325 cauze din cele 361 aflate pe rol (creştere cu 37,53%).

Participarea procurorilor în şedinţele de judecată s-a concretizat şi prin verificarea din oficiu a legalităţii arestării preventive în *442* cauze, faţă de *652* în anul anterior, reprezentând o scădere de *32,20* %.

IV.ACTIVITATEA DE COORDONARE ŞI ÎNDRUMARE JUDICIAR PENALĂ

Activitatea de îndrumare s-a concretizat în principal prin întocmirea unor note observatorii prin care s-a cerut atenţionarea procurorilor asupra carenţelor constatate în activitatea acestora.

Astfel, în 9 cauze s-au întocmit note observatorii care au vizat diferite aspecte de nelegalitate.

O atenţie deosebită s-a acordat examinării cauzelor cu inculpaţi arestaţi, faţă de care s-au pronunţat soluţii definitive de achitare, respectiv de restituire.

Din evidenţele întocmite de Serviciul judiciar penal rezultă că în anul 2007 s-au înregistrat 28 de cauze cu 37 inculpaţi arestaţi în care s-au pronunţat soluţii de achitare şi 12 cauze cu 27 inculpaţi arestaţi în care instanţele au pronunţat restituiri.

SERVICIUL JUDICIAR CIVIL

I.ACTIVITATEA DE EXAMINARE ŞI SOLUŢIONARE A MEMORIILOR PRIMITE DE LA DIVERŞI PETIŢIONARI

La începutul perioadei de referinţă erau restante 39 de memorii, în cursul anului 2008 fiind înregistrate 966 de memorii noi. Din totalul de 1005 de lucrări (scădere cu 19,78% faţă de anul 2007), au fost soluţionate 999 (scădere cu 17,64%), din care 103 prin referate şi 896 prin rezoluţii, rămânând restante, la sfârşitul perioadei de referinţă, 6 lucrări.

II.ACTIVITATEA DE EXAMINARE A PROBLEMELOR DE DREPT CARE AU PRIMIT O REZOLVARE NEUNITARĂ DIN PARTEA INSTANŢELOR DE JUDECATĂ, ÎN VEDEREA PROMOVĂRII RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

La începutul perioadei de referinţă, erau restante 23 de lucrări având ca obiect memorii şi sesizări pentru promovarea recursului în interesul legii.

În cursul anului 2008 au fost înregistrate 75 de propuneri de recurs în interesul legii. Din totalul de 98 lucrări, au fost soluţionate 77, din care în 29 de lucrări s-au întocmit proiecte de recurs în interesul legii sau puncte de vedere (cu privire la Sesizările Colegiilor de conducere ale curţilor de apel, adresate instanţei supreme), iar 48 de lucrări au fost închise prin referate, constatându-se că nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de art. 329 din Codul de procedură civilă, pentru promovarea recursului în interesul legii. Aşadar, la sfârşitul perioadei de referinţă erau restante 21 de lucrări având ca obiect propuneri de recursuri în interesul legii.

În perioada de referinţă, au fost înaintate la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, 10 recursuri în interesul legii şi 1 punct de vedere cu privire la o sesizare a Colegiului de conducere.

Dintre cele 10 recursuri în interesul legii, 5 au fost promovate la sesizarea Ministrului Justiţiei, iar 5 recursuri în interesul legii au fost declarate urmare sesizării din oficiu.

Procentul de admisibilitate în cursul anului 2008 de către Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a fost de 100%.

Comparativ cu anul 2007, se constată o scădere a tuturor indicatorilor statistici pe acest sector de activitate, cu 38,36 %, în ceea ce priveşte numărul total de sesizări şi cu 69,44 %, în ceea ce priveşte numărul de recursuri în interesul legii şi puncte de vedere înaintate la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

III.ACTIVITATEA DE REPREZENTARE LA ÎNALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE

În anul 2008, procurorii de şedinţă din cadrul Biroului de reprezentare al Serviciului judiciar civil au participat la 414 şedinţe de judecată la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, într-un număr de 5101 cauze şi au formulat concluzii în 4860 de cauze.

Comparativ cu anul 2007, se constată o creştere a volumului de activitate în acest domeniu, cu 2,22 %, în ceea ce priveşte numărul total de participări şi o scădere cu 1,45 %, în ceea ce priveşte numărul cauzelor judecate.

IV.ACTIVITATEA DE REPREZENTARE LA CURTEA CONSTITUŢIONALĂ

În perioada de referinţă, procurorii din cadrul Serviciului judiciar civil au participat la 49 şedinţe de judecată la Curtea Constituţională, într-un număr de 1970 cauze şi au formulat concluzii în 1909 cauze. Comparativ cu anul 2007, se constată o creştere cu 32,21 % a numărului total de participări şi cu 40,36 % a numărului de cauze judecate.

ACTIVITATEA SECŢIEI PARCHETELOR MILITARE

SECŢIA PARCHETELOR MILITARE funcţionează în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi îndeplineşte atribuţiile în legătură cu activitatea de urmărire penală şi supravegherea cercetării penale efectuate de organele de cercetare penală speciale ale Ministerului Apărării şi celorlalte structuri militare, precum şi participarea la şedinţele de judecată, în cauzele de competenţa instanţelor militare, potrivit legii.

Secţia este organizată în două servicii, respectiv, Serviciul de urmărire penală şi judiciar şi Serviciul de organizare, mobilizare, resurse umane, economico-financiar şi administrativ.

ANALIZA ACTIVITĂŢII SECŢIEI

În cursul anului 2008, s-a efectuat urmărire penală proprie în 150 dosare (42 rămase din anul 2007 şi 104 înregistrate în cursul anului 2008). Au fost soluţionate 118 de dosare penale, dintre care în 48 s-au dispus soluţii de declinare sau conexare.

Totodată, au fost rezolvate 3.653 plângeri, memorii, cereri şi alte lucrări de competenţa secţiei, precum şi lucrările specifice financiar-contabile şi administrative, lucrări a căror cuantificare este greu de realizat datorită numărului şi diversităţii acestora.

Comparativ cu anul 2007, se constată o scădere a principalilor indicatori privind volumul de activitate, respectiv scăderea de la 287 la 150 a dosarelor de soluţionat, de la 7.807 la 780 a cererilor referitoare la cauze penale şi de la 97 la 51 a cererilor referitoare la activitatea judiciară.

Scăderea numărului dosarelor şi lucrărilor de soluţionat s-a datorat în principal faptului că în anul precedent fuseseră infirmate şi preluate de Secţia parchetelor militare mai multe dosare din teritoriu, ce au fost conexate la dosarul nr. 97/P/1990, privind evenimentele din Decembrie 1989 şi faptului că în

acelaşi an se înregistraseră foarte multe lucrări privind cererile de eliberare a unor adeverinţe persoanelor participante la Revoluţie, precum şi modificării normelor de competenţă.

În sectorul de urmărire penală proprie indicele de operativitate a fost de aproximativ 6 luni, reprezentând durata medie de soluţionare a cauzelor penale la nivelul Secţiei.

Pentru cauzele aflate în supravegherea procurorilor, cauze care au înregistrat un număr redus datorită specificului activităţii, operativitatea s-a înscris într-un termen de până la 3 luni.

Depăşirea în unele cauze a termenului de 6 luni de la sesizare a fost determinată, în principal, de volumul mare de activităţi de urmărire penală impuse, în acest sens putând fi exemplificate dosarele privind evenimentele din Decembrie 1989 şi *„Procesul Comunismului*". Nu poate fi trecută însă cu vederea nici existenţa unor factori subiectivi, cum ar fi organizarea necorespunzătoare a timpului de anchetă sau greutăţi în colaborarea cu apărătorii celor cercetaţi (invocarea de către apărători a unor motive care au dus la temporizarea urmăririi penale) şi cu experţii (întârzieri la depunerea rapoartelor de expertiză).

În activitatea secţiei, în anul 2008, nu au existat achitări definitive. S-au înregistrat 2 restituiri dispuse de către instanţă pentru refacerea urmăririi penale sau a actului de sesizare. Totodată, s-au înregistrat 3 infirmări de soluţii, dispuse de către procurorul militar şef al Secţiei parchetelor militare.

ACTIVITATEA DE ANALIZĂ, STUDII, DOCUMENTARE, CRIMINOLOGIE ŞI STATISTICĂ JUDICIARĂ

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie funcţionează **SERVICIUL DE DOCUMENTARE ŞI STATISTICĂ JUDICIARĂ** care, prin exercitarea atribuţiilor prevăzute de *Regulamentul de ordine interioară al parchetelor*, asigură conducerii Ministerului Public elementele necesare în fundamentarea actelor de management instituţional.

Serviciul acoperă prin cele două birouri (Biroul de documentare şi Biroul de statistică judiciară) şi a Bibliotecii din componenţa sa, următoarele domenii de activitate : - studii şi analize privind activitatea judiciară a Ministerului Public; - criminologie; - apărarea drepturilor minorilor; - documentare juridică; - statistică judiciară.

În anul 2008, în domeniile anterior menţionate, au fost soluţionate 1950 lucrări. Dintre acestea, 202 au reprezentat note de studiu pe probleme de drept sesizate de unităţile de parchet sau sesizate din oficiu, în toate ramurile dreptului. Prin conţinutul lor şi modul de redactare potrivit criteriilor de cercetare ştiinţifică, notele de studiu s-au bazat pe consultarea unei bogate bibliografii, a legislaţiei şi

practicii judiciare, exprimând astfel experienţa profesională şi capacitatea de analiză şi sinteză a autorilor[12].

Un aspect semnificativ al perfecţionării profesionale l-a constituit participarea procurorilor cu articole pe diverse domenii ale dreptului la publicaţii de specialitate, precum : „*Dreptul*”, „*Revista de drept penal*” şi „*Pro-lege*”.

În anul 2008 a continuat editarea Revistei „*Pro-lege*” (4 numere cu un tiraj total de 2.800 exemplare). În paginile revistei au apărut articole privind probleme de drept comparat, organizarea şi funcţionarea parchetelor şi altele, având ca autori procurori şi cadre didactice.

La solicitarea conducerii Ministerului Public au fost elaborate analize şi studii privind activitatea judiciară a parchetelor, necesare pentru fundamentarea unor decizii manageriale.

De asemenea, au fost formulate observaţii în legătură cu unele proiecte de acte normative relevante pentru activitatea judiciară, precum: modificarea dispoziţiilor Codului penal şi Codului de procedură penală, proiectul noului Cod penal şi proiectul noului Cod de procedură penală.

Activitatea de documentare juridică a vizat, în principal: evidenţa legislaţiei, evidenţa jurisprudenţei Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi a Curţii Constituţionale, realizarea unor lucrări de sinteză pentru uzul magistraţilor şi gestionarea bibliotecii documentare[13].

În anul 2008, în cadrul activităţii de criminologie au fost examinate 1232 rechizitorii privind infracţiunile de: omor, tentativă de omor, viol urmat de moartea victimei, tâlhărie urmată de moartea victimei.

A fost completat centralizatorul criminologic cu datele obţinute din 761 de rechizitorii privind infracţiunile de omor ce au făcut obiectul dosarelor de urmărire penală în anii 2005 şi 2006. După prelucrarea datelor şi studierea practicii şi legislaţiei în legătură cu activitatea criminologică în alte state, a fost întocmită analiza criminologică în acest domeniu pentru anii 2005, 2006. Analiza a fost comunicată unor instituţii de învăţământ ca material documentar.

---

[12] Cele mai importante note de studiu şi lucrări elaborate în cadrul Serviciului în anul 2008 s-au referit la: - interpretarea dispoziţiilor art. 209 alin. 9^1 din Codul de procedură penală; - regimul consultării documentelor aflate dosarele parchetelor; - interpretarea dispoziţiilor art. 45 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate; - statutul personalului auxiliar de specialitate; - pedepsele alternative şi instituţia negocierii judiciare; - aplicarea dispoziţiilor art. 63 alin. 2 lit. b) din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate; - observaţii la proiectul de Raport privind îndeplinirea de către România a condiţiilor cerute de Uniunea Europeană; - aplicarea unor principii ale normelor tranzitorii după intrarea în vigoare a modificărilor art. 258 din Codul penal;- infracţiunea de distrugere cu consecinţe destul de grave; - începerea urmăririi penale în cazul membrilor Parlamentului şi Guvernului; - abrogarea infracţiunilor de insultă şi calomnie; - cererea persoanei fizice de comunicare a actului de interceptare.

[13] Exemplificăm doar câteva lucrări de referinţă specifice pentru activitatea de documentare în anul 2008 : - Ghid de jurisprudenţă în materie penală şi procesual penală; - Jurisprudenţa C.E.D.O. - breviar; - Observaţii şi propuneri la Codul penal şi Codul de procedură penală – 50 pagini; - Observaţii şi propuneri la Legile nr. 303/2004, 304/2004, 317/2004 şi Proiectul de modificare a Legii de salarizare a magistraţilor; - Actualizarea bibliografiei juridice în materie penală şi procesual penală.

De asemenea, au fost primite de la unităţile de parchet din teritoriu 850 de rechizitorii din anul 2007 şi 635 de rechizitorii din anul 2008, ce vor fi incluse în analiza criminologică în prima parte a anului 2009.

În ceea ce priveşte activitatea referitoare la protecţia drepturilor minorilor, în anul 2008 s-a diversificat natura activităţilor cu acest obiect.

Astfel, s-a întocmit o sinteză a stării infracţionale juvenile în perioada 1989-2007, material inclus în ***Raportul de activitate al Ministerului Public*.**

A fost modificată şi completată pagina web „*Justiţia pentru minori şi familie*" a Ministerului Public.

În anul 2008, procurori din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie au participat la seminarii sau la realizarea unor proiecte comune în domeniul combaterii criminalităţii juvenile şi ocrotirea drepturilor minorilor.

În cadrul activităţii de statistică judiciară, în perioada de referinţă au fost exercitate atribuţiile regulamentare referitoare la: centralizarea, prelucrarea şi arhivarea datelor statistice privind activitatea parchetelor, la termenele stabilite prin ordinele procurorului general.

La finalizarea fiecărei perioade de raportare statistică (trimestrial, semestrial, la trei trimestre şi anual) au fost întocmite în sinteză, analiza privind starea infracţională şi situaţia principalilor indicatori din activitatea Ministerului Public, prezentate conducerii Ministerului Public.

Serviciul a avut o îndelungată şi utilă participare la Comisia de elaborare a proiectului Codului de procedură penală din cadrul Ministerului Justiţiei. Totodată, un procuror din cadrul Serviciului a participat săptămânal la lucrările Comisiei juridice din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii care a dezbătut observaţii şi propuneri la acte normative, între care se numără proiectele celor patru coduri care urmează să fie sesizat Parlamentul României. De asemenea, s-a participat la Comisia de redactarea a proiectului de modificare şi completare a legii de organizare judiciară şi a legii de salarizare a magistraţilor.

GESTIONAREA RESURSELOR UMANE

Compartimentul funcţional din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie care a asigurat gestionarea resurselor umane este **BIROUL DE ORGANIZARE ŞI RESURSE UMANE.**

În anul 2008 au fost emise 3098 de ordine şi decizii ale procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (inclusiv documentaţia aferentă, respectiv: referate de fundamentare, note pentru numirea în funcţii de execuţie şi de conducere a personalului auxiliar de specialitate, personalului conex, personalului contractual funcţionarilor publici, personalului de

specialitate juridică asimilat judecătorilor şi procurorilor şi personalului contractual, note pentru stabilirea drepturilor salariale, etc.).

S-au desfăşurat şi activităţi privind: întocmirea dosarelor de pensie şi actualizarea pensiilor de serviciu, gestionarea dosarelor profesionale ale personalului Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu excepţia procurorilor şi ţinerea evidenţei celor 520 carnete de muncă pentru personalul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (inclusiv procurorii).

În anul 2008 au fost organizate concursuri pentru ocuparea posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate şi promovarea aceluiaşi personal la unităţile de parchet ierarhic superioare, ocuparea posturilor vacante de funcţionar public şi personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor şi procurorilor.

La nivelul Biroului de organizare şi resurse umane s-a actualizat permanent baza de date privind posturile din statul de funcţii al Ministerului Public şi drepturile salariale ale personalului.

De asemenea, în cursul anului 2008 au fost operate două modificări ale statului de funcţii la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi pentru operaţionalizarea Parchetului de pe lângă Judecătoria Jibou.

ACTIVITATEA DE COOPERARE JUDICIARĂ INTERNAŢIONALĂ, RELAŢII INTERNAŢIONALE ŞI PROGRAME[14]

Activităţile desfăşurate de **SERVICIUL DE COOPERARE JUDICIARĂ INTERNAŢIONALĂ, RELAŢII INTERNAŢIONALE ŞI PROGRAME** au urmărit realizarea obiectivelor prioritare prevăzute în *Strategiile naţionale de reformă a sistemului judiciar şi de combatere a criminalităţii organizate*, în planurile de acţiune aferente acestora, în cuprinsul rapoartelor de monitorizare ale Comisiei Europene precum şi în celelalte documente ale Uniunii Europene.

În cursul anului 2008, Serviciul de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe a soluţionat un număr total de 2070 lucrări din care 861 la Biroul de relaţii internaţionale şi programe, altele decât programele PHARE şi 1209 la Biroul de cooperare judiciară internaţională .

În cadrul **Biroului de cooperare judiciară internaţională** au fost soluţionate 1209 cereri de cooperare judiciară internaţională din care: 434 cereri de comisii rogatorii internaţionale, 241 cereri de transfer de proceduri în materie penală, 369 cereri de comunicări de acte şi 165 alte lucrări.

În cursul anului 2008, procurori din cadrul Biroului de cooperare judiciară internaţională, alături de celelalte instituţii implicate, au pregătit şi participat la pre-evaluarea României în domeniul cooperării poliţieneşti (2 - 5 iunie 2008), precum şi la evaluarea României în legătură cu modul de aplicare a

[14] Pentru amănunte a se vedea şi secţiunile 5.5.5., 5.5.6. şi 5.5.7.

Deciziei Cadru nr. 2002/584/JAI din 13 iunie 2002 a Consiliului Uniunii Europene privind mandatul de arestare european şi procedurile de predare între Statele Membre ale Uniunii Europene (17 - 21 noiembrie 2008).

S-a participat de asemenea la grupurile de lucru organizate pentru implementarea unor documente comunitare cum ar fi: Decizia Cadru 2006/960/JAI pentru simplificarea schimbului de date şi informaţii între autorităţile de aplicare a legii şi Convenţia din 19 iunie 1990 de aplicare a Acordului de la Schengen din 14 iunie 1985 privind eliminarea graduală a controalelor la frontierele comune.

Au fost organizate şi s-a participat la 3 întâlniri cu un număr total de 23 de magistraţi străini care au efectuat stagii de pregătire în România în cadrul Programului de schimburi între autorităţile judiciare europene, program coordonat de Reţeaua de Pregătire Judiciară Europeană (EJTN).

O componentă majoră a activităţii desfăşurată de Serviciul de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe a reprezentat-o încheierea unor noi programe de cooperare internaţională precum şi urmărirea derulării, în bune condiţii, a celor deja încheiate.

Astfel, în cursul anului 2008, au fost iniţiate:

- Programul A.G.I.S. cu tema *„Utilizarea instrumentelor Uniunii Europene în cooperarea judiciară internaţională”*, program care se va derula în perioada 2009 – 2010;

- Programul E-POC IV cu tema *˝Continuarea dezvoltării E-POC III şi extinderea lui în ţările partenere˝*, derularea acestuia urmând a avea loc în cursul anului viitor.

Serviciul de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe a organizat participarea unui număr de 3 procurori din cadrul structurilor teritoriale ale Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, în cursul anului 2008, la Programul de Studii de Securitate în limba engleză, desfăşurat de Centrul *„George C. Marshall˝* prin intermediul Ambasadei SUA la Bucureşti.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie împreună cu Institutul Naţional al Magistraturii, a organizat, în cursul anului 2008, două stagii de pregătire pentru 10 magistraţi din ţări membre UE (Belgia, Italia, Spania), implicarea procurorilor din cadrul serviciului în organizarea şi desfăşurarea acestor stagii fiind majoră. Aceste acţiuni au făcut parte din Programul de schimb al autorităţilor judiciare propus de Reţeaua Judiciară Europeană de Formare (EJTN).

În contextul preocupării constante manifestată pentru perfecţionarea pregătirii profesionale a procurorilor, Serviciul de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe a

coordonat organizarea şi desfăşurarea, în cursul anului 2008, a unui număr total de 13 seminarii care au avut loc în teritoriu[15].

Totodată, magistraţii din cadrul Biroului de relaţii internaţionale şi programe, altele decât programele PHARE au contribuit, prin activitatea lor, la amplificarea şi diversificarea relaţiilor stabilite cu EUROJUST, Reţeaua Judiciară de Pregătire Europeană, EUROPOL, OLAF, Consiliul Europei, Comisia Europeană, SEEPAG, SECI, Asociaţia Internaţională a Procurorilor, precum şi cu omologi din alte ţări.

În cursul anului 2008 Serviciul de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe a fost implicat in activitatea de organizare şi pregătire a lucrărilor Summitului mondial al procurorilor generali si procurorilor şefi - ediţia a treia, care va fi organizat de Ministerul Public român, la Bucureşti, in perioada 24-25 martie 2009.

ACTIVITATEA DE INFORMARE PUBLICĂ ŞI RELAŢIILE CU MASS-MEDIA

Activitatea **BIROULUI DE INFORMARE PUBLICĂ ŞI RELAŢII CU PRESA** s-a axat şi în anul 2008 pe creşterea gradului de încredere a justiţiabililor în munca desfăşurată de procurori, precum şi pe creşterea transparenţei în procesul decizional.

Principalul obiectiv al membrilor Biroului de informare publică şi relaţii cu presa din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie l-a constituit reflectarea promptă şi corectă a activităţii Ministerului Public, prin stabilirea unor colaborări bazate pe respectarea exigenţelor profesiei de procuror şi ziarist, pornind de la premisa că un dialog permanent conduce şi la crearea unei corecte informări a opiniei publice prin intermediul mass-media.

Totodată, reprezentaţii acestei structuri şi-au exercitat şi în acest an rolul de coordonatori în gestionarea unei comunicări unitare la nivelul tuturor unităţilor de parchet din ţară, prin iniţierea şi susţinerea unor consultări acordate purtătorilor de cuvânt din aceste parchete.

Astfel de activităţi s-au desfăşurat şi în vederea implementării strategiei de comunicare a întregului sistem judiciar, strategie realizată de Agenţia TEMPO Advertising, printr-un proiect finanţat de Banca Mondială, derulat de Consiliul Superior al Magistraturii, printre beneficiarii căruia s-a

---

[15] Astfel, putem exemplifica organizarea în cadrul parteneriatului dintre Ministerul Public Român şi Fundaţia Germană pentru Cooperare Judiciară Internaţională – IRZ, în cursul acestui an, a 2 seminarii pe probleme specifice combaterii spălării banilor (Braşov, 5 – 6 iunie şi 15 -16 decembrie 2008).

De asemenea, în cadrul Programului AGIS cu tema *"Protecţia victimelor traficului de fiinţe umane în cursul procesului penal şi ulterior"* au avut loc 5 seminarii de pregătire pentru magistraţi, avocaţi şi reprezentanţi ai Ministerul Internelor şi Reformei Administrative cu competenţe în domeniu, organizarea acestor manifestări revenind procurorilor din cadrul Serviciului de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe.

numărat şi instituţia noastră. În vederea implementării acestei strategii, procurori din cadrul biroului au fost cooptaţi în colectivul creat la nivelul Consiliul Superior al Magistraturii.

Membrii Biroului de informare publică şi relaţii cu presa au mai fost implicaţi şi în organizarea şi desfăşurarea unor întâlniri cu jurnalişti sau magistraţi cu atribuţii în procesul de comunicare din alte state ale Europei, în cadrul unor programe ce au vizat schimbul de experienţă, acţiuni iniţiate de Institutul Naţional al Magistraturii sau Consiliul Superior al Magistraturii.

Totodată, au fost angrenaţi în mediatizarea iniţierii sau finalizării unor proiecte PHARE în domeniul dreptului de proprietate intelectuală, protecţia drepturilor copilului, în care instituţia noastră a avut rol de partener sau beneficiar.

Membrii Biroului de informare publică şi relaţii cu presa au organizat acordarea de către conducerea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a unor interviuri, declaraţii de presă, participări la emisiuni radio sau TV a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, a adjuncţilor acestuia sau a unor şefi de secţie.

De asemenea, Biroul de informare publică şi relaţii cu presa a avut un rol important în organizarea unor evenimente pregătitoare ale celui de-al treilea Summit Mondial al Procurorilor Generali ce va avea loc în 2009, la Bucureşti.

Un important eveniment organizat şi coordonat de Biroul de informare publică şi relaţii cu presa în colaborare cu conducerea instituţiei l-a constituit organizarea *„Zilei Uşilor Deschise*”, manifestare prilejuită de marcarea în România, la 25 octombrie 2008, a *„Zilei Europene a Justiţiei Civile*”, ocazie cu care s-a înregistrat un număr impresionant de vizitatori (elevi, studenţi, jurnalişti), peste 80 de persoane interesate de munca procurorilor şi, respectiv de activitatea instituţiei.

În perioada ianuarie – decembrie 2008, au fost redactate un număr de 80 de comunicate privind activitatea de urmărire penală, trimiteri în judecată, opinii şi puncte de vedere al procurorului general.

Acestea au fost de cele mai multe ori dublate de interviuri acordate în direct sau telefonic de membrii Biroului de informare publică şi relaţii cu presa.

Începând cu data de 29 septembrie 2008, Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism – Structura Centrală şi-a creat un site propriu pe care îşi postează comunicatele, activitatea Biroului de informare publică şi relaţii cu presa concentrându-se pe coordonarea activităţii birourilor de presă din teritoriu.

Au fost organizate în decursul anului 5 conferinţe de presă şi susţinute 6 declaraţii de presă de către reprezentanţii conducerii Ministerului Public.

O creştere simţitoare s-a înregistrat în ceea ce priveşte solicitările formulate de jurnalişti în temeiul Legii nr.544/2001, numărul acestora fiind de 187, faţă de 134 înregistrate în anul 2007. Acest

tip de solicitări a necesitat formularea de precizări legate fie de neînțelegerea pe deplin, de către unii jurnaliști, a fenomenului infracțional de care s-au arătat interesați, fie de necunoașterea legislației, în special a Codului penal și a Codului de procedură penală.

Totodată, în același temei legal au fost înregistrate 110 solicitări din partea cetățenilor care au fost soluționate cu respectarea termenelor legale.

Toate aceste activități menționate s-au adăugat celor curente, de redactare zilnică a notei de presă care se transmite tuturor secțiilor din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și de monitorizare a emisiunilor informative, a buletinelor de știri, a talk-show-urilor, atât în timpul programului de lucru cât și în afara acestuia.

ACTIVITATEA ÎN DOMENIUL TEHNOLOGIEI INFORMAȚIEI

În anul 2008, **DIRECȚIA DE EXPLOATARE A TEHNOLOGIEI INFORMAȚIEI** a continuat și dezvoltat procesul de informatizare a parchetelor. Dintre proiectele și activitățile derulate, amintim pe cele mai importante:

1) Proiectul PHARE RO 2006/018-147.01.04.10.01 -*„Continuarea informatizării sistemului judiciar – I şi II”*.

Acest proiect s-a desfășurat în două etape de achiziție, pentru care, în colaborare cu specialiștii IT ai Ministerului Justiției, s-au elaborat specificațiile tehnice ale caietelor de sarcini și s-au desfășurat procedurile de evaluare a ofertelor.

2) EPOC III

EuroJust a relansat proiectul EPOC, prin realizarea unei noi aplicații EPOC versiunea III, prin contractantul CM Sistemi – Italia. Acest proiect a fost preluat de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de la Ministerul Justiției, deoarece instituțiile beneficiare sunt direcțiile specializate din cadrul Ministerului Public. Proiectul a vizat realizarea unei baze de date centralizate la nivelul organizației EuroJust. Aplicația care a fost pusă la dispoziția țărilor participante în proiect și partea funcțională a ultimei versiuni s-a instalat la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție pentru Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism. Proiectul a cuprins si două stagii de instruire.

3) Crearea unui sistem de management integrat al resurselor - RMS

Informaticienii din cadrul Direcției de exploatare a tehnologiei informației au acordat asistență tehnică pentru departamentele de specialitate beneficiare în cadrul *Proiectului privind Reforma Sistemului Judiciar*, proiect finanțat de Banca Mondială. În perioada de referință s-au analizat/comentat/reformulat documentele: *„Raportul final de analiză situațională”*, *„Arhitectura sistemului”* și *„Raportul final de analiză a*

sistemului". Pe baza acestora, Consultantul agreat de Banca Mondială a întocmit documentaţia de elaborare a ofertelor şi a demarat procedura de achiziţie. Răspunsurile potenţialilor ofertanţi au fost rezolvate, de asemenea, cu participarea specialiştilor IT din cadrul Direcţiei de exploatare a tehnologiei informaţiei.

4) Proiectul PHARE RO 2005/017-553.01.04.08 *"Arhiva electronică"*

S-au desfăşurat şedinţe ale Comisiei de analiză pentru definitivarea şi detalierea cerinţelor funcţionale ale modulului software din cadrul proiectului. S-a elaborat, definitivat şi aprobat documentul "*Functional Specifications of Electronic Archiving System (EAS)*". S-a instalat şi testat în unităţile desemnate piloţi aplicaţia realizată de Consultant şi s-a transmis feedback în vederea remedierii deficienţelor.

S-a asigurat participarea alături de Ministerul Justiţiei la elaborarea documentelor necesare recepţiei cantitative şi calitative a echipamentelor achiziţionate.

S-a creat cadrul organizatoric şi s-a coordonat procedura de recepţie pentru unităţile subordonate. Au fost livrate şi instalate, în două etape, în toate locaţiile, echipamentele hardware achiziţionate prin acest program.

5) PHARE RO 2004/016-772.01.04.-16.02 - Dezvoltarea aplicaţiei informatice ECRIS

În această perioadă s-au livrat 5 versiuni ale aplicaţiei, din care 3 au fost instalate pe serverele Ministerului Public din unităţile pilot. S-au transmis, ca urmare a testării acestor livrări, cinci seturi de comentarii centralizate, s-au realizat diferite scripturi de actualizare, s-au realizat şi transmis template-uri pentru documentele necesare a fi incluse în aplicaţie şi s-au completat log-uri de clarificări. A fost testat modulul de statistică şi i-au fost aduse modificări de fond.

A fost livrată documentaţia aplicaţiei (de administrare, de utilizare, backup, disaster recovery etc.). Au fost transmise observaţii legate de documentaţie. S-au livrat si testat mai multe kit-uri ale aplicaţiei. S-au compilat sursele livrate în a doua jumătate a lunii decembrie.

S-au realizat două evaluări ale aplicaţiei instalate în piloţi: una la încheierea memorandumului de finanţare (31 mai 2008) şi o a doua la sfârşitul lunii noiembrie 2008. Obiectivele proiectului nu sunt în totalitate atinse. Continuă testarea surselor.

6) Crearea unei reţele informatice securizate şi interconectarea tuturor instituţiilor sistemului judiciar prin această reţea

La sfârşitul anului 2008 beneficiau de servicii de comunicaţii de date şi INTERNET 235 de parchete din 236 funcţionale, toate structurile Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism şi toate structurile Direcţiei Naţionale Anticorupţie.

În trimestrul I 2008 s-a extins lucrarea de cablare structurată în sediul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

În anul 2008, Direcţia de exploatare a tehnologiei informaţiei s-a confruntat cu un grav deficit de personal, fiind ocupată doar 60% din schema de personal.

ACTIVITATEA UNITĂŢII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR PHARE

În anul 2008, la nivelul Ministerului Public a continuat implementarea proiectelor PHARE începute anterior aderării României la Uniunea Europeană sau programate în acea perioadă şi a fost demarată implementarea proiectelor finanţate din fonduri comunitare, în cadrul programelor „*Facilitatea de Tranziţie*" şi „*Justiţia penală*".

În acest sens, Unitatea de Implementare a Programelor PHARE a asigurat managementul tehnic pentru programele finanţate din fonduri externe, din care enumerăm pe cele mai importante:

1. Proiectul PHARE 2004/016-772.03.12, „***Combaterea criminalităţii organizate - o abordare inter-instituţională*",** având ca obiectiv**:** consolidarea capacităţii strategice, instituţionale şi operaţionale a agenţiilor de aplicare a legii în lupta împotriva criminalităţii organizate. Ministerul Public, în calitate de Autoritate de Implementare, împreună cu beneficiarii - Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, Ministerul Internelor şi Reformei Administrative - Inspectoratul General al Poliţiei Române şi Ministerul Justiţiei, a finalizat cu succes activităţile proiectului în data de 7 februarie 2008.

2. Proiectul PHARE 2005/017/553.03.05 – „*Întărirea capacităţii instituţionale a României de protejare a drepturilor de proprietate industrială şi intelectuală*", având ca obiectiv consolidarea capacităţii de aplicare a drepturilor de proprietate intelectuală şi industrială, sub coordonarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. Instituţiile beneficiare în cadrul proiectului sunt: Inspectoratul General al Poliţiei Române, Inspectoratul General al Poliţiei de Frontieră, Autoritatea Naţională a Vămilor, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiţiei, Institutul Naţional al Magistraturii, Oficiul Român pentru Drepturi de Autor şi Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci. Proiectul a demarat în luna aprilie 2007 şi s-a încheiat în noiembrie 2008, având o durată de 20 luni. Cele două componente ale proiectului au fost: *înfrăţire instituţională* şi *achiziţie publică de bunuri şi servicii*.

3. Proiectul PHARE RO/2005/IB/JH/03 – „*Consolidarea cadrului instituţional şi legislativ în domeniul cooperării judiciare internaţionale*", având ca obiectiv consolidarea cooperării judiciare în materie civilă, comercială şi penală a fost implementat de Ministerul Justiţiei, în calitate de Autoritate de implementare, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie fiind beneficiar. Proiectul a fost demarat în octombrie 2006, activităţile acestuia finalizându-se cu succes în aprilie 2008.

4. Proiectul PHARE RO 2005//017-553.01.04.06 - *„Întărirea capacității administrative și instituționale a Ministerului Justiției și Ministerului Public, ca instituții centrale”,* având ca beneficiar Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiție şi ca Autoritate de Implementare Ministerul Justiţiei s-a derulat în perioada 28 noiembrie 2007 – 28 noiembrie 2008 şi a beneficiat de un buget de 1.080.500 euro (din care 500.000 euro pentru Ministerul Public). Principalul obiectiv a fost întărirea administrării şi accesului la justiție. Oferta câştigătoare a licitației pentru prestarea de servicii de asistenţă tehnică a fost cea a WYG International. Principalele rezultate atinse prin proiect au fost: 1 - Evaluarea politicii de resurse umane a Ministerului Justiției şi Ministerului Public şi recomandări pentru îmbunătățirea situației, 2 - Evaluarea structurilor administrative ale Ministerului Justiției şi Ministerului Public şi recomandări de îmbunătățire asumate, 3 - Cursuri de instruire pe teme identificate (management de resurse umane, elaborare legislativă, management economic şi financiar, audit, fonduri structurale).

În cadrul activităţilor de instruire organizate, reprezentanții Ministerului Public au beneficiat şi de asistenţă în formularea misiunii, viziunii, principalelor valori şi obiectivelor instituției. De asemenea, recomandările cuprinse în rapoartele experților vor fi încorporate în Strategia de resurse umane a Ministerului Public, parte componentă a Strategiei de resurse umane elaborate de către Consiliul Superior al Magistraturii.

GESTIONAREA RESURSELOR MATERIALE

Bugetul alocat anului 2008 pentru Ministerul Public a fost în sumă de 653.345 mii lei, din care 634.963 mii lei de la bugetul de stat şi 18.382 mii lei fonduri externe nerambursabile.

Structura creditelor în valoare de 634.963 mii lei, aferente bugetului de stat, a avut următoarea structură: - cheltuieli de personal (550.677 mii lei); - bunuri şi servicii (50397 mii lei) – dobânzi pentru operațiunile de leasing, achiziții tehnică de calcul (762 mii lei); - transferuri interne pentru coparticipare la programe (746 mii lei); - asistenţă socială (565 mii lei); - active nefinanciare (31816 mii lei).

În ceea ce priveşte execuţia pe anul 2008, în afara cheltuielilor curente de personal şi materiale, au fost plătite sume pentru sentințe civile definitive şi executorii magistraților şi personalului auxiliar, în sumă de 107.000 mii lei.

Referitor la Programele cu finanţare externă nerambursabilă pe anul 2008 au fost derulate 14 proiecte, din care 3 au fost finalizate şi 11 sunt în curs de derulare sau/şi în curs de contractare în anul 2009.

ACTIVITATEA DIRECȚIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE

În anul 2008, procurorii, împreună cu ofiţerii de poliţie judiciară şi specialiştii din cadrul **DIRECȚIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE** au avut de soluţionat 3.959 de cauze (faţă de 3.319 în anul 2007, creştere cu 19,28%), din care au soluționat 1.624 (fiind aplicate dispozițiile art.18[1] Codul penal în 14 dosare) şi au dispus declinarea competenței ori conexarea dosarelor în 678. Au rămas de soluționat 1.657 de cauze (din care, 665 mai vechi de 1 an de la prima sesizare şi 53 mai vechi de 6 luni de la data începerii urmăririi penale).

La sfârşitul perioadei se aflau în curs de cercetare penală 3 învinuiţi şi inculpaţi arestaţi preventiv.

Din cele 1.624 de cauze soluționate, în 163 s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților, iar în 1.461 au fost date soluții de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale ori de neîncepere a urmăririi penale (din care, faţă de 86 de învinuiţi au fost aplicate dispoziţiile art.18[1] din Codul penal).

În cele 163 de cauze în care s-au întocmit rechizitorii (faţă de 167 în anul 2007), au fost trimişi în judecată 683 de inculpaţi, din care 65 în stare de arest preventiv (faţă de 415 inculpaţi, din care 32 în stare de arest preventiv, în anul 2007, numărul inculpaţilor trimişi în judecată înregistrând, aşadar, o creştere cu 64,57% faţă de anul precedent), pentru săvârşirea a 1.304 infracţiuni, după cum urmează:

A. **787 - infracţiuni prevăzute în Legea nr.78/2000, din care**:

a. **310 - infracțiuni de corupţie**:

- 111 - luare de mită
- 25 - dare de mită
- 62 - trafic de influenţă
- 3 - primire de foloase necuvenite
- 109 - infracţiuni prevăzute de art.6[1] din Legea nr.78/2000

b. **193 - infracţiuni asimilate infracţiunilor de corupţie**:

- 141 - abuz în serviciu contra intereselor publice (prevăzute de art.13[2] din Legea nr. 78/2000)
- 19 - stabilire a unor valori diminuate a bunurilor
- 5 - utilizare a subvenţiilor sau a creditelor în alte scopuri
- 2 - efectuare de operaţiuni financiare incompatibile cu funcţia
- 13 - folosire de informaţii ce nu sunt destinate publicităţii
- 3 - folosire a influenţei sau autorităţii
- 8 - şantaj
- 46 - abuz în serviciu contra intereselor publice

- 2 - obținere de foloase necuvenite de către persoane cu funcţii de control

c. **191 - infracţiuni în legătură directă cu infracţiunile de corupţie**:

- 10 - tăinuire a bunurilor sau favorizare a persoanelor
- 6 - asociere în vederea săvârşirii de infracţiuni
- 149 - fals şi uz de fals
- 18 - abuz în serviciu contra intereselor publice
- 14 - spălare de bani

d. 93 - infracţiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităţilor Europene

B. 130 - infracţiuni prevăzute în alte legi speciale, din care:

a. 10 – infracţiuni la piaţa de capital

b. 60 – evaziune fiscală

c. 32 – iniţiere, constituire, aderare sau sprijinire a unui grup infracţional organizat

d. 18 – spălare de bani

C. 387 - infracţiuni prevăzute în Codul penal, din care:

a. 72 – abuz în serviciu contra intereselor publice

b. 33 – înşelăciune

c. 52 – fals intelectual

d. 67 – fals în înscrisuri sub semnătură privată

e. 31 – uz de fals

f. 52 – asociere pentru săvârşirea de infracţiuni

g. 5 – deturnare de fonduri

h. 21 – mărturie mincinoasă.

Prejudiciul total reţinut prin rechizitorii este de peste 530 milioane lei (RON) şi peste 237 milioane euro, iar valoarea măsurilor asigurătorii este de peste 775 milioane lei (RON).

Dintre cei 683 inculpaţi trimişi în judecată, majoritatea sunt bărbaţi (497), au vârste cuprinse între 21 – 54 ani (554) şi provin din mediul urban (553). De asemenea, 410 inculpaţi au studii superioare, 7 sunt cetăţeni străini, iar 1 inculpat este persoană juridică (societate comercială).

Este de menţionat că, din cei 638 inculpaţi trimişi în judecată, **11 erau demnitari** (2 miniştri, 1 deputat, 3 foşti adjuncţi ai directorului Serviciului Român de Informaţii, cu rang de secretar de stat, 1 prefect, 1 subprefect, 1 secretar de stat la Agenţia Naţională de Turism, 2 secretari de stat - preşedinţi ai

Agenţiei Domeniilor Statului), **9 magistraţi** (din care, 7 procurori şi 2 judecători), **12 avocaţi**, **7 notari publici**, **13 primari şi viceprimari**, **3 preşedinţi şi vicepreşedinţi de consilii judeţene**.

Numărul cauzelor complexe şi al celor în care administrarea probelor s-a făcut cu dificultate a crescut în mod evident, fiind cercetate şi trimise în judecată persoane care au ocupat importante funcţii şi demnităţi publice ori au produs pagube însemnate patrimoniului.

Nu au fost înregistrate cazuri de învinuiţi sau inculpaţi arestaţi preventiv faţă de care să se fi dispus soluţii de netrimitere în judecată.

Au fost infirmate soluţiile dispuse în 27 de dosare.

Instanţele de judecată au achitat, prin hotărâri definitive, în 24 dosare, un număr de 50 inculpaţi (din care, 27 ca urmare a dezincriminării faptelor), din aceştia un număr de 3 au fost arestaţi preventiv.

Au fost pronunţate 6 hotărâri definitive de restituire a cauzei, privind 17 inculpaţi.

Din punct de vedere al operativităţii, ţinând cont şi de complexitatea cauzelor, din cele 1.624 de dosare soluţionate, un număr de 303 a depăşit termenul de 1 an de la prima sesizare.

Din 1.657 de cauze rămase nesoluţionate, 665 sunt mai vechi de 1 an de la sesizare şi 53 mai vechi de 6 luni de la data începerii urmăririi penale.

Procurorii au participat la judecarea unui număr de 1.600 de cauze penale (faţă de 1.359, în anul 2007), din care în 860 de cauze (faţă de 680) au participat procurorii din cadrul structurii centrale.

În urma verificării unui număr de 1.600 de hotărâri penale (1.359, în anul 2007), au fost declarate 277 apeluri şi recursuri, privind 594 de inculpaţi.

Nu a fost retras nici un apel sau recurs.

Dintre apelurile şi recursurile declarate au fost soluţionate 250 (cu 521 inculpaţi), dintre care 132 (cu 295 inculpaţi) au fost admise.

Creditele bugetare deschise în anul 2008 au fost în sumă de 70.713.045 lei, din care s-au utilizat credite în valoare de 69.686.273 lei, rezultând o execuţie bugetară de 98,55%.

ACTIVITATEA DIRECŢIEI DE INVESTIGARE A INFRACŢIUNILOR DE CRIMINALITATE ORGANIZATĂ ŞI TERORISM

Activitatea **DIRECŢIEI DE INVESTIGARE A INFRACŢIUNILOR DE CRIMINALITATE ORGANIZATĂ ŞI TERORISM** - singura unitate din cadrul Ministerului Public specializată în combaterea criminalităţii organizate - s-a înscris în aceeaşi parametri calitativi şi cantitativ ai anilor precedenţi, cu menţiunea că abordarea fenomenului de combatere a criminalităţii organizate, ca fenomen complex, s-a realizat de către procurorii Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de

Criminalitate Organizată şi Terorism, printr-o preocupare suplimentară în destructurarea grupurilor infracţionale organizate aşa cum sunt ele definite de legea specială, şi nu prin combaterea fenomenului în mod izolat, raportat la cauze de o complexitate redusă.

Priorităţile stabilite pentru anul 2008, au fost următoarele:

- intensificarea combaterii traficului stradal şi a consumului ilicit de droguri la nivelul municipiului Bucureşti;

- amplificarea eforturilor de combatere a infracţiunilor informatice şi a fraudelor cu cărţi de credit;

- definitivarea activităţilor de funcţionare a Centrului de Aplicaţii Operaţionale din cadrul Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism;

- definitivarea reorganizării Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism conform Regulamentului de organizare şi funcţionare aflat în dezbaterea Consiliului Superior al Magistraturii.

Parte din aceste priorităţi au fost realizate, dar ele constituie în egală măsură şi activităţi ce trebuie continuate în anul 2009, iar altele (reorganizarea Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism) nu s-au putut realiza din cauze obiective.

În privinţa Centrului de Aplicaţii Operaţionale s-au definitivat procedurile de achiziţie a aparaturii de calcul şi sunt în derulare procedurile de angajare şi instruire a personalului cât şi a implementării bazelor de date.

Pe fondul restrângerii competenţei materiale a Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, cât şi a intrării în vigoare a Ordinului nr. 236/2008 al Procurorului General, potrivit căruia, fără a se proceda la o suplimentare a schemei de personal, procurorii Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism asigură şi faza judecării cauzelor şi a măsurilor preventive, s-a produs o scădere a numărului cauzelor soluţionate, fără a se înregistra însă indicatori inferiori la numărul cauzelor soluţionate prin rechizitoriu (care a rămas relativ acelaşi) sau al inculpaţilor trimişi în judecată (care a înregistrat o creştere semnificativă).

Astfel, în anul 2008, numărul cauzelor de soluţionat a fost de 13.784.

În ceea ce priveşte situaţia cauzelor soluţionate, în cursul anului 2008 au fost soluţionate un număr total de 5.134 cauze (la care se adaugă un număr de 2.352 cauze declinate sau conexate), ceea ce raportat la cele 7.192 de cauze soluţionate în cursul anului 2007 reprezintă o scădere de 28,61%.

Chiar şi în aceste condiţii stocul de dosare înregistrat la finele anului 2008 a scăzut la 6.298 cauze de la 6.522 cauze.

Din totalul cauzelor soluţionate în care au fost cercetate un număr de 12.131 persoane, s-au întocmit rechizitorii în 747 cauze (757 rechizitorii întocmite în anul 2007) dispunându-se trimiterea în

judecată a unui număr de 2.412 inculpaţi, din care 1011 în stare de arest preventiv, comparativ cu anul 2007, când au fost trimişi în judecată un număr de 2061 inculpaţi, din care 905 arestaţi preventiv, ceea ce reprezintă o creştere 17,07%.

În 1.579 cauze s-au aplicat sancţiuni administrative, iar în alte 2808 cauze s-au adoptat soluţii de neurmărire penală.

Situaţia statistică pentru principalele categorii de infracţiuni se prezintă după cum urmează:

1. Trafic ilicit de droguri

În anul 2008, la nivelul Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, au fost soluţionate în această materie, un număr de 2575 de cauze comparativ cu anul 2007 când au fost soluţionate un număr de 2960 cauze, ceea ce reprezintă o scădere de 13%.

Din totalul cauzelor soluţionate, în 395 de cauze au fost întocmite rechizitorii dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 891 de inculpaţi, din care 575 în stare de arest preventiv, ceea ce, comparativ cu cele 460 de rechizitorii întocmite în cursul anului 2007, reprezintă o creştere de 25%.

Comparativ cu cantităţile de droguri confiscate în cursul anului 2007, trebuie subliniat faptul că acestea au crescut cu aproximativ cu **300%**.

Valoarea totală a drogurilor ridicate în vederea confiscării se ridică la suma de aproximativ 19.935.000 Euro.

2. ***Trafic de persoane şi trafic de migranţi***

În anul de referinţă, în materia traficului de persoane, au fost soluţionate un număr total de 616 cauze, ceea ce reprezintă o scădere de 32.75% în comparaţie cu anul 2007. Dintre acestea au fost soluţionate prin rechizitoriu un număr de 134 de cauze cu 330 de inculpaţi din care 152 arestaţi preventiv.

Numărul victimelor traficate în vederea exploatării a fost de 840, dintre care 176 minori.

În privinţa infracţiunii de trafic de migranţi, au fost soluţionate un număr de 25 de cauze din care cu rechizitoriu 9, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 31 de inculpaţi, dintre care 2 în stare de arest preventiv.

3. Criminalitate informatică şi infracţiuni cu cărţi de credit

În anul 2008, au fost soluţionate un număr total de 340 de cauze, ceea ce reprezintă o scădere cu 6,59% faţă de anul 2007 când au fost soluţionate 364 cauze.

Dintre acestea au fost soluţionate cu rechizitoriu un număr de 52 cauze, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 166 inculpaţi din care 41 arestaţi.

4. Infracţiuni economice

În anul 2008, au fost soluţionate un număr total de 106 de cauze, ceea ce reprezintă o scădere cu 25,35% faţă de anul 2007 când au fost soluţionate 142 cauze.

Dintre acestea au fost soluţionate cu rechizitoriu un număr de 18, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 81 inculpaţi, dintre care 16 arestaţi.

5. Infracţiunea de spălare a banilor

În anul 2008, au fost soluţionate un număr total de 189 de cauze, ceea ce reprezintă o scădere cu 56,25% faţă de anul 2007 când au fost soluţionate un număr de 432 cauze.

Dintre acestea au fost soluţionate cu rechizitoriu un număr de 5, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 41 inculpaţi, dintre care 8 arestaţi.

6. Infracţiunea de fals de monedă sau alte valori

Datorită noilor modificări de competenţă, aduse de O.U.G. 131/2006, totalul cauzelor soluţionate în cursul anului 2008 în această materie a scăzut, de la 557 cauze soluţionate în cursul anului 2007 la 148 cauze soluţionate în anul 2008, ceea ce reprezintă o scădere de 73,43%.

Prin rechizitoriu au fost soluţionate un număr de 6 de cauze, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 13 de inculpaţi, din care 1 în stare de arest preventiv.

7. Infracţiuni de terorism şi de finanţare a terorismului

În cursul anului 2008 au fost soluţionate un număr de 223 cauze, ceea ce reprezintă o scădere de 51,83%, în toate cauzele dispunându-se soluţii de neîncepere a urmăririi penale. Nu au fost înregistrate sau soluţionate cauze privind finanţarea terorismului.

Situaţia personalului ce îşi desfăşoară activitatea în cadrul Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, atât în ceea ce priveşte numărul de procurori cât şi al personalului auxiliar, se prezintă la finele anului 2008, după cum urmează: - procurori – din totalul de 230 posturi prevăzute au fost ocupate 204, posturi vacante 26; - personal auxiliar şi administrativ – posturi prevăzute 200, ocupate 190, vacante 10; - specialişti – posturi prevăzute 40, ocupate 21, vacante 19. Completarea schemelor de personal a constituit o prioritate a conducerii Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, lucru care a fost posibil prin organizarea a două interviuri în lunile martie şi noiembrie 2008.

În concluzie, activitatea Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism în cursul anului 2008, deşi a cunoscut scăderi cantitative pe anumite categorii de indicatori statistici, a înregistrat totuşi menţinerea sau creşterea a celor mai importanţi dintre aceştia (numărul cauzelor soluţionate prin rechizitoriu, număr inculpaţi trimişi în judecată, număr inculpaţi arestaţi), lucru datorat în primul rând preocupării permanente a procurorilor de a soluţiona cauze complexe şi de a proceda la destructurarea grupurilor infracţionale organizate.

De asemenea, trebuie subliniat şi rolul foarte important pe care mecanismele instituite prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 131/2006 privind reorganizarea Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, l-au avut în stabilirea priorităţilor, organizarea

activităţilor curente atât cele de urmărire penală cât şi cele de ordin financiar-contabil şi managementul resurselor umane.

În concluzie, în anul 2008, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a urmărit creşterea calităţii actului de justiţie, a actelor procedurale emise de procurori, în particular, identificarea promptă a vulnerabilităţilor în activitate şi ajustarea actului managerial pentru îmbunătăţirea activităţii.

De asemenea, s-a pus accent pe îmbunătăţirea operativităţii şi pe impactul activităţii de control în scopul unificării practicii judiciare.

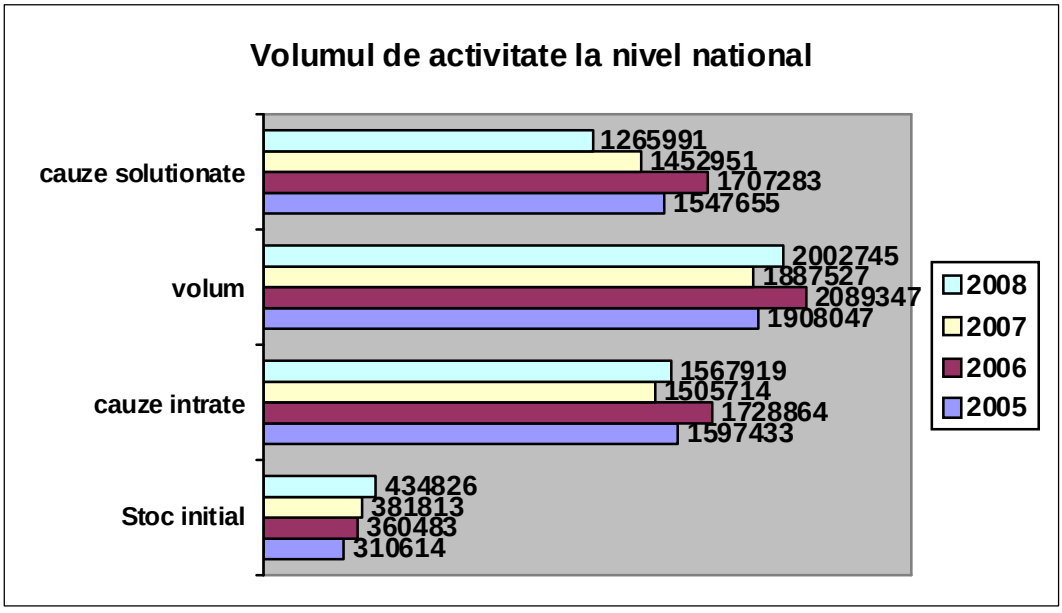
2.3. Analiza statistică a activităţii celorlalte instanţe judecătoreşti în anul 2008

2.3.1. Volumul de activitate

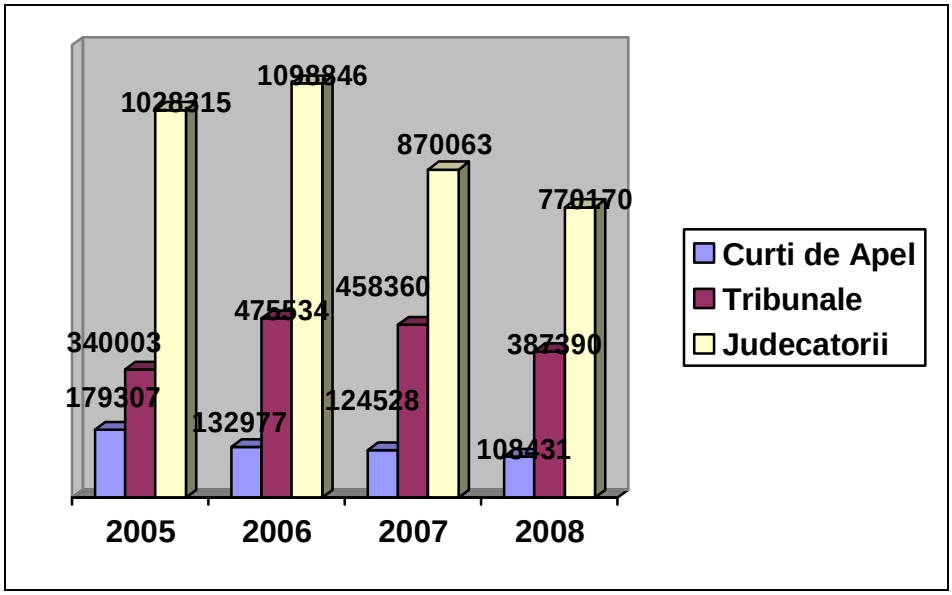
2.3.1.1. Volumul total de activitate

În perioada de referinţă, exceptând instanţele militare, care sunt analizate distinct şi Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, la nivelul întregii ţări au funcţionat un număr de **179** judecătorii, **41** de tribunale, **4** tribunale specializate – Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Argeş şi Tribunalul Comercial Târgu Mureş – şi **15** curţi de apel, care au înregistrat un volum total de activitate de **2.002.745** cauze, **cu 115.218 cauze (+ 6%) mai mult decât în anul precedent**.

Evoluţia volumului de activitate al instanţelor judecătoreşti 2005 – 2008

Evoluția numărului de cauze soluționate de instanțe

2.3.1.2. Activitatea la nivelul judecătoriilor

Dintre cele 188 de judecătorii înființate prin lege, un număr de 9 instanțe, respectiv: Bocşa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scorniceşti, Urlaţi şi Jimbolia nu au funcţionat în cursul perioadei de referinţă.

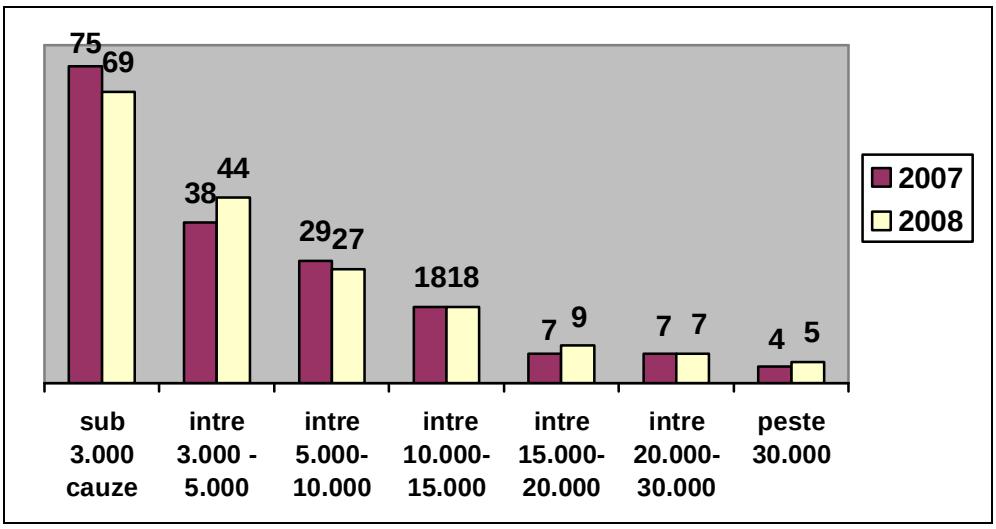
Cele 179 judecătorii care au funcționat în cursul anului 2008 au înregistrat în cursul perioadei de referință un volum total de **1.221.007** cauze (cuprinzând dosarele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2007 la care se adaugă dosarele nou intrate).

Volumul de activitate în perioada analizată a crescut, față de anul 2007, cu un număr de 69.024 cauze (5,9 %).

În funcţie de volumul de activitate, judecătoriile pot fi grupate astfel:

- instanţe cu volum situat sub 3.000 cauze – **69**;
- instanţe cu volum cuprins între 3.000 - 5.000 cauze – **44**;
- instanţe cu volum cuprins între 5.000-10.000 cauze - **27**;
- instanţe cu volum cuprins între 10.000-15.000 cauze - **18**;
- instanţe cu volum cuprins între 15.000-20.000 cauze-**9**;
- instanţe cu volum cuprins între 20.000-30.000 cauze-**7**;
- instanţe cu un volum de peste 30.000 cauze - **5**.

Volumul de activitate al judecătoriilor – situaţie comparativă

Se observă, în raport de situaţia existentă în anul 2007, creşterea numărului instanţelor al căror volum de activitate a depăşit 30.000 cauze(de la 4 la 5), dar şi o creştere a numărului celorlalte instanţe cu volum important de activitate (între 15 şi 20.000 dosare). Au scăzut totodată şi instanţele cu volum mai redus de activitate (sub 3.000 cauze) de la 75 în anul 2007 la 69 în prezent.

Instanţa	**Volum de activitate în anul 2008**	**Volum de activitate în anul 2007**
Judecătoria Timişoara	30.669	27.422
Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti	30.906	30.054
Judecătoria Iaşi	33.667	35.094
Judecătoria Craiova	35.848	36.411
Judecătoria Constanţa	48.093	38.764

Cele cinci instanţe din tabelul de mai sus se situează constant în ultimii ani în fruntea instanţelor cu volum mare de activitate, în anul 2008 Judecătoria Timişoara adăugându-se celorlalte patru nominalizate şi în perioada 2007 ca având un volum foarte mare de activitate.

În acelaşi timp, se menţine o situaţie deosebită în cazul Judecătoriilor Şomcuţa Mare, Agnita, Întorsura Buzăului care au înregistrat atât în anul 2007, cât şi în perioada de referinţă cel mai mic volum de activitate: 963, 822 şi 1080 cauze în anul 2008, respectiv 813, 871 şi 989 cauze în perioada de

referinţă 2007. Pentru toate aceste instanţe situaţia a fost identică şi la nivelul anului 2006 iar în ceea ce priveşte Judecătoria Şomcuţa Mare şi la nivelul anului 2005.

De altfel, aproximativ aceleaşi instanţe au avut un volum redus de activitate atât la nivelul anului 2007, cât şi în cursul anului 2008:

Instanţa	**Volum de activitate în anul 2008**	**Volum de activitate în anul 2007**
JUD. SOMCUTA MARE	963	813
JUD. AGNITA	822	871
JUD. HÂRŞOVA	1042	1309
JUD. INTORSURA BUZAULUI	1080	989
JUD. MURGENI	1084	1083
JUD. BOZOVICI	1184	1085
JUD. INSURATEI	1241	1090
JUD. FAGET	1247	1157
JUD. MOLDOVA-NOUA	1106	1235
JUD. SALISTE	1331	1247
JUD. PODUL TURCULUI	1355	1270

Comparativ cu anul precedent, se constată o scădere de activitate la un număr de 42 de instanţe, dar scăderea a fost accentuată în cazul următoarelor instanţe:

- *Judecătoria Iaşi* ***(-1.427)*** *– 33.667* cauze în anul 2008 faţă de 35.*094* cauze în anul 2007,
- *Judecătoria Târgu Cărbuneşti* ***(- 1.347)*** – 7.558 cauze faţă de 8.905 cauze,
- *Judecătoria Vaslui (* ***- 1.146****)* – 8.579 cauze faţă de 9.725 cauze,
- *Judecătoria Oneşti****(- 1.027)*** – 7.075 cauze faţă de 8.102 cauze.

În cazul unui număr de 137 de instanţe a avut loc o creştere , dintre aceste instanţe o creştere semnificativă a volumului de activitate faţă de anul precedent având următoarele:

- *Judecătoria Constanţa* ***(+ 9.329)***, unde s-au înregistrat în perioada de referinţă 48.093 cauze, faţă de 38.764 cauze existente în anul 2007 iar in anul 2007 a avut o creştere cu 2.535 de dosare faţă de perioada anului 2006,

- *Judecătoria Cluj Napoca* ***(+ 4.137)*** *– 27.639* cauze, faţă de 23.502 cauze ,
- *Judecătoria Bacău* ***(+ 3.895)*** *–25.598* cauze, faţă de 21.703 cauze,
- *Judecătoria Timişoara* ***(+3.247)*** *– 30.669* cauze, faţă de 27.422 cauze,
- *Judecătoria Cornetu* ***(+1.950)*** *– 6.826* cauze, faţă de 4.876 cauze,
- *Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti****(+1.837)*** *– 19.949* cauze, faţă de 18.112 cauze.

Dintre cele **1.221.007** cauze rulate în cursul anul 2008 **a fost soluţionat un număr de 904.959 cauze**, respectiv **74,1 %**. În anul 2007 procentul a fost de 75,5%.

În consecinţă, în perioada de referinţă, a rămas un stoc de **316.048** cauze, stoc ce include însă şi cauzele suspendate[16] şi care au fost, la nivelul judecătoriilor, în număr de 78.137 dosare.

2.3.1.3. Activitatea la nivelul tribunalelor

În întreaga ţară sunt prevăzute 42 tribunale civile, din care funcţionează în prezent 41[17], precum şi 4 tribunale specializate (Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Mureş, Tribunalul Comercial Argeş) şi Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti[18].

În total, la nivelul celor 41 tribunale şi celor 4 instanţe specializate, a fost înregistrat un număr de **616.547** cauze, faţă de **586.274** dosare câte au fost înregistrate în anul 2007 (+5,2%) şi faţă de **584.428** dosare câte au fost înregistrate în anul 2006.

Volumul de activitate în perioada analizată este mai mare ca cel din perioada imediat anterioară, creşterea fiind de 30.273 dosare.

Raportat la volumul de activitate al tribunalelor, acestea pot fi grupate astfel:

- instanţe cu un volum situat sub 5.000 cauze - **2;**
- instanţe cu un volum cuprins între 5.000 -10.000 cauze-**14**;
- instanţe cu un volum cuprins între 10.000 -15.000 cauze-**11**;
- instanţe cu un volum cuprins între 15.000 -20.000 cauze-**8**;

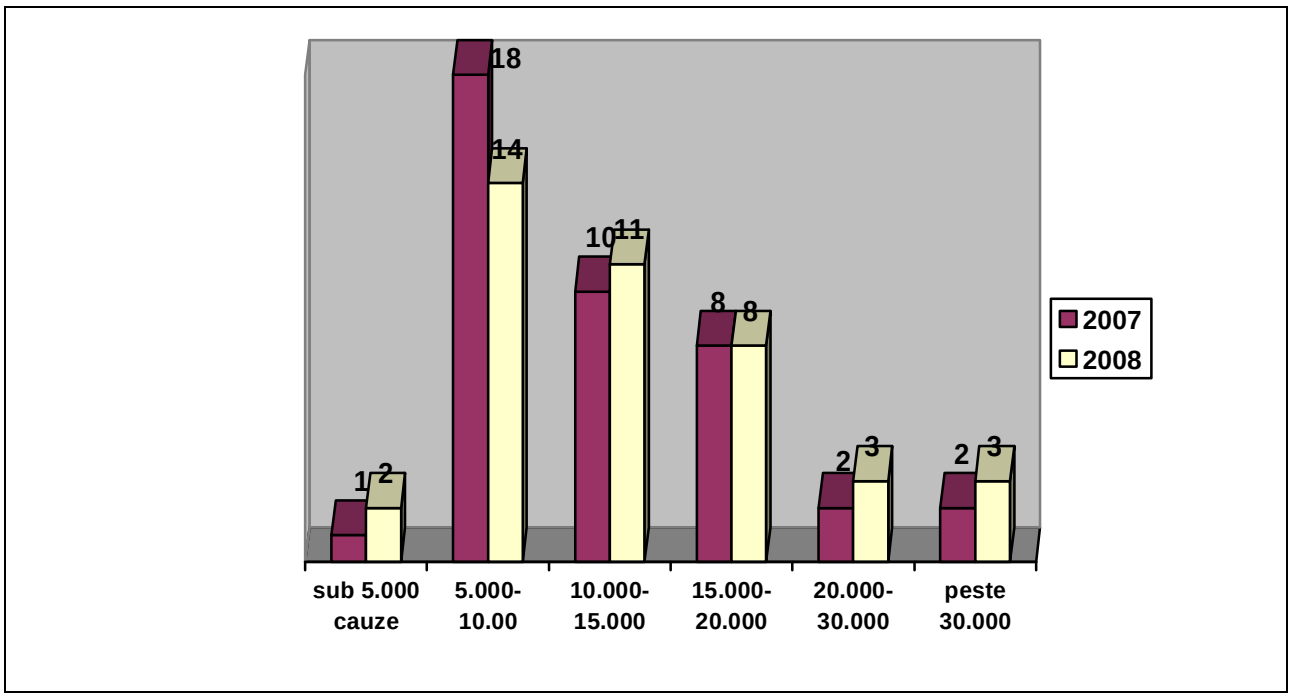
[16] Suspendarea cauzelor în materie civilă are, în principiu, la bază conduita culpabilă a părților, în special a reclamantului, care manifestă dezinteres pentru soluționarea cauzelor sau nu își îndeplinesc unele obligații procentuale. În materie penală, suspendarea are de obicei drept cauză existența unor situații obiective care împiedică desfășurarea în continuare a procesului penal – starea de boală a inculpatului, ocuparea de către acesta a unei funcții care îi conferă imunitate pe perioada mandatului etc. În ambele materii, suspendarea judecății cauzei mai operează, de lege lata, atunci când se invocă o excepție de neconstituționalitate (cu respectarea unor condiții de admisibilitate), judecata suspendându-se până la soluționarea acesteia de către Curtea Constituțională.

[17] Nu se află în funcţiune Tribunalul Ilfov.

[18] Pentru activitatea la nivelul Tribunalului Militar Teritorial a se vedea secțiunea 2.4.1.

- instanţe cu un volum cuprins între 20.000 -30.000 cauze-**3**;
- instanţe cu un volum de peste 30.000 cauze - **3**.

Volumul de activitate al tribunalelor – situaţie comparativă

Se evidenţiază 3 tribunale cu un volum foarte mare de activitate faţă de toate celelalte, şi anume Tribunalul Bucureşti cu un număr de 98.362 cauze , Tribunalul Dolj cu 31.719 cauze şi Tribunalul Gorj cu 30.209 cauze, aceste instanţe având şi în anii 2005 respectiv 2006 un volum mare de activitate în raport cu celelalte instanţe de acelaşi grad.

Dintre instanţele cu volum redus de activitate exemplificăm Tribunalul Covasna – 3.962 cauze (menţionat şi în rapoartele pe anii 2006 şi 2007), Tribunalul Călăraşi – 4.939 cauze, precum şi Tribunalul Sălaj - 5.455 cauze.

Comparativ cu anul precedent, se constată o creştere semnificativă de activitate în cazul *Tribunalului Bucureşti*, unde s-au înregistrat în anul 2008 cu 9.169 cauze mai mult decât în anul 2007 (în anul 2007 creşterea fiind de 7.367 cauze faţă de 2006), *Tribunalului Alba* – cu 3.798 cauze mai mult (de la 8.736 cauze la 12.534 cauze) , *Tribunalului Hunedoara* – cu 3.684 cauze mai mult (de la 13.732 cauze la 17.416 cauze) , *Tribunalului Timiş* – cu 3.446 cauze mai mult (de la 18.530 cauze la 21.976 cauze). Din totalul celor 41 de tribunale, 32 de instanţe au înregistrat un volum mai mare de activitate decât în anul 2007 în timp ce 9 dintre acestea au înregistrat un volum de activitate inferior.

În cazul unei singure instanțe s-a înregistrat o scădere mai importantă a volumului de activitate față de anul precedent: - *Tribunalul Dolj - cu 14.663 cauze mai puțin* decât în anul 2007 (de la 46.382 de cauze la 31.719 cauze). Printre tribunalele cu o scădere a volumului de activitate se află următoarele : Tribunalul Mehedinți cu – 856 cauze mai puțin (de la 18.970 de cauze la 18.114 cauze), Tribunalul Călărași cu – 752 cauze mai puțin (de la 5691 de cauze la 4.939 cauze) , Tribunalul Buzău cu – 746 cauze mai puțin (de la 9.802 de cauze la 9.056).

Din cele **616.547** cauze rulate în cursul anului 2008, au fost soluționate un număr de **460.229** cauze (74,64%), rămânând un stoc de **156.318** dosare, stoc care include însă și dosarele suspendate, care au fost în perioada de referință în număr de 26.923.

2.3.1.4. Activitatea la nivelul tribunalelor specializate

Evidențiate distinct, tribunalele specializate au funcționat cu un număr total de 29 de judecători, dintr-o schemă prevăzută de 30 de posturi, având un volum de activitate, în anul 2008 de 12.450 cauze, mai mic decât în anul 2007 cu 774 de cauze, după cum urmează:

- Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov – 1.531 cauze în 2008, față de 1.615 cauze în 2007 (- 84 cauze)
- Tribunalul Comercial Argeș – 2.325 cauze în 2008, față de 2.295 cauze în 2007 (+ 30 cauze)
- Tribunalul Comercial Cluj – 5.456 cauze în anul 2008, față de 7.162 cauze în 2007 (-1.706 cauze)
- Tribunalul Comercial Mureș -3.138 cauze în anul 2008, față de 2.152 cauze în anul 2007 (+986 cauze).

Din cele 12.450 cauze au fost soluționate 8.604 dosare (69,1%), rămânând în stoc 3.846 cauze, din care 747 au fost suspendate.

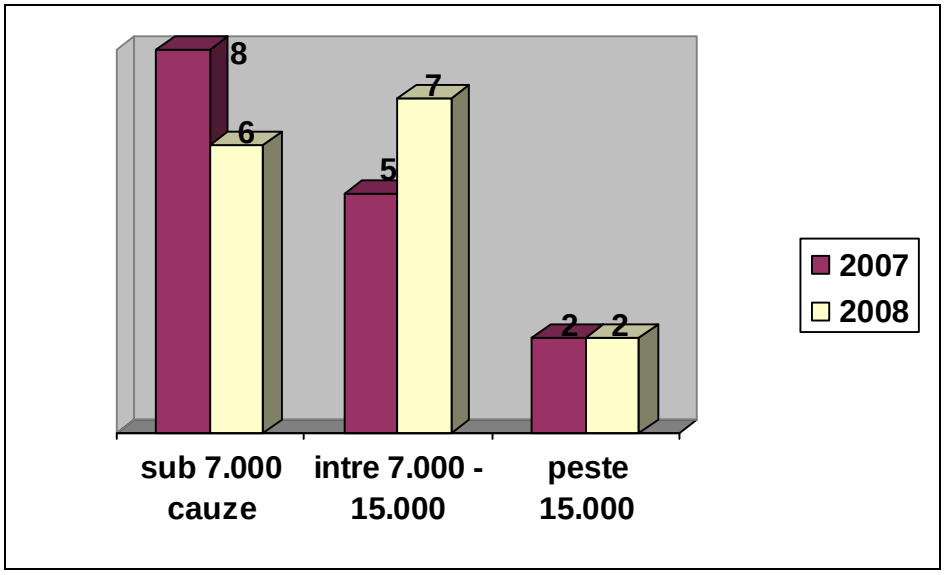
2.3.1.5. Activitatea la nivelul curților de apel

În perioada de referință, volumul de activitate al celor 15 curți de apel civile, care funcționează în România, a fost de **165.191** cauze, cuprinzând fonduri, apeluri și recursuri, față de **149.270** cauze înregistrate în cursul anului 2007 (creștere de 10,7%) și față de **158.090** cauze înregistrate în cursul anului 2006.

Prin raportare la volumul de activitate, curțile de apel pot fi grupate astfel:

- instanţe cu un volum de activitate situat sub 7.000 cauze - **6**;
- instanţe cu un volum de activitate cuprins între 7.000 – 15.000 cauze – **7**;
- instanţe cu un volum de activitate situat peste 15.000 de cauze – **2.**

Volumul de activitate al curţilor de apel – situaţie comparativă

Se evidenţiază două curţi de apel cu un volum foarte mare de activitate faţă de celelalte, şi anume Curtea de Apel Bucureşti cu 41.959 cauze şi Curtea de Apel Craiova cu 24.854 cauze, aceleaşi ca şi cele determinate în anii anteriori.

La polul opus se află Curtea de Apel Bacău care a înregistrat la nivelul anului 2008 cel mai mic volum de activitate, respectiv 4.860 cauze şi Curtea de Apel Târgu Mureş care a avut un volum de activitate de 5.051 cauze (în anul 2007, Curtea de Apel Târgu Mureş, respectiv Curtea de Apel Bacău ocupau aceleaşi două poziţii finale). Din cele 15 curţi de apel, două au înregistrat o scădere a volumului de activitate şi anume Curtea de Apel Bacău cu 331 cauze mai puţin (de la 5.191 cauze la 4.860) respectiv Curtea de Apel Constanţa cu 268 cauze mai puţin (de la 8.656 cauze la 8.388) în timp ce restul de 13 instanţe au înregistrat un volum superior de activitate, dintre care se remarcă Curtea de Apel Craiova cu +3.552 cauze mai mult (de la 21.302 cauze la 24.854), Curtea de Apel Timişoara cu +3.056 cauze mai mult (de la 9.812 cauze la 12.868) şi Curtea de Apel Bucureşti cu +2.917 cauze mai mult (de la 39.042 cauze la 41.959).

Din cele **165.191** cauze înregistrate pe rolul curţilor de apel în perioada de referinţă, au fost soluţionate **131.907** cauze (79,3%), rămânând un stoc de **33.284** dosare, stoc ce include însă şi cauzele suspendate, care au fost în număr de 5.870 la data de 31.12.2008.

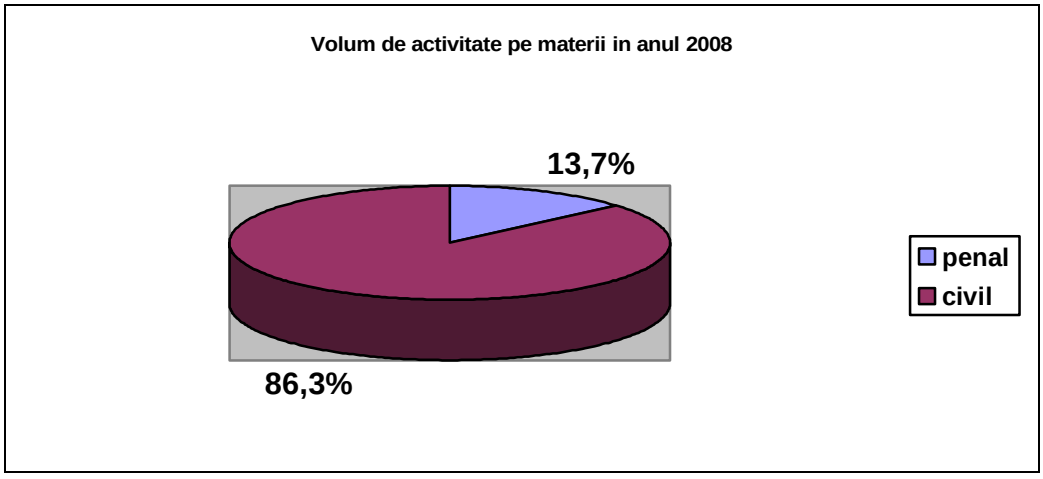
2.3.1.6. Volumul de activitate pe materii

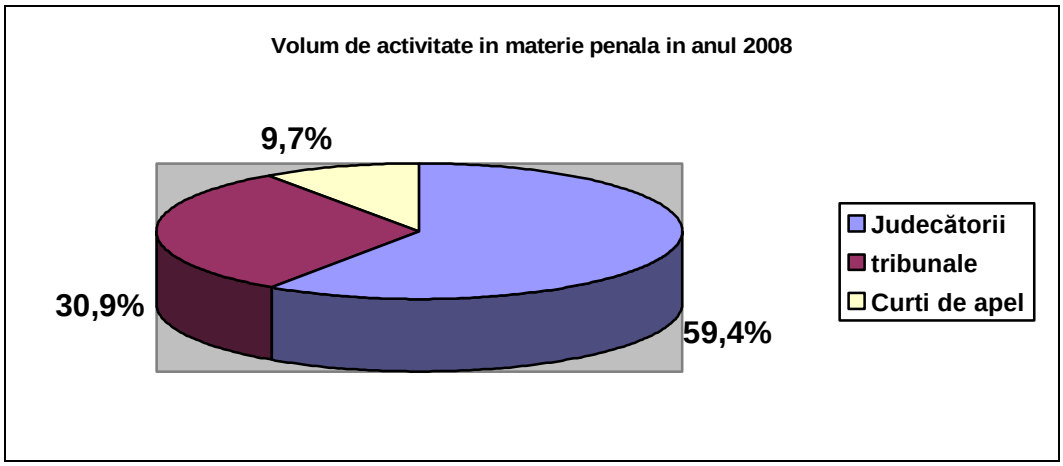
În ansamblul cauzelor deduse judecăţii în anul 2008, **274.019** dosare au fost înregistrate **în materie penală** şi **1.728.726** dosare **în materie civilă** în sens larg, incluzându-se practic toate materiile care nu sunt de sorginte penală: cauze comerciale, cauze de drept administrativ, cauze de drept funciar, cauze de dreptul familiei etc.

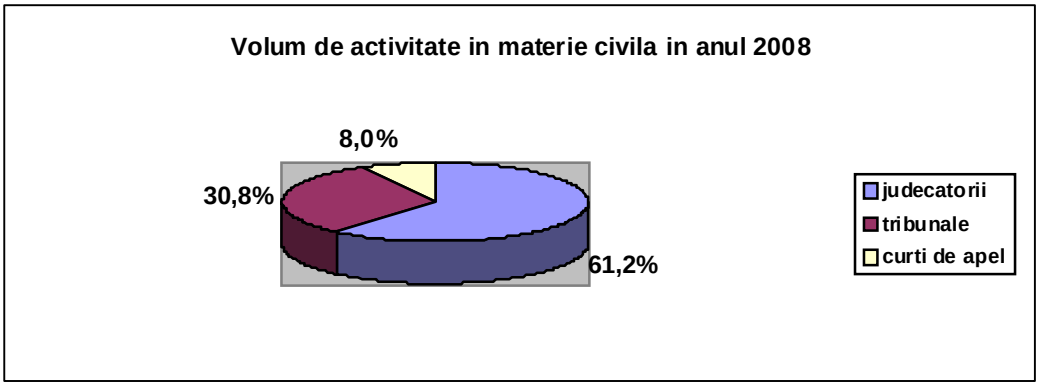
În anul 2007, numărul cauzelor în materie penală a fost de 292.457 dosare (404.039 în anul 2006), iar a celor în materie civilă de 1.595.070 (1.685.308 în anul 2006).

În perioada de referinţă, *repartizarea cauzelor pe nivele de jurisdicţie* a fost următoarea:

- *în materie penală*: 162.728 cauze au fost repartizate la judecătorii, 84.772 cauze la tribunale şi 26.519 cauze la curţile de apel;
- *în materie civilă*: 1.058.279cauze au fost repartizate la judecătorii, 531.775 cauze la tribunale şi 138.672 cauze la curţile de apel.

Pe principalele domenii, distribuirea cauzelor civile în anul 2008 se prezintă astfel:

- *la nivelul judecătoriilor*:

a) numărul total al *litigiilor izvorând din raporturi juridice civile* a fost de 328.933 cauze, din care 212.928 reprezintă acţiuni patrimoniale (64,7 %), iar din acestea 79.126 cauze privesc dreptul de proprietate şi alte drepturi reale (37,2 % din total litigii patrimoniale), succesiuni 52.469 cauze (24,6 % din total litigii patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 162.909 cauze (15 % din totalul cauzelor civile);

c) în materiile privind *dreptul familiei şi al persoanei*, numărul cauzelor este de 168.076 (16% din totalul cauzelor civile)

d) în materia *fondului funciar* numărul cauzelor este de 52.117 (5% din totalul cauzelor civile);

e) numărul *plângerilor, sesizărilor şi contestaţiilor* a fost de 21.044 cauze, ceea ce reprezintă 20 % din totalul acţiunilor în materie civilă la judecătorii.

- *la nivelul tribunalelor*:

a) numărul total al litigiilor izvorând din *raporturi juridice civile* a fost de 73.501 cauze (13,8% din totalul cauzelor civile), din care 57.264 reprezintă acţiuni patrimoniale (77,9% din cauze privind raporturi juridice civile), iar 28.247 din acestea privesc dreptul de proprietate şi alte drepturi reale (38,4 % din acţiunile patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 158.595 cauze (28,8 %) din totalul cauzelor civile, din care 44.797 litigii în baza Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei (28,5% din totalul litigiilor comerciale);

c) în materiile privind *dreptul familiei şi al persoanei* numărul cauzelor este de 29.029 (5,5% din totalul cauzelor civile), din care plasamente – 11.203 şi adopţii – 3.840;

d) în materia *dreptului muncii şi asigurărilor sociale*, numărul cauzelor a fost de 116.274 (21,9 % din totalul cauzelor civile);

e) în materia *contenciosului administrativ şi fiscal*, numărul cauzelor a fost de 99.500 (18,7% din totalul cauzelor civile).

- *la nivelul curţilor de apel*:

a) numărul total al litigiilor izvorând din *raporturi juridice civile* a fost de 19.298 cauze (13,9% din totalul litigiilor civile), din care 10.890 reprezintă acţiuni patrimoniale (56,4 % din litigiile izvorâte din raporturi juridice civile), din acestea 9.034 cauze privesc dreptul de proprietate şi alte drepturi reale (83% din acţiunile patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 24.584 cauze (17,7 % din totalul cauzelor civile);

c) în materiile privind *dreptul familiei şi al persoanei*, numărul cauzelor este de 2.757 (2 % din totalul cauzelor civile), din care plasamente – 225 şi adopţii 80;

d) în materia *dreptului muncii şi asigurărilor sociale*, numărul cauzelor a fost de 35.131 (25,3 % din totalul cauzelor civile);

e) în materia *contenciosului administrativ şi fiscal*, numărul cauzelor a fost de 34.443 (24,8% din totalul cauzelor civile);

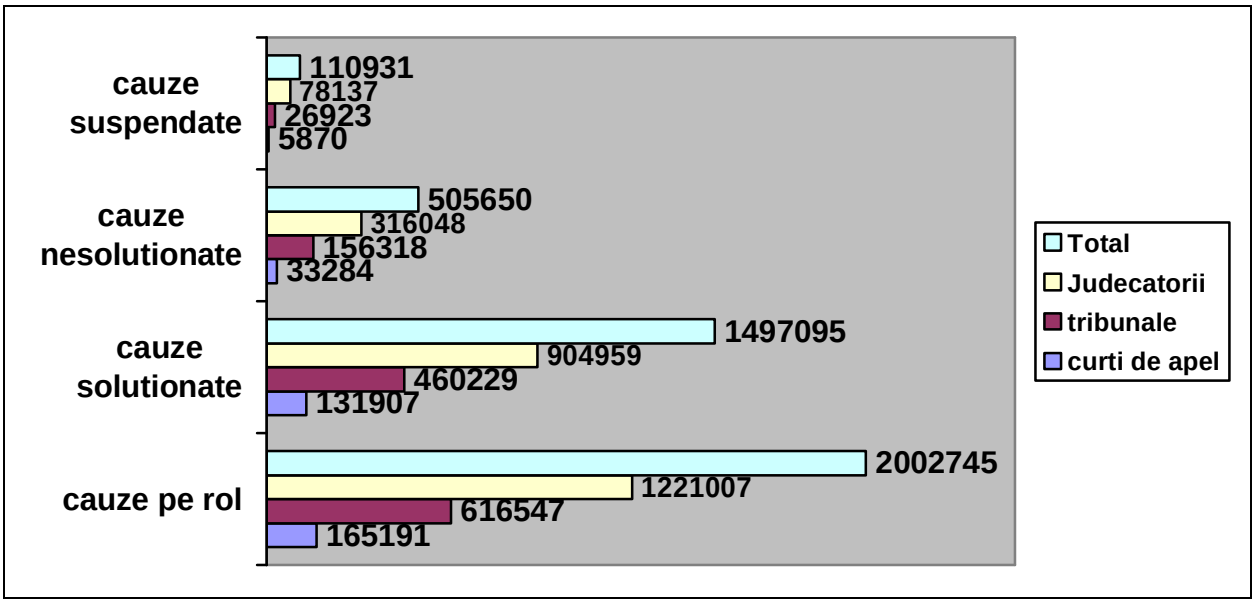
f) în materia *proprietăţii intelectuale*, numărul cauzelor a fost de 315.

2.3.2. Operativitatea[19]

Numărul cauzelor soluţionate în anul 2008 este de **1.497.095** ceea ce reprezintă o **creştere cu 44.144 cauze (3%)** faţă de anul 2007, an în care numărul total al dosarelor soluţionate a fost de 1.452.951, dar în scădere totuşi faţă de anul 2006, când numărul total al dosarelor soluţionate a fost de 1.707.357. În procente, operativitatea[20] s-a situat la **79,13 %** în anul 2008, faţă de 81% în anul 2007 şi 85,1% în anul 2006.

Numărul dosarelor nesoluţionate rămase în stoc la sfârşitul anului 2008 a fost de 505.650, faţă de 434.576 existente la sfârşitul anului 2007.

Operativitatea la nivelul instanţelor

2.3.2.1. Operativitatea la nivelul judecătoriilor

Din cele **1.221.007 cauze rulate** în cursul anului 2008 au fost soluţionate **904.959 cauze**, rămânând în consecinţă un stoc de 316.048 cauze, stoc ce include şi cauzele suspendate în număr de 78.137.

---

[19] Ca indicator statistic operativitatea se află în strânsă legătură cu durata de soluționare a cauzelor, astfel încât, pentru o interpretare completă a datelor, a se vedea și secțiunea 3.4.1.B din prezentul Raport.

[20] Menționăm că la calculul procentual al operativității se raportează numărul cauzelor soluționate la volumul de activitate, după ce, în prealabil, s-a dedus din acesta numărul cauzelor suspendate. Soluția se fundamentează pe faptul că suspendarea are la bază fie conduita culpabilă a părților, fie incidența unor factori obiectivi, externi activității instanței, fiind astfel normal ca aceste cauze să nu afecteze indicatorul de operativitate.

În procente, operativitatea a fost de **79,18 %** în anul 2008 (faţă de 79,99% în anul 2007 şi 85,1% în 2006), 107 judecătorii situându-se peste media pe ţară , ca şi în anul 2007.

Comparativ, în anul 2007, din cele 1.151.983 cauze rulate în cursul anului a fost soluţionat un număr total de 870.063 cauze, rămânând deci un stoc de 281.920 dosare, stoc care a inclus şi cauzele suspendate în număr de 64.221.

Instanţa cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2008 Judecătoria Calafat (97,43%); o operativitate foarte mare au înregistrat de asemenea şi Judecătoriile Balş (95,61%), Ineu (94,48%) şi Roşiori de Vede (93,90%). În schimb, cu cea mai mică operativitate a fost înregistrată la Judecătoria Salonta (60,2%), aceeaşi ca şi în anul 2007. Se exclude însă din această evidenţă Judecătoria Jibou care nu a soluţionat nici o cauză din cele 60 aflate pe rol, întrucât şi-a început activitatea in decembrie 2008.

2.3.2.2. Operativitatea la tribunale

Din cele **616.547 cauze rulate** în cursul anului 2008 a fost soluţionat un număr de **460.229 cauze**, rămânând un stoc de 156.318 dosare, care includ însă şi cauzele suspendate, în număr de 26.923.

În procente, operativitatea s-a situat la **78,05%** (faţă de 81,59% în anii 2007 şi 2006), 24 tribunale poziţionându-se peste acest procent.

Comparativ, în anul 2007, dintre cele 586.274 cauze rulate a fost soluţionat un număr de 458.360 cauze, rămânând un stoc de 127.914 cauze, care include însă şi cauzele suspendate, în număr de 24.460.

Instanţa cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2008 Tribunalul Ialomiţa (93,43%) aceiaşi instanţă ca în anul 2007; o operativitate foarte mare au înregistrat de asemenea Tribunalele Cluj (89,27%), Sălaj (88,78%) şi Călăraşi (88,18%). În schimb, cu cea mai mică operativitate a fost înregistrat Tribunalul Bihor (59,59%).

2.3.2.3. Operativitatea la tribunalele specializate

Din cele **12.450 cauze rulate** în cursul anului 2008 a fost soluţionat un număr de **8.604 cauze**, rămânând un stoc de 3.846 cauze, care includ însă şi cauzele suspendate, în număr de 747.

În procente, operativitatea a fost de **73,52 %**, 2 tribunale situându-se peste acest procent, după cum urmează:

Instanţa	Volum	Soluţionate	Suspendate	Operativitate

Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov	1.531	1.225	78	84,31%
Tribunalul Comercial Argeş	2.325	1.464	173	68,03%
Tribunalul Comercial Cluj	5.456	4.075	263	78,47%
Tribunalul Comercial Mureş	3.138	1.840	233	63,34%
Total	12.450	8.604	747	73,52%

2.3.2.4. Operativitatea la curţile de apel

Din cele **165.191 cauze înregistrate** pe rolul curţilor de apel în anul 2007, au fost soluționate **131.907 dosare**, rămânând un stoc de 33.284 cauze, stoc ce include însă şi cauzele suspendate, în număr de 5.870 dosare.

În procente, operativitatea a fost de **82,79%** (față de 86,45% în 2007 respectiv 87,3% în 2006), 11 curţi de apel situându-se peste acest procent.

Comparativ, în anul 2007, din cele 149.270 cauze înregistrate pe rolul curţilor de apel, au fost soluționate 124.528, rămânând un stoc de 24.742 dosare, stoc ce include însă şi pe cele suspendate, în număr de 5.221 cauze la data de 31.12.2006.

Instanţa cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2008 Curtea de Apel Timişoara (89,03%), aceeaşi curte având în anul 2007 cea mai mare operativitate; o operativitate foarte mare au înregistrat şi Curţile de apel Bacău (88,40%) şi Ploieşti (88%). În schimb, cu cea mai scăzută operativitate a fost înregistrată de Curtea de Apel Bucureşti (75,15%), această curte de apel având însă o situaţie specială datorită dimensiunii, ariei teritoriale şi împrejurării că înregistrează un volum de activitate disproporționat față de celelalte curţi de apel.

.

2.3.3. Încărcătura pe judecător

Precizări terminologice

Ca indice statistic, încărcătura pe judecător poate fi examinată fie în forma *încărcăturii efective pe judecător*, fie ca *încărcătură per post de judecător prevăzut în schema de personal*.

Încărcătura efectivă pe judecător reflectă numărul de dosare pe care l-a avut de soluţionat un judecător în perioada de referinţă şi se calculează prin raportarea numărului total de dosare la numărul judecătorilor care au funcţionat *efectiv* la o instanţă (excluzând deci magistraţii aflaţi în concediu de creştere a copilului în vârstă de până la 2 ani, pe cei aflaţi în concediu fără plată, concediu medical sau care au fost suspendaţi, detaşaţi, delegaţi ori, din diferite alte motive, nu au activat la instanţa respectivă). Numărul de judecători care au funcţionat efectiv la o instanţă se determină *ca medie anuală*, luându-se în considerare durata perioadelor în care unii magistraţi nu au desfăşurat, în fapt, pe parcursul anului activitate de judecată datorită motivelor arătate.

Încărcătura pe schemă se determină prin raportarea volumului de activitate la numărul total de posturi prevăzut în statele de funcţii ale instanţelor.

2.3.3.1.Încărcătura la nivelul judecătoriilor

În perioada de referinţă s-a înregistrat o încărcătură a cauzelor/judecător/schemă completă de **567** cauze (creştere cu aproximativ 6% faţă de anul 2007) şi o încărcătură efectivă/judecător de **632** cauze (creştere cu aproximativ 1,12%).

Din cele 179 de judecătorii, **70 instanţe** au avut în anul 2008 o *încărcătură efectivă* a cauzelor pe judecător situată peste media pe ţară, reprezentând **39,1 %** din totalul instanţelor de acest grad.

Totodată se constată faptul că **40 de judecătorii** au avut o *încărcătură pe schemă pe judecător*, **peste media pe ţară**, ceea ce reprezintă aproximativ **22,3%.**

În anul 2007 s-a înregistrat o încărcătură a cauzelor/judecător/schemă de **535** cauze şi o încărcătură efectivă/judecător de **625** dosare.

Se constată că nu s-a produs o schimbare majoră în ceea ce priveşte numărul instanţelor care au avut o încărcătură efectivă peste media pe ţară, numărul acestor instanţe crescând în perioada de referinţă la 70 de judecătorii, faţă de 65 în anul 2007.

Instanţele ce au înregistrat în perioada de raportare *cea mai mare încărcătură/judecător (peste dublul mediei naţionale)* sunt următoarele:

INSTANȚA	CAUZE/JUDECĂTOR
Judecătoria Sighetul Marmaţiei	1.622
Judecătoria Sebeş	1.474
Judecătoria Şimleul Sivaniei	1.334
Judecătoria Murgeni	1.084

Trebuie menţionată situaţia deosebită cu care se confruntă Judecătoria Murgeni care, la finalul anului 2008, funcţiona cu un singur post de judecător ocupat, dintr-o schemă prevăzută de 2. Celelalte 3 instanţe au de asemenea un număr redus de posturi ocupate.

Se remarcă totodată, următoarele *instanţe cu un volum de activitate/judecător redus*, în comparaţie cu media naţională:

Instanţa	Cauze/judecător	Posturi pe schemă	Posturi ocupate efectiv
Judecătoria Agnita	206	4	4
Judecătoria Roşiori de Vede	272	12	12
Judecătoria Răducăneni	275	5	5
Judecătoria Insurăţei	310	4	4
Judecătoria Făget	312	4	4
Judecătoria Sălişte	333	4	4
Judecătoria Turnu Măgurele	343	9	9

Aşa cum rezultă din situaţia prezentată mai sus, toate aceste instanţe funcţionează cu schema complet ocupată, însă o analiză asupra oportunităţii reevaluării schemelor de judecători denotă că o eventuală reducere a acestora în unele cazuri ar avea consecinţe negative asupra principiului repartizării aleatorii a cauzelor, precum şi asupra principiului specializării magistraţilor (toate aceste instanţe, cu excepţia Judecătoriei Roşiori de Vede şi Turnu Măgurele, având scheme de personal care se afla la limita minimă care permite aplicarea efectivă a acestor principii).

În ceea ce priveşte încărcătura/judecător/schemă, în perioada de referinţă, s-au evidenţiat Judecătoria Constanţa, Judecătoria Lieşti şi Judecătoria Giurgiu care au înregistrat 1023, 1018, respectiv 1004 cauze/judecător. Judecătoriile Lieşti şi Giurgiu au fost nominalizate în aceleaşi condiţii şi în raportul similar al anului 2007, cu 899 respectiv 979 dosare încărcătură/judecător .

2.3.3.2. Încărcătura la nivelul tribunalelor

În prealabil, trebuie precizat că pentru calcularea acestui indicator statistic a fost avut în vedere nu numai numărul de cauze ce a revenit spre soluționare instanțelor de acest grad, ci și specificul tribunalelor de a fi atât instanțe de fond cât și de control judiciar (judecând deopotrivă în apel și recurs)[21].

Astfel, pentru a analiza volumul de activitate al unui judecător s-a ținut cont de împrejurarea că în apel cauzele sunt judecate de un complet format din doi judecători, iar în recurs de un complet format din trei judecători.

În anul 2008 s-a înregistrat o *încărcătură medie efectivă/judecător* de **800** cauze (creștere cu 8,4%) și o *încărcătură a cauzelor/ schemă* de **705** cauze (creștere cu 5,22%), față de anul precedent când s-a înregistrat o medie a cauzelor ce au revenit fiecărui judecător de **738** dosare și o încărcătură pe schemă de **670** dosare.

Din cele 41 de tribunale civile, 16 au avut în perioada analizată o încărcătură peste media pe țară, ceea ce reprezintă **39 %** din totalul instanțelor de acest grad.

Se remarcă din acest punct de vedere Tribunalul Suceava, cu o încărcătură/judecător de 1.217 de cauze, Tribunalul Giurgiu cu o încărcătură de 1.191 de cauze, Tribunalul Timiș cu 1.133 dosare pe judecător.

Dintre instanțele cu încărcătură mai mică pe judecător se remarcă Tribunalul Bistrița Năsăud, care a înregistrat un număr de 468 cauze/judecător, Tribunalul Călărași cu 483 cauze, Tribunalul Covasna cu 496 cauze și Tribunalul Brăila cu 592 dosare/judecător (Tribunalele Covasna și Bistrița Năsăud fiind nominalizate în aceleași condiții și în rapoartele pe anii 2007 și 2006).

Din cele 41 de tribunale, **15 instanțe** au avut în perioada de referință o încărcătură pe schemă pe judecător situată **peste media pe țară**, reprezentând **36,6 %** din totalul instanțelor de acest grad.

2.3.3.3.Încărcătura la nivelul tribunalelor specializate

La nivelul celor patru tribunale specializate s-a reținut următoarea situație:

[21] Spre exemplu: dosarele judecate în recurs trebuie contabilizate în încărcătura aferentă fiecărui judecător, dintre cei trei membri ai completului de judecată, iar nu numai în cea a președintelui completului, toți membrii completului efectuând aceleași activități de studiere a dosarelor, luând parte la administrarea probatoriului în ședința de judecată, documentare, deliberare etc.

Instanţa	Încărcătura pe schemă	Încărcătura pe judecător
Tribunalul pentru minori şi familie Braşov	484	403
Tribunalul comercial Argeş	349	349
Tribunalul comercial Cluj	787	787
Tribunalul comercial Mureş	423	423

2.3.3.4. Încărcătura la nivelul curţilor de apel

Trebuie menţionat faptul că pentru calcularea indicatorului statistic referitor la încărcătura de cauze/judecător şi în cazul curţilor de apel s-a ţinut cont de împrejurarea că aceste instanţe judecă atât în fond, cât şi în apel şi recurs.

Astfel, în anii 2008 şi 2007, s-a înregistrat o încărcătură medie efectivă/judecător de **595** respectiv **549** cauze, având loc o creştere a încărcăturii în perioada de referinţă cu aproximativ 8,4%.

Din totalul celor 15 curţi de apel, 6 instanţe au avut o încărcătură mai mare decât media pe ţară, pe primul loc situându-se Curtea de Apel Craiova cu 917 dosare, urmată de Curtea de Apel Timişoara cu 730 dosare, Curtea de Apel Constanţa cu 682 dosare şi Curtea de Apel Bucureşti cu 618 dosare/judecător (Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Constanţa şi Curtea de Apel Bucureşti având o încărcătură asemănătoare şi în anul anterior).

Cea mai mică încărcătură pe judecător a înregistrat-o Curtea de Apel Piteşti – 386 dosare/judecător.

În ceea ce priveşte **încărcătura/schemă**, în anul 2008 aceasta a fost de **569** cauze, un număr de 2 instanţe de acest grad înregistrând o încărcătură mai mare decât media naţională (Curtea de apel Craiova şi Curtea de Apel Timişoara).

2.4. Analiza statistică a activităţii instanţelor militare în anul 2008

2.4.1. Tribunalele militare

În România funcţionează în prezent 4 tribunale militare – în Timişoara, Cluj, Iaşi şi Bucureşti – care au înregistrat în anul 2007 un volum total de **271** cauze (cuprinzând dosarele rulate, adică stocul

existent la 31 decembrie 2007 la care se adaugă dosarele nou intrate), în creştere cu 17 dosare (6,7%) faţă de 2007.

Sub aspectul operativităţii, din totalul celor 271 cauze rulate au fost soluţionate 238 dosare, rămânând un stoc de 33 de dosare care s-au reportat în anul 2009, operativitatea fiind de 87,8%.

Instanţa	**Volum 2008**	**Volum 2007**	**Soluţionate 2008**	**Operativitatea 2008**
Tribunalul Militar Timişoara	79	55	72	91,1%
Tribunalul Militar Cluj	60	64	50	83,3%
Tribunalul Militar Iaşi	52	55	46	88,5%
Tribunalul Militar Bucureşti	80	80	70	87,5%
Total	**271**	**254**	**238**	**87,8%**

În ceea ce priveşte situaţia încărcăturii la nivelul tribunalelor militare, atât sub aspectul încărcăturii efective pe judecător, cât şi a încărcăturii raportate la numărul de posturi de judecător prevăzut în schemă, situaţia se prezintă după cum urmează:

Instanţa	**Cauze / judecător**	**Cauze / schemă**
T.M. Timişoara	40	26
T.M. Cluj	15	15
T.M. Iaşi	13	13
T.M. Bucureşti	27	20

2.4.2. Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti

La nivelul Tribunalului Militar Teritorial Bucureşti au fost înregistrate în perioada de referinţă un volum total de **164** cauze raportat la un număr de 4 judecători care îşi desfăşoară activitatea la această instanţă, dintr-o schemă de 6 posturi.

Din totalul celor 164 de cauze rulate au fost soluţionate 137 dosare, rămânând un stoc de 27 de dosare care s-au reportat în anul 2009.

În ceea ce priveşte încărcătura pe judecător în cursul perioadei de referinţă, aceasta a fost de numai 41 de dosare, iar încărcătura pe schemă de 27 cauze.

Operativitate la nivelul acestei instanţe a fost de 83,5%.

2.4.3. Curtea Militară de Apel Bucureşti

În perioada de referinţă, Curtea Militară de Apel a funcţionat cu un număr de 5 judecători dintr-o schemă prevăzută de 6 posturi şi a avut un volum de activitate de **79** de dosare, din care au fost soluţionate 61 de cauze.

Curtea Militară de Apel a avut în perioada de raportare o încărcătură de 16 dosare/judecător şi respectiv 13 dosare/judecător/schemă.

Curtea Militară de Apel a înregistrat o operativitate de 77,2%.

2.5. Analiza statistică a activităţii celorlalte unităţi de parchet în anul 2008

2.5.1.Volumul de activitate

2.5.1.1.Volumul total de activitate

La calcularea volumului total de lucrări au fost avute în vedere pe de o parte cauzele penale existente la începutul anului, cele înregistrate pe parcursul perioadei, cauzele penale şi civile judecate cu participarea procurorului în şedinţele de judecată, iar pe de altă parte hotărârile judecătoreşti verificate în vederea exercitării căilor de atac în materie penală şi civilă, apelurile şi recursurile declarate în cauzele penale şi civile, sesizările, reclamaţiile, plângerile, număr participări în şedinţa de judecată în cauzele penale şi civile, recursuri în interesul legii, activitatea procurorului la Curtea Constituţională şi alte tipuri de lucrări de soluţionat.

Cauzele penale de soluţionat cuprind cauzele soluţionate prin rechizitoriu, neînceperea urmăririi penale (N.U.P.), încetarea urmăririi penale (I.U.P.), scoaterea de sub urmărire penală (S.U.P.), scoaterea de sub urmărire penală cu aplicarea prevederilor art. 18^1 din Codul penal, cauzele penale declinate, suspendate, conexate, cele rămase nesoluţionate la sfârşitul perioadei de raportare, inclusiv cauzele cu autori neidentificaţi.

Numărul total de lucrări de soluţionat însumează cauzele penale de soluţionat, număr participări în şedinţa de judecată în cauzele penale şi civile, cauzele penale şi civile judecate cu participarea

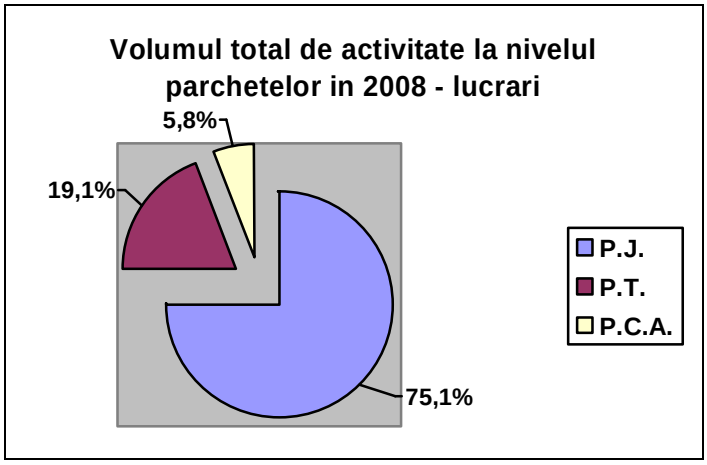
procurorului în şedinţele de judecată, hotărârile judecătoreşti verificate în vederea exercitării căilor de atac în cauzele penale şi civile, recursurile şi apelurile penale şi civile declarate, plângerile soluţionate precum şi orice alt tip de lucrări.

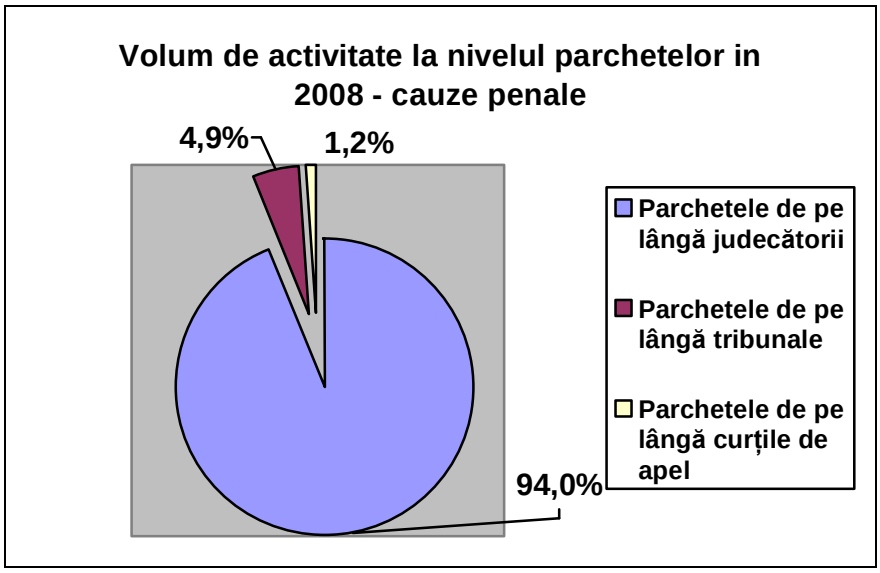
Lucrările conexate, declinate, suspendate cuprind cauzele penale declinate, conexate, suspendate precum şi plângerile trimise la organele competente.

Parchetele desfăşoară însă şi alte activităţi care nu sunt cuprinse în evidenţele statistice: cererile de recuzare, cauzele penale studiate în vederea confirmării începerii urmăririi penale, cele analizate pentru trecerea în evidenţă cu autori neidentificaţi, notele de îndrumare date în cauzele aflate în curs de cercetare la organele de cercetare penală, analize, verificări etc.

Prezenta analiză include nu numai lucrările întocmite de procurorii care au ocupat funcţii de execuţie, ci şi pe cele efectuate de procurorii încadraţi pe funcţii de conducere.

În perioada de referinţă, exceptând Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi parchetele militare, care sunt analizate distinct în prezentul raport, la nivelul întregii ţări au funcţionat un număr de **179** parchete pe lângă judecătorii, **41** de parchete pe lângă tribunale , un parchet specializat – Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov şi **15** parchete pe lângă curţile de apel, toate înregistrând un volum total de activitate de **2.761.698 lucrări,** dintre care **1.193.614 dosare penale**.

2.5.1.2. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

În perioada de referinţă, la nivelul întregii ţări, a funcţionat un număr de 179 parchete de pe lângă judecătorii, care au înregistrat un volum de activitate de **1.970.609** lucrări, din care **1.099.679 dosare**.

Volumul de activitate al acestor unități a crescut în anul 2008 faţă de anul precedent, cu un număr de 156.024 lucrări (+8,6%), dintre care 112.240 dosare penale (+11,4%), înregistrându-se în acelaşi timp şi o creştere cu 0,6 % a numărului de posturi de procurori ocupate.

În funcţie de volumul de activitate, parchetele de pe lângă judecătorii se pot clasifica astfel:

- unităţi cu volum mai mic de 3.000 lucrări: **25**;

- unități cu volum cuprins între 3.000 – 5.000 lucrări: **51**;

- unități cu volum cuprins între 5.000 – 10.000 lucrări: **52;**

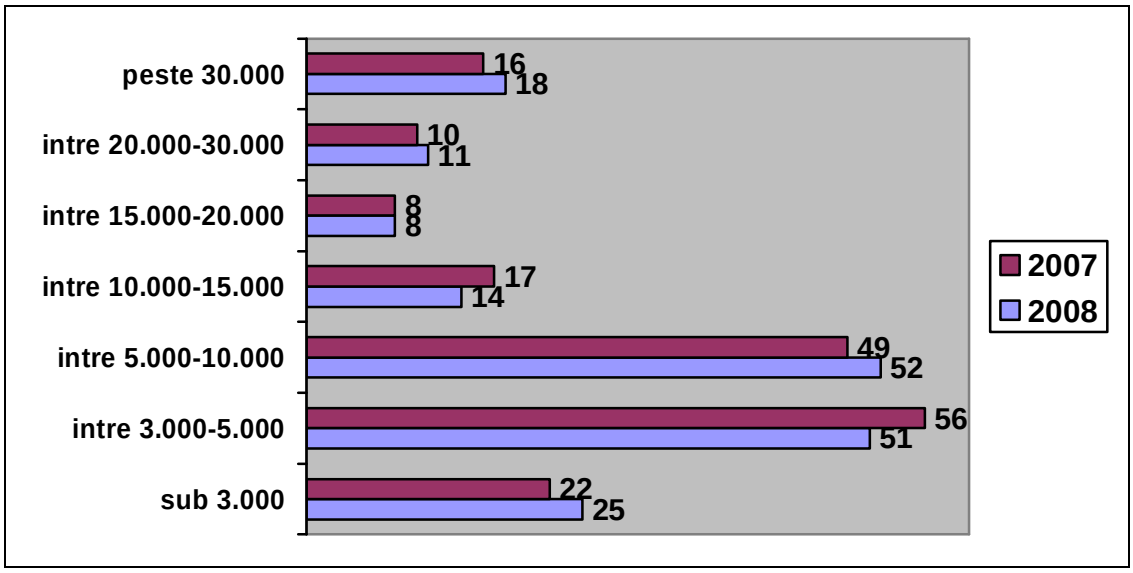
- unități cu volum cuprins între 10.000 – 15.000 lucrări: **14;**

- unități cu volum cuprins între 15.000 – 20.000 lucrări:**8;**

- unități cu volum cuprins între 20.000 – 30.000 lucrări:**11;**

- unităţi cu un volum de peste 30.000 lucrări: **18**.

Comparativ, volumul de activitate al parchetelor de pe lângă judecătorii cu privire la lucrări se prezintă grafic astfel:

În funcţie de numărul de dosare penale, parchetele de pe lângă judecătorii se pot clasifica astfel:

- unităţi cu volum mai mic de 3.000 dosare **94**;

- unităţi cu volum cuprins între 3.000 – 5.000 dosare: **26**;

- unități cu volum cuprins între 5.000 – 10.000 dosare: **31**;

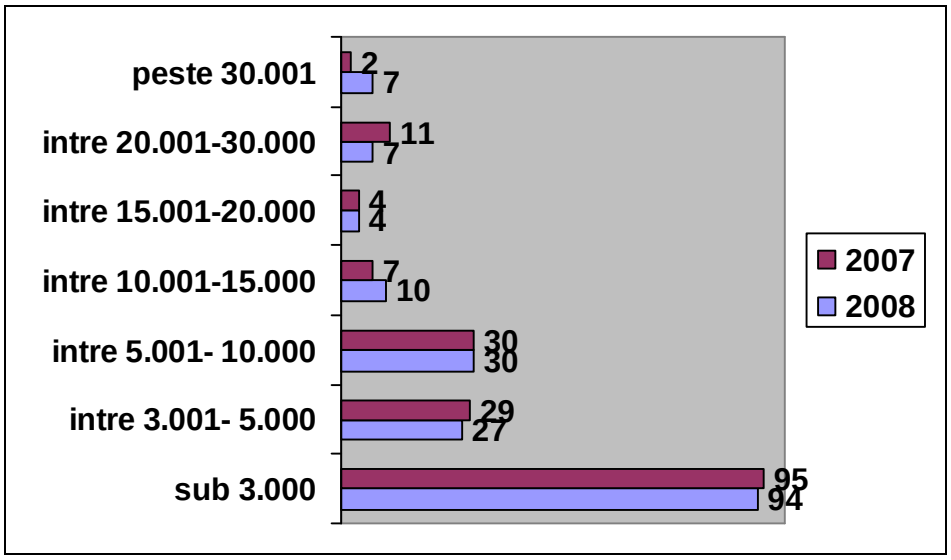
- unități cu volum cuprins între 10.000 – 15.000 dosare: **10;**

- unități cu volum cuprins între 15.000 – 20.000 dosare: **4;**

- unități cu volum cuprins între 20.000 – 30.000 dosare:**7;**

- unități cu un volum de peste 30.000 dosare: **7**.

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă judecătorii cu privire la dosare penale se prezintă grafic astfel:

Se observă astfel că în anul 2008 au existat 18 unităţi de parchet ce au înregistrat un volum de activitate de peste 30.000 de lucrări şi un număr de 11 unităţi care au avut un volum de activitate cuprins între 20.000 şi 30.000 de lucrări, spre deosebire de anul 2007 când au existat 16 unităţi ce au înregistrat peste 30.000 de lucrări şi numai 10 unităţi un volum de activitate de peste 20.000 de lucrări.

Concluzionând, situaţia se prezintă astfel:

Volum de activitate - total lucrări	**2008**	**2007**
sub 3.000 lucrări	25 unităţi de parchet	22 unităţi de parchet
între 3.000 - 5.000 lucrări	51 unităţi de parchet	56 unităţi de parchet
între 5.000-10.000 lucrări	52 unităţi de parchet	49 unităţi de parchet
între 10.000-15.000 lucrări	14 unităţi de parchet	17 unităţi de parchet
între 15.000-20.000 lucrări	8 unităţi de parchet	8 unităţi de parchet
între 20.000-30.000 lucrări	11 unităţi de parchet	10 unităţi de parchet
peste 30.000 lucrări	18 unităţi de parchet	16 unităţi de parchet

Volum de activitate - dosare penale	2008	2007
sub 3.000 dosare	94 unităţi de parchet	95 unităţi de parchet
între 3.000 - 5.000 dosare	27 unităţi de parchet	29 unităţi de parchet
între 5.000-10.000 dosare	30 unităţi de parchet	30 unităţi de parchet
între 10.000-15.000 dosare	10 unităţi de parchet	7 unităţi de parchet
între 15.000-20.000 dosare	4 unităţi de parchet	4 unităţi de parchet
între 20.000-30.000 dosare	7 unităţi de parchet	11 unităţi de parchet
peste 30.000 dosare	7 unităţi de parchet	2 unităţi de parchet

Faţă de anul 2007 s-a constatat o creştere a unităţilor cu un volum mai mare de activitate în raport de numărul de dosare în perioada de raportare. S-au înregistrat 7 parchete care au avut un volum de activitate în anul 2008 mai mare de 30.000 de dosare penale, din care o unitate de parchet cu un volum de dosare chiar mai mare de 40.000 dosare penale.

In categoria parchetelor care au înregistrat o creştere semnificativă de activitate, raportată exclusiv la numărul de dosare penale faţă de anul 2007, se regăsesc: Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti cu 9.167 dosare mai mult (de la 34.693 dosare de soluţionat în 2007 la 43.860 de dosare de soluţionat în anul 2008), Parchetul de pe lângă Judecătoria Braşov cu 7.932 dosare mai mult (de la 29.709 dosare înregistrate spre soluţionare în anul 2007 la 37.641 dosare în perioada de raportare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Timişoara cu 7.040 dosare mai mult (de la 26.926 dosare la 33.966 dosare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 5 Bucureşti cu 6.897 dosare mai mult (de la 21.954 dosare de soluţionat în 2007 la 28.851 de dosare de soluţionat în 2008), Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti cu 5.215 dosare mai mult (de la 32.403 dosare de soluţionat în 2007 la 37.618 de dosare de soluţionat în 2008), Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 Bucureşti cu 4.935 dosare mai mult (de la 28.648 dosare de soluţionat în 2007 la 33.583 de dosare de soluţionat în anul 2008), Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj Napoca cu 4.802 dosare mai mult (de la 28.836 dosare la 33.638 dosare).

Scăderi mai importante ale volumului de dosare penale s-au înregistrat la nivelul Parchetului de pe lângă Judecătoria Buftea - cu 4.673 mai puţine dosare (de la 17.155 dosare de soluţionat în anul 2007 la 12.482 dosare în anul 2008) şi la nivelul Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 6 Bucureşti cu 2.028 mai puţine dosare (de la 29.893 dosare de soluţionat în anul 2007, la 27.865 dosare în anul 2008). Din cele 179 de unităţi de parchet, 41 au beneficiat de o scădere a numărului de dosare penale cu 13.056 cauze, în timp ce 138 de unităţi de parchet au înregistrat o majorare a numărului de dosare cu 125.296 cauze.

Din totalul de **1.970.609** lucrări de soluționat înregistrate la aceste unități de parchet, a fost soluționat un număr de **1.294.989** lucrări, la care se adaugă și lucrările declinate, conexate ori suspendate, și care au fost în număr de **83.898**.

Din totalul de **1.099.679** dosare penale de soluționat, au fost soluționate **442.939** dosare, la care se adaugă și **70.716** cauze declinate, conexate sau suspendate.

2.5.1.3. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

La nivelul celor 41 parchete de pe lângă tribunale a fost înregistrat un volum de activitate de **498.550** lucrări, din care **56.578** dosare penale (cu 7,9% mai puține lucrări și cu 2,4% mai multe dosare decât în anul 2007).

În anul 2007, a fost înregistrat spre soluționare un număr de 541.252 lucrări din care 55.494 dosare.

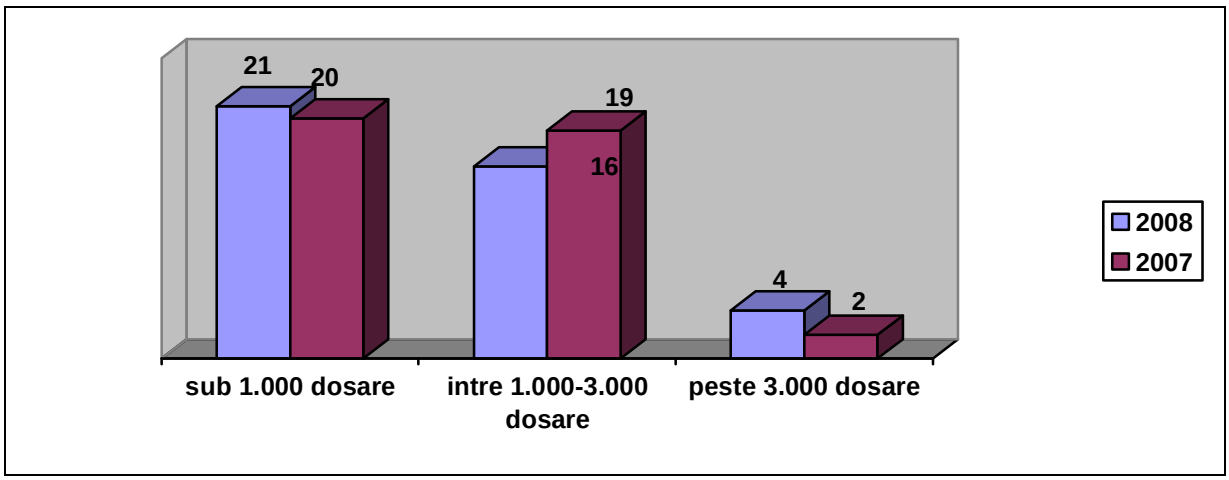
În funcție de volumul de dosare penale, aceste unități de parchet se pot grupa astfel:

- unități cu un volum situat sub 1.000 dosare: **21**

- unități cu un volum cuprins între 1.000 – 3.000 dosare: **16**;

- unități cu un volum de peste 3.000 dosare: **4.**

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă tribunale – situație comparativă privind dosarele penale:

Cu un volum ridicat de activitate se remarcă Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti, care a înregistrat în perioada de referinţă un volum de lucrări de 63.519, dintre care 7.809 dosare penale, în scădere faţă de anul precedent cu 18.710 lucrări şi cu 1.788 dosare penale. În ordine descrescătoare a volumului de activitate, Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti a fost secondat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi, cu 4.139 dosare, Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanţa cu 3.828 dosare penale şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş cu 3.098 cauze penale.

În comparaţie cu anul 2007, se constată faptul că, în cazul parchetelor de pe lângă tribunale, 18 unităţi au înregistrat spre soluţionare un număr de dosare în creştere, iar un număr 23 parchete au înregistrat un număr inferior de cauze penale.

Astfel, putem exemplifica drept unităţi care au înregistrat creşteri mai importante ale volumului de activitate: Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea cu 2.283 dosare mai mult (de la 595 dosare în 2007 la 2.878 dosare în 2008), Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş cu 2.042 dosare mai mult (de la 1.056 dosare la 3.098 dosare) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi cu 1.556 dosare mai mult (de la 2.583 dosare la 4.139 dosare).

O scădere semnificativă a numărului de dosare penale s-a înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Tribunalul Bucureşti cu 1.788 dosare mai puţin decât în anul 2007 (de la 9.597 dosare la 7.809 dosare), Parchetului de pe lângă Tribunalul Vâlcea cu 1.073 dosare mai puţin (de la 2.035 dosare la 963), Parchetului de pe lângă Tribunalul Neamţ cu 733 dosare mai puţin (de la 1.286 dosare la 553) şi al Parchetului de pe lângă Tribunalul Bacău cu 658 dosare mai puţin (de la 1.301 dosare la 643 dosare).

Din totalul de **498.550** lucrări de soluţionat, dintre care **56.578** dosare penale, înregistrate la aceste unităţi de parchet a fost soluţionat un număr de **460.377** lucr[ri, din care **30.602** dosare penale, exceptând lucrările declinate, conexate sau suspendate, ce au fost în număr de 17.423 lucrări **(**din care 6.148 dosare penale).

2.5.1.4. Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru cauze cu minori şi de familie Braşov

La nivelul unicului parchet specializat existent în prezent în această materie la nivel naţional, s-au înregistrat în anul 2008 3.549 lucrări, dintre care 257 dosare penale. Dintre acestea, au fost soluţionate 3.340 lucrări (dintre care 196 dosare penale) , în timp ce conexările, declinările ori suspendările s-au ridicat la un număr de 75 lucrări (din care 27 dosare penale). Numărul de procurori activi care operează la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul Specializat pentru Minori şi Familie Braşov a fost de 2, dintr-o schemă totală de 4 posturi.

2.5.1.5. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel

Cele 15 parchete de pe lângă curţile de apel au înregistrat spre soluţionare în perioada de referinţă un număr de **152.804** lucrări, dintre care **13.924** dosare penale.

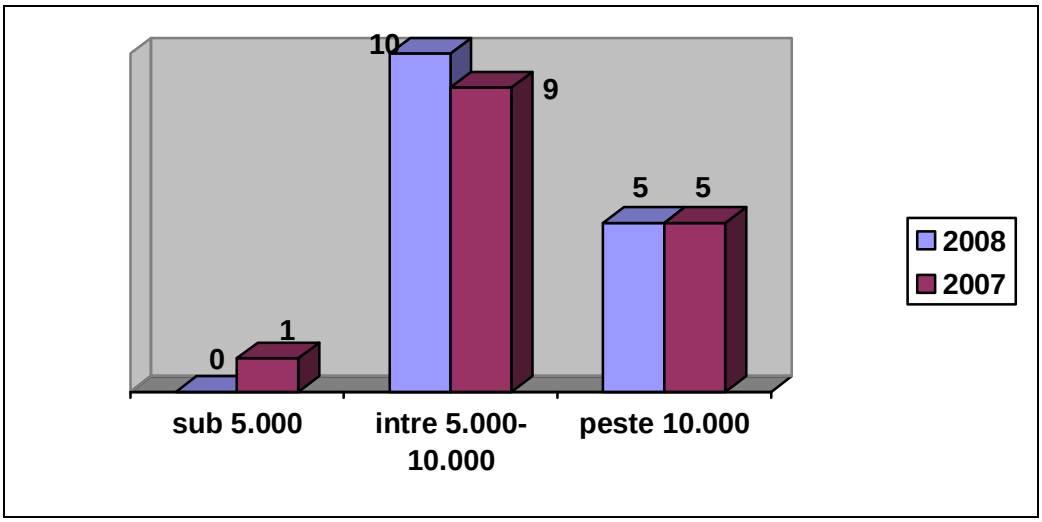
Faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut, activitatea parchetelor de acest rang a scăzut în ceea ce priveşte numărul de lucrări cu 1.098 (-0,7%), crescând pe de altă parte cu 2.999 numărul dosarelor penale (+27,45%).

În funcţie de volumul total de activitate, parchetele de pe lângă curţile de apel se pot grupa astfel:

- unităţi cu un volum cuprins între 5.000 – 10.000 lucrări: **10**;

- unităţi cu un volum situat peste 10.000 lucrări: **5**.

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă curţile de apel privind numărul de lucrări – situaţie comparativă:

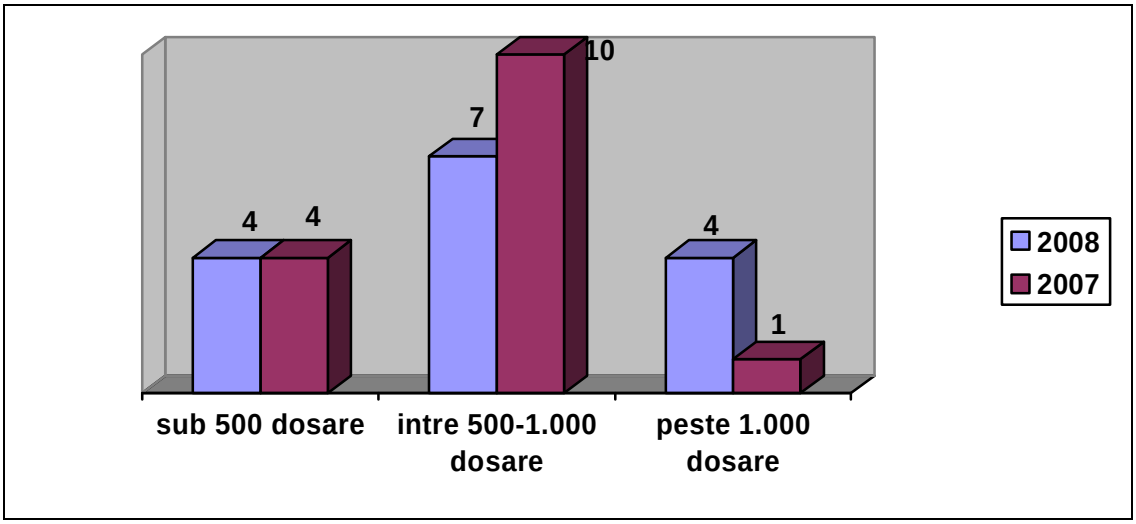

În funcţie de volumul de dosare penale, parchetele de pe lângă curţile de apel se pot grupa astfel:

- unităţi cu volum mai mic de 500 dosare: **4**;

- unităţi cu un volum cuprins între 500 şi 1.000 dosare: **7**;

- unităţi cu un volum situat peste 1.000 dosare: **4**.

Volumul de activitate privind numărul de dosare penale al parchetelor de pe lângă curţile de apel – situaţie comparativă:

Cel mai mare număr de lucrări de soluţionat a fost înregistrat de către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti (33.764 lucrări), urmat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia cu un volum de lucrări de 12.511 şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploieşti cu un volum de lucrări de 14.261.

Parchetele cu cel mai mare volum de dosare au fost înregistrate ca fiind Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti cu 3.140 dosare, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău cu 1.455 dosare, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova cu 1.267 dosare şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploieşti cu 1.013 cauze.

La polul opus s-au aflat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg. Mureş cu un număr de numai 280 dosare din 6.208 lucrări, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Braşov cu 451 dosare din 6.145 lucrări, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea cu 480 dosare de soluţionat din 7.393 de lucrări şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu 499 dosare de soluţionat din 5997 lucrări.

În perioada de raportare, comparativ cu anul 2007, majoritatea unităţilor de parchet de acest rang au înregistrat o creştere a volumului total de activitate, în timp ce numai 3 au beneficiat de o scădere a acestui volum.

Au înregistrat o scădere a numărului de dosare faţă de anul 2007 Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Braşov (cu 164 dosare mai puţin), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj (cu 54 dosare mai puţin) şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Timişoara (cu 39 dosare mai puţin).

Creşteri mai importante ale volumului total de activitate s-au înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti (care a înregistrat în perioada de raportare un număr de 33.764 lucrări - cu 4.329 lucrări de soluţionat mai mult decât în anul 2007), Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Timişoara (cu 2.315 lucrări mai mult) şi Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanţa (cu 2.236 lucrări mai mult).

Creşteri semnificative în cea ce priveşte numărul de dosare penale de soluţionat se remarcă la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău (cu 615 dosare mai mult decât în anul 2007 - de la 840 dosare la 1.455 dosare), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti (cu 506 dosare mai mult - de la 2.634 dosare la 3.140 dosare), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanţa (cu 424 dosare mai mult - de la 525 dosare la 949 dosare).

Din totalul de **152.804** lucrări de soluționat înregistrate la aceste unităţi de parchet, au fost soluţionate **142.905**, la care se adaugă şi cauzele declinate, conexate ori suspendate în număr de 6.081 de lucrări**.** Din întregul volum s-au înregistrat **13.924** dosare penale de soluţionat, fiind soluţionate **8.403,** la care se adaugă alte 1.960 cauze declinate, conexate ori suspendate .

2.5.1.6. Volumul de activitate pe materii

Principalele activităţi la nivelul Ministerului Public privesc urmărirea penală proprie, supravegherea cercetării penale şi activitatea judiciară, rezolvarea sesizărilor şi plângerilor, precum şi audienţele acordate de procurori justiţiabililor.

Din totalul de **57.667** cauze de soluționat la activitatea de ***urmărire penală proprie***, au fost soluționate 30.221 cauze, din care 3.076 prin rechizitoriu şi 27.145 prin soluţii de netrimitere în judecată. Numărul total al inculpaţilor trimişi în judecată a fost de 6.074, din care un număr de 2.005 în stare de arest preventiv.

La numărul cauzelor soluţionate se adaugă şi 8.081 dosare cu alte tipuri de soluţii pronunţate (declinate, conexate, suspendate etc.).

În cadrul ***activităţii de supraveghere a cercetărilor penale,*** din totalul de 1.135.947 cauze a fost definitivat un număr de 462.253 dosare, din care 31.160 prin rechizitoriu şi 431.093 prin netrimitere în judecată[22]. Au fost de asemenea trimişi în judecată un număr de 38.999 inculpaţi, din care 3.468 în stare de arest preventiv.

[22] Discrepanța foarte mare dintre numărul cauzelor soluționate cu trimitere în judecată și cele pentru care s-a dispus neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală reflectă starea litigioasă existentă la nivel social,

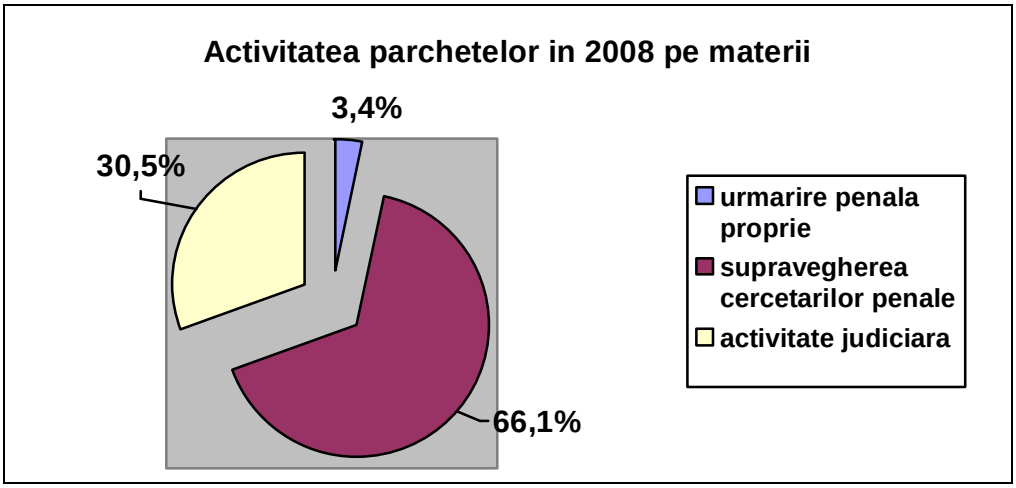
La numărul cauzelor soluționate se adaugă şi 74.520 dosare cu alte tipuri de soluții pronunțate(declinate, conexate, suspendate etc.).

În cadrul ***activității judiciare***, procurorii au participat la judecarea unui număr de 253.519 cauze, din acestea 218.344 fiind cauze penale, respectiv 35.175 cauze civile.

În vederea exercitării căilor de atac a fost verificat un număr de 260.866 hotărâri, dintre acestea 218.563 fiind hotărâri penale şi 42.303 hotărâri ce privesc cauzele civile.

Numărul apelurilor şi recursurilor declarate de procuror a fost de 9.475, din care 9.287 în cauze penale şi 188 în cauze civile.

Din numărul total al apelurilor şi recursurilor declarate au fost soluționate de către instanțele de judecată în cursul anului 2008, indiferent de perioada declarării, un număr de 8.825 apeluri şi recursuri, din care 8.673 în cauzele penale şi 152 în cauzele civile. Au primit soluție de admitere 5.842 apeluri şi recursuri în cauze penale şi 82 în cauze civile; soluții de respingere s-au pronunțat în cadrul a 2.796 apeluri şi recursuri în cauze penale şi a 68 în cauze civile. Procentul de admisibilitate a fost stabilit la 67,35% în cauze penale respectiv la 53,94% în cele civile.

Numărul de cauze penale judecate de către Înalta Curte de Casație şi Justiție cu participarea procurorului a fost de 11.873.

Au fost verificate, în vederea exercitării căilor de atac, un număr de 618 hotărâri şi au fost declarate de către un procuror un număr de 12 recursuri împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de Înalta Curte de Casație şi Justiție, fiind soluționate 9 dintre acestea, dintre care 8 recursuri au fost admise iar unul a fost respins.

---

precum şi tendința unor justițiabili, probabil pentru a evita cheltuielile necesare promovării unui proces civil, de a încerca soluționarea unor litigii de natură civilă, comercială etc. prin apelarea la organele de urmărire penală.

Au fost declarate de asemenea 39 de recursuri în interesul legii, din care 5 au fost declarate de către Ministerul Justiției iar 34 declarate din oficiu.

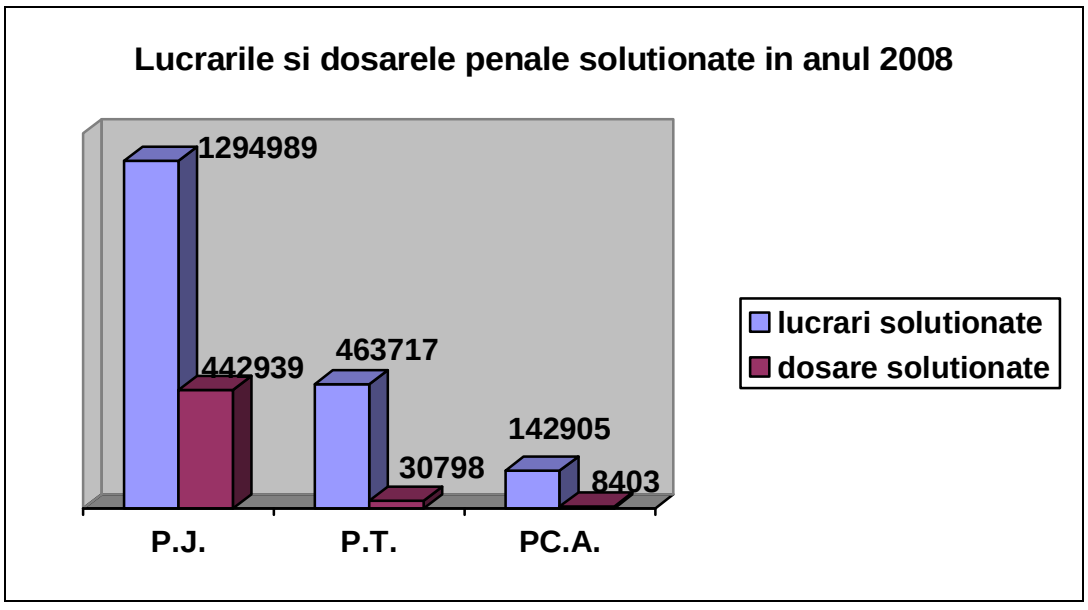
Procentul de admisibilitate a recursului în interesul legii în cauze penale a fost de 100% .

În cursul anului 2008, a fost soluționat un număr de 93.455 sesizări și plângeri din totalul de 138.991, fiind trimise la organele competente 37.254 de plângeri.

2.5.2. Operativitatea la nivelul parchetelor

Numărul lucrărilor soluționate în anul 2008 la nivelul tuturor parchetelor a fost de ***1.901.611***, comparativ cu **1.869.674** în anul 2007, reprezentând o **creştere de 1,7%**. La numărul lucrărilor soluționate se adaugă totodată și 107.477 lucrări declinate, conexate sau suspendate. Numărul dosarelor penale soluționate a fost de **482.140** în anul 2008, cu o creştere de 6,7% față de anul 2007. De asemenea, la numărul dosarelor soluționate se adaugă 78.851 cauze declinate, conexate sau suspendate.

În procente, operativitatea înregistrată în anul 2008 a fost de **75,5%** pentru lucrări (mai mică cu 3,49% față de anul 2007) respectiv **44,17%** pentru dosare (mai mică cu 6,5% față de 2007).

2.5.2.1. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

Dintre cele ***1.970.609*** lucrări de soluționat, în cursul anului 2008 a fost soluționat un număr de ***1.294.989***, la care se adaugă un număr de ***83.898*** lucrări declinate, conexate, suspendate. Din totalul

lucrărilor, numărul de dosare de soluţionat a fost de **1.099.679**, soluţionate fiind **442.939** cauze, dintre care **70.7160** primind soluţii de declinare, conexare sau suspendare.

Procentual, operativitatea înregistrată a fost de **68,64%** raportat la numărul de lucrări, respectiv **43,05%** raportat la numărul de dosare.

În ceea ce priveşte lucrările, din totalul parchetelor de pe lângă judecătorii, un număr de 45 au înregistrat procente ale operativităţii sub media naţională, iar 134 peste această medie. Operativitatea cea mai mare a fost obţinută la Parchetul de pe lângă Judecătoria Agnita, cu 96,7% (situaţie asemănătoare cu cea a anului precedent când aceeaşi unitate a înregistrat un procent de 98,5%); la polul opus se află Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj cu 35,7% operativitate, precum şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Horezu cu 37,69 %.

Sub aspectul numărului de dosare, din totalul parchetelor de pe lângă judecătorii, 45 au înregistrat o operativitate sub media naţională şi 134 peste această medie. Se remarcă Parchetul de pe lângă Judecătoria Podul Turcului cu operativitatea cea mai mare (de 87,3%), urmat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Tg Neamţ cu 84,25%, Parchetul de pe lângă Judecătoria Agnita cu 83,3%. La polul opus se afla Parchetul de pe lângă Judecătoria Braşov cu cea mai mică operativitate de 14,01% (poziţie ocupată şi în anul precedent), urmat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj Napoca cu 17,8% şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Horezu cu 19,02%.

Nu a fost luat în calcul Parchetul de pe lângă Judecătoria Jibou care funcţionează numai din luna decembrie a anului 2008.

Media naţională a cauzelor penale soluţionate pe procuror la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii s-a situat la **429 dosare penale**.

Sub această medie se situează un număr de 110 parchete de pe lângă judecătorii, dintre care 43 înregistrează un volum de activitate cuprins între 16 şi 300 dosare/procuror iar 67 dintre acestea între 300 şi 429 cauze/procuror. În acelaşi timp, 4 unităţi de parchet înregistrează un număr de peste 1.000 de dosare/procuror: Parchetul de pe lângă Judecătoria Podul Turcului -1.420, Parchetul de pe lângă Judecătoria Gura Humorului – 1.131, Parchetul de pe lângă Judecătoria Moineşti – 1.047 şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Bicaz – 1.037.

2.5.2.2. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

Dintre cele ***502.099*** lucrări de soluţionat în cursul anului 2008, au fost soluţionate la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale un număr de ***463.717***, la care se adaugă *17.498* lucrări declinate,

conexate, suspendate. Din totalul numărului de lucrări, a fost înregistrat un număr de **56.835** dosare penale, din rândul cărora au fost soluționate **30.798** (adăugându-se şi 6.175 cauze declinate, conexate, suspendate).

În procente, operativitatea generală a fost determinată la ***95,7 %*** pentru lucrări respectiv la **60,8 %** pentru dosare penale.

Din totalul parchetelor de pe lângă tribunale, un număr de 11 unităţi s-au situat sub media operativității pe țară în ceea ce privește numărul de lucrări, însă majoritatea acestora au înregistrat în acelaşi timp o operativitate de peste 90 % (excepție fac Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş cu 88,93% operativitate şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna cu 89,35% operativitate).

În ceea ce priveşte operativitatea calculată în raport de numărul de dosare, 14 parchete s-au situat sub nivelul acestei operativităţi generale. Cea mai mare operativitate a înregistrat-o Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj cu 90,7% iar cea mai mică a fost obținută de Parchetul de pe lângă Tribunalul București cu 32,6%.

Media pe țară înregistrată la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale a cauzelor penale soluționate pe procuror a fost de **59 dosare.**

Sub această medie se situează un număr de 25 de unități ale parchetelor de pe lângă tribunale, în timp ce 16 dintre acestea se situează peste respectiva medie, cu mențiunea ca activitatea Parchetului de pe lângă Tribunalul Specializat pentru Minori şi Familie a fost evaluată independent de cea a Parchetului de pe lângă Tribunalul Braşov.

2.5.2.3. Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru minori şi familie Braşov

Din cele 3.549 lucrări aflate pe rol în anul 2008 au fost soluționate 3.440 (99,02%), fiind declinate , conexate ori suspendate alte 75 lucrări. În ceea ce privește dosarele penale, dintre cele 257 cauze aflate în lucru au fost finalizate 196 (85,22%), 27 dosare fiind declinate, conexate respectiv suspendate.

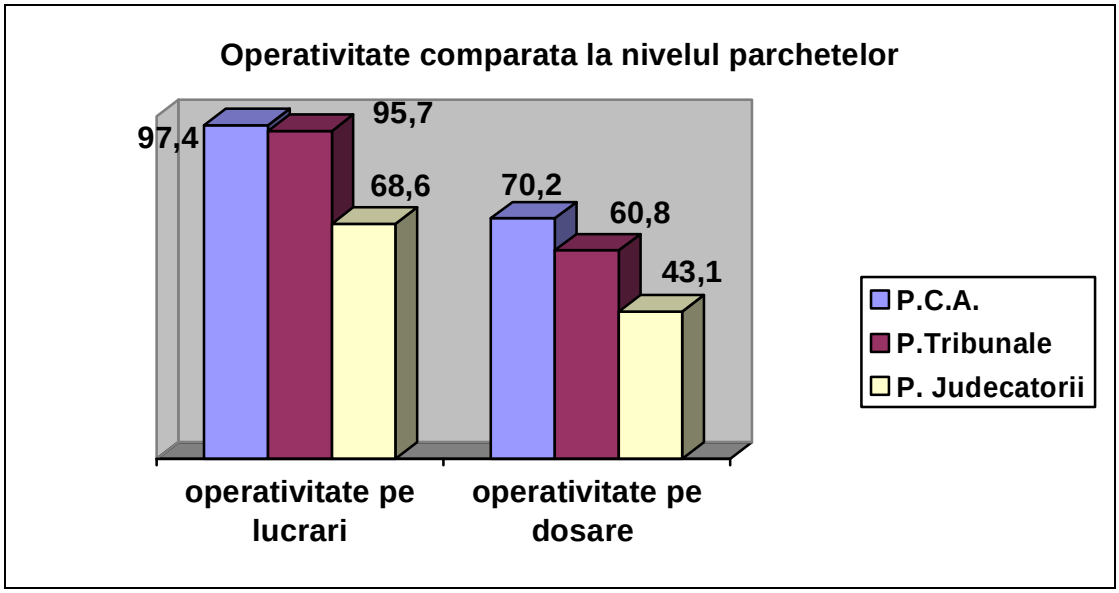
2.5.2.4.Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel

În anul 2008, din totalul de ***152.804*** lucrări de soluționat (din care ***13.924 dosare penale***), parchetele de pe lângă curţile de apel au soluționat un număr de ***142.905*** *lucrări* (***8.403 dosare penale***), la care se adaugă ***6.081*** lucrări (din care ***1.960 dosare penale***) declinate, conexate sau suspendate.

Procentual, operativitatea generală a fost de ***97,4%*** în ceea ce priveşte numărul de lucrări şi de **70,2%** raportat la numărul de dosare.

Media pe țară a cauzelor penale soluționate a fost de **39 dosare/procuror** în anul 2008.

Sub această medie națională se situează 10 parchete de pe lângă curțile de apel, în timp ce 5 unităţi au înregistrat o depăşire a acestei medii (spre exemplu, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău cu 96 dosare soluționate/procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova cu 54 dosare/procuror). La polul opus se află Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg Mureş cu numai 15 dosare soluționate/procuror în anul 2008, aceeaşi unitate de parchet având 18 cauze soluționate pe procuror în anul 2007.

2.5.3.Încărcătura pe procuror

Încărcătura efectivă pe procuror în raport cu media naţională de lucrări pe procuror

Acest indicator statistic reflectă numărul de lucrări pe care un procuror le-a avut spre soluționare în intervalul de timp şi se determină în concret prin raportarea numărului total de lucrări de soluționat din perioada de referinţă la numărul total de procurori. Trebuie precizat faptul că pentru calcularea acestui indicator statistic se au în vedere posturile efectiv ocupate, aşa cum au fost acestea comunicate de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

2.5.3.1. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

La sfârşitul perioadei de referinţă, la nivelul ***parchetelor de pe lângă judecătorii***, a fost stabilită o **medie naţională de *lucrări* pe procuror** de **1.908.**

În raport de acest aspect, 61 unităţi de parchet au înregistrat o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media naţională, în timp ce 118 unităţi de parchet au contabilizat o medie de lucrări pe procuror inferioară.

Media naţională de lucrări pe procuror **a crescut cu 7,8 %**, faţă de anul 2007, când s-a ridicat la un număr de 1.769 lucrări, în timp ce media de dosare penale pe procuror, de **1.065,** a crescut cu **12,5%** faţă de anul 2007 , când această medie a fost de numai 947 dosare penale/procuror.

În perioada de referinţă s-au remarcat 6 unităţi de parchet (4 în anul 2007) care au înregistrat o încărcătură/procuror mai mare decât dublul mediei naţionale de lucrări:

Parchetul de pe lângă Judecătoria:	**Media naţională de lucrări pe procuror**	**Media de lucrări pe procuror**	**Diferenţă**
BOTOSANI	1.908	3.827	1.919
CAREI	1.908	3.871	1.963
BISTRITA	1.908	4.683	2.775
GURA HUMORULUI	1.908	4.684	2.776
DARABANI	1.908	4.718	2.810
TULCEA	1.908	9.762	7.854

Este de menţionat faptul că nici una dintre cele şase unităţi de parchet nu au avut schemele de procurori complet ocupate în perioada de referinţă, Parchetul de pe lângă Judecătoria Darabani şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Gura Humorului funcţionând cu un singur procuror care a ocupat şi funcţia de conducere, primul procuror îndeplinind astfel activităţi atât din compartimentul de supraveghere a urmăririi penale, cât şi din compartimentul judiciar. De asemenea, Parchetul de pe lângă Judecătoria Carei a funcţionat cu numai 2 procurori dintr-o schemă totală de 4 posturi, Parchetul de pe lângă Judecătoria Botoşani cu 7 procurori dintr-o schemă de 12 posturi, Parchetul de pe lângă Judecătoria Bistriţa a funcţionat cu numai 3 procurori dintr-o schemă de 8 posturi, iar Parchetul de pe lângă Judecătoria Tulcea a funcţionat cu numai 6 procurori dintr-o schemă de 10 posturi.

Trebuie evidențiată distinct situația a 52 parchete de acest rang care, nici în situația ocupării integrale a schemei prevăzute, nu ar înregistra o încărcătură/procuror sub media națională de lucrări/procuror:

Nr. crt.	**Parchetul de pe lângă judecătoria**	**Media de lucrări/procuror**	**Media de lucrări/schemă completă**
1.	DOROHOI	2.029	1.522
2.	BAIA MARE	2.051	1.538
3.	TG.BUJOR	3.078	1.539
4.	SECT.6 BUCURESTI	1.976	1.546
5.	BIRLAD	1.994	1.551
6.	MIZIL	1.554	1.554
7.	DARABANI	4.718	1.573
8.	SECT.3 BUCURESTI	1.654	1.588
9.	RADAUTI	2.119	1.589
10.	RM.VALCEA	1.735	1.591
11.	AIUD	1.999	1.599
12.	PUCIOASA	3.229	1.615
13.	MORENI	2.160	1.620
14.	RACARI	1.624	1.624
15.	SATU MARE	3.040	1.637
16.	BRAILA	1.942	1.643
17.	MEDGIDIA	1.860	1.653
18.	SAVENI	2.245	1.684
19.	GALATI	2.373	1.695
20.	SLOBOZIA	2.286	1.715

21.	TARGOVISTE	2.586	1.724
22.	TG.MURES	2..017	1.729
23.	FOCSANI	2.621	1.747
24.	ARAD	1.859	1.749
25.	PITESTI	2.101	1.751
26.	BISTRITA	4.683	1.756
27.	SECT.1 BUCURESTI	1.960	1.764
28.	SECT.4 BUCURESTI	2.082	1.798
29.	SECT.2 BUCURESTI	2.182	1.833
30.	SECT.5 BUCURESTI	2.392	1.848
31.	TG.JIU	1.884	1.884
32.	ORADEA	2.695	1.903
33.	DROBETA-TR.SEVERIN	2.094	1.920
34.	GIURGIU	2.643	1.922
35.	CAREI	3.871	1.935
36.	CONSTANTA	2.638	1.978
37.	PLOIESTI	2.770	2.041
38.	VASLUI	3.681	2.045
39.	BUZAU	2.611	2.051
40.	TIMISOARA	2.958	2.058
41.	BACAU	2.768	2.076
42.	CRAIOVA	2.846	2.168
43.	BOTOSANI	3.827	2.232
44.	CLUJ-NAPOCA	2.874	2.269
45.	IASI	2.749	2.271

46.	GHERLA	2.935	2.348
47.	BRASOV	2.765	2.634
48.	TULCEA	9.762	5.857

De asemenea, în perioada de referinţă, mai multe parchete au înregistrat o încărcătură/procuror situată cu mult sub media naţională de lucrări: Parchetul de pe lângă Judecătoria Dragomireşti – **482** lucrări (beneficiază de o schemă completă) ; Parchetul de pe lângă Judecătoria Făget – 528 lucrări (având schema completă); Parchetul de pe lângă Judecătoria Somcuţa Mare - 583 lucrări (prin ocuparea schemei s-ar ajunge la numai 388 lucrări penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Bozovici - 660 lucrări (prin ocuparea schemei s-ar ajunge la numai 440 lucrări penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Gurahonţ - 710 lucrări (prin ocuparea schemei s-ar ajunge la numai 473 lucrări penale pe procuror).

Încărcătura efectivă pe procuror în raport cu media naţională de *dosare* pe procuror

La sfârşitul perioadei de referinţă, la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii, a fost stabilită o medie naţională de dosare penale pe procuror de **1.065** (faţă de 962 anul anterior).

În raport de acest reper, 47 unităţi de parchet au fost înregistrate ca având o medie de dosare pe procuror mai mare decât media naţională, iar 132 unităţi de parchet ca având o medie de dosare pe procuror inferioară.

În perioada de referinţă s-au remarcat 3 unităţi de parchet care au înregistrat o încărcătură/procuror mai mare decât dublul mediei naţionale de dosare (Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj Napoca aflându-se în aceeaşi situaţie şi în anul 2007).

Unitatea	**Media naţională de dosare pe procuror**	**Media de dosare pe procuror**	**Diferenţă**
P.J. Cluj Napoca	1.065	2.243	1.178
P.J. Bistrita	1.065	2.177	1.112
P.J. Timişoara	1.065	2.123	1.059

Trebuie evidenţiată distinct situaţia a 34 parchete de acest rang care, nici în situaţia ocupării integrale a schemei prevăzute, nu ar înregistra o încărcătură/procuror sub media naţională de dosare penale/procuror:

Nr.	**Parchetul de pe lângă judecătoria**	**Media de dosare/procuror**	**Media de dosare/schemă completă**
1	ARAD	884	832
2	RACARI	835	835
3	BALCESTI	849	849
4	GALATI	1195	853
5	TG.JIU	877	877
6	SATU MARE	1637	881
7	BOTOSANI	1553	906
8	GIURGIU	1247	907
9	PITESTI	1100	917
10	RADUCANENI	933	933
11	TARGOVISTE	1401	934
12	HOREZU	1403	935
13	BIRLAD	1220	949
14	BUZAU	1258	988
15	ZALAU	1005	1005
16	REGHIN	1212	1010
17	CORNETU	1645	1047
18	BACAU	1400	1050
19	RM.VALCEA	1147	1052
20	CRAIOVA	1541	1174

21	PLOIESTI	1595	1175
22	CONSTANTA	1606	1205
23	SECT.6 BUCURESTI	1548	1212
24	ORADEA	1730	1221
25	TG.MURES	1477	1266
26	SECT.4 BUCURESTI	1489	1286
27	SECT.5 BUCURESTI	1697	1311
28	IASI	1614	1333
59	SECT.3 BUCURESTI	1399	1343
30	SECT.1 BUCURESTI	1624	1462
31	TIMISOARA	2123	1477
32	SECT.2 BUCURESTI	1791	1505
33	CLUJ-NAPOCA	2243	1770
34	BRASOV	1882	1792

De asemenea, în perioada de referinţă, mai multe parchete au avut o încărcătură/procuror situată cu mult sub media naţională de dosare: Parchetul de pe lângă Judecătoria Bozovici – **215** dosare (iar în ipoteza funcţionării cu o schemă completă ar înregistra numai 143 dosare penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Întorsura Buzăului – **314** dosare (în timp ce în ipoteza schemei complet ocupate ar înregistra 209 dosare penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Săliştea – **325** dosare (prin ocuparea schemei s-ar ajunge la numai 216 dosare penale); Parchetul de pe lângă Judecătoria Făget – 218 dosare (având schema completă).

2.5.3.2.Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie naţională de lucrări pe procuror de **964**.

În raport cu acest aspect, 19 unităţi de parchet au înregistrat o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media naţională, iar 22 dintre acestea au contabilizat o medie de lucrări pe procuror mai mică decât aceasta.

Media naţională de 964 lucrări pe procuror este inferioară celei determinate în anul 2007, când media generală a fost de 1.147 lucrări (**cu 15,69% mai mică**).

În perioada de referinţă, s-au remarcat ca având cea mai mare încărcătură de lucrări pe procuror, în raport de media naţională, următoarele unităţi: Parchetul de pe lângă Tribunalul Bacău (1.808 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanţa (1.689 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova (1.583 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmboviţa (1.574 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Giurgiu (1.341 lucrări) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi (1.314 lucrări).

Media de lucrări prin raportare la posturile din schema completă de procurori a fost de **792** .

În ipoteza ocupării integrale a posturilor prevăzute pe schemă, dintre cele 6 unităţi de parchet sus-menţionate , 5 parchete ar înregistra în continuare o încărcătură de lucrări/procuror mai mare faţă de media naţională de lucrări/procuror, respectiv: Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova (1.088 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanţa (1.248 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi (1.194 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bacău (964 lucrări) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmboviţa (1.155 lucrări).

Încărcătura cea mai mică de lucrări pe procuror a fost înregistrată în acest an de Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna care a înregistrat un număr de 354 de lucrări/procuror, Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman (392 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj (432 lucrări) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Bistriţa – Năsăud (486 lucrări/procuror).

De altfel, Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna s-au evidenţiat şi în anii 2006 şi 2007 ca unităţi de parchet care au înregistrat o foarte mică încărcătură de lucrări/procuror.

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie naţională de dosare penale pe procuror de **109 cauze** (faţă de 117 în anul anterior).

În raport de această medie, 15 unităţi de parchet au înregistrat o medie de dosare pe procuror mai mare decât media naţională, în timp ce 26 unităţi de parchet au avut o medie inferioară mediei naţionale.

În anul 2008 s-au remarcat ca având cea mai mare încărcătură de dosare pe procuror, în raport de media națională: Parchetul de pe lângă Tribunalul Brăila (242 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanţa (225 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea (221 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi (207 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş (182 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Cluj (166 dosare) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Botoşani (149 dosare).

Media de dosare penale raportată la posturile din schema prevăzută de procurori a fost de 90 dosare penale/procuror.

Cele şapte unități de parchete sus-menționate ar putea înregistra, în ipoteza ocupării integrale a posturilor prevăzute pe schemă, o încărcătură de dosare penale/procuror mai mare decât media naţională, respectiv: Parchetul de pe lângă Tribunalul Brăila (156 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanţa (166 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea (206 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi (188 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş (172 dosare) Parchetul de pe lângă Tribunalul Cluj (147) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Botoşani (138 dosare).

Încărcătura cea mai mică de dosare pe procuror a fost înregistrată de Parchetul de pe lângă Tribunalul Călăraşi care a contabilizat un număr de 30 de dosare penale/procuror, Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamţ (37 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman (40 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Arad (43 dosare) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Olt (46 dosare/procuror).

2.5.3.3. Încărcătura la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori şi de familie Braşov

Activitatea Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov a contabilizat ca medie un număr de 1.775 lucrări de soluționat pe procuror, respectiv un număr de 129 dosare penale pe procuror, funcționând aşa cum am mai menționat, cu un număr 2 procurori dintr-o schemă totală de 4 posturi. În ipoteza ocupării integrale a celor 4 posturi, unitatea ar fi înregistrat 887 de lucrări pe procuror respectiv 64 de dosare penale pe procuror.

2.5.3.4. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel

La nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel, a fost stabilită o medie națională de lucrări pe procuror de **717**, cu **16,62% mai mică** decât în anul 2007.

În raport de această medie, 5 unităţi de parchet au înregistrat o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media națională, iar 10 unități de parchet au contabilizat o medie mai mică decât aceasta.

În perioada de raportare, cea mai mare încărcătură a fost obţinută la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploieşti, care a înregistrat un număr de 1.097 lucrări pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti , cu un număr de 1.089 lucrări pe procuror şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia, cu un număr de 894 lucrări pe procuror.

La polul opus s-au situat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu 428 lucrări pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău cu 453 lucrări pe procuror şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg Mureş cu 477 lucrări pe procuror (unităţi care au funcţionat cu schemele incomplet ocupate).

La nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel, a fost stabilită o medie naţională de dosare penale pe procuror de **65**, cu **6,5% mai mare** decât în anul 2007.

În raport de această medie, 5 unităţi de parchet au înregistrat o medie de dosare penale pe procuror mai mare decât media naţională, iar 10 unităţi de parchet au avut o medie de dosare penale pe procuror situată sub aceasta.

În perioada de raportare, cea mai mare încărcătură a fost înregistrată de către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău, cu un număr de 112 dosare penale pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti cu un număr de 101 dosare penale pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploieşti, cu un număr de 78 dosare penale pe procuror şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Piteşti, care a înregistrat un număr de 78 dosare penale pe procuror.

La celălalt pol, în anul 2008, s-au situat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg Mureş cu 22 dosare penale pe procuror (având schema completă), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu 36 dosare penale pe procuror şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea cu 40 dosare penale pe procuror (care au funcţionat totuşi cu schemele incomplet ocupate).

În ipoteza în care la parchetele de pe lângă Curţile de Apel ar fi ocupate integral posturile vacante de procuror s-ar obţine o încărcătură medie de 56 dosare penale pe procuror.

Încărcătura la parchete în ipoteza ocupării integrale a schemelor

Parchetele de pe lângă curţile de apel	Schemă	Procurori	lucrări / procuror	dosare / procuror	lucrări / schemă	dosare / schemă
TARGU MURES	13	13	478	22	478	22
CLUJ	15	14	428	36	400	33

ORADEA	13	12	616	40	569	37
BRASOV	14	11	559	41	439	32
GALATI	16	16	617	45	617	45
TIMISOARA	15	13	792	55	686	47
SUCEAVA	13	11	573	56	485	47
IASI	13	12	693	58	639	53
ALBA IULIA	14	14	894	62	894	62
CONSTANTA	16	15	611	63	573	59
PITESTI	13	10	572	78	440	60
PLOIESTI	14	13	1097	78	1019	72
CRAIOVA	16	15	731	84	686	79
BUCURESTI	50	31	1089	101	675	63
BACAU	14	13	453	112	421	104
TOTAL	**249**	**179**	**717**	**65**	**614**	**56**

2.6. Analiza statistică a activităţii parchetelor militare în anul 2008[23]

În prezent, în România funcţionează un număr de 6 parchete militare: Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timişoara, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iaşi şi Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Bucureşti.

Referitor la activitatea parchetelor militare, trebuie precizat că aceasta trebuie privită din punctul de vedere al unor unităţi de parchet specializate, dată fiind competenţa strictă, deferită de lege.

2.6.1. Parchetele militare de pe lângă tribunalele militare

În anul 2008, volumul de activitate al celor 4 **parchete de pe lângă tribunalele militare** s-a situat la **7.090** lucrări.

[23] Date furnizate de Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel şi sintetizate de Biroul Statistică din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Bucureşti a înregistrat un volum de activitate de **2.132** lucrări, din care **245** dosare penale. Au fost soluţionate 1.937 lucrări şi 121 dosare penale, operativitatea situându-se la **90,85%** pentru lucrări, respectiv **62,69%** pentru dosare**.**

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj a înregistrat un volum de activitate de **1.532** lucrări, din care 193 dosare penale. Au fost soluţionate 1.410 lucrări şi 98 dosare penale .

Operativitatea s-a situat la **92,03%** pentru lucrări, respectiv **50,77%** în cazul dosarelor**.**

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iaşi a înregistrat un volum de activitate de **2.667** lucrări, din care 164 dosare penale. Au fost soluţionate 2.554 lucrări şi 89 dosare penale, operativitatea fiind de **95,76%** pentru lucrări şi **54,26%** pentru dosare**.**

În fine**, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timişoara** a înregistrat un volum de activitate de **759** lucrări, din care 140 dosare penale. Au fost soluţionate 650 lucrări şi 85 dosare penale,operativitatea fiind de **85,63%** pentru lucrări şi **60,71%** pentru dosare**.**

Situaţia **încărcăturii/procuror** s-a prezentat astfel:

Unitatea	**Media de lucrări pe procuror 2007**	**Media de dosare pe procuror 2007**	**Media de lucrări pe procuror 2008**	**Media de dosare pe procuror 2008**
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timişoara	80	13	69	13
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj	62	11	139	18
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iaşi	147	27	381	23
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Bucureşti	107	18	178	20

În situaţia ocupării integrale a schemei de procurori, încărcătura s-ar prezenta astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timişoara	51	9	54	10
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj	36	6	73	9
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iaşi	57	10	205	13
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Bucureşti	77	13	102	12

2.6.2. Parchetul militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti a înregistrat un volum de activitate de **2.697** lucrări, din care **690** dosare penale. Au fost soluționate 2.503 lucrări respectiv 518 dosare penale, operativitatea fiind de **92,8%** pentru lucrări şi de **75,07%** pentru dosare.

Sub aspectul **încărcăturii / procuror** situația s-a prezentat astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial	275	67	270	69

În situaţia ocupării integrale a schemei, încărcătura/procuror s-ar prezenta după cum urmează:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial	177	43	193	49

2.6.3.Parchetul militar de pe lângă Curtea Militară de Apel

În perioada de referinţă, **Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel Bucureşti** a avut un volum de activitate de **4.870** lucrări, cu 13,6 % mai mult comparativ cu anul 2007, când s-au înregistrat 4.284 lucrări.

Din totalul lucrărilor de soluţionat s-au înregistrat 1.411 dosare penale.

Numărul de lucrări soluţionate a fost de **4.843** , operativitatea situându-se la un procent **99,44%** pentru lucrări, respectiv 99,22% pentru dosarele penale**.**

Sub aspectul **încărcăturii/procuror**, situaţia se prezintă după cum urmează:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008
Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	714	357	974	282

În situaţia ocupării integrale a schemei, încărcătura/procuror s-ar prezenta după cum urmează:

Unitatea	Media de lucrări pe	Media de dosare pe	Media de lucrări pe	Media de dosare pe

	procuror 2007	procuror 2007	procuror 2008	procuror 2008
Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	389	195	348	101

2.7. Privire comparativă privind datele statistice relevante pentru funcţionarea sistemului judiciar în alte europene[24]

Instanţe judecătoreşti

1. Cauze civile si comerciale litigioase la nivelul instanţelor de fond

În cadrul chestionarelor elaborate de CEPEJ, Statele Membre ale Uniunii Europene au fost rugate să ofere informaţii privind cauzele civile şi comerciale litigioase. Pentru fiecare dintre categoriile principale de cauze au fost solicitate informaţii privind numărul cauzelor pendinte la începutul anului (1 ianuarie 2006), numărul cauzelor înregistrate, numărul hotărârilor judecătoreşti şi numărul cauzelor pendinte la sfârşitul aceluiaşi an.

Dosarele aflate pe rol la data de 1 ianuarie 2006 erau în număr de 3.515.535 în Italia, 1.101.709 în Franţa, 732.590 în Spania, 615.454 în Germania, 423.227 în Portugalia, 117.821 în România şi în număr mult mai redus în Finlanda (5.089), Lituania (9.038), Suedia (16.752), Letonia (17.463), Danemarca (26.678), Cipru (33.259) şi Austria (37.260).

Un număr ridicat de *cauze civile litigioase noi* au existat în ţări precum: Franţa (1.688.367), Germania (1.104.828), Italia (2.825.543), Olanda (950.450), Polonia (1.019.912), Spania (1.169.750) şi Marea Britanie - Anglia şi Ţara Galilor (2.127.928). România a înregistrat un număr de 546.222 cauze noi, aflându-se în palierul superior al acestor statistici, în comparaţie cu ţări precum: Finlanda (9.200), Estonia (25.943), Cipru (27.114), Suedia (32.514), Letonia (34.010), Slovenia (34.683).

[24] Secţiune realizată de către Direcţia afaceri europene, relaţii internaţionale şi programe, din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii - **DATE VALABILE PENTRU ANUL 2006, EXTRASE DIN RAPORTUL „SISTEME JUDICIARE EUROPENE – EDIŢIA 2008" ELABORAT DE COMISIA EUROPEANĂ PENTRU EFICIENŢA JUSTIŢIEI (CEPEJ) ŞI PUBLICAT PE SITE-UL HTTP://WWW.COE.INT/T/DG1/LEGALCOOPERATION/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP**

În ceea ce priveşte *cauzele soluţionate* pe parcursul anului 2006, cele mai multe cauze au existat în Italia (2.653.113), Franţa (1.624.484), Germania (1.588.198), Spania (1.094.505) şi Polonia (1.006.947), România (522.512), iar cele mai puţine se regăseau în Finlanda (9.072), Cipru (16.296), Estonia (28.118), Suedia (31.501), Slovenia (35.880) şi Letonia (35.972).

În special în cazul Franţei şi Italiei, încărcătura mare de dosare şi numărul mare de cauze noi înregistrate au avut ca rezultat, la sfârşitul anului 2006, un număr relativ mare de dosare pendinte, 1.165.592 de dosare în cazul Franţei, respectiv 3.687.965 în cazul Italiei. La polul opus, un număr mic de dosare pendinte la 31 decembrie 2006 se regăseau în Finlanda (5.368), Lituania (8.103), Letonia (15.501) şi Suedia (17.765). Şi în ceea ce priveşte numărul de dosare pendinte la sfârşitul anului, România se afla în rândul ţărilor cu un număr mare de astfel de dosare, având 141.931 cauze nesoluţionate la finalul anului 2006.

Ţările care sunt confruntate cu un număr mare de cauze civile litigioase noi raportate la 100.000 de locuitori sunt: Olanda (5.819), Italia (4.809), Marea Britanie - Anglia şi Ţara Galilor (3.961) şi Cipru (3.509). România a înregistrat 2.528 cauze civile litigioase noi la 100.000 de locuitori.

2. Cauze penale având ca obiect infracţiuni deosebit de grave şi cauze penale având ca obiect infracţiuni minore la nivelul instanţelor de fond

În cadrul formularului de evaluare, ţărilor respondente li s-a solicitat să furnizeze informaţii privind cauzele penale. Aceste cauze sunt clasificate de CEPEJ în două tipuri: *dosare penale având ca obiect infracţiuni deosebit de grave* şi *infracţiuni minore. E*xemple de infracţiuni deosebit de grave sunt omorul, violul, crima organizată, frauda, traficul de droguri, traficul de fiinţe umane etc. Ca infracţiuni minore s-au evidenţiat furtul din magazine, anumite categorii de infracţiuni la regimul rutier, tulburarea ordinii publice, etc.

Cu toate acestea, pot exista, chiar la nivelul fiecărei ţări, clasificări diferite ale cauzelor penale, pentru ambele categorii de infracţiuni. Spre exemplu, există ţări unde abaterile rutiere nu sunt calificate ca fiind de natură penală, fiind de domeniul dreptului administrativ. O infracţiune calificată ca minoră într-o anumită ţară poate fi o infracţiune gravă sau deosebit de gravă în alte ţări.

De aceea, CEPEJ a decis să folosească aceeaşi terminologie şi aceleaşi definiţii care sunt utilizate în „Ghidul european de surse de informare privind infracţiunile şi justiţia penală”. Numărul total al infracţiunilor cuprinde toate faptele de natură penală, astfel cum sunt definite de orice lege, inclusiv infracţiuni la regimul rutier (cu precădere cele mai periculoase, cum ar fi şofatul sub influenţa băuturilor alcoolice). În categoria infracţiunilor sunt incluse acele acte/fapte care sunt în mod normal cercetate de

un procuror, pe când acele acte/fapte care sunt cercetate direct de poliție, precum abaterile minore de la regimul rutier şi anumite încălcări ale ordinii publice, nu sunt incluse.

Deci, pentru a înţelege mai bine principalele tendinţe din Europa, este necesar să distingem între delicte minore şi acte criminale grave, cu atât mai mult cu cât pentru soluţionarea cauzelor având ca obiect delicte minore, spre deosebire de cauzele având ca obiect infracţiuni grave sau deosebit de grave, pot fi folosite proceduri mai scurte şi/sau alte măsuri (aplicarea unei amenzi administrative, aplicarea unei sancţiuni de către procuror, fără intervenţia judecătorului, sancţiuni poliţieneşti etc.). De asemenea, pentru delictele mărunte pot avea competenţă tribunale speciale, instanţe sau anumiţi judecători (spre exemplu, instanţe pentru judecarea delictelor, instanţe poliţieneşti sau judecători – poliţişti, tribunale administrative). Mai mult, pentru acest tip de fapte poate fi folosită procedura medierii.

În ceea ce priveşte cauzele penale ce au ca obiect infracţiuni grave, la 1 ianuarie 2006, la instanţele de fond se înregistrau dosare aflate pe rol între minimele înregistrate în Malta (18), Estonia (2.266), Lituania (2.879), Letonia (3.594) şi Danemarca (3.646) şi maximele din Italia (1.142.110), Germania (297.355), Spania (190.638) şi Polonia (171.094)

Un număr ridicat de cauze penale noi au existat în ţări precum: Italia (1.230.085), Germania (854.099), Franţa (609.564), Polonia (560.539) şi Marea Britanie - Anglia şi Ţara Galilor (392.288). La palierul inferior al statisticilor, se regăsesc Malta (15), Irlanda (2.667), Estonia (10.687), Lituania (15.207) şi Danemarca (15.506).

În ceea ce priveşte cauzele soluţionate pe parcursul anului 2006, cele mai multe cauze au existat în Italia (1.168.044), Germania (864.231), Franţa (655.737), Polonia (542.346) şi Spania (388.317), iar cele mai puţine se regăseau în Malta (12), Luxemburg (6.567), Estonia (9.353), Letonia (10.065) şi Danemarca (15.068).

Încărcătura mare de dosare şi numărul mare de cauze noi înregistrate au avut ca rezultat, la sfârşitul anului 2006, un număr relativ mare de dosare pendinte în Italia (1.204.151), Germania (227.223), Spania (205.898) şi Polonia (189.277). La polul opus, un număr mic de dosare pendinte la 31 decembrie 2006 existau în Malta (37), Estonia (2.418), Lituania (2.829), Letonia (3.235), Danemarca (3.980) şi Austria (6.124).

În ceea ce priveşte *infracţiunile minore*, numărul dosarelor aflate pe rol la 1 ianuarie 2006 varia între minimele înregistrate în Malta (145), Lituania (380), Estonia (838), Danemarca (17.722), Ungaria (18735) şi Austria (22.447) şi maximele din Spania (203.285), Polonia (171.983), Anglia şi Ţara Galilor (102.899) şi Germania (95.269).

Franţa (450.258), Germania (382.716), Irlanda (329.775), Olanda (279.440), Polonia (1.582.561), Spania (886.971) şi Anglia şi Ţara Galilor (662.684) erau ţările cu cel mai mare număr de dosare noi înregistrate în această materie, la polul inferior aflându-se Malta (438), Lituania (2.038), Estonia (5.851), Austria (59.155) şi Portugalia (59.922).

Numărul de dosare soluţionate pe parcursul anului 2006 a fost ridicat în Polonia (1.556.712), Spania (883.992), Franţa (390.296), Germania (389.883), Olanda (278.790) şi Belgia (256.584) şi relativ scăzut în Malta (400), Lituania (1.968), Estonia (4.587), Luxemburg (5.444) şi Letonia (23.731).

Totuşi, la finalul anului 2006, la 31 decembrie, pe rolul instanţelor din Europa existau volume diferite de dosare care variau de la 165 în Malta, 450 în Lituania, 1.652 în Estonia, 16.636 în Ungaria, 19.310 în Belgia şi 20.714 în Austria, până la 208.885 (Spania), 195.092 (Polonia), 99.719 (Slovenia), 93.985 (Anglia şi Ţara Galilor) şi 84.976 (Italia).

Dacă se compară cifrele cu numărul de locuitori, poate rezulta o clasificare diferită a ţărilor. un număr relativ mare de *infracţiuni grave la 100 000 de locuitori* putând fi remarcat în: Italia (2.094), Polonia (1.470), Ungaria (1.346), urmate de Portugalia (1.097), Franţa (965) şi Germania (1.037). În ceea ce priveşte *infracţiunile penale minore la 100 000 de locuitori*, se remarcă un număr mare de cauze noi în Irlanda (7.778), Slovenia (6.778), Polonia (4.151), urmate de Ungaria (1.791), Olanda (1.711) şi Danemarca (1.848).

Indicii de variaţie ai cauzelor

Indicele de variaţie ilustrează modul în care o instanţă sau un sistem judiciar soluţionează fluxul de cauze. Acest indice, exprimat ca procentaj, se obţine prin împărţirea numărului de cauze soluţionate la numărul de cauze înregistrate, iar rezultatul este înmulţit cu 100.

Un indice de variaţie egal cu 100% indică capacitatea instanţei sau a sistemului judiciar de a soluţiona cauzele înregistrate în perioada de timp cuvenită.

Un indice de variaţie peste 100% indică capacitatea sistemului de a soluţiona mai multe cauze decât i-au fost repartizate, eliminând astfel orice potenţiale dosare restante.

În ultima variantă, dacă dosarele distribuite nu sunt soluţionate în perioada de timp cuvenită, indicele de variaţie va scădea sub 100%. Atunci când indicele de variaţie scade sub 100%, numărul de cazuri nesoluţionate la sfârşitul unei perioade de raportare va creşte.

În majoritatea statelor membre, indicele de variaţie se situează între 98% şi 100%. Totuşi, dacă se compară state individual, sub aspectul cauzelor civile litigioase, există ţări în care indicele de variaţie este în jurul valorii de 90% (Italia şi România). Aceste ţări pot fi confruntate cu o creştere a numărului de cauze înregistrate. Indici de variaţie ridicaţi în ceea ce priveşte cauzele civile litigioase se găsesc în: Estonia, Portugalia şi Slovacia. aceste ţări având potenţial de a pronunţa mai multe hotărâri şi de a reduce numărul de dosare restante.

În ceea ce priveşte indicele de variaţie a cauzelor civile nelitigioase, cifre scăzute există în Italia şi Estonia. Indici de variaţie ridicaţi pentru cauzele civile nelitigioase există în Suedia şi Slovacia. Indicele de variaţie pentru Marea Britanie – Anglia şi Ţara Galilor este scăzut, acest fapt datorându-se sistemului juridic de tip common law, în care multe cauze nu sunt soluţionate printr-o hotărâre judecătorească.

Parchete

Rolul şi atribuţiile procurorilor

Cu toate că rolul procurorului în cauzele penale este preponderent, mai multe state au specificat că procurorul intervine în egală măsură şi în materie civilă şi administrativă: Austria, Belgia, Bulgaria, Cipru, Danemarca, Franţa, Letonia, Ungaria, Polonia, Portugalia, România, Spania sau Suedia. Pe de altă parte, în Estonia, Finlanda, Germania, Irlanda, Malta, Olanda şi Anglia şi Ţara Galilor, procurorul intervine exclusiv în cauzele în materie penală.

În cauzele civile, rolul procurorului este important cu precădere în ceea ce priveşte protecţia *persoanelor vulnerabile.* Acesta este exemplul în ţări precum Ungaria, Letonia, Portugalia şi Spania. Ministerul Public poate proteja interesele minorilor, persoanelor cu handicap, incapabililor, persoanelor dispărute şi victimelor în general. În mai multe ţări procurorul reprezintă *statul sau interesul general* în procedurile civile şi/sau administrative, în state precum: Franţa, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta sau România.

Un alt domeniu în care se manifestă rolul procurorului este legat de *dreptul familiei.* Procurorul poate să fie competent în materia desfiinţării/anulării căsătoriei, dobândirii cetăţeniei, modificării numelui de familie, modificării custodiei copilului, privării de drepturile părinteşti şi adopţiei unui copil (de exemplu în: Austria, Bulgaria, Republica Cehă, Grecia, Italia, Spania şi Suedia).

Alte arii de intervenţie a procurorului în materie civilă sunt: tratarea în instituţii specializate pentru adolescenţi, declaraţia de admisibilitate a internării sau externării unei persoane dintr-o instituţie

pentru tratarea sănătăţii (Republica Cehă), proceduri disciplinare pentru anumite profesii (Franţa), proceduri de declarare a nulităţii contractelor (Republica Cehă), actul de deces al unei persoane (Republica Cehă), procedurile în caz de faliment (Republica Cehă, Luxemburg, Slovacia), despăgubirea victimelor (Suedia), accidente de muncă şi boli profesionale (Portugalia).

De asemenea, într-un număr redus de ţări, procurorul are şi competenţe în materia dreptului administrativ. De exemplu, în Danemarca, procurorul poate să iniţieze o procedură administrativă în cazul unei cereri de reparare a daunelor, cerere formulată de o persoană condamnată pe nedrept. În Letonia procurorii sunt abilitaţi să înainteze o plângere în faţa instanţelor în cauzele administrative. În Portugalia procurorul reprezintă interesele statului în faţa instanţelor în materia impunerii de taxe. în Slovacia acesta supraveghează respectarea legii de către autorităţile administrative. În Spania procurorul poate da avize în materie de stabilire a jurisdicţiei şi a competenţei instanţelor administrative.

Dosare soluţionate de procurori (anul 2006)

Pe parcursul anului 2006, în ţările Uniunii Europene, ponderea cauzelor pentru care s-a finalizat urmărirea penală, fiind înaintate instanţei de către procurori, raportată la numărul de cauze înregistrate, a variat destul de mult.

Astfel, printre ţările cu cel mai mare număr de dosare înregistrate la Ministerul Public pe parcursul anului 2006, regăsim: Franţa (5.305.394), Germania (4.917.575), Spania (4.101.736), Italia (2.938.649), Polonia (1.556,611), Anglia şi Ţara Galilor (1 054 882), Belgia (737.963), Austria (616.304), Danemarca (506.556), Portugalia (491.505). România, cu 108.367 cauze înregistrate, s-a situat la media numărului de dosare. La polul opus, se aflau Letonia (12.783), Estonia (14.571), Irlanda (15.214) şi Lituania (16.108).

De asemenea, dosarele finalizate prin aplicarea unei sancţiuni sau a unei măsuri impuse sau negociate de procuror au fost în număr mare în Anglia şi Ţara Galilor (884.482), Franţa (519.110), Polonia (244.399) şi Germania (241.102) şi în număr mult mai redus în Luxemburg (507), Letonia (740), Finlanda (2.305), Slovacia (2.481) şi Portugalia (3.006)

Cât priveşte numărul de dosare finalizate şi înaintate instanţelor, statistica arată după cum urmează: Germania (1.187.323), Anglia şi Ţara Galilor (1.009.067), Franţa (707.827), Spania (590.260), Italia (572.887), Danemarca (416.488), Polonia (428.625). În România fuseseră trimise către instanţe 27.139 dosare.

Se poate remarca faptul că, în Slovacia şi Slovenia, procurorul nu are posibilitatea de a decide să înceteze urmărirea. Procurorii au obligaţia să cerceteze orice cauză penală despre care au cunoştinţă. În

Italia, procurorul este obligat să obţină întotdeauna o hotărâre judecătorească cât priveşte soluţionarea unei cauze sau pronunţarea unei condamnări.

De asemenea, în anumite ţări, cauzele primite de Ministerul Public au fost trecute deja printr-un prim filtru, de către organele de anchetă (Anglia şi Ţara Galilor), în timp ce în alte ţări toate procedurile fac obiectul unui control efectuat de către Ministerul Public, cum este cazul în Franţa.

În ceea ce priveşte raportul de dosare primite de procuror la 100.000 de locuitori, acesta era unul dintre cele mai mari în Austria (7.442), Belgia (7.021), Danemarca (9.334), Franţa (8.395), Luxemburg (9.874) şi Spania (9.374), iar numere reduse se observă în Irlanda (359), Lituania (473), România (501), Letonia (557) şi Republica Cehă (810).

Numărul mediu de dosare primite de procuror era cel mai ridicat în Italia (1.317), Franţa (2.893), Luxemburg (1.085) şi Austria (2.821) şi cel mai scăzut în Lituania (19), Letonia (23), România (40), Republica Cehă (69), Estonia (76) şi Ungaria (86).

Numărul de dosare prezentate instanţelor raportat la numărul procurorilor şi la 100 000 de locuitori a fost ridicat în Danemarca (7.674), Luxemburg (2.630), Spania (1.349), Suedia (2.080) şi Anglia şi Ţara Galilor (1.878) şi Scăzut în România (126), Irlanda (152), Belgia (191), Bulgaria (378) Şi Slovacia (417).

Este de remarcat că o interpretare corectă a acestor date, prezentate în cifre absolute, presupune luarea în considerare a specificului fiecărui sistem judiciar în parte, a modului său particular de organizare şi funcţionare şi a setului de atribuţii care revin procurorului sau şi procurorului în respectivul stat european.

2.8. Concluzii privind evoluţia indicatorilor statistici la instanţe şi parchete în anul 2008. Vulnerabilităţi identificate. Măsuri de remediere propuse[25]

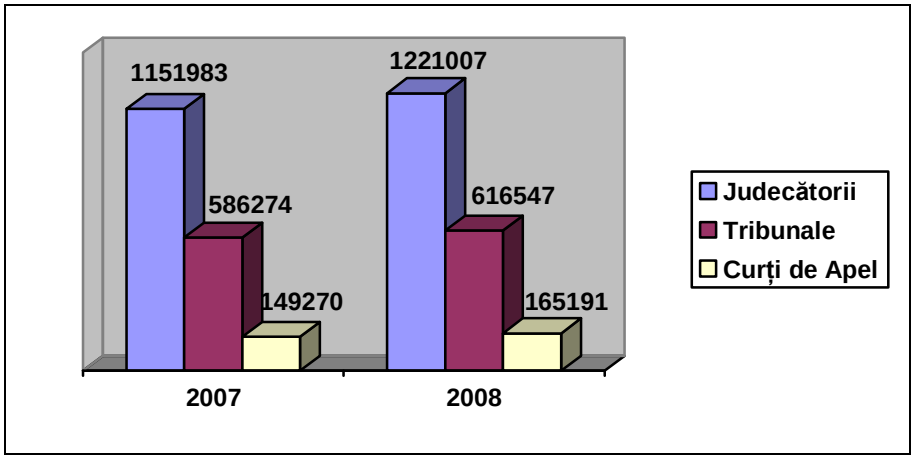
Din datele prezentate rezultă că în perioada de raportare, în comparaţie cu anul 2007 a avut loc o creştere a volumului de activitate al instanţelor, atât la nivelul judecătoriilor, cât şi la cel al tribunalelor şi curţilor de apel.

Comparativ, situaţia se prezintă astfel:

INSTANŢA	Volum 2008	Volum 2007	DIFERENŢĂ
Judecătorii	1.221.007	1.151.983	+69.024

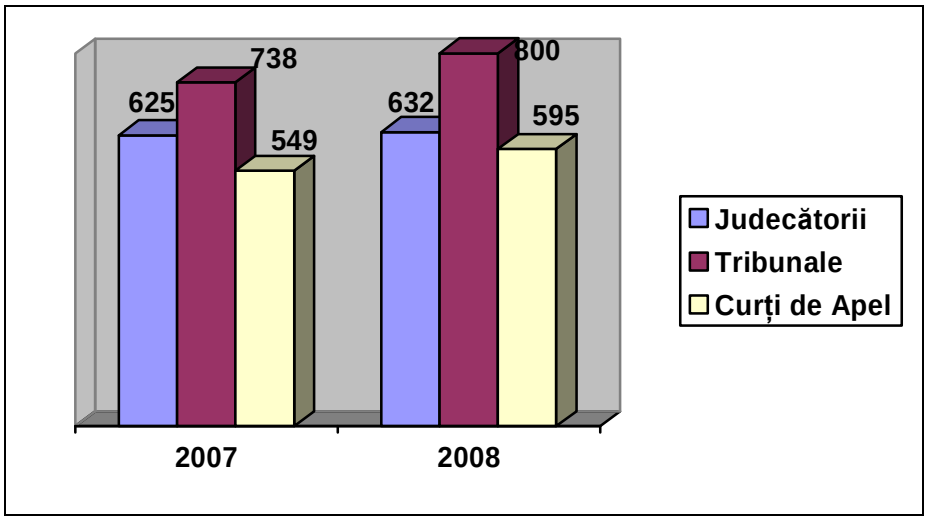
[25] Secţiune realizată de Biroul statistică, din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

Tribunale	616.547	586.274	+30.273
Curţi de Apel	165.191	149.270	+15.921

Situaţia se prezintă asemănător şi în ceea ce priveşte încărcătura pe judecător :

INSTANȚA	Încărcătura efectivă / judecător 2008	Încărcătura efectivă / judecător 2007	DIFERENȚE
Judecătorii	632	625	+7
Tribunale	800	738	+62
Curți de Apel	595	549	+46

Menționăm că în cursul anului de referință anterior (2007) s-a înregistrat o scădere a numărului de cauze de soluţionat faţă de aceeaşi perioadă a anului 2006, mai ales la nivelul judecătoriilor (o scădere de 194.846 dosare[26] reprezentând 17%).

La nivelul acestui tip de instanţe, creşterea numărului de dosare a fost însoțită şi de o suplimentare efectivă a numărului de judecători faţă de aceeaşi perioadă a anului anterior (25 magistraţi suplimentar).

Creşterea volumului de activitate a fost semnificativă la nivelul judecătoriilor, situându-se la aproape 6% deasupra nivelului anului 2007, instanţele cu volum foarte mic de activitate scăzând de la 75 în anul 2007 la 69 în acest an, concomitent cu o creştere a numărului instanţelor cu volum foarte mare de activitate – peste 30.000 cauze (de la 4 la 5) dar şi a celor cu un volum de activitate între 15 şi 20.000 dosare (de la 7 la 9).

Ca şi în anii anteriori Judecătoriile Iaşi, Craiova, Sectorul 1 Bucureşti şi Constanța au înregistrat cel mai mare volum de activitate raportat la toate celelalte instanţe. La polul opus, de asemenea ca şi în anii anteriori s-au situat judecătoriile Şomcuța Mare, Agnita şi Întorsura Buzăului.

Această creştere relativ importantă a volumului de activitate nu a avut însă un corespondent în procentul de soluționare a cauzelor. Dacă în anul 2007 a fost soluționat un procent de 75,5% din totalul acestor cauze, în anul 2008 acest procent s-a redus la 74,1% (în timp ce în anul 2006 se ridica la un nivel de 82%). *Se impune însă menţiunea că, în cifre absolute, numărul de cauze soluționate de judecătorii a crescut de la 870.063 cauze în anul 2007 la 904.959 cauze în anul 2008.*

[26] Scăderea a fost produsă în principal de eliminarea cauzelor pentru care plângerea prealabilă se adresa direct instanței de judecată, dar şi ca urmare a unor măsuri administrative privind evidența şi circuitul dosarelor, în special instituirea numărului unic de dosar.

Totodată, pe lângă această creştere a numărului de dosare pentru judecătorii, s-a constatat şi o creştere a nivelului de încărcare pentru fiecare judecător. Aceasta a crescut de la 625 cauze în anul 2007 la 632 cauze în acest an, constatându-se o creştere de 1,12%.

În ceea ce priveşte tribunalele militare, volumul de dosare al acestora se limitează la 271 cauze pentru toate cele 4 instanţe (cu 6% mai mult ca în anul 2007) în timp ce încărcătura medie de dosare/judecător se situează în jurul a 25 cauze (o cifră extrem de redusă în raport cu toate celelalte instanţe). Aceste instanţe specializate prezintă la sfârşitul anului 2008 două posturi vacante de judecător care ar putea servi sistemului intr-un mod mai eficient în măsura în care ar fi redistribuite instanţelor de drept comun.

Întrucât la nivel de judecătorii volumul de activitate pe judecător a crescut în perioada de referinţă faţă de anul 2007, iar din punctul de vedere al gradului de ocupare a schemei aceste instanţe se situează la limita inferioară (doar 35.7 % au schema complet ocupată), se apreciază că prin ocuparea completă a schemei de judecători se poate asigura reducerea cauzelor ce revin fiecărui magistrat spre soluţionare. O îmbunătăţire uşoară a situaţiei s-a constatat din acest punct de vedere faţă de anul anterior când numai 30% dintre instanţe beneficiau de o schemă complet ocupată.

În plus, pentru realizarea unei distribuiri echilibrate a numărului judecătorilor la nivelul judecătoriilor apreciem că se impune o suplimentare a schemelor de personal pentru instanţele care înregistrează o încărcătură/judecător foarte mare şi în acelaşi timp înregistrează o schemă pentru judecători acoperită integral sau aproape integral. Printre instanţele ce ar putea beneficia de o astfel de redistribuire pot fi enumerate Judecătoriile Murgeni (1084 dosare/judecător), Darabani (1071 dosare/judecător), Lieşti (1018 dosare/judecător), Giurgiu (1004 dosare/judecător) şi Cornetu (975 dosare/judecător), în condiţiile în care media naţională de dosare/magistrat este pentru acest tip de instanţe de 632. Posturile necesare ar putea fi preluate din rândul celor vacante de la instanţele de acelaşi grad care înregistrează o încărcătură mult inferioară şi care nu ar rămâne urmare a acestei preluări cu un număr insuficient de judecători în vederea unei bune funcţionări. Aşadar o redistribuire a acestor posturi pe orizontală se impune cu necesitate.

În ceea ce priveşte tribunalele, ca şi în cazul judecătoriilor, volumul de activitate al acestora s-a amplificat în comparaţie cu anul 2007 (o creştere de 5.2%). În anul 2007 volumul de activitate pentru acest tip de instanţe a rămas relativ constant în raport cu perioada anului 2006. Numărul magistraţilor în acest an a fost suplimentat cu 29 de persoane.

Întocmai ca şi în perioadele anterioare, dintre instanţele cu volum mare de activitate se detaşează Tribunalul Bucureşti cu 98.362 cauze, în creştere faţă de perioada similară a anului 2007, Tribunalul Dolj cu 31.719 dosare, şi Tribunalul Gorj cu 30.209 cauze. Spre comparaţie, Tribunalul Covasna înregistrează numai 3.962 dosare, Tribunalul Călăraşi 4.939 cauze iar Tribunalul Sălaj 5.455 cauze.

La nivelul Tribunalului Militar Teritorial Bucureşti s-au înregistrat 164 cauze la un număr de 4 judecători (41 cauze pe judecător).

Sub aspectul încărcăturii se disting cu predilecţie Tribunalul Suceava (1.217 cauze/ judecător), Tribunalul Giurgiu (1.191 cauze/ judecător) şi Tribunalul Timiş (1.133 cauze/judecător).

La polul opus, dintre instanţele cu încărcătură mai mică pe judecător se remarcă Tribunalul Bistriţa Năsăud, care a înregistrat un număr de 468 cauze/judecător, Tribunalul Călăraşi cu 483 cauze, Tribunalul Covasna cu 496 cauze şi Tribunalul Brăila cu 592 dosare/judecător.

Date fiind aceste discrepanţe şi în cadrul tribunalelor se impune analizarea distribuirii unor posturi de la instanţele cu încărcătură mică/magistrat şi care prezintă posturi vacante către cele cu o încărcătură excesivă dar cu schema pentru judecători complet acoperită.

În ceea ce priveşte curţile de apel, volumul de activitate al acestora a crescut semnificativ, cu aproape 11% faţă de aceeaşi perioadă a anului anterior, în timp ce numărul magistraţilor care funcţionează în cadrul acestora a crescut cu numai 7 persoane.

Sub aspectul volumului foarte mare de activitate se remarcă două instanţe: Curtea de Apel Bucureşti (41.959 cauze), respectiv Curtea de Apel Craiova (24.854 cauze).La polul opus se află Curtea de Apel Bacău cu numai 4.860 dosare şi Curtea de Apel Târgu Mureş cu 5.051 dosare.

În acelaşi timp, Curtea Militară de Apel a înregistrat un volum de 79 dosare, funcţionând cu un număr de 5 magistraţi militari, ceea ce determină o încărcătură de numai 16 cauze/ judecător.

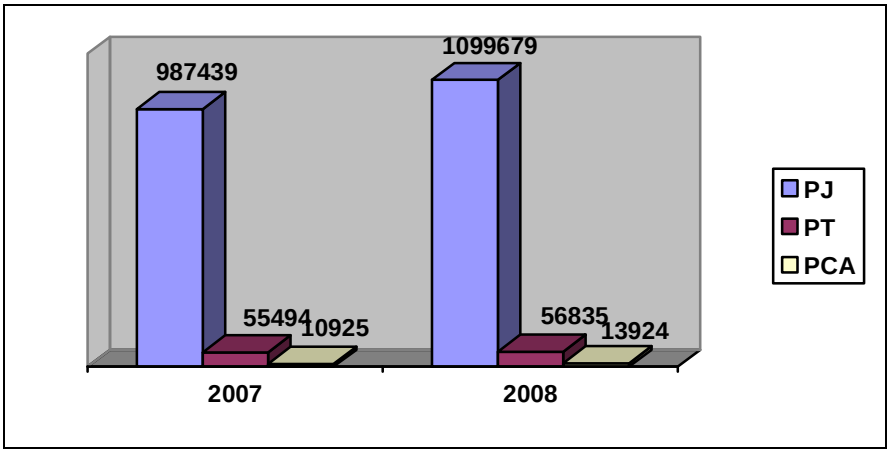
Numărul instanţelor de acest grad care beneficiază de o schemă complet ocupată a crescut de la 5, în perioada de referinţă 2007, la 8 în prezent, reprezentând peste 50%.

Curtea de Apel Craiova cu 917 cauze/judecător prezintă încărcătura cea mai mare, urmată de Curtea de Apel Timişoara cu 730 dosare, Curtea de Apel Constanţa cu 682 dosare şi Curtea de Apel Bucureşti cu 618 dosare/judecător. La polul opus se află Curtea de Apel Piteşti cu cea mai mică încărcătură pe judecător– 386 dosare/judecător

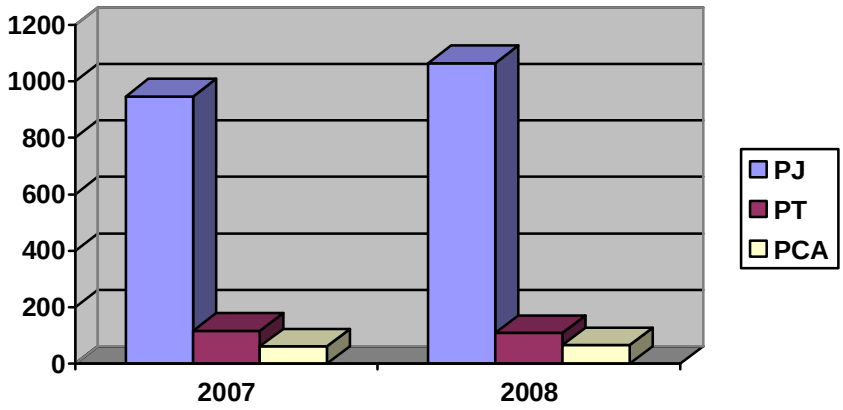
În ceea ce priveşte situaţia parchetelor, comparativ cu anul 2007, datele statistice se prezintă astfel:

Parchetul de pe lângă	Dosare de soluţionat 2008	Dosare de soluţionat 2007	Diferenţă
Judecătorii	1.099.679	987.439	+112.240
Tribunale	56.835	55.494	+1.341

Curţi de Apel	13.924	10.925	+2.999

Parchetul de pe lângă	Încărcătura efectivă / procuror 2008	Încărcătura efectivă / procuror 2007	Diferenţe
Judecătorii	1.065	947	+118
Tribunale	109	117	- 8
Curţi de Apel	65	61	+4

Analizând datele prezentate mai sus, putem concluziona că prin prisma volumului de activitate, parchetele de pe lângă judecătorii au înregistrat o creştere de activitate de aproape 9% faţă de perioada similară a anului 2007 (creştere constantă în ultimii ani).

Această creştere a volumului de activitate s-a manifestat totodată şi prin creşterea semnificativă a numărului parchetelor care au avut de soluţionat în anul 2008 mai mult de 30.000 de cauze (de la 2 la 7). Totodată s-a înregistrat o scădere a numărului parchetelor cu volum mic de activitate (sub 5.000 dosare).

În categoria parchetelor care au înregistrat o creştere semnificativă de activitate raportată exclusiv la numărul de dosare penale faţă de anul 2007, se regăsesc: Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti - cu 9.167 dosare mai mult (de la 34.693 dosare de soluţionat în 2007 la 43.860 de dosare de soluţionat în anul 2008), Parchetul de pe lângă Judecătoria Braşov - cu 7.932 dosare mai mult (de la 29.709 dosare înregistrate spre soluţionare în anul 2007 la 37.641 dosare în perioada de raportare) şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Timişoara - cu 7.040 dosare mai mult (de la 26.926 dosare la 33.966 dosare).

Ca şi in cazul instanţelor de judecată şi pentru parchetele de pe lângă acestea se impune efectuarea unei analize pentru redistribuirea unor posturi către unităţile de parchet cu un volum foarte mare de activitate pe procuror prin preluare de la cele cu o încărcătură mult inferioară şi care prezintă totodată posturi vacante. Aceasta întrucât diferenţele între numărul de dosare pe procuror de la o unitate la alta sunt semnificative (chiar de 10 ori mai mult). Printre unităţile ce s-ar putea înscrie în rândul beneficiarelor menţionăm Parchetul de pe lângă Judecătoria Braşov şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Podul Turcului. Cea mai mare parte a unităţilor de parchet care înregistrează un volum foarte mare de cauze pe procuror prezintă în acelaşi timp şi un număr important de posturi vacante, astfel încât prioritară devine ocuparea acestora.

Sub raportul operativităţii în soluţionarea cauzelor, media naţională se situează la un nivel relativ redus (43,05%), cel mai mic procent fiind realizat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Braşov (14,01%). La polul opus se află Parchetul de pe lângă Judecătoria Podul Turcului cu 87,33%.

Referitor la activitatea parchetelor de pe lângă tribunale, volumul de activitate sub aspectul numărului de dosare a crescut uşor faţă de perioada anului 2007, cu un procent de 2,4%. Se menţine ca şi anul anterior ca având un volum foarte mare de activitate Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti (7.809 dosare – în scădere totuşi faţă de anul 2007), urmat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi cu 4.139 cauze. De menţionat că, faţă de perioada anului trecut, când numai două unităţi de parchet au depăşit pragul de 3.000 dosare, (Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti şi Parchetul de pe lângă

Tribunalul Constanţa) în perioada de raportare 4 unităţi s-au aflat în această situaţie (adăugându-se Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi respectiv Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş).

În acelaşi timp, Parchetele de pe lângă Tribunalele Bucureşti, Constanţa, Timiş au înregistrat un procent de operativitate de sub 51% (Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti obţinând cel mai scăzut procent, de 32,6% - poziţie ocupată şi în anul 2007). Se remarcă sub acest aspect Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj cu cel mai bun procent al operativităţii la nivel naţional (90,7%).

Se impune totodată analizarea posibilităţii de suplimentare a schemelor de personal pentru Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea şi Timiş care înregistrează o încărcătură mare de dosare pe procuror comparativ cu alte unităţi de parchet de acelaşi nivel şi care în acelaşi timp prezintă o schemă a posturilor de procuror ocupată într-un procent apropiat de 100%.

În ceea ce priveşte activitatea parchetelor de pe lângă curţile de apel, volumul de activitate al acestora în raport cu numărul de dosare a crescut semnificativ faţă de anul 2007 (cu aproape 1/3) rămânând totuşi la un nivel modest în cifre absolute (trebuie însă luată în considerare şi complexitatea acestora) comparativ cu parchetele de pe lângă tribunale, dar mai ales cu cele de pe lângă judecătorii. Ca o consecinţă a acestei creşteri, numărul unităţilor cu un număr de cauze mai mare de 1.000 a crescut de la una în anul 2007 la patru în prezent, rămânând constant numărul acelora cu un volum mai mic de 500 cauze. Se detaşează prin prisma acestui indicator Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti cu 3.140 dosare (în creştere chiar cu 506 cauze faţă de anul anterior) poziţie ocupată şi în anul 2007, dar cu cel mai mic nivel al operativităţii (41,13%).

De altfel, Parchetul de pe lângă Curtea de apel Bucureşti şi Parchetul de pe lângă Curtea de apel Bacău înregistrează cea mai mare încărcătură a cauzelor pe procuror (peste 100 dosare) însă înregistrează în acelaşi timp şi posturi vacante de procuror (8 respectiv 1), în timp ce cel mai mare nivel al operativităţii a fost obţinut de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia (91%).

2.9. Criminalitatea în date statistice

2.9.1.Date generale privind persoanele trimise în judecată

În anul 2008, procurorii au trimis în judecată 45.073 inculpaţi, faţă de 47.787 în anul 2007 (înregistrându-se o scădere cu 5,7%).

S-au aplicat sancţiuni administrative, în temeiul art. 18^1 şi art. 91 din Codul penal unui număr de 131.840 învinuiţi, faţă de 124.263 în aceeaşi perioadă a anului 2007 (în creştere cu 6,1%).

2.9.1.1. Statistica trimiterilor în judecată după criteriul teritorial

Media inculpaţilor trimişi în judecată la 100.000 locuitori a fost de 210, faţă de 222 în perioada de comparaţie a anului 2007 (*scădere cu 5,4%*).

Sub media pe ţară s-au situat parchetele din raza teritorială a următoarelor şapte curţi de apel: Piteşti (113), Braşov (186), Bucureşti (139), Craiova (171), Ploieşti (165), Oradea (181) şi Suceava (194). În anul 2007, cinci din cele şapte curţi de apel s-au aflat sub media pe ţară şi anume: Piteşti, Braşov, Bucureşti, Craiova şi Ploieşti.

Peste media naţională s-au situat parchetele din circumscripţiile a opt curţi de apel: Cluj (214), Timişoara (214), Constanţa (217), Târgu Mureş (222), Bacău (235) Alba Iulia (237), Iaşi (238), şi Galaţi (294).

2.9.1.2. Statistica trimiterilor în judecată după criterii ţinând de persoana inculpatului

Din cei 45.073 inculpaţi, 42.223 sunt de sex masculin reprezentând 93,5% şi 2.085 de sex feminin, respectiv 6,5%.

Din totalul inculpaţilor trimişi în judecată, 4.140 au fost minori, faţă de 4.613 în perioada anterioară (**scădere cu 10,2%**).

Ponderea minorilor în totalul trimişilor în judecată a fost de 9,2%, faţă de 9,6 % în anul 2007 (scădere cu aproximativ 0,4%).

2.9.1.3. Statistica trimiterilor în judecată pe categorii de infracţiuni

Dinamica celor mai importante categorii de infracţiuni - structura infracţiunilor (% din totalul inculpaţilor trimişi în judecată): infracţiuni contra persoanei 9.516 (21,1%); infracţiuni contra patrimoniului 16.447 (36,5%); infracţiuni care aduc atingere unor relaţii privind convieţuirea socială 1.718 (3,8%); infracţiuni prevăzute de legile speciale 15.767 (35,0%), alte tipuri de infracţiuni (2,1%) .

Infracţiuni contra persoanei

Au fost trimişi în judecată 9.516 inculpaţi faţă de 9.926 în anul 2007 (în scădere cu 4,1%), din care:

a) Infracţiuni de omor – 986 inculpaţi, faţă de 1.027 inculpaţi în perioada de comparaţie (în scădere cu 3,99%);

b) Accidente mortale de circulaţie - 606 inculpaţi faţă de 627 (în scădere cu 3,3%);

c) Infracţiunea de vătămare corporală gravă - au fost trimişi în judecată 575 inculpaţi, faţă de 655 inculpaţi în perioada anterioară (în scădere cu 12,2%);

d) Infracţiunea de loviri cauzatoare de moarte - au fost trimişi în judecată 81 inculpaţi, faţă de 125 în perioada anterioară (în scădere cu 35,2%);

e) Infracţiunea de viol - au fost trimişi în judecată 532 inculpaţi faţă de 559 în perioada anterioară (în scădere cu 4,8%).

Infracţiuni contra patrimoniului

Au fost trimişi în judecată 16.447 de inculpaţi, faţă de 18.476 inculpaţi în anul 2007 (scădere cu 11%), din care:

a) *Infracţiunea de furt* - au fost trimişi în judecată 11.302 inculpaţi, faţă de 13.347 inculpaţi în perioada anterioară (scădere cu 15,3%);

b) *Infracţiunea de tâlhărie* - au fost trimişi în judecată 2.379 inculpaţi, faţă de 2.262 în perioada anterioară (creştere cu 5,2%);

c) *Infracţiunea de înşelăciune* - au fost trimişi în judecată 1.755 inculpaţi, faţă de 1.635 în perioada anterioară (creştere cu 7,3%);

d) *Infracţiunea de delapidare* - au fost trimişi în judecată 354 inculpaţi, faţă de 381 în perioada anterioară (scădere cu 7,1%);

e) *Infracţiunea de distrugere* - au fost trimişi în judecată 506 inculpaţi, faţă de 589 în perioada anterioară (scădere cu 14,1%).

Infracţiuni de corupţie

Au fost trimişi în judecată 698 inculpaţi, faţă de 541 în anul 2007 (în creştere cu 29%).

Din totalul celor 698 inculpaţi, 518 au fost trimişi în judecată de către Direcţia Naţională Anticorupţie, pentru infracţiuni prevăzute de Legea nr. 78/2000, faţă de 292 inculpaţi în perioada de comparaţie (creştere cu 77,4%).

În ceea ce priveşte infracţiunile de corupţie, ***excluzând activitatea Direcţiei Naţionale Anticorupţie***, situaţia se prezintă astfel - total 167, din care:

a) *Infracţiunea de luare de mită* - au fost trimişi în judecată 37 inculpaţi, faţă de 68 în perioada anterioară (în scădere cu 45,6%).

b) *Infracţiunea de dare de mită* - au fost trimişi în judecată 62 inculpaţi, faţă de 97 în perioada anterioară (scădere cu 36,1%).

c) *Infracţiunea de trafic de influenţă* - au fost trimişi în judecată 54 inculpaţi, faţă de 59 în perioada anterioară (scădere cu 8,5%).

d) *Infracţiunea de primire de foloase necuvenite* – a fost trimis în judecată 2 inculpaţi, faţă de unul în perioada anterioară;

e) Infracţiuni prevăzute de legea nr. 78/2000 – au fost trimişi în judecată 12 inculpaţi faţă de 24 în perioada anterioară.

Direcţia Naţională Anticorupţie a trimis în judecată în anul 2008 în total 683 inculpaţi, din care 518 inculpaţi pentru infracţiuni de corupţie, pe următoarele categorii de infracţiuni:

a) *Infracţiuni de corupţie (luare de mită, dare de mită, trafic de influenţă)* - au fost trimişi în judecată 265 inculpaţi, faţă de *154* în perioada anterioară (creştere cu 72,1%);

b) *Infracţiuni asimilate celor de corupţie* - au fost trimişi în judecată 152 inculpaţi, faţă de 64 în perioada anterioară (creştere cu 137,5%);

c) *Infracţiuni în legătură directă cu cele de corupţie* - au fost trimişi în judecată 29 inculpaţi, faţă de 13 în perioada anterioară (creştere cu 123,1%);

d) *Infracţiuni împotriva intereselor financiare ale comunităţilor europene* – au fost trimişi în judecată 72 inculpaţi, faţă de 61 în perioada anterioară (creştere cu 18%).

Pentru alte infracţiuni (înşelăciune, abuz, fals, evaziune fiscală, etc.) au fost trimişi în judecată 165 inculpaţi, faţă de 123 în anul anterior (creştere cu 34,1%).

Alte infracţiuni

a) *Infracţiunea de trafic de droguri şi substanţe toxice* - au fost trimişi în judecată, 895 inculpaţi, faţă de 736 în perioada anterioară (creştere cu 21,6%);

b) *Infracţiunea de evaziune fiscală* - au fost trimişi în judecată 361 inculpaţi, faţă de 386 în perioada anterioară (scădere cu 6,5%);

c) *Infracţiunea de prostituţie* - au fost trimişi în judecată 65 inculpaţi, faţă de 127, în perioada anterioară (scădere cu 48,8%);

d) *Infracţiunea de proxenetism* - au fost trimişi în judecată 46 inculpaţi, faţă de 47 în perioada anterioară (scădere cu 2,1%);

e) *Infracţiunea de contrabandă* - au fost trimişi în judecată 78 inculpaţi, faţă de 73 în perioada anterioară (creştere cu 6,8%);

f) *Infracţiunea de ultraj* - au fost trimişi în judecată 269 inculpaţi, faţă de 220 în perioada anterioară (în creştere cu 22,3%);

g) *Infracţiunea de trafic de persoane* - au fost trimişi în judecată 333 inculpaţi, faţă de 411 în perioada anterioară (scădere cu 19,0%);

h) *Infracţiuni privind spălarea banilor* – au fost trimişi în judecată 56 inculpaţi, faţă de 73 în perioada anterioară (scădere cu 23,3%);

i) *Infracţiuni la regimul circulaţiei pe drumurile publice* – au fost trimişi în judecată 10.896 inculpaţi, faţă de 9.988 în perioada anterioară (creştere cu 9,1%);

j) *Infracţiuni prevăzute de Codul silvic* - au fost trimişi în judecată 612 inculpaţi, faţă de 1.249 în perioada anterioară (scădere cu 51,0%).

k) Infracţiuni de criminalitate organizată – au fost trimişi în judecată 693 inculpaţi. , faţă de 423 în perioada anterioară (creştere cu 63,8%);

2.9.2. Date generale privind persoanele condamnate definitiv[27]

În anul 2008 au fost condamnate definitiv **36.795 persoane**, cu 9.332 persoane mai puţin faţă de anul precedent (**scădere cu 20,2%**). Din totalul condamnaţilor, 36.184 persoane au fost condamnate ca autori, 31 ca instigatori şi 580 drept complici ai săvârşirii unor infracţiuni.

Dacă se urmăreşte evoluţia criminalităţii exprimată prin acest indicator, se poate spune că fenomenul infracţional se menţine la un nivel ridicat, însă, în comparaţie cu anul 2007, numărul persoanelor condamnate înregistrează o scădere destul de accentuată.

Indicele de criminalitate la suta de mii de locuitori a fost în medie de 171. Cel mai mic indice de criminalitate – 77 a fost înregistrat în judeţul Giurgiu, iar cel mai mare – 290 în judeţul Arad. În anul 2007, acelaşi judeţ a fost înregistrat ca având cel mai mic indice de criminalitate, în timp ce cea mai mare cifră a fost înregistrată pentru judeţul Vaslui.

2.9.2.1. Criminalitatea în teritoriu

Indicele de criminalitate variază de la un judeţ la altul. Există 19 judeţe cu un indice de criminalitate mult superior mediei pe ţară, cum sunt: Arad - cu 290 persoane condamnate definitiv la 100.000 mii de locuitori, Vaslui - cu 265 persoane, Hunedoara - cu 259 persoane, Galaţi – cu 252 persoane, Vrancea - cu 243 persoane şi Neamţ – cu 236 persoane.

[27] Date statistice furnizate de Biroul Statistică, din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

În 22 judeţe, indicele de criminalitate este mai mic decât media pe ţară; astfel, în judeţul Giurgiu au fost condamnate definitiv 77 persoane la 100.000 locuitori, în judeţul Dolj au fost condamnate 110 persoane, în judeţul Mehedinţi 110 persoane, în judeţul Teleorman 114 şi în judeţul Argeş au fost condamnate 116 persoane la 100.000 locuitori. Se menţin aceleaşi judeţe cu un indice de criminalitate scăzut, la fel ca şi în perioada de referinţă anterioară.

În municipiul Bucureşti, la o populaţie de peste 2.248.026 de locuitori, indicele de criminalitate este de 127 persoane la suta de mii de locuitori (la limita inferioară).

2.9.2.2. Criminalitatea în funcţie de criterii privind persoana condamnată

a. În funcţie de sex şi vârstă

Din totalul de 36.795 persoane condamnate definitiv, *34.510 sunt de sex masculin* şi *2.385 de sex feminin*. *Numărul persoanelor majore condamnate* a fost de 33.171, din care 3.666 *tineri între 18-20 ani*. *Numărul minorilor condamnaţi definitiv* este de 3625[28].

b. În funcţie de locul unde a fost săvârşită infracţiunea

Un număr de 21.362 persoane condamnate definitiv au săvârşit infracţiunile în municipii şi oraşe, reprezentând 58,05% din totalul condamnaţilor

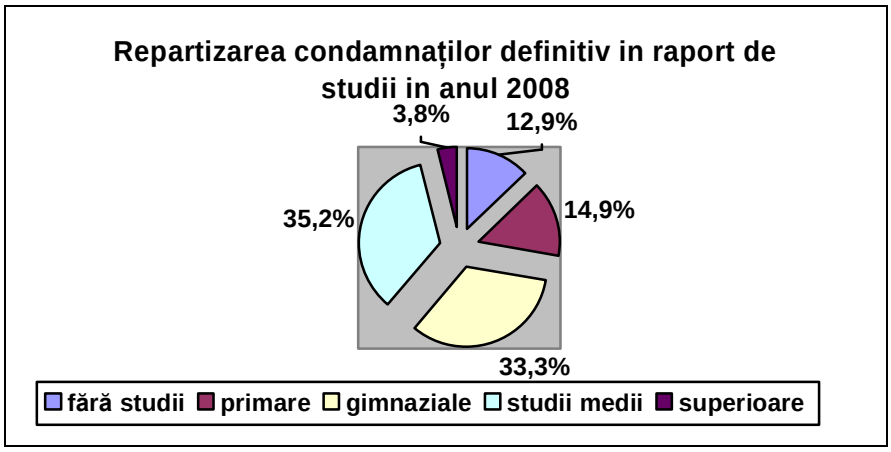
c. În funcţie de antecedentele penale

Din totalul persoanelor condamnate definitiv în anul 2008, 4.968 condamnaţi au fost *recidivişti* şi 3.661 au înregistrat *antecedente penale*.

d. În funcţie de studii

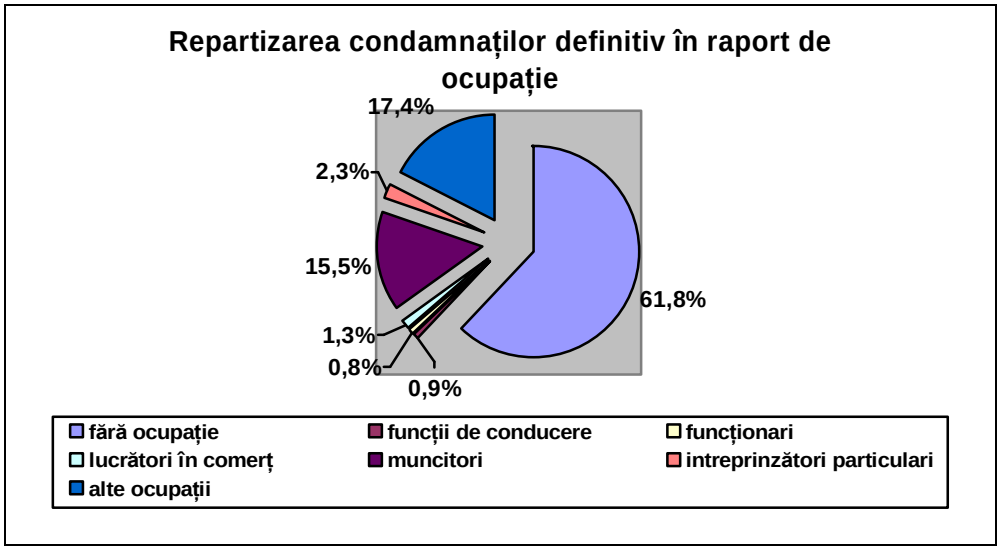
Din totalul de 36.795 persoane condamnate în anul 2008, 4.735 (12,9%) au fost persoane *fără studii*, 5.472 (14,9 %) au avut *studii primare*, 12.261 (33,3%) - *studii gimnaziale*, 12.938 (35,2 %) - *studii liceale şi profesionale* şi 1.389 (3,8 %) - *studii superioare*.

[28] Criminalitatea în rândul minorilor şi tinerilor rămâne la un nivel îngrijorător, aceştia reprezentând aproape 20% din totalul persoanelor condamnate.

e. În funcţie de ocupaţie

Din totalul condamnaților definitiv în anul 2008, 22.751 persoane *nu aveau nici o ocupaţie* (61,8%), 318 deţineau *funcţii de conducere*, 312 erau *funcţionari*, 494 *lucrători în comerţ*, 5.698 *muncitori*, 832 *întreprinzători particulari* şi 6.390 au fost înregistraţi ca având alte ocupaţii.

f. Alte date statistice referitoare la condamnaţi

Din totalul condamnaților definitiv în anul 2008, 737 au fost *cetăţeni străini*, care au comis 34 infracțiuni contra persoanei, , 18 contra patrimoniului, 1 infracțiune contra autorității, 8 infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public, 140 infracțiuni de fals, 532 - alte infracțiuni prevăzute de Codul penal şi legi speciale, din care: evaziune fiscală – 6, infracțiuni la Codul vamal 5 şi infracțiuni prevăzute de Legea nr. 143/2000 privind prevenirea şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri 14.

În perioada de referință, 7.264 condamnați au comis mai multe infracțiuni aflate în concurs.

2.9.2.3. Criminalitatea pe categorii de infracţiuni

a. Infracţiuni contra persoanei

În anul 2008 au fost condamnate definitiv pentru astfel de infracţiuni **7.246** persoane, **cu 2.949 mai puţine decât în anul 2007**, când au fost condamnate definitiv 10.195 persoane. Din totalul celor 7.246 condamnaţi definitiv, 6.778 au fost majori şi 468 minori.

Cu toate acestea, raportat la anul 2007, în anul 2008 se constată, în principiu, că numărul condamnaţilor este sensibil egal pentru unele infracţiuni contra persoanei, de natură gravă, astfel: condamnaţi pentru *omor* - în anul 2008 – 449 (406 majori şi 43 minori) , faţă de 509 în anul 2007; condamnaţi pentru *ucidere din culpă* - 599 în anul 2008 (549 majori şi 5 minori), faţă de 589 în anul 2007; condamnaţi pentru *lovituri cauzatoare de moarte* - 93 în anul 2008 (90 majori şi 3 minori), faţă de 97 în anul 2007; condamnaţi pentru *viol* - 416 în anul 2008 (339 majori şi 67 minori) faţă de 443 în anul 2007; condamnaţi pentru *vătămare corporală* – 938 în anul 2008 (871 majori şi 67 minori) faţă de 1.284 în anul 2007.

b. Infracţiuni contra patrimoniului

În acest grup de infracţiuni se au în vedere furtul, tâlhăria, înşelăciunea , delapidarea şi tăinuirea.

În perioada analizată au fost condamnate definitiv **14.837** persoane, **cu 4.681 mai puţin decât în anul 2007,** când au fost condamnate 19.518 persoane. Din cei 14.837 condamnaţi definitiv, 11.927 au fost majori şi 2.910 minori.

. Pe infracţiuni, situaţia se prezintă astfel: *furt* – 10.678 persoane condamnate în anul 2008 (8.315 majori şi 2.363 minori), faţă de 14.433 în anul 2007; *tâlhărie* – 1.895 în anul 2008 (1.378 majori şi 517 minori), faţă de 2.398 în anul 2007; *înşelăciune* – 1.329 în anul 2008 (1328 majori şi un minor), faţă de 1.292 în anul 2007; *delapidare* - 314 în anul 2008 (toţi majori), faţă de 393 în anul 2007 şi *tăinuire* - 91 în anul 2008 (84 majori şi 7 minori), faţă de 150 în anul 2007.

c. Infracţiuni contra autorităţii

Numărul condamnaţilor definitiv pentru astfel de infracţiuni a fost de **196** persoane, **faţă de 224 în anul 2007**, din care: condamnaţi pentru *ultraj* - 186 în anul 2008, faţă de 204 în anul 2007.

d. Infracţiuni care aduc atingere unor activităţi de interes public sau altor activităţi reglementate de lege

În anul 2008 au fost condamnate **546** persoane (542 majori şi 4 minori) pentru comiterea unor astfel de infracţiuni, **faţă de 656 în anul 2007**, din care: 62 condamnaţi pentru *luare de mită* în anul 2008, faţă de 87 în anul 2007; 58 condamnaţi pentru *dare de mită* în anul 2008, faţă de 89 în anul 2007; 48

condamnaţi pentru *trafic de influenţă* în anul 2008, faţă de 61 în anul 2007; 4 condamnat pentru *primire de foloase necuvenite* în anul 2008 faţă de o persoană în anul 2007; 52 condamnaţi pentru *mărturie mincinoasă* în anul 2008, faţă de 86 în anul 2007 şi 108 condamnaţi pentru *nerespectarea hotărârilor judecătoreşti* în anul 2008, faţă de 93 în anul 2007.

e. Infracţiuni de fals

În anul 2008 au fost condamnate **628** persoane pentru săvârşirea unor astfel de infracţiuni (623 majori şi 5 minori), **faţă de 748 în anul 2007**, din care: 571 condamnaţi pentru *fals în înscrisuri* în anul 2008, faţă de 686 în anul 2007; 29 condamnaţi pentru *fals intelectual* în anul 2008, faţă de 49 în anul 2007.

f. Infracţiuni la regimul stabilit de lege pentru anumite activităţi economice

În anul 2008 au fost condamnate **10** persoane pentru săvârşirea unor infracţiuni la regimul stabilit pentru anumite activităţi economice, faţă de **9** condamnate în anul 2007.

g. Infracţiuni care aduc atingere unor relaţii privind convieţuirea socială

Numărul condamnaţilor definitiv în anul 2008 pentru săvârşirea unor astfel de infracţiuni a fost de **1.240 (1.218 majori şi 22 minori)**, faţă de **1.861** în anul **2007**, din care: 636 condamnaţi pentru *abandon de familie* în anul 2008, faţă de 880 în anul 2007; 384 condamnaţi (376 majori şi 8 minori) pentru *ultraj contra bunelor moravuri* în anul 2008, faţă de 555 în anul 2007; 74 condamnaţi pentru *prostituţie* (70 majori şi 4 minori) în anul 2008, faţă de 147 în anul 2007 şi 50 condamnaţi pentru *proxenetism (*48 majori şi 2 minori*)*, în anul 2008, faţă de 56 în anul 2007.

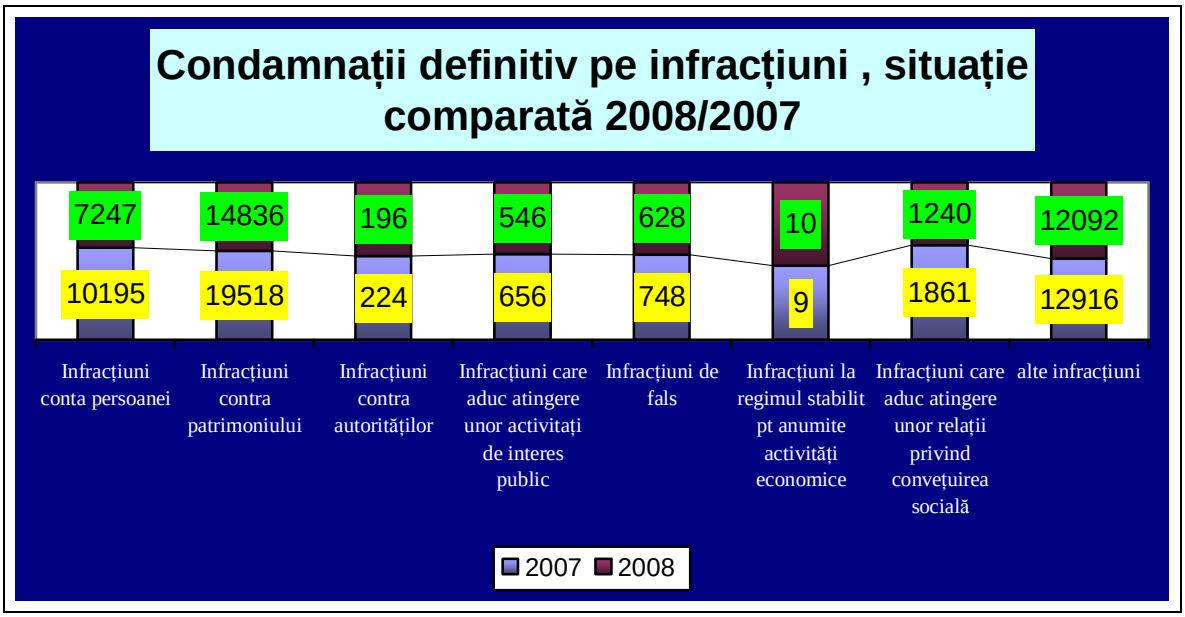
h. Infracţiuni privind faptele de corupţie

Numărul condamnaţilor definitiv înregistraţi în anul 2008 pentru infracţiunea de luare de mită (art. 254 c.p.) a fost de 62 comparativ cu 87 în cursul anului 2007; în mod asemănător, pentru infracţiunea de dare de mită (art.255 c.p.) numărul condamnaţilor definitiv a scăzut în anul 2008 faţă de 2007 de la 89 la numai 58; în ceea ce priveşte infracţiunea de primire de foloase necuvenite (art.256 c.p.) s-a înregistrat o creştere faţă de anul 2007 de la 1 la 4 persoane; numărul condamnaţilor definitiv în anul 2008 pentru infracţiunea de trafic de influenţă (art. 257 c.p.) a fost de 48 comparativ cu 61 anul precedent; în fine, pentru infracţiunile de corupţie prevăzute de Legea 78/2008 referitoare la prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie (privită în mod exclusiv) în anul 2008 au fost condamnate definitiv 41 persoane în timp ce în anul 2007 numărul acestor persoane a fost de 48.

i. Alte infracţiuni prevăzute în legi speciale

În anul 2008 au fost condamnate **12.092** persoane pentru astfel de infracţiuni (11.880 majori şi 213 minori), **faţă de 12.916 în anul 2007**, din care:782 condamnaţi pentru *infracţiuni prevăzute în Codul*

silvic în anul 2008 (738 majori şi 44 minori), faţă de 1.614 în anul 2007; 9.042 condamnaţi pentru *infracţiuni privind siguranţa circulaţiei pe drumurile publice* în anul 2008 (8.921 majori şi 121 minori), faţă de 8.637 în anul 2007; 238 condamnaţi majori pentru *evaziune fiscală* în anul 2008, faţă de 228 în anul 2007, 41 condamnaţi majori în anul 2008 pentru săvârşirea unor *infracţiuni prevăzute în Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie*, faţă de 48 în anul 2007; 454 (432 majori şi 22 minori) condamnaţi pentru săvârşirea unor *infracţiuni prevăzute în Legea nr.143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri*, în anul 2008, faţă de 521 în anul 2007; 187 (185 majori şi 2 minori) condamnaţi pentru *infracţiuni prevăzute în Legea nr.678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane* în anul 2008, faţă de 188 în anul 2007, 684 (682 majori şi 2 minori) condamnaţi pentru săvârşirea unor *infracţiuni prevăzute în O.U.G. nr.105/2001 privind frontiera de stat a României*, în anul 2008, faţă de 813 în anul 2007; 4 condamnaţi majori pentru săvârşirea unor *infracţiuni prevăzute în Legea nr.656/2002 pentru prevenirea şi sancţionarea spălării banilor*, în anul 2008, faţă de 7 în anul 2007.

2.9.3. Date privind infractorii minori

În ţara noastră se remarcă o prezenţă îngrijorătoare a fenomenului delicvenţei juvenile, accentul trebuind pus pe prevenirea săvârşirii de infracţiuni de către minori, prin politici adecvate, nu numai cu caracter penal, dar mai ales social, şi care să implice întreaga societate în procesul de formare a

personalităţii minorilor, în vederea adoptării de către aceştia a unui comportament conform cu normele juridice şi sociale actuale.

Un pas important in direcţia combaterii infracţionalităţii la minori a fost făcut prin adoptarea Legii nr. 272/2004 privind protecţia si promovarea drepturilor copilului, act normativ care reprezintă cadrul legal privind respectarea, promovarea şi garantarea drepturilor acestuia. În practică este însă necesară punerea în aplicare, măcar în parte, a programelor europene de prevenire şi combatere a delincvenţei juvenile şi de reinserţie normală în societate a delincvenţilor şi a victimelor infracţiunilor, întreaga activitate trebuind să fie guvernată de principiile directoare trasate prin tratatele şi convenţiile internaţionale referitoare la protecţia drepturilor minorilor.

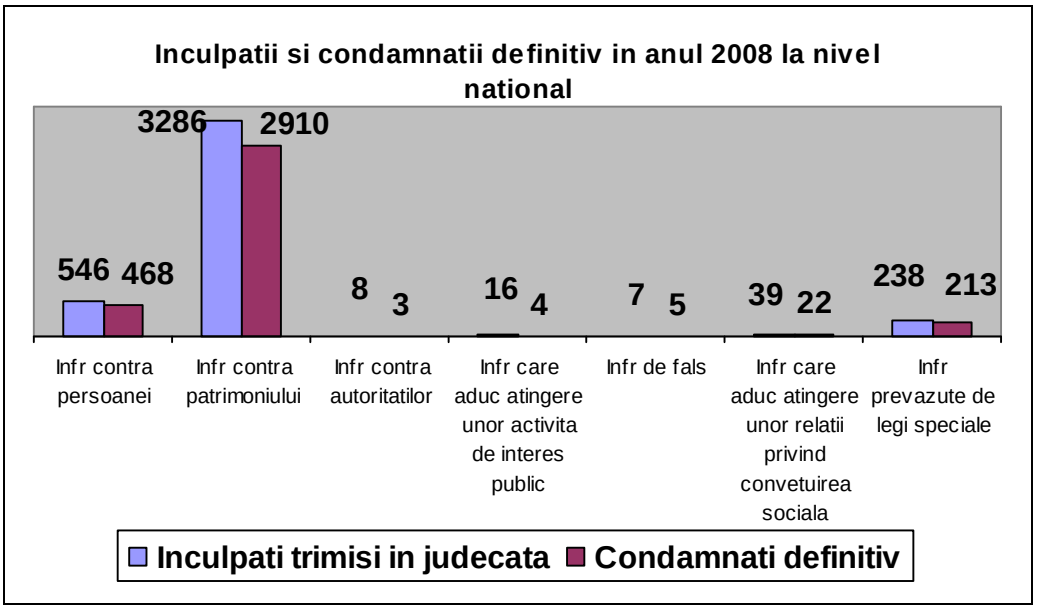
Activitatea de prevenire şi combatere a delicvenţei juvenile a constituit şi constituie o preocupare permanentă de politică penală a statelor moderne în general, şi a statelor membre U.E., în particular. Fenomenul infracţional în rândul minorilor ridică probleme specifice de prevenire şi de combatere, datorită unei multitudini de factori care conduc la adoptarea unui comportament infracţional de către minori - segment al populaţiei deosebit de vulnerabil, aflat în etapa formării personalităţii, uşor influenţabil şi receptiv la stimulii externi (pozitivi sau negativi).

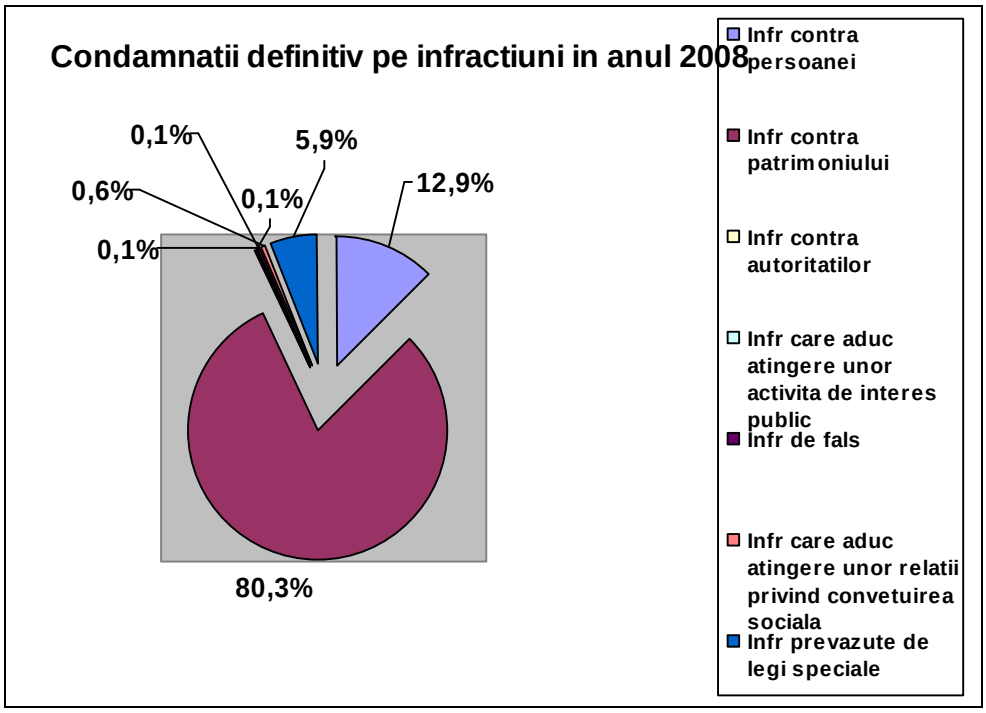
Din totalul de 3.625 condamnaţi definitiv minori în anul 2008, 3.419 sunt de sex masculin iar 206 de sex feminin. Distribuirea acestora pe tipuri de infracţiuni se prezintă după cum urmează:

Inculpaţi şi condamnaţi definitiv minori în anul 2008

Infracţiunea	**Inculpaţi trimişi în judecată**	**Condamnaţi definitiv**
Infracţiuni contra persoanei, total din care:	546	468
- omor	74	22
- omor calificat	19	19
- omor deosebit de grav	12	2
- loviri sau alte violenţe	158	134
- vătămare corporală	86	67
- vătămare corporală gravă	62	37
- lovituri cauzatoare de moarte - accidente de circulaţie	4	3
- viol	77	77
- act sexual cu o minoră	33	3

Infracţiuni contra patrimoniului, total din care:	3286	2910
- furt art. 208,209,210	2542	2364
- tâlhărie	704	517
Infracţiuni contra autorităţilor	8	3
Infracţiuni care aduc atingere unor activităţi de interes public reglementate prin lege, din care:	16	4
-mărturie mincinoasă	3	1
Infracţiunile de fals	7	5
Infracţiuni la regimul stabilit pentru anumite activităţi economice	0	0
Infracţiuni care aduc atingere unor relaţii privind convieţuirea socială, din care :	39	22
- ultrajul contra bunelor moravuri	26	8
Infracţiuni prevăzute de legi speciale, din care:	238	213
- infracţiuni la regimul circulaţiei pe drumurile publice	145	121
- trafic de persoane (Legile 678/2001 şi 252/2002)	5	2
- trafic de droguri (Legea 143/2000)	23	22
- infracţiuni privind dreptul de autor (Legea 8/1996)	3	0
- infracţiuni de criminalitate informatică (Lg. 161/2003)	6	0
TOTAL	**4.140**	**3.625**

Din totalul persoanelor minore condamnate definitiv pentru diverse tipuri de infracțiuni în cursul anului 2008, au primit soluții de condamnare cu privare de libertate un număr de 921 persoane, reprezentând 24,5% din totalul condamnaților, restul de 2.704 (74,6%) beneficiind de pedepse neprivative de libertate, după cum urmează: pedeapsa amenzii penale - 117 minori, suspendarea condiționată a executării pedepsei - 1.677 minori, suspendare pedepsei sub supraveghere - 289 minori în timp ce măsuri educative au fost aplicate față de 621 minori.

2.9.4. Structura pedepselor

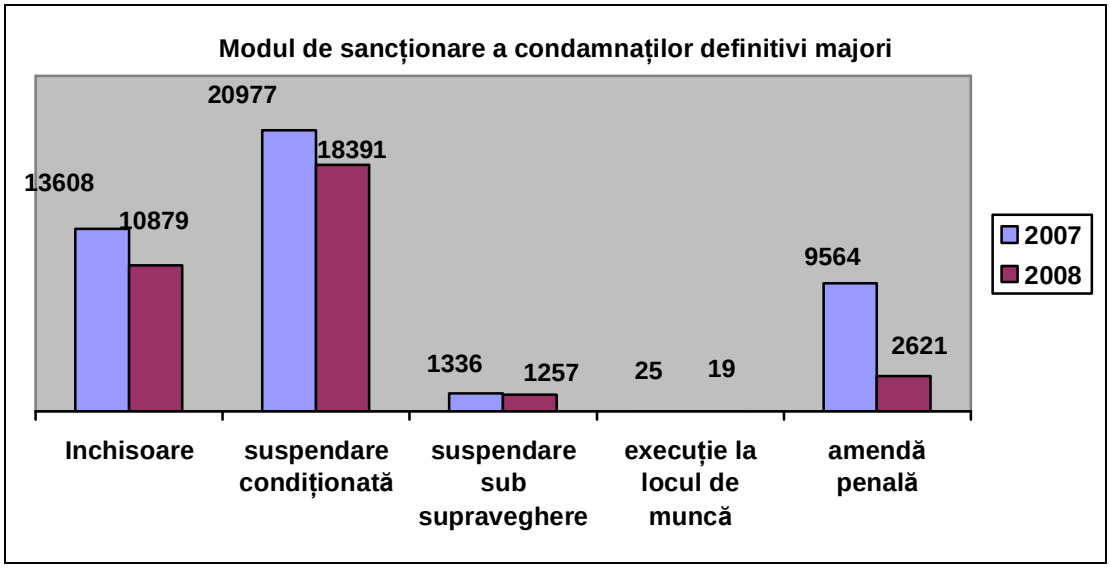
Din interpretarea datelor statisticii judiciare referitoare la structura pedepselor aplicate de către instanţele judecătoreşti în anul 2008 rezultă că, din totalul de 33.171 condamnaţi definitiv - majori, pentru **10.883** inculpaţi s-a pronunţat **condamnarea la pedeapsa închisorii cu executarea în penitenciar**, ceea ce reprezintă un procent de **33 %**.

Pentru **18.391** condamnaţi la pedeapsa închisorii, instanţele au dispus **suspendarea condiționată a executării pedepsei**, ceea ce reprezintă **55%** din numărul total al condamnaților majori. De asemenea, pentru **1.257 (4%)** persoane s-a dispus **suspendarea pedepsei sub supraveghere**. Au fost condamnate la **pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă 19 (0,1%)** persoane, iar la pedeapsa **amenzii penale 2621 persoane (7,9%).**

În raport cu *durata pedepsei cu închisoarea*, predominantă este pedeapsa închisorii pe o durată *între 1-5 ani* – 7.227 persoane, ceea ce reprezintă 66,4% din condamnații la pedeapsa închisorii.

Un număr de 3 infractori au fost condamnați la *detenţiune pe viaţă*, iar 156 inculpați la pedepse de *peste 15 ani închisoare*.

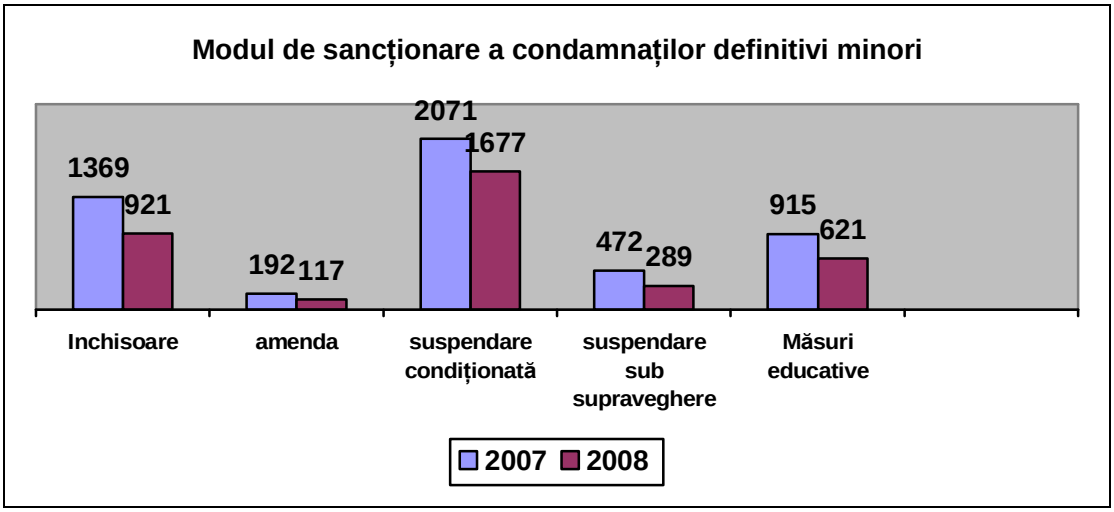
În **2.621** cazuri, pedeapsa aplicată a constituit-o **amenda**[29].

[29] Proporția însemnată a persoanelor condamnate la pedeapsa amenzii sau la pedeapsa închisorii fără executare efectivă într-o unitate penitenciară (suspendare condiționată, suspendare sub supraveghere sau condamnare cu executare la locul de muncă) reflectă tendința comună pe plan european de a se pune accent, cel puțin în cazul infractorilor fără antecedente penale, pe ideea reabilitării sociale a persoanei care a săvârșit o faptă penală, prin valorificarea funcției preventive a pedepsei penale, prioritar față de funcția sa represivă. În anul 2008 se poate însă observa o creștere a gradului de periculozitate *in concreto* a faptelor penale săvârșite, evidențiată de numărul mult mai mic al persoanelor condamnate la pedeapsa amenzii penale (aplicabilă pentru infracțiunile minore), față de anul precedent.

În anul 2008 au fost condamnaţi definitiv **3.625 minori**, din care 921 la pedeapsa *închisorii cu executare în regim de detenţie(25,4%)* şi 117 la *amendă(3,2%)*. Instanţele au dispus suspendarea *condiţionată a executării pedepsei* cu închisoarea faţă de 1.677 minori(46,3%) şi *suspendarea pedepsei sub supraveghere* în 289 cazuri(7,9%).

În 621 cazuri au fost dispuse *măsuri educative(16,9%)*, din care: la 196 minori delincvenţi a fost aplicată măsura educativă a mustrării, la 205 a fost aplicată pedeapsa liberării supravegheate, 217 minori au fost internaţi în centre de reeducare şi 3 internaţi într-un centru medical.

2.9.5. Date generale privind victimele infracţiunilor

La nivelul anului 2008 a fost înregistrat un număr total de 13.853 victime ale diverselor infracţiuni, repartizate după cum urmează:

Victime ale infracţiunilor in anul 2008

Denumire infracţiune	**victime**	**majori**	**minori**
Infracţiuni contra persoanei din care:	8.567	7.894	673
Lovirea sau alte violente	4.065	3.960	105
Viol	444	244	200
Infracţiuni contra	2.296	2.047	249

patrimoniului			
Infracțiuni contra autorității	235	234	1
Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public sau altor activități reglementate de lege, din care:	97	94	3
Infracțiuni de serviciu	23	20	3
Infracțiuni la regimul stabilit pentru anumite activități economice	3	3	0
Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială	1.754	450	1.304
Abandonul de familie	1.344	77	1.267
Proxenetism	42	34	8
Alte infracțiuni prevăzute de Codul penal si legi speciale	901	746	155
Infracțiuni prevăzute de Legea 678/2001 si 252/2002	758	607	151
Total General	**13.853**	**11.468**	**2.385**

2.9.6. Cauzele care au condus la creşterea/diminuarea numărului de fapte penale, pe categorii de infracțiuni şi politica de prevenție a statului român în acest sens[30]

Din datele statistice ale Ministerului Public rezultă că în anul 2008 procurorii au soluționat 492.474 dosare, dintre care 34.236 prin rechizitoriu, dispunând trimiterea în judecată a 45.073 inculpați, față de anul 2007, când au fost trimişi în judecată 47.787 de inculpați.

Din totalul celor trimişi în judecată, 42.223 sunt bărbați (93,7%) şi 2.850 sunt femei (6,3 %), iar 4.140 sunt minori, respectiv (9,2%).

Media inculpaților trimişi în judecată la 100.000 locuitori a fost de 210, mai mică față de 222, în anul 2007.

[30] Secțiune realizată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția resurse umane și documentare (nota nr.2280/2009)

Dinamica celor mai importante categorii de infracţiuni, se prezintă astfel :

Structura infracţiunilor (% din totalul inculpaţilor trimişi în judecată):

- contra persoanei 9.516 (21,1%)
- de corupţie 698 (1,5 %)
- trafic de droguri şi substanţe toxice 895 (2,0 %)
- contra patrimoniului 16.447 (36,5 %)
- prevăzute de legi speciale 15.767 (35,0 %)
- alte infracţiuni 1.750 (3,9 %)

Infracţiuni contra persoanei

- 9.516 inculpaţi trimişi în judecată, din care :
- 10,3 % pentru omor - 1.027 inculpaţi
- 0,8 % pentru loviri sau vătămare cauzatoare de moarte = 81
- 7,5 % pentru ucidere din culpă = 716

Se menţine ridicat numărul inculpaţilor trimişi în judecată pentru accidente mortale de circulaţie (606) şi ponderea acestora (6,4 %).

- 6,0 % pentru vătămare corporală gravă = 575
- 15,7 % pentru vătămare corporală = 1.493
- 33,0 % pentru loviri sau alte violenţe = 3.142
- 0,9 % pentru lipsire de libertate în mod ilegal = 90
- 5,6 % pentru viol = 532

De menţionat că pentru infracţiunea de omor consumat, în anul 2008 au fost trimişi în judecată 327 de inculpaţi, faţă de 413 în anul 2007, o scădere cu 20,8 %, dar la infracţiunea de pruncucidere se constată o creştere de 66,7 % faţă de anul 2007.

Totodată, pentru infracţiuni de viol cu victime în vârstă de până la 15 ani, au fost trimişi în judecată 170 inculpaţi, iar pentru viol urmat de moartea victimei, au fost trimişi în judecată 5 inculpaţi (o creştere de 150 %).

Violenţa în familie

În anul 2008 s-au înregistrat 489 inculpaţi trimişi în judecată pentru astfel de infracţiuni, adică 1,1 % din totalul celor trimişi în judecată.

Atrage atenţia numărul mare de infracţiuni grave comise între membrii familiei (omor, viol, vătămare corporală şi vătămare corporală gravă), ceea ce impune cu necesitate acţiuni de prevenire din partea autorităţilor şi a organizaţiilor neguvernamentale.

Infracţiunile de violenţă intrafamilială săvârşite au avut următoarele consecinţe :

Părinţi victime :

- 91 = victime ale infracţiunilor contra persoanei, din care :
  - 43 = victime ale omorului, din care :
    - 20 = victimei ale omorului faptă consumată
- 6 = victime ale lovirilor sau vătămărilor cauzatoare de moarte
- 10 = victime ale vătămărilor corporale şi vătămării corporale grave
- 26 = victime ale lovirilor sale altor violenţe

Soţi victime :

- 176 = victime ale infracţiunilor contra persoanei, din care :
  - 67 = victime ale omorului, din care :
    - 28 = victime ale omorului faptă consumată
- 9 = victime ale vătămării corporale şi vătămării corporale grave
- 67 = victime ale lovirilor sau altor violenţe
- 8 = victime ale lovirilor sau vătămărilor cauzatoare de moarte

Copii victime ale părinţilor :

- 109 = victime ale infracţiunilor contra persoanei, din care 77 minori
  - 32 = victime ale omorului, din care 13 minori
    - 14 =victime ale omorului faptă consumată,din care 5 minori
- 27 = victime ale violului, toţi minori
- 10 = victime ale relelor tratamente aplicate minorilor
- 11 = victime ale nerespectării măsurilor privind încredinţarea minorului
- 15 = victime ale lovirilor sau altor violenţe, din care 10 minori
- 1228 = victime ale abandonului de familie, din care 1.169 minori

Infracţiuni contra patrimoniului

Au fost trimişi în judecată 16.447 inculpaţi, cu o pondere de 36,5 % din totalul trimişilor în judecată.

Trebuie menţionat că dintre aceste infracţiuni, 68,7% sunt de furt = 11.302 inculpaţi, iar infracţiunea de tâlhărie reprezintă 14,5 % = 2.379 inculpaţi.

Totodată, 10,7 % reprezintă infracţiunea de înşelăciune = 1.755 inculpaţi, iar infracţiunea de distrugere 3,2 % = 589 inculpaţi.

În anul 2008, inculpaţii trimişi în judecată au produs pagube de 4,6 miliarde lei (RON), faţă de 1,1 miliarde lei (RON) în anul 2007 (o creştere de 4,2 ori), 254,2 milioane euro faţă de 66,6 milioane euro în anul 2007 (o creştere de 3,8 ori) şi s-au luat măsuri asiguratorii în valoare de 791,7 milioane lei (RON) faţă de 158,5 milioane lei (RON) în anul 2007 (o creştere de 5 ori).

Infracţiuni care aduc atingere unor relaţii privind convieţuirea socială

Au fost trimişi în judecată 1.718 inculpaţi, iar din infracţiunile care se înscriu în această categorie, ponderea cea mai mare o reprezintă infracţiunea de abandon de familie (53,9 %)şi ultraj contra bunelor moravuri (30,1%).

În legătură cu posibile **măsuri de prevenire şi neutralizare** încă din faza incipientă a unor situaţii conflictuale ce s-ar putea solda cu săvârşirea unor infracţiuni împotriva unei persoane, inclusiv uciderea acesteia, apreciem că s-ar impune următoarele :

1. Din punctul de vedere al **prevenirii primare** care se referă la schimbarea condiţiilor sociale, educaţionale şi organizaţionale, implicate în formarea mediului criminogen, s-ar impune următoarele acţiuni :

1.1. Resuscitarea **spiritului civic,** acolo unde acesta a existat sau desfăşurarea unor activităţi care să contribuie la înţelegerea nevoii de solidaritate a locuitorilor unor localităţi indiferent de forma administrativă în care aceasta este constituită (sat, comună, oraş).

O minimă manifestare a acestei solidarităţi constă în grija pe care ar trebui să şi-o poarte membrii obştii şi mai ales vecinii, ceea ce în programul de prevenire a criminalităţii promovat de autorităţile engleze se numeşte „privirea (supravegherea)”[31] vecinului adică supravegherea reciprocă a bunurilor şi a integrităţii fizice.

1.2. Organizarea unor **adunări ale comunităţii** în care să se dezbată problemele litigioase apărute între membrii acesteia cu privire la administrarea bunurilor obşteşti aflate în folosinţă comună, cum ar fi pajiştile şi islazurile, probleme legate de grănițuirea proprietăţii reconstituite, conflicte declanşate de încălcarea normelor de bună cuviinţă, de liniște publică.

1.3. Reactivarea căminelor culturale şi a caselor de cultură care să ofere programe de relaxare socio-educative ca o alternativă la singurul loc de întrunire din mediul rural care este „cârciuma”.

1.4. **Intervenţia moralizatoare fermă a reprezentanţilor cultelor locale** în detensionarea oricăror situaţii conflictuale, fie familiale, fie de vecinătate, fie de încălcare a bunelor moravuri prin comportament necivilizat de orice natură (alcoolism, impulsivitate etc.).

[31] Neighbourhood Watch.

1.5. Crearea unui sistem de comunicare între factorii educaţionali administraţia locală şi organele de ordine publică, care să permită **informarea reciprocă în legătură cu situaţiile de risc** cum ar fi conflictele familiale, absenţa elevilor de la cursurile şcolare, vătămarea unei persoane care s-a prezentat la dispensarul medical dar nu a depus plângere la postul de poliţie intenţionând să-şi facă singură dreptate, nemulţumirea vehementă manifestată de o persoană faţă de o măsură adoptată de primărie prin care se consideră defavorizată în beneficiul altei persoanei etc.

În programul de prevenire a criminalităţii al poliţiei germane, au existat acţiuni de mare anvergură (verificări ale localurilor publice, ale magazinelor, mijloacelor de transport în comun, ale parcurilor etc.) pentru combaterea fenomenelor de absenţă de la cursurile şcolare, adică banalul chiul.

În legea franceză privind prevenirea delincvenţei şefii poliţiei locale sunt obligaţi să informeze primăria cu privire la ultimele incidente semnalate.

1.6. Descurajarea vânzării de băuturi alcoolice prin verificarea periodică a licenţelor comerciale, a cantităţilor evidenţiate în actele contabile, a impozitului plătit şi a calităţii produselor, confiscând şi distrugând băuturile alcoolice contrafăcute.

1.7. Restricţionarea programului de funcţionare a unităţilor de alimentaţie publică care comercializează băuturi alcoolice, în măsura în care nu fac parte din categoria unităţilor turistice.

1.8. Restricţionarea cantităţilor de băuturi alcoolice care pot fi vândute după anumite ore.

1.9. Verificarea repetată a modului în care se respectă interdicţiile **de vânzare a băuturilor alcoolice către minori** către persoanele aflate în stare de ebrietate sau pentru **consum stradal**.

2. Din punctul de vedere al **prevenirii secundare**, constând în reducerea ocaziilor de săvârşire a infracţiunilor prin ţinerea sub control a situaţiilor cu potenţial victimizant se pot propune următoarele măsuri :

2.1. Existenţa unei **evidenţe comune** atât la nivelul organelor de **poliţie**, cât şi la nivelul organelor **administraţiei locale**, cu privire la zonele periculoase şi a altor situaţii de risc cum ar fi gospodării izolate, persoane singure, familii în care se manifestă carenţe educative etc.

2.2. Prezenţa unităţilor de patrulare ale poliţiei „la vedere” în apropierea locurilor unde are loc întrunirea unui număr mare de persoane cum ar fi serbări populare, sărbători religioase, acţiuni culturale, inclusiv evenimente private (nunţi, botezuri, aniversări) unde există posibilitatea întâlnirii unor persoane între care există stări conflictuale şi mai ales în preajma localurilor în care s-au produs de-a lungul timpului altercaţii, pe fondul consumului de alcool.

2.3. <u>Dotarea organelor de poliţie cu mijloace de deplasare</u> corespunzătoare specificului zonei, care numai prin prezența în apropierea zonelor cu risc criminogen, ar putea constitui un **<u>factor de descurajare</u>** pentru indivizii cu înclinații antisociale.

2.4. Încurajarea tinerilor să participe ca **<u>voluntari în sprijinul organelor de poliţie.</u>**

Succesul promovării unei asemenea activităţi, îi va face pe tinerii recrutaţi să se simtă mândri de utilitatea lor socială, le va ocupa timpul liber în care ar putea fi atraşi în grupuri cu manifestări antisociale şi vor putea fi verificate în practică abilitățile unor tineri ce ar putea deveni lucrători de poliție.

În acest sens, trebuie menţionat că în legea franceză de combatere a delincvenţei, limita de vârstă a tinerilor ce pot deveni voluntari este de 17 ani cu posibilitatea ca tinerii cu capacitate de exercițiu restrânsă să poată fi recrutați cu consimțământul părinților sau al reprezentanților legali.

2.5. <u>Reacţia promptă faţă de incidentele stradale</u>, aparent minore, mai ales în cazul celor produse în timpul nopţii şi în care este implicată cel puțin o persoană aflată în stare de ebrietate.

2.6. **<u>Interpelarea grupurilor</u>** care staționează în mod nejustificat în zonele întunecoase, izolate şi a grupurilor care vor să intimideze prin comportament huliganic.

2.7. <u>Aplicarea fermă a măsurilor coercitive</u> prevăzute de Legea nr. 61/1991, în cazul încălcării normelor de conviețuire socială, mai ales când se constată acte de violenţă asupra minorilor sau acte de violenţă intrafamilială.

2.8. <u>Verificarea periodică</u> a situației persoanelor despre care există informații că sunt supuse agresiunilor.

2.9. <u>Vizitarea persoanelor în vârstă</u> care locuiesc singure, în imobile izolate.

2.10. **<u>Consilierea</u>** persoanelor care prezintă vulnerabilități (minori aparținând unor familii alcoolice, persoane în vârstă care nu au rude), cu privire la posibilitatea de a fi protejate în instituții specializate.

***

Se impun câteva considerații în legătură cu cauzele de corupție şi de criminalitate organizată şi terorism.

Astfel, în anul 2008 procurorii din cadrul Direcţiei Naţionale Anticorupţie au soluţionat 1.624 de cauze, din care în 163 s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților.

În cele 163 de cauze în care s-au întocmit rechizitorii (față de 167 în anul 2007), au fost trimişi în judecată 683 inculpați, din care 65 în stare de arest preventiv, pentru săvârşirea a 1.304 infracțiuni.

Dintre aceste infracțiuni, enumerăm pe cele mai semnificative, astfel :

1. 787 infracţiuni prevăzute în Legea nr. 78/2000 = 518 inculpaţi. Dintre acestea : 310 infracţiuni sunt de corupţie = 265 inculpaţi : din care - 111 = luare de mită;

- 25 = dare de mită;
- 62 = trafic de influenţă;
- 3 = primire de foloase necuvenite;
- 109 = infracţiuni prevăzute de art. 6^1din Legea nr. 78/2000.

- 152 inculpaţi pentru infracţiuni asimilate infracţiunilor de corupţie;
- 29 inculpaţi pentru 191 infracţiuni în legătură directă cu infracţiunile de corupţie;
- 72 inculpaţi pentru 93 infracţiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităţilor Europene;

2. 45 inculpaţi pentru 130 infracţiuni prevăzute în alte legi speciale

3. 120 inculpaţi pentru 387 infracţiuni prevăzute în Codul penal

Prejudiciul total reţinut prin aceste rechizitorii este de peste 530 milioane lei (RON) şi peste 237 milioane euro, iar valoarea măsurilor asiguratorii este de peste 775 milioane lei (RON).

Dintre cei 683 inculpaţi trimişi în judecată, majoritatea sunt bărbaţi (497), au vârste cuprinse între 21 – 54 ani (554) şi provin din mediul urban (553). De asemenea, 410 inculpaţi au studii superioare, 7 sunt cetăţeni străini, iar 1 inculpat este persoană juridică (societate comercială).

Este de menţionat că, din cei 683 inculpaţi trimişi în judecată, 11 erau demnitari (2 miniştri, 1 deputat, 3 foşti adjuncţi ai directorului Serviciului Român de Informaţii, cu rang de secretar de stat, 1 prefect, 1 subprefect, 1 secretar de stat la Agenţia Naţională de Turism, 2 secretari de stat - preşedinţi ai Agenţiei Domeniilor Statului, 9 magistraţi (7 procurori şi 2 judecători), 12 avocaţi, 6 notari publici, 13 primari şi viceprimari, 3 preşedinţi şi vicepreşedinţi de consilii judeţene şi 66 poliţişti).

În perioada analizată au fost soluţionate de unităţile de parchet, altele decât Direcţia Naţională Anticorupţie, 2072 cauze (faţă de 2.583 în 2007), din care 141 prin rechizitorii şi 1.931 prin netrimitere în judecată.

Au fost trimişi în judecată 180 inculpaţi (33 în stare de arest preventiv), faţă de 249 în anul 2007 (scădere cu 27,7 %).

În ceea ce priveşte situaţia dosarelor soluţionate de Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, menţionăm că din totalul de 5.148 cauze soluţionate, s-au întocmit 747 rechizitorii (faţă de 757 întocmite în anul 2007), dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 2.408 inculpaţi, din care 1.047 în stare de arest preventiv, comparativ cu anul 2007, când au fost trimişi în judecată un număr de 2.061 inculpaţi, din care 905 arestaţi preventiv, ceea ce reprezintă o creştere cu 16,8 %.

Comparativ cu cantitățile de droguri confiscate în cursul anului 2007, trebuie subliniat faptul că acestea au crescut cu aproximativ **300 %**.

Valoarea totală a drogurilor ridicate în vederea confiscării s-a ridicat la suma de aproximativ 19.935.000 euro.

***

Separat de măsurile de prevenție menționate mai sus în legătură cu infracțiunile contra persoanei, inclusiv de omor, precizăm că acestea trebuie completate, la nivelul organelor statului sau în cadrul cooperării judiciare internaționale, şi cu alte măsuri, care să se refere la întreaga problematică a criminalităţii.

Activitatea de prevenire a criminalității reprezintă ansamblul măsurilor luate de societate pentru împiedicarea comiterii de fapte antisociale şi reducerea prejudiciilor cauzate de acestea. Având în vedere cauzele multiple ale criminalităţii, este evident că şi răspunsul societăţii trebuie să fie unul interdisciplinar în care să fie implicate atât structuri guvernamentale, cât şi organizaţii neguvernamentale, precum şi membrii comunității. De aceea, este necesar ca prevenirea criminalităţii să fie privită în sens larg iar măsurile de prevenire să se adreseze aspectelor de natură socială, economică, educațională, judiciară, celor ce țin de sănătatea publică etc.

Prin **Rezoluţia Consiliului Economic şi Social al ONU, 2002/13 din 24 iunie 2003,** privind acțiunile menite să promoveze prevenirea eficace a criminalității a fost adoptat **Ghidul pentru Prevenirea Criminalității** şi s-a solicitat Secretarului General să raporteze Comisiei de Prevenire a Criminalității şi Justiție Penală cu privire la implementarea acestei rezoluții.

În acest Ghid, prevenirea criminalităţii se referă la „strategii şi măsuri care urmăresc reducerea riscului criminogen", prin influențarea „cauzelor multiple" (paragraf 3). Acesta include prevenirea socială a criminalității (sau prevenirea prin dezvoltare socială), locale, comunitare şi prevenirea criminalității prin sprijinul „vecinătății" şi măsuri de prevenire a recidivei. **Definiția nu include organismele de aplicare a legii sau altor intervenţii de justiție penală,** deşi acestea pot reprezenta aspecte importante ale prevenirii criminalității. Se cunoaşte faptul că este necesară luarea în considerare a „creşterii gradului de internaționalizare a activităților infracționale" (paragraf 4).

Este responsabilitatea tuturor nivelelor de guvernare (național, regional şi local) să creeze, menţină şi să promoveze un context în care instituţiile guvernamentale relevante, precum şi toate segmentele societății civile, inclusiv sectorul de afaceri, să joace un rol în prevenirea criminalității.

Toate nivelele de guvernare trebuie să joace un rol de conducere în dezvoltarea eficientă a unor strategii de prevenire a criminalității orientate spre persoană, ca şi în crearea şi menținerea cadrului instituțional pentru implementarea şi revizuirea acestora.

Cooperarea/parteneriatele trebuie să fie parte integrantă dintr-un proces de prevenire eficient, dat fiind spectrul larg al cauzelor criminalităţii, abilităţile şi responsabilităţile necesare pentru a orienta activitatea către acestea. Aceasta include parteneriate inter-ministeriale şi între autorităţi, organizaţii din cadrul comunităţii, organizaţii neguvernamentale, mediul de afaceri şi cetăţeni.

Guvernele trebuie să includă prevenirea ca o structură permanentă, precum şi programe pentru controlul criminalităţii, asigurând existenţa, în cadrul Guvernului, a unor responsabilităţi şi obiective clare, pentru prevenirea criminalităţii, cum ar fi :

a. Înfiinţarea de centre/puncte focale cu expertiză şi resurse
b. Elaborarea unui plan de prevenire a criminalităţii cu priorităţi şi ţinte precise.
c. Stabilirea de legături şi coordonarea dintre instituţiile şi departamentele guvernamentale relevante.
d. Susţinerea parteneriatelor cu organizaţiile neguvernamentale, mediile de afaceri, private şi profesionale, precum şi cu comunitatea.
e. Stimularea participării active a societăţii civile în prevenirea criminalităţii, prin informarea sa cu privire la necesitatea şi modalităţile de acţiune în acest sens, precum şi rolul acesteia.

Prin **Decizia Consiliului Uniunii Europene 2001/427/JHA** a fost înfiinţată **Reţeaua Europeană de Prevenire a Criminalităţii (EUCPN).** Fiecare Stat membru are câte un reprezentant naţional care participă la şedinţele Board-lui Reţelei.

În aceeaşi decizie este prevăzută desemnarea, de fiecare Stat Membru, a unor Puncte de Contact în domeniul prevenirii criminalităţii.

România este membru cu drepturi depline al EUCPN începând cu 1 ianuarie 2007, punct de contact fiind Institutul pentru Cercetarea şi Prevenirea Criminalităţii din Inspectoratul General al Poliţiei Române.

În prezent România nu are o Strategie globală de prevenire a criminalităţii, existând mai mute strategii sectoriale: Strategia Naţională Antidrog (2005-2012), Strategia Naţională Împotriva Traficului de Persoane (2006-2010) şi Strategia Naţională de Combatere a Criminalităţii Organizate (2004-2007).

În anul 2001, prin H.G. 763, a fost înfiinţat Consiliul Naţional de Prevenire a Criminalităţii. Această hotărâre a fost însă abrogată prin H.G. 233 din 30 martie 2005, privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Consiliului pentru coordonarea implementării Strategiei naţionale anticorupţie pe perioada 2005 – 2007.

De asemenea, Strategia Naţională de Prevenire a Criminalităţii, adoptată în anul 2005 a ieşit din vigoare la 31 decembrie 2007. În anul 2006, Ministerul Justiţiei, Ministerul Internelor şi Reformei Administrative şi Ministerul Educaţiei, Cercetării şi Tineretului au elaborat un nou proiect de Strategie

Națională şi un Plan de Acțiuni, care însă nu a obținut un aviz favorabil de la Ministerul Economiei şi Finanțelor.

În acest context **este nevoie de înființarea unui organism, la nivel național,** format din reprezentanți ai diverselor instituții care au atribuții în prevenirea criminalității astfel încât să se asigure **o viziune de ansamblu şi un cadru coerent de intervenție.** Totodată, acest organism va trebuie să coopereze cu organizațiile neguvernamentale şi cu cercetătorii care activează în domeniul prevenirii criminalității.

În acest fel se va obține o mai bună gestionare a resurselor (umane, materiale şi financiare), se va evita dublarea activităților şi vor fi înlăturate dificultățile de comunicare dintre instituții.

De asemenea, acest organism ar fi cel mai în măsură să elaboreze o **Strategie Națională de Prevenire a Criminalității** şi să colaboreze cu Rețeaua Europeană de Prevenire a Criminalității.

Pentru a avea capacitatea, competența şi reprezentativitatea necesară de a gestiona problematica prevenirii criminalității, la nivelul întregii țări considerăm că acest organism ar trebui să funcționeze sub forma unei **Comisii Naționale pentru Prevenirea Criminalității, eventual, în cadrul Consiliului Interministerial pentru Afaceri Interne şi Justiție.**

Activitatea Comisiei Naționale pentru Prevenirea Criminalității ar putea consta în :

1. Elaborarea Strategiei naționale de prevenire a criminalității şi planului de acțiune pentru implementarea acesteia. Această strategie ar trebui să acopere întreg spectrul fenomenului infracțional, deci şi criminalitatea organizată şi corupția.

a) Monitorizarea implementării strategiei şi a activităților prevăzute în Plan.

b) Evaluarea eficienței activităților derulate.

c) Stabilirea măsurilor de corectare a deficiențelor înregistrate.

2. Coordonarea activităților de prevenire a criminalității derulate de structurile guvernamentale, la nivel național.

3. Crearea unui cadru de discuții pentru profesioniştii care activează în domeniul prevenirii criminalității.

4. Identificarea bunelor practici în domeniul prevenirii criminalității.

5. Inițierea şi/sau participarea la studii şi cercetări în domeniul prevenirii criminalității, la nivel național sau internațional.

6. Inițierea şi/sau participarea la proiecte de prevenire a criminalității derulate la nivel național sau internațional.

7. Organizarea de seminarii, conferințe şi mese rotunde pe tema prevenirii criminalității.

Comisia ar putea activa şi ca punct de contact al Reţelei Europene de prevenire a Criminalităţii (EUCPN), în acest sens urmând sa :

1. Contribuie la dezvoltarea activităţii de prevenire a criminalităţii în Europa, prin intermediul EUCPN.
2. Analizeze proiectele de cercetare şi prevenire a criminalităţii propuse pentru „Premiul European de Prevenire a Criminalităţii (ECPA) şi să le selecţioneze pe cele care vor intra în competiţie din partea României.

- Capitolul 3 -
ANALIZA CALITATIVĂ A SISTEMULUI JUDICIAR

3.1. Efectele principalelor modificări legislative operate în cursul anului 2008 asupra actului de justiţie şi asupra competenţelor de soluţionare a diferitelor tipuri de acţiuni în justiţie

În anul 2008 au fost adoptate o serie de acte normative care au modificat atât statutul judecătorilor şi procurorilor, precum şi anumite aspecte care au legătură cu sistemul judiciar în general.

Din acest punct de vedere, cele mai importante acte normative care au fost adoptate în cursul anului 2008 sunt următoarele:

- Legea nr. 97/2008 privind aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 100/2007 pentru modificarea şi completarea unor acte normative din domeniul justiţiei

Una dintre cele mai importante modificări care vizează statutul judecătorilor şi procurorilor viza instituirea posibilităţii persoanelor care au îndeplinit funcţia de judecător, procuror, magistrat asistent cel puţin 10 ani şi care şi-au încetat activitatea din motive neimputabile, precum şi a persoanelor care au exercitat profesiile de avocat, consilier juridic, notar şi profesor universitar de specialitate juridică, cu o vechime în profesie de cel puţin 10 ani, de a fi numite în magistratură fără concurs, în baza unui interviu[32].

Prin aceeaşi lege se instituie posibilitatea de a fi numit în funcţia de magistrat asistent gradul III şi a personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor şi procurorilor, cu o vechime de cel puţin 5 ani.

O altă modificare a vizat pensia de serviciu a magistraţilor, noţiunea de vechime în magistratură fiind înlocuită cu enumerarea limitativă a anumitor funcţii care se iau în considerare la stabilirea vechimii necesare pentru a beneficia de pensia de serviciu. S-a apreciat că modificarea creează confuzie între două sintagme cu înţeles diferit – „vechimea în funcţie” şi „vechimea în magistratură”- şi că, în mod inutil, în textul de lege sunt enumeraţi judecătorii financiari, procurorii financiari şi consilierii de conturi, vechimea în aceste funcţii fiind inclusă în noţiunea de „vechime în magistratură”.

De asemenea, există neconcordanţe între alin. (1) şi alin. (2) de la art. 82, având în vedere că sfera profesiilor juridice care sunt luate în calcul la pensia de serviciu anticipată (înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani) este mai largă decât sfera profesiilor juridice care sunt luate în calcul la pensia de serviciu acordată la împlinirea vârstei de 60 de ani.

[32] Această posibilitate de acces în magistratură fără concurs a fost eliminată prin OUG nr.46/2008.

Actul normativ prevede posibilitatea judecătorilor, procurorilor, magistraţilor asistenţi şi personalului de specialitate juridică asimilat magistraţilor de a fi menţinuţi în funcţie după împlinirea vârstei de pensionare, până la vârsta de 70 de ani, după împlinirea vârstei de 65 de ani fiind necesar avizul Consiliului Superior al Magistraturii. De asemenea, pentru aceleaşi categorii de profesii, se prevede şi posibilitatea reîncadrării în funcţie, după pensionare, până la vârsta de 70 de ani.

- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 46/2008 pentru modificarea art. 33 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor

Aşa cum rezultă din titlul actului normativ, singura modificare se referă la art. 33 din legea privind statutul magistraţilor, aceasta constând în abrogarea dispoziţiilor care permiteau admiterea în magistratură fără concurs, atât a persoanelor care au îndeplinit funcţia de judecător, procuror, magistrat asistent cel puţin 10 ani şi care şi-au încetat activitatea din motive neimputabile, cât şi a persoanelor care au exercitat profesiile de avocat, consilier juridic, notar şi profesor universitar de specialitate juridică, cu o vechime în profesie de cel puţin 10 ani.

Modificarea a fost motivată prin aceea că modalitatea de admitere în magistratură fără concurs a fost criticată în Raportul intermediar al Comisiei Europene din 4 februarie 2008 privind progresele realizate în România în cadrul Mecanismului de cooperare şi verificare, întrucât permite accesul în profesie fără a se verifica pregătirea profesională a acestor persoane.

- Ordonanţa de urgenţă nr. 195/2008 pentru modificarea şi completarea unor acte normative din domeniul justiţiei

Actul normativ vizează Legea nr. 303/2004, republicată, Legea nr. 317, republicată, Legea nr. 567/2004, Ordonanţa Guvernului nr. 8/2007, modificările fiind, în principal, următoarele

- Inserarea unei noi prevederi în sensul că taxele examenului medical pentru candidaţii declaraţi admişi se suportă din bugetul Institutului Naţional al Magistraturii;

- Introducerea a două noi alineate prin care absolvenţilor Institutului Naţional al Magistraturii li se recunoaşte vechimea în funcţia de judecător şi procuror şi dreptul la indemnizaţia corespunzătoare funcţiei de auditor de justiţie pentru perioada cuprinsă între data promovării examenului de absolvire şi data numirii în funcţia de judecător sau procuror stagiar. De asemenea se prevede în mod expres că perioada în care o persoană a avut calitatea de judecător sau procuror stagiar, dacă a promovat examenul de capacitate, constituie vechime în funcţia de judecător şi procuror;

- Introducerea în cuprinsul legii a unui nou articol, care reglementează aspectele referitoare la suportarea de către Institutul Naţional al Magistraturii a cheltuielilor ocazionate de cazarea şi masa judecătorilor, procurorilor, auditorilor şi personalului de instruire care participă la seminariile organizate de Institutul Naţional al Magistraturii, potrivit legii;

- Completarea cu unele dispoziţii referitoare la suportarea cheltuielilor ocazionate de formarea continuă descentralizată desfăşurată la nivelul curţilor de apel şi parchetelor de pe lângă acestea – cheltuieli privind cazarea, masa, transportul, personalului de instruire şi participanţilor, precum şi cheltuielile de salarizare a personalului de instruire care participă la aceste activităţi;

- Reglementarea dreptului personalului auxiliar la decontarea contravalorii chiriei lunare sau la decontarea cheltuielilor de transport între localitatea în care îşi au domiciliul sau reşedinţa şi localitatea în care se află sediul unităţii;

- Instituirea cadrului legal pentru plata grefierilor, membri ai unor comisii de examinare, de soluţionare a contestaţiilor sau de organizare a unor concursuri sau examene;

- Introducerea unei prevederi referitoare la dreptul personalului auxiliar şi conex al instanţelor judecătoreşti şi al parchetului de a contesta modul de stabilire a drepturilor salariale.

O importantă modificare, la iniţiativa Consiliului Superior al Magistraturii, vizează comisiile de disciplină constituite în conformitate cu dispoziţiile Legii nr. 317/2004, republicată, cu modificările ulterioare, în sensul că, în componenţa acestora nu mai intră membrii secţiilor Consiliului Superior al Magistraturii, fiind formate, potrivit noii reglementări, din 3 inspectori ai Serviciului de inspecţie judiciară pentru judecători şi, respectiv, 3 inspectori ai Serviciului de inspecţie judiciară pentru procurori.

S-a avut în vedere faptul că prezenţa în componenţa comisiei a membrilor aleşi ai Consiliului Superior al Magistraturii punea în discuţie imparţialitatea acestora, având în vedere că îşi păstrau în continuare calitatea de membrii ai secţiilor care îndeplinesc rolul de instanţă de judecată.

Desigur această chestiune ţine numai de aparenţa de imparţialitate, însă aceasta constituie o garanţie esenţială pentru existenţa unui proces echitabil din perspectiva art. 6 din CEDO.

S-a considerat că prin menţinerea în continuare a unui membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii în componenţa comisiilor de disciplină s ar fi alterat încrederea în imparţialitatea membrilor secţiilor care judecă în materie disciplinară.

- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 198/2008 privind modificarea şi completarea Codului penal

Actul normativ completează art. 239, care reglementează infracţiunea de ultraj, cu un nou alineat, prin care limitele pedepsei se majorează cu jumătate, în situaţia în care faptele sunt săvârşite împotriva unui judecător sau procuror, organ de cercetare penală, expert, executor judecătoresc, poliţist, jandarm ori militar.

De asemenea, sunt introduse cazuri speciale de pedepsire în situaţia în care infracţiunile prevăzute de art. 180 – 183, art. 189 şi art. 193 C.p. sunt săvârşite împotriva soţului sau a unei rude

apropiate a unui judecător, procuror, organ de cercetare penală, expert, executor judecătoresc, poliţist, jandarm ori militar.

O altă modificare vizează introducerea unei noi infracţiuni – Sfidarea organelor judiciare – fapta constând în întrebuinţarea de cuvinte insultătoare ori gesturi obscene sau ameninţătoare la adresa integrităţii fizice a unui judecător, a unui procuror sau a unui organ de cercetare penală, de către o persoană care participă sau asistă la o procedură care se desfăşoară în faţa instanţei sau a organului de urmărire penală.

S-a avut în vedere faptul că, în ultima perioadă a crescut numărul faptelor prin care se aduce atingere autorităţii şi înfăptuirii justiţiei, fiind necesare măsuri adecvate pentru protejarea imparţialităţii şi independenţei magistraţilor şi organelor de cercetare penală, pentru asigurarea solemnităţii şedinţelor de judecată şi a întregii activităţi desfăşurate de organele judiciare şi de reprezentanţii autorităţilor publice.

- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 31/2008 privind modificarea Codului de procedură penală

Actul normativ restrânge obligativitatea solicitării referatului de evaluare în cauzele cu infractori minori numai pentru instanţa de judecată, în faza de urmărire penală rămânând la latitudinea procurorului să solicite serviciilor de probaţiune efectuarea acestuia, numai atunci când consideră că este necesar.

S-a avut în vedere pe de o parte faptul că, dat fiind numărul mare de solicitări exista pericolul blocării sistemului de probaţiune, iar pe de altă parte faptul că scopul referatului este acela de a furniza instanţei date şi informaţii referitoare la persoana inculpatului, necesare pentru individualizarea pedepsei.

- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă

Actul normativ reprezintă transpunerea în dreptul intern a Directivei Consiliului Uniunii Europene 2003/8/CE privind îmbunătăţirea accesului la justiţie în cazul litigiilor transfrontaliere.

Sunt stabilite standarde minime care să asigure accesul efectiv la justiţie a cetăţenilor României în aceleaşi condiţii cu cetăţenii celorlalte state membre ale Uniunii Europene, ceea ce presupune, în anumite cazuri, susţinerea din partea statului, din resurse financiare publice.

Ajutorul public judiciar reprezintă o formă de asistenţă acordată de stat persoanelor al căror venit se situează sub un anumit plafon şi constă în suportarea cheltuielilor pe care le presupune asigurarea pentru aceste categorii de persoane a dreptului la un proces echitabil şi garantarea accesului egal la actul de justiţie.

Potrivit actului normativ, ajutorul public judiciar se acordă şi independent de starea materială a solicitantului, dacă printr-o lege specială se prevede dreptul la asistenţă judiciară sau dreptul la asistenţă

juridică gratuită, în considerarea unor situaţii speciale cum sunt minoritatea, handicapul sau un anumit statut.

- Hotărârea Guvernului nr. 1183/2008 pentru aprobarea tezelor prealabile ale proiectului Codului penal

Actul normativ stabileşte obiectivele noii reglementări, impactul social, conţinutul proiectului şi principalele coordonate.

În cuprinsul tezelor prealabile se precizează că este necesară includerea în proiectul Codului penal a unor infracţiuni prevăzute în prezent de legi speciale şi care au o frecvenţă mare în practica judiciară, simplificarea textelor de incriminare, evitarea suprapunerilor între diferitele incriminări şi evitarea suprapunerilor între textele din partea generală şi cele din partea specială.

Se realizează o prezentare a elementelor de noutate ce urmează a fi introduse în noul Cod penal, pe categorii de infracţiuni, fiind menţionate şi deciziile cadru adoptate de Consiliul Uniunii Europene, care sunt transpuse în dreptul intern.

Se arată că proiectul noului Cod penal îşi propune, în principal, crearea premiselor cooperării judiciare în materie penală, bazată pe recunoaştere şi încredere reciprocă, prin transpunerea în dreptul intern a reglementărilor adoptate la nivelul Uniunii Europene, crearea unui cadru legislativ coerent în materie penală, simplificarea reglementărilor de drept substanţial, în scopul aplicării unitare a acestora.

- Hotărârea Guvernului nr. 1360/2008 pentru aprobarea tezelor prealabile ale proiectului Codului de procedură administrativă

Actul normativ reflectă concepţia generală, principiile şi principalele soluţii legislative preconizate în materia procedurii administrative, reglementând etapele acestei proceduri, căile de atac şi regimul juridic al actelor, operaţiunilor şi contractelor administrative.

Din cuprinsul hotărârii Guvernului rezultă că obiectivele urmărite constau, în principal, în uniformizarea soluţiilor legale existente, simplificarea mijloacelor de acţiune a administraţiei publice prin coerenţa şi predictibilitatea procedurilor, asigurarea stabilităţii procedurilor administrative.

În acest sens, se precizează că proiectul va avea în vedere reglementarea principiilor procedurii administrative, clarificarea unor termeni, concepte, stabilirea regimului juridic al competenţei şi a aspectelor incidente procedurii administrative, reglementarea controlului administrativ şi clarificarea regulilor aplicabile contractelor administrative.

- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 102/2008 privind regimul juridic al adopţiei

Prin Decizia Curţii Constituţionale nr. 369/2008 au fost declarate neconstituţionale prevederile art. 35 alin. (2), lit. i) teza întâi şi art. 63 alin. (3) şi (4) din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, având în vedere că, în practică, prin aplicarea normelor procedurale de drept comun, s-a ajuns

în situaţia citării în acelaşi dosar a părinţilor fireşti şi a adoptatorilor, consecinţa fiind aceea a cunoaşterii reciproce a unor date cu caracter personal.

Noua reglementare exclude această posibilitate, procedura de adopţie desfăşurându-se cu asigurarea garanţiilor pentru respectarea interesului copilului, a dreptului la viaţa intimă, familială şi privată, precum şi pentru protecţia datelor personale.

- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 159/2008 privind modificarea şi completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea şi exercitarea profesiei de avocat

Modificarea care îi vizează pe magistraţi constă în înlăturarea posibilităţii de a fi primite fără concurs în profesia de avocat a persoanelor care anterior au îndeplinit funcţia de judecător, procuror, notar public, consilier juridic sau jurisconsult timp de cel puţin 10 ani şi dacă nu le-a încetat activitatea din motive disciplinare care le fac nedemne pentru profesia de avocat.

- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 212/2008 privind modificarea şi completarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru

Actul normativ prevede acordarea unor facilităţi la plata taxelor judiciare de timbru, atât pentru persoanele fizice cât şi pentru persoanele juridice, precum şi diversificarea modalităţilor de încasare a taxelor judiciare de timbru.

De asemenea, se are în vedere clarificarea unor aspecte care au generat practică judiciară neunitară cu privire la modul de timbrare a unor acţiuni cu caracter patrimonial, în special a celor prin care se solicită pronunţarea unei hotărâri care ţine loc de act autentic de înstrăinare a unui bun imobil.

- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 230/2008 pentru modificarea unor acte normative în domeniul pensiilor din sistemul public, pensiilor de stat şi al celor de serviciu

Printre alte acte normative, ordonanţa de urgenţă a modificat Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, în sensul interzicerii cumulului pensiei de serviciu cu veniturile realizate din exercitarea unor funcţii remunerate în cadrul autorităţilor şi instituţiilor publice centrale şi locale, precum şi în cadrul regiilor autonome, societăţilor naţionale, companiilor naţionale şi societăţilor la care capitalul social este deţinut integral sau majoritar de stat sau de o unitate administrativ-teritorială.

Prin Decizia Curţii Constituţionale nr. 82 din 15 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 33 din 16 ianuarie 2009, Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 230/2008 a fost declarată neconstituţională.

Efectele modificărilor legislative din cursul anului 2008 asupra actului de justiţie au fost percepute în mod diferit de judecători şi procurori.

Opinia majoritară la nivelul instanţelor judecătoreşti este aceea că modificările legislative survenite au avut **mai degrabă o influenţă pozitivă** asupra actului de justiţie. Există însă curţi de apel

care au răspuns în sensul că **influența este mai degrabă negativă**. O singură curte de apel a răspuns în sensul că **influența actelor normative adoptate este, cu certitudine, pozitivă**.

În ceea ce privește parchetele, nu s-a conturat o opinie majoritară, asupra modificărilor legislative survenite în cursul anului 2008, numărul parchetelor de pe lângă curţile de apelcare au apreciat că acestea au avut o influenţă **mai degrabă negativă** fiind egal cu numărul parchetelor care au considerat că influența asupra actului de justiție a fost **mai degrabă pozitivă**[33]**.**

3.2. Scurtă analiză a impactului preconizat al dispoziţiilor din noul Cod de procedură civilă, respectiv de procedură penală asupra modului de funcţionare a sistemului judiciar[34]

La finalul anului 2008, Ministerul Justiției a transmis Consiliul Superior al Magistraturii, spre avizare, proiectul noului Cod de procedură civilă şi proiectul noului Cod de procedură penală.

Proiectele de acte normative au primit din partea Consiliul Superior al Magistraturii aviz favorabil, cu observații şi propuneri, urmând ca pe viitor să fie supuse dezbaterilor parlamentare.

Din analiza proiectului noului Cod de procedură civilă se poate observa că, la elaborarea acestuia, în centrul atenţiei s-a aflat preocuparea pentru recunoaşterea şi clarificarea, într-un termen optim şi previzibil, a drepturilor şi intereselor legitime deduse judecății, soluţiile legislative urmărind să răspundă, prin efectele preconizate, acestui imperativ.

Schimbările preconizate de noul Cod de procedură civilă vizează, în principal, asigurarea accesului justițiabililor la mijloace şi forme procedurale mai simple, accelerarea procedurii, inclusiv în faza de executare silită, eliminarea deficienţelor care au condus la hotărâri ale Curţii Europene a Drepturilor Omului de condamnare a statului român, eliminarea deficienţei majore constând în existența unei practici judiciare neunitare, modificarea competenței materiale a instanţelor judecătoreşti, reaşezarea sistemului căilor de atac, utilizarea procedurii medierii, instituirea unei proceduri a contestației privind tergiversarea procesului.

Toate aceste soluții legislative au drept scop asigurarea celerității soluționării cauzelor şi îmbunătățirea calității actului de justiție, fiind însă susceptibile de unele observații.

Astfel, s-a apreciat că, în condițiile în care Înalta Curte de Casație şi Justiție este supraîncărcată de cauze obişnuite, aceasta nu îşi poate îndeplini, în cele mai bune condiţii, misiunea de unificator al practicii judiciare, instituirea procedurii „filtrului” fiind inutilă, întrucât nu este în măsură să degreveze instanța supremă în ceea ce privește judecarea recursurilor, fiind important de precizat că această instituție a mai fost reglementată, fiind ulterior abrogată.

---

[33] Datele din aceste paragrafe au fost centralizate de către Direcția legislație, documentare şi contencios pe baza chestionarelor transmise de către curțile de apel şi parchetele de pe lângă acestea.

[34] Secțiune realizată de către Direcția legislație, documentare şi contencios.

Aşa cum rezultă din proiectul noului cod, tribunalele judecă orice alte cereri care nu sunt date prin lege în competenţa altor instanţe, devenind instanţe cu plenitudine de competenţă în materie civilă, consecinţa fiind o diminuare a numărului cauzelor care rămân în competenţa judecătoriei, ceea ce presupune redimensionarea schemelor de personal ale instanţelor.

S-a apreciat că instituirea unui control „pe orizontală" – măsurile dispuse de un complet de judecată sunt supuse controlului unui alt complet de judecată din cadrul aceleiaşi instanţe – este de natură să erodeze încrederea în actul de justiţie şi să creeze un climat de animozitate printre judecătorii din cadrul instanţei.

Deşi unul dintre scopurile urmărite constă în scurtarea duratei procedurilor de judecată, analizând proiectul de act normativ, se constată că acesta cuprinde atât dispoziţii care sunt în măsură să scurteze durata procedurii, cât şi dispoziţii care pot avea ca efect mărirea duratei procedurii de judecată.

S-a constatat o exacerbare a rolului activ al judecătorului, încălcându-se în acest mod principiul disponibilităţii, ce ţine de esenţa procesului civil, prin prevederea posibilităţii instanţei de judecată de a introduce în cauză, din oficiu, alte persoane, în calitate de reclamanţi sau pârâţi. Trebuie avut în vedere ca pentru introducerea unor terţi în proces există alte instituţii procesuale, acestea respectând dreptul persoanei terţe de proces să aleagă daca doreşte sau nu să intervină, precum şi dreptul parţilor de a decide dacă înţeleg să extindă cadrul procesual.

În măsura în care se apreciază că este utilă reprezentarea obligatorie a părţilor de către avocaţi, această dispoziţie ar trebui să se aplice numai pentru cauzele judecate de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţiei şi eventual pentru cauzele judecate de curţile de apel. De asemenea, obligativitatea asistării sau reprezentării de către avocaţi inclusiv la redactarea cererii şi a motivelor de recurs, poate avea ca efect pierderea termenului de recurs în ipoteza în care nu se încheie în timp util un contract de asistenţă juridică.

În legătură cu competenţa materială a judecătoriilor şi tribunalelor, nu au fost indicate principiile în baza cărora să se poată considera evaluabile/neevaluabile cererile in justiţie, criteriile de determinare a valorilor sau cele prin care se diferenţiază cererile evaluabile faţă de cele neevaluabile.

În ceea ce priveşte Subsecţiunea a 4-a, intitulată "Administrarea probelor de către avocaţi", s-a apreciat că, întrucât în cei peste 7 ani de la adoptare, această instituţie a avut o aplicabilitate practică foarte limitată (dacă nu chiar inexistentă), ar trebui eliminată.

De asemenea, s-au constatat inconsecvenţe de ordin terminologic, formulări neclare, necorelări sau utilizarea unor termeni arhaici.

Desigur că acestea nu reprezintă decât unele observaţii cu caracter general, observaţiile punctuale, pe articole, fiind exprimate în cuprinsul avizului Consiliul Superior al Magistraturii.

Aşa cum rezultă din expunerea de motive, pentru punerea în aplicare a soluţiilor legislative propuse, pe viitor, trebuie evaluat impactul financiar, raportat la condiţiile sociale şi economice existente la data intrării în vigoare, urmând a fi adoptate de către executiv toate măsurile de ordin organizatoric şi administrativ necesare.

Proiectul noului Cod de procedură penală instituie o serie de soluţii legislative ce vizează reducerea duratei proceselor, simplificarea procedurilor judiciare penale, crearea unei jurisprudenţe unitare la cele mai exigente standarde internaţionale în materie procesual penală.

Schimbările preconizate constau, în principal, în introducerea de noi instituţii (ex : acordul de recunoaştere a vinovăţiei), compatibilizarea mijloacelor de probă şi a procedeelor probatorii cu standardele europene în materie, reglementarea căii extraordinare de atac a recursului în casaţie, reglementarea adecvată a obligaţiilor internaţionale asumate de statul român privind actele normative din domeniul dreptului procesual penal, protecţia drepturilor omului şi a libertăţilor garantate de instrumentele juridice internaţionale şi de Constituţie.

La fel ca şi în cazul proiectului noului Cod de procedură civilă, proiectul noului Cod de procedură penală este susceptibil de observaţii, atât de formă, cât şi de fond.

Reglementarea propusă de proiectul Codului de procedură penală cu privire la competenţa de judecată în materia apelului şi în cea a recursului în casaţie, este de natură a determina, fără îndoială, o creştere semnificativă a volumului de activitate la nivelul curţilor de apel şi al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, fapt care reclamă, cu necesitate, o redimensionare a schemelor de personal la aceste instanţe.

Reglementarea proiectului Codului de procedură penală, privită corelat cu reglementarea proiectului Codului de procedură civilă, pune în lumină mai multe neconcordanţe între acestea, care, pentru consecvenţă, ar trebui eliminate.

Astfel, proiectul Codului de procedură penală face referire la “hotărâri civile irevocabile”, concept care a fost abandonat de proiectul Codului de procedură civilă.

Proiectul Codului de procedură penală utilizează sintagma „termen rezonabil”, cu referire la durata proceselor, iar proiectul Codului de procedură civilă foloseşte sintagma „termen optim şi previzibil”, care este mai potrivită.

În timp ce proiectul Codului de procedură civilă operează cu noţiunea de competenţă materială, proiectul Codului de procedură penală vorbeşte de competenţa materială şi funcţională. Totodată, proiectul Codului de procedură penală utilizează termenul „ avocat”, în timp ce proiectul Codului de procedură civilă vorbeşte de apărător.

De asemenea, referindu-se la aceeaşi cale extraordinară de atac, proiectul Codului de procedură penală reglementează „ recursul în casaţie” (procedură în care raportul este întocmit de un magistrat

asistent) în timp ce proiectul Codului de procedură civilă reglementează „ recursul” (procedură în care raportul este întocmit de un judecător de la instanţa supremă).

Totodată, s-a observat o inconsecvenţă în modul în care sunt reglementate cazurile de incompatibilitate, întrucât o parte dintre acestea ar trebui să fie comune.

S-a apreciat că este necesară, asemănător actualului Cod de procedură penală, reglementarea instituţiei prezentării materialului de urmărire penală.

Referitor la actele din dosarul cauzei, care conţin informaţii clasificate, s-a apreciat că este necesară reglementarea unei proceduri judiciare de declasificare a acestora, pentru a se asigura părţilor posibilitatea exercitării efective şi depline a dreptului la apărare.

În ceea ce priveşte ipoteza „pregătirii săvârşirii unei infracţiuni”, prin proiect se consacră proceduri procesual - penale invazive (restrângătoare de drepturi garantate de Constituţie) – de exemplu - înregistrări audio-video în spaţiul privat, controlul secret al datelor informatice etc. – înainte de comiterea ilicitului penal, deci împotriva unor oameni nevinovaţi.

„Actele preparatorii” sunt, prin natura lor, echivoce şi lipsite de pericol social şi tocmai din acest motiv nu sunt incriminate, de regulă. Temporal, ne situăm nu doar înainte de orice proces penal, de orice sesizare penală, dar chiar înainte de săvârşirea faptei, deci, principial, locul unor asemenea proceduri nu este în Codul de procedură penală, ci într-o eventuală lege de prevenire a infracţiunilor (sub rezerva art. 53 din Constituţie).

Ipoteza „actelor preparatorii” – neincriminate – este utilizată şi în domenii în care doctrina e unanimă că nu sunt posibile (de exemplu, în privinţa faptelor de corupţie), conturându-se o suspiciune de legiferare a „provocării poliţieneşti”, interzisă în practica Curţii Europene a Drepturilor Omului.

Acestea sunt câteva observaţii de principiu pe marginea proiectului, observaţiile pe articole regăsindu-se în avizul exprimat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Şi în acest caz, în cuprinsul expunerii de motive s-a precizat că, pentru punerea în aplicare a normelor procedurale din noul Cod de procedură penală, sunt necesare acţiuni eficiente de natură organizatorică şi administrativă de natură să permită funcţionarea efectivă a procedurilor, impactul financiar urmând a fi evaluat, în urma unei analize aprofundate.

Nu în ultimul rând, se impune precizarea că adoptarea noilor coduri de procedură implică reglementarea prin legea de punere în aplicare, a modului de soluţionare a situaţiilor tranzitorii, a soluţiilor referitoare la corelarea, modificarea, completarea, abrogarea legilor speciale care au incidenţă în materie de procedură civilă şi penală, a măsurilor de ordin organizatoric, financiar, logistic şi de asigurare a personalului necesar.

Trebuie adăugat şi faptul că, pentru aplicarea efectivă a dispoziţiilor noilor coduri de procedură, este esenţial ca acestea să intre în vigoare concomitent cu noul Cod civil, respectiv, noul Cod penal,

aspect esenţial care trebuie avut în vedere la adoptarea legilor de aplicare, întrucât este de neconceput aplicarea unor norme procedurale fără normele de drept substanţial corespunzătoare.

3.3. Principalele direcţii de acţiune stabilite pentru anul 2008 de Consiliul Superior al Magistraturii pentru sistemul judiciar, în vederea îndeplinirii obligaţiilor asumate în cadrul mecanismului de cooperare şi verificare cu uniunea europeană

În urma raportului privind monitorizarea României în privinţa îndeplinirii condiţionalităţilor impuse prin decizia Comisiei Europene din 13 decembrie 2006, dat publicităţii la data de 27 iunie 2007, s-a solicitat din partea autorităţilor române elaborarea unui plan de acţiune pentru anul 2008, pentru a facilita cooperarea şi verificarea în domeniul justiţiei şi combaterii corupţiei .

Autorităţile române au prezentat Comisiei Europene, în luna noiembrie 2007[35], acest plan de acţiune, cu etape bine stabilite, care au arătat modul în care România intenţionează să atingă obiectivele specifice. Planul s-a bazat pe o *strategie coerentă de combatere a corupţiei la toate nivelurile* şi pe un *plan credibil de consolidare a profesionalismului, independenţei, competenţelor şi resurselor sistemului judiciar*.

Pentru atingerea obiectivelor stabilite prin rapoartele de monitorizare ale Comisiei Europene şi prin rapoartele misiunilor de peer-review efectuate de experţii din statele membre, la elaborarea planului s-au avut în vedere acele domenii cu privire la care respectivele rapoarte au semnalat existenţa unor deficienţe. Astfel, principalele direcţii de acţiune pentru îndeplinirea primei condiţionalităţi monitorizate au privit: adoptarea unor noi coduri de procedura, unificarea jurisprudenţei, consolidarea capacităţii instituţionale a CSM şi responsabilizarea membrilor Consiliului, creşterea transparentei actului de justiţie, îmbunătăţirea politicii de resurse umane, creşterea eficienţei sistemului judiciar prin îmbunătăţirea infrastructurii şi managementului instanţelor.

Îndeplinirea masurilor asumate de CSM prin acest plan au fost monitorizate la nivelul Comisiei Europene prin intermediul rapoartelor lunare întocmite de către Consiliu şi înaintate Ministerului Justiţiei, care, după centralizarea rapoartelor vizând stadiul îndeplinirii măsurilor de la toate instituţiile care au avut obligaţii asumate pe planul de acţiune, la rândul său le-a transmis către Comisia Europeană.

Aceste rapoarte au evidenţiat, lunar, progresele înregistrate de CSM pe principalele masuri asumate.

De asemenea, Mecanismul de Cooperare şi Verificare stabilit prin decizia Comisiei Europene din 13 decembrie 2006 a prevăzut obligaţia României de a transmite Comisiei Europene rapoarte

[35] Planul de acţiune pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare pentru anul 2008 a fost aprobat prin HG1346/31.10.2007, publicată în MO nr. 765/12.11.2007

semestriale privind progresele înregistrate în remedierea deficienţelor semnalate prin cele patru condiţionalităţi (benchmark) stabilite.

La data de 23 iulie 2008 a fost dat publicităţii raportul Comisiei către Parlamentul European şi Consiliu, care cuprinde evoluţiile înregistrate în perioada iunie 2007 – martie 2008 în îndeplinirea celor 4 condiţionalităţi stabilite în cadrul Mecanismului de Cooperare şi Verificare privind reforma sistemului judiciar şi lupta anticorupţie.

În ceea ce priveşte prima condiţionalitate, care vizează activitatea CSM, raportul a evidenţiat progresele înregistrate de România şi anume:

- Îmbunătăţirea situaţiei resurselor umane din cadrul sistemului judiciar. Numărul persoanelor recrutate de INM a crescut, iar numărul posturilor vacante a scăzut;
- Îmbunătăţirea calităţii jurisprudenţei. Numărul recursurilor în interesul legii a fost în creştere şi s-au făcut eforturi pentru îmbunătăţirea accesului la jurisprudenţă şi a consecvenţei acesteia.

În acelaşi timp, raportul a scos în evidenţă şi deficienţele înregistrate în această perioadă, şi anume :

- Lipsa cronică de personal din cadrul Ministerului Public;
- Procedurile de recrutare nu permit întotdeauna garantarea selectării unui personal de calitate;
- Consiliul Superior al Magistraturii nu şi-a exercitat în totalitate mandatul în mod consecvent, în special în ceea ce priveşte anchetele proactive în cazurile disciplinare;
- Lipsa unei orientări şi a unui istoric pentru investigaţiile din oficiu ale Inspecţiei Judiciare ;
- Lentoarea în ceea ce priveşte deciziile privind managementul şi deciziile disciplinare ;
- Inconsecvenţa şi indulgenţa sentinţelor judecătoreşti în cazurile de corupţie la nivel înalt.

În urma publicării acestui raport, Plenul CSM a stabilit unele măsuri menite să răspundă problemelor identificate, prin intermediul adoptării la data de 04 septembrie 2008 a hotărârii nr. 820 pentru stabilirea direcţiilor de acţiune prioritare în activitatea CSM. Unele dintre aceste măsuri se referă la:

- Intensificarea pregătirii profesionale specializate a judecătorilor şi procurorilor în domeniul combaterii corupţiei, a rolului şi responsabilităţilor sistemului judiciar în societate;
- Continuarea politicii de recrutare a judecătorilor, procurorilor şi a personalului auxiliar, cu menţinerea unor standarde înalte de performanţă;
- Continuarea implementării Strategiei de comunicare publică aprobată de CSM, cu accent pe organizarea de seminarii de pregătire a magistraţilor şi a personalului auxiliar în domeniul comunicării publice şi a purtătorilor de cuvânt din instanţe şi parchete;
- Finalizarea proiectelor din domeniul eficientizării activităţii instanţelor;

- Facilitarea accesului rapid pentru judecători şi procurori la legislaţia comunitară şi jurisprudenţa CJCE şi CEDO;
- Continuarea măsurilor privind unificarea practicii judiciare;
- Monitorizarea cazurilor de încălcare a deontologiei profesionale de către magistraţi şi membrii CSM;
- Continuarea procesului de ocupare a posturilor vacante de inspectori judiciari pe bază de criterii obiective şi cu asigurarea reprezentativităţii regionale.

Conform angajamentelor asumate de CSM prin această hotărâre, programul de pregătire profesională la nivel descentralizat a fost modificat, în sensul că la nivelul tuturor curților de apel, până la sfârşitul anului 2008, au fost organizate seminarii în domeniul combaterii corupției şi al unificării practicii judiciare, iar la nivelul parchetelor s-au organizat seminarii în domeniul combaterii corupției. De asemenea, aceste tipuri de seminarii au fost incluse şi în programul de pregătire aferent anului 2009, care a fost aprobat de Plenul CSM.

Pentru ocuparea posturilor vacante de execuţie şi conducere s-au desfăşurat concursurile, examenele şi interviurile preconizate până la sfârşitul anului 2008; în lunile ianuarie şi noiembrie 2008 s-au desfăşurat procedurile pentru recrutarea de noi inspectori în cadrul Inspecției Judiciare, ținându-se cont de asigurarea reprezentativității regionale.

La nivelul Consiliului s-a constituit un colectiv de lucru în vederea selectării deciziilor relevante de la nivelul instanţelor de judecată, pentru constituirea unei mape de hotărâri în materie, instrument deosebit de util care va fi folosit pentru pregătirea profesională a magistraţilor în domeniul luptei anticorupţie.

Pentru aducerea la îndeplinire a măsurilor cuprinse în Hotărârea CSM nr. 820/2008, au continuat întâlnirile organizate la nivelul Consiliului între membrii comisiei de unificare a practicii cu preşedinții de secții de la curțile de apel, preşedinții secțiilor de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiție şi reprezentanții parchetului de pe lângă instanţa supremă, în vederea discutării problemelor de practică judiciară neunitară; astfel de întâlniri au fost organizate şi la nivelul instanţelor.

3.4. Indici de calitate ai activității judiciare

3.4.1. Indici de calitate a activității instanţelor judecătoreşti

A. Repartizarea aleatorie a cauzelor

Introducerea sistemului de repartizare aleatorie a cauzelor la nivelul instanţelor judecătoreşti a fost determinată de intenția creării unor garanții suplimentare pentru asigurarea imparțialității şi

transparenţei în realizarea actului de justiţie, acesta fiind considerat o modalitate obiectivă de distribuire a dosarelor spre soluționare.

Sistemul de distribuire aleatorie în sistem informatic este la acest moment operațional la nivelul tuturor instanţelor de judecată.

Deşi sistemul a fost deja implementat de aproximativ 3 ani funcţionarea acestuia nu a ajuns încă la parametrii optimi, aplicația informatică producând în continuare apariția unor dezechilibre între completele de judecată sub aspectul complexității şi numărului cauzelor repartizate.

Totodată, au fost semnalate, inclusiv în mass-media, unele vulnerabilități ale sistemului, care conduc la o anumită predictibilitate a modului de repartizare în unele situații.

La şedinţa de bilanţ a Consiliului Superior al Magistraturii din anul 2009 ministrul justiției s-a referit la unele denaturări ale sistemului de repartizare aleatorie, fără a furniza însă date concrete.

Facem precizarea că însăşi raţiunea introducerii sistemului de repartizare aleatorie a cauzelor impune acţiunea imediată în vederea remedierii deficienţelor acestuia de către administratorul aplicaţiei ECRIS – Direcția de IT din cadrul Ministerului Justiției, cu atât mai mult cu cât informaticienii din cadrul instanţelor sunt subordonați funcțional acestei structuri. Pe de altă parte, implicarea oricăror persoane în mod voit în perturbarea sistemului informatic de repartizare se impune a fi semnalată de îndată organelor de anchetă sau de control competente, după cum, în conținutul său concret, implică aspecte penale sau disciplinare.

În ceea ce priveşte opinia instanţelor referitoare la principala vulnerabilitate a sistemului de repartizare aleatorie a cauzelor prin aplicația ECRIS, precizăm că, potrivit răspunsurilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, rezultă următoarele:

- 56,25 % dintre respondenți au învederat că sistemul de repartizare aleatorie prezintă deficienţe în unele ipoteze legate de rezolvarea incidentelor procedurale sau în cazul trimiterii cauzei spre rejudecare;

- 37, 5 % dintre cei intervievați au considerat că, prin această modalitate de repartizare, cauzele nu se distribuie echilibrat între completele de judecată, ca număr, obiect şi complexitate;

- 6, 25 % dintre instanţe au apreciat că sistemul de repartizare are caracter previzibil, putând fi „păcălit" de partea care doreşte înregistrarea cauzei pe rolul unui anumit complet.

În legătură cu deficienţele constatate ale aplicaţiei ECRIS, un procent foarte mare de instanţe, respectiv aproximativ 70%, au raportat că în cursul anului 2008 au fost rezolvate o serie de vulnerabilități ale sistemului informatic de repartizare aleatorie; în schimb cca 30 % dintre acestea au apreciat că problemele constatate nu au fost remediate.

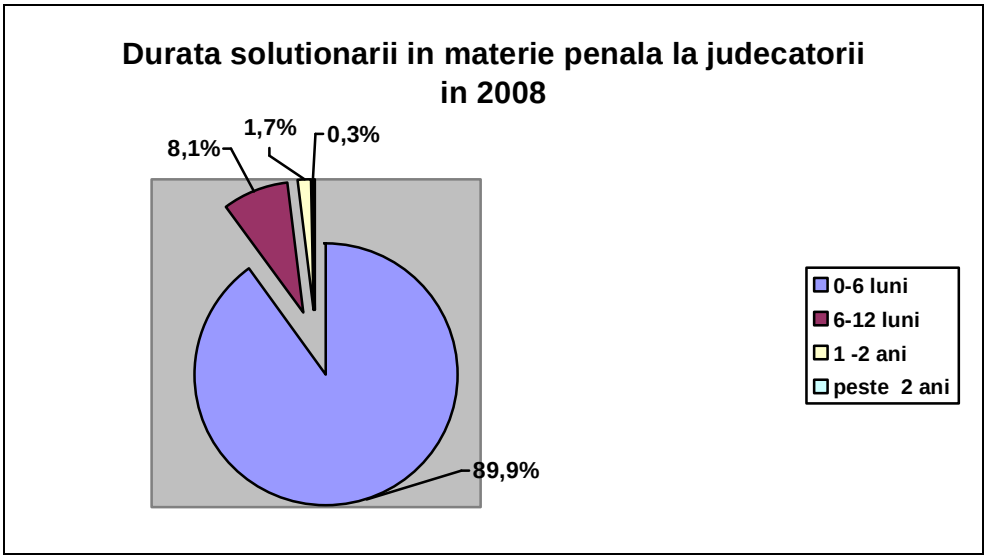
B. Date privind durata de soluționare a cauzelor

Potrivit art. 6 alin. 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (…) **şi într-un termen rezonabil a cauzei sale** (…).Acelaşi principiu este prevăzut şi de art. 21 alin. 3 din Constituția României.

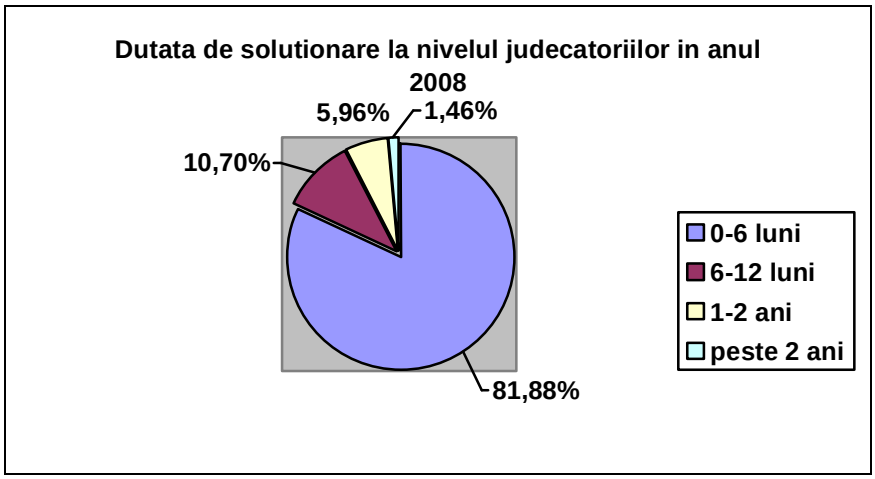
Aspecte statistice

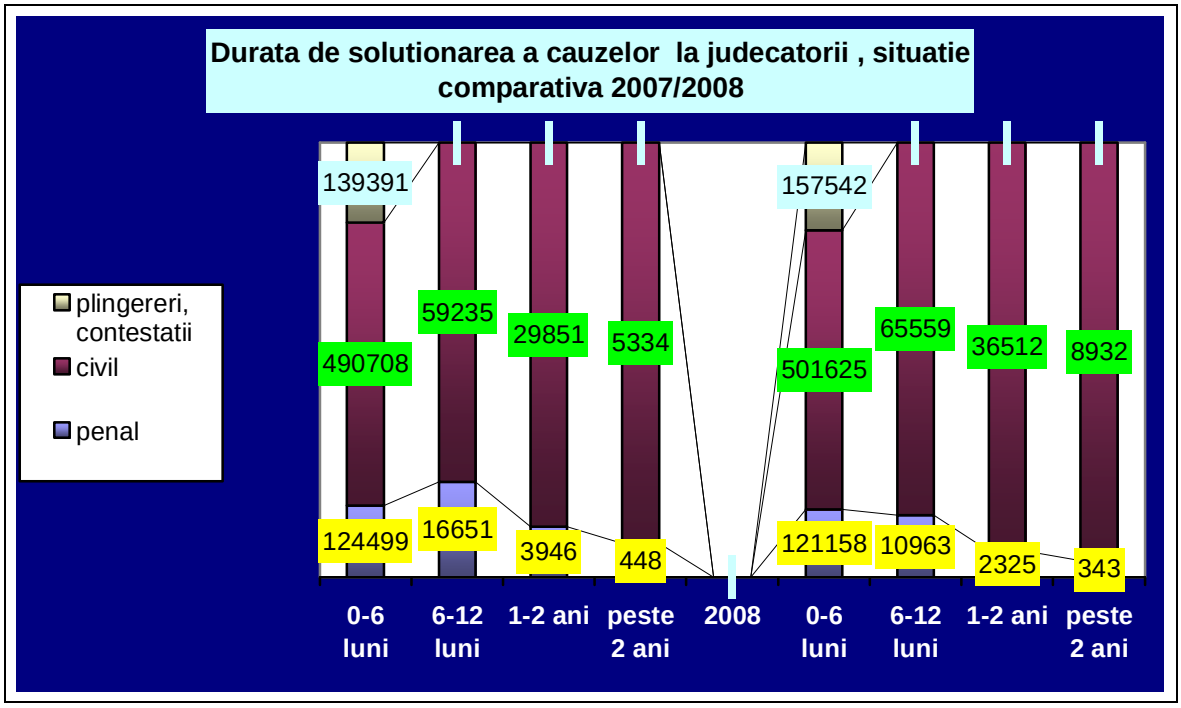
Din cele **904.959** cauze soluționate **la nivelul judecătoriilor** în perioada de referință, un număr de 134.789 cauze au fost soluționate în materie penală şi 770.170 cauze în materie civilă (cuprinzând toate materiile civile).

Marea majoritate a **cauzelor penale**, respectiv **121.158 (89,9%)** au fost soluționate *în mai puțin de 6 luni*; 10.963 (8,1%) cauze au fost soluționate într-un termen de *6–12 luni*, 2.325 (1,7%) cauze au fost soluționate într-un termen de *1–2 ani* şi 343 (0,3%) cauze într-un termen *mai mare de 2 ani*.

În ceea ce priveşte **cauzele civile**, dintr-un total de **612.628** de dosare (exceptând plângerile şi contestațiile care au fost în număr de 157.542 şi au avut un termen de soluționare situat sub 6 luni), **501.625** (**81,88%**) cauze au fost soluționate într-un termen de 0 - 6 luni, 65.559 (10,7%) cauze au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 36.512 (5,96%) cauze au fost soluționate într-un interval de 1 – 2 ani şi restul de 8.932 (1,46%) dosare într-un termen mai mare de 2 ani.

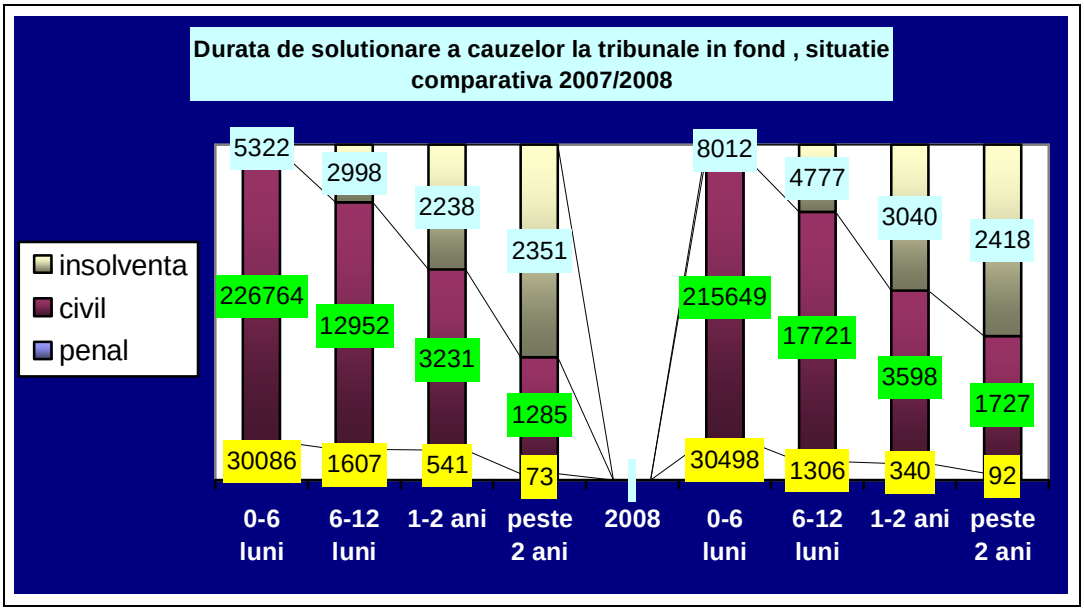

La nivelul tribunalelor, din cele 256.942 cauze *soluționate în fond*, *în materie civilă*, 223.661 **(87,05%)** cauze au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 22.498 (8,76%) cauze au fost soluționate într-un interval cuprins între 6–12 luni, în 6638 (2,58%) cauze au fost pronunțate soluții într-o perioadă cuprinsă între 1 –2 ani, iar 4.145 (1,61%) cauze au fost soluționate într-un termen mai mare de 2 ani.

Activitatea desfăşurată de tribunale şi evidenţiată anterior cuprinde şi acţiunile ce privesc procedura insolvenței. În această materie au primit soluționare 18.247 cauze, după cum urmează: 8.012 (43,91%) dosare au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 4.777 (26,18%) într-o

perioadă de 6–12 luni, 3.040 (16,66%) cauze într-un interval de 1–2 ani şi 2.418 (13,25%) dosare au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani[36].

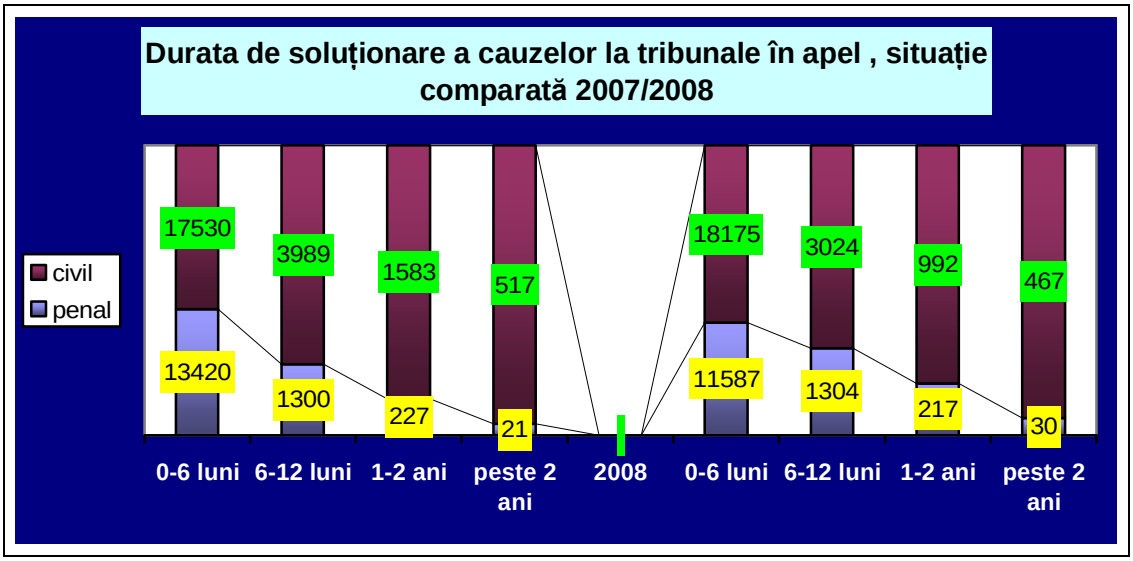
În materie penală, în fond, au fost soluționate 32.236 de dosare, în majoritatea cauzelor, respectiv în 30.498 dosare **(94,61%)**, fiind pronunţate hotărâri într-un termen ce nu a depăşit 6 luni, 1.306 (4,05%) dosare au fost soluționate într-un interval de 6 –12 luni, 340 (1,05%) dosare într-un interval de 1–2 ani şi 92 (0,29%) de cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

***În apel*,** cauzele civile au fost soluţionate preponderent într-o perioadă ce nu a depăşit 6 luni. Astfel, dintr-un total de 22.658 cauze civile ce au fost soluționate în apel, într-un număr de 18.175 **(80,2%)** dosare s-au pronunţat soluții în mai puțin de 6 luni; 3.024 (13,3%) cauze au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 992 (4,4%) cauze într-un interval de 1 – 2 ani şi 467 (2,1%)cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

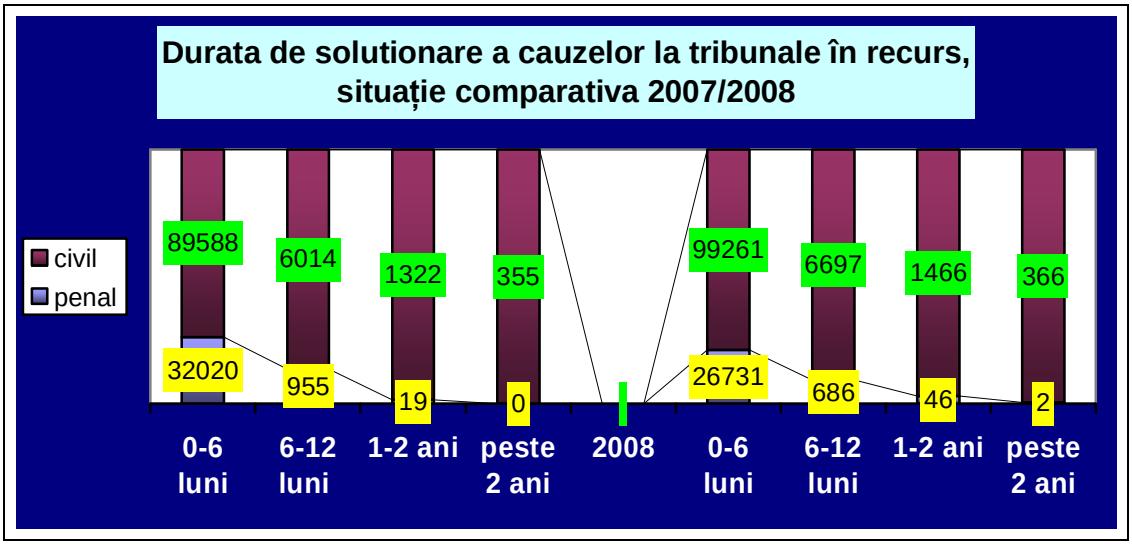
Cauzele penale au primit soluționare după cum urmează: 11.587 **(88,2%)** cauze într-o perioadă cuprinsă între 0–6 luni, 1.304 (9,9%) cauze într-o perioadă de 6–12 luni, 217 (1,7%) cauze într-un interval de 1–2 ani şi 30 (0,2%) de cauze au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani.

[36] Considerăm, ca şi în raportul precedent, că diferențele foarte mari între durata de soluționare a cauzelor în materia insolvenței, față de media națională, nu pot fi justificate exclusiv prin complexitatea şi specificul acestor cauze şi semnalează anumite deficiențe sub aspectul reglementării aspectelor procedurale specifice, impunându-se din punct de vedere legislativ o revizuire a dispozițiilor legale în materie.

În recurs civil, dintr-un număr de 107.790 cauze civile soluționate, tribunalele au pronunțat decizii irevocabile într-un termen ce nu a depăşit 6 luni în 99.261 cauze **(92,1%)**, într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 6.697 cauze (6,2%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 1.466 cauze (1,4%), 366 (0,3%) dosare fiind soluționate în mai mult de 2 ani.

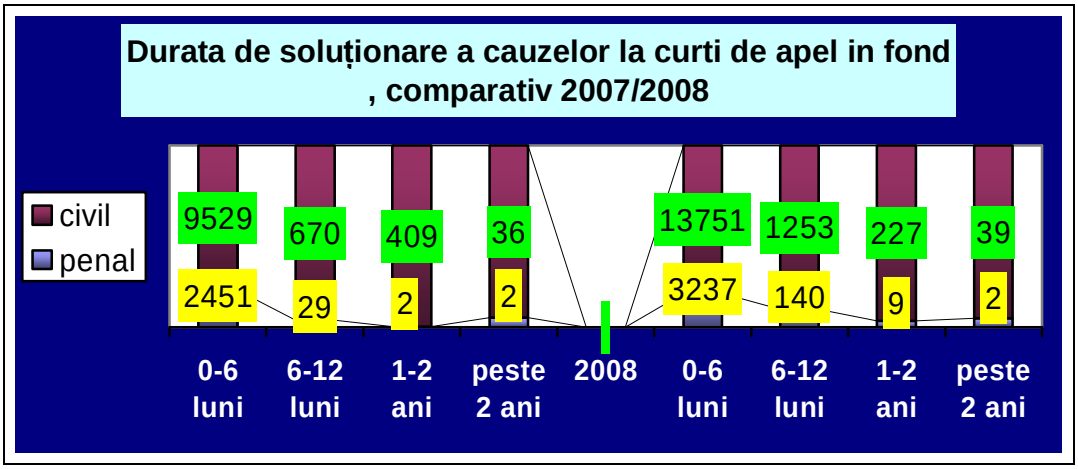
Dintr-un număr de 27.465 cauze penale soluționate în recurs, tribunalele au pronunțat decizii definitive într-un termen ce nu a depăşit 6 luni în 26.731 cauze **(97,33%)**, într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 686 cauze (2,50%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 46 cauze (0,17%), şi în 2 cauze (0,01 %) în mai mult de 2 ani.

La nivelul curților de apel, dintre cele 15.270 cauze soluționate ***în fond***, *în materie civilă*, 9.529 cauze **(90,05 %)** au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 1.253 cauze (8,21%) au

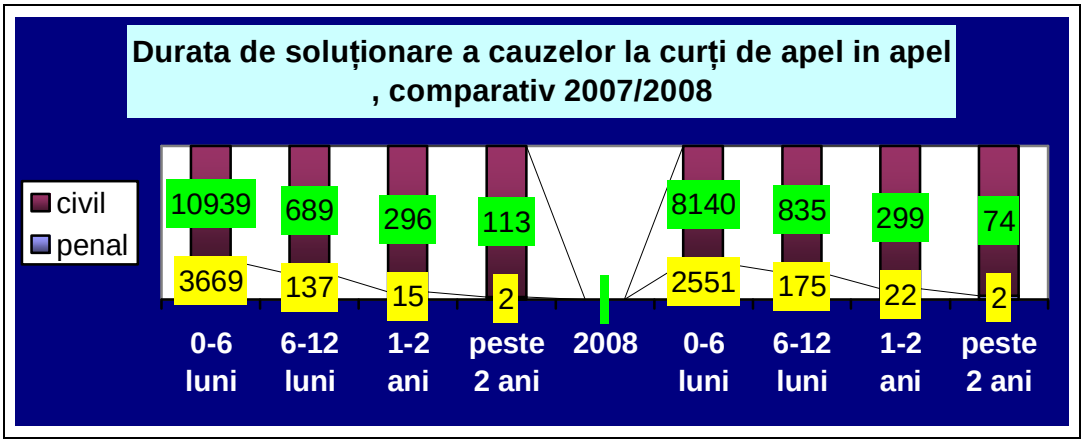
fost soluționate într-un interval cuprins între 6 – 12 luni, în 227 cauze (1,48%) au fost pronunțate soluții într-o perioadă cuprinsă între 1 – 2 ani, iar 39 (0,26%) de cauze au fost soluționate în mai mult de 2 ani.

În materie penală, curțile de apel s-au pronunțat în 3.388 dosare, în majoritatea cauzelor, respectiv în 3.237 dosare **(95,54%)** fiind pronunțate hotărâri într-un termen ce nu a depășit 6 luni, 140 dosare (4,13%) au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 9 dosare (0,27%) într-un interval de 1 – 2 ani și 2 (0,06%) cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

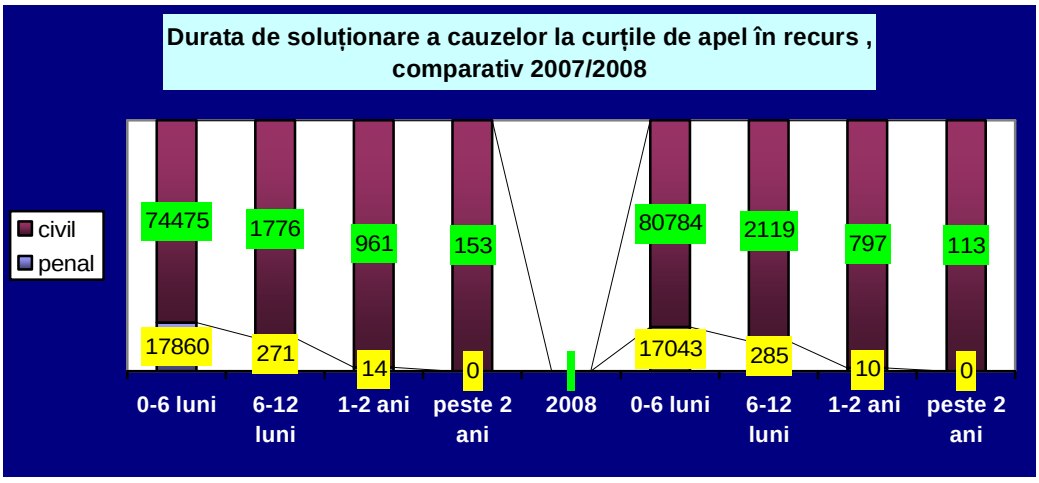

În apel, *cauzele civile* au fost soluționate preponderent într-o perioadă ce nu a depășit 6 luni. Astfel dint-un total de 9.348 cauze civile ce au fost repartizate judecătorilor, într-un număr de 8.140 dosare **(87,08%)** s-au pronunțat soluții în mai puțin de 6 luni; 835 cauze (8,93%) au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 299 cauze (3,2%) într-un interval de 1 – 2 ani și 74 (0,79%) cauze soluționate într-un termen mai mare de 2 ani.

Cauzele penale au fost soluționate după cum urmează: 2.551 cauze într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 175 cauze într-o perioadă de 6 – 12 luni, 2 cauze într-un interval de 1 – 2 ani și 2 cauze au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani.

***În recurs*,** dintr-un număr de 83.913 *cauze civile* soluționate, curțile de apel au pronunțat decizii irevocabile într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 80.784 cauze **(96,39%)**, într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 2.119 cauze (2,53%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 797 cauze (0,95%), 113 dosare (0,13%) fiind soluționate în mai mult de 2 ani.

Dintr-un număr de 17.338 *cauze penale* soluționate, curțile de apel au pronunțat decizii definitive într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 17.043 cauze **(98,3%)**, într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 285 de cauze (1,64%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 10 cauze (0,06%), nici o cauză nefiind soluționată în mai mult de 2 ani.

Situația stocului de dosare rămas pe rolul instanțelor judecătoreşti la 31.12.2008

La nivelul celor 179 judecătorii care funcționează în prezent, s-a înregistrat, la finele anului 2008, un volum total de 316.048 cauze în care sunt incluse şi cauzele suspendate, din care 233.607 cauze civile, 54.502 plângeri şi contestații şi 27.939 cauze penale.

Dintre cauzele civile aflate în stoc la sfârşitul anului un număr de 110.773 au o vechime (de la înregistrare) de până la 6 luni (47,4%), 40.428 cauze au o vechime cuprinsă între 6 - 12 luni (17,3%), 13.248 cauze au durata mai mare de 1 an (5,7%), iar judecata a 69.158 cauze (29,6%) a fost suspendată.

Cauzele privind plângerile şi contestaţiile sunt defalcate astfel : 40.133 cu o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni (73,6%) , intre 6 – 12 luni 4.818 (8,8%), 572 (1,1%) cauze peste 1 an vechime şi 8.979 suspendate (16,5%).

Cauzele penale în mare parte au o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni - 22.761 cauze (81,5%), 3.870 cauze au vechime de 6 luni – 1 an (13,8%) , iar mai vechi de un an au fost înregistrate 1.308 cauze (4,7%).

La nivelul tribunalelor civile care funcţionează în România, au rămas de soluţionat un număr de 156.318 cauze (în fond 109.286 cauze, în apel 14.451 cauze şi în recurs 32.581cauze), care conţin şi cauzele suspendate. Cauze civile sunt în număr de 144.385, iar cele penale în număr de 11.933.

Totalul cauzelor civile aflate în faza judecăţii în fond rămase de soluţionat este de 104.070 cauze, cu următoarea repartizare: 77.520 fond civil (exclusiv cauzele de insolvenţă), din care 52.343 între 0-6 luni (67,52%), 5.600 între 6 – 12 luni (7,23%), 2.158 peste 12 luni (2,78%) şi 17.419 cauze suspendate (22,47%); cauzele privind insolvenţa sunt 26.550 din care 11.038 cu o durată cuprinsă între 0 – 6 luni (41,57%), 6.555 cauze cu durata cuprinsă între 6- 12 luni (24,69%), 4.447 cauze cu o durată cuprinsă între 1-2 ani (16,75%), 3.835 cauze mai vechi de 2 ani (14,44%); 675 dintre aceste cauze sunt suspendate(2,54%).

În ceea ce priveşte cauzele penale judecate în fond, au fost înregistrate 5.216 dosare dintre care 4.287 intre 0-6 luni (82,19%), 591 între 6 – 12 luni (11.33%) şi 338 cauze (6,48%) peste un an.

Dintre cauzele civile judecate în apel, la tribunale a rămas un stoc de 10.740 dosare, acestea fiind repartizate astfel : 6.026 cu o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni (56,10%), 1.502 cauze cu o vechime cuprinsă între 6 – 12 luni (13,99%), 462 cauze (4,3%) au vechime de peste un an şi 2.750 cauze suspendate(25,61%). Dintre cauzele penale aflate în apel a rămas un stoc de 3.711 cauze, defalcate astfel: cauze cu o vechime cuprinsă între 0 -6 luni - 3.092 (83,32%), 512 cauze cu o vechime cuprinsă între 6-12 luni (13,8%) şi 107 cauze mai vechi de 1 an (2,88%).

În materie civilă, în recurs se aflau în stoc la 31 decembrie 2008 29.575 cauze, cu următoarea defalcare : 0-6 luni – 21.720 cauze (73,44%), 6-12 luni 1.576 cauze (5,33%), peste un an 200 cauze (0,68%) şi suspendate 6.079 cauze (20,55%). În materie penală - recurs a rămas la finalul anului un stoc de 3.006 cauze, din care 2.884 cauze cu durata cuprinsă între 0-6 luni (95,94%), 109 cauze cu durata între 6- 12 luni (3,63%) şi 13 cauze mai vechi de un an (0,43%).

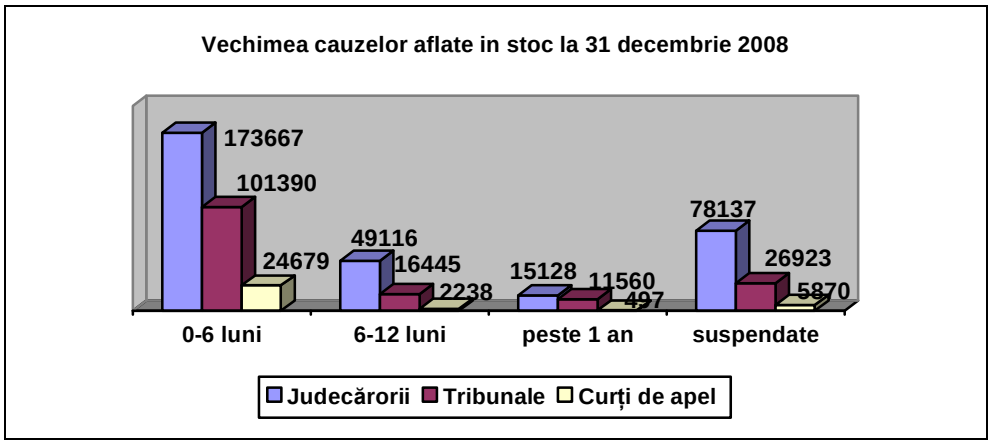
La nivelul Curţilor de Apel civile care funcţionează în România, au rămas de soluţionat 33.284 cauze, dintre care în fond 6.898 cauze, în apel 4.155 cauze şi în recurs 22.231 cauze, care conţin şi cauzele suspendate. Cauze civile sunt în număr de 30.241 iar cele penale în număr de 3.043.

În materie civilă - fond au fost înregistrate 6.385 cauze, cu următoarea repartizare: 4.357 cauze între 0-6 luni (68,24%), 870 cauze între 6 – 12 luni (13,63%), 96 cauze mai vechi de un an (1,5%) şi 1.062 cauze suspendate (16,63%).

În materie penală - fond au fost înregistrate 513 cauze, dintre care majoritatea au o vechime cuprinsă între 0 şi 6 luni, respectiv 460 cauze (89,67%), 35 cauze între 6 – 12 luni (6,82%) şi 18 cauze (3,51%) peste un an.

În materie civilă, în apel, la curţile de apel a rămas un stoc de 3.503 cauze, repartizate astfel: 1.396 cauze cu o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni (39,85%), 724 cauze cu o vechime cuprinsă între 6 – 12 luni (20,67%), 215 cauze (6,14%) cu o vechime de peste un an şi 1.168 cauze suspendate (33,34%), iar pentru apel penal a rămas un stoc de 652 cauze, dintre care cu o vechime cuprinsă între 0 -6 luni sunt 597 cauze (91,56%), 42 cauze au o vechime cuprinsă între 6-12 luni (6,45%) iar 13 cauze sunt mai vechi de 1 an (1,99%).

În materie civilă, în recurs, se regăseau în stoc la 31 decembrie 2008 20.353 cauze, cu următoarea defalcare : 0-6 luni – 16.063 cauze (78,92%), - 6-12 luni 501 cauze (2,46%), - peste un an 149 cauze (0.73%) şi suspendate 3.640 cauze (17,88%). În materie penală, pentru acelaşi stadiu procesual, a rămas un stoc de 1.878 cauze, dintre care 1.806 cauze cu durata cuprinsă între 0-6 luni (96,17%), 66 cauze cu durata între 6- 12 luni (3,51%) şi 6 mai vechi de un an (0,32%).

Percepţia instanţelor şi parchetelor asupra cauzelor care provoacă tergiversarea soluţionării cauzelor şi măsurile prin care ar putea fi remediate

Pentru a cunoaşte percepţia instanţelor asupra duratei de soluţionare a cauzelor, prin chestionarul pentru colectarea datelor s-a solicitat judecătorilor să-şi exprime opinia cu privire la următoarele aspecte:

- care a fost impactul modificărilor legislative operate în anul 2008 asupra acestei durate;
- care sunt cauzele de care depinde diminuarea timpului necesar soluţionării cauzelor;
- dacă actuala durată medie de soluționare a cauzelor la nivelul instanţei în care funcţionează este rezonabilă, în funcție de condițiile concrete de funcționare a sistemului judiciar şi, în particular, a instanţei;
- să indice care sunt factorii care apreciază că influenţează, în cea mai mare măsură, în mod negativ, durata de soluţionare a cauzelor la nivelul instanţei.

Centralizând răspunsurile transmise rezultă următoarele:

- aproximativ 80 % dintre respondenţi au arătat că nu pot face aprecieri asupra împrejurării dacă modificările legislative operate în anul 2008 au creat premisele accelerării procedurilor judiciare sau, dimpotrivă, au provocat creşterea duratei de soluţionare a cauzelor;
- aproximativ 20 % dintre răspunsuri au fost în sensul că prin măsurile legislative luate în perioada de referinţă s-a determinat creşterea timpului de soluționare, datorită, în special, următoarelor acte normative: Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, cu modificările şi completările ulterioare, O.U.G nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă şi Legea nr. 57/2008 pentru modificarea alin. 1 al art. 172 din Codul de procedură penală, : O.U.G. nr. 75/2008 privind stabilirea de măsuri pentru soluționarea unor aspecte financiare în sistemul justiției,;
- Majoritatea judecătorilor a apreciat că diminuarea duratei de soluționare a cauzelor depinde, în principal, de modificări legislative, un procent mai mic dintre cei intervievaţi considerând că aceasta este influențată de modul în care fiecare complet de judecată „administrează" cauzele care îi sunt repartizate şi numai instanţele din circumscripția unei singure curți de apel au apreciat că, într-o manieră decisivă, diminuarea sus menționată ar putea fi determinată de măsuri administrative, luate la nivel central (spre exemplu: modificări aduse Regulamentului de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, emiterea de noi reglementări de către CSM, dezvoltarea programului de preluare a unor atribuții non-judiciare ale judecătorilor de către grefieri, controale tematice ale Inspecției judiciare etc.)
- În cvasiunanimitate, respondenţii au considerat că durata medie de soluționare a cauzelor este rezonabilă, în funcție de condițiile concrete de funcționare a sistemului judiciar şi, în particular, a instanţelor respective;

- Aproximativ 53 % dintre instanţe au învederat că durata de soluţionare a cauzelor este influenţată negativ de factori obiectivi (spre exemplu - modificări legislative, precum schimbările în

  materie de competenţă, condiţiile materiale - lipsa sălilor de şedinţă pentru programarea mai multor complete, supraîncărcarea instanţei, existenţa a numeroase posturi de judecător sau personal auxiliar vacante în schema instanţei etc.);
- Aproximativ 37 % dintre judecători au considerat că durata de soluționare a cauzelor este influențată negativ de factori ținând de conduita procesuală necorespunzătoare a părților/avocaților lor (cereri nejustificate și repetate de amânare a cauzei, lipsa nejustificată a apărătorului la termen; formularea unor cereri de recuzare neîntemeiate, lipsa ambelor părți la judecarea cauzei, fără a se solicita judecarea și în lipsă, cu consecința suspendării cauzei, învestirea instanței cu acțiuni sau cereri informe față de cerințele procedurale etc.)
- Cca 10 % dintre respondenţi au apreciat că au o influenţă negativă factori imputabili altor participanţi la activitatea judiciară – experţi, executori judecătoreşti etc. (neefectuarea/nedepunerea raportului de expertiză la termenul fixat de instanță, formularea unor rapoarte de expertiză necorespunzătoare sau obținerea, după reveniri repetate, a diverselor informații necesare soluționării cauzei, care rezultă din evidențele altor instituții sau autorități).

Aspecte de drept comparat[37]

Durata de soluționare a cauzelor civile litigioase și nelitigioase la instanțele de fond în 2006 (exprimată în zile)

În ceea ce priveşte durata de soluționare a *cauzelor litigioase*, raportul CEPEJ referitor la anul 2006 evidențiază o mare varietate de situații, de la țări în care astfel de dosare sunt soluționate, în medie, într-o perioadă scurtă de timp: Lituania (42 zile) sau România (99 zile) la țări în care durata de soluționare a cauzelor este evidențiată de datele statistice la nivele mult mai mari în Italia (507 zile), Slovenia (531 zile) și Cipru (672 zile) este foarte mare[38].

[37] Date valabile pentru anul 2006, extrase de către Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe din raportul "Sisteme judiciare europene-ediția 2008", elaborate de CEPEJ.

[38] O apreciere în profunzime a datelor presupune însă cunoaşterea îndeaproape a modului de funcționare a sistemului judiciar în fiecare țară. Spre exemplu, în unele țări surata de soluționare a cauzei privește numai perioada de timp în care aceasta s-a aflat pe rolul instanțelor judecătorești (fond și căi ordinare sau/și extraordinare de atac), alte țări adaugă la această perioadă, în materie penală, și timpul în care dosarul s-a aflat în lucru la parchet sau la poliție, în timp ce, în materie civilă, uneori se are în vedere și durata necesară *executării* sentinței obținute.

În cazul *dosarelor civile nelitigioase*, durate mai scurte de soluționare există în țări precum Letonia (39 zile), Ungaria (33 zile) și Franța (36 zile). Durează mai mult soluționarea unei cauze nelitigioase în: Slovenia (226 zile) și Republica Slovacia (229 zile).

Durata de soluționare a cauzelor se calculează în mod asemănător în cazul dosarelor de executare, în materia cărții funciare sau a registrului comerțului.

Cât privește *dosarele din domeniul cărții funciare*, durata de soluționare a cauzelor este mare în Slovenia (118 zile) și Ungaria (95 zile), cea mai scurtă durată înregistrându-se în Finlanda (13 zile).

În domeniul *registrelor comerciale*, se înregistrează diferențe mari între țări, care variază de la 12 zile (Bulgaria și Republica Cehă) la 141 de zile (Irlanda).

Măsuri pentru creșterea eficienței procedurilor judiciare

- Proceduri simplificate

Una dintre formele de sporire a eficienței procedurilor judiciare este introducerea unor proceduri simplificate. Aceste proceduri sunt deseori mai puțin costisitoare, iar procesul de decizie la nivelul instanței este mai scurt. Una dintre procedurile civile simplificate cele mai populare privește creanțele necontestate (de exemplu *mahnverfahren* în Germania și *moneyclaim online* în Regatul Unit). Și pentru cauzele de drept penal și administrativ este posibil să se folosească proceduri simplificate.

Doar în Belgia și Islanda nu există proceduri simplificate pentru cauzele civile, penale și administrative.

Austria, Malta și România nu utilizează proceduri simplificate decât pentru cauzele civile, pe când Cehia, Letonia și Olanda folosesc acest tip de proceduri doar pentru cauzele penale, iar Luxemburg doar în cauze administrative.

Pe de altă parte, Bulgaria, Danemarca, Estonia, Finlanda, Grecia, Irlanda, Italia, Lituania, Polonia, Slovacia, Slovenia și Suedia utilizează procedurile simplificate în materie civilă și penală, iar Cipru, Franța, Germania, Ungaria, Portugalia, Spania și Anglia și Țara Galilor folosesc aceste proceduri în cauzele civile, penale și administrative.

În mai multe țări, procedurile simplificate în materie civilă se referă la ordine de plată sau creanțe mici. Se regăsesc exemple de proceduri penale simplificate cu precădere în domeniul infracțiunilor penale mărunte, care duc la o amendă sau la o condamnare cu închisoarea pentru o perioadă limitată (de exemplu: Finlanda, Ungaria, Lituania, Luxemburg, Polonia și Portugalia).

În unele situații cazul este finalizat printr-un act scris al procurorului, fără a se mai ajunge în fața unei instanțe (Finlanda). În alte cazuri, cauzele pot fi judecate în absența pârâtului (Ungaria). Pot fi

utilizate proceduri simplificate atunci când circumstanţele cauzei sunt clare, iar suspectul nu cere să i se acorde mai mult timp pentru a-şi pregăti apărarea (Lituania). În Polonia există o procedură simplificată pentru anumite infracţiuni penale judecate de „instanţele de 24h". în Olanda unele infracţiuni penale mărunte pot fi judecate în cadrul dreptului administrativ.

Exemple de proceduri administrative simplificate privesc procedurile care nu necesită prezenţa părţilor (Germania) sau pe cele pentru care procedura orală poate fi înlocuită de o procedură scrisă (în Olanda, de exemplu).

- Proceduri de urgenţă

Doar în Republica Cehă nu există nici o procedură specifică pentru cauzele urgente, iar în 3 ţări (Austria, Bulgaria şi Irlanda) aceasta există doar pentru cauzele civile; în 2 ţări (Estonia şi Olanda) există acest tip de proceduri pentru cauzele civile şi administrative, iar în 5 ţări (Danemarca, Italia, Malta, Polonia şi Slovacia) procedurile sunt utilizate doar în materie civilă şi penală.

În Belgia, Cipru, Finlanda, Franţa, Germania, Grecia, Ungaria, Letonia, Lituania, Luxemburg, Portugalia, România, Slovenia, Spania, Suedia, Anglia şi Ţara Galilor, procedurile specifice pentru cauzele urgente se aplică atât pentru cauzele civile, cât şi pentru cele administrative şi penale.

Procedurile de urgenţă în materie civilă sunt de cele mai multe ori legate de următoarele situaţii: conflicte de muncă, pentru garantarea recuperărilor de creanţe (Austria şi Polonia), pentru prevenirea unui pericol iminent sau al unei daune irecuperabile pentru reclamant (Austria), cauze privind custodia copilului (Danemarca), în litigii în care este nevoie de o hotărâre interimară/preliminară (Franţa, Olanda), proceduri sumare în cadrul acţiunilor juridice legate de răspunderea pentru daunele produse de judecători (Ungaria), cambii (Ungaria), pentru a garanta interesele materiale ale reclamantului (Lituania), în cauze de dreptul familiei, în cadrul unei proceduri rapide.

Procedurile de urgenţă în materie penală sunt prevăzute pentru: cazurile de delincvenţă juvenilă (Ungaria), faza de cercetare prealabilă în care sunt implicaţi învinuiţii aflaţi în stare de arest (pe o bază temporară) (Franţa, Ungaria, Portugalia, Slovacia) sau activităţile care fac parte din spectrul cercetării poliţieneşti (Danemarca).

Exemple de proceduri de urgenţă în materie administrativă pot fi identificate pentru: situaţiile în care partea solicită o suspendare temporară a aplicării hotărârilor/actelor administrative (Franţa, Luxemburg, România), pentru luarea de măsuri de conservare (Franţa), cazuri referitoare la revizuirea hotărârilor administrative privind aspectele familiale (Ungaria).

- Modalităţile de soluţionare a cauzelor

Pentru a eficientiza procedurile judiciare, părţile (şi avocaţii acestora) pot avea posibilitatea de a negocia cu judecătorul modalităţile de soluţionare a unei cauze. Mai multe ţări au răspuns că o astfel de măsură este aplicabilă în ţările lor.

Situaţii exemplificative pentru modalităţile menţionate privesc: prezentarea de informaţii/probe în faţa instanţei (Franţa şi Suedia), fixarea termenelor de judecată (Danemarca, Finlanda, Franţa), posibila extindere a unui termen legal sau acordat de instanţă (Germania), aducerea de probe pe o bază informală (Germania), acordul pentru a continua procedura în scris (Germania), chestiunile de drept şi de fapt care pot fi acceptate de părţi înainte de audieri (Irlanda) sau folosirea procedurii medierii judiciare şi a unui program accelerat de reglementare a unui contencios civil (Slovenia).

C. Ponderea atacabilităţii hotărârilor[39]. Indicele de desfiinţare[40] (ponderea desfiinţării modificării/desfiinţării hotărârilor judecătoreşti în căile de atac)

La nivelul celor 179 judecătorii care funcţionează în prezent, s-a înregistrat, în cursul anului 2008, un volum total de 1.221.007 cauze (cuprinzând cauzele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2007 la care se adaugă dosarele nou intrate), din care au fost soluţionate 904.959 dosare.

Dintre dosarele soluţionate de judecătorii, au fost atacate cu apel sau, după caz, cu recurs la tribunal, 178.620 cauze. Rezultă faptul că **ponderea atacabilităţii** hotărârilor pronunţate de judecătorii în fond a fost de **19,7%**[41] . Comparativ, la nivelul anului 2007, au fost soluţionate un număr de 870.063 cauze, din care 170.080 au fost atacate cu apel sau recurs la tribunal, ceea ce a condus la o pondere a atacabilităţii hotărârilor de 19,5%. Se poate observa că procentul justiţiabililor nemulţumiţi de hotărârile pronunţate de judecătorii este acelaşi, gradului de insatisfacţie a acestora reprezentând un aspect îngrijorător, întrucât conduce la creşterea duratei de soluţionare a cauzelor şi a întârzierii valorificării drepturilor recunoscute prin hotărâri judecătoreşti. Această situaţie are cauze multiple, dintre care au caracter preponderent: lipsa unei practici judiciare unitare la nivelul instanţelor de grade diferite, ceea ce reduce previzibilitatea jurisprudenţei, atât pentru părţi, cât şi pentru avocaţii lor, încercarea de a tergiversa executarea anumitor obligaţii, favorizată în procedura română de existenţa, ca regulă, a dublului grad de jurisdicţie, lipsa unor soluţii alternative de soluţionare a conflictelor, dar şi gradul redus de satisfacţie faţă de calitatea actului de justiţie.

Din totalul de 175.771 hotărâri pronunţate de tribunale în căile de atac au fost pronunţate soluţii de admitere în 54.316 de cauze (30,9%), **ponderea schimbării hotărârilor** fiind de **6 %** (faţă de

[39] Ponderea atacabilității hotărârilor reprezintă procentul hotărârilor judecătoreşti împotriva cărora s-au exercitat căile de atac ordinare prevăzute de lege – apelul și/sau recursul – (inclusiv recursul în materie civilă, calificat de Codul de procedură civilă drept cale extraordinară de atac) din totalul hotărârilor pronunțate.

[40] Indicele de casare (ponderea schimbării hotărârilor) semnifică procentul hotărârilor judecătoreşti care au fost casate,desființate sau modificate în căile de atac din totalul hotărârilor pronunțate.

[41] Prin urmare, peste 80% dintre hotărârile civile pronunțate de judecătorii au rămas irevocabile prin neexercitarea căilor de atac, situație care reprezintă o achiesare tacită a părților față de soluția pronunțată. Totuși, rezultatul se impune a fi ponderat dat fiind faptul că instanțele judecătorești judecă și anumite categorii de cauze necontencioase, precum și unele cauze care au numai formal un caracter contencios (spre pildă, divorțul prin acordul soților).

totalul de 904.959 cauze soluţionate). După cum se poate însă observa, în cea mai mare măsură nemulţumirile justiţiabililor nu au fost confirmate de instanţele care au soluţionat căile de atac.

Distinct pe materii, ponderea schimbării hotărârilor a fost de 5,62% în ceea ce priveşte cauzele civile şi 8,16 % în ceea ce priveşte cauzele penale.

La nivelul tribunalelor civile care funcţionează în România, au fost soluţionate, în cursul anului 2008, în fond şi apel, 324.974 cauze.

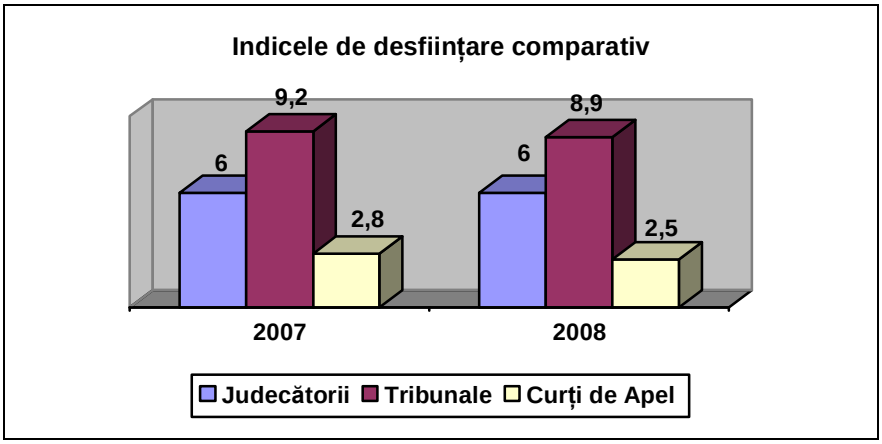
Dintre aceste cauze, 119.458 dosare au fost atacate cu apel sau, după caz, cu recurs la curţile de apel, **ponderea atacabilităţii hotărârilor** fiind de **36,8%**, mai mare faţă de anul 2007 când s-a înregistrat un procent de atacabilitate a hotărârilor de 33,4%. Întocmai ca şi la judecătorii, indicatorul de calitate „atacabilitate" este în creştere.

Din totalul apelurilor şi recursurilor soluţionate de curţile de apel în anul 2008, respectiv 117.022 cauze, un număr de 29.075 apeluri şi recursuri au fost admise (24,8%).

Raportat la numărul total de cauze soluţionate de tribunale, rezultă un **indice de desfiinţare** de **8,9%**.

Totodată, în anul 2008 Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a soluţionat un număr de 14.887 recursuri declarate împotriva hotărârilor pronunţate de curţile de apel în fond sau în apel din care au fost admise un număr de 3.137 (21.07%).

Raportat la numărul total de cauze soluţionate de Curţile de Apel, rezultă un **indice de desfiinţare** de **2,5 %** (număr hotărâri de admitere a recursurilor raportat la număr total hotărâri pronunţate de curţile de apel).

Potrivit răspunsurilor transmise de către curţile de apel la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, principalele cauze care au provocat desfiinţarea hotărârilor judecătoreşti în căile de atac sunt următoarele: interpretarea greşită a legii de către completul de judecată de la instanţa inferioară într-o chestiune de practică neunitară sau cu privire la care în doctrină subzistă interpretări diferite, casarea hotărârii de fond pe elemente de apreciere (individualizarea pedepsei, însă în interiorul limitelor impuse de lege, stabilirea modalităţii de executare etc.) şi netemeinicia hotărârii de fond, cauzată de aprecierea greşită a probelor/neadministrarea întregului material probatoriu care se impunea în cauză de către completul de la instanţa inferioară.

În opinia celor intervievaţi, o altă cauză ar fi netemeinicia hotărârii de fond, provocată de lipsa de diligenţă a părţii în administrarea cauzei (ignorarea obligaţiilor procedurale, nepropunerea sau nefurnizarea de mijloace de probă pertinente), iar un număr mai mic de respondenţi a apreciat că desfiinţarea hotărârilor judecătoreşti în căile de atac a fost determinată de apariţia, după pronunţarea hotărârii de fond, a unei decizii privind soluţionarea unui recurs în interesul legii, a unei decizii de neconstituţionalitate sau a unei decizii a Curţii Europene a Drepturilor Omului etc. prin care se impune o soluţie contrară; de nelegalitatea hotărârii de fond, ca urmare a încălcării unor condiţii de formă (spre exemplu, nesemnarea minutei de către judecătorul de fond, lipsa încheierii de amânare a pronunţării în cauză etc.), precum şi de netemeinicia hotărârii de fond, datorată administrării în calea de atac a unor probe noi, neavute în vedere la fond, fără culpa judecătorului.

Ca măsură în scopul unificării practicii judiciare, art. 26 [1] din Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, prevede că la nivelul fiecărei secţii sau, după caz, al fiecărei instanţe, acolo unde nu sunt organizate secţii, se organizează întâlniri lunare ale judecătorilor, în care vor fi discutate problemele de drept care au condus la pronunţarea unor soluţii diferite.

Potrivit răspunsurilor judecătorilor la chestionar, la un număr semnificativ de instanţe au avut loc, în cursul anului 2008, cu o frecvenţă cel puţin lunară, întâlniri ale judecătorilor din cadrul acestora în vederea dezbaterii motivelor de casare şi a stabilirii măsurilor adecvate care se impun, în vederea diminuării numărului de hotărâri judecătoreşti desfiinţate în căile de atac. Un număr mai redus de instanţe a învederat că au fost organizate astfel de întâlniri cu o frecvenţă cel puţin trimestrială.

3.4.2. Indici de calitate ai activităţii parchetelor

A. Modul de repartizare a cauzelor

În conformitate cu dispoziţiile art. 95 alin. 3 din Legea nr. 303/2004 conducătorul fiecărui parchet repartizează dosarele procurorilor, ţinând cont de specializarea acestora şi în conformitate cu

dispoziţiile art. 73 pct. 34 şi art. 82 pct. 23 din Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, aprobat prin Ordinul Ministrului Justiţiei nr. 529/C/21.02.2007 dosarele se repartizează procurorilor ţinând cont, în principal, de următoarele criterii: specializarea, aptitudinile, experienţa, numărul de dosare aflate în lucru şi gradul lor de complexitate, specificul fiecărui caz în parte, cazurile de incompatibilitate şi conflict de interese, precum şi alte situaţii deosebite.

În urma evaluării răspunsurilor procurorilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare raportului, într-o pondere cvasiunanimă opinia parchetelor este aceea că repartizarea cauzelor trebuie realizată după criterii obiective.

Alte criterii avute în vedere la repartizarea cauzelor, în cadrul parchetelor, în afara celor prevăzute de lege şi regulamente se referă la principiul continuităţii în soluţionarea cauzelor, la sectorizarea activităţii în compartimente de urmărire penală, supravegherea urmăririi penale şi judiciare, în funcţie de zona supravegheată etc.

B. Date privind durata de soluţionare a cauzelor

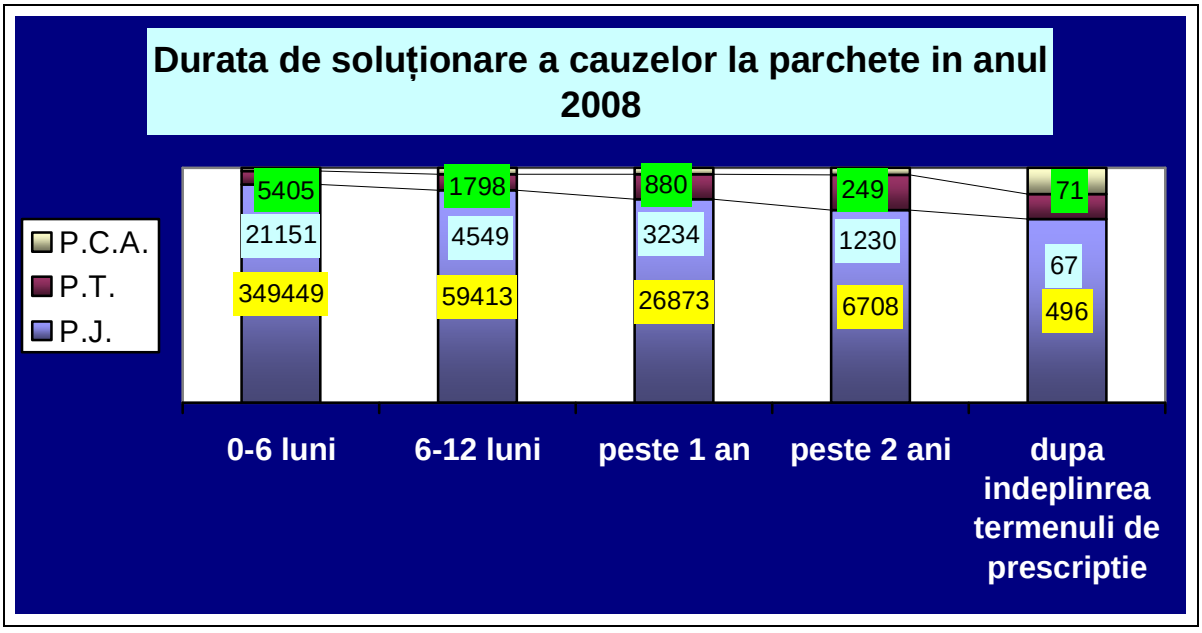
Se impune luarea în considerare sub acest aspect a specificului activităţii parchetelor, care face dificilă circumscrierea cu exactitate a noţiunii de „cauză aflată pe rolul parchetelor", precum şi împrejurarea că „soluţionarea" unei cauze la nivelul parchetelor este o noţiune relativă, cât timp de cele mai multe ori finalizarea cauzei se face prin emiterea rechizitoriului, care presupune de fapt continuarea procedurii judiciare în faţa instanţei. De asemenea, soluţiile „definitive", spre exemplu neînceperea/scoaterea de sub urmărire penală, pot fi infirmate potrivit legii sau atacate prin plângere în faţa instanţei.

Începând cu anul 2007, la nivelul datelor statistice prelucrate de parchete se calculează cu exactitate durata cauzelor, datele aferente perioadei de referinţă-anul 2008 fiind relevate în cadrul tabelului următor:

Durata estimativă de soluţionare a cauzelor la nivelul parchetelor

Unitatea	Total cauze soluţionate	Până în 6 luni de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 6 luni de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 1 an de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 2 an de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	După împlinirea termenului de prescripţie (fără cauze cu A.N.)

Parchetele de pe lângă judecătorii	442.939	349.449	59.413	26.873	6.708	496
Parchetele de pe lângă Tribunale	30.798	21.151	4.549	3.234	1.230	67
Parchetele de pe lângă curţile de apel	8.403	5.405	1.798	880	249	71

În ceea ce priveşte timpul de soluţionare a diverselor memorii, acesta a fost calculat la o medie de 30 de zile, iar pentru lucrările de analiză, studii şi documentare până la câteva săptămâni.

Pentru recursurile în interesul legii timpul determinat a fost de aproximativ 3 luni.

Din răspunsurile transmise de parchetele de pe lângă curţile de apel la chestionarele aferente colectării unor date necesare redactării prezentului raport rezultă, în principal, următoarele aspecte:

- 12,5% dintre parchete au apreciat că prin modificările legislative operate în cursul anului 2008 s-a provocat creşterea duratei de soluţionare a cauzelor – în special prin Legea nr. 57/2008, în timp de 87,5% dintre parchete nu au putut estima impactul acestora;

- diminuarea duratei de soluţionare a cauzelor depinde, în principal, de modul în care fiecare procuror „administrează" cauzele care îi sunt repartizate (43,75%), de măsuri administrative luate la nivelul parchetului – monitorizarea dosarelor restante, buna gestionare a resurselor umane şi materiale disponibile (31,25%), precum şi de efectuarea unor ajustări legislative (25%);

- în condiţii de cvasiunanimitate parchetele au apreciat că actuala durată medie de soluţionare a cauzelor la nivelul parchetelor este rezonabilă, în funcţie de condiţiile concrete de funcţionare a sistemului judiciar şi, în particular, ale parchetului unde îşi desfăşoară activitatea;

- factorii care influenţează în cea mai mare măsură, în mod negativ, durata de soluţionare a cauzelor la nivelul parchetului sunt de natură obiectivă – modificări legislative, precum schimbările în materie de competenţă, condiţiile materiale – supraîncărcarea parchetului, existenţa a numeroase posturi de procuror sau personal auxiliar vacante (81,25%), factori imputabili unor participanţi la procedura judiciară – experţi, medici legişti (12,5%), dar şi factori ţinând de conduita procesuală necorespunzătoare a părţilor, avocaţilor (6,15%).

C. Ponderea cauzelor restituite definitiv de către instanţele de judecată în vederea refacerii sau completării urmăririi penale şi ponderea inculpaţilor achitaţi definitiv din totalul trimişilor în judecată

La nivelul parchetelor, principalii indici calitativi privind activitatea desfăşurată, din punct de vedere statistic, se referă la numărul şi ponderea inculpaţilor achitaţi în mod definitiv de către instanţele de judecată, precum şi la numărul şi ponderea cauzelor restituite de instanţe în vederea refacerii sau completării urmăririi penale.

Sub primul aspect, în cursul anului 2008 au fost trimişi în judecată 45.073 de inculpaţi, dintre care au fost achitaţi definitiv de către instanţele de judecată un număr de 1.182 (rezultând o **pondere a inculpaţilor achitaţi definitiv din totalul inculpaţilor trimişi în judecată de 2,6%, comparativ cu 2,5% în anul 2007**). Pentru obţinerea unui rezultat relevant, din numărul total al inculpaţilor achitaţi se impune a fi dedus cel al inculpaţilor achitaţi definitiv ca urmare a aplicării art.18[1] din Codul penal, respectiv ca urmare a împrejurării ca fapta săvârşită, deşi de natură penală, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracţiuni[42]. În cursul anului 2008 au fost achitaţi pentru acest motiv 525 inculpaţi,

[42] Această deducere se justifică prin faptul că aplicarea art.18[1] Cod penal constituie o chestiune de apreciere judiciară, considerată neimputabilă magistratului. În astfel de cazuri, sunt întrunite toate condiţiile formale care ar impune angajarea răspunderii penale şi aplicarea unei pedepse: fapta săvârşită de inculpat este pe deplin probată, această faptă este prevăzută de legea penală şi a fost săvârşită cu forma de vinovăţie impusă de lege. Totuşi, răspunderea penală nu va fi angajată întrucât, în conţinutul său concret, fapta este în mod evident lipsită de importantă, atingerea adusă valorii sociale ocrotite prin norma penală fiind minimă. Ca urmare, în locul condamnării la o pedeapsă penală se va pronunţa achitarea, aplicându-i-se însă inculpatului, obligatoriu, o sancţiune cu caracter administrativ, dintre cele prevăzute de lege.

rămânând un număr de 657 inculpaţi care au fost achitaţi definitiv pentru una dintre celelalte cauze prevăzute de lege (rezultând o **pondere în totalul achitaţilor definitiv de 1,45%).**

În ipoteza particulară a cauzelor pentru care urmărirea penală se face obligatoriu de către procuror (urmărire penală proprie) au fost achitaţi definitiv 146 de inculpaţi, dintre care 18 în temeiul art.18^1 Cod penal.

În cursul anului 2008 au fost **restituite definitiv** de către instanţele de judecată, în vederea refacerii sau completării urmăririi penale, un număr de **139 de cauze** din totalul de **34.236** cauze soluţionate prin rechizitoriu **(0,4%, comparativ cu 0,35% în anul 2007),** dintre acestea 38 de cauze privind cazuri de urmărire penală proprie.

În urma evaluării răspunsurilor date de procurori la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, principalele cauze pentru care au fost înregistrate soluţii de restituire şi achitare definitivă au fost: aprecierea diferită a pericolului social al faptei de către instanţa care a pronunţat soluţia, faţă de aprecierea procurorului şi netemeinicia soluţiei datorată administrării, în faza de judecată, a unor probe noi, fără culpa procurorului (proporţie de 88,5% din răspunsuri).

Punctaj mai redus a fost obţinut de cauze referitoare la nelegalitatea soluţiei, ca urmare a încălcării unor condiţii de formă (3%), interpretarea greşită a legii de către procuror, într-o chestiune de practică neunitară sau cu privire la care în doctrină subzistă interpretări diferite (3%), apariţia după trimiterea în judecată a unei decizii privind soluţionarea unui recurs în interesul legii, a unei decizii de neconstituţionalitate sau a unei decizii a Curţii Europene a Drepturilor Omului etc. prin care se impune o soluţie contrară (1,5%), netemeinicia soluţiei datorată aprecierii greşite a probelor de către procuror, sau a omisiunii procurorului de a administra toate probele necesare (4%).

Cele mai frecvente cauze pentru infirmările de soluţie au fost: aprecierea diferită a pericolului social al faptei, insuficienţa probatorului administrat, evaluarea greşită a probelor, nelegalitatea soluţiilor procurorilor, aprecierea diferită a probelor, interpretarea greşită a legii, neadministrarea unor probe utile şi pertinente etc.

Cauzele frecvente pentru admiterea plângerilor împotriva soluţiilor procurorilor au fost cele privind interpretarea diferită a probelor făcute de procuror şi instanţă, suplimentarea probatoriului de către părţi în instanţă, acte de cercetare incomplete, omisiunea de a se pronunţa asupra tuturor faptelor sesizate şi asupra tuturor făptuitorilor.

În vederea dezbaterii motivelor de restituire şi achitare, de admitere a plângerilor împotriva soluţiilor procurorilor şi a infirmărilor precum şi a stabilirii măsurilor adecvate care se impun în vederea diminuării numărului acestora au avut loc întruniri ale colectivelor de procurori, cu o frecvenţă cel puţin lunară în cazul a 62,5% dintre parchete şi cu o frecvenţă cel puţin trimestrială în cazul a 37,5 % dintre parchete.

3.5. Măsuri pentru unificarea practicii judiciare

3.5.1. Rolul fundamental al Înaltei Curți de Casație şi Justiție în unificarea practicii judiciare. Recursul în interesul legii

Instabilitatea şi incoerența legislativă, modificările la intervale de timp foarte scurte a unor legi, necorelarea actelor normative şi a instituţiilor de drept fundamentale, adoptarea unor reglementări conjuncturale, elaborarea de acte normative incomplete şi contradictorii reprezintă vulnerabilităţile cele mai grave ale sistemului nostru judiciar generatoare de practică judiciară neunitară.

Una dintre principalele deficiențe cu care se confruntă sistemul judiciar român, cu incidență asupra calității actului de justiție şi a credibilității justiției, este practica judiciară neunitară. Pentru remedierea acestei situaţii şi pentru asigurarea securităţii raporturilor juridice, în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, au fost avute în vedere următoarele măsuri: aplicarea mecanismelor procedurale existente, respectiv promovarea recursurilor în interesul legii şi îmbunătăţirea accesului magistraţilor la jurisprudență şi la Monitorul Oficial, în principal prin conectarea instanţelor la bazele de date specifice, precum şi prin publicarea pe paginile de Internet ale acestora a jurisprudenței relevante.

Interpretarea şi aplicarea unitară a legilor pe întreg teritoriul ţării de către instanțele de judecată constituie premisa esențială pentru realizarea actului de justiție la parametrii de calitate şi de eficiență care să asigure garantarea securității juridice a persoanelor şi bunurilor acestora.

Activitatea de înfăptuire a justiției presupune interpretarea şi aplicarea legilor de către instanţele judecătoreşti în cauzele deduse judecății. Interpretând şi aplicând legea în cauzele deduse judecăţii, instanțele de judecată nu fac altceva decât înfăptuiesc justiția. Calitatea actului de înfăptuire a justiției depinde de interpretarea şi aplicarea corectă a legii într-un cadru unitar, care presupune existența unei practici judiciare unitare.

În conformitate cu prevederile art. 126 alin. (3) din Constituția României, „Înalta Curte de Casație şi Justiție asigură interpretarea şi aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătoreşti, potrivit competenței sale.”

În prezent principala modalitate de unificare a jurisprudenței o constituie recursul în interesul legii reglementat de dispozițiile art. 329 din Codul de procedură civilă (în materie civilă) şi de art. 414^2 din Codul de procedură penală(în materie penală).

Astfel, potrivit art. 329 din Codul de procedură civilă, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, precum şi colegiile de conducere ale curților de apel au dreptul, pentru a se asigura interpretarea şi aplicarea

unitară a legii pe întreg teritoriul României, să ceară Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să se pronunţe asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanţele judecătoreşti.

Deciziile prin care se soluționează sesizările se pronunţă de Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Soluţiile se pronunţă numai în interesul legii, nu au efect asupra hotărârilor judecătoreşti examinate şi nici cu privire la situaţia părţilor din acele procese. Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanţe.

Potrivit art. 414[2] din Codul de procedură penală, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, direct, sau ministrul justiţiei, prin intermediul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, precum şi colegiile de conducere ale curţilor de apel şi ale parchetelor de pe lângă acestea *au obligaţia*, pentru a asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legilor penale şi de procedură penală pe întreg teritoriul ţării, să ceară Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să se pronunţe asupra chestiunilor de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanţelor judecătoreşti[43].

Cererile de recurs în interesul legii se soluționează de Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, care se pronunţă prin decizie. Deciziile se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, precum şi pe pagina de internet a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie. Acestea se aduc la cunoştinţă instanţelor şi de Ministerul Justiţiei.

De lege lata, este reglementată şi situaţia în care o secţie a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudenţe[44].

În cursul anului 2009 Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a soluționat **46 de recursuri în interesul legii.**

Prezentarea pe scurt a problemelor de drept examinate prin deciziile de recurs în interesul legii[45]

Decizia nr. 1 (21.01.2008)

---

43 Aşadar, se poate constata că în timp ce în materie civilă, colegiile de conducere ale curţilor de apel au dreptul de a sesiza Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanţelor judecătoreşti, în materie penală, colegiile de conducere ale curţilor de apel şi ale parchetelor de pe lângă curţile de apel au obligaţia de a proceda în acest mod, soluţia legislativă de dată recentă – introdusă prin Legea nr. 356/2006 – fiind o măsură în sprijinul unificării practicii judiciare.

44 Astfel, potrivit dispoziţiilor art. 26 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, dacă o secţie a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudenţe, întrerupe judecata şi sesizează Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, care judecă cu citarea părţilor din dosarul a cărui judecată a fost întreruptă. După ce Secţiile Unite s-au pronunţat asupra sesizării privind schimbarea jurisprudenţei, judecata continuă.

45 Sunt prezentate în rezumat recursurile în interesul legii al căror dispozitiv a fost publicat pe pagina de internet a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie până la momentul finalizării raportului.

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În aplicarea dispoziţiilor art.189 alin.1-3 din Codul penal privind lipsirea de libertate în mod ilegal, prin răpire şi ale art.12 alin.1 şi art.13 alin.2 din Legea nr. 687/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane stabileşte:

1. Fapta persoanei care recrutează, transportă, transferă, cazează sau primeşte o altă persoană pe care a lipsit-o de libertate, prin răpire, în scopul exploatării constituie infracţiunea complexă de trafic de persoane prevăzută de art.12 alin.1 din Legea nr. 687/2001, nefiind incidente şi dispoziţiile art.189 alin.1-3 din Codul penal.

2. Aceeaşi faptă de recrutare, transferare, transportare, găzduire sau primirea unui minor lipsit de libertate, prin răpire, în scopul exploatării acestuia constituie infracţiunea de trafic de minori prevăzută de art.13 alin.2 din Legea nr. 687/2001, nefiind incidente dispoziţiile de drept comun ale art.189 alin.3 Cod penal.

Decizia nr. 2 (21.01.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În situaţia existenţei unui prim act de tăinuire, urmat de o altă acţiune a aceluiaşi tăinuitor care promite că va asigura valorificarea în continuare şi a altor bunuri sustrase, sunt întrunite elementele constitutive ale complicităţii la infracţiunea de furt în formă simplă sau continuată, după caz, în concurs real cu infracţiunea de tăinuire, chiar dacă promisiunea anticipată de tăinuire a bunurilor nu a fost îndeplinită.

Decizia nr. 3 (21.01.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În vederea interpretării şi aplicării unitare a dispoziţiilor art.108 din Legea nr. 302/2004, sintagma „care se emit ulterior intrării sale în vigoare” din conţinutul acestui text de lege se referă la mandatele europene de arestare emise de autorităţile române după data de 1 ianuarie 2007 iar nu la cele emise de autorităţile străine şi transmise României spre executare.

În consecinţă, cererile de executare a mandatelor europene de arestare emise de autorităţile competente ale unui stat membru solicitant şi transmise spre executare autorităţilor judiciare române sunt admisibile.

Decizia nr. 4 (21.01.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Fapta de omisiune în tot sau în parte, ori evidenţierea, în actele contabile ori înalte documente legale, a operaţiunilor comerciale efectuate sau a veniturilor realizate, ori, evidenţierea în actele contabile sau alte documente legale, a cheltuielilor care nu au la bază operaţiuni reale ori evidenţierea altor operaţiuni fictive, constituie infracţiunea complexă de evaziune fiscală prevăzută de art.9 alin.1 lit. b şi c din Legea nr. 241/2005 (fost art.11 lit. c, fost art.13 din Legea nr. 87/1994), nefiind incidente dispoziţiile art.43 (fost at.37, fost art.40) din Legea nr. 82/1991 – Legea contabilităţii, raportat la art.289 din Codul Penal, aceste activităţi fiind cuprinse în conţinutul constitutiv al laturii obiective a infracţiunii de evaziune fiscală.

Decizia nr. 5 (21.01.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile Legii nr. 85/1992 privind vânzarea de locuinţe şi spaţii cu altă destinaţie construite din fondurile statului şi din fondurile unităţilor economice sau bugetare de stat, republicată, sunt aplicabile şi în cazul contractelor de închiriere încheiate după data intrării în vigoare a acestui act normativ.

Decizia nr. 6 (21.01.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art.237 alin.5 din Legea nr. 31/1990 privind societăţile comerciale, republicată, se interpretează în sensul că:

Hotărârea prin care s-a respins cererea de dizolvare a unei societăţi comerciale poate fi atacată cu recurs în condiţiile prevăzute de acest text de lege.

Decizia nr. 7 (21.01.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Organizaţiile sindicale din unitate sunt reprezentative dacă îndeplinesc în mod alternativ, fie condiţiile prevăzute de art.17 alin.1 lit.c din legea nr. 130/1996, republicată, privind contractul colectiv de munca, respectiv, să aibă statut legal de organizaţie sindicală şi numărul de membrii ai sindicatului să reprezinte cel puţin o treime din numărul salariaţilor unităţii, fie condiţia prevăzută de art.18 alin.3 teza finală, din lege, în sensul de a fi afiliate la o organizaţie sindicală reprezentativă.

Decizia nr. 8 (21.01.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În cazul faptelor săvârşite sub imperiul Legii nr. 87/1994 şi a judecării lor după intrarea în vigoare a Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea şi combaterea evaziunii fiscale, pot beneficia de cauzele de impunitate sau de reducere a pedepsei reglementate de art.10 din această lege numai cei în sarcina cărora s-a reţinut, prin aplicarea art.13 din Codul penal, săvârşirea unei infracţiuni fiscale prevăzută de art.9 din Legea nr. 241/2005.

Decizia nr. 9 (18.02.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 264 alin. 3 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că, rechizitoriul trebuie să conţină menţiunea „verificat sub aspectul legalităţii şi temeiniciei".

Lipsa acestei menţiune atrage neregularitatea actului de sesizare, în condiţiile art. 300 alin. 2 din Codul de procedură penală, în sensul că ea poate fi înlăturată, după caz, fie de îndată, fie prin acordarea unui termen în acest scop.

Decizia nr. 10 (18.02.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 284 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că, termenul de 2 luni pentru introducerea plângerii prealabile, în cazul infracţiunilor continue sau continuate, curge de la data la care persoana vătămată sau persoana îndreptăţită a reclama a ştiut cine este făptuitorul.

Decizia nr. 11 (18.02.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Măsurile preventive ale obligării de a nu părăsi localitatea sau ţara, luate în cursul urmăririi penale de judecător, prin aplicarea dispoziţiilor art. 146 alin. 11^1 din Codul de procedură penală şi, respectiv art. 149^1 alin. 12 din acelaşi cod se prelungesc de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în condiţiile art. 145 alin. 2 din Codul de procedură penală şi, respectiv art. 145^1 alin. 2 din Codul de procedură penală.

Decizia nr. 12 (18.02.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Modificarea, în sensul majorării preţului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, intervenită ulterior comiterii faptei conduce, în cazul infracţiunilor ce aduc atingere fondului forestier, la lipsa unuia din elementele constitutive ale infracţiunii, ceea ce atrage incidenţa dispoziţiilor art. 10 lit. d din Codul de procedură penală.

Decizia nr. 13 (18.02.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În interpretarea dispoziţiilor art. 162 din Codul de procedură penală cu referire la art. 114 din Codul penal stabileşte că:

În cazul în care procurorul a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului sau inculpatului, pe motiv de iresponsabilitate, iar faţă de acesta, în cursul urmăririi penale, nu a fost luată în mod provizoriu măsura internării medicale, această măsură se dispune de instanţa de judecată, la sesizarea procurorului.

Decizia nr. 14 (18.02.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 1 alin. 1 şi 2 din Legea nr. 142/1998 se interpretează în sensul că alocaţia individuală de hrană sub forma tichetelor de masă nu se poate acorda judecătorilor, procurorilor, personalului auxiliar de specialitate şi funcţionarilor publici, iar pentru personalul contractual din cadrul instanţelor şi parchetelor, aceste beneficii nu reprezintă un drept, ci o vocaţie, ce se poate realiza doar în condiţiile în care angajatorul are prevăzute în buget sume cu această destinaţie şi acordarea acestora a fost negociată prin contractele colective de muncă.

Decizia nr. 15 (18.02.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 121 alin. 1 din Codul de procedură civilă se interpretează în sensul că, sunt aplicabile şi la judecata în primă instanţă a cererilor privitoare la procedurile necontencioase, cu excepţia cazurilor când legea dispune altfel.

Decizia nr. 16 (18.02.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 5 alin. 1 pct. II, art. 94 alin. 1 lit. d din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale, modificată şi completată, raportate la dispoziţiile art.

36 din Legea nr. 393/2004 privind statutul aleşilor locali, modificată şi completată, se interpretează în sensul că:

Persoanele alese în funcţii de consilieri locali pot cumula pensia de invaliditate gradul II cu indemnizaţia corespunzătoare funcţiei elective.

Decizia nr. 17 (10.03.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

1. Raportul sexual săvârşit în realizarea aceleiaşi rezoluţii infracţionale, atunci când victima este membru al familiei, prin constrângerea acesteia sau profitând de imposibilitatea ei de a se apăra ori de a-şi exprima voinţa, atât înainte cât şi după ce aceasta a împlinit 15 ani, întruneşte elementele constitutive ale infracţiunii de viol prevăzută de art. 197 alin. 1 raportat la alin. 2 lit. b^1 şi alin. 3 teza I, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal.

2. Infracţiunea de viol, în modalitatea raportului sexual, prevăzută de art. 197 alin. 1 din Codul penal raportat la alin. 2 lit. b^1 şi alin. 3 teza I din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal se va reţine în concurs cu infracţiunea de incest prevăzută de art. 203 din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal.

Decizia nr. 18 (10.03.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 140^2 din Codul de procedură penală corelate cu dispoziţiile art. 140^3 din acelaşi cod se interpretează în sensul că:

Încheierile prin care, fie judecătorul, fie instanţa de judecată în cursul urmăririi penale admite plângerea împotriva ordonanţei procurorului prin care se dispune luarea, prelungirea, revocarea măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea prevăzută de art. 145 din Codul de procedură penală ori a măsurii preventive a obligării de a nu părăsi ţara prevăzută de art. 145^1 din Codul de procedură penală sunt supuse căii ordinare de atac a recursului, în condiţiile art. 140^3 din Codul de procedură penală.

Decizia nr. 19 (10.03.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 90 alin. 1 din Legea nr. 302/2004 se interpretează în sensul că:

Termenul de cel mult 48 de ore pentru audierea persoanei solicitate se va stabili prin aceeaşi încheiere, prin care s-a dispus măsura arestării.

Decizia nr. 20 (10.03.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Sintagma „infracţiuni săvârşite cu intenţie care au avut ca urmare moartea unei persoane" conţinută în dispoziţiile art. 76 alin. 2 din Codul penal se interpretează în sensul că aceasta se referă la orice infracţiune a cărei formă de vinovăţie este praeterintenţia.

Decizia nr. 21 (10.03.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 47 din Legea nr. 50/1996, privind salarizarea şi alte drepturi ale personalului din organele autorităţii judecătoreşti, republicată.

Constată că judecătorii, procurorii, magistraţii-asistenţi precum şi personalul auxiliar de specialitate au dreptul la un spor de 50% pentru risc şi suprasolicitare neuropsihică, calculat la indemnizaţia brută lunară, respectiv salariul de bază brut lunar şi după intrarea în vigoare a O.G. nr. 83/2000, aprobată prin Legea nr. 334/2001.

Decizia nr. 22 (12.05.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În aplicarea dispoziţiilor art. 48 alin. 1 lit. a) teza a II-a din Codul de procedură penală judecătorul care a soluţionat în cursul urmăririi penale propunerea de arestare preventivă nu devine incompatibil să soluţioneze ulterior, în aceeaşi cauză cereri care au ca obiect prelungirea arestării preventive.

Decizia nr. 23 (12.05.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 40 şi 41 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 92/2004 privind reglementarea drepturilor salariale şi a altor drepturi ale funcţionarilor publici pe anul 2005, aprobată prin Legea nr. 76/2005, art. 42 din Ordonanţa Guvernului nr. 2/2006 privind reglementarea drepturilor salariale şi a altor drepturi ale funcţionarilor publici pentru anul 2006, aprobată prin Legea nr. 417/2006 şi art. 41 din Ordonanţa de Guvern nr. 6/2007 privind unele măsuri de reglementare a drepturilor salariale şi a altor drepturi ale funcţionarilor publici până la intrarea în vigoare a legii privind sistemul unitar de salarizare şi alte drepturi ale funcţionarilor publici, precum şi creşterile salariale care se acordă funcţionarilor publici în anul 2007, aprobată prin Legea nr. 232/2007, se interpretează în sensul că:

Funcţionarii publici din cadrul instanţelor şi parchetelor nu beneficiază de drepturile băneşti reglementate de legislaţia specifică personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanţelor şi al parchetelor de pe lângă acestea.

Decizia nr. 24 (12.05.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 19 alin. 3 din Legea nr. 50/1996 privind salarizarea şi alte drepturi ale personalului din organele autorităţii judecătoreşti, republicată, şi ale art. 3 alin. 8 din Ordonanţa Guvernului nr. 8/2007 privind salarizarea personalului din cadrul instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea, precum şi din cadrul altor unităţi din sistemul justiţiei, se interpretează în sensul că, îndemnizaţia lunară de 10% din salariul de bază nu se cuvine decât categoriilor de grefieri expres şi limitativ prevăzute de normele mai sus menţionate.

Decizia nr. 25 (02.06.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 159 alin. 8 fraza a II-a din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că:

1. Sintagma folosită de legiuitor „înainte de expirarea duratei arestării preventive dispusă anterior încheierii atacate” are caracter imperativ şi nu de recomandare.

2. Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus admiterea sau respingerea propunerii de prelungire a măsurii arestării preventive va fi soluţionat întotdeauna înainte de expirarea duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate.

Decizia nr. 26 (02.06.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În cazul soluţiei de admitere a plângerii împotriva rezoluţiilor sau ordonanţelor procurorului de netrimitere în judecată întemeiată pe dispoziţiile art. 278^1 alin. 8 lit. b din Codul de procedură penală, menţiunile privind faptele, împrejurările ce urmează a fi constatate şi mijloacele de probă se vor indica numai în considerentele hotărârii.

Decizia nr. 27 (02.06.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

1. Instanţa investită cu soluţionarea plângerii formulată în temeiul art. 278[1] din Codul de procedură penală, în cazul retragerii acesteia de către persoana vătămată sau persoana ale cărei interese legitime au fost vătămate, urmează să ia act de această manifestare de voinţă.

2. Hotărârea astfel pronunţată nu este supusă niciunei căi de atac.

Decizia nr. 28 (02.06.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În aplicarea dispoziţiilor art. 385[9] din Codul de procedură penală, după abrogarea punctului 17[1] prin Legea nr. 356/2006, judecarea recursurilor declarate cu privire la latura civilă, împotriva deciziilor pronunţate în apel se va face în conformitate cu dispoziţiile art. 385[9] alin. 2 din Codul de procedură penală, cazurile de casare urmând a fi analizate în concret, în funcţie de modul de rezolvare a laturii civile.

Decizia nr. 29 (02.06.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În interpretarea dispoziţiilor art. 78 alin. 1 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 195/2002, astfel cum a fost aprobată prin Legea nr. 49/2006, instanţa investită cu judecarea acţiunii penale în cazul infracţiunii de conducere a unui autovehicul pe drumurile publice de către o persoană fără a poseda permis de conducere nu va soluţiona şi acţiunea civilă exercitată de proprietarul sau deţinătorul autoturismului avariat sau distrus în timpul săvârşirii infracţiunii rutiere.

Decizia nr. 30 (02.06.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 66[1] alin. 1 din Legea nr. 302/2004, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 224/2006 se interpretează în sensul că emiterea mandatului de urmărire internaţională în vederea extrădării nu presupune întocmirea unei încheieri, nefiind o procedură jurisdicţională.

Decizia nr. 31 (02.06.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 483 alin. 3 raportat la art. 485 alin. 1 şi 2 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că, în cazul în care inculpatul minor la data săvârşirii faptei, a devenit major, indiferent de momentul intervenirii majoratului, judecata va avea loc în şedinţă nepublică.

Decizia nr. 32 (09.06.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 1 pct. 1, art. 2 pct. 1 lit. a şi b şi art. 282^1 alin. 1 din Codul de procedură civilă, se interpretează în sensul că, în vederea determinării competenţei materiale de soluţionare în primă instanţă şi a căilor de atac, sunt evaluabile în bani litigiile civile şi comerciale având ca obiect constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept patrimonial, constatarea nulităţii, anularea, rezoluţiunea, rezilierea unor acte juridice privind drepturi patrimoniale, indiferent dacă este formulat petitul accesoriu privind restabilirea situaţiei anterioare.

Decizia nr. 33 (09.06.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la acţiunile întemeiate pe dispoziţiile dreptului comun, având ca obiect revendicarea imobilelor preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, formulate după intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2001 şi soluţionate neunitar de instanţele judecătoreşti, au stabilit că:

Concursul dintre legea specială şi legea generală se rezolvă în favoarea legii speciale, conform principiului *specialia generalibus derogant*, chiar dacă acesta nu este prevăzut expres în legea specială.

În cazul în care sunt sesizate neconcordanţe între legea specială (Legea nr. 10/2001) şi Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, convenţia are prioritate. Această prioritate poate fi dată în cadrul unei acţiuni în revendicare, întemeiată pe dreptul comun, în măsura în care, astfel, nu s-ar aduce atingere unui alt drept de proprietate ori securităţii raporturilor juridice.

Decizia nr. 34 (22.09.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În interpretarea dispoziţiilor art. 132 din Codul penal, în cazul infracţiunilor pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale este condiţionată de introducerea unei plângeri prealabile de către persoana vătămată şi asistenţa juridică este obligatorie, potrivit art. 171 alin. 2 şi 3 din Codul de procedură penală, instanţa dispune încetarea procesului penal ca urmare a împăcării părţilor numai în prezenţa apărătorului ales sau a apărătorului din oficiu.

Decizia nr. 35 (22 septembrie 2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În ipoteza în care obiectul material al infracţiunii de profanare de morminte prevăzută de art. 319 din Codul penal este un cadavru, iar inculpatul, prin dezmembrarea ori incendierea cadavrului

urmăreşte ascunderea faptei de omor comisă anterior, se vor reţine în concurs real infracţiunea de omor şi infracţiunea de profanare de morminte.

Decizia nr. 36 (22.09.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile Legii nr. 543/2002, privind graţierea unor pedepse şi înlăturarea unor măsuri şi sancţiuni, nu sunt aplicabile pedepselor stabilite pentru infracţiunile privind regimul vamal prevăzute de art. 72 şi art. 73 din Legea nr. 30/1978, cu aplicarea art. 13 din Codul penal.

Decizia nr. 37 (22.09.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În interpretarea dispoziţiilor art. 306 din Codul penal, infracţiunile de lovire sau alte violenţe prevăzute de art. 180 din Codul penal, vătămare corporală prevăzută de art. 181 din Codul penal şi lipsire de libertate în mod ilegal prevăzută de art. 189 din Codul penal, după caz se vor reţine în concurs ideal cu infracţiunea de rele tratamente aplicate minorului, în cazul faptei părintelui sau persoanei căreia minorul i-a fost încredinţat spre creştere şi educare, care abuzează de autoritatea sa şi contrar intereselor minorului, exercită acte de violenţă sau lipsire de libertate împotriva acestuia, cu intenţia de a-i produce suferinţe, vătămări fizice sau morale şi care au pus în primejdie gravă dezvoltarea fizică, intelectuală sau morală a minorului.

Decizia nr. 38 (22.09.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 10 din Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri se interpretează în sensul că:

Fapta de organizare, conducere sau finanţare a acţiunilor prevăzute de art. 2 - 9 din Legea nr. 143/2000 constituie o infracţiune distinctă şi nu o formă agravată a infracţiunilor prevăzute de art. 2 - 9 din aceeaşi lege.

Decizia nr. 39 (22.09.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 81 alin. 1 din Legea nr. 302/2004, privind cooperarea judiciară internaţională în materie penală, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 224/2006 se interpretează în sensul că:

Emiterea mandatului european de arestare nu presupune întocmirea unei încheieri, nefiind o procedură jurisdicţională.

Decizia nr. 40 (22.09.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Dispoziţiile art. 77 alin. (2) raportat la art. 43 alin. (1) şi alin. (2) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale, se interpretează în sensul că stagiul complet de cotizare utilizat la determinarea punctajului mediu anual pentru persoanele ale căror drepturi de pensie s-au deschis în intervalul 1 iulie 1977 – 31 martie 2001 şi care şi-au desfăşurat activitatea în grupe speciale de muncă este cel reglementat de art. 14 din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat şi asistenţă socială.

Decizia nr. 41 (22.09.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În litigiile dintre personalul medical şi unităţile sanitare, având ca obiect plata unor sume de bani reprezentând drepturi salariale, casele de asigurări sociale de sănătate nu au calitate procesuală pasivă.

Decizia nr. 42 (13.10.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În cazul în care instanţa este învestită prin acelaşi act de sesizare cu judecarea a două infracţiuni intenţionate, săvârşite de acelaşi inculpat, din care, una anterior şi cealaltă ulterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei, sunt aplicabile exclusiv dispoziţiile art. 85 din Codul penal.

Pedeapsa ce va fi executată urmează a fi determinată astfel:

- se vor aplica pedepse pentru fiecare din cele două infracţiuni deduse judecăţii;

- se va dispune anularea suspendării condiţionate a executării pedepsei pronunţate anterior;

- se va contopi, potrivit regulilor de la concursul de infracţiuni, pedeapsa a cărei executare a fost iniţial suspendată condiţionat cu pedeapsa care a atras anularea acesteia, putându-se adăuga un spor de pedeapsă;

- pedeapsa rezultantă, astfel determinată, se va contopi, după caz, conform regulilor prevăzute la recidiva postcondamnatorie sau pluralitatea intermediară, cu cea stabilită pentru fapta săvârşită în termenul de încercare, putându-se adăuga un spor de pedeapsă.

Decizia nr. 43 (13.10.2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

Instanţa penală învestită cu judecarea infracţiunilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934 asupra ceculuı, cu modificările ulterioare, nu va soluţiona acţiunea civilă alăturată acţiunii penale, urmând a pronunţa respingerea ca inadmisibilă a acţiunii civile.

Decizia nr. 44 (13 octombrie 2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au stabilit că:

În cazul plângerii formulată, în baza art. 278[1] din Codul de procedură penală, de persoana faţă de care s-a dispus netrimiterea în judecată şi care solicită schimbarea temeiului de drept al soluţiei dispuse prin rezoluţie sau ordonanţă ori dispoziţia cuprinsă în rechizitoriu, în ipoteza unei instrumentări complete, instanţa poate dispune schimbarea acestuia, în condiţiile art. 278[1] alin. 8 lit. b din Codul de procedură penală.

Decizia nr.45 (10 noiembrie 2008)

Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, admiţând recursul în interesul legii, au stabilit că:

Dispoziţiile art.14[1] raportate la dispoziţiile art.13 şi 14 din Legea nr.44/1994 privind veteranii de război, precum şi unele drepturi ale invalizilor şi văduvelor de război, republicată, astfel cum a fost completată prin O.U.G. nr.12/2004 aprobată prin Legea nr.210/2004 se interpretează în sensul că renta lunară se calculează conform prevederilor art.13 şi art.14 din lege, în raport cu solda de grad şi/sau solda de funcţie, după caz, a unui sublocotenent din Ministerul Apărării Naţionale.

3.5.2. Alte măsuri de unificare a practicii judiciare la nivel central

Comisia „Unificarea practicii judiciare" a fost înfiinţată prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.116/31.01.2008, odată cu celelalte comisii care funcţionează la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, prin reorganizarea vechilor grupuri de lucru.

În cursul anului 2008, membrii comisiei s-au reunit în repetate rânduri pentru discutarea problemelor legate de unificarea jurisprudenţei cu care comisia a fost sesizată, însă activităţile cele mai importante desfăşurate în cadrul comisiei au fost următoarele :

- Centralizarea materialelor întocmite şi discutate cu ocazia întâlnirilor lunare şi trimestriale care au avut loc pe tot parcursul anului la nivelul tuturor instanţelor pentru discutarea problemelor de aplicare neunitară a legii.

Toate aceste materiale au fost sintetizate şi analizate de membrii comisiei, fiind ulterior discutate la întâlnirile organizate de comisie cu preşedinţii de secţii de la curţile de apel.

- Întâlnirile trimestriale cu preşedinţii de secţii de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, reprezentanţii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi preşedinţii de secţii de la

curţile de apel, în scopul dezbaterii problemelor de practică judiciară neunitară cu care s-au confruntat instanţele pe parcursul anului.

Cu ocazia acestor întâlniri, au fost întocmite materiale de sinteză privind problemele de practică judiciară neunitară, apărute la nivelul instanţelor şi discutate la întâlnirile lunare care au loc la nivelul fiecărei instanţe.

În majoritatea problemelor de practică neunitară propuse şi dezbătute s-au conturat opinii majoritare care au fost comunicate instanţelor, constatându-se la nivelul acestora progrese semnificative pe acest plan.

De altfel, participanţii la întâlnirile trimestriale au apreciat, în unanimitate, organizarea şi utilitatea acestor întâlniri de către Consiliul Superior al Magistraturii, manifestându-se dorinţa şi preocuparea ca ele să aibă un caracter permanent.

- Tot în cursul acestui an a avut loc o întâlnire între conducerea Consiliului Superior al Magistraturii şi membrii comisiei de unificare a practicii judiciare cu reprezentanţii Uniunii Naţionale a Barourilor de Avocaţi, Uniunii Naţionale a Notarilor Publici şi Uniunii Naţionale a Executorilor Judecătoreşti pentru discutarea unei metodologii de lucru între instanţe şi reprezentanţii asociaţiilor profesionale în domeniul unificării jurisprudenţei.

- În cursul lunii noiembrie a acestui an, Consiliul Superior al Magistraturii a semnat protocolul de colaborare cu fundaţia germană IRZ în vederea organizării unui număr de 30 seminarii în materia unificării jurisprudenţei. Aceste seminarii vor fi organizate la nivelul tuturor curţilor de apel şi parchetelor de pe lângă acestea, pe o perioadă de 12 luni, urmând a participa aproximativ 800 de magistraţi. Se preconizează ca programul să se încheie cu elaborarea unei metodologii de lucru în acest domeniu.

- Membrii comisiei de unificare a practicii judiciare au lucrat alături de alţi magistraţi de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi Institutul Naţional al Magistraturii la selectarea hotărârilor judecătoreşti relevante în domeniul combaterii corupţiei şi a criminalităţii economico-financiare, pe categorii de infracţiuni, în vederea constituirii unei mape care să fie folosită ca material de lucru în cadrul seminariilor de formare continuă la nivel centralizat şi descentralizat şi care să fie integrată culegerii anuale de jurisprudenţă ce urmează a fi elaborată de către Consiliului Superior al Magistraturii.

- Ca şi activitate conexă a comisiei de unificare a practicii, în anul 2008 a fost elaborată culegerea de decizii în interesul legii a ÎCCJ, instrument de lucru extrem de util pentru toţi magistraţii, aceasta fiind disponibilă în format electronic.

3.5.3. Măsuri de unificare a practicii judiciare la nivelul instanţelor judecătoreşti/parchetelor de pe lângă acestea

Planul de acţiune elaborat pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar şi al luptei împotriva corupţiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1346/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 765 din 12 noiembrie 2007 prevede o serie de măsuri menite să conducă la o jurisprudenţă unitară şi previzibilă a instanţelor, printre care obligativitatea publicării de către fiecare instanţă a propriilor hotărâri relevante pe portalul instanţelor de judecată, realizarea de către curţile de apel a Buletinului jurisprudenţei, de către Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a Buletinului Jurisprudenţei şi a Buletinului Casaţiei şi editarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a revistei „Justiţia în actualitate” .

Având în vedere aspectele menţionate, precum şi faptul că publicarea jurisprudenţei instanţelor pe portal este o modalitate eficientă şi rapidă pentru judecători de a lua cunoştinţă de hotărârile pronunţate în aceeaşi materie de alte instanţe, s-a apreciat că se impune modificarea Regulamentului de ordine interioară a instanţelor judecătoreşti, în sensul instituirii obligaţiei pentru instanţe de a actualiza trimestrial portalul prin publicarea, în rezumat, a unui număr suficient de hotărâri, considerate relevante şi al obligaţiei pentru curţile de apel de a realiza şi comunica, periodic, Buletinul jurisprudenţei, pe baza propriilor hotărâri şi a hotărârilor celorlalte instanţe din circumscripţia acestora.

În consecinţă, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a adoptat Hotărârea nr. 1315 din 27 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 835 din 11 decembrie 2008, prin care a modificat şi a completat art. 26^5 din Regulamentul de ordine interioară a instanţelor judecătoreşti în felul sensul prevederii obligaţiei instanţelor de judecată de a completa şi de a actualiza permanent portalul, prin publicarea propriei jurisprudenţe relevante, în condiţiile legii.

De asemenea, s-a prevăzut obligaţia curţilor de apel de a elabora trimestrial materiale conţinând hotărârile relevante şi de a publica anual Buletinul jurisprudenţei, materiale care se comunică celorlalte curţi de apel şi parchetelor de pe lângă acestea, Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Naţional al Magistraturii şi Şcolii Naţionale de Grefieri.

În afara măsurilor amintite, în cursul anului 2008, la nivelul instanţelor judecătoreşti au fost luate şi următoarele măsuri pentru unificarea practicii judiciare:

- întâlniri lunare şi trimestriale cu judecătorii de la instanţele arondate curţilor de apel;

- publicarea hotărârilor judecătoreşti relevante pe portalul instanţei;

- asigurarea informării judecătorilor privind deciziile pronunţate de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în recursurile în interesul legii;

- participarea la şedinţele de învăţământ profesional şi la seminariile organizate în cadrul activităţii de formare profesională continuă centralizată de Institutul Naţional al Magistraturii;

- elaborarea practicii judiciare pe secţii;

- comunicarea minutelor întocmite cu ocazia întâlnirilor organizate la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii;

- discutarea periodică a problemelor de practică neunitară cu evidenţierea opiniei majoritare în cadrul şedinţelor de studiu profesional;

- informarea judecătorilor cu privire la acte normative noi, decizii pronunţate în interesul legii, jurisprudenţa CEDO, deciziile Curţii Constituţionale, jurisprudenţa celorlalte curţi de apel;

- studierea Buletinului Casaţiei;

- dezbaterea lunară a problemelor de drept ce pot genera practică neunitară şi analiza soluţiilor;

- seminariile de pregătire profesională în cadrul formării continue descentralizate;

- analiza periodică a practicii de casare;

La nivelul parchetelor au fost luate următoarele măsuri de unificare a practicii judiciare:

- declararea şi motivarea căilor de atac;

- dezbaterea în colectivele de procurori a problemelor de practică neunitară şi analiza soluţiilor pronunţate de instanţele din raza de competenţă;

- participarea la seminariile de formare profesională continuă, atât centralizată cât şi descentralizată;

- organizarea unor întâlniri periodice între judecători şi procurori;

- întocmirea de note în vederea formulării recursurilor în interesul legii;

- prelucrarea practicii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, a jurisprudenţei CEDO şi a normelor de drept comunitar;

- prelucrarea cu toţi procurorii a jurisprudenţei curţilor de apel şi Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie;

- comunicarea soluţiilor curţii de apel către toţi procurorii de la parchetele ierarhic inferioare;

- întocmirea de note transmise Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi Consiliului Superior al Magistraturii;

- includerea practicii neunitare în tematica de formare profesională.

În ceea ce priveşte eficienţa măsurilor de unificare a practicii judiciare atât la nivel central, cât şi la nivelul fiecărei instanţe judecătoreşti şi fiecărui parchet, semnalele sunt pozitive, având în vedere răspunsurile transmise de instanţe şi parchete la chestionarul întocmit în vederea colectării datelor necesare redactării raportului privind starea justiţiei pe anul 2008.

Astfel, se constată că aproape toate curţile de apel au transmis faptul că în anul 2009 **practica judiciară neunitară a existat numai în anumite domenii, în mod izolat** şi că, faţă de anul 2007 **cazurile de practică neunitară s-au diminuat.** O singură curte de apel (Curtea de Apel Timişoara) a răspuns în sensul că **situaţiile de practică neunitară au rămas relativ neschimbate sub aspect numeric.**

Situaţia este similară şi în cazul parchetelor, aproape toate parchetele de pe lângă curţile de apel răspunzând în sensul că, faţă de anul 2007, **cazurile de practică neunitară s-au diminuat.** Un singur parchet de pe lângă curtea de apel (Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploieşti) a transmis faptul că **situaţiile de practică neunitară au rămas relativ neschimbate sub aspect numeric.**

Trebuie subliniat că au existat şi parchete (spre exemplu Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureş) care estimează existenţa unei **practici unitare în toate domeniile,** aşa cum rezultă din răspunsurile comunicate la întrebările din cuprinsul chestionarului întocmit în vederea redactării raportului referitor la starea justiţiei.

În ceea ce priveşte **accesul la jurisprudenţă şi alte mijloace de informare destinate unificării practicii judiciare** şi în special la deciziile Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie prin care au fost soluţionate recursurile în interesul legii, toate curţile de apel şi aproape toate parchetele de pe lângă curţile de apel au răspuns în sensul că **acesta s-a îmbunătăţit faţă de anul precedent.** Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Iaşi şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureş au răspuns în sensul că accesul la aceste mijloace de informare menite să înlăture practica neunitară a rămas neschimbat.

3.6. Aplicarea dispoziţiilor Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale în sistemul juridic românesc, de către judecători şi procurori

În anul 2008, România a fost al treilea stat după numărul cauzelor aflate pe rolul Curţii Europene a Drepturilor Omului, însumând 8900 de cauze (9,1%) din numărul total al cauzelor înregistrate, primul loc şi al doilea loc fiind ocupate de Rusia cu 28% (27250 de cauze), respectiv Turcia cu 11,4% (11100 de cauze) din numărul total al cauzelor aflate pe rol.

Din totalul cauzelor privind România, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunţat, în anul 2008, 199 de hotărâri, dintre care 5 au privit aplicabilitatea art.41 (satisfacţie echitabilă) din Convenţie în cauze în care Curtea a constatat anterior încălcări ale dispoziţiilor Convenţiei, 4 au statuat că nu a existat nici o încălcare a drepturilor omului de către statul român, iar una *(cauza Orha c. României)* a reţinut înţelegerea amiabilă intervenită între părţi, în cazul celorlalte pronunţându-se hotărâri de condamnare împotriva României, sub aspectul art. 3 al Convenţiei[46], art. 5[47], art. 6[48], art. 8[49], art. 10[50], art.13[51], art.14[52], art. 1 din Protocolul nr. 1[53], art. 2 din Protocolul nr. 4[54] şi art.3 din Protocolul nr.1 (dreptul la alegeri libere).

3.6.1. Principalele categorii de cauze care au atras condamnarea statului român în anul 2008. Concluzii şi previziuni

A. Nerespectarea principiului securităţii raporturilor juridice datorită desfiinţării unor hotărâri judecătoreşti definitive şi irevocabile în urma promovării unor căi extraordinare de atac: 21 de cauze.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat în aceste cauze încălcarea dreptului la un proces echitabil (art.6 din Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale - *Licu c. României, Igna şi Igna c. României, Teodorescu c. României, Mitrea c. României,* SC *Editura Orizonturi SRL c. României,* SC *Sefer SA. C. României,* P*opescu Sergiu c. României*), precum şi a dreptului la respectarea proprietăţii (art.1 din primul Protocol adiţional la Convenţie- *Gâgă c. României, SC Plastik SA c. României, Şerbănescu c. României, SC Parmalat Spa şi SC Parmalat România SA c. României, Prodan c. României, SC Pilot service SA c. României,Ttripon nr.1 şi nr.2 c. României, Urbanovici c. României, Gaciu c. României, Megheleş c. României, Bota c. României, Savu c. României* şi *Enescu c. României*), ca urmare a admiterii căilor extraordinare de atac împotriva unor hotărâri judecătoreşti civile irevocabile prin care se recunoşteau reclamanţilor drepturi de creanţă sau alte drepturi civile, ori prin care se dispusese restituirea unor imobile naţionalizate către foştii proprietari.

România a fost condamnată în aceste cauze, deşi dispoziţiile legale privind recursul în anulare au fost abrogate atât în materie civilă cât şi în materie penală, prin legea nr. 219/2005 privind aprobarea

---

[46] dreptul de a nu fi supus torturii ori pedepselor inumane sau degradante.
[47] dreptul la libertate şi siguranţă.
[48] dreptul la un proces echitabil.
[49] dreptul la respectarea vieţii private şi de familie.
[50] libertatea de exprimare
[51] dreptul la recurs efectiv
[52] interzicerea discriminării
[53] protecţia proprietăţii private,
[54] libertatea de circulaţie

OUG nr.138/2000 privind modificarea şi completarea Codului de procedură civilă şi prin Legea nr. 576/2004 privind modificarea Codului de procedură penală.

Este de menţionat faptul că aceste condamnări survin pe fondul pronunţării hotărârilor Curţii Europene în cauzele Brumărescu şi SC Maşinexportimport SA, prin care Curtea a statuat că desfiinţarea, pe calea recursului în anulare, a unei hotărâri judecătoreşti irevocabile prin care s-a recunoscut un drept civil în favoarea reclamantului, încalcă principiul securităţii juridice şi, pe cale de consecinţă, dreptul la un proces echitabil.

B. Imposibilitatea foştilor proprietari, ale căror imobile naţionalizate fără titlu au fost vândute chiriaşilor sau altor terţe persoane, de a obţine restituirea în natură a acestora sau o alta formă de despăgubire: 52 cauze[55].

Motivele care au determinat condamnarea României în aceste cauze sunt legate de *incoerenţa legislativă* şi *aplicarea defectuoasă a legislaţiei existente în materia restituirii imobilelor naţionalizate*, întârziindu-se ori împiedicându-se nejustificat restituirea imobilelor solicitate sau acordarea de despăgubiri.

Ca şi în cauzele *Străin şi alţii c. României* şi P*ăduraru c. României*, în prezentele cauze, terţe persoane au devenit proprietarii imobilelor în litigiu mai înainte ca dreptul de proprietate al reclamanţilor asupra acestor bunuri să fie confirmat definitiv cu efect retroactiv, reclamanţii fiind recunoscuţi (ca şi în cauza P*orteanu c. României*) drept proprietari legitimi, dat fiind caracterul abuziv al naţionalizării. Curtea a reţinut că vânzarea bunurilor reclamanţilor către chiriaşi i-a împiedicat să-şi exercite dreptul de proprietate şi că nici o despăgubire nu le-a fost acordată pentru această lipsire de bunuri. Curtea a observat că, deşi în virtutea Legii nr. 247/2005, persoanele care se află în situaţia reclamanţilor au dreptul la o indemnizaţie egală cu valoarea de piaţă a bunului care nu poate fi restituit, sub formă de titluri de valoare la Fondul „Proprietatea", acest fond nu funcţionează, în prezent, de o manieră susceptibilă să conducă la acordarea efectivă a unei despăgubiri. În concluzie, Curtea a considerat că privarea reclamanţilor de bunurile lor, combinată cu absenţa totală a unei despăgubiri timp de mai mulţi ani, au determinat o *pierdere disproporţionată şi excesivă*, incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor, garantat de articolul 1 al primului Protocol adiţional la Convenţie.

C. Încălcarea garanţiilor oferite de art.6 din Convenţie (dreptul de acces efectiv la un tribunal, principiul prezumţiei de nevinovăţie, independenţa şi imparţialitatea instanţei etc.): 51 cauze[56]

---

55 Buttu şi Bobulescu nr.1 şi nr.2 c. România; Răţeanu c. România; Krajcsovics şi alţii c. RomÂnia; Reuniunea de ajutor pentru înmormântare «Fratelia» c. România; Ţeţu c. România; Vodă şi Bob c. România; Silimon şi Gross c. România; Episcopia Română Unită cu Roma c. României; Moşoiu şi Păsărin c. României; Iring c. României; Dumitrescu c. România; Fara c. România; Haţiegan c. România; Pappszasz c. Romania; Johanna Huber c. România; Tulea c. România;Hollitzer c. România; Cernat c. România; Tudor c. România; Babeş c. România; Aldea c. România; Ion c. România; Silimon şi Gross c. României; Cîrstoiu c. României; Dimitrescu c. României; Halmagiu c. României; Petrescu Ioana şi alţii c. României; Stoicutia c. României; Nistorescu c. României; Albu c. României; Stan şi Rosemberger c. României; Petrulian Iovanovici c. României; Filipescu c. României; Friedrich c. României; Grigoraş c. României; Dobrescu c. României; Chiorean c. României; Dragomir c. României; Bone c. România; Ernest c. Romania; Gingis c. România; Jantea c. România; Olimpia-Maria Teodorescu c. România; Dreptu c. România; Moroianu şi alţii c. România; Reichardt c. România; Predescu c. României; Popescu şi Dimeca c. României; Cărpineanu şi alţii c. României; Moroianu c. României.

Aceste cauze se referă în principal la impedimentele care au determinat *întârzieri nejustificate în executarea unor hotărâri judecătoreşti, procedurile greoaie pentru executarea acestora, lipsa de eficienţă atât a instanţelor de judecată, cât şi a altor organe ale statului, refuzul instanţelor judiciare de a supune legalitatea unei decizii emise de o autoritate administrativă controlului judiciar, lipsa de coordonare şi colaborare eficientă între instanţele judecătoreşti şi alte organe ale statului (executori judecătoreşti, comisii locale sau judeţene de aplicare a Legii nr. 18/1991 etc.).*

În 33 de cauze[57], Curtea a considerat că atât refuzul de a executa hotărâri judecătoreşti cât şi întârzierea nejustificată în această executare reprezintă o atingere adusă dreptului de acces efectiv la un tribunal, în sensul prevăzut de art. 6 alin. 1 al Convenţiei.

Condamnarea României în aceste cazuri a fost cauzată de exercitarea de către justiţiabili a mai multor căi de atac, care au fost soluţionate cu întârziere, de notificările repetate pe care trebuiau să le trimită organelor însărcinate cu executarea, de demararea procedurilor de executare silită care erau împiedicate de nerespectarea unor dispoziţii procedurale etc.

În 4 cauze (*Beian nr.2 c. României, s.c. Marolux c. României, Nemeti c. României şi Iordache c. României*) s-a constatat încălcarea dreptului de acces efectiv la un tribunal prin stabilirea unei sume excesive cu titlu de taxă de timbru în sarcina reclamanţilor, sumă pe care aceştia nu au putut-o achita şi care a determinat anularea acţiunii.

La momentul faptelor, Ministerul Finanţelor Publice era autoritatea competentă să aprecieze asupra capacităţii unui solicitant de a plăti taxa de timbru, însă, Ministerul Finanţelor Publice fiind parte în procedură nu prezenta garanţiile de independenţă şi imparţialitate impuse de Convenţie, iar Curtea Europeană a constatat că ministerul a respins cererea de scutire taxă formulată de reclamanţi şi că decizia de respingere nu putea, potrivit prevederilor legale aplicabile la acel moment, să fie contestată în faţa instanţelor judecătoreşti, ceea ce a condus la încălcarea dreptului de acces la instanţă al reclamanţilor, drept **protejat de articolul 6 al Convenţiei.**

În prezent, legea privind taxele de timbru (Legea nr. 146/1997) stabileşte plata unor taxe de timbru raportat la valoarea obiectului litigiului, în cazul litigiilor patrimoniale evaluabile în bani, fapt ce

---

56 Beian nR. 2 c.României; Brătulescu c. României; Butan şi Dragomir C. României; Ion-Cetină şi Ion C. României; Neamţiu c. României; Străchinaru c. României; Vidu şi alţii C. României; Samoilă şi cionca c. României, S.C. Marolux c. României; Vişan c. României; Stancu c. României; Spînu c. României; Vitan c. României; Nemeti c. României; Taculescu c. României; Valentin Dumitrescu c. României; Vasile c. României; Luca c. României; Cone C. României; S.C. Pilot Service S.A. c. României; Marioara Anghelescu c. României; Irimia c. României; Calmanovici c. României; Elena Negulescu c. României; Balcan c. României; Teodorescu c. României; Ocneanu c. României; Amurariţei c. României; Cloşca c. României; Pişstereanu c. României; Ana şi Ioan Radu c. României; Samoilă şi alţii c. României; Iordache c. României; Dragalina c. României; Hanganu c. României; Folea c. României; Bacso c. României; Deak c. României; Dinu c. României; Mihaiu c. României; Delca c. României; Hagiescu c. României; Şurtea c. României; Ghiga c. României; Paicu c. României; Dobranici C. Romania; Giuglan şI ALŢII C. Romania; Ciocan şi alţii c. României; Pintilie c. României; Lucreţia Popa şi alţii c. României, Rupa c. Românei

57 Brătulescu c. României, Butan şi Dragomir c României, Ion-Cetină şi Ion c. României, Neamtiu c. României, Străchinaru c. României, Vidu şi alţii c. României, Taculescu c. României, Valentin Dumitrescu c. României, Vasile c. României, Luca c. României, Cone c. Romaniei, Marioara Anghelescu c. Romaniei, Irimia c. României, Elena Negulescu c. Romaniei, Balcan c. României, Teodorescu c. României, Ocneanu c. României, Amurariţei c. României, Cloşca c. României, Pişstereanu c. României, Ana şi Ioan Radu c. României, Dinu c. României, Delca c. României, Dragalina c. României, Hanganu c. României, Şurtea c. României, Ghiga c. României, Paicu c. României, Dobranici c. României, Giuglan şi alţii c. României, Ciocan şi alţii c. României, Pintilie c. României şi Lucreţia Popa şi alţii c. României

ar putea atrage din nou condamnarea României în cazul în care aceste sume se dovedesc a fi excesive, mai ales că instanța europeană apreciază suma costurilor de acest gen în lumina circumstanțelor unui caz dat, înțelegând aici și solvabilitatea solicitantului și faza procedurii prin care restricția în chestiune îi este impusă, factori de care legea română nu ține cont. În schimb, considerăm că dreptul intern reglementează în prezent o cale eficientă prin care reclamanții pot solicita și obține scutiri sau eșalonări la plata taxei de timbru,

În cauza Vitan c. României, Curtea de la Strasbourg a constatat încălcarea principiului prezumției de nevinovăție consacrat de art.6 al.2, datorită faptului că un reprezentant al statului a făcut declarații publice referitoare la vinovăția unui inculpat înainte ca o instanță să se pronunțe în mod definitiv asupra acestui lucru. Curtea a reținut încălcarea aceleiași dispoziții din Convenție și în cauzele Samoilă și Cionca c. României și Rupa c. României.

În 23 de cauze[58], pe lângă încălcarea art.6 din Convenție, Curtea de la Strasbourg a reținut și încălcarea art.1 din Protocolul nr.1.

În cauzele Mihaiu c. României, Spînu c. României și Calmanovici c. României s-a constatat încălcarea art.6 din Convenție, privind dreptul la un proces echitabil, ca urmare condamnării reclamanților pentru prima dată de către instanțele de recurs, fără ca aceștia să fi fost audiați personal de aceste instanțe și după ce fuseseră achitați de instanțele inferioare.

D. Durata excesivă a procedurilor judiciare: 24 cauze.

Durata excesivă a procedurilor judiciare este cauzată, în majoritatea cauzelor, de *activitatea defectuoasă a unor organe ale statului (instanțele, parchetele, dar și instituții și autorități ale administrației publice), precum și de numeroasele modificări legislative*.

Deși dreptul părților la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil are consacrare constituțională (art. 21 alin. 3 din Constituția României), în practică acest drept se lovește de unele impedimente care țin de erori de apreciere a obiectului acțiunii, volumul mare de muncă al judecătorilor și procurorilor, capacitatea de administrare și organizare a activității instanțelor, modificările legislative numeroase care determină blocaje în aplicarea legilor etc., situație care probabil se va perpetua până la crearea unui cadru legislativ stabil asupra tuturor aspectelor legate de activitatea instanțelor și parchetelor, pe baza căruia să se poată corecta cadrul organizatoric al acestora, cu necesitatea alocării unui volum corespunzător al resurselor.

Cauzele în care România a fost condamnată pentru încălcarea dreptului la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil (art. 6 alin. 1 al convenției) sunt: *Cherebețiu și Pop c. României*, *Varvara Stanciu c.*

[58] Brătulescu c. României, Străchinaru c. României, Vidu și alții c. României, Taculescu c. României, Valentin Dumitrescu c. României, Ion-Cetină și Ion c. României, Cone c. României, SC Pilot Service SA Constanța c. României, Marioara Anghelescu c. României, Irimia c. României, Amurariței c. României, Cloșca c. României, Pișstereanu c. României, Ana și Ioan Radu c. României, Samoilă și alții c. României, Dragalina c. României, Hanganu c. României, Bacso c. României, Hagiescu c. României, Dobranici c. României, Giuglan și alții c. României, Pintilie c. României, Lucreția Popa și alții c. România

României (Curtea a apreciat că durata procedurii judiciare, de nouă ani, este excesivă şi nu răspunde exigenţei unui termen rezonabil), *Cerăceanu c. României* nr. 1 (o durată de 7 ani pentru trei grade de jurisdicţie), *Temeşan c. României* (curtea a reţinut că procedura a durat 4 ani, 3 luni şi 23 zile, iar cele două instanţe care au examinat cauza nu s-au pronunţat asupra fondului, ci doar asupra legalităţii actelor de urmărire penală şi au retrimis cauza la parchet în vederea remedierii viciilor de procedură), A*tanasiu c. României*, S*tancu c. României* (perioada ce trebuie luată în considerare este de aproximativ 6 ani şi 6 luni pentru 3 grade de jurisdicţie şi 5 instanţe de judecată), *Rosengren c. României* (Curtea a reţinut că procedurile au durat 16 luni până la recunoaşterea dreptului la petiţie şi apoi încă 8 ani), V*alentin Dumitrescu c. României* (7 ani şi două luni, perioadă în care cauza a fost analizată de către 8 instanţe în trei grade de jurisdicţie), G*eorgescu c. României* (curtea a reţinut că procedurile împotriva reclamantului au avut o durată de 7 ani şi 6 luni), D*ekany c. României* (8 ani, 5 luni şi 20 de zile pentru trei grade de jurisdicţie timp în care asupra cauzei s-au pronunţat 9 instanţe), T*aşchina c. României* (8 ani, 11 luni şi 24 de zile), M*işcarea producătorilor agricoli pentru drepturile omului c. României* (procedura a început în septembrie 1994 şi încă nu s-a finalizat; curtea reţinând că în primii 8 ani litigiul civil a fost analizat de către 10 instanţe pentru trei grade de jurisdicţie şi de către o instanţă competentă în ceea ce priveşte recursul extraordinar), G*heorghe şi Maria Dumitrescu c. României*; B*ercaru c. României* (Curtea a reţinut că în timp ce reclamantul poartă responsabilitatea unei întârzieri de câteva luni, întârzierea cuprinsă între 1994 şi 2003 se datorează întrutotul autorităţilor statelor), *Păunoiu c. României* (perioada luată în considerare a început în data de 21 septembrie 1999 şi s-a încheiat în data de 31 octombrie 2005 având o durată de 6 ani, o lună şi 10 zile pentru trei grade de jurisdicţie), D*ragănescu c. României* (şapte ani, o lună şi 17 zile pentru primul reclamant şi şase ani, 9 luni şi 18 zile pentru al doilea reclamant în cadrul a trei grade de jurisdicţie), *Duţă c. României* (durata procedurilor a depăşit 14 ani şi trei luni, perioadă în care pentru trei grade de jurisdicţie cauza a fost analizată de către 7 instanţe), *Nicolae Constantinescu c. României* (durata procedurilor de 9 ani, 3 luni şi 17 zile pentru trei grade de jurisdicţie), *SC. Comprimex SA. c. României* (şase ani, nouă luni şi 28 de zile pentru trei grade de jurisdicţie, perioadă în care cauza a fost analizată de 7 instanţe), C*răciun c. României* – proceduri penale cu o durată de paisprezece ani şi 4 luni pentru două grade de jurisdicţie), C*raiu c. României* (şapte ani şi paisprezece zile pentru trei grade de jurisdicţie), A*pahideanu c. României* (aproximativ 10 ani şi 8 luni pentru trei grade de jurisdicţie), P*etre Ionescu c. României* (şase ani, nouă luni şi 2 zile).

E. Aplicarea unor tratamente inumane si degradante de către reprezentanţi ai unor instituţii publice şi absenţa unei anchete eficiente referitoare la acestea: 8 cauze

Încălcarea articolului 3 se referă în principal la relele tratamente aplicate de către ofiţeri de poliţie şi/sau jandarmerie, precum şi la neefectuarea unor anchete eficiente cu privire la aceste cauze.

În cauzele R*upa c. României, Stoica c. României, Georgescu c. României, Iambor c. României, Niţă c. României şi Lupaşcu c. României* s-a constatat încălcarea articolului 3 al Convenţiei atât în ceea ce priveşte partea sa materială (aplicarea de rele tratamente pe perioada cât reclamanţii se aflau în custodia poliţiei sau în stare de arest preventiv) cât şi în ceea ce priveşte partea sa procedurală, în sensul că ancheta efectuată de autorităţi în urma plângerilor de rele tratamente făcute de reclamanţi a fost lipsită de efectivitate.

În cauza H*ussain c. României* instanţa de la Strasbourg a reţinut încălcarea art. 3 din Convenţie în ceea ce priveşte latura sa procedurală datorită faptului că, deşi reclamantul a informat autorităţile competente cu privire la faptul că a fost victima unor fapte de vătămare corporală, autorităţile statului (poliţia şi parchetul) s-au rezumat doar la a-i comunica faptul că poliţia va continua cercetările, Guvernul nefurnizând documente sau informaţii care să dovedească că ancheta a fost realizată cu diligenţă şi că organele judiciare au dat o hotărâre în cauză.

În cauza *Petrea c. României*, Curtea a reţinut încălcarea art.3 din Convenţie datorită condiţiilor necorespunzătoare din penitenciar, în special în ceea ce priveşte lipsirea reclamantului de asistenţă medicală înainte de iunie 2003, dată la care a intrat în vigoare OUG nr.56 privind unele drepturi ale persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate.

F. Încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 prin ingerinţe nejustificate asupra dreptului de proprietate, altele decât cele rezultate din vânzarea unor bunuri recunoscute reclamanţilor către terţe persoane: 32 cauze[59].

Enumerăm cu titlu exemplificativ cauzele în care românia a fost condamnată sub acest aspect, situaţiile de fapt şi motivaţia curţii europene a drepturilor omului fiind variate ca natură.

În cauzele T*arik c. României*, O*ancea c. României*, D*umitrescu c. României, Marcel roşca c. României, Vănătoru c. României, Maria Dumitrescu şi Sorin Mugur Dumitrescu c. României, Anghelescu c. României, Kerekeş c. României, Trifu c. României* şi *Postolache c. României* s-a constatat încălcarea art.1 din primul Protocol adiţional, fiind criticată Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 40/1999, prin prisma condiţiilor de formă pe care le prevede cu privire la notificarea chiriaşilor, modalitatea de exprimare a consimţământului de către terţul proprietar al locuinţei oferite chiriaşului pentru schimbul obligatoriu de locuinţe, exigenţele de calitate impuse ca o astfel de locuinţă să fie considerată „convenabilă" şi a sancţiunilor ce intervin în cazul nerespectării acestora, fapte considerate de Curte ca impunând o sarcină specială şi exorbitantă asupra proprietarilor şi de natură a nu asigura un just echilibru între interesele proprietarilor şi cele ale chiriaşilor, amintind raţionamentul din cauzei *Radovici şi Stănescu c. României.*

---

[59] Tarik c. României; Arsenovici c. României; Burzo c. României; Draica c. Romania; Ioan c. România; Ţara Lunga c. România; Burlacu şi alţii c. România; Oancea c. România; Moldoveanu c. România; Ocneanu c. România; Tehleanu c. România; Dumitrescu c. România; Zainescu c. România; Constantin Popescu c. României; Marcel Roşca c. României; Vănătoru c. România; Maria Dumitrescu şi Sorin Mugur Dumitrescu c. România; Prodanof nr.2 c României.; Anghelescu c României.; Mihai c. României; Aurel Radu c. României; Vasiliu c. României; Vasui c. României; Zaharia c. României; Kerekes c. României; Onofrei c. României; Poppov c. României; Ranete c. României; Preoteasa c. României; Trifu c. României; Toscuta c. României; Viasu c. României.

În cauzele *Ioan c. României şi Preoteasa c. României*, Curtea Europeană a considerat că imposibilitatea, pentru reclamanţi, de a intra în posesia suprafeţelor de teren datorită emiterii, de către autorităţile locale, a unor titluri de proprietate, pentru aceleaşi suprafeţe, în favoarea unor terţi şi faptul că autorităţile locale nu au întreprins demersuri pentru a pune capăt acestor situaţii de care sunt responsabile, reprezintă o ingerinţă în dreptul reclamanţilor la respectul bunurilor sale.

În 11 cauze, *Ţară Lungă c. României, Tehleanu c. României, Zainescu c. României, Mihai c. României, Aurel Radu c. României, Vasiliu c. României; Vasui c. României, Zaharia c. României, Onofrei c. României; Popov c. României; Ranete c. României*, Curtea a reţinut încălcarea art.1 din Protocolul nr.1 ca urmare a impozitării de către stat a plăţilor compensatorii acordate reclamanţilor, precum şi a art.14 din convenţie care interzice discriminarea.

Aşa cum s-a precizat mai sus, articolul 1 din Protocolul nr.1, a fost încălcat şi acolo unde Curtea a constatat încălcarea articolului 6 alin.1 din cauza neexecutării, întârzierii în executarea unor hotărâri judecătoreşti privind dreptul de proprietate, imputabile autorităţilor, neeliberării titlului de proprietate (*cauza Gavrileanu c. României*), curtea precizând că reclamanţii au suferit un prejudiciu ce decurge din faptul că nu a beneficiat de bunurile lor o lungă perioadă de timp.

Au existat cazuri de încălcare a art.1 din Protocolul nr. 1 ca o consecinţă a faptului, că în urma promovării unor căi de atac extraordinare, reclamanţii nu au putut beneficia nici de bunurile la care aveau dreptul, nici de despăgubiri[60].

G. Alte cauze

În anul 2008 s-au pronunţat hotărâri de condamnare a României în cauze în care s-a invocat încălcarea art. 13 (*Iordache c. României, Rupa c. României*) şi a art.14 din Convenţie (*Stoica c. României, Driha c. României, Ţară Lungă c. României, Tehleanu c. României, Zainescu c. României, Mihai c. României, Aurel Radu c. României, Vasiliu c. României; Vasui c. României, Zaharia c. României, Onofrei c. României; Poppov c. României; Ranete c. României*), art. 5 (*Konolos c. României; Hussain c. României; Samoilă şi Cionca c. României; Varga c. României; Galliani c. României; Lapusan c. României; Tase c. României; Calmanovici c. României; Rupa c. României*), art. 8 (*Vitan c. României; Varga c. României; Calmanovici c. României; Iordache c. României; Pertrina c. României; Rupa c. României*), art. 10 (*Barb c. României; Folea c. României*), art. 2 din Protocolul nr. 4 (*Rosengren c. României*), art. 3 din Protocolul nr. 1 (*Calmanovici c. României*).

De asemenea, Curtea de la Strasbourg s-a pronunţat în 5 hotărâri (*Bock şi Palade c. României, Matache şi alţii c. României, Maria Peter şi alţii c. României, Weigel c. României, Ruxandra Trading c. României*) asupra aplicabilităţii art. 41 din Convenţia Europeană (satisfacţia echitabilă) obligând statul român la restituirea unor imobile sau la plata unor despăgubiri către reclamanţi.

---

[60] Gâgă c. României; SC Plastik SA c. României; Şerbănescu c. României; Prodan c. României; SC Pilot Service SA c. României; Tripon nr.1 şi nr.2 c. României; Urbanovici c. României; Gaciu c. României; Megheleş c. României; Bota c. României ; Savu c. României; Enescu c. României.

În cauza *Varga c. României*, Curtea a reţinut încălcarea art.5 din Convenţie datorită faptului că detenţia reclamantului, în perioada 18 ianuarie-01 februarie 2001, nu a avut temei legal, precum şi a art. 8 din Convenţie, care garantează dreptul la respectarea vieţii private si de familie, datorită faptului că percheziţia la domiciliul acestuia a fost efectuată fără mandat legal.

În cauza *Lăpuşan c. României,* Curtea a reţinut încălcarea art.5 al. 3 si 4 din Convenţie datorită faptului că nu au fost identificate motivele pentru care reclamantul a fost ţinut în stare de detenţie timp de o lună înainte de a fi prezentat în faţa unui judecător „ofiţer autorizat să exercite puterile judiciare", precum şi datorită faptului că, nefiind prezent în persoană la audierea din aprilie 2003, a fost privat de posibilitatea de a contesta hotărârea de prelungire a arestării preventive.

În cauza *Tase c. României*, Curtea Europeană a reţinut încălcarea art.5 al.1,3 şi 5, ca urmare a lipsei temeiurilor arestării, prelungirii acesteia de 5 ori utilizându-se aceiaşi formulă „*pericol pentru ordinea publică*", fără precizări concrete care să justifice măsura.

În cauza B*arb c. României*, reamintind jurisprudenţa sa constantă în materie, Curtea a constatat încălcarea art. 10 din Convenţie privind libertatea de exprimare şi a statuat că afirmaţiile reclamantului nu au fost lipsite de bază factuală şi nu priveau viaţa privată a persoanelor respective, ci dimpotrivă vizau subiecte de interes general.

În cauza R*osengren c. României*, Curtea de la Strasbourg a constatat încălcarea art. 2 din Protocolul nr. 4, întrucât interdicţia de a părăsi oraşul Bucureşti, impusă reclamantului, a durat 6 ani şi 3 luni şi că această măsură preventivă a fost dispusă şi prelungită fără a exista motive întemeiate şi deşi reclamantul o contestase de mai multe ori.

În cauza *Calmanovici c. României*, pe lângă încălcarea art.5 al. 1 şi 3, a art. 6 al.1 şi a art.8 din Convenţie, Curtea de la Strasbourg a constatat şi încălcarea art.3 din Protocolul nr.1 ca urmare a interzicerii automate şi nediscriminatorii a dreptului de a vota al reclamantului, fără ca instanţele să facă o analiză a proporţionalităţii acestei măsuri.

Având în vedere numărul mare de hotărâri de condamnare pronunţate de Curtea de la Strasbourg împotriva României, deşi majoritatea acestora privesc chestiuni ce nu au legătură directă cu activitatea organelor judiciare, se impune intensificate eforturile de a înlesni accesul magistraţilor la jurisprudenţa CEDO, diversificarea surselor de informare pe problematica Convenţiei Europene, precum şi dezvoltarea continuă a programelor şi a formelor de pregătire profesională specifică la nivel centralizat/descentralizat, dedicate aspectelor legate de aplicarea dispoziţiilor Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

3.6.2. Cauze în care s-au pronunţat hotărâri/decizii de respingere. Statistica cererilor declarate inadmisibile şi a celor în care litigiul s-a stins prin învoiala părţilor

În anul 2008, Curtea de la Strasburg a pronunțat 4 hotărâri[61] prin care a reținut că nu au existat încălcări ale drepturilor omului de către Statul Român, precum şi 87 de decizii prin care a respins 8 cauze ca fiind inadmisibile[62], a radiat de pe rol 53 de cauze ca urmare a înţelegerilor amiabile intervenite între statul român şi reclamaţi, a radiat de pe rol 15 cauze ca urmare a renunțării exprese sau tacite a reclamanților la susținerea cererilor, alte 11 cauze[63] fiind radiate de pe rolul Curții sau respinse ca inadmisibile parțial pentru alte motive.

Astfel, cauza ***Creţu şi alţii c. României*** a avut ca obiect pretinsa încălcare a articolului 1 din primul Protocol adițional la Convenția europeană a drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, Curtea europeană concluzionând că nu au avut loc încălcări ale articolului invocat.

Cauza ***Cuc Pascu c. României*** a avut ca obiect pretinsa încălcare a articolului 10 din Convenția europeană, Curtea reţinând că reclamantul nu a reuşit să facă dovada veridicității declarațiilor sale deşi i s-a acordat această posibilitate în cadrul procedurilor judiciare.

Cauza ***Lamarche c. României*** a avut ca obiect pretinsa încălcare a art.6 din Convenție, ca urmare a refuzului instanţei de a-i recunoaşte reclamantei statutul de parte civilă într-un proces penal privind vânzarea ilegală a apartamentului acestuia. Curtea a reținut că reclamanta a fost audiată atât de procuror cât şi de instanță dar nu s-a constituit parte civilă, fiind însă parte în procesul civil în care a fost anulat contractul de vânzare-cumpărare, având astfel posibilitatea de a solicita despăgubiri; ca urmare, art. 6 din Convenţie nu a fost încălcat.

În cauza ***Văcăruş c. României***, instanța de la Strasbourg, analizând complexitatea cauzei, precum şi comportamentul părților implicate, nu a constatat încălcarea art. 6 din Convenția europeană în ceea ce priveşte desfăşurarea procedurilor judiciare într-un termen rezonabil

Un număr important de cauze au fost radiate de pe rolul Curții, în temeiul art.37 al.1 din Convenție, ca urmare a înţelegerilor amiabile intervenite între statul român şi reclamanţi[64].

---

[61] Creţu c. României; Cuc Pascu c. României; Lamarche c. României; Văcaruş c. României.

[62] Barbu Anghelescu c. României (Nr. 2), Stan c. României, Ohanovici c. României, Juravle c. României, Popescu Mircea c. României, Cerăceanu c. României (Nr. 2), Negusse Mekonnen c. României, Neață c. României.

[63] Treptow c. României, Kordofhlistazar c. României, Grosaru c. României, R.R. c. României (nr. 1), Constantinescu şi alţii c. României, I.L. c. României, Derscariu şi alţii c. României, Matei c. României, Bădoiu c. României, Ferenczi c. României, Lazăr c. României

[64] Cauzele Pascariu c. României, Filotti c. României, Catalina c. României, Szasz şi alţii c. României, Deaconeasa şi alţii c. României, Baduica c. României, Szikes c. României, Groza şi alţii c. României, Popescu c. României, Pavel c. României, Moisescu c. României, Meteş c. României, Marian c. României, Fântână c. României, Dunea c. României, Blănaru c. României, Danetiu c. României, Grigoraş c. României, Beteringhe c. României, Olari c. României, Stănilă c. României, Abrudan c. României, Canae c. României, Neagu c. României, Dragomir Florin c. României, Dragomir Ion c. României, Rusu c. României, Dan Eugeniu Popescu c. României, S.C. Remero S.A. şi Asociaţia Remero P.A.S. c. României, Olenici c. României, Bocance c. României, Giuran şi Faur c. României, Vijolici c. României, Stanciugel c. României, Boc c. României, Ciorapciu c. României, Panaitescu c. României, Maria Constantinescu c. României, Delfrati şi Niculae c. României, Mihăilescu c. României, Malene c. României, Cadaru c. României, S.c. Rheumatic Tours S.R.L. c. României, Tundrea c. României, Tizu c. României, Rudeanu c. României, Iordănescu c. României, Banes c. României, Georgescu c. României, Gâlea c. României, Rotaru c. României, Popa c. României şi Solomon c. României

De asemenea, în cauza Orha c. României, Curtea de la Strasbourg urma să pronunţe o hotărâre referitoare la aplicabilitatea art. 41 din Convenţie (satisfacţie echitabilă), dar, ca urmare a înţelegerii intervenită între reclamant şi Statul Român, cauza a fost radiată de pe rolul Curţii.

Ca urmare a declaraţiilor exprese ale reclamanţilor sau ca urmare a faptului că aceştia nu au răspuns la notificările Curţii, în temeiul art.37 al.1 din Convenţie, luându-se act de renunţarea reclamanţilor la susţinerea cererilor, cauzele *Bucur-Volk c. României, Ciobaniuc c. României, David c. României, Ioan c. României, Niţă c. României, Liga Apărării Drepturilor Omului c. României, Pasăre c. României, Stănescu c. României, Ştefan şi S.C. "R" S.A. c. României, Martac şi Borac c. României, Gheorghiu c. României, Welther c. României, Mocanu Petre c. României, Avram c. României şi Teodorescu c. României* au fost radiate de pe rolul Curţii.

Cauza *Matei c. României* a fost radiată de pe rolul Curţii, în condiţiile art. 37 par. 1 lit. c din Convenţie, ca urmare a constatării pierderii calităţii de victimă a reclamantului, în timp ce cauza Kordogliazar c. României a fost radiată de pe rolul Curţii ca urmare a constatării soluţionării litigiului în condiţiile art. 37 par. 1 lit. b din Convenţie.

De asemenea, cauzele *Lazăr c. României* şi *Bădoiu c. României* au fost radiate de pe rolul Curţii ca urmare a formulării unei declaraţii unilaterale de către statul român.

3.6.3. Aplicarea CEDO în dreptul intern

A. *Principalele măsuri luate în cursul anului 2008 în vederea armonizării legislaţiei şi practicilor interne cu dispoziţiile CEDO*[65]

Principalele măsuri de ordin legislativ luate în cursul anului 2008 în scopul armonizării normelor de drept intern cu prevederile şi jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului s-au concretizat în finalizarea proiectului noului Cod de procedură civilă şi a proiectului noului Cod de procedură penală, luându-se în considerare cu prioritate corectarea deficienţelor care au atras în trecut condamnări din partea Curţii de la Strasbourg..

În materia **asigurării executării cu celeritate a hotărârilor judecătoreşti**, proiectul noului Cod de procedură civilă urmăreşte executarea promptă şi efectivă a titlurilor executorii obţinute în cadrul procesului de fond ori, după caz, recunoscute de lege sau consfinţite de instanţa judecătorească în cadrul procedurii de învestire cu formulă executorie. Printre dispoziţiile generale în materie, cuprinse în proiect, se numără:

a) instituirea obligaţiei statului de a asigura executarea promptă şi efectivă a oricărui titlu, precum şi a răspunderii acestuia pentru repararea prejudiciului suferit din cauza neîndeplinirii obligaţiilor ce îi incumbă;

---

[65] Secţiune realizată de către Direcţia legislaţie, documentare şi contencios. Unele dintre datele prezentate au fost furnizate de către Ministerul Justiţiei.

b) delimitarea judicioasă a categoriilor de hotărâri: hotărâri definitive şi hotărâri executorii, renunţându-se la categoria hotărârilor „irevocabile”, susceptibilă de confuzii în practică;

c) consacrarea, ca regulă, a competenţei generale a executorului judecătoresc de a efectua executarea silită;

d) introducerea unor reglementări noi, potrivit cărora unele dintre măsurile luate de organul de executare vor fi dispuse prin încheieri executorii, care vor putea fi atacate cu plângere la instanţa de executare competentă;

e) mărirea duratei termenului general de prescripţie a dreptului de a obţine executarea silită de la 3 la 5 ani.

În ceea ce priveşte **soluţionarea cu celeritate a proceselor civile şi penale**, aceasta reprezintă unul dintre deziderateleproiectelor codurilor de procedură civilă şi penală.

Astfel, proiectul noului Cod de procedură civilă reglementează pentru prima dată, în mod expres, principiile fundamentale ce trebuie să guverneze desfăşurarea procesului civil, printre acestea numărându-se dreptul la un proces echitabil, într-un termen optim şi previzibil.

Proiectul cuprinde dispoziţii menite să asigure eficientizarea procedurii de citare şi comunicare a actelor, prin reglementarea comunicării prin executori judecătoreşti sau prin servicii de curierat rapid, la cererea părţii interesate şi pe cheltuiala acesteia, precum şi de grefa instanţei, prin telefax sau poştă electronică.

De asemenea, a fost regândită procedura contencioasă, în vederea eficientizării activităţii de judecată şi a reducerii duratei procesului civil, cu asigurarea tuturor garanţiilor procesuale. Astfel:

a) sesizarea instanţei va fi condiţionată de existenţa unei cereri de chemare în judecată care îndeplineşte toate condiţiile de formă şi de fond prevăzute de lege. Cererea va fi supusă unui control „administrativ” al completului, aleatoriu stabilit şi unei proceduri de completare şi corectare a lipsurilor cererii, în interiorul unui termen stabilit de instanţă. Această fază premergătoare presupune corespondenţa scrisă numai cu autorul cererii de chemare în judecată;

b) noţiunea de termen în cunoştinţă va avea un nou sens. Va fi considerată a avea termenul în cunoştinţă partea căreia, personal sau prin reprezentant, i s-a înmânat citaţia pentru un termen de judecată, considerându-se că aceasta cunoaşte şi termenele de judecată ulterioare;

c) amânările vor fi acordate numai excepţional, dacă părţile sunt de acord sau pentru lipsă de apărare;

d) vor fi prevăzute reguli riguroase privind strămutarea cauzelor şi recuzarea judecătorilor;

e) recursul va deveni o cale extraordinară de atac[66], exercitată doar în cazuri excepţionale, exclusiv pentru motive de nelegalitate care nu au putut fi invocate pe calea apelului sau în cursul judecăţii apelului. Va fi introdusă procedura de filtrare a recursurilor;

f) va fi reglementată contestaţia privind tergiversarea procesului, procedură specială, de sine-stătătoare, având caracter incidental, care se va desfăşura în faţa instanței învestite cu soluţionarea cauzei.

La rândul său, proiectului noului Cod de procedură penală are ca obiectiv crearea unui cadrul legislativ în care procesul penal să fie mai rapid şi mai eficient, cu respectarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Proiectul introduce un principiul nou care guvernează procesul penal: principiul dreptului părţilor la un proces echitabil, desfăşurat într-un termen rezonabil. De asemenea, proiectul instituie proceduri simplificate de judecată, printre care amintim reglementarea instituţiei „acordului de recunoaştere a vinovăţiei". În sfârşit, menţionăm că recursul va deveni o cale extraordinară de atac, exercitată exclusiv în cazul neconformităţii hotărârii cu regulile de drept şi însoțită de o procedură de filtrare a cererilor.

În vederea asigurării **coerenţei practicii instanţelor naţionale,** prin proiectul noului Cod de procedură civilă se urmăreşte eficientizarea mecanismului existent de unificare a practicii (recursul în interesul legii) prin lărgirea categoriei de persoane care pot sesiza ÎCCJ şi prin instituirea unor reglementări care detaliază procedura de soluționare a acestuia.

De asemenea, proiectul propune completarea mecanismului existent cu unul nou, care presupune solicitarea rezolvării de principiu a unei probleme de drept asupra căreia instanţele judecătoreşti s-au pronunţat în mod neunitar. Solicitarea se adresează ÎCCJ, din oficiu sau la cererea părţilor, de către judecătorul învestit cu soluționarea cauzei în ultimă instanţă. Decizia ÎCCJ va avea caracter obligatoriu atât pentru instanţa care a adresat solicitarea, cât şi pentru toate celelalte instanțe.

În materia garantării dreptului de **acces la instanţă**, prin OUG nr.51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, au fost abrogate dispoziţiile art.21 alin.(1) din Legea nr.146/1997. Dispoziţiile abrogate au fost înlocuite, în parte, cu cele referitoare la acordarea ajutorului public judiciar, care cuprind, printre formele de sprijin acordat persoanelor cu venituri sub un anumit prag, şi acordarea unor facilităţi la plata taxelor judiciare de timbru.

Beneficiază de prevederile acestui act normativ orice persoană fizică, în situaţia în care nu poate face faţă cheltuielilor unui proces sau celor pe care le implică obţinerea unor consultaţii juridice în

[66] Şi conform actualei forme a Codului de procedură civilă recursul este calificat ca o cale extraordinară de atac, însă ansamblul reglementării recursului infirmă *de facto* calificarea expresă stabilită de legiuitor.

vederea apărării unui drept sau interes legitim în justiţie, fără a pune în pericol întreţinerea sa ori a familiei sale. Astfel, persoanele al căror venit mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 500 lei au dreptul la avansarea în întregime de către stat a sumelor care constituie ajutor public judiciar. Dacă venitul mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 800 lei, sumele de bani care constituie ajutor public judiciar se avansează de către stat în proporție de 50%. În sfârşit, ajutorul public judiciar se poate acorda şi în alte situații, proporțional cu nevoile solicitantului, în cazul în care costurile certe sau estimate ale procesului sunt de natură să îi limiteze accesul efectiv la justiție.

De asemenea, prin OUG nr. 212/2008 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, s-a reglementat posibilitatea acordării facilităţilor la plata taxelor judiciare de timbru pentru persoanele juridice, în situația în care cuantumul taxei reprezintă mai mult de 10% din media venitului net pe ultimele 3 luni de activitate sau plata integrală a taxei nu este posibilă deoarece persoana juridică se află în curs de lichidare sau dizolvare ori bunurile acesteia sunt, în condițiile legii, indisponibilizate. În cazuri excepționale, instanța poate acorda persoanelor juridice reduceri, eşalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru, dacă apreciază, față de datele referitoare la situația economico-financiară a persoanei juridice, că plata taxei de timbru, la valoarea datorată, ar fi de natură să afecteze în mod semnificativ activitatea curentă a acesteia.

În vederea garantării **dreptului la libertate şi siguranță**, proiectul noului Cod de procedură penală propune reformularea cazurilor în care se poate dispune arestarea preventivă a unei persoane. Astfel, vor fi recunoscute drept cazuri generale în care se poate dispune privarea preventivă de libertate situațiile în care există pericol de sustragere, pericol de influențare a anchetei penale şi pericol de comitere a unei alte infracțiuni. În cazul infracțiunilor foarte grave (cum sunt cele îndreptate contra vieții sau cele pedepsibile cu închisoare mai mare de 10 ani), proiectul propune şi un caz special de arestare preventivă, respectiv cel al existenței unui pericol concret pentru ordinea publică. Spre deosebire de reglementarea actuală, proiectul stabileşte criterii legale în raport cu care să fie apreciat pericolul şi totodată instituie o nouă trăsătură legală a acestuia, respectiv caracterul actual, ceea ce presupune dovedirea sa la fiecare moment când se dispune asupra privării de libertate. De asemenea, proiectul propune instituirea unor termene maxime ale arestării preventive în faza urmăririi penale şi a judecății.

Cu privire la **drepturile persoanelor private de libertate,** la elaborarea proiectului de Lege privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal au fost avute în vedere multiplele reglementări internaționale şi europene în materie, atât cele vechi, deja

consacrate în legislaţia noastră anterioară, cât şi cele ce au fost adoptate după intrarea în vigoare a Legii nr.275/2006, la care s-au adăugat cele mai recente rapoarte ale Comitetului european pentru prevenirea torturii şi a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (atât cele privind România cât şi cele privind alte state europene), precum şi recenta jurisprudenţă a CEDO în materie.

Capitolul 3 din proiect este dedicat **condițiilor de detenție** şi reglementează, între altele, procedura care trebuie urmată la primirea în penitenciar, modul de transportare a persoanelor deținute, cazarea, ţinuta şi alimentația acestora. Proiectul cuprinde şi două texte distincte privind refuzul de hrană şi imobilizarea persoanelor condamnate. Ca elemente de noutate, textul impune măsurile minime ce se dispun cu precădere la intrarea în penitenciar, între care efectuarea unui control medical amănunţit al persoanelor condamnate şi face referire distinctă la categoriile de persoane ce necesită o atenție aparte din partea administrației penitenciarului, printre care cele care prezintă handicap.

Normele privind alimentația prevăd că administrația fiecărui penitenciar asigură condiţii adecvate şi personalul necesar pentru prepararea, distribuirea şi servirea hranei potrivit normelor de igienă a alimentației, în funcție de vârsta, starea de sănătate, natura muncii prestate, cu respectarea convingerilor culturale, filozofice sau religioase ale persoanelor condamnate.

Totodată se reflectă la nivel de lege cerința Comitetului european pentru prevenirea torturii şi a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante privind asigurarea apei potabile în locurile de detenție, precum şi impunerea, prin lege, a unui preţ rezonabil pentru achiziționarea produselor comercializate în incinta penitenciarelor.

Capitolul 4 reglementează **drepturile şi obligațiile** persoanelor condamnate, printre care libertatea conştiinţei, a opiniilor şi libertatea credinţelor religioase, dreptul la consultarea documentelor de interes personal, măsuri pentru asigurarea accesului la dispozițiile legale şi documentele privind executarea pedepselor privative de libertate, măsuri pentru asigurarea exercitării dreptului de petiționare şi a dreptului la corespondență, dreptul la convorbiri telefonice, dreptul la plimbare zilnică.

Sunt cuprinse în acest capitol şi norme de procedură, menite să asigure modalităţi efective şi eficiente prin care persoana privată de libertate poate contesta măsurile privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de legea de executare a pedepselor în faţa unui organ imparţial. Având în vedere caracterul civil al acestor drepturi şi sensul autonom pe care îl conferă Convenția europeană a drepturilor omului noţiunii de drepturi civile şi în conformitate cu jurisprudenţa CEDO în materie - de exemplu cauza Ganci c. Italiei (hotărârea din 30 octombrie 2003, definitivă); Musumeci c. Italiei (decizia din 17 decembrie 2002); Gulmez c. Turciei (hotărârea din 20 mai 2008, definitivă), proiectul permite oricărei persoane atacarea măsurilor dispuse cu privire la executarea pedepsei în penitenciar. Procedura de soluţionare a acestor contestaţii este similară celei privind soluţionarea contestaţiilor cu privire la

stabilirea şi schimbarea regimului de executare a pedepselor, cauzele fiind soluţionate prin hotărâre definitivă de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate.

În concluzie au fost adoptate o serie acte normative şi au fost elaborate unele proiecte de acte normative, care instituie măsuri menite să armonizeze legislaţia naţională în materie cu jurisprudenţa CEDO, urmărind să răspundă exigenţelor de previzibilitate a procedurilor judiciare, soluţiile legislative propuse având drept scop înlăturarea unor deficienţe majore ale sistemului judiciar român, astfel cum sunt reflectate în hotărârile CEDO de condamnare a României, asigurarea respectării drepturilor omului în cadrul procesului civil şi penal, instituirea unor reguli generale a căror eficienţă a fost verificată de jurisprudenţa CEDO.

B. Aplicarea directă a CEDO în activitatea instanţelor şi parchetelor[67]

Instanţele judecătoreşti şi parchetele de pe lângă acestea au fost chestionate cu privire la aplicarea directă a dispoziţiilor Convenţiei privind apărarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale în cauzele soluţionate ori instrumentate de acestea.

Precizăm că, în conformitate cu dispoziţiile art. 11 alin. 2 din Constituţia României, revizuită în anul 2003, tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern, iar potrivit art. 20 din legea fundamentală, dispoziţiile constituţionale privind drepturile şi libertăţile cetăţenilor vor fi interpretate şi aplicate în concordanţă cu Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, cu pactele şi cu celelalte tratate la care România este parte. Dacă există neconcordanţe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, şi legile interne, au prioritate reglementările internaţionale, cu excepţia cazului în care Constituţia sau legile interne conţin dispoziţii mai favorabile.

Luând în considerare răspunsurile furnizate de instanţe, se poate observa că marea majoritate a acestora au raportat cazuri de aplicare directă a dispoziţiilor Convenţiei privind apărarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale, interpretate în lumina jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului.

Câteva din domeniile în care s-a realizat aplicarea directă a dispoziţiilor Convenţiei şi a jurisprudenţei Curţii de la Strasbourg de către instanţe au fost:

- aplicarea în materie civilă a celor statuate de Curte în cauzele *Lupea c. României* şi *Romanandkos c. Lituaniei* şi în materie penală a cauzei *Hirst c. Marii Britanii* (Curtea de Apel Bacău);

---

67 Date sintetizate de către Direcţia afaceri europene, relaţii internaţionale şi programe, pe baza răspunsurilor transmise de instanţe şi parchete la chestionarul pentru colectarea datelor necesare întocmirii raportului privind starea justiţiei.

- în materia contravenţiilor cauza *Anghel c. României*, în materia dreptului civil – *cauza Lupşa c. României* şi în contencios administrativ - *Beian c. României* (Curtea de Apel Braşov);

- În materie civilă (Curtea de Apel Bucureşti):

Revendicări imobile

a) restituire imobil preluat abuziv – Legea nr. 10/2001- art. 6 CEDO – hotărârile *Raicu, Glod, Crişa, Matache c. României;*

b) revendicări privind imobilele preluate de stat anterior anului 1989 – art. 6 CEDO şi art. 1 din Primul Protocol adiţional;

c) revendicări ulterioare anului 2001 pentru imobile în legătură cu care s-a pronunţat anterior o hotărâre ce stabilea preluarea imobilului fără titlu legal de către stat; art.1 Protocolul 1 adiţional la Convenţie - *Străin c. României*;

d) revendicări împotriva chiriaşului cumpărător – art. 1 din Protocolul 1 CEDO – *Pădurariu, Străin c. României* etc.

e) revendicări formulate de unul din moştenitorii fostului proprietar – art. 6 CEDO – cazul *Lupaş c. României*;

Evacuări

a) materia OUG 40/1999-art. 1 Protocolul 1 CEDO - cauzele *Radovici şi Stănescu c. României*;

Contestaţie la executare

a)cauza Păduraru c. României, Străin c. României, Raicu c. României, Sabin Popescu c. României

Dreptul familiei - cauza Monory contra României şi Ungariei

- în materie penală (Curtea de apel Bucureşti):

Aplicarea pedepselor accesorii: - pedeapsa accesorie a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a) şi b) Cod penal din momentul în care hotărârea a rămas definitivă – cauza *Hirsz c. Regatul Unit* (art. 3 din primul protocol adiţional CEDO)

Măsuri preventive – revocarea arestării preventive, înlocuirea măsurii arestării preventive cu altă măsură – cauza *Wemhoff c. Germaniei* – art. 5 paragraful III CEDO;

Menţinere stare de arest preventiv; prelungirea duratei măsurii arestării preventive, propunere de arestare preventiva - art.5 paragraful 3 din CEDO – aspectele stabilite de Curtea Europeana a Drepturilor Omului în cauze precum: *Stogmuler, Matznetter, Can şi B. c. Austriei, Letelier c. Franţei, Toth c. Austriei*; - art.215 ind.1 Cod penal- art.6 paragraf 1 din CEDO

Contravenţii – plângere împotriva procesului verbal de contravenţie – art. 6 CEDO – cazul *Anghel c. României.*

Omisiunea ascultării inculpatului în căile de atac: apel şi recurs – cauza *Constantinescu c. României*; *Spânu c. României*.

- în materie comercială (Curtea de Apel Bucureşti): de regulă, art. 6 şi 8 CEDO- Constatarea nulităţii absolute a domeniului de internet; art. 6 CEDO cu privire la aplicarea art. 8 din Legea nr. 85/2006 referitor la citarea părţilor prin Buletinul Insolvenţei şi la art. 138 lit. c, d – „recurs împotriva sentinţei de atragere a răspunderii patrimoniale". (Curtea de Apel Bucureşti)

- în materie civilă (Curtea de Apel Cluj) – Legea 10/2001 – noţiunea de de bun în înţelesul de speranţă legitimă la acel bun (cauze principele *Hans Adam c. Liechtenstein/Germania, Kopeckz c. Slovaciei*) - Legea 18/1991 – art.1. CEDO (cauza *Pressos compania Naviera ş.a. c. Belgiei*, cauza *Linde c. Suediei*); art. 14 CEDO (cauza *Van Raalte c. Olandei, Pretty c. Marii Britanii, Bottta c. Italiei*; drept procesual – art.6 CEDO (cauza *Platakou c. Greciei, Albina c. României*);

- în materie penală (Curtea de Apel Galaţi) - interzicerea drepturilor părinteşti –art. 64 lit. e cod penal - art. 8 CEDO – cauzele *Sabău şi Pîrcălab c. României;*

- Nemotivarea hotărârii judecătoreşti de către instanţa inferioară – cauza *Torreja c. Spaniei*; Îmbunătăţirea relaţiilor cu copilul – art. 8 din Convenţie – cauza *Keegan c. Angliei, Elholz c. Germaniei*; Reglementare vizitare minor – cauza *Lafargue c. României* (Curtea de Apel Timişoara);

- în materie civilă (Curtea de Apel Oradea): în urma transpunerii Hotărârii din 24 mai 2007 a Curţii Europene a Drepturilor Omului, pronunţată în cauza *Păun c. României* – Judecătoria Oradea a soluţionat şi în cursul anului 2008 cauze având ca obiect revendicarea unor bunuri imobile confiscate de la foştii proprietari, cetăţeni români, în baza decretul nr.223/1974, cu încălcarea art.1 din Protocolul 1; Judecătoria Aleşd –anularea procesului verbal de contravenţie, art. 6 CEDO- *Anghel c. României, Moszni c. României*; revendicare- *Lupaşcu c. României*; Judecătoria Salonta – Legea nr. 10/2001 – hotărârea *Raicu c. României*;

- în materie civilă (Curtea de Apel Iaşi): cerere de scutire de la plata taxei de timbru - art. 6 CEDO – cauza *Weissman c. României*; minori şi familie: legături personale cu minorul: art. 8 CEDO – hotărârile *Eriksson c. Suediei, Ignaccolo-Zenide c. României* şi *Boylevs c. României*;

- în materie penală (Curtea de Apel Iaşi): pedepse accesorii - cauza *Sabou şi Pârcălab c. României*; respingerea cererilor de sesizare a Curţii Constituţionale pe excepţii de neconstituţionalitate – art. 6 CEDO – cauzele *Cornel Ivanciuc c. României, Hodoş c. României, Ruiz-Mateos c. Spaniei*; „pronunţarea în şedinţă publică" – art. 6 par. 1 teza a II.-a – *Axen c. Germaniei*;

- în materie civilă (Curtea de Apel Constanţa): Legea nr.9/1998 modificată - compensaţii băneşti pentru bunurile abandonate - cauza *Bronioww c. Poloniei*;

- în materie penală (Curtea de Apel Constanţa): arestare preventivă, în ceea ce priveşte aprecierea pericolului social concret pe care l-ar prezenta pentru ordinea publică cercetarea inculpatului în stare de libertate, art.5 din Convenţia europeană a drepturilor omului (cauza *Letellier c. Franţei* - 26.06.1991);

- prezumţia de nevinovăţie, echitatea procedurii în lumina dispoziţiilor art.6 parag. 1-3 (Curtea de Apel Ploieşti);
- încălcarea dreptului la un proces echitabil şi a dreptului la apărare garantate de art.6 para. 1 şi 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, omisiunea audierii inculpatului la instanţele de fond şi la instanţa de recurs, cauzele *Belzicek c. Poloniei şi Botten c. Norvegiei* (Curtea de Apel Timişoara)[68].

În ceea ce priveşte parchetele, au fost furnizate exemple de aplicare directă a dispoziţiilor Convenţiei Europene a Drepturilor Omului, astfel cum sunt interpretate în jurisprudenţa Curţii de la Strasbourg, de către parchetele de pe lângă curţile de apel Alba Iulia, Bacău, Cluj şi Oradea. Cu titlu de exemplu, câteva dintre domeniile avute în vedere s-au referit la:
- lovitura cauzatoare de moarte - cauza - aprecierea probelor şi a vinovăţiei ţinându-se seama de principiul îndoielii rezonabile - cauza *Bursuc c. României*;
- principiul legalităţii incriminării, art. 7 CEDO, cauza *Kokinakis c. Greciei* din 25.09.1993.

3.7. Instanţele şi parchetele din România în planul dreptului comunitar şi a celui internaţional[69]

3.7.1. Aplicarea directă a dreptului comunitar

În cursul anului 2008, potrivit informaţiilor centralizate la nivelul curţilor de apel şi, respectiv, al parchetelor de pe lângă curţile de apel, au fost înregistrate cauze pentru soluţionarea cărora s-a impus aplicarea directă a reglementărilor comunitare. Astfel, s-a raportat înregistrarea unor astfel de cauze la nivelul majorităţii curţilor de apel, cu excepţia Curţii de Apel Piteşti şi a Curţii Militare de Apel. La nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel, 8 parchete de pe lângă curţile de apel nu au avut cauze care să necesite aplicarea unor norme de drept comunitar (Parchetele de pe lângă Curţile de Apel Suceava, Bacău, Galaţi, Tg. Mureş, Constanţa, Iaşi, Ploieşti şi Timişoara). În majoritatea situaţiilor în care s-a impus aplicarea unor norme comunitare, la nivelul parchetelor, acestea au vizat materia *mandatului european de arestare (potrivit Legii nr. 320/2004, modificată)*; în cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Alba-Iulia fiind evidenţiată aplicarea Directivei 2004/38/CE, respectiv restrângerea dreptului la liberă circulaţie.

3.7.2. Pregătirea judecătorilor şi procurorilor în materia dreptului comunitar

[68] Referirile la curţile de apel au în vedere atât jurisprudenţa acestora, cât şi cea a instanţelor arondate. Curtea de Apel Piteşti şi Curtea Militară de Apel nu au raportat astfel de situaţii.
[69] Pentru unele aspecte privind activitatea în domeniu a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a se vedea şi secţiunea 2.2.

Alături de identificarea concretă a situaţiei aplicării directe a normelor comunitare de către judecători şi procurori în soluționarea cauzelor înregistrate la instanţe şi parchete o mare importanţă o are precizarea modalităţilor de pregătire a magistraţilor români în materia dreptului comunitar, respectiv formarea iniţială şi continuă.

Astfel, potrivit informațiilor primite de la Institutul Național al Magistraturii, formarea în domeniul dreptului comunitar a început încă din anul 2001, organizarea de seminarii în aceste două domenii fiind o constantă a programelor de formare ale INM. Mai mult, pentru perioada 2004 – 2008 unul dintre domeniile prioritare de formare a fost domeniul dreptului comunitar. La finalul anului 2007 INM a demarat procesul actualizării strategiilor sale, realizând demersuri pentru identificarea direcţiilor viitoare de dezvoltare a Institutului. Trebuie precizat că magistraţii au apreciat eforturile INM în ceea ce priveşte pregătirea în domeniul dreptului comunitar şi al drepturilor omului, unul din demersurile constant apreciate fiind acela de a pune la dispoziţia magistraţilor, în mod gratuit, în format de hârtie sau electronic, manuale, cursuri şi alte materiale în aceste două domenii.

În anul 2008 formarea desfăşurată de INM în domeniul dreptului comunitar s-a concentrat în două direcţii: formarea continuă a magistraţilor, pe de o parte şi formarea formatorilor, cu scopul de a creşte numărul de formatori la nivel central şi la nivel descentralizat. Astfel, INM a încercat să implementeze un sistem complex de formare, prin utilizarea concomitenta a unor metode clasice de formare (seminarii, conferinţe, programe de formare a formatorilor s.a.) pe de o parte, precum şi a unor metode neconvenţionale, moderne, pe de alta parte, care au însă o eficienţă sporită, permiţând rezultate durabile. Se înscriu în această preocupare: - elaborarea unui MANUAL DE DREPT COMUNITAR, care a fost distribuit în mod gratuit tuturor magistraţilor români, alături de primele 55 de hotărâri de principiu ale CEJ traduse în română; - începând cu ianuarie 2005, în REVISTA THEMIS A INM sunt publicate comentarii ale jurisprudenţei recente ale Curţii Europene de Justiţie (CEJ) si ale Curţii Europene a Drepturilor Omului (CEDO), graţie unor acorduri încheiate de INM cu Ministerul Afacerilor Externe, respectiv cu Agentul Guvernamental; - inaugurarea, în 2007, a unui BIROU DE INFORMARE VIRTUAL ÎN DOMENIUL DREPTULUI COMUNITAR (help-line), cu acces la informaţie on-line (comunitar@inm-lex.ro). De asemenea, pe SITE-UL INM magistraţii au posibilitatea să găsească materialele de drept comunitar utilizate de INM în activitatea sa de formare continuă.

În ceea ce priveşte activităţile de formare continuă a magistraţilor în funcţie, prin Programul de Formare Continuă a judecătorilor şi procurorilor pentru anul 2008 (aprobat de către CSM prin Hotărârea Plenului CSM nr 897/13.12.2007) Institutul Naţional al Magistraturii a propus organizarea în anul 2008 a unui număr de 30 seminarii în domeniul dreptului comunitar, la aceste seminarii participând

275 judecători, 80 procurori, 5 experţi CSM şi 3 experţi din cadrul Ministerului Justiţiei (582 participări efective), precum şi a unui seminar de formare a formatorilor pentru 11 magistraţi (10 judecători şi 1 procuror),

De asemenea, prin Programul de Formare Continuă Descentralizată pentru anul 2008 (aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 896/13.12.2007), INM a propus ca dreptul comunitar să rămână în continuare domeniu comun obligatoriu pentru toate curţile de apel şi parchetele de pe lângă acestea, având obligaţia de a organiza minim 2 seminarii la nivel de CA/PCA pe an.

Nevoia crescută de formare în materia dreptului comunitar rezultă cel mai bine din propunerile venite de la magistraţi referitoare la domeniile (temele) pentru care aceştia îşi doresc să se organizeze acţiuni de formare în cursul anului 2009. Rezultă, din aceste propuneri, o creştere importantă a numărului şi a spectrului problemelor legate de soluţionarea raporturilor juridice cu elemente de extraneitate, o creştere semnificativă a cauzelor care presupun aspecte de cooperare judiciară internaţională, fie că e vorba de aspecte de drept privat, fie că e vorba de o cooperare a organelor implicate în soluţionarea cauzelor penale.

Institutul Naţional al Magistraturii a conceput pentru anul 2009 un program desfăşurat pe mai multe paliere în domeniul dreptului comunitar: o parte din seminarii se vor adresa magistraţilor care doresc să dobândească cunoştinţe de bază, generale, în materia dreptului comunitar. Alte seminarii vor avea un conţinut cu un grad mai mare de specializare, vizând domenii ca: libera circulaţie a mărfurilor, libera circulaţie a persoanelor s.a.m.d., adresându-se magistraţilor care deţin deja cunoştinţele de bază necesare. În fine, se vor realiza şi seminarii cu un grad ridicat de specializare, în domenii punctuale, cum ar fi practica instanţelor în materia taxei de primă înmatriculare s.a.

Tot în materia dreptului comunitar INM va realiza şi un seminar de formare specializată în colaborare cu ERA, precum şi două seminarii de formare cu experţi Cambridge în drept comunitar. Cele 3 acţiuni de formare vor fi deschise în primul rând participării formatorilor INM din domeniul dreptului comunitar, pentru ca aceştia, având posibilitatea diseminării informaţiei la nivel centralizat şi descentralizat, să beneficieze de cele mai noi informaţii în domeniu, dar şi altor magistraţi care deţin cunoştinţe avansate în materia dreptului comunitar.

De asemenea, INM şi-a propus să includă, în acest an, în Catalogul EJTN, un seminar de CEDO şi un seminar de drept comunitar, la aceste seminarii având posibilitatea să participe, alături de magistraţii români, şi magistraţi din alte state ale Europei.; în afară de importanţa celor două domenii şi de interesul pe care acestea le prezintă pentru toţi magistraţii europeni, includerea celor două seminarii în Catalogul EJTN are aptitudinea de a dovedi capacitatea INM de a oferi acţiuni de formare internaţionale în aceste două domenii.

Programul de cooperare desfăşurat de INM cu Oficiul TAIEX al Comisiei Europene în privinţa formării magistraţilor în domeniul dreptului comunitar în perioada 2003 - 2008 a fost aprobat prin Programul de formare continuă pentru anul 2008 şi avea prevăzute 20 seminarii de formare continuă pentru 4 grupe de magistraţi români de la instanţele şi parchetele din întreaga ţară, fiecare grup luând parte la câte 5 seminarii, organizate în centrele regionale de la Bucureşti, Timişoara, Sovata şi Bârlad. 15 seminarii au fost realizate în anul 2008, iar 5 seminarii au fost reprogramate pentru 2009.

În cadrul Programului Phare RO 2006/018-147.01.04, Sub-proiectul 3.01 – „*Continuarea asistenţei acordată Institutului Naţional al Magistraturii*" vor fi organizate 3 seminarii în domeniul dreptului comunitar pentru judecătorii de la nivelul judecătoriilor, tribunalelor, curţilor de apel din întreaga ţară, precum şi judecătorii din cadrul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi procurori din cadrul parchetelor aferente.

INM îşi propune să lanseze, în cea de-a doua jumătate a anului 2009, două programe de formare on-line în domeniul dreptului comunitar şi al CEDO.

Ca *element de noutate*, subiecte privind practica în domeniul dreptului comunitar vor fi incluse în mod obligatoriu în agendele seminariilor dedicate formării specializate a magistraţilor, până în prezent acest fapt fiind realizat doar într-o manieră sporadică, în funcţie de modul de abordare avut în vedere de formatorii acestor seminarii. Astfel, în agendele seminariilor având ca teme dreptul concurenţei, dreptul muncii, dreptul mediului, drept comercial, drept administrativ şi financiar-fiscal, combaterea discriminării, se vor regăsi şi teme de drept comunitar.

Şi pentru 2009 dreptul comunitar rămâne printre domeniile de formare obligatorii în cadrul formării continue descentralizate.

Faţă de importanţa unei pregătiri continue şi solide în materia dreptului comunitar, precum şi în considerarea caracterul imperativ şi deosebit de util al cunoaşterii jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului şi a Curţii de Justiţie a Comunităţilor Europene, pe de o parte de către judecători şi procurori, iar pe de altă parte de către justiţiabili, având în vedere atribuţiile sale, Consiliul Superior al Magistraturii a iniţiat, în cursul anului 2008, o colaborare cu Institutul European din România, în contextul dialogului susţinut de cele două entităţi.

Astfel la data de 17 iulie 2008 a fost încheiat protocolul de colaborare între CSM şi IER. Un prim proiect ce va fi derulat în baza protocolului de colaborare îl va reprezenta publicarea unei culegeri de jurisprudenţă a Curţii de Justiţie a Comunităţilor Europene. În prezent, culegerea există în format electronic şi este publicată pe site-ul CSM şi pe site-ul IER urmând a fi publicată şi distribuită instanţelor şi parchetelor din ţară în cursul anului 2009.

Cel de-al doilea proiect realizabil prin colaborarea Consiliului Superior al Magistraturii cu Institutul European din România vizează revizuirea traducerii hotărârilor Curţii Europene a Drepturilor

Omului, nepublicate în Monitorul Oficial, urmând ca în viitor hotărârile CEDO să fie traduse prin intermediul IER, în cel mai scurt timp de la pronunțare.

3.7.3 Cooperarea judiciară în cadrul Uniunii Europene şi pe plan internaţional

3.7.3.1. Cooperarea în materie civilă şi comercială

Reţeaua Judiciară Europeană în materie civilă şi comercială - activităţi desfăşurate în cursul anului 2008

În anul 2008, Reţeaua Judiciară Europeană în materie civilă şi comercială a organizat 6 reuniuni la care România a fost reprezentată prin punctele naţionale de contact pentru RJE. În cadrul acestor întâlniri de lucru au fost discutate o serie de proiecte normative, dintre care amintim *proiectul de Ghid pentru aplicarea Regulamentului (CE) nr. 805/2004 al Parlamentului European şi al Consiliului din 21 aprilie 2004*, privind crearea unui titlu executoriu european pentru creanţele necontestate, aplicarea *Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003*, privind competenţa, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie matrimonială şi în materia răspunderii părinteşti, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (în continuare, Regulamentul Bruxelles II Bis), perspectiva aplicării a 3 regulamente[70] aflate în curs de intrare în vigoare, *Directiva 2004/80/EC a Consiliului din 29.04.2004*, privind despăgubirea victimelor infracţiunilor, dar şi problematica *medierii în materie civilă şi comercială* din perspectiva propunerii de directivă a Consiliului.

Cu prilejul acestor reuniuni, au fost puse în discuţie propuneri privind creşterea vizibilităţii şi a implicării Reţelei Judiciare Europene în materie civilă şi comercială, informările privind stadiului lucrărilor Grupului JUSTCIV - probleme de drept civil şi reuniuni ale Forumului pentru Justiţie, funcţionarea Registrului Reţelei judiciare europene în materie civilă şi comercială, prezentarea evoluţiilor în materie de legislaţie comunitară aplicabilă obligaţiilor contractuale şi necontractuale şi în materia recunoaşterii reciproce a hotărârilor judecătoreşti în spaţiul comunitar, precum şi prezentări ale activităţii punctelor de contact din România, Ungaria, Italia, Suedia.

În privinţa dosarelor aflate în stadiu avansat de negociere, în cursul procesului decizional european, trebuie amintite câteva dintre propunerile normative iniţiate sub preşedinţia franceză: propunerea de modificare a *Deciziei nr. 2001/470/CE a Consiliului privind crearea unei Reţele Judiciare Europene în materie civilă şi comercială*, pornindu-se de la următoarele premise: importanţa ataşată acestui

[70] REGULAMENTUL (CE) NR. 1896/2006 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ŞI AL CONSILIULUI DIN 12 DECEMBRIE 2006 PRIVIND INSTITUIREA PROCEDURII EUROPENE A SOMAŢIEI DE PLATĂ; REGULAMENTUL NR. 861/2007 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ŞI AL CONSILIULUI DIN 11 IULIE 2007 DE STABILIRE A UNEI PROCEDURI EUROPENE CU PRIVIRE LA CERERILE CU VALOARE REDUSĂ;
REGULAMENTUL NR.1393/2007 PRIVIND COMUNICAREA ACTELOR JUDICIARE ŞI EXTRAJUDICIARE ÎN MATERIE CIVILĂ ŞI DE ABROGARE A REGULAMENTULUI NR. 1348/2000, CARE VA INTRA ÎN VIGOARE LA 13.11.2008.

mecanism de coordonare şi monitorizare a cooperării judiciare europene în materie civilă şi comercială, în baza instrumentelor comunitare în vigoare; consolidarea cadrului juridic pus la dispoziţia punctelor naţionale de contact; *propunerea de Decizie a Parlamentului European si a Consiliului de modificare a Deciziei nr. 2001/470/ce a Consiliului*, privind crearea unei Reţele Judiciare Europene în materie civila şi comercială, recent inclusă în agenda reuniunii JAI din 28.11.2008, privind creşterea numărului cererilor de obţinere a conţinutului dreptului străin (legii aplicabile) în domeniul obligaţiilor de întreţinere, încredinţării minorului, divorţului, obligaţiilor (ne)contractuale, punctele naţionale de contact urmând a fi permanent la dispoziţia autorităţilor străine şi române pentru a oferi certificate de legislaţie.

Reţeaua judiciară română în materie civilă şi comercială – activităţi desfăşurate în cursul anului 2008

Reţeaua judiciară română în materie civilă şi comercială a fost înfiinţată prin Ordinul ministrului justiţiei nr. 402/C/2007 şi este alcătuită din punctele de contact ale României în cadrul Reţelei europene în materie civilă şi comercială şi din judecători de la curţile de apel, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Tribunalul Bucureşti şi Tribunalul pentru minori şi familie de la Braşov, activitatea sa constând în organizarea de întâlniri de informare la nivelul curţilor de apel şi în acordarea de asistenţă colegilor din cadrul instanţelor în care îşi desfăşoară activitatea.

În anul 2008 au avut loc două întâlniri ale Reţelei judiciare române în materie civilă şi comercială, având ca principale teme de discuţie : rezultatul desfăşurării Proiectului PHARE RO 05/1B/JH/03 *„Consolidarea cadrului instituţional şi legislativ al cooperării judiciare şi* sinteza rapoartelor de activitate ale membrilor reţelei judiciare în anul 2007, *rezultatele Consiliului JAI din 28 noiembrie privind propunerea de modificare a deciziei nr. 2001/470/CE a Consiliului*, privind crearea unei reţele judiciare europene în materie civilă şi comercială, precum şi concluziile reuniunii plenare a Reţelei judiciare europene în materie civilă şi comercială din 4-5 decembrie 2008. De asemenea, cu prilejul acestor întâlniri au fost distribuite manuale de cooperare judiciară internaţională şi s-a realizat o amplă informare cu privire la noutăţile legislative – instrumente comunitare în curs de adoptare în 2008 şi care se vor aplica în perioada 2009-2010 în domeniul cooperării judiciare internaţionale în materie civilă şi comercială, cu privire la instrumentele comunitare – aflate în proiect – în domeniul cooperării judiciare internaţionale în materie civilă şi comercială, precum şi o informare privind instrumentele de drept internaţional privat de la Haga aplicabile cu statele terţe, ceea ce completează de o manieră exhaustivă materia cooperării judiciare şi cu celelalte state terţe.

3.7.3.2. Cooperarea în materie penală

Reţeaua Judiciară Europeană în materie penală

În cursul anului 2008, au fost organizate 3 reuniuni, la Bruxelles, la inițiativa Consiliului, şi, respectiv în fiecare dintre Statele Membre care au deținut preşedinția Uniunii Europene - Slovenia şi Franţa. În cadrul acestor reuniuni din partea României au participat reprezentanţi ai punctelor naţionale de contact : Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție şi Reţeaua Judiciară Română în materie penală.

Reţeaua Judiciară Română în materie penală[71]

În anul 2008, Ministerul Justiției, prin Direcţia Drept internațional şi Tratate, Serviciul Cooperare judiciară internațională în materie penală, a organizat două reuniuni ale Reţelei Judiciare Române în materie penală, prilej cu care au fost discutate aspecte de ordin instituțional şi legislativ, dar şi de practică judiciară, referitoare la : stadiul de aprobare de către Parlament a *proiectului de Lege privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale Uniunii Europene*, precum şi la stadiul de aprobare de către Parlament a *O.U.G. nr. 123/2007 privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale Uniunii Europene* - adoptat de Camera Deputaţilor (camera decizională) la data de 18 martie 2008 şi transmis spre promulgare Preşedintelui României, *proiectul de Decizie Cadru a Consiliului privind executarea hotărârilor penale pronunțate în lipsă* (propus de Preşedinţia Slovenă a Consiliului Uniunii Europene) şi *noile modificări* legislative, recent adoptate de Parlamentul României, *ale Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală* şi a problemelor de practică judiciară în domeniu, cu precădere în materia mandatului european de arestare. De asemenea, cu prilejul acestor întâlniri de lucru a fost prezentat un *Chestionar de practică ju*diciară, a fost expus *raportul de activitate pe anul 2007*, precum şi situația referitoare la *executarea mandatelor europene de arestare emise de autoritățile competente din celelalte state membre ale Uniunii Europene*, respectiv situația e*miterii mandatelor europene de arestare de către instanțele aflate în circumscripția curții de apel la nivelul căreia îşi desfăşoară activitatea* ; de notat fiind şi prezentarea, în cadrul acestor reuniuni a unui curs de formare susţinut de reprezentanţi ai Ministerului Internelor şi Reformei Administrative în domeniul acquis-ului Schengen.

Reuniuni şi întâlniri de lucru cu judecătorii şi procurorii, altele decât cele în cadrul Reţelei Judiciare Române în materie penală

În domeniul cooperării cu forţele armate străine (americane) - la data de 7 februarie 2008, la sediul Ministerului Justiției a avut loc o întâlnire cu reprezentanții Parchetului de pe lângă Înalta Curte

---

71 Reţeaua judiciară română în materie penală reprezintă un organism creat din necesitatea consolidării capacității instituționale pentru punerea în practică a instrumentelor europene privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, odată cu aderarea României la Uniunea Europeană.
Reţeaua este formată din judecători şi procurori de la nivelul Înaltei Curți de Casație şi Justiție, al curților de apel şi al parchetelor de pe lângă acestea, precum şi din personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor şi procurorilor din cadrul Serviciului cooperare judiciară internațională în materie penală. Întâlnirile au loc de cel puțin două ori pe an, iar secretariatul reţelei este asigurat de Serviciul cooperare judiciara internaționala in materie penală.

de Casaţie şi Justiţie. Scopul întâlnirii a fost acela de a asigura o bună gestionare a relaţiei interinstituţionale - Ministerul Justiţiei şi Ministerul Public şi realizarea de acţiuni concrete pentru punerea în aplicare a legislaţiei aplicabile în materie.

În domeniul transferului persoanelor condamnate, la data de 16 octombrie 2008, la sediul Ministerului Justiţiei a avut loc o întâlnire de lucru cu judecătorii şi procurorii de la nivelul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, al Curţii de Apel Bucureşti şi al parchetelor de pe lângă acestea, precum şi cu reprezentanţi ai Consiliului Superior al Magistraturii. Întâlnirea a avut ca subiect transferarea în România a cetăţenilor români condamnaţi definitiv în străinătate, cu precădere a celor condamnaţi în Republica Italiană. Au fost dezbătute problemele care au apărut în practica parchetelor şi a instanţelor judecătoreşti sus menţionate, identificarea de posibile soluţii şi stabilirea unor proceduri de lucru care să permită eficientizarea şi accelerarea soluţionării cererilor de transferare. Întâlnirea a avut ca obiectiv stabilirea unei abordări comune asupra acestei problematici şi aplicarea în mod unitar a dispoziţiilor legale în vigoare în materie, în deplinul respect al puterii judecătoreşti.

Elaborarea de manuale, ghiduri şi bune practici în domeniul cooperării judiciare în materie penală adresate judecătorilor, procurorilor şi grefierilor români

În luna mai 2008, a fost finalizat proiectul Phare RO 05/1b/jh/03 „Consolidarea cadrului instituţional şi legislativ al cooperării judiciare internaţionale în România" (proiect de înfrăţire instituţională între România şi Austria), au fost elaborate *manualul de cooperare judiciară penală pentru judecători şi procurori* şi *manualul de cooperare judiciară penală pentru grefieri* care conţin dispoziţii cu privire la Decizia-cadru 2002/584/JAI. În cadrul acestui program au fost elaborate şi editate Manualele de cooperare judiciară în materie penală. Aceste manuale au fost difuzate, în format hârtie şi format electronic, tuturor participanţilor la seminariile de pregătire organizate în cadrul acestui program (aprox. 1000 participanţi). Manualele au fost publicate pe site-ul Ministerului Justiţiei, Consiliului Superior al Magistraturii şi al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

În cursul anului 2008, au fost transmise judecătorilor mai multe Informări privind portalul intranet al Ministerului Justiţiei, mandatul european de arestare, asistenţa judiciară în materie penală în relaţia cu Statele Membre ale Uniunii Europene şi Statele Unite ale Americii, precum şi respectarea obligaţiilor prevăzute de tratatele bi şi multilaterale cu privire la comunicarea hotărârilor de condamnare pronunţate de către instanţele române împotriva unor cetăţeni străini.

Pe această cale, Ministerul Justiţiei a încurajat recurgerea la asistenţa persoanelor care au calitatea de membrii ai Reţelei Judiciare Române în materie penală şi la cea a punctelor naţionale de contact la Reţeaua Judiciară Europeană, după caz, precum şi utilizarea instrumentelor operaţionale ale Reţelei

Judiciare Europene în materie penală: „Atlas”, „Fiches Belges”, „Solon”, „Compendium wizard” accesibile la http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn_tools.aspx.

În ceea ce priveşte portalul intranet, începând cu luna iulie a anului 2008, judecătorii, ca de altfel şi alte categorii de personal din sistemul justiţiei, au la dispoziţie un portal intranet. Portalul este destinat exclusiv utilizatorilor din sistemul justiţiei. În materia cooperării judiciare în materie penală, portalul conţine rubrici privind: „mandatul european de arestare”, „ordinul de indisponibilizare”, „sancţiunile pecuniare”, „audierea prin videoconferinţă”, „comisii rogatorii”, „comunicarea de acte de procedură”, precum şi o rubrică intitulată „Actualitate”. La acest moment, la rubrica „Actualitate”, judecătorii au posibilitatea de a vizualiza „Manualul european privind modalităţile de emitere a unui mandat european de arestare”, tradus în limba română. Alte rubrici utile sunt: „Reţeaua judiciară română în materie penală”, „Reţeaua judiciară europeană în materie penală”, „EUROJUST”, „Magistraţii de legătură”. La rubrica „Magistraţii de legătură” pot fi vizualizate datele de contact actualizate ale magistratului român de legătură în Italia.

În luna septembrie 2008, a fost distribuit tuturor instanţelor judecătoreşti în format electronic Manualul privind Mandatul European de Arestare elaborat la nivelul Uniunii Europene. Manualul a fost postat şi pe portalul intranet a Ministerului Justiţiei.

Totodată, în luna noiembrie 2008 a fost elaborat şi transmis instanţelor judecătoreşti un *Ghid informativ de legislaţie* privind intrarea în vigoare a Legii nr. 222/2008 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internaţională în materie penală şi transpunerea în legislaţia internă a Deciziei-cadru nr. 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de indisponibilizare a bunurilor sau a probelor, a Deciziei-cadru 2005/214/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind aplicarea principiului recunoaşterii reciproce sancţiunilor financiare şi a Deciziei-cadru 2006/783/JAI din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoaşterii reciproce la ordinele de confiscare.

3.7.3.3. Alte activităţi desfăşurate în cursul anului 2008 în materia cooperării judiciare în cadrul Uniunii Europene şi pe plan internaţional

În cursul anul 2008, trei experţi români au participat la procedurile de evaluare a aplicării de către alte trei State Membre ale Uniunii Europene (Letonia, Cehia şi Bulgaria) a *Deciziei Cadru privind mandatul european de arestare şi procedurile de predare între Statele Membre.*

A avut loc, de asemenea, *vizita de evaluare privind aplicarea de către România a Deciziei Cadru privind mandatul european de arestare şi procedurile de predare între Statele Membre*, acţiune desfăşurată în cadrul celei de-a Patra Runde de Evaluare Reciprocă privind implementarea de către Statele Membre ale Uniunii

Europene a Mandatului European de Arestare, organizată în fiecare din Statele Membre. Cu acest prilej au avut loc întâlniri, la nivel de experţi, cu reprezentanţi ai Ministerului Justiţiei, în calitate de autoritate centrală în materia mandatului european de arestare, cu judecători şi procurori cu atribuţii în procedura de emitere şi de executare a mandatelor europene de arestare de la nivelul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Curţii de Apel Bucureşti şi Curţii de Apel Craiova şi de la nivelul parchetelor de pe lângă acestea, cu reprezentanţi ai Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, ai Institutului Naţional al Magistraturii, ai Şcolii Naţionale de Grefieri şi ai Uniunii Naţionale a Barourilor din România şi Baroului Bucureşti.

Conducerea Ministerului Justiţiei a participat la cele 5 reuniuni ale miniştrilor justiţiei din statele membre ale Uniunii Europene, organizate de Consiliul Uniunii Europene, cele mai importante instrumente normative de pe agenda discuţiilor fiind: *propunerea de modificare* a *Deciziei Cadru privind lupta împotriva terorismului 2002/475/JAI*, poziţia României fiind de a saluta echilibrul pe care textul negociat reuşeşte să îl stabilească între necesitatea de a lua măsuri eficiente de luptă împotriva ameninţării terorismului şi imperativul protejării drepturilor fundamentale ale omului, *Regulamentul privind legea aplicabilă obligaţiilor contractuale – adoptat formal (Roma I) (Consiliului JAI din 5-6 iunie 2008)* - oferă operatorilor economici posibilitatea de a cunoaşte cu precizie legea ce le reglementează contractele, şi de a-şi adapta comportamentul economic la realităţile juridice cu care interacţionează, *Decizia Cadru privind executarea hotărârilor judecătoreşti pronunţate în lipsă (Consiliului JAI din 5-6 iunie 2008)*, având ca scop creşterea încrederii cetăţenilor, dar şi a statelor membre ale Uniunii Europene în sistemul recunoaşterii reciproce a hotărârilor judecătoreşti, *proiectul de Decizie a Consiliului privind consolidarea Eurojust (Consiliului JAI din 25 iulie 2008)*, vizând clarificarea competenţelor membrilor naţionali Eurojust, instituirea unui sistem de coordonare a activităţii desfăşurate de membrii naţionali Eurojust, consolidarea capacităţii de a colabora cu partenerii externi, *Proiectul de Rezoluţie privind formarea magistraţilor şi a personalului din justiţie (Consiliului JAI din 24 octombrie 2008)*, prin care se stabilesc liniile directoare de urmat în organizarea formării magistraţilor, în scopul de a favoriza emergenţa unei culturi judiciare europene, *Concluziile Consiliului privind situaţia adulţilor vulnerabili şi protecţia juridică transfrontalieră a acestora (Consiliului JAI din 24 octombrie 2008)*, privind fenomenul de îmbătrânire a populaţiei care generează nevoia de a acorda o protecţie sporită acestei categorii de cetăţeni, *Directiva privind protecţia mediului prin măsuri de drept penal (Consiliului JAI din 24 octombrie 2008)*, care obligă statele membre să introducă în legislaţia lor naţională sancţiuni penale efective, proporţionale şi disuasive pentru încălcări grave ale dispoziţiilor de drept comunitar referitoare la protecţia mediului. *Rezoluţia Consiliului şi a reprezentanţilor guvernelor statelor membre reuniţi în cadrul Consiliului privind crearea unei reţele de cooperare legislativă a ministerelor justiţiei din Uniunea Europeană (Consiliului JAI din 28 noiembrie 2008)*, menită să faciliteze ministerelor justiţiei din Statele Membre obţinerea reciprocă de informaţii privind legislaţia în vigoare sau în curs de adoptare, p*ropunerea*

de Decizie-cadru a Consiliului privind ordinul european de supraveghere judiciară în etapele premergătoare judecării între statele-membre ale Uniunii Europene (Consiliului JAI din 28 noiembrie 2008), prin care se urmăreşte ca o persoană care este rezidentă într-un stat membru dar este subiectul unei proceduri penale într-un alt stat membru decât cel de rezidenţă, să poată fi supusă măsurilor de supraveghere dispuse de statul unde se desfăşoară procedura penală (statul emitent) pe teritoriul statului său de rezidenţă (statul de executare), *viitorul Cadru Comun de Referinţă privind dreptul european al contractelor (CCR) (Consiliului JAI din 28 noiembrie 2008),* având ca domeniu de aplicare respectarea diversităţii tradiţiilor juridice ale tuturor statelor membre şi *propunerea Comisiei de amendare a Deciziei Reţelei Judiciare Europene în materie civilă şi comercială (Consiliului JAI din 28 noiembrie 2008),* care urmăreşte consolidarea cadrului juridic pus la dispoziţia punctelor naţionale de contact.

Dintre instrumente juridice comunitare aflate în dezbatere la nivelul UE, în cursul anului 2008, cele mai importante proiecte au fost : *propunerea de Regulament care vizează introducerea unor reguli simple de alegere a instanţei competente şi a legii aplicabile divorţului în statele membre ale Uniunii Europene (Roma III), proiectul „European E-justice"* care are ca obiectiv general crearea unui portal de justiţie european, o interfaţă prin care vor fi interconectate sub aspect transfrontalier *procedurile judiciare generale* (introducerea de cereri, administrarea de probe, comunicarea unor acte procedurale, cooperarea între autorităţile judiciare), *procedura specifică „European order for payment", registrele judiciare ale SM* transpuse în variantă electronică (penale, comerciale, funciare şi în materia insolvenţei) şi *sistemele de videoconferinţă* pentru administrarea probelor la distanţă, *proiectul de Regulament al Consiliului privind competenţa, legea aplicabilă, recunoaşterea şi executarea hotărârilor şi cooperarea în materia obligaţiilor de întreţinere, propunerea de Decizie cadru privind decizia europeană de control judiciar în cadrul etapelor procedurale premergătoare emiterii unei hotărâri judecătoreşti între statele membre ale UE,* scopul deciziei cadru fiind acela de a stabili un set de măsuri prin care un stat membru să recunoască o decizie de supraveghere emisă de un alt stat membru ca alternativă la arestul preventiv, să monitorizeze măsurile de supraveghere impuse de statul emitent şi să predea persoana în cauză statului emitent în situaţia în care aceasta încalcă măsurile de supraveghere.

Ministerul Justiţiei a transpus în legislaţia naţională următoarele directive: *Directiva Consiliului 2003/8/EC din 27 ianuarie 2003 privind îmbunătăţirea accesului la justiţie în cazul litigiilor transfrontaliere,* prin stabilirea de reguli minimale comune referitoare la asistenţa judiciară acordată în cadrul acestor categorii de cauze, prin OUG nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, publicată în Monitorul Oficial nr. 327 din 25 aprilie 2008, *Directiva Parlamentului European şi a Consiliului 2005/56/EC din 26 octombrie 2005 privind fuziunile transfrontaliere ale societăţilor cu răspundere limitată şi Directiva 2007/63/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 13 noiembrie 2007, de modificare a Directivelor Consiliului 78/855/CEE şi 82/891/CEE privind cerinţa întocmirii unui raport de expertiză independentă în cazul*

fuziunii sau al divizării unor societăţi comerciale pe acţiuni, prin OUG nr. 52/2008 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 31/1990 privind societăţile comerciale şi pentru completarea Legii nr. 26/1990 privind registrul comerţului, publicată în Monitorul Oficial nr. 333 din data de 30 aprilie 2008; *Directiva 2006/68/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 6 septembrie 2005 de modificare a Directivei 77/91/CEE a Consiliului în ceea ce priveşte constituirea societăţilor comerciale pe acţiuni* şi menţinerea şi modificarea capitalului acestora, prin Legea 284/2008 de aprobare a OUG nr. 52/2008 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 31/1990 privind societăţile comerciale şi pentru completarea Legii nr. 26/1990 privind registrul comerţului, publicată în Monitorul Oficial nr. 778 din 20 noiembrie 2008; *Directiva Parlamentului European şi a Consiliului 2005/60/EC din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor şi al finanţării terorismului şi Directiva 2006/70/EC a Comisiei pentru aplicarea Directivei 2005/60,* prin OUG nr. 53/2008 privind modificarea şi completarea Legii 656/2002 pentru prevenirea şi sancţionarea spălării banilor, precum şi pentru instituirea unor măsuri de prevenire şi combatere a finanţării actelor de terorism publicată în Monitorul Oficial nr. 333 din data de 30 aprilie 2008.

3.8. Creşterea gradului de specializare în activitatea judiciară

Procesul de diversificare şi specializare a ramurilor dreptului, precum şi, în materie civilă, creşterea complexităţii raporturilor socio-economice, iar, în materie penală, dezvoltarea unor forme noi de criminalitate (informatică, economică etc.) şi creşterea ponderii infracţionalităţii transfrontaliere, constituie aspecte care presupun un răspuns adecvat din partea statului în vederea creşterii calităţii actului de justiţie şi ţinerii sub control şi combaterii fenomenului criminal.

În acest context, creşterea gradului de specializare în activitatea judiciară constituie una dintre principalele modalităţi de racordare a modului de funcţionare a sistemului judiciar la noile realităţi sociale pe care este chemat să le reglementeze, precum şi de asigurare a capacităţii de răspuns a acestuia la provocările aduse de ritmul transformărilor sociale şi economice.

În domeniul judiciar, specializarea poate fi privită sub un dublu aspect, - la nivel instituţional (instanţele, secţiile ori completele specializate), precum şi la nivel individual, al fiecărui magistrat, avându-se în vedere asigurarea unor programe de formare profesională continuă adecvate specializării profesionale a acestuia.

3.8.1. Specializarea la nivel instituţional – instanţe, parchete, secţii şi complete specializate

La fel ca şi în anii anteriori, la acest moment, funcţionează în România 4 tribunale specializate, după cum urmează: Tribunalul pentru cauze cu minori şi de familie Braşov şi Tribunalele comerciale Argeş, Cluj şi Mureş.

În acord cu prevederile art.35 alin.2 şi art.36 alin.3 din Legea nr.304/2004 republicată, cu modificările şi completările ulterioare, potrivit cărora, în cadrul curţilor de apel şi tribunalelor funcţionează secţii sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori şi de familie, cauze de contencios administrativ şi fiscal, cauze privind conflicte de muncă şi asigurări sociale, precum şi, în raport cu natura şi numărul cauzelor, secţii maritime şi fluviale sau pentru alte materii, şi pornind de la premisa că specializarea reală şi efectivă a magistraţilor contribuie la creşterea calităţii actului de justiţie, în cursul anului 2008 a continuat procedura de înfiinţare a completelor specializate.

În această perioadă, în temeiul dispoziţiilor art. 41 alin. 1 din Legea nr.304/2004 republicată, cu modificările şi completările ulterioare, Secţia pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat propunerile colegiilor de conducere ale unor instanţe privind înfiinţarea de complete specializate, după cum urmează:

- 37 complete specializate, în materia cauzelor cu minori şi de familie;
- 4 complete specializate în materia cauzelor de adopţie,
- 8 complete specializate, în materia fondului funciar;
- 1 complet specializat, în materia cauzelor penale;
- 1 complet specializat în materie de criminalitate organizată şi trafic de persoane,
- 11 complete specializate la instanţele militare, în materia cauzelor de corupţie;.
- 2 complete specializate, în materia cauzelor de insolvenţă;
- 9 complete specializate în materie comercială,
- 19 complete specializate, în materia litigiilor de muncă şi asigurări sociale;
- 6 complete specializate în materia contenciosului administrativ şi fiscal

În perioada de referinţă, Secţia pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus şi reducerea numărului completelor specializate în unele materii, având în vedere propunerile colegiului de conducere al instanţei în fiecare caz în parte, astfel :

- la Tribunalul Arad au fost desfiinţate 18 complete specializate, urmare a înfiinţării unei secţii mixte, Secţia de contencios administrativ şi fiscal, litigii de muncă şi asigurări sociale;
- la Curtea de Apel Ploieşti au fost desfiinţate 2 complete specializate de contencios administrativ şi fiscal, avându-se în vedere şi existenţa secţiei specializate aferente ;

- la Curtea de Apel Oradea au fost desfiinţate 5 complete specializate pentru soluţionarea cauzelor de corupţie (3 de apel şi 2 de recurs), pe considerentul reducerii cauzelor în această materie.

Elementele de noutate evidenţiate în materia judecării specializate a cauzelor, pentru anul 2008, sunt următoarele: - înfiinţarea completelor de corupţie la instanţele militare; - înfiinţarea şi desfiinţarea de complete specializate pe grade de jurisdicţie, ca urmare, în principal, a modificărilor intervenite în natura şi numărul cauzelor cu care sunt sesizate instanţele; - urmare a intrării în vigoare a OUG nr.75/2008 privind stabilirea de măsuri pentru soluționarea unor aspecte financiare în sistemul justiţiei, s-au înfiinţat (la solicitarea Colegiului de conducere al Curţii de Apel Constanţa), 3 complete specializate în soluționarea, în fond, a litigiilor care au ca obiect cereri de acordare a unor drepturi salariale, formulate de personalul salarizat potrivit O.U.G. nr. 27/2006 şi O.G. nr. 8/2007, modificate şi completate**.**

În ceea ce priveşte secţiile specializate, s-a aprobat solicitarea colegiului de conducere al Judecătoriei Galaţi de înfiinţarea a unei secţii civile şi a unei secţii penale la nivelul acestei instanţe, precum şi propunerile colegiilor de conducere ale unor curţi de apel, privind restructurarea secţiilor şi desfiinţarea secţiilor existente la nivelul acestor instanţe, astfel:

- desfiinţarea Secţiei pentru cauze cu minori şi de familie şi a Secţiei pentru conflicte de muncă şi asigurări sociale şi, corelativ, înfiinţarea a două noi secţii mixte respectiv, Secţia a I-a civilă şi pentru cauze cu minori şi de familie, şi Secţia a II-a civilă şi pentru conflicte de muncă şi asigurări sociale. (Curtea de Apel Craiova);
- desfiinţarea Secţiei de conflicte de muncă şi asigurări sociale, cu consecinţa redistribuirii cauzelor aferente şi a schimbării denumirii secţiei care a preluat aceste cauze, în Secţia civilă, pentru cauze cu minori şi de familie, şi conflicte de muncă şi asigurări sociale (Curtea de Apel Braşov).

În ceea ce priveşte opinia instanţelor referitoare la materiile în care consideră că se justifică cu precădere înfiinţarea de noi secţii sau complete specializate, precizăm că acestea au arătat că este necesară înfiinţarea/menţinerea acestora în aproximativ aceleaşi materii cu cele pentru care există înfiinţate secţii sau complete şi în prezent.

De precizat că la analiza propunerilor colegiilor de conducere ale instanţelor judecătoreşti de înfiinţare a secţiilor sau completelor specializate, Secţia pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii are în vedere atât criteriile legale, respectiv volumul şi natura cauzelor în materiile respective, precum şi unele criterii subsidiare şi anume necesitatea asigurării condiţiilor pentru realizarea repartizării aleatorii a cauzelor, soluționării specializate a cauzelor casate cu trimitere spre rejudecare şi a incidentelor procedurale.

În sistemul parchetelor, există la acest moment un singur parchet specializat - Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Cauze cu Minori şi de Familie Braşov şi secţii specializate maritime şi fluviale în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanţa, Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanţa, Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanţa, Parchetului de pe lângă Judecătoria Galaţi, Parchetului de pe lângă Tribunalul Galaţi şi Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Galaţi.

În cadrul celorlalte parchete, în funcţie de aria de competenţă, resursele de personal şi specializarea individuală a procurorilor funcţionează secţii, servicii şi birouri specializate pe anumite materii sau categorii de lucrări sau de activităţi.

3.8.2. Programele de formare profesională specializată a magistraţilor[72]

Pentru anul 2008, unul dintre obiectivele prioritare ale *Programului de formare profesională continuă a judecătorilor şi procurorilor*, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 897 din data de 13 decembrie 2007, l-a constituit ***asigurarea unei formări axate pe specializarea judecătorilor şi procurorilor, în concordanţă cu nevoile sistemului.***

Ca urmare, Institutul Naţional al Magistraturii a continuat în anul 2008 programele de formare a magistraţilor care funcţionează în instanţe specializate, respectarea principiului specializării judecătorilor şi procurorilor fiind menţinut ca unul dintre criteriile de selecţie a participanţilor la seminariile organizate în anul 2008.

În contextul obligaţiilor cuprinse în *Planul de acţiune pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar şi al luptei împotriva corupţiei* aprobat prin HG 1346/31.10.2007, dar şi al măsurilor rezultate din *Raportul Comisiei Comunităţilor Europene referitor la progresul României în cadrul mecanismului de verificare şi cooperare*, dat publicităţii la 23 iulie 2008, s-a acordat importanţă, cu privire la formarea specializată, domeniilor considerate ca fiind prioritare în cele două documente, respectiv formarea specializată în domeniile luptei împotriva corupţiei şi al combaterii criminalităţii economico-financiare, al comunicării publice şi al unificării practicii judiciare, în principal în domeniul restituirii imobilelor preluate abuziv.

[72] Pentru prezentarea activităţii în anul 2009 a instituţiilor de formare profesională coordonate de către Consiliul Superior al Magistraturii – Institutul Naţional al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri a se vedea secţiunea 4.9, respectiv 4.11 al prezentului raport. De asemenea, pentru programele de formare în anumite domenii particulare a se vedea şi secţiunile 3.7.2.(drept comunitar), 3.10.(protecţia minorilor), 3.11.2 (management) din prezentul raport. Secţiunea de faţă a fost realizată de către Biroul formare profesională din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

Domeniile de formare care au fost avute în vedere în cadrul acestui obiectiv şi numărul de magistraţi formaţi pentru fiecare din aceste domenii, în cadrul programelor de formare organizate de către Institutul Naţional al Magistraturii, se prezintă după cum urmează:

- **Lupta împotriva corupţiei** şi **protecţia intereselor financiare ale UE – au** fost organizate 10 seminarii la care au participat 36 judecători şi 73 procurori;
- **Probleme şi tendinţe în lupta împotriva crimei organizate şi a corupţiei la nivel internaţional: infracţiuni economice, corupţie, spălare de bani, trafic de fiinţe, trafic de stupefiante –** au fost organizate 12 seminarii la care au participat 66 judecători şi 110 procurori;
- **Drept civil – Practică neunitară –** au fost organizate 11 seminarii la care au participat 230 de judecători;
- **Drept penal– Practică neunitară –** au fost organizate 8 seminarii la care au participat 49 de judecători şi 102 procurori;
- **Justiţia pentru minori şi dreptul familiei –** au fost organizate 10 seminarii la care au participat 74 de judecători şi 73 de procurori;
- **Drept comercial –** au fost organizate 11 seminarii la care au participat 247 judecători;
- **Dreptul muncii –** au fost organizate 6 seminarii la care 122 judecători şi 1 procuror;
- **Dreptul asigurărilor –** au fost organizate 2 seminarii la care au participat 47 judecători;
- **Drept administrativ şi financiar fiscal –** au fost organizate 10 seminarii la care au participat 201 judecători;
- **Achiziţii publice –** a fost organizat un seminar la care au participat 15 judecători;
- **Dreptul mediului –** a fost organizat un seminar la care au participat 15 judecători;
- **Piaţa de capital –** a fost organizat un seminar la care au participat 2 judecători şi 18 procurori;
- **Drept bancar şi dreptul afacerilor –** a fost organizat un seminar la care au participat 24 judecători;
- **Dreptul proprietăţii intelectuale** – au fost organizate 3 seminarii la care au participat 42 de judecători şi 11 procurori;
- **Dreptul concurenţei –** au fost organizate 4 seminarii la care au participat 78 judecători;
- **Protecţia consumatorului –** au fost organizate 4 seminarii la care au participat 78 judecători;
- **Criminalistică – Metodologia investigării infracţiunilor –** au fost organizate 4 seminarii la care au participat un judecător şi 83 de procurori.

Preocupări pentru formarea profesională specializată a magistraţilor s-au regăsit şi în cadrul programelor de formare descentralizată, derulate în cadrul curţilor de apel şi al parchetelor de pe lângă acestea. Este de menţionat, în acest sens, organizarea la nivelul fiecărei curţi de apel şi al fiecărui parchet de pe lângă curtea de apel a cel puţin unui seminar în domeniul luptei împotriva corupţiei sau al criminalităţii economico-financiare, fiind organizate în anul 2008 16 seminarii la nivelul curţilor de apel şi al instanţelor din circumscripţie şi 28 seminarii la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel. Alte domenii de specializare care s-au regăsit cu frecvenţă în planurile de formare continuă descentralizată pentru anul 2008 au fost: drept civil – practică neunitară, drept civil – restituirea imobilelor preluate abuziv, drept penal – practică neunitară, drept comercial, justiţia pentru minori, dreptul muncii, contencios administrativ, criminalistică.

Respectarea principiului specializării în formarea profesională a magistraţilor a fost stabilit, de asemenea, ca obiectiv prioritar al *Strategiei de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada 2009 - 2011*, aprobată prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1320/2008. Ca principale măsuri pentru realizarea acestui obiectiv sunt prevăzute: stabilirea numărului seminariilor prevăzute în programele de formare, pe domenii de specializare, prin asigurarea unei corespondenţe între numărul judecătorilor care funcţionează în secţiile şi completele specializate, precum şi procurorilor specializaţi în domeniile respective, numărul cauzelor înregistrate în anumite materii şi opţiunile formulate în anul precedent în aceste domenii şi includerea cu prioritate în programele de formare specializată a judecătorilor care funcţionează în secţii sau complete specializate şi a procurorilor specializaţi, precum şi identificarea unei soluţii de cuprindere în programele de formare specializată, după realizarea selecţiei anuale, a magistraţilor care îşi schimbă specializarea (urmare a promovării în funcţie, desemnării într-un alt complet sau secţie specializată).

3.8.3. Aspecte de drept comparat privind formarea profesională a magistraţilor[73]

În multe state europene există institute specializate pentru formarea magistraţilor (şcoli de magistratură).

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) subliniază că autoritatea competentă pentru stabilirea programelor de formare trebuie să fie independentă de puterile executivă şi legislativă şi că cel puţin jumătate din membrii săi trebuie să fie judecători (*Avizul nr. 4 din 2003 al CCJE, paragraful 13 şi paragraful 16*). CCJE recomandă, de asemenea, ca formarea să fie asigurată de un organ

[73] DATE VALABILE PENTRU ANUL 2006, EXTRASE DE CĂTRE DIRECŢIA AFACERI EUROPENE, RELAŢII INTERNAŢIONALE ŞI PROGRAME DIN RAPORTUL „SISTEME JUDICIARE EUROPENE – EDIŢIA 2008" ELABORAT DE COMISIA EUROPEANĂ PENTRU EFICIENŢA JUSTIŢIEI (CEPEJ) ŞI PUBLICAT PE SITE-UL HTTP://WWW.COE.INT/T/DG1/LEGALCOOPERATION/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP

independent, care să dispună de un buget propriu şi care să fie competent să elaboreze programele de formare (*paragraful 17*).

Formarea iniţială a judecătorilor

Dobândirea cunoştinţelor necesare exercitării profesiei de judecător implică o formare iniţială adaptată. Aceasta din urmă este obligatorie în majoritatea ţărilor şi numai 11 au arătat că aceasta ar avea caracter facultativ (Cipru, Republica Cehă, Estonia, Finlanda, Malta şi Slovenia).

Durata acestei formări variază în funcţie de fiecare stat, de la câteva zile în Anglia şi Ţara Galilor, până la un maximum de 6 ani în Olanda.

CCJE recomandă adaptarea formării iniţiale obligatorii a judecătorilor în funcţie de experienţa profesională a persoanelor în cauză. Aceasta înseamnă că un jurist sau un avocat experimentat au nevoie de mai puţin timp de formare decât un auditor de justiţie care abia iese de pe băncile universităţii (*Avizul nr. 4 din 2003 al CCJE, paragraful 24 şi următoarele*).

Pe lângă formarea iniţială, pot fi stabilite cu titlu obligatoriu şi alte tipuri de formare pentru judecători pe parcursul carierei acestora: formare continuă generală, formare continuă specializată, formare continuă pentru exercitarea unor funcţii specifice sau formare continuă pentru utilizarea facilităţilor informatice.

Astfel, în Belgia, Danemerca, Estonia, Franţa, Germania, Letonia, Malta, Olanda, Letonia şi Slovacia există cel puţin 2 tipuri de formare pentru judecători, pe când în Ungaria, Lituania, România şi Suedia toate tipurile de formare sunt obligatorii.

Formarea continuă a judecătorilor

Schimbările constante pe care le comportă societăţile contemporane necesită în egală măsură un efort permanent de adaptare la o formare continuă de calitate, organizată şi asumată de stat. Judecătorii pot beneficia de programe de formare nu numai în domeniile tehnice, dar şi în materie socială şi culturală.

Toate ţările Uniunii Europene asigură formarea continuă generală pentru judecători sub forme diverse (anual, regulat sau ocazional), iar unele ţări practică o perioadă de tutorat pentru noii judecători, cum este cazul Portugaliei şi al Olandei.

Formarea iniţială a procurorilor

Aşa cum se prevede în Recomandarea R(2000)19, paragraful 7, formarea reprezintă în acelaşi timp un drept şi o obligaţie pentru membrii Ministerului Public/procurori, atât înainte de numirea în funcţie, cât şi pe toată durata cât aceştia îşi exercită profesia.

Majoritatea ţărilor au arătat că formarea iniţială are caracter obligatoriu pentru exercitarea funcţiei de procuror. (Austria, Belgia, Bulgaria, Estonia, Italia, Luxemburg, Polonia, Portugalia, Anglia şi Ţara Galilor,).

Totuşi, Cipru, Republica Cehă, Danemarca şi Finlanda au declarat că formarea iniţială nu este obligatorie pentru a putea accede la o funcţie de procuror.

Pe de altă parte, 9 ţări (Franţa, Grecia, Germania, Irlanda, Letonia, Malta, Olanda, Slovenia, Spania) impun procurorilor cel puţin 2 tipuri de formare, iar un ultim grup de ţări îi obligă pe procurori să urmeze toate tipurile de formare (Ungaria, Lituania, România, Slovacia, Suedia).

Pentru 12 ţări numai formarea iniţială este obligatorie. vine imediat un grup de 19 ţări care impun procurorilor cel puţin 2 tipuri de formare. din cauza marii diversităţi a răspunsurilor şi a configuraţiei acestora, răspunsurile detaliate sunt prezentate în anexă."). În Elveţia procurorii sunt, în general, obligaţi să facă dovada urmării unei forme de pregătire juridice complete şi a experienţei profesionale, ca de exemplu în calitate de avocat, procuror sau grefier.

Formarea continuă a procurorilor

Recomandarea R(2000)19 arată că formarea continuă a procurorilor este necesară pentru a optimiza cooperarea internaţională şi pentru a ţine seama de caracterul actual şi de evoluţia criminalităţii. Formarea continuă a procurorilor este o realitate în toate State Membre ale Uniunii Europene, având caracter regulat sau ocazional.

De asemenea, se remarcă efortul important depus în ţările membre pentru specializarea procurorilor, cât şi pentru utilizarea de noi tehnologii. Mai mult de jumătate din procurorii din Europa beneficiază de forme de pregătire specializată pentru exercitarea de misiuni speciale.

3.9. Evaluarea programelor de formare profesională pentru personalul din sistemul judiciar[74]

Independenţa justiţiei se află în legătură directă cu gradul de profesionalism al întregului personal din sistemul judiciar, indice de calitate esenţial al funcţionării acestuia, ceea ce presupune dezvoltarea continuă a programelor de formare profesională, iniţială şi continuă, a magistraţilor şi a personalului auxiliar din cadrul instanţelor şi parchetelor.

Consiliul Superior al Magistraturii coordonează activitatea de formare profesională iniţială şi continuă organizată de către Institutul Naţional al Magistraturii, în principal prin aprobarea anuală a programului de formare continuă a judecătorilor şi procurorilor, a tematicii activităţilor de formare continuă descentralizată organizate în cadrul fiecărei curţi de apel şi în cadrul fiecărui parchet de pe lângă curtea de apel, precum şi a programului de formare profesională a auditorilor de justiţie, la propunerea Consiliului ştiinţific al Institutului Naţional al Magistraturii.

[74] Secţiune realizată de către Biroul formare profesională din cadrul aparatului tehnic al CSM. Pentru date statistice privind activitatea în anul 2008 a celor două instituţii de formare profesională aflate în coordonarea Consiliului – Institutul Naţional al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri – a se vedea secţiunile 4.9. şi 4.11.

De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii coordonează activitatea de formare profesională inițială şi continuă a personalului auxiliar de la instanţe şi de la parchetele de pe lângă acestea organizată de către Şcoala Naţională de Grefieri, în principal prin aprobarea anuală a programului de formare continuă a personalului auxiliar de la instanţele judecătoreşti şi de la parchetele de pe lângă acestea şi a programului de formare profesională iniţială a cursanţilor Şcolii, la propunerea Consiliului de conducere al Şcolii Naţionale de Grefieri.

În considerarea acestor atribuţii, obiectivul principal în domeniul formării profesionale îl constituie dezvoltarea şi perfecţionarea programelor de formare iniţială şi a programelor de formare continuă, precum şi adaptarea lor permanentă la necesităţile concrete de formare rezultate din activitatea curentă desfăşurată în cadrul instanţelor şi parchetelor. Aceasta presupune evaluarea activităților de formare profesională inițială şi continuă realizate de către Institutul Național al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri, precum şi formularea de propuneri în scopul optimizării organizării şi desfăşurării acestora.

O importantă analiză şi evaluare a activităţilor de formare profesională, precum şi identificarea necesităţilor viitoare de formare profesională se realizează prin prisma beneficiarilor activităţilor de formare inițială şi continuă, urmare a consultării instanţelor şi parchetelor.

În acest scop, în anul 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a comunicat instanţelor şi parchetelor chestionare de evaluare a formării profesionale continue a judecătorilor şi procurorilor şi de evaluare a formării profesionale continue a personalului auxiliar de specialitate, respectiv foştilor absolvenţi ai Institutului Naţional al Magistraturii şi Şcolii Naţionale de Grefieri, magistraţi sau personal auxiliar în funcţie, chestionare de evaluare a formării profesionale inițiale realizate de către Institutul Național al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri

Chestionarele au avut ca obiectiv principal conturarea unor concluzii cu privire la formarea profesională a judecătorilor şi procurorilor, precum şi a personalului auxiliar de specialitate, organizate până în prezent de către Institutul Naţional al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri, identificarea aspectelor pozitive şi a celor negative ale acestora, dar şi formularea unor propuneri pentru îmbunătățirea programelor de formare inițială şi continuă.

3.9.1. Evaluarea programelor de formare profesională ale judecătorilor şi procurorilor

3.9.1.1 Evaluarea activității de formare inițială realizată de către Institutul Național al Magistraturii

Chestionarul a urmărit, în principal, evaluarea utilităţii formării profesionale organizate de Institutul Național al Magistraturii pentru activitatea profesională, din perspectiva foştilor auditori de

justiţie, judecători şi procurori în funcție. Sub acest aspect, s-a constatat că peste 80% dintre repondenţi au apreciat că formarea profesională inițială de care au beneficiat în cadrul INM le-a folosit mult sau foarte mult în activitatea profesională, fiind indicate ca principale beneficii pregătirea profesională atât teoretică cât şi practică, dar şi dobândirea deprinderilor de redactare a actelor procedurale, stăpânirea nu doar a normelor de drept ci şi a tehnicilor specifice profesiei de magistrat, precum şi dezvoltarea aptitudinilor profesionale necesare pentru exercitarea profesiei de magistrat.

Ponderea celor care au apreciat că pregătirea în cadrul INM nu a fost de o reală utilitate în activitatea profesională este destul de redusă (15,71% dintre repondenți), nemulţumirile vizând insuficienţa pregătirii viitorilor procurori în cadrul INM (în sensul că programa anului I este într-o proporție covârşitoare destinată pregătirii viitorilor judecători), reluarea studiului teoretic al materiilor din facultate, dar şi insuficienta pregătire practică.

În ceea ce priveşte aspectele pozitive ale pregătirii profesionale de care au beneficiat foştii absolvenți în cadrul Institutului Naţional al Magistraturii, s-a constatat că, în majoritatea răspunsurilor, cele mai multe aprecieri pozitive au fost formulate cu privire la efectuarea de stagii de pregătire practică la instanțele judecătoreşti şi parchete, întocmirea de lucrări practice specifice activității de judecată sau ale parchetelor, participarea la şedinţele de judecată sau la activitatea procurorilor, precum şi formarea unor aptitudini şi tehnici specifice profesiei, ceea ce relevă interesul crescut al auditorilor de justiție cu precădere referitor la pregătirea practică. Din acest punct de vedere, în mod firesc, aprecieri pozitive au fost formulate şi în ceea ce priveşte organizarea proceselor simulate.

Sunt evidenţiate, de asemenea, ca aspecte pozitive, formarea în domeniul dreptului comunitar şi al drepturilor omului, precum şi aprofundarea pregătirii teoretice în domeniile de specialitate. Aprecieri pozitive au fost formulate şi în ceea ce priveşte pregătirea profesională a formatorilor.

Alte aspecte pozitive evidențiate vizează desfăşurarea seminariilor, prin studierea unor cazuri practice, caracterul interactiv al seminariilor, dar şi formarea specializată pentru funcția de judecător sau procuror.

În ceea ce priveşte aspectele negative ale pregătirii profesionale de care au beneficiat foştii absolvenți în cadrul Institutului Național al Magistraturii, cele mai multe aprecieri negative au fost formulate cu privire la dezbaterea teoretică a unor materii considerate inutile pentru exercitarea profesiei sau a unor discipline care nu sunt necesare decât după promovarea la instanţe superioare (ex. dreptul mediului, dreptul consumatorului, logică juridică, psihologie, drept administrative), precum şi supraaprecierea pregătirii teoretice în detrimentul pregătirii practice, inclusiv prin reluarea inutilă a studiului teoretic al materiilor din facultate. În mod corelativ, durata prea scurtă a stagiilor de pregătire la instanţe şi parchete a fost apreciată ca aspect negativ.

Aprecieri negative au fost formulate şi în ceea ce priveşte evaluarea cursanţilor, fiind menţionate în acest sens modalitatea de notare ce implică subiectivism şi diferența de evaluare între grupe, existența prea multor evaluări care determină o preocupare excesivă pentru note, criteriile de evaluare care au determinat clasamentul final, sistemul de notare – curba lui Gaus, evaluarea continuă puţin relevantă şi subiectivă, examenele finale constând în soluționarea unor speţe a căror soluție poate fi controversată, exigența sporită a unor formatori în comparație cu alții, fapt ce a condus la existența unor diferențe semnificative în planul evaluării.

Unii repondenţi au adus critici legate de programul prea încărcat şi supraîncărcarea programelor de studiu, precum şi viziunea neunitară a formatorilor cu privire la unele dintre problemele de drept studiate, ceea ce este în măsură sa afecteze formarea unitară a auditorilor de justiție şi, implicit, aplicarea unitară a dispozițiilor legale.

Chestionarul a urmărit, de asemenea, şi formularea de către foştii absolvenţi a unor propuneri de îmbunătăţire a programului de formare profesională a auditorilor de justiție, având în vedere experiența dobândită ca judecător sau procuror.

Ponderea cea mai mare a răspunsurilor formulate, sub acest aspect, vizează accentuarea caracterului practic al formării inițiale, privind studiul dosarului şi redactarea actelor judiciare şi procedurale, alocarea mai multor ore de practică la instanțe şi parchete, organizarea mai multor procese simulate. În mod corelativ, s-a propus creşterea importanței acordate materiilor fundamentale şi reducerea timpului alocat asimilării cunoştinţelor teoretice în mod abstract, reducerea numărului de ore la anumite discipline (cele propuse a fi eliminate, în general) pentru ca programul de studiu să nu mai fie atât de încărcat, precum şi eliminarea materiilor opționale.

Semnificativă este şi preocuparea foştilor absolvenţi pentru sistemul de evaluare, propunerile de îmbunătățire vizând stabilirea unui sistem de notare obiectiv şi elaborarea unor subiecte de examen nediscutabile, preocupare justificată având în vedere importanța notelor obținute în alegerea profesiei de judecător sau procuror, după primul an de studiu, dar şi a posturilor pe care vor fi repartizaţi la absolvirea Institutului.

Se remarcă, de asemenea, interesul foştilor absolvenţi pentru crearea unei jurisprudenţe unitare, propunerile în acest sens vizând includerea în dezbaterea seminariilor a problemelor de practică neunitară, dar şi o colaborare mai strânsă între catedrele din cadrul Institutului Naţional al Magistraturii.

Analiza răspunsurilor la chestionare a relevat utilitatea formării profesionale şi eficiența acesteia pentru activitatea practică a viitorilor magistraţi, programele de formare inițială fiind apreciate în mod pozitiv într-o proporţie important majoritară.

Chestionarele conturează însă şi aspecte care ar trebui să fie analizate - în contextul tuturor evaluărilor pe care Institutul Naţional al Magistraturii le realizează cu privire la formarea iniţială - şi identificate propuneri de optimizare a acestora, cu precădere în ceea ce priveşte accentuarea caracterului practic al formării, evitarea încărcării excesive a programelor de studiu, identificarea şi aplicarea unor metode cât mai puţin controversate de evaluare a cursanţilor, precum şi uniformizarea conţinutului formării iniţiale.

3.9.1.2 Evaluarea activităţii de formare continuă a judecătorilor şi procurorilor

Chestionarul de evaluare a formării profesionale continue a judecătorilor şi procurorilor a urmărit conturarea unor concluzii referitoare la programele de formare continuă organizate, la nivel centralizat, de către Institutul Naţional al Magistraturii, dar şi concluzii referitoare la formarea continuă descentralizată organizată la nivelul fiecărei curţi de apel/parchet de pe lângă curtea de apel conform dispoziţiilor art. 39 din Legea nr. 303/2004, având în vedere caracterul complementar al celor două forme de pregătire profesională şi participarea Institutului Naţional al Magistraturii la această formă de pregătire profesională

3.9.1.2. Formarea profesională continuă organizată de către Institutul Naţional al Magistraturii

Atât judecătorii, cât şi procurorii, au apreciat ca principale aspecte pozitive ale activităţilor de formare profesională continuă organizate de către INM constau în: cunoaşterea sau aprofundarea cunoştinţelor de drept comunitar şi a jurisprudenţei CEDO; posibilitatea cunoaşterii practicii instanţelor şi a parchetelor de la nivelul întregii ţări, cât şi preocuparea pentru unificarea practicii judiciare; diversitatea domeniilor de formare; posibilitatea realizării unui schimb constructiv de opinii între magistraţi cu privire la problemele teoretice şi practice controversate, dar şi abordarea modificărilor legislative în cadrul seminariilor de formare continuă.

Aprecieri pozitive au fost formulate şi cu privire la profesionalismul formatorilor şi cu privire la buna organizare a seminariilor, din punct de vedere al logisticii, al materialelor didactice folosite, al serviciilor administrative, al locaţiei de desfăşurare.

Este evidenţiată ca aspect pozitiv şi organizarea unor programe de formare specializată a magistraţilor, apreciate însă ca fiind insuficiente, asigurarea efectivă a unei formări specializate regăsindu-se şi în propunerile de îmbunătăţire a programului de formare continuă.

În ceea ce priveşte aspectele negative ale formării profesionale continue organizată de Institutul Naţional al Magistraturii, cele mai multe aprecieri negative au fost formulate cu privire la durata prea scurtă a activităţilor de formare (raportat la tematica abordată în cadrul acestora), insuficienţa acţiunilor de formare organizate anual şi implicit insuficienţa locurilor alocate pentru seminariile care prezintă interes, dar şi în ceea ce priveşte selecţia deficitară a participanţilor (lipsa de transparenţă a procedurii de selecţie, selectarea frecventă a aceloraşi persoane, lipsa unor criterii clare de selecţie, nerespectarea opţiunilor formulate).

Numărul redus al centrelor de formare de formare profesională şi planificarea seminariilor în centre îndepărtate de formare (care presupune timp îndelungat pentru deplasarea la locul desfăşurării seminarului) au fost identificate ca impedimente ale participării la acţiunile de formare.

Chestionarul a cuprins şi întrebări punctuale, privind modul de apreciere a tematicii seminariilor, a calităţii formatorilor, a duratei şi organizării seminariilor, precum şi a procedurii de selecţie a participanţilor la seminarii, din perspectiva participării la seminariile organizate de Institutul Naţional al Magistraturii.

Referitor la tematica seminariilor, peste 70% dintre repondenţi au apreciat tematica seminariilor ca fiind bună şi foarte bună, argumentele invocate referindu-se la faptul ca acestea acoperă o arie largă de interes, actualitatea temelor dezbătute şi alegerea unei tematici diverse. Cei care au formulat aprecieri bune şi satisfăcătoare au criticat în primul rând abordarea unei tematici prea vaste în timpul prea scurt alocat unui seminar, ceea ce determină insuficienta abordare a unor problematici (aspect regăsit şi ca aspect negativ), necesitatea accentuării prezentării practice a tematicilor, dar şi selectarea uneori a unor tematici fără utilitate practică şi neadaptată interesului participanţilor.

Referitor la calitatea formatorilor, aceasta a fost apreciată ca fiind bună şi foarte bună de marea majoritate a repondenţilor (peste 70%), fiind menţionate în acest sens folosirea unor metode pedagogice interactive care încurajează dialogul între participanţi, buna pregătire profesională a acestora, dar şi folosirea unor formatori străini. Aspectele criticate în ceea ce priveşte activitatea unor formatori vizează axarea excesivă pe probleme teoretice în detrimentul problemelor practice, fără a se pune în mod suficient accentul pe jurisprudenţă şi problemele de drept controversate, necesitatea perfecţionării formatorilor în domeniul jurisprudenţei comunitare, faptul că unii formatori nu poseda suficiente cunoştinţe practice, iar alţii nu au pregătire teoretică, recomandându-se şi o mai bună colaborare cu cadre didactice din învăţământul superior.

În ceea ce priveşte durata seminariilor, răspunsul la această întrebare a oferit cel mai mare grad de contradictorialitate a răspunsurilor, opiniile fiind împărţite în mod egal între cei care au apreciat ca fiind adecvată durata seminariilor, corespunzând şi dezideratului perturbării în cât mai mică măsură a

activităţii curente a instanţelor şi parchetelor prin participarea magistraţilor la seminarii, şi cei care au considerat că seminariile au o durată prea scurtă.

Modul de organizare a seminariilor a primit aprecieri bune şi foarte bune din partea a peste 60% dintre repondenţi. Aspectele menţionate ca aspecte negative în organizarea seminariilor regăsite cel mai frecvent se referă la necomunicarea în timp util a tematicii şi bibliografiei seminariilor, la lipsa materialelor suport de curs, spaţiile mici de desfăşurare sau locaţii de cazare necorespunzătoare, recomandându-se totodată o mai bună comunicare cu participanţii.

Procedura de selecţie a participanţilor la seminarii a primit cele mai multe aprecieri defavorabile în percepţia instanţelor şi parchetelor (în peste 73% din răspunsuri fiind apreciată ca fiind bună sau satisfăcătoare – răspunsuri situate în partea inferioară a grilei de răspuns) . Aspectele pozitive evidenţiate de către cei care au apreciat procedura de selecţie se referă la stabilirea unor criterii de selecţie obiective şi stabilirea unui punctaj astfel încât se înlătură subiectivismul în selecţie, selectarea unor magistraţi care nu au mai participat la acţiuni de formare, şi faptul că se ia în considerare motivaţia personală şi nevoia de pregătire individuală.

Cele mai multe aprecieri negative s-au referit la: neselectarea unor magistraţi, care deşi şi-au manifestat în fiecare an dorinţa de a participa la seminarii nu au fost selectaţi niciodată; selectarea unor magistraţi pentru a participa la 2-3 seminarii, în comparaţie cu alţi magistraţi care nu sunt selectaţi decât o singură dată sau niciodată, nerespectarea specializării magistratului în realizarea selecţiei, insuficienţa locurilor în raport cu opţiunile magistraţilor, cu precădere la seminariile de larg interes, dar şi neselectarea anuală a magistraţilor la seminarii[75]. Critici au fost formulate şi cu privire la necunoaşterea criteriilor de selecţie ale participanţilor sau lipsa de transparenţă a procedurii de selecţie şi imposibilitatea contestării acesteia.

Propunerile de îmbunătăţire a activităţii de formare profesională continuă organizată de către Institutul Naţional al Magistraturii, formulate de magistraţi, se corelează cu răspunsurile la întrebările anterioare. Atât judecătorii, cât şi procurorii au indicat ca principale propuneri de îmbunătăţire a procedurii de selecţie stabilirea unei durate mai lungi a seminariilor în vederea specializării într-un anumit domeniu de activitate şi aprofundării temelor supuse dezbaterii şi optimizarea procedurii de selecţie a participanţilor, prin stabilirea şi respectarea strictă a unor criterii clare şi transparente de selecţie, inclusiv respectarea specializării.

În mod previzibil, dat fiind interesul pentru formarea profesională, magistraţii au solicitat organizarea mai multor seminarii anual, pentru a se da posibilitatea cuprinderii anuale a mai multor

[75] Este de remarcat că legea prevede obligativitatea participării la forme de pregătire profesională a unui magistrat cel puţin o dată la 3 ani.

magistraţi în programul de formare, propunere realizabilă doar în situaţia alocării unor resurse financiare suplimentare INM şi consolidarea capacităţii logistice şi administrative a Institutului.

Este de remarcat şi interesul magistraţilor pentru componenta europeană a formării, regăsindu-se cu frecvenţă propunerea de accentuare a caracterului european al formării, prin prezentarea unor practici din statele UE, folosirea unor formatori din străinătate, pentru comunicarea viziunilor şi experienţelor proprii, facilitarea şi realizarea de stagii de pregătire la CEDO şi CJCE

În mod frecvent, în răspunsurile procurorilor s-a regăsit şi propunerea de selectare a unei tematici care să vizeze cu precădere problemele curente de interpretare şi aplicare a dispoziţiilor legale, corelativ cu propunerea judecătorilor de organizare a unui număr mai mare de seminarii pentru unificarea practicii judiciare.

Pentru a facilita participarea magistraţilor la acţiunile de formare, atât judecătorii, cât şi procurorii au indicat ca posibilă soluţie organizarea seminariilor pe zone geografice, care să includă curţi de apel sau parchete de pe lângă curţi de apel apropiate sau chiar înfiinţarea unor sedii secundare ale INM.

Răspunsurile comunicate de instanţe şi parchete permit conturarea unei aprecieri a magistraţilor în general pozitivă cu privire la programele de formare profesională continuă derulate de către Institutul Naţional al Magistraturii.

În funcţie de aprecierile pozitive constatate, Institutul Naţional al Magistraturii ar trebui să menţină în continuare interesul şi preocuparea pentru cunoaşterea sau aprofundarea cunoştinţelor de drept comunitar şi a jurisprudenţei CEDO; unificarea practicii judiciare, prin intermediul activităţilor de formare profesională; buna organizare a activităţilor de formare continuă; diversificarea domeniilor de formare.

Aspectele care ar necesita o analiză din partea Institutului Naţional al Magistraturii şi identificarea unor soluţii de îmbunătăţire, prin prisma şi a altor metode de evaluare a activităţii proprii folosite de Institut, astfel cum rezultă din concluziile chestionarelor, se referă la: stabilirea unei durate optime a seminariilor, inclusiv prin adecvarea tematicii la durata seminariilor sau alocarea unei durate mai mari seminariilor în domeniile specializate; adoptarea unor măsuri pentru îmbunătăţirea procedurii de selecţie a magistraţilor la seminarii; diversificarea metodelor şi mijloacelor de formare profesională, pentru a se asigura accesul cât mai multor magistraţi la acţiunile şi materialele de formare şi în scopul realizării unei pregătiri uniforme la nivel naţional; accentuarea caracterului practic şi interactiv al acţiunilor de formare; continuarea selectării formatorilor INM din rândul celor mai buni practicieni, cunoscători ai practicii interne şi europene, dar şi cooptarea unor teoreticieni de marcă, cu respectarea strictă a procedurii de selecţie, şi organizarea unor sesiuni periodice de formare a formatorilor;

asigurarea formării specializate; adaptarea permanentă a tematicii seminariilor la necesităţile actuale de formare, inclusiv prin consultarea prealabilă a participanţilor la seminarii.

3.9.1.3. Evaluarea activităţilor de formare continuă desfăşurate la nivel descentralizat

Principalele aspecte pozitive identificate atât în chestionarele comunicate de către instanţe, cât şi în chestionarele comunicate de către parchete cu privire la formarea continuă descentralizată organizată la nivelul curţii de apel/parchetului de pe lângă curtea de apel se referă la stabilirea unei practici unitare la nivelul curţii de apel şi al parchetului de pe lângă aceasta şi asigurarea posibilităţii participării unui număr mai mare de magistraţi, inclusiv prin crearea unui contact direct între magistraţii de la diferite grade de jurisdicţie.

Schimbul de experienţă între magistraţi şi posibilitatea relaţionării acestora au fost identificate ca avantaje ale formării descentralizate. Posibilitatea selectării mai facile a tematicii având în vedere numărul redus al magistraţilor cărora li se adresează, abordarea problemelor specifice instanţelor/parchetelor din zonă, dar şi contactul permanent cu modificările legislative sunt de asemenea aspecte pozitive identificate în chestionare.

În ceea ce priveşte organizarea activităţilor de formare descentralizată, costurile reduse de organizare şi înlăturarea impedimentului deplasării într-o locaţie mai îndepărtată din ţară sunt, de asemenea, evidenţiate pozitiv.

În ceea ce priveşte aspectele negative ale formării continue descentralizate organizate la nivelul curţii de apel/parchetului de pe lângă curtea de apel, au fost evidenţiate, în principal: durata prea scurtă a acţiunilor de formare şi numărul redus al seminariilor organizate.

Au fost menţionate în mod frecvent ca aspecte negative dificultăţile întâmpinate în organizarea seminariilor de formare continuă descentralizată: lipsa resurselor financiare, participarea redusă a formatorilor INM, lipsa unor spaţii adecvate de desfăşurare, organizarea seminariilor în timpul programului de lucru ceea ce împiedică participarea la seminarii, datorită volumului de activitate sau a deficitului de personal, lipsa unui temei pentru ca judecătorii să fie degrevaţi de activitatea de judecată sau alte servicii pe perioada seminariilor.

În ceea ce priveşte participarea la seminarii, principalele dificultăţi identificate în răspunsurile comunicate de parchete se referă la suprapunerea seminariilor cu activităţile curente, volumul de mare de lucru şi imposibilitatea participării datorită numărului redus de procurori sau apariţia unor lucrări urgente(măsuri preventive, solicitări de autorizaţii, etc), dar şi nedecontarea transportului pentru participarea la seminarii. Şi judecătorii au indicat ca dificultăţi în participarea la seminarii volumul mare de muncă (participarea la şedinţele de judecată, asigurarea permanenţei, alte atribuţii), imposibilitatea

degrevării de activitatea la instanţă pentru participarea la seminarii ori a substituirii sau organizarea seminariilor în aceeaşi zi a săptămânii ceea ce împiedică judecătorii planificaţi în ziua respectivă în şedinţă să participe la seminarii. Numărul relativ mic de seminarii, dar şi neselectarea de către organizatori, având în vedere şi lipsa unor criterii de selecţie, au fost identificate de asemenea ca impedimente în participarea la seminariile organizate la nivel descentralizat.

Principalele propuneri de îmbunătăţire a activităţii de formare profesională continuă descentralizată se referă la necesitatea alocării unor resurse financiare destinate formării continue descentralizate şi organizarea mai multor seminarii anual, cu o anumită frecvenţă. Se propune de asemenea cooptarea în calitate de formatori a unor cadre didactice universitare şi a unor experţi din domeniile conexe, dar şi participarea mai frecventă a judecătorilor de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie la seminariile de practică neunitară. În ceea ce priveşte organizarea seminariilor, creşterea duratei seminariilor de formare descentralizată (2 sau 3 zile), comunicarea către magistraţi, în timp util, a tematicii şi a materialelor bibliografice pentru seminarii, consultarea acestora în vederea stabilirii tematicii, asigurarea unor locaţii corespunzătoare de desfăşurare, dar şi organizarea la nivel local a unor seminarii cu participarea interinstituţională (instanţe, parchete, organe de cercetare penală) sunt principalele propuneri formulate în aceste sens.

Se propune totodată comunicarea de către INM a unor materiale de specialitate necesare organizării seminarului, precum şi sintetizarea problemelor abordate în cadrul seminariilor de formare descentralizată şi comunicarea acestora instanţelor şi parchetelor din circumscripţie pentru a fi aduse la cunoştinţa celor care nu au participat.

În scopul eficientizării şi stimulării activităţii responsabililor cu formare continuă descentralizată, se propune degrevarea acestora de alte activităţi sau cointeresarea materială a acestora. O propunere interesantă este în sensul suplimentării statelor de personal ale curţilor de apel cu un post de judecător formator care să se ocupe doar de formarea continuă descentralizată.

Analiza răspunsurilor la chestionare relevă, în primul rând, conştientizarea importanţei formării continue descentralizate pentru formarea continuă a magistraţilor. În condiţiile unor resurse financiare şi a unei capacităţi organizatorice limitate ale Institutului Naţional al Magistraturii pentru organizarea activităţilor de formare continuă, formarea descentralizată are rolul de a completa formarea continuă organizată de către INM, în special în domeniile obligatorii (practică neunitară, CEDO, drept comunitar, cooperare judiciară, IT, limbi străine).

Principalele aspecte care ar trebui avute în vedere pentru îmbunătăţirea formării continue descentralizate şi creşterea rolului acesteia în formarea continuă a magistraţilor, sunt următoarele: stabilirea unor resurse financiare corespunzătoare activităţilor de formare continuă descentralizată, inclusiv reglementarea aspectelor bugetare ale formării continue descentralizate; clarificarea cadrului

normativ aplicabil organizării activităţilor de formare continuă descentralizată, creşterea gradului de implicare a responsabililor cu formarea descentralizată în organizarea activităţilor de formare continuă descentralizată; organizarea unor întâlniri periodice cu responsabilii de formare continuă descentralizată în scopul identificării problemelor întâmpinate, precum şi a măsurilor de eficientizare a formării continue descentralizate;organizarea mai multor activităţi de formare descentralizată anual;identificarea unor locaţii corespunzătoare la nivelul fiecărei curţi de apel/parchet de pe lângă curtea de apel pentru organizarea activităţilor de formare descentralizată;stabilirea unor criterii de selecţie care să completeze criteriile de selecţie la seminariile INM, astfel încât să se dea posibilitatea participării anuale la o acţiune de formare pentru fiecare magistrat (centralizată sau descentralizată); comunicarea de către INM a materialelor care vor fi folosite la seminariile din domeniile obligatorii etc.

3.9.2. Evaluarea programelor de formare profesională a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanţelor şi parchetelor

3.9.2.1. Evaluarea activităţii de formare iniţială realizată de Şcoala Naţională de Grefieri

Sub aspectul utilităţii programelor de formare iniţială pentru activitatea practică în cadrul instanţelor şi parchetelor, s-a constatat că peste 80% dintre repondenţi au considerat că formarea profesională iniţială în cadrul SNG le-a folosit mult sau foarte mult în activitatea profesională, răspunsurile fiind motivate prin acumularea unor cunoştinţe specifice activităţii, adaptarea mai rapidă cu ritmul şi lucrările din cadrul instanţei sau parchetului, dar şi implementarea unei mentalităţi diferite faţă de cea existentă în sistem. Cei care au apreciat ca această pregătire le-a fost doar suficientă pentru activitatea profesională au adus ca argument insuficienta pregătire practică din cadrul şcolii, apreciind că o bună pregătire profesională se formează doar prin activitatea practică din cadrul instanţelor şi parchetelor.

Principalul aspect pozitiv al formării iniţiale organizate de către SNG îl constituie accentul pus pe pregătirea practică a viitorilor grefieri, prin stagiul practic desfăşurat la instanţe şi parchete, dar şi acumularea unor cunoştinţe necesare desfăşurării activităţii (pregătire profesională teoretică şi practică), precum şi aprofundarea cunoştinţelor teoretice dobândite în facultate.

Aprecieri pozitive au fost formulate şi cu privire la pregătirea profesională a formatorilor SNG, metodele interactive de predare, dar şi în ceea ce priveşte baza materială a Şcolii, materialele şi cursurile puse la dispoziţie în cadrul SNG. Deosebit de apreciate au fost seminariile de informatică şi dactilografie (învăţarea tehnicii de dactilografiere-metoda oarbă), cu o importanţă deosebită în activitatea practică.

Aprecieri negative au fost formulate atât în ceea ce priveşte activitatea didactică, dar şi cu privire la aspecte administrative ale formării iniţiale realizate în cadrul Şcolii.

Cele mai multe aprecieri negative referitor la activitatea didactică au fost formulate cu privire la durata prea scurtă a perioadei de practică la instanţe şi parchete (potrivit actualului plan de învăţământ acesta este de o lună), aprecieri ce relevă interesul crescut al foştilor absolvenţi pentru accentuarea caracterului practic al formării, rezultat din dificultăţile întâmpinate în procesul de adaptare la activitatea practică din instanţe şi parchete.

Alte răspunsuri au privit fie durata prea scurtă a cursurilor sau dimpotrivă durata prea lungă a acestora (răspunsuri aparţinând absolvenţilor SNG promoţiile 2002, 2003), materia prea vastă, programa încărcată şi, în consecinţă, imposibilitatea aprofundării unor cunoştinţe, precum şi accentul pus pe discipline care nu folosesc în activitatea practică (drept administrativ, drept comunitar, drept comercial).

A fost criticată, de asemenea, lipsa unei metode unitare de predare, formatori diferiţi la grupe, precum şi lipsa formatorilor grefieri în cadrul formării iniţiale.

A spectele logistico-administrative care au primit aprecieri negative vizează nedecontarea cheltuielilor de transport sau probleme cu cazarea, lipsa infrastructurii, a sălilor de curs şi bursa de studii foarte mică.

Chestionarul a vizat şi conturarea unor concluzii cu privire la eficienţa formării specializate a grefierilor (grefieri pentru instanţe, respectiv grefieri pentru parchete), care s-a aplicat începând cu anul şcolar 2007-2008, în condiţiile reducerii duratei de şcolarizare de la 1 an la 6 luni pentru grefierii cu studii superioare juridice. Peste 50% dintre repondenţi au apreciat ca pregătirea specializată a grefierilor, pentru instanţe şi parchete, are ca avantaje însuşirea deprinderilor practice în mod diferit pentru instanţe şi parchete, specializarea grefierilor în anumite domenii, precum şi aprofundarea cunoştinţelor dintr-un domeniu. Peste 45% dintre repondenţi au răspuns că această pregătire a permis în mică măsură dobândirea cunoştinţelor necesare exercitării profesiei, precizând că această diferenţiere dezavantajează cursanţii S.N.G. la repartizarea pe posturi (fiind avantajaţi grefierii de la parchete), că ea nu permite lărgirea orizontului de cunoştinţe şi creează dificultăţi la schimbarea locului de muncă (de la instanţă la parchet sau invers)-.

Principalele propuneri de îmbunătăţire a formării iniţiale, formulate de către foştii cursanţi, vizează stabilirea unei perioade mai mari de practică la instanţe şi parchete, inclusiv organizarea unor procese simulate, similare celor de la INM. Sub acest aspect, apreciem că ar fi deosebit de utile organizarea unor acţiuni de formare iniţială comune INM- SNG, inclusiv organizarea unor procese simulate comune sau organizarea unor cursuri comune de deontologie, pe tematica relaţiei magistrat – grefier.

Alte propuneri vizează creşterea importanţei acordate domeniului informaticii, al utilizării aplicației ECRIS şi al dactilografiei, dar şi elaborarea unor programe de studiu mai puţin încărcate, prin eliminarea materiilor care nu au o finalitate practică sau reducerea numărului de seminarii alocat anumitor discipline.

Din punct de vedere al activităţii didactice, propunerile vizează creşterea numărului de formatori grefieri în carul formării inițiale, stabilirea unor metode unitare de predare, îmbunătățirea sistemului de evaluare a cursanţilor.

Înmod frecvent, în răspunsurile cursanţilor s-au regăsit propuneri privind dezvoltarea capacităţii logistice a S.N.G.(laborator de informatică, săli de curs, manuale), indispensabile desfăşurării unei activități didactice de calitate.

Analiza răspunsurilor primite de la absolvenţii Şcolii Naţionale de Grefieri, conturează impactul major al formării profesionale realizate în cadrul Şcolii pentru pregătirea viitorilor grefieri.
Principalele aspecte rezultate din chestionare care ar trebui analizate de Şcoala Națională de Grefieri şi avute în vedere pentru îmbunătăţirea programelor de formare inițială a grefierilor, prin coroborarea cu rezultatele altor evaluări realizate de SNG, se referă la: evaluarea pregătirii specializate şi stabilirea unei perioade optime de şcolarizare; creşterea caracterului practic al formării, inclusiv prin creşterea perioadei stagiului practic la instanțe şi parchete; acordarea unei importanțe sporite pregătirii în domeniul informaticii şi în ceea ce priveşte utilizarea aplicației ECRIS, identificarea unor soluții care să faciliteze cursanţilor frecventarea cursurilor Şcolii (– mărirea cuantumului burselor, identificarea unui cămin - sau analizarea posibilităţii descentralizării formării iniţiale în cadrul unor centre regionale de formare); creşterea calității activității didactice, evitarea încărcării excesive a programelor de studiu, avându-se însă vedere şi necesitatea dobândirii de către viitorii grefieri a cunoştinţelor necesare preluării unor sarcini administrativ –jurisdicționale de la judecători).

3.9.2.2. Evaluarea activității de formare continuă realizată de Şcoala Națională de Grefieri

În marea majoritate a răspunsurilor transmise de către instanţe şi parchete activitatea de formare continuă desfăşurată de către Şcoala Națională de Grefieri a fost apreciată pozitiv, fiind privită ca principala modalitate de perfecționare profesională, precum şi de dobândire de noi cunoştinţe necesare desfăşurării activității, atât de natură juridică, cât şi non-juridică (IT, comunicare etc.).

Un efect pozitiv deosebit de important, generat de activităţile de formare continuă desfăşurate de SNG, îl reprezintă stimularea schimbului de experienţă şi de bune practici între grefierii de la

diferitele instanţe şi parchete, care, la rândul său, este de natură să conducă la unificarea modalităţilor de lucru şi a modului de interpretare şi aplicare a dispoziţiilor din legi şi regulamente.

Alte aspecte pozitive evidenţiate mai frecvent în răspunsurile transmise vizează buna pregătire a formatorilor SNG, condiţiile de organizare (dotări tehnice, materiale didactice, cazare, masă), precum şi orientarea tematicii spre aspecte practice.

În ceea ce priveşte aspectele negative ale formării continue realizate de Şcoala Națională de Grefieri, semnalate în unele dintre chestionarele de răspuns, cea mai mare repetabilitate a întrunit-o cel privind durata prea scurtă a seminariilor organizate de SNG. S-au propus durate de minimum 5 zile, 12 zile, 14 zile. În prezent, marea majoritate a seminariilor SNG au o durată de 3 zile. Considerăm că această durată răspunde adecvat unui dublu deziderat – reducerea la minimum a efectelor negative a lipsei grefierului selecţionat la seminar asupra bunei desfăşurări a activității instanței/parchetului, precum şi asigurarea duratei minime necesare pentru tratarea şi dezbaterea diferitelor teme de seminar, neoutând fi ignorate nici considerentele de ordin bugetar, care, cel puţin pe termen scurt, fac imposibilă creşterea duratei medii a seminariilor. Ceea ce se impune însă a fi urmărit de către SNG este ca temele alese pentru seminarii să fie adecvate duratei acestora, tratând în mod punctual acele aspecte strict legate de atribuțiile personalului auxiliar de specialitate.

Totodată, este recomandabil ca tratarea fiecărei teme să se facă într-o manieră unitară, indiferent de formatorul care o susține. Prin urmare, conducerea SNG ar trebui să faciliteze întâlnirea formatorilor pe diferitele discipline sau crearea unui forum informatic al acestora, în cadrul cărora să se stabilească pentru fiecare temă aspectele cele mai importante care trebuie tratate, precum şi modalităţile cele mai adecvate de prezentare a acestora.

În sfârşit, din celelalte răspunsuri centralizate rezultă că este necesară o mai bună structurare a materiei tratate în cadrul fiecărei teme, astfel încât programa zilnică să fie mai puţin încărcată, precum şi reducerea ponderii aspectelor teoretice în favoarea celor practice.

Pe de altă parte, s-ar impune creşterea gradului de transparenţă şi obiectivitate a criteriilor de selecţie, precum şi al testării susţinute la finalul seminariilor. Aceasta din urmă, pentru a servi scopului pentru care a fost introdusă – să constituie un criteriu obiectiv în procesul de evaluare a personalului auxiliar -, ar trebui să îndeplinească cel puţin următoarele cerințe: -să aibă caracter efectiv şi -să aibă un caracter unitar sub aspectul nivelului de dificultate, modalităţii de susţinere etc.

Este totodată de dorit ca gradul de specializare a programelor de formare continuă organizate de SNG să crească în mod progresiv, simpla creare de forme separate de pregătire pentru grefierii din instanţe, respectiv cei de la parchete, fiind insuficientă.

În ceea ce priveşte numărul seminariilor care pot fi organizate de către SNG în fiecare an, şi, implicit, numărul grefierilor care pot fi selectaţi în cadrul acestora, este de observat că acesta este

condiţionat de către alocaţiile bugetare cu această destinaţie, în condiţiile în care Legea nr.567/2004 impune obligaţia personalului auxiliar de specialitate de a participa la forme de formare profesională continuă cel puţin o dată la 5 ani.

Limitarea resurselor financiare impune ca SNG să realizeze o cât mai riguroasă ordine de priorităţi atât în ceea ce priveşte materiile şi temele care vor fi tratate în cadrul seminariilor (prin alegerea acelora care au cel mai mare impact asupra activităţii practice a participanţilor), cât şi în ceea ce priveşte modalitatea de selecţie a participanţilor la seminarii.

În sfârşit, trebuie identificate cele mai adecvate oportunităţi de colaborare cu curţile de apel pentru creşterea numărului de centre regionale de formare continuă.

Chestionarul a cuprins şi întrebări punctuale, privind modul de apreciere al tematicii seminariilor, al calităţii formatorilor, al duratei şi organizării seminariilor, precum şi al procedurii de selecţie a participanţilor la seminarii, din perspectiva participării la seminariile organizate de Şcoala Naţională de Grefieri.

În ceea ce priveşte tematica seminariilor, rezultatele excelente obţinute la această întrebare (tematica a fost apreciată ca excelentă de 18,9% dintre repondenţi, ca foarte bună de 55,5% şi ca bună de 24,6%, sub un procent dintre răspunsuri calificând-o drept satisfăcătoare) trebuie ponderate în funcţie şi de aspectele negative relevate de către răspunsurile la alte întrebări din cadrul chestionarului (spre exemplu, 41% dintre cei chestionaţi consideră că durata seminarului a fost prea scurtă[76], nepermiţând aprofundarea materiei şi pregătirea corespunzătoare a testării de la sfârşitul seminarului). Astfel fiind, considerăm că interpretarea corectă a răspunsurilor impune concluzia că tematica de formare continuă a SNG este variată şi corespunzătoare sub aspectul materiilor tratate, răspunzând la nivel general necesităţilor de formare apărute în exerciţiul curent al atribuţiilor specifice personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanţelor şi parchetelor.

Există însă în continuare probleme, care se impune a fi rezolvate, la nivelul temelor elaborate în cadrul fiecărei materii. Fără a relua aspectele expuse anterior, considerăm că se impune unificarea modului de tratare şi prezentare a fiecărei teme de către formatori, elaborarea tematicii seminarului în concordanţă cu durata acestuia, asigurarea unui caracter mai puţin încărcat al programei zilnice etc.

Un punct de forţă al activităţii de formare continuă desfăşurate de către SNG este reprezentat de selecţia riguroasă şi buna pregătire profesională a formatorilor, fapt atestat şi prin rezultatele centralizării răspunsurilor furnizate de instanţe şi parchete la această întrebare – în cadrul a 30,42% dintre răspunsuri calitatea formatorilor a fost apreciată ca excelentă, în timp ce alţi 55,72% dintre repondenţi au evaluat-o ca fiind foarte bună. Cu toate acestea, astfel cum relevă răspunsurile la alte puncte ale chestionarului, este de dorit unificarea practicii de desfăşurare a seminariilor, precum şi a

[76] Totuşi, majoritatea repondenţilor – 57,54% au apreciat ca adecvată durata medie a seminariilor de formare.

materiei tratate, între diferiţii formatori. De asemenea, răspunsurile la chestionar evidenţiază dorinţa personalului auxiliar ca o proporţie mai mare a formatorilor să provină din rândul acestuia, fiind foarte bine primită iniţiativa SNG de a alcătui echipe de formatori, formate dintr-un magistrat şi un grefier.

În ceea ce priveşte organizarea seminariilor, în mare majoritate condiţiile de organizare au fost apreciate pozitiv în răspunsurile trimise de către instanţe şi parchete (excelente – 22,46%, foarte bune – 49,53%, bune – 25,53%, satisfăcătoare – 2,46%). Totodată, se impune observaţia că unele dintre nemulţumirile exprimate constituie consecinţe ale unor dispoziţii legale (spre exemplu – nivelul de clasificare al unităţilor hoteliere la care sunt cazaţi participanţii, nivelul diurnei), iar altele se referă la chestiuni care nu sunt de resortul SNG (nedecontarea sau decontarea cu întârziere a cheltuielilor de transport).

Procedura de selecţie a participanţilor la seminarii a înregistrat cel mai scăzut nivel de satisfacţie al persoanelor chestionate (peste 50% dintre repondenţi optând pentru variantele de răspuns care exprimau cel mai scăzut grad de satisfacţie, respectiv „bună” – 40,86% şi satisfăcătoare – 16,40%). Este recomandat ca SNG să elaboreze un set de criterii obiective şi transparente pentru selecţia participanţilor la seminarii, care să urmărească realizarea următoarelor obiective: -asigurarea egalităţii de şanse pentru întreg personalul auxiliar în ceea ce priveşte participarea la seminariile de formare continuă; -selectarea la fiecare seminar a persoanelor ale căror atribuţii concrete de serviciu se află în legătură cu tema seminarului; -evitarea selectării repetate a aceleiaşi persoane pentru aceeaşi temă; -evitarea selectării în aceeaşi perioadă a mai multor grefieri de la aceeaşi instanţă sau parchet etc.

În ceea ce priveşte propunerile de îmbunătăţire a activităţii de formare profesională continuă organizată de către Şcoala Naţională de Grefieri, se remarcă, ca deosebit de importantă, propunerea privind elaborarea unor manuale pentru formare continuă (primii paşi în acest sens s-au realizat deja la nivelul SNG, în cadrul unui proiect Phare).

De asemenea, un efect imediat asupra creşterii calităţii activităţii de formare continuă l-ar putea avea implementarea propunerii privind transmiterea suportului de curs din timp participanţilor, în vederea pregătirii, inclusiv prin poşta electronică.

În acelaşi sens, se recomandă ca SNG să creeze pe site-ul propriu o bază de date cu suporturile de curs folosite în cadrul fiecărui seminar, astfel încât acestea să poată fi accesate şi de către personalul auxiliar interesat care nu a fost selectat pentru a participa la seminariile respective.

Se remarcă propunerea de creştere a calităţii formării continue descentralizate, prin organizarea acesteia cu o frecvenţă sporită, la nivelul curţilor de apel şi cu participarea unor formatori SNG.

În sfârşit, deşi nu a fost semnalată în cadrul unui număr mare de chestionare remarcăm propunerea privind corelarea activităţilor de formare continuă organizate de către INM şi SNG.

3.9.2.3. Evaluarea activităţilor de formare continuă realizate la nivel descentralizat

În scopul conturării unei imagini de ansamblu asupra pregătirii continue a personalului auxiliar de specialitate, dată fiind complementaritatea celor două modalităţi de formare profesională, chestionarul de formare profesională continuă a personalului auxiliar de specialitate a cuprins întrebări referitoare la activităţile de pregătire profesională organizate la nivelul fiecărei instanţe sau parchet, conform dispoziţiilor art. 32 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea (cu privire la care Şcoala Naţională de Grefieri nu are însă atribuţii de coordonare sau participare conform dispoziţiilor Legii nr. 567/2004).

În ceea ce priveşte numărul activităţilor de pregătire profesională a personalului auxiliar de specialitate organizate în cadrul instanţei/parchetului, datele colectate indică o creştere în cifre absolute a numărului activităţilor de formare continuă descentralizată pentru perioada 2006-2008 (cu aproximativ 7% în 2007 faţă de anul 2006 şi cu aproximativ 2% în anul 2008 faţă de 2007).

Principalele domenii de formare abordate în cadrul activităţilor de formare profesională organizate la nivelul instanţei/parchetului coincid cu cele indicate ca fiind domenii care ar trebui să se regăsească cu mai mare frecvenţă în programul de formare continuă al SNG (Drept procesual civil/drept procesual penal, Deontologie profesională, Regulamentul de ordine interioară al instanţelor/parchetelor, Implementare ECRIS şi IT, întocmirea diferitelor acte procedurale. – încheieri de şedinţă, mandate de arestare , statistică judiciară, informaţii clasificate, organizarea arhivei şi circuitul dosarelor).

Răspunsurile comunicate la această întrebare evidenţiază totodată materiile în care au fost întâmpinate cele mai mari dificultăţi în activitatea curentă, instanţele şi parchetele acţionând în vederea înlăturării vulnerabilităţilor constatate printr-o mai bună instruire asupra acestor aspecte a personalului auxiliar de specialitate.

Pentru a maximiza efectele pozitive ale activităţilor de formare continuă descentralizată asupra calităţii muncii personalului auxiliar de specialitate se impune corelarea acestora cu programul naţional de formare continuă al SNG, cele două programe trebuind să fie complementare (inclusiv prin participarea unor formatori SNG la seminariile organizate pe plan local, prin elaborarea şi difuzarea de către SNG a unor ghiduri şi suporturi de curs unitare care să fie folosite în cadrul seminariilor organizate pe plan local etc.).

În acest sens, ar fi recomandabilă intensificarea colaborării dintre departamentul de formare continuă al SNG şi judecătorii/procurorii special desemnaţi în cadrul fiecărei instanţe/fiecărui parchet în vederea coordonării formării personalului auxiliar.

Din analiza răspunsurilor primite, rezultă că principalele dificultăţi de organizare /participare la activităţile de formare profesională sunt încărcarea cu lucrări a personalului auxiliar, lipsa formatorilor, lipsa unor manuale adecvate învăţământului profesional.

Supraîncărcarea instanţelor şi parchetelor constituie un impediment serios pentru buna pregătire şi desfăşurare a activităţilor de formare continuă la nivel centralizat. Dat fiind însă că perfecţionarea profesională constituie una dintre modalităţile principale de creştere a calităţii actului de justiţie şi de asigurare a actualizării cunoştinţelor profesionale în raport cu ultimele modificări, managementul instanţelor şi parchetelor trebuie să asigure şi chiar să stimuleze desfăşurarea de astfel de forme de formare profesională, printr-o planificare riguroasă a activităţii în cadrul instanţei sau parchetului. Ca urmare, s-ar putea avea în vedere ca modul de organizare şi de stimulare a formării continue descentralizate, la nivelul instanţei şi parchetului, să devină un criteriu de apreciere a performanţei manageriale şi a bunei îndepliniri a atribuţiilor prevăzute de legi şi regulamente pentru conducerea instanţelor/parchetelor.

Cele mai multe propuneri de îmbunătăţire a activităţilor de formare profesională organizate la nivelul instanţei/parchetului se referă la participarea unor formatori din cadrul SNG sau altor formatori externi, creşterea numărului de activităţi de formare, transmiterea de către SNG a unor materiale de curs, multiplicarea şi distribuirea către participanţi a referatelor prezentate, organizarea pregătirii în afara orelor de program, creşterea duratei de desfăşurare a cursurilor, asigurarea unui spaţiu special-amenajat pentru desfăşurarea activităţilor de formare profesională.

Este important de menţionat faptul că propunerile instanţelor şi parchetelor de îmbunătăţire a formării profesionale iniţiale şi continue a magistraţilor şi personalului auxiliar de specialitate au fost analizate în cadrul comisiei de specialitate constituită în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, cu participarea reprezentanţilor Institutului Naţional al Magistraturii şi Şcolii Naţionale de Grefieri şi mare parte dintre aceste propuneri şi-au găsit deja reflectarea în programele de formare continuă pentru anul 2009 ale celor două instituţii, pentru remedierea aspectelor negative au fost deja implementate o serie de măsuri, iar pentru alte asemenea aspecte au fost identificate modalităţile de acţiune adecvate, inclusiv prin promovarea unor propuneri de modificare legislativă (spre exemplu, reglementarea aspectelor financiare privind organizarea activităţilor de formare continuă a magistraţilor de către INM şi la nivel descentralizat).

Totodată, propunerile instanţelor şi parchetelor de îmbunătăţire a formării profesionale iniţiale şi continue a magistraţilor şi personalului auxiliar de specialitate au fost valorificate în elaborarea Strategiei de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada 2009-2011.

3.10. Progrese înregistrate în domeniul justiţiei pentru minori şi a protecţiei drepturilor copilului[77][78]

Pentru anul 2008, *Planul naţional de acţiune pentru implementarea legislaţiei în domeniul protecţiei drepturilor copilului*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1058/2005, a stabilit în responsabilitatea Consiliului Superior al Magistraturii, în colaborare cu Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului, Ministerul Justiţiei, instanţele judecătoreşti şi Ministerul Muncii Familiei şi Egalităţii de Şanse organizarea unei conferinţe naţionale privind justiţia pentru minori în România.

Totodată, în contextul semnalării unor probleme care privesc aplicarea de către instanţe a regulilor speciale de procedură prevăzute de *Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, cu modificările şi completările ulterioare*, precum şi al repunerii în dezbaterea opiniei publice a necesităţii înfiinţării tribunalelor pentru minori şi familie, a fost acceptată propunerea Autorităţii Naţionale pentru Protecţia Drepturilor Copilului de realizare a unui parteneriat interinstituţional pentru identificarea unor măsuri pe termen mediu şi lung de îmbunătăţire a activităţii de soluţionare a cauzelor în care sunt implicaţi minori.

În acest scop, la data de 23 iunie 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a semnat un *Protocol de colaborare cu Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului, Ministerul Justiţiei, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi Ministerul Internelor şi Reformei Administrative* privind asigurarea unei colaborări active în domeniul protecţiei şi promovării drepturilor copilului şi realizării măsurilor prevăzute în H.G. nr. 1085/2005 de aprobare a Planului de acţiune pentru implementarea legislaţiei în domeniul protecţiei drepturilor copilului.

Protocolul încheiat viza două *obiective: realizarea unui studiu* privind punerea în aplicare a regulilor speciale de procedură prevăzute în capitolul XI din Legea nr. 272/2004 şi realizarea justiţiei pentru minori în România şi *organizarea unei conferinţe privind justiţia pentru minori în România în anul 2008*.

În parteneriat cu Fundaţia „Scheherezade" şi Ambasada Regatului Ţărilor de Jos la Bucureşti, cu sprijinul Consiliului Europei, Consiliul Superior al Magistraturii, Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului, Ministerul Justiţiei, Ministerul Internelor şi Reformei Administrative, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, au organizat în *perioada 13-14 octombrie 2008*, conferinţa naţională cu titlul „*Justiţia în interesul copilului*". Printre temele abordate la conferinţă, în cadrul unor grupuri de lucru, s-au aflat *delincvenţa juvenilă, protecţia specială, adopţia, divorţul şi relaţiile personale dintre părinţi şi copii*. Au fost invitaţi să participe la conferinţă, în principal, judecători, procurori, reprezentanţi ai

[77] A se vedea şi aspectele prezentate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în cadrul materialului rezumativ privind activitatea proprie din cadrul secţiunii 2.2.

[78] Secţiune elaborată de Biroul formare profesională, din cadrul aparatului tehnic-administrativ al Consiliului Superior al Magistraturii.

direcţiilor generale de asistenţă socială şi protecţia copilului şi ai serviciilor de probaţiune, urmărindu-se asigurarea unei reprezentativităţi a fiecărei categorii de participanţi la nivelul fiecărui judeţ.

În paralel, urmare a analizării *Raportului privind practica instanţelor judecătoreşti în ceea ce priveşte aplicarea regulilor speciale de procedură reglementate în Legea nr. 272/2004 şi Legea nr. 273/2004 pentru soluţionarea cauzelor de adopţie şi a celor privind măsurile de protecţie a minorului,* întocmit de Inspecţia Judiciară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, în virtutea competenţelor prevăzute de art. 38 alin. 5 din Legea nr. 317/2004, *Consiliul Superior al Magistraturii a sesizat ministrul justiţiei cu propuneri de modificare a unor dispoziţii din Legea nr. 272/2004.*

Asigurarea formării magistraţilor cu privire la implementarea legislaţiei în domeniul protecţiei drepturilor copilului, a continuat să fie unul din domeniile principale de formare ale magistraţilor, în *Programul de formare profesională continuă a judecătorilor şi procurorilor pentru anul 2008* aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii fiind prevăzută organizarea de seminarii în domeniul justiţiei pentru minori.

În anul 2008, în domeniul *Justiţiei pentru minori şi în cel al dreptului familiei,* Institutul Naţional al Magistraturii a organizat 10 seminarii de formare, la care au participat 74 de judecători şi 73 de procurori (8 seminarii de formare continuă şi 2 de formare de formatori). Şase din aceste seminarii au fost organizate în cadrul *Proiectului Phare 2005/017– 553.01.04.02 – "Continuarea asistenţei oferite INM"*, 2 seminarii au fost realizate în cadrul *Proiectui Phare Twinning RO/2007-IB/JH/01/TL – Facilitatea de Tranziţie „Întărirea capacităţii instituţionale a Ministerului Public"*, în colaborare cu IRZ şi Ministerul Public, iar alte 2 seminarii (inclusiv Şcoala de Vară), din fonduri ale Institutului Naţional al Magistraturii.

Printre temele abordate în cadrul acestor seminarii indicăm: analiza concordanţei dispoziţiilor cuprinse în pachetul legislativ (Legea nr. 272 şi Legea nr. 273/ 2004), cu prevederile Codului de Procedură civilă, Codului Familiei şi alte acte normative; abuzul asupra copilului - definiţii, manifestări psiho - comportamentale ale copiilor victime; psihologia dezvoltării copilului - ancheta socială şi evaluarea psihologică în instrumentarea cauzelor cu minori victime; teorii ale delincvenţei juvenile; liniile directoare impuse de CEDO în materie prin jurisprudenţa sa, inclusiv cauzele soluţionate împotriva României; dispoziţii comunitare relevante; tehnici de audiere a copilului în conflict cu legea penală; audierea copilului victimă a unei infracţiuni; evaluarea psihologică a copilului victimă a infracţiunilor sexuale; psihologie judiciară - copilul abuzat/traficat/exploatat şi memoria evenimentelor versus memoria evenimentelor traumatice; măsurile preventive privind minorii - aspecte teoretice şi practice; răspunderea penală a minorilor şi regimul sancţionator - măsurile educative şi pedepsele aplicabile minorilor; aprecierea declaraţiei martorului minor în cazul schimbării intervenite în cursul cercetării judecătoreşti; dezvoltarea legislaţiei referitoare la justiţia pentru minori in Belgia, Franţa şi România; perspective pentru o viitoare îmbunătăţire a justiţiei pentru minori in România pe baza experienţei

europene; situaţia actuală a dezvoltării dreptului familiei în ţările UE; reglementările europene în domeniul dreptului familiei Bruxelles I si Bruxelles II Bis; probleme legate de căsătorie şi divorţ în cadrul UE; Problema responsabilităţii parentale în cazul divorţului în cadrul UE; protecţia copiilor; Convenţia de la New York.; problema audierii copilului; problematici speciale întâlnite în cazul dreptului familiei în Franţa şi Europa; diferite regimuri matrimoniale în Franţa; căsătoria homosexuală; procedura de divorţ; practica şi experienţa în implementarea dreptului familiei în România; analiza unor instituţii şi principii stipulate de legislaţia română; principiul interesului superior al copilului; implicarea copilului în orice proces decizional care are o influenţă directă asupra sa; principiul celerităţii în luarea deciziilor legate de copil; **t**endinţele şi necesităţile legislative**;** Legea 272/2004 – noul cod privind protecţia copilului; nevoia de instanţe specializate; ş.a.m.d.

Preocupări pentru formarea profesională în domeniul justiţiei pentru minori s-au manifestat şi în cadrul programelor de formarea continuă descentralizată organizate la nivelul fiecărei curţi de apel şi al parchetelor de pe acestea.

Strategia naţională în domeniul protecţiei şi promovării drepturilor copilului 2008-2013 şi *Planul operaţional pentru implementarea Strategiei naţionale în domeniul protecţiei şi promovării drepturilor copilului 2008 - 2013,* aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 860/2008 publicată în Monitorul Oficial al României nr. 646/10 septembrie 2008, au stabilit noi măsuri în domeniul justiţiei pentru minori. Consiliul Superior al Magistraturii şi Institutul Naţional al Magistraturii au fost desemnate ca instituţii responsabile sau partenere în realizarea unor măsuri în domeniul formării profesionale, al implicării în modificări legislative sau regulamentare şi al organizării şi funcţionării instanţelor specializate pentru minori şi familie. În vederea realizării acestor măsuri, prin Decizia nr. 125/06.11.2008 a Preşedintelui Consiliului Superior al Magistraturii a fost constituit un comitet de monitorizare a îndeplinirii responsabilităţilor prevăzute în planul de acţiune, alcătuit din personal al aparatului tehnic al Consiliului şi reprezentanţi ai Institutului Naţional al Magistraturii.

Propuneri formulate în urma controlului tematic efectuat de Inspecţia Judiciară de pe lângă Plenul Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la dispoziţiile procesuale privind judecarea anumitor categorii de cauze, implicând minori[79]

Inspecţia Judiciară a efectuat un control tematic privind practica instanţelor judecătoreşti în ceea ce priveşte aplicarea regulilor speciale de procedură reglementate de Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea copilului şi Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei

[79] Subsecţiune elaborată de Inspecţia Judiciară.

Verificările Inspecţiei judiciare – Serviciul de inspecţie judiciară pentru judecători s-au efectuat în baza Hotărârii nr. 45/21.02.2008 a Secţiei pentru judecători în perioada 24.03.2008 – 04.04.2008 la toate curţile de apel şi tribunalele din ţară.

Rezultatul controlului a fost consemnat într-un raport al Inspecţiei Judiciare ale cărui concluzii au fost aprobate de Secţia pentru judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

În urma verificărilor efectuate, s-a constatat că la nivelul instanţelor sunt respectate, de regulă, dispoziţiile art. 124 - 129 din Legea nr. 272/2004 cu modificările şi completările ulterioare şi ale art. 61 - 64 din Legea nr. 273/2004 cu modificările şi completările ulterioare, excepţiile fiind determinate, fie de motive obiective cum ar fi numărul insuficient de judecători, imposibilitatea îndeplinirii procedurii de citare în termenul legal etc., fie de interpretarea diferită a prevederilor anterior menţionate.

Deficienţele constatate se referă la: - numărul insuficient de complete stabilite la unele curţi de apel în materia adopţiei şi protecţiei speciale a minorului, care a determinat inaplicabilitatea repartizării aleatorii a cauzelor, prin distribuirea dosarelor în sistem informatic stabilindu-se numai primul termen de judecată; - planificarea completelor specializate pe durata vacanţei judecătoreşti, constatându-se fie că o asemenea programare lipseşte, fie că numărul şedinţelor în care au fost distribuite asemenea cauze este insuficient (o şedinţă pe lună) în raport cu natura urgentă a judecării cererii; - modul de întocmire a planificării de permanenţă, care nu permite respectarea principiului specializării, întrucât la majoritatea instanţelor nu există o astfel de programare pentru completele specializate, ajungându-se ca atunci când se impune înlocuirea judecătorului din completele care judecă în această materie să se apeleze la planificarea de permanenţă care nu include în toate cazurile judecători specializaţi şi la planificarea în şedinţele de judecată, ce nu este concepută astfel încât să permită respectarea judecării cauzelor de urgenţă sau cu celeritate în funcţie de natura cererii.

Astfel, s-a constatat că judecătorii specializaţi în materia adopţiei şi măsurilor de protecţie specială a minorului, de regulă, asigură şi componenţa completelor de drept comun, împrejurare ce a determinat planificarea lor în complete specializate la intervale mai mari de timp (lunar) pentru a se putea respecta principiul continuităţii.

S-a apreciat, însă, că respectarea, atât a principiului continuităţii, cât şi al specializării se poate realiza prin repartizarea (amânarea) cererilor privind adopţia şi protecţia minorului în şedinţele de drept comun ale completelor compuse din judecătorii specializaţi, urmându-se ca pentru soluţionarea respectivelor cauze să se aplice procedura reglementată în art. 124-129 din Legea nr.272/2004 cu modificările şi completările ulterioare şi în art. 61-64 din Legea nr. 273/2004 cu modificările şi completările ulterioare.

În fapt, principiul specializării judecătoriilor într-o anumită materie nu impune în mod obligatoriu stabilirea unor şedinţe separate pentru soluţionarea anumitor cauze în raport de natura lor, ci judecarea acestora exclusiv de completele specializate şi cu respectarea procedurii specifice prevăzută de lege.

Aşadar, repartizarea sau amânarea unor asemenea cauze se poate face şi în şedinţele în care se soluţionează acţiuni de drept comun, fără a se încălca dispoziţiile Regulamentului de ordine interioară al instanţelor, stabilirea unor şedinţe separate pentru completele specializate ţinând efectiv de organizarea fiecărei instanţe în funcţie de volumul de activitate, complexitatea cauzelor şi numărul judecătorilor.

Inspecţia judiciară a considerat că acordarea unor termene la intervale relativ mari de timp pentru judecarea cererilor de adopţie şi de protecţie specială a minorului nu se justifică, încălcându-se dispoziţiile legale privind soluţionarea acestora în regim de urgenţă sau cu celeritate.

Chiar şi în aceste condiţii nu s-ar putea respecta prevederile art. 125 din Legea nr. 272/2004 cu modificările şi completările ulterioare, referitoare la acordarea unor termene de 10 zile întrucât îndeplinirea procedurii de citare, mai ales cu părţile al căror domiciliu se află în afară judeţelor, determină depăşirea acestui termen, atât la primirea cererii, cât şi ulterior, în cursul judecăţii.

Pentru a da o rezolvare acestei situaţii, Inspecţia judiciară a formulat propuneri de modificare legislativă, însuşite de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în şedinţa din 18 septembrie 2008, care a dispus sesizarea ministrului justiţiei în vederea modificării dispoziţiilor art. 125 alin.(3) din Legea nr. 272/2004, cu modificările şi completările ulterioare, în sensul stabilirii unui termen legal de 15 zile, având în vedere caracterul urgent al cererilor privind protecţia minorului, precum şi faptul că respectarea termenului de 10 zile atrage, de multe ori, amânarea repetată a cauzelor pentru neîndeplinirea procedurii de citare, precum şi pentru completarea dispoziţiilor art. 125 alin.(4) din acelaşi act normativ, în sensul prevederii ca citarea părţilor să se facă, din oficiu, prin agenţii procedurali ai instanţei sau prin orice alt salariat al acesteia, sau şi prin agenţi ori salariaţi ai altor instanţe, în ale căror circumscripţii se află cel căruia i se comunică.

O altă propunere legislativă însuşită de Plen a vizat modificarea dispoziţiilor art. 124-126 din Legea nr. 272/2004, cu modificările şi completările ulterioare, în sensul judecării căii de atac exercitate în cauzele privind protecţia specială a copilului, în termen de urgenţă, întrucât din interpretarea prevederilor actuale rezultă că termenul de 10 zile vizează doar soluţionarea în fond a unor astfel de cereri. Raţiunea unei astfel de modificări decurge din însuşi conţinutul legii care vizează protecţia şi promovarea drepturilor copilului, domeniu care impune în anumite situaţii luarea unor măsurii în regim de urgenţă, măsuri ce ar fi lipsite de finalitate dacă soluţionarea recursului nu s-ar face în acelaşi termen ca cel stabilit pentru judecarea în fond.

3.11. Creşterea nivelului calitativ al managementului instanţelor şi parchetelor

3.11.1. Monitorizarea calităţii managementului instanţelor şi parchetelor[80]

În anul 2008 s-a continuat efectuarea de verificări privind modul de îndeplinire a atribuţiilor de conducere ce decurg din legi şi regulamente, pentru asigurarea bunei funcţionări a instanţelor şi parchetelor de către judecătorii şi procurorii cu funcţii de conducere, a eficienţei manageriale şi a calităţii corespunzătoare a serviciului public.

Sub acest aspect, au fost efectuate verificări la Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Braşov şi instanţele arondate acestor curţi, Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti, Tribunalul Bacău, Tribunalul Constanţa, Judecătoria Constanţa, Judecătoria Mediaş, Judecătoria Vatra Dornei, Judecătoria Piteşti, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Braşov, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploieşti, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureş şi unităţile arondate acestor parchete, Parchetele Militare, Direcţia Naţională Anticorupţie – Structura Centrală, Parchetul de pe lângă Tribunalul Tulcea şi unităţile arondate, Parchetul de pe lângă Tribunalul Bihor, Parchetul de pe lângă Tribunalul Satu Mare, Parchetul de pe lângă Judecătoria Satu Mare, Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi, Parchetul de pe lângă Judecătoria Iaşi şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Vaslui.

Efectuarea acestor controale se înscrie în programul de activitate a Inspecţiei Judiciare de pe lângă Plenul Consiliului Superior al Magistraturii stabilit pe ultimii 3 ani şi care vizează verificarea tuturor instanţelor şi parchetelor sub aspectul funcţionării în condiţii optime ca serviciu public.

La instanţe, cu ocazia verificărilor efectuate, s-au constatat anumite disfuncţionalităţi în modul de îndeplinire a atribuţiilor prevăzute de legi şi regulamente, respectiv repartizarea neechilibrată a judecătorilor pe secţii, întocmirea necorespunzătoare a evidenţelor ce se ţin pe diferitele compartimente, omisiunea constituirii Colegiului de conducere, instituirea prin ordine/decizii ale preşedintelui sau hotărâri ale Colegiului de conducere de proceduri contrare Regulamentului de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, întârzierea redactării hotărârilor, deficienţe privind înaintarea dosarelor în căile de atac, comunicarea extraselor hotărârilor cu depăşirea termenelor legale, lipsa de implicare a grefierilor cu funcţii de conducere în coordonare activităţii grefierilor din subordine, existenţa unei practici neunitare în materia insolvenţei, a emiterii autorizaţiilor de percheziţie şi a învestirilor cu formulă executorie.

Pentru remedierea deficienţelor constatate, au fost propuse ca măsuri o mai mare implicare în verificarea modului de îndeplinire a atribuţiilor nonjudiciare de către judecători şi a activităţii personalului auxiliar de specialitate, eficientizarea colaborării preşedintelui instanţei cu Colegiul de

[80] Subsecţiune întocmită de Inspecţia Judiciară.

conducere, corelarea programului informatic ECRIS cu Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, asigurarea bazelor de date prin salvarea acestora pe suport magnetic, întocmirea evidenţelor cu respectarea dispoziţiilor regulamentare, ocuparea posturilor vacante din schemele de personal ale instanţelor, reevaluarea procedurii de selecţie a experţilor în diferite domenii, efectuarea unor lucrări de renovare şi amenajare a sediilor de instanţă şi asigurarea unor spaţii corespunzătoare pentru arhivarea dosarelor.

Şi la nivelul parchetelor controlate au fost identificate anumite disfuncţionalităţi privind neîndeplinirea atribuţiilor specifice de către procurorii cu funcţii de conducere, preluarea defectuoasă a unor cauze de la parchetele din subordine, omisiunea emiterii de ordine privind unele sectoare de activitate, nerespectarea principiului continuităţii, lipsa specializării procurorilor, supradimensionarea volumului de activitate prin măsuri formale şi neprocedurale, redistribuirea repetată a dosarelor, ajungându-se uneori, ca după perioade de 1-2 ani, dosarul să fie repartizat din nou unuia dintre procurorii desemnaţi anterior pentru instrumentarea acestuia, întârzieri în soluţionarea dosarelor, determinate de lipsa unor criterii de prioritate în rezolvarea acestora, supravegherea ineficientă a cercetărilor efectuate de organele poliţiei judiciare, delegarea excesivă a atribuţiilor de efectuare a actelor de urmărire penală, nerespectarea termenelor de soluţionare a plângerilor formulate potrivit art. 278 din Codul de procedură penală, întocmirea necorespunzătoare a evidenţelor specifice activităţii parchetului şi lipsa de implicare a grefierilor cu funcţii de conducere în coordonarea activităţii grefierilor din subordine.

După aprobare, rapoartele întocmite de Inspecţia judiciară au fost comunicate unităţilor controlate, pentru a se lua măsuri în vederea înlăturării deficienţelor constatate şi îmbunătăţirii activităţii parchetului ca serviciu public, sens în care s-a recomandat o mai mare implicare a procurorilor cu funcţii de conducere în organizarea şi funcţionarea parchetului, în ocuparea posturilor vacante din schema de personal, amenajării spaţiilor necorespunzătoare, respectării dispoziţiilor legale şi regulamentare referitoare la principiul continuităţi şi specializării procurorului, precum şi la preluarea dosarelor de la parchetele ierarhic inferioare şi instrumentarea cauzelor în termene rezonabile.

Ca măsuri de eficientizare a activităţii instanţelor şi parchetelor, prin rapoartele de control întocmite de Inspecţia Judiciară, s-a mai propus, în unele situaţii, monitorizarea deficienţelor constatate şi efectuarea unor noi controale la un interval de 6 luni pentru a se observa dacă respectivele deficienţe s-au remediat, propuneri ce au fost aprobate de către secţiile Consiliului.

3.11.2. Formarea profesională specializată a conducătorilor de instanţe şi parchete. Alte măsuri de îmbunătăţire a managementului[81]

Dezvoltarea unui sistem judiciar independent, profesionist şi eficient în România presupune, printre altele, şi profesionalizarea managementului instanţelor şi parchetelor.

Odată cu modificarea cadrului legislativ referitor la ocuparea prin concurs a funcţiilor de conducere la nivelul instanţelor şi parchetelor, pentru o reformă reală şi eficientă în acest domeniu, s–a impus organizarea de cursuri de pregătire pentru magistraţii care ocupă funcţii de conducere. Formarea a avut ca scop îmbunătăţirea abilităţilor manageriale ale acestor magistraţi, în vederea exercitării cât mai adecvate a atribuţiilor prevăzute în regulamentele de organizare interioare ale instanţelor şi parchetelor.

Astfel cum a reieşit din experienţa concursurilor desfăşurate, precum şi din concluziile seminariilor derulate în perioada 2006-2007, pregătirea din punct de vedere managerial a magistraţilor care exercită funcţii de conducere a fost identificată ca o măsură necesară, cu atât mai mult cu cât sistemul de învăţământ juridic românesc nu cuprinde materii care să dezvolte astfel de abilităţi.

Programul de formare profesională în domeniul managementului judiciar desfăşurat în perioada 2005 - 2007 a continuat şi în cursul anului 2008, fiind una dintre componentele *Programului de formare profesională continuă a judecătorilor şi procurorilor pentru anul 2008,* aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 897 din data de 13 decembrie 2007.

Obiectivul general al programului de formare continuă derulat în domeniul Managementului judiciar în anul 2008 l-a constituit *profesionalizarea managementului instanţelor şi parchetelor, prin dezvoltarea abilităţilor personale şi comportamentului managerial al magistraţilor.*

În vederea realizării acestui obiectiv s-a urmărit în principal:

a. dezvoltarea personală şi a comportamentelor asociate de Leadership ale conducătorilor instanţelor şi parchetelor;

b. perfecţionarea metodelor de comunicare organizaţională şi interpersonală a magistraţilor;

c. îmbunătăţirea managementului resurselor umane la nivelul instanţelor şi parchetelor;

d. eficientizarea activităţii de management la nivelul instanţelor/parchetelor prin utilizarea judicioasă a resurselor de timp şi mecanismului delegării.

La cele 5 seminarii derulate pe parcursul anului 2008 au fost invitaţi să participe judecători şi procurori care au ocupat funcţii de conducere la nivelul instanţelor şi parchetelor, inclusiv ca urmare a concursurilor organizate în perioada 2006-2008. Seminariile au avut o durată de 5, respectiv 2 zile (2 seminarii organizate în cadrul Programului PHARE RO 2005/017 – Continuarea asistenţei acordate Institutului Naţional al Magistraturii) şi s-au bucurat de prezenţa a 87 de magistraţi, dintre care 79 de judecători şi 8 procurori.

[81] Subsecţiune realizată de către Biroul formare profesională.

Agenda seminariilor a inclus teme de formare menite să dezvolte participanţilor cunoştinţele, abordările şi atitudinile necesare atingerii obiectivelor stabilite.

Astfel, o atenţie deosebită a fost alocată perfecţionării metodelor de comunicare organizaţională şi interpersonală a magistraţilor. În cadrul acestei componente au fost discutate, printre altele, cele mai frecvente bariere în comunicare şi implicaţiile acestora asupra mesajului transmis, metode eficiente de a preveni distorsionarea mesajului, avantajele comportamentului asertiv şi ale mecanismului de feedback.
Componenta de management al resurselor umane s-a concentrat pe analiza principalelor metode de motivare a personalului, un accent deosebit fiind pus asupra rolului jucat de inteligenţa emoţională şi de empatie. În ceea ce priveşte utilizarea resurselor de timp, discuţiile au vizat identificarea unor metode de eficientizare a activităţii manageriale, printr-o planificare riguroasă pe tipuri de activităţi, gestionare corespunzătoare a şedinţelor şi utilizarea în mod corect a mecanismului delegării de atribuţii.

Apreciată în mod deosebit de participanţi, componenta de dezvoltare personală şi Leadership şi-a propus familiarizarea acestora cu aptitudinile, abordarea şi atitudinea specifică unui lider şi percepţia influenţei pe care acesta o exercită asupra oamenilor. Plecând de la premisa că oamenii constituie cele mai importante resurse ale organizaţiei, o atenţie deosebită a fost acordată încurajării participanţilor în afirmarea propriei personalităţi, a conştientizării şi recunoaşterii punctelor tari, dar şi a vulnerabilităţilor proprii şi ale celorlalţi, autocunoaşterea reprezentând premisa necesară oricărui proces de evoluţie.
Nu în ultimul rând, trebuie remarcat aportul adus de experţii străini prezenţi la seminariile derulate în cadrul Programului PHARE RO 2005/017 – Continuarea asistenţei acordate Institutului Naţional al Magistraturii, atare evenimente oferind magistraţilor români ocazia abordării din perspectivă comparativă a instrumentelor utilizate în vederea asigurării unui management eficient în sistemul judiciar.

Formatul interactiv în care s-au desfăşurat seminariile a urmărit implicarea tuturor participanţilor la dezbateri, sub forma discuţiilor libere, a unor scurte prezentări personale sau lucrului pe grupe. Exerciţiile practice şi materialele audio-video utilizate de formatori au contribuit la o mai bună înţelegere a noţiunilor noi, completând materialele scrise care au fost puse la dispoziţia magistraţilor.

„Analiza gestionării resurselor umane în perioada 2005 - august 2008 şi strategia CSM în acest domeniu în intervalul august 2008 – 2011” aprobată prin Hotărârea nr. 1320 din 27 noiembrie 2008 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii a identificat *asigurarea unui management eficient la nivelul instanţelor şi parchetelor* ca fiind unul dintre obiectivele prioritare ale strategiei de resurse umane pe termen scurt şi mediu.
În ceea ce priveşte asigurarea conducerii judiciare la nivelul instanţelor şi parchetelor, s-a constatat că, în perioada 2005 - august 2008, un număr important de funcţii de conducere, în principal la nivelul

instanţelor şi parchetelor de prim grad, a rămas neocupat datorită gradului redus de promovabilitate înregistrat la concursurile/examenele organizate în perioada 2006-2008 şi interesului scăzut al judecătorilor şi procurorilor pentru ocuparea acestor funcţii.

În legătură cu gradul redus de promovabilitate şi cu interesul scăzut pentru ocuparea funcţiilor de conducere, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat şi opinia instanţelor judecătoreşti şi a parchetelor .

În punctele de vedere exprimate s-au accentuat *dificultăţile în exercitarea unei funcţii manageriale şi instrumentele limitate aflate la îndemâna preşedinţilor şi vicepreşedinţilor instanţelor şi conducătorilor parchetelor pentru îndeplinirea sarcinilor de conducere judiciară, caracterul nestimulativ în planul drepturilor salariale, durata limitată a mandatului, existenţa posturilor vacante de judecător şi procuror care îngreunează asigurarea funcţionării normale a instanţelor şi parchetelor.* În acest context s-au propus modalităţi alternative la cele reglementate în prezent de ocupare a posturilor vacante, în special la nivelul instanţelor de prim grad şi al parchetelor corespunzătoare, cu referiri concrete la procedurile uzitate în celelalte state europene.

În realizarea obiectivului stabilit, se are în vedere realizarea următoarelor măsuri: *analiza situaţiei funcţiilor de conducere vacante la instanţe şi parchete, ocuparea funcţiilor de conducere vacante la instanţe şi parchete*; precum şi *identificarea unor modalităţi de simplificare a procedurii de numire în funcţiile de conducere care în prezent se ocupă prin concurs/examen.*

3.11.3. Monitorizarea calităţii activităţii judiciare[82]

Monitorizare

Ca parte a managementului instanţelor, CEPEJ recomandă o evaluare şi monitorizare periodică a performanţei instanţei şi a calităţii justiţiei. De asemenea, pentru orientarea externă a sistemului judiciar, ar trebui întocmite rapoarte (publice) anuale ce ar trebui prezentate publicului larg. Acest lucru se realizează în marea majoritate a statelor respondente la chestionarele CEPEJ. Majoritatea ţărilor au răspuns că, regulat, sunt efectuate activităţi de monitorizare privind numărul cauzelor noi. De asemenea, se monitorizează şi numărul hotărârilor judecătoreşti şi numărul cauzelor amânate, precum şi durata procedurilor.

Un exemplu de raport anual întocmit la nivel naţional privind instanţele poate fi întâlnit în Olanda. În fiecare an, Consiliul judiciar olandez publică un raport ce conţine informaţii privind productivitatea în ansamblu a instanţelor judecătoreşti, numărul de cauze nou înregistrate, numărul de cauze finalizate, productivitatea raportată la numărul de dosare noi şi costurile sistemului judiciar,

[82] DATE VALABILE PENTRU ANUL 2006, EXTRASE DE CĂTRE DIRECŢIA AFACERI EUROPENE, RELAŢII INTERNAŢIONALE ŞI PROGRAME DIN RAPORTUL „SISTEME JUDICIARE EUROPENE – EDIŢIA 2008" ELABORAT DE COMISIA EUROPEANĂ PENTRU EFICIENŢA JUSTIŢIEI (CEPEJ) ŞI PUBLICAT PE SITE-UL HTTP://WWW.COE.INT/T/DG1/LEGALCOOPERATION/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP

calitatea sistemului judiciar şi finanţarea acestuia. Rapoarte anuale similare pot fi întâlnite şi în alte state (de ex. Finlanda)

Evaluare

Austria, Bulgaria, Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franţa, Germania, Grecia, Letonia, Lituania, Ungaria, Italia, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania şi Suedia au răspuns în sensul că se foloseşte un sistem obişnuit pentru evaluarea performanţelor instanţelor. În Belgia, Republica Cehă, Irlanda, Luxemburg şi Malta nu există un asemenea sistem.

Majoritatea evaluărilor de performanţă ale instanţelor se realizează pe baza statisticilor instanţelor (numărul de dosare, numărul de restanţe, cauze pe rol, hotărâri, încărcătura de dosare a judecătorilor şi a instanţei, operativitate etc.). În anumite cazuri rezultatele se compară cu anumite obiective ce trebuie realizate (de exemplu în Anglia şi Ţara Galilor).

În majoritatea statelor (Austria, Bulgaria, Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franţa, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Anglia şi Ţara Galilor), pentru măsurarea performanţei instanţelor sunt folosiţi indicatorii de performanţă. Doar în Belgia, Republica Cehă, Germania, Luxemburg şi Malta nu sunt folosiţi astfel de indicatori.

Statele au fost chemate să enumere primii patru indicatori de performanţă, în ordinea importanţei acordate, ce trebuie definiţi (sau care se folosesc deja) pentru a genera o informare adecvată în vederea bunei funcţionări a instanţelor. Conform rezultatelor, primii patru indicatori importanţi pentru instanţele care utilizează indicatori de performanţă sunt: durata procedurilor, cauzele aflate pe rol şi cele restante, cauzele finalizate şi cauzele noi.

De asemenea, chiar şi statele care nu folosesc indicatori de performanţă au opinat că aceştia sunt cei mai importanţi patru indicatori pe care i-ar fi folosit daca utilizau acest sistem de evaluare.

Obiective pentru judecători şi instanţe

Majoritatea statelor din Uniunea Europeană au precizat, în majoritate, că au definit şi utilizat obiective pentru judecători (România, Grecia şi Spania), pentru instanţe (Danemarca, Franţa, Italia, Olanda, Slovacia, Suedia şi Anglia şi Ţara Galilor), dar şi în sistem mixt, atât pentru judecători, cât şi pentru instanţe (Bulgaria, Finlanda, Ungaria, Polonia şi Slovenia).

Doar Austria, Belgia, Cipru, Republica Cehă, Estonia, Germania, Irlanda, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta şi Portugalia au indicat că nu au stabilit obiective pentru judecători sau instanţe.

O imagine a evaluării performanţei instanţelor şi judecătorilor poate fi întâlnită în Slovenia. În acest stat, Consiliul judiciar este autoritatea competentă în ceea ce priveşte adoptarea criteriilor privind încărcătura minimă pentru judecători şi performanţa acestora, luându-se în considerare tipologia şi complexitatea cauzelor, metoda de soluţionare a acestora, cooperarea cu consilierii juridici, asistenţi sau

alt personal juridic. Consiliul este îndreptățit să monitorizeze şi să analizeze eficienţa fiecărui judecător (care se înregistrează anual).

Pe de altă parte, în Letonia, stabilirea obiectivelor generale cade în sarcina Ministerului justiției.

Autoritățile responsabile cu trasarea obiectivelor

În majoritatea statelor, performanţa instanţei este evaluată regulat. Totuşi, în Republica Cehă şi Malta, evaluarea este realizată ocazional.

Autoritatea responsabilă de evaluare diferă în funcție de aranjamentele instituționale dintr-un anumit stat. Poate fi responsabilitatea ministerului justiției, a consiliului judiciar, o autoritate de inspecție, o curte supremă, un organism extern sau altă autoritate. De asemenea, este posibilă combinarea unor organisme care să aibă responsabilităţi în ceea ce priveşte evaluarea performanţelor instanţelor. Multe state au răspuns în sensul că un rol important în această privinţă îl joacă consiliul judiciar, urmat de alte organisme, ministerul justiției sau curtea supremă.

Pe lângă aceste organisme, în anumite țări există şi alte instituții ce au în responsabilitate stabilirea obiectivelor.

De pilda, în Franţa, preşedintele de instanță, managerul economic şi parlamentul joacă un rol important în evaluarea performanţei instanţelor.

Datorită structurii federale, în Germania sunt implicate diferite autorități. La nivel federal (pentru instanţele federale), responsabil este Ministerul federal de justiție, Curtea federală de finanţe, Curtea federală pentru brevete, Ministerul federal al muncii şi problemelor sociale şi Ministerul federal al apărării (pentru curtea marțială). La nivel regional (land), responsabilitatea aparține, în general, ministerului justiției de land, dar este posibil ca şi alte ministere să fie responsabile.

Pe de altă parte, în Malta, evaluarea este realizată de către o comisie de administrare a justiției.

Calitatea în activitatea instanţelor şi a sistemului în general

Pentru a sublinia importanța crescută a dezvoltării unor politici de calitate pentru instanțe şi sistemele judiciare, CEPEJ a înființat un grup de lucru şi a adoptat o listă de activități pentru promovarea calității în justiție şi activitatea instanţelor: un instrument practic ce poate fi folosit de instanţe pentru introducerea unor măsuri de calitate specifice. O altă zonă importantă este folosirea sondajelor în rândul justițiabililor.

În schema de evaluare, statelor li s-au solicitat informații privind utilizarea standardelor de calitate, precum şi cu privire la posibilitatea numirii unor persoane specializate din personalul instanţei care să aibă responsabilități în ceea ce priveşte calitatea activității instanței (un ofițer sau manager responsabil cu calitatea).

Astfel, 11 state, printre care Bulgaria, Finlanda, Germania, România, Grecia, Ungaria, Letonia, Olanda, Polonia, Spania şi Anglia şi Ţara Galilor, au răspuns că au fost definite standarde de calitate

pentru instanţe. În 5 state, în domeniul politicilor de calitate sunt numiţi membri specializaţi din rândul personalului instanţei.

În majoritatea statelor, o politică generală de calitate este creată de lege sau face trimitere la un sistem de apel. Un număr limitat de state au făcut referiri precise cu privire la criteriile sau sistemele de calitate care au fost introduse. De exemplu, în Finlanda a fost implementat un proiect de calitate în jurisdicţia Curţii de Apel din Rovaniemi. Principala metodă de lucru în acest proiect a privit colectarea sistematică a datelor relevante, discuţii între judecători şi organizarea unor întâlniri cu factorii de decizie. În fiecare an, patru grupuri de lucru lucrează pe anumite chestiuni ce ţin de calitate. Concluziile grupurilor de lucru sunt prezentate într-o conferinţă privind calitatea şi sunt publicate în raportul anual privind calitatea.

În Germania, sunt utilizate diferite strategii pentru asigurarea calităţii. Exemple pot fi constituite din aplicarea următoarelor: contabilizarea costurilor de „producţie”(a actului juridic), controlul şi bugetarea costurilor de personal, condiţionalităţi (benchmarks), principiul „balanced scorecard” –, a modelului EFQM (European foundation on quality management - Fundaţia europeană privind managementul calităţii), modele privind încărcătură şi fluxul de dosare, sondaje în rândul avocaţilor, cetăţenilor şi personalului instanţei. O altă parte a politicii privind calitatea priveşte optimizarea nevoilor de pregătire de bază pentru judecători.

Grecia a relatat faptul că, potrivit legii, inspectorii realizează rapoarte amănunţite privind funcţionarea instanţelor şi a judecătorilor având în vedere următoarele criterii de calitate: conduita morală şi caracterul, cunoştinţele ştiinţifice, judecata sănătoasă şi o bună percepţie, diligenţă, performanţa profesională, capacitatea de a redacta hotărâri clare, precum şi conduita în timpul procedurilor judiciare.

Un sistem de calitate cuprinzător poate fi găsit în Olanda, intitulat „rechtspraaq”. Acesta include o serie de instrumente ce sunt folosite pentru evaluarea instanţelor atât la nivel local cât şi la nivel naţional. Exemplificativ putem menţiona: sondaje la nivelul instanţelor, examinarea atentă a judecătorilor, examinarea periodică a calităţii sistemului judiciar la nivel naţional etc[83].

3.12. Creşterea gradului de transparenţă a funcţionării justiţiei

[83] Pentru amănunte privind sistemul de evaluare a performanţelor individuale a magistraţilor în România a se vedea secţiunea 4.5.

3.12.1. Stadiul implementării Strategiei de comunicare şi relaţii publice a sistemului judiciar[84]

Consiliul Superior al Magistraturii îşi propune să elaboreze şi să implementeze o politică de comunicare eficientă atât în interiorul sistemului judiciar, cât şi între sistemul judiciar şi principalele instituţii ale statului (Parlament, Preşedinţie şi Guvern), respectiv reprezentanţii societăţii civile.

Sunt avute în vedere mai multe obiective principale, între care:

- dezvoltarea, prin mijloace specifice, a unei comunicări eficiente, corecte şi directe, în interiorul sistemului judiciar şi între sistemul judiciar şi instituţiile statului, respectiv societatea civilă, în acord cu propunerile din Strategia de comunicare şi relaţii publice a sistemului judiciar;

-identificarea "mecanismelor de intervenţie în situaţii de criză" şi gestionarea situaţiilor de acest fel ;

-dezvoltarea pregătirii profesionale continue a purtătorilor de cuvânt din sistemul judiciar, în baza elementelor tehnice specifice muncii de PR, urmărindu-se îmbunătăţirea percepţiei publice asupra justiţiei şi a stabilirii unei relaţii corespunzătoare între justiţie şi mass-media.

În urma adoptării de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii(CSM) a Strategiei de comunicare şi relaţii publice a sistemului judiciar[85], grupul de lucru constituit la nivelul CSM pentru aplicarea strategiei a avut o serie de întâlniri în urma cărora au fost formulate propuneri de aplicare a obiectivelor strategiei, fiind colectate şi opiniile judecătorilor şi procurorilor din ţară, în acest sens.

După aprobarea de către Plenul CSM a „Notei cu privire la aplicarea principalelor obiective şi măsuri cuprinse în Strategia de comunicare şi relaţii publice a sistemului judiciar, pe termen scurt şi mediu: 2008 – 2010"[86] şi a transmiterii către toate departamentele CSM şi instituţiile aflate în coordonarea sa – Institutul Naţional al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri - cu responsabilităţi în aplicarea strategiei, a unor solicitări în acest sens**,** grupul de lucru constituit la nivelul CSM pentru aplicarea strategiei s-a întrunit în vederea stabilirii *priorităţilor şi măsurilor corespunzătoare acestei etape de aplicare a strategiei.* Grupul de lucru iniţial - constituit din reprezentanţii Biroului de Informare Publică şi Relaţia cu Mass Media (BIPRMM – CSM), Direcţia Resurse Umane şi Organizare, Biroul de Relaţii cu Publicul(BRP), Biroul Informatică, Direcţia Afaceri Europene Relaţii Internaţionale şi Programe, purtătorii de cuvânt ai Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi Direcţiei Naţionale Anticorupţie, sub coordonarea doamnei judecător Ana Cristina Lăbuş, membru cu activitate permanentă al CSM - a fost lărgit, prin includerea reprezentanţilor departamentelor şi instituţiilor cărora le revin atribuţii concrete la acest moment, anume: Direcţia Legislaţie, Documentare şi

[84] Secţiune realizată de către Direcţia afaceri europene, relaţii internaţionale şi programe.
[85] În decembrie 2007
[86] În iunie 2008

Contencios(DLDC), Direcţia Economică şi Administrativ(DEA), Institutul Naţional al Magistraturii şi Şcoala Națională de Grefieri.

Măsurile de realizare a obiectivelor de comunicare internă şi externă, de competenţa CSM, sunt în curs de implementare, putând fi clasificate după patru criterii fundamentale:

- *măsuri de ordin legislativ şi instituţional*. Direcţia Legislaţie, Documentare şi Contencios (DLDC), Direcţia Resurse Umane şi Organizare (DRUO), împreună cu Biroul de Informare Publică şi Relaţii cu Mass Media al CSM (BIRP) şi Biroul Relaţii cu Publicul (BRP) elaborează propuneri concrete de armonizare a unor acte cu caracter normativ cu obiectivele şi măsurile cuprinse în strategie, avându-se în vedere, în mod esenţial, *modificarea şi completarea anumitor prevederi ale regulamentelor*, cum sunt cele referitoare la: organizarea şi funcţionarea birourilor de comunicare publică de la instanţe, atribuţiile concrete ale personalului încadrat la acest birouri, organigrama corespunzătoare, stabilirea raporturilor profesionale dintre purtătorul de cuvânt şi specialistul în comunicare, stabilirea fluxului de comunicare internă, atribuţiile acestor birouri în ce priveşte comunicarea internă şi externă, numirea purtătorului de cuvânt, înfiinţarea centrelor de presă la curţile de apel şi parchetele de pe lângă acestea ş.a. După caz, vor putea fi formulate şi alte propuneri *de lege ferenda*, care vor fi supuse dezbaterii şi aprobării Plenului CSM.
- *măsuri cu caracter economic, privind finanţarea obiectivelor Strategiei de comunicare şi relaţii publice a sistemului judiciar*, de competenţa Direcţiei Economică şi Administrativ (DEA). În acest sens, departamentele de resort vor înainta DEA propunerile de finanţare specifice, pentru a fi acoperite, după caz, din bugetul Consiliului Superior al Magistraturii sau din bugetele instanţelor şi parchetelor. În funcţie de posibilităţi, anumite propuneri, cum sunt cele referitoare la dotările necesare BIRP de la instanţe şi parchete şi centrelor de presă, vor fi avute în vedere şi în bugetele viitoare, fiind transmise către Ministerul Justiţiei.
- *măsuri privind utilizarea sistemului informatic în aplicarea strategiei*: acest tip de măsuri se află în plin proces de aplicare, unele dintre ele fiind deja realizate (pagini web si portaluri la instanțe şi parchete), altele urmând a fi modificate şi completate (îmbunătăţirea paginii web a CSM, publicarea hotărârilor judecătoreşti pe Internet, modalitatea mai facilă de accesare a dosarelor/datelor în cadrul ECRIS, forumul de dialog cu magistraţii etc.).
- *măsuri privind pregătirea profesională în materia comunicării* a magistraţilor şi grefierilor, *cooperarea instituţională în vederea introducerii unor cursuri de drept* la facultăţile de jurnalism şi comunicare publică, respectiv a unor *cursuri de comunicare* la facultăţile de drept. Unele dintre măsurile cuprinse în strategie au fost deja aplicate (introducerea în curricula INM şi ŞNG a modulelor de formare iniţială şi continuă în materia comunicării), altele urmează a fi stabilite prin dialogul între conducerea CSM şi rectorii principalelor instituţii de învăţământ superior din România.

Plenul CSM a aprobat, la finele anului 2008, angajarea unui consultant (companie specializată în comunicare şi relaţii publice, a cărei selectare urmează să se facă în 2009, în funcţie şi de resursele financiare disponibile) care să ofere asistenţă CSM şi sistemului judiciar român, în vederea aplicării cu succes a obiectivelor şi activităţilor cuprinse în Strategia de comunicare şi relaţii publice a sistemului judiciar, precum şi pentru dezvoltarea acestui tip de activităţi. Sunt urmărite mai multe scopuri principale, între care: - asigurarea transparenței activității CSM; - sporirea eficienței şi responsabilizării sistemului judiciar, concomitent cu prevenirea corupției în cadrul sistemului judiciar; -garantarea accesului liber la informație şi la justiție.

3.12.2. Aplicarea de către instanţe şi parchete a dispoziţiilor Legii nr.544/2001[87]

Reglementarea accesului liber al cetățenilor la informațiile de interes public este realizată prin dispozițiile Legii nr. 544/2001, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi ale H.G. nr. 123/2002 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a actului normativ menționat.

Întrucât Legea nr. 544/2001 stipulează în mod explicit, la art. 12 alin. 1 lit. d, faptul că o serie de informații sunt exceptate de la accesul liber, respectiv informațiile cu privire la datele personale pe baza cărora o persoană este identificabilă sau poate fi identificată, s-a impus în mod firesc necesitatea definirii şi stabilirii prin lege a acestor informații care, în mod excepțional, nu pot fi comunicate. Astfel, Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, a fost menită să garanteze şi să ofere protecție pentru drepturile şi libertățile fundamentale ale persoanelor fizice, îndeosebi în ceea ce priveşte dreptul la viață intimă, familială şi privată.

În conformitate cu prevederile art. 5 din Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, orice prelucrare de date cu caracter personal, cu unele excepții, poate fi făcută numai dacă persoana respectivă a consimțit în mod expres şi neechivoc pentru efectuarea acelei operațiuni. Prin excepție, acest consimțământ nu este necesar, printre altele, în cazul în care prelucrarea unor astfel de date este impusă de îndeplinirea unei obligaţii legale a operatorului.

În acelaşi timp, dispozițiile art. 14 alin. 1 din Legea nr. 544/2001 stipulează în mod explicit excepția prin care informațiile care conțin date personale ale unui cetățean pot deveni informații de interes public, anume atunci când astfel de informații sunt edificatoare în privința capacității unui cetățean de a exercita sau nu o funcție publică. Când este îndeplinită această condiție, autoritățile şi instituțiile publice sunt obligate, în virtutea legii, să ofere datele respective, indiferent dacă solicitantul este un reprezentant al mass media sau orice alt cetățean.

Aspecte semnalate de instanţele de judecată şi parchete

[87] Subsecțiune realizată de către Biroul informare publică şi relații cu mass-media.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 544/2001, cu modificările şi completările ulterioare, privind liberul acces la informaţiile de interes public, ale H. G. nr. 123/2002, cu modificările şi completările ulterioare, privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001, şi ale Ordonanţei Guvernului nr. 27/2002, cu modificările şi completările ulterioare, privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor, la nivelul fiecărei instanţe şi al fiecărei unităţi de parchet este organizat şi funcţionează un Birou de informare şi relaţii publice.

Faţă de anul precedent, pe parcursul anului 2008 numărul cererilor de furnizare a unor informaţii de interes public, adresate acestor birouri în temeiul prevederilor Legii nr. 544/2001 a crescut în cazul instanţelor din raza de competenţă a 9 curţi de apel (CA Alba Iulia, Cluj, Constanţa, Galaţi, Iaşi – T. Vaslui, Piteşti, Ploieşti, Suceava şi Timişoara) şi al parchetelor din competenţa a 2 parchete de pe lângă curţi de apel (PCA Constanţa şi Oradea).

În cazul instanţelor unei singure curţi de apel (CA Bacău) şi al parchetelor din subordinea a două parchete de pe lângă curţi de apel (PCA Alba Iulia şi Iaşi) numărul acestor solicitări a scăzut, în vreme ce pentru unele dintre instanţele arondate la 7 curţi de apel (CA Braşov, CAB, Craiova, Iaşi – T. Iaşi şi CA Iaşi, Oradea, Tg. Mureş şi CMA) şi unităţile de parchet subordonate la 11 PCA (PCA Bacău, Braşov, PCAB, Cluj, Craiova, Galaţi, Piteşti, Ploieşti, Suceava, Timişoara şi Tg. Mureş) numărul cererilor a rămas relativ constant (cu o variaţie de sub 5%).

În ceea ce priveşte modul de soluţionare a acestor cereri de furnizare a informaţiilor de interes public, adresate curţilor de apel, instanţelor din circumscripţia acestora, precum şi parchetelor de pe lângă curţile de apel şi unităţilor de parchet subordonate, s-a raportat că peste 90% dintre acestea au fost admise în cazul instanţelor din raza teritorială a 16 curţi de apel (CA Iulia, Bacău, Braşov, Braşov, CAB, Cluj, Constanţa, Craiova, Galaţi, Iaşi – T. Iaşi, CA Iaşi, Oradea, Piteşti, Ploieşti, Suceava, Timişoara, Tg. Mureş şi CMA) şi al unităţilor de parchet din subordinea a 13 parchete de pe lângă curţile de apel (PCA Alba Iulia, Bacău, Braşov, PCAB, Cluj, Constanţa, Craiova, Galaţi, Oradea, Piteşti, Suceava, Timişoara şi Tg. Mure).

În cazul Tribunalului Vaslui şi a Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Ploieşti cererile au fost admise într-o proporţie de 71%-90%.

Un procent de admisibilitate mai mic de 50% (între 31% şi 50%) a fost raportat doar de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Iaşi.

În conformitate cu prevederile art. 21 din Legea nr. 544/2001, cu modificările şi completările ulterioare, împotriva refuzului explicit sau tacit al angajatului desemnat al unei autorităţi sau instituţii publice cu privire la aplicarea prevederilor legii menţionate, se poate depune reclamaţie la conducătorul autorităţii respective. În cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale, aşa cum acestea se regăsesc în dispoziţiile Legii nr. 544/2001, poate face plângere la secţia de contencios

administrativ fie a tribunalului în raza căruia domiciliază, fie a tribunalului în a cărui rază teritorială se află autoritatea sau instituția publică.

În cursul anului 2008, pentru 6 curți de apel și instanțele aferente (CA Alba Iulia, CAB, Galați, Iași – T. Iași, Ploiești, Oradea) s-a înregistrat câte o reclamație administrativă privind refuzul de soluționarea favorabilă a unor cereri de furnizare a informațiilor publice – toate fiind respinse.

Curtea de Apel Cluj a raportat 4 astfel de reclamații administrative, care nu au fost admise.

Pentru majoritatea instanțelor și curților de apel, însă, nu s-au raportat astfel de reclamații administrative întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 544/2001.

Din răspunsurile parchetelor, a rezultat că în marea majoritate a cazurilor (unitățile de parchet din raza a 13 parchete de pe lângă curțile de apel) nu s-au înregistrat reclamații administrative.

Doar în cazul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Brașov și Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Iași s-a înregistrat câte o reclamație (la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov reclamația a fost admisă).

Față de anul 2007, se constată că, în 2008, numărul reclamațiilor administrative a scăzut în mod semnificativ, ceea ce denotă că activitatea de furnizare a unor informații de interes public în temeiul prevederilor Legii nr. 544/2001 s-a desfășurat în bune condiții la instanțe și parchete. O situație deosebită este consemnată doar la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești, unde s-au înregistrat 41 de reclamații administrative, din care 39 au fost admise.

Din păcate, răspunsurile centralizate de curțile de apel și de parchetele de pe lângă acestea nu precizează statistic numărul de reclamații administrative defalcat pe grade de jurisdicție - judecătorii, tribunale, curți de apel și parchetele de pe lângă instanțe.

În ceea ce privește numărul de acțiuni în justiție întemeiate pe refuzul de a soluționa favorabil cereri de furnizare a unor informații de interes public de către instanțele judecătorești, în cazul instanțelor arondate la 13 curți de apel nu au fost înregistrate astfel de cereri.

Curtea de Apel Alba Iulia a raportat 2 astfel de acțiuni în justiție, una dintre ele fiind admisă definitiv și irevocabil. Curtea de Apel Timișoara a raportat o acțiune în justiție, care a fost respinsă.

În cazul Curții de Apel Constanța au fost înregistrate 7 acțiuni în justiție, fără să se precizeze modul de soluționare a acestora.

La fel ca în cazul instanțelor, majoritatea unităților de parchet nu au raportat nicio cerere de chemare în judecată cu un astfel de obiect, cu excepția Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Oradea și Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Pitești, care au raportat câte o acțiune în justiție, amândouă fiind respinse.

Raportat la cifrele statistice raportate în anul 2007, și în cazul acțiunilor în justiție se remarcă faptul că în 2008 numărul acestora s-a redus, ceea ce constituie un aspect pozitiv.

Şi în privinţa acţiunilor în justiţie, răspunsurile curţilor de apel şi ale parchetelor de pe lângă acestea nu sunt defalcate în raport cu gradul instanţelor şi parchetelor.

Referitor la solicitarea de către unele persoane a unor informaţii a căror soluţionare implică respectarea normelor privind protecţia datelor cu caracter personal şi a drepturilor recunoscute de Legea nr. 677/2001, în cursul anului 2008, instanţele şi parchetele au prezentat, cu titlu de exemplu, situaţii precum: -printr-o solicitare adresată unui birou de informare şi relaţii publice de la un tribunal, se cereau informaţii ce se încadrează în categoria datelor cu caracter personal, respectiv, numele, funcţia, atribuţiile şi datele de contact ale unui angajat făcând parte din personalul administrativ al tribunalului respectiv (s-a comunicat petiţionarului că datele solicitate nu intră în categoria informaţiilor de interes public, în sensul Legii nr. 544/2001); -la un alt tribunal s-a solicitat accesul la dosarele instanţei de către un reprezentant al mass-media. Pentru asigurarea protecţiei datelor cu caracter personal, instanţa a solicitat persoanei care dorea accesul la dosar să dea o declaraţie în sensul justificării interesului public şi să îşi asume obligaţia de a folosi informaţiile într-un mod care nu prejudiciază interesul sau drepturile şi libertăţile fundamentale ale persoanei vizate (potrivit art. 5 alin. 2 lit. e din Legea nr. 677/2001); - în sfârşit, unei unităţi de parchet i s-au solicitat copii din dosare ale unor înscrisuri conţinând şi date cu caracter personal. Copiile au fost eliberate solicitantului cu omiterea acestei categorii de date.

3.12.3. Aplicarea de către instanţe şi parchete a dispoziţiilor Legii nr.677/2001[88]

Potrivit art. 3 lit. e din Legea nr. 677/2001 pentru protecţia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date, cu modificările şi completările ulterioare, are calitatea de operator, în sensul acestui act normativ, orice persoană fizică sau juridică, de drept privat ori de drept public, inclusiv autorităţile publice, instituţiile şi structurile teritoriale ale acestora, care stabileşte scopul şi mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal; dacă scopul şi mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal sunt determinate printr-un act normativ sau în baza unui act normativ, operator este persoana fizică sau juridică, de drept public ori de drept privat, care este desemnată ca operator prin acel act normativ sau în baza acelui act normativ.

Astfel cum rezultă din textul de lege enunţat, instanţele şi parchetele au calitatea de operator de date cu caracter personal.

După cum s-a menţionat şi în raportul anterior, în Planul de acţiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005 – 2007, aprobat prin HG. nr.232/2005, în

[88] Subsecţiune realizată de către Direcţia resurse umane şi organizare.

vederea îndeplinirii obiectivului referitor la „asigurarea accesului la informaţiile de interes public din sistemul judiciar, cu respectarea normelor privind protecţia datelor personale” se prevedea ca măsură evaluarea trimestrială de către Consiliul Superior al Magistraturii a modului de îndeplinire de către instanţe şi parchete a obligaţiilor stipulate de actele normative în această materie.

Potrivit legii, această evaluare trimestrială a fost făcută pe toată perioada de derulare a Planului de Acţiune, respectiv 2005-2007.

Astfel cum rezultă din răspunsurile instanţelor şi parchetelor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, nicio instanţă şi niciun parchet nu au fost confruntate, în cursul anului 2008, cu exercitarea, *de către persoanele vizate*, a drepturilor recunoscute de art. 12, art. 13, art. 14 şi art. 15 din Legea nr. 677/2001 pentru protecţia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date, cu modificările şi completările ulterioare *(dreptul la informare; dreptul de acces la date; dreptul de intervenţie; dreptul de opoziţie)* şi nici nu au fost supuse unei proceduri de investigare, exercitată de Autoritatea Naţională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, ca urmare a unor plângeri sau sesizări.

În legătură cu acest din urmă aspect este de menţionat că, potrivit art. 21 alin. 3 din Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, Autoritatea de supraveghere monitorizează şi controlează, sub aspectul legalităţii, prelucrările de date cu caracter personal care cad sub incidenţa actului normativ menţionat. În scopul arătat, aceasta exercită, printre alte atribuţii, şi pe aceea de efectuare a unor investigaţii din oficiu sau la primirea unor plângeri ori sesizări.

Referitor la modul de aplicare a măsurilor tehnice şi organizatorice pentru protejarea datelor cu caracter personal în acord cu *„Cerinţele minime de securitate a prelucrărilor de date cu caracter personal”*, aprobate prin Ordinul nr. 52/2002 al Avocatului Poporului, sunt de subliniat următoarele aspecte:

Potrivit răspunsurilor instanţelor şi parchetelor, acestea au pus în aplicare măsurile tehnice şi organizatorice prevăzute de actul normativ menţionat, cum ar fi, spre exemplu:

- identificarea şi autentificarea utilizatorului se face prin introducerea codului de bare de la tastatură, fiecare utilizator având propriul cod de identificare;

- computerele şi terminalele de acces sunt instalate în încăperi care se pot încuia şi cu acces restricţionat;

- se realizează execuţia copiilor de siguranţă şi sunt păstrate în încăperi cu acces restricţionat;

- accesarea bazei de date este înregistrată într-un fişier care conţine numele conturilor alocate şi parolele individuale;

- dezactivarea tastei „print screen”;

- instruirea personalului referitor la prevederile Legii nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare etc.;

Totodată, cu excepţia unor instanţe din circumscripţia unei curţi de apel, toate celelalte instanţe şi parchete au raportat că se menţionează numărul de înregistrare în registrul de evidenţă a prelucrărilor de date cu caracter personal, comunicat de Autoritatea Naţională de Supraveghere, pe actele prin care sunt colectate, stocate sau dezvăluite date cu caracter personal, astfel cum prevede art. 24 alin. 2 din Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare.

3.13. Degrevarea judecătorilor şi procurorilor de sarcinile non-judiciare, în vederea creşterii calităţii actului de justiţie

În condiţiile supraîncărcării cu care se confruntă în acest moment atât instanţele judecătoreşti, cât şi unităţile de parchet, situaţie agravată de creşterea progresivă a numărului de ieşiri din sistem, în special ca urmare a pensionării, degrevarea judecătorilor şi procurorilor de sarcini auxiliare, non-judiciare, şi orientarea activităţii acestuia exclusiv spre atribuţiile ţinând de înfăptuirea actului de justiţie constituie atât o măsură, indispensabilă, de eficientizare a funcţionării sistemului judiciar, cât şi o modalitate de maximizare a potenţialului resurselor, în special umane, existente în vederea creşterii calităţii şi celerităţii procedurilor judiciare.

- Pe baza evaluărilor efectuate de Consiliul Superior al Magistraturii, s-a reţinut că o serie de acte normative instituie în sarcina judecătorilor şi/sau a procurorilor unele atribuţii care se exercită, de regulă, de un magistrat delegat. În legătură cu această situaţie, în cursul anului 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a sesizat ministrul justiţiei în vederea iniţierii de reglementări distincte care să asigure preluarea de *către entităţi distincte, situate în afara puterii judecătoreşti*, a respectivelor atribuţii. În susţinerea acestei propuneri au fost invocate şi reglementările aplicabile în unele din materiile enunţate şi în state ale Uniunii Europene (Anglia, Cehia, Danemarca, Germania, Lituania, Italia, Polonia). În concret, au fost vizate următoarele acte normative prin care s-au conferit atribuţii suplimentare judecătorilor şi procurorilor, dintre care, cel puţin unele, nu prezintă o legătură directă cu rolul social al funcţiei exercitate.

Referitor la percepţia judecătorilor asupra exercitării unor atribuţii non-judiciare, potrivit răspunsurilor instanţelor (centralizate la nivelul fiecărei curţi de apel) la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, rezultă următoarele:

- 50 % dintre instanţe au precizat că între 80-100 % din numărul total al judecătorilor din cadrul acestora îndeplinesc şi alte sarcini de serviciu decât cele judiciare, strict legate de atribuţiile funcţiei de judecător;

- aproximativ 13 % dintre cei intervievaţi au apreciat că un procent situat între 60-80 % din judecătorii care îşi desfăşoară activitatea în cadrul acestora îndeplinesc şi astfel de atribuţii;

- cca 13 % dintre instanţe au considerat că procentul judecătorilor respectivi este de 30-60 %;

- cca 18 % dintre respondenţi au învederat că această pondere este situată între 10-30 %;

- numai 6 % au opinat că ponderea judecătorilor care exercită şi altfel de atribuţii este sub 10 %.

În ceea ce priveşte procentul din timpul de lucru al judecătorilor alocat îndeplinirii de către aceştia a unor sarcini de natură administrativă, opinia majoritară a celor intervievaţi a fost aceea că acesta este situat între 5-20 %, însă un număr semnificativ de instanţe (aproximativ 40 %) au apreciat că acest timp reprezintă 20-30 % din timpul total de lucru.

Astfel cum se reţine din datele prezentate, numărul judecătorilor care îndeplinesc atribuţii non-judiciare este ridicat (între 80-100% din totalul judecătorilor de la 50 % dintre instanţe), astfel că iniţiativa Consiliului Superior al Magistraturii, sus menţionată, a fost justificată de nevoile reale ale sistemului.

Exercitarea altor sarcini de serviciu decât cele judiciare, strict legate de atribuţiile funcţiei, de către procurori, potrivit răspunsurilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare raportului se prezintă astfel:

- 31,25% dintre procurori îndeplinesc sub 10% şi sarcini non judiciare;

- 18,75% dintre procurori exercită între 10-30% şi sarcini non judiciare;

- 18,75% dintre procurori exercită între 30-60% şi sarcini non judiciare;

- 12,5% dintre procurori exercită între 60-80% şi sarcini non judiciare;

-18,75% dintre procurori exercită între 80-90% şi sarcini non judiciare.

Privitor la procentul din timpul de lucru al procurorilor alocat îndeplinirii unor sarcini de natură administrativă 56,25% au apreciat că acesta este situat între 5-20%, 18,75% au precizat că timpul alocat este între 20-30%, 6,25 au apreciat că acesta este peste 50% şi 18,75% au estimat că timpul alocat este sub 5%.

3.13.1. Stadiul proiectului pilot privind modulele judecător-grefieri[89]

În Strategia de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005-2007, aprobată prin HG nr. 232/2005 şi în Planul de acţiune pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar şi a luptei împotriva corupţiei, aprobat prin Hotărârea nr. 1346/2007, s-a accentuat necesitatea transferului sarcinilor nejudiciare de la judecători către personalul auxiliar.

[89] Subsecţiune elaborată de către Direcţia resurse umane şi organizare.

Proiectul modulelor judecător-grefieri, iniţiat de Consiliul Superior al Magistraturii la data de 21 iunie 2006 şi extins ulterior, a suferit redimensionări în cursul anului 2008, unele din instanţele nominalizate nefiind în măsură să aloce necesarul de grefieri pentru funcţionarea a 1-3 module pilot, ca urmare a imposibilităţii suplimentării statelor de personal ale instanţelor pilot cu posturile respective.

Monitorizarea derulării acestui proiect, realizată la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, a relevat avantaje certe, constând, în principal, în următoarele aspecte:

- îmbunătăţirea gestionării dosarelor, cu consecinţe pozitive privind accesul avocaţilor şi justiţiabililor la dosare;
- operativitate şi eficienţă în soluţionarea cauzelor;
- bune performanţe în ceea ce priveşte redactarea hotărârilor judecătoreşti;
- degrevarea judecătorilor implicaţi de activităţile conexe celei de judecată;
- structurarea atribuţiilor auxiliare şi implicarea grefierului cu studii superioare în activităţi specializate (selectarea practicii judiciare relevante şi elaborarea proiectelor de hotărâri de o complexitate mai redusă);
- reducerea evidentă a duratei de soluţionare a cauzelor.

Pe baza raportului final privind modul de derulare a proiectului, în şedinţa din data de 23 octombrie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, constatând funcţionalitatea proiectului, a hotărât următoarele:

- iniţierea unor dezbateri împreună cu Ministerul Justiţiei şi Şcoala Naţională de Grefieri, privind necesitatea redefinirii statului funcţiei de grefier cu studii superioare şi a competenţelor acesteia;
- analizarea, cu consultarea instanţelor judecătoreşti, a utilităţii modificării şi completării atribuţiilor grefierilor cu studii superioare juridice, în vederea transferului efectiv al sarcinilor administrative (nonjudiciare), de la judecător către această categorie profesională.

În aplicarea hotărârii menţionate s-a solicitat Ministerului Justiţiei şi Şcolii Naţionale de Grefieri să desemneze reprezentanţi care, împreună cu cei ai Consiliului Superior al Magistraturii, să analizeze, în contextul necesităţii degrevării judecătorilor de atribuţiile non-judiciare, acele sarcini care pot fi îndeplinite eficient şi cu costuri limitate de către grefierii cu studii superioare. Totodată, s-a solicitat instanţelor pilot să comunice Consiliul Superior al Magistraturii opiniile şi propunerile acestora cu privire la modificarea şi completarea atribuţiilor acestei categorii profesionale.

Rezultatele analizei care va fi efectuată de reprezentanţii celor trei instituţii, precum şi propunerile instanţelor pilot urmează să fie valorificate în vederea accelerării extinderii proiectului menţionat.

3.13.2. Dispoziţii legale sau propuneri de lege ferenda care ar putea genera diminuarea supraîncărcării instanţelor şi parchetelor sau degrevarea judecătorilor şi procurorilor de sarcini non judiciare

În cursul anului 2008 Consiliului Superior al Magistraturii a analizat actele normative care prevăd în sarcina magistraţilor atribuţii care nu au legătură cu activitatea de judecată.

Au fost identificate o serie de acte normative care cuprind dispoziţii prin care magistraţilor le sunt atribuite unele competenţe de altă natură decât cele în legătură cu înfăptuirea actului de justiţie.

Astfel:

Legea nr. 36/1991 privind societăţile agricole şi alte forme de asociere în agricultură, cu modificările şi completările ulterioare - potrivit dispoziţiilor art. 15-24 din cuprinsul Capitolului II intitulat **„Constituirea societăţilor agricole”,** înscrierea societăţii ca persoană juridică, ţinerea registrului societăţilor, operarea modificării actului constitutiv sunt de competenţa judecătoriei în a cărei circumscripţie se va afla sediul societăţii. De asemenea, se constată că potrivit dispoziţiilor art. 17 din acest act normativ, dosarele şi registrele se păstrează de judecătorie, arhivate separat, şi se conservă fără termen.

Legea nr. 31/1990 privind societăţile comerciale, republicată, cu modificările şi completările ulterioare reglementează o serie de activităţi desfăşurate de judecătorul delegat la oficiul registrului comerţului. Astfel, potrivit dispoziţiilor art. 37 alin. (1) „Controlul legalităţii actelor sau faptelor care, potrivit legii, se înregistrează în registrul comerţului se exercită de justiţie printr-un judecător delegat.”, instituindu-se obligaţia preşedintelui tribunalului de a delega la oficiul registrului comerţului, la începutul fiecărui an judecătoresc, unul sau mai mulţi judecători ai tribunalului. Acelaşi act normativ prevede atribuţiile judecătorului delegat în legătură cu autorizarea constituirii, înmatricularea, modificarea actelor constitutive şi radierea societăţilor comerciale (art. 40, 46, 60, 204, 237 din lege).

Ordonanţa Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociaţii şi fundaţii, cu modificările şi completările ulterioare prevede la art. 5 faptul că **„Asociaţia dobândeşte personalitate juridică prin înscrierea în Registrul asociaţiilor şi fundaţiilor aflat la grefa judecătoriei în a cărei circumscripţie teritorială îşi are sediul.”** Potrivit acestui act normativ, judecătorul anume desemnat de preşedintele instanţei, **verifică respectarea dispoziţiilor art. 7 alin. (3) şi poate dispune, prin încheiere motivată, înscrierea asociaţiei în Registrul asociaţiilor şi fundaţiilor,** chiar dacă există

un refuz motivat al Ministerului Justiţiei de a elibera dovada disponibilităţii denumirii, pe care îl apreciază ca neîntemeiat.(art. 8).

La art. 9 se prevede citarea parchetului de pe lângă instanţa sesizată, dacă judecătorul constată neregularităţi care privesc dispoziţiile art. 40 alin. (2) din Constituţie, fiind obligatorie **punerea concluziilor de către procuror.**

Alte prevederi privind **posibilitatea judecătorului delegat de a respinge cererea de înscriere a asociaţiei, precum şi cele referitoare la căile de atac** sunt conţinute la art. 10, 11 şi 12 din acest act normativ.

La art. 33, 34 şi 55 sunt prevăzute atribuţiile judecătorului desemnat în ceea ce priveşte **modificarea actului constitutiv sau a statutului şi constatarea dizolvării asociaţiilor.**

Aceleaşi atribuţii ale judecătorilor şi procurorilor sunt reglementate, prin acelaşi act normativ, şi pentru înfiinţarea fundaţiilor.

Legea partidelor politice nr. 14/2003, cu modificările şi completările ulterioare prevede în competenţa exclusivă a Tribunalului Bucureşti înregistrarea, modificarea statutului şi dizolvarea partidelor şi alianţelor politice, precum şi ţinerea evidenţei acestora.

Legea sindicatelor nr. 54/2003 conţine prevederi referitoare la **dobândirea personalităţii juridice** de către organizaţia sindicală, **obligaţia judecătoriei în a cărei rază teritorială îşi are sediul organizaţia sindicală de a ţine un registru special**, în care se înscriu: denumirea şi sediul organizaţiei sindicale, numele şi prenumele membrilor organului de conducere, codul numeric personal al acestora, data înscrierii, precum şi numărul şi data hotărârii judecătoreşti definitive de admitere a cererii de înscriere, **obligaţia judecătoriei competente de a menţiona în registrul special prevăzut la art. 17 alin. (1) modificările din statut, precum şi schimbările din compunerea organului de conducere al organizaţiei sindicale** (art. 14-20).

La art. 38 se prevede atribuţia instanţei judecătoreşti care a operat înscrierea în registrul special ca persoană juridică, de a face menţiunea dizolvării organizaţiei sindicale.

Aceleaşi prevederi există şi în cazul **federaţiilor şi confederaţiilor sindicale**, cu diferenţa că instanţa competentă este **tribunalul judeţean sau al municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială îşi au sediul** (art. 42-49).

Legea nr. 230/2007 privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea asociaţiilor de proprietari reglementează atribuţiile judecătorului delegat în legătură cu asociaţiile de proprietari. Actul normativ prevede că **asociaţia de proprietari dobândeşte personalitate juridică în baza**

încheierii judecătorului-delegat desemnat la organul financiar local de către preşedintele judecătoriei în a cărei circumscripţie teritorială se află clădirea (art. 6).

Potrivit art. 8 alin.(2), **orice modificare sau completare se înregistrează la judecătoria care a emis încheierea judecătorească de înfiinţare,** fără alte formalităţi.

Legea administraţiei publice locale nr. 215/2001, republicată, cuprinde unele prevederi referitoare la atribuţii ale judecătorilor în ceea ce priveşte validarea consilierilor locali. Astfel, potrivit art. 30 alin. (1), **„Validarea alegerii consilierilor se face de către judecătoria în raza căreia se află unitatea administrativ-teritorială, de către un judecător desemnat de preşedintele instanţei."**

Art. 32 alin. (3) prevede **competenţa instanţei de a declara vacante, prin hotărâre, locurile consilierilor locali aleşi care au lipsit nemotivat** la oricare dintre cele 3 convocări, în situaţia în care consiliul local nu se poate reuni nici la a treia convocare din cauza absenţei nemotivate a consilierilor locali.

Legea nr. 67/2004 pentru alegerea administraţiei publice locale, republicată prevede competenţa judecătoriei în a cărei rază teritorială se află localitatea în care se desfăşoară alegerile de a soluţiona contestaţiile împotriva soluţiilor pronunţate de primar cu privire la întâmpinările referitoare la omisiuni, înscrieri greşite sau oricare alte erori din listele electorale(art. 16).

Art. 24, 35 şi 36 din acelaşi act normativ conţin reglementări referitoare la participarea magistraţilor la constituirea birourilor electorale de circumscripţie, a oficiilor electorale, precum şi participarea judecătorilor de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie la alcătuirea Biroului Electoral Central.

Art. 121 prevede judecarea de către instanţă a întâmpinărilor, contestaţiilor şi a oricăror alte cereri prevăzute de această lege, potrivit regulilor stabilite pentru ordonanţa preşedinţială, cu participarea obligatorie a procurorului.

Legea nr. 373/2004 pentru alegerea Camerei Deputaţilor şi a Senatului, cu modificările şi completările ulterioare prevede competenţa judecătoriei în a cărei rază teritorială domiciliază alegătorul de a soluţiona contestaţiile împotriva soluţiilor date de primar cu privire la omisiunile, înscrierile greşite şi oricare alte erori din listele electorale, precum şi împotriva soluţiilor date de serviciul de evidenţă informatizată a persoanei la întâmpinări privind întocmirea sau eliberarea cărţilor de alegător.

La articolele 31, 33, 35 şi 37 se regăsesc reglementări cu privire la participarea magistraţilor la alcătuirea birourilor electorale de circumscripţie, a oficiilor electorale, a birourilor electorale ale secţiilor

de votare, precum şi participarea judecătorilor de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie la alcătuirea Biroului Electoral Central.

Potrivit art. 47 alin. (3), contestaţiile privind înregistrarea sau respingerea candidaturilor se soluţionează de tribunalul în a cărui raza teritorială se află circumscripţia electorală, în cel mult două zile de la primirea contestaţiei.

Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Preşedintelui României, cu modificările şi completările ulterioare face trimitere la Legea nr. 373/2004 pentru alegerea Camerei Deputaţilor şi a Senatului, cu modificările şi completările ulterioare. Astfel, potrivit art. 2, alin. (1), în unităţile administrativ-teritoriale operaţiunile electorale pentru alegerea Preşedintelui României se fac în circumscripţiile electorale şi secţiile de votare, sub conducerea şi supravegherea birourilor electorale prevăzute de Legea pentru alegerea Camerei Deputaţilor şi a Senatului, pe baza aceloraşi liste electorale, fiind aplicabile dispoziţiile privind participarea magistraţilor la constituirea birourilor electorale.

Legea nr. 3/2000 privind organizarea şi desfăşurarea referendumului, cu modificările şi completările ulterioare conţine prevederi privind participarea magistraţilor la alcătuirea birourilor electorale de circumscripţie, a oficiilor electorale, a birourilor electorale ale secţiilor de votare, precum şi participarea judecătorilor de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie la alcătuirea Biroului Electoral Central (art. 23-28).

S-a apreciat că, prin atribuirea unor competenţe instanţelor judecătoreşti, de altă natură decât cele în legătură cu înfăptuirea actului de justiţie, se încalcă principiul separaţiei puterilor în stat consacrat prin art. 1 alin. (4) din Constituţia României.

De asemenea, aceste texte sunt contrare principiilor imparţialităţii justiţiei şi independenţei judecătorilor, prevăzute în art. 124 alin. (2) şi (3) din Constituţie, magistraţii neputându-se transforma în funcţionari publici ori personal contractual al administraţiei publice.

Totodată, dispoziţiile menţionate contravin şi prevederilor art. 115 alin. (6) din Legea fundamentală.

Se observă că toate aceste reglementări prevăd în sarcina magistraţilor unele atribuţii care, prin natura lor, ţin de exercitarea unei funcţii publice şi nu de activitatea de judecată sau de urmărire penală, ajungându-se în situaţia în care, magistraţii exercită **concomitent** atât funcţia de judecător sau procuror, cât şi alte atribuţii aferente unei funcţii publice.

Or, potrivit art. 125 alin. (3) din constituţie, **funcţia de judecător este incompatibilă cu orice altă funcţie publică sau privată, cu excepţia funcţiilor didactice din învăţământul superior.**

Această prevedere constituțională este preluată la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, potrivit căruia **„Funcţiile de judecător, procuror, magistrat-asistent şi asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcţii publice sau private, cu excepţia funcţiilor didactice din învăţământul superior, precum şi a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii şi al Şcolii Naționale de Grefieri, în condițiile legii."**

O situație de excepție există în cazul activității desfăşurate de judecătorii de la Înalta Curte de Casație şi Justiție în cadrul Biroului Electoral Central. Trebuie precizat că în legătură cu acest aspect, **Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 326 din 14 septembrie 2004,** cu ocazia analizării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 32 din Legea nr. 67/2004. Curtea a respins excepția de neconstituționalitate, reținând în considerentele deciziei pronunțate faptul că **„organizarea şi desfăşurarea operațiunilor electorale trebuie realizate de organisme neutre, alese sau desemnate prin procedee democratice şi transparente."** S-a arătat că participarea judecătorilor Înaltei Curți de Casație şi Justiție în calitate de membri ai Biroului Electoral Central se constituie într-o **garanție privind desfăşurarea corectă a întregului proces electoral,** subliniindu-se şi faptul că pe perioada în care exercită aceste atribuții, **judecătorii de la Înalta Curte de Casație şi Justiție au statutul de detaşați, exercitând numai atribuții proprii procesului electoral.**

Studiul de drept comparat referitor la participarea judecătorilor la activitățile extrajudiciare a pus în evidență o serie de elemente care prezintă relevanță în demersul de degrevare a magistraților de atribuțiile care nu au legătură cu actul de justiție.

Astfel, **în Anglia şi în Țara Galilor judecătorii nu sunt implicați în activități extrajudiciare de natură administrativă,** întrucât aceste activități sunt considerate incompatibile cu poziția autorității judecătorești, ca putere distinctă în stat.

Se observă că, spre deosebire de România, unde legislația consacră **obligația** judecătorilor de a exercita o serie de atribuții extrajudiciare, în Cehia, Danemarca, Germania, Lituania, Italia, Polonia legislația **permite** judecătorilor să se implice în activități extrajudiciare, cu precizarea că **în Danemarca, aceştia sunt remunerați** pentru activitățile extrajudiciare prestate, nivelul veniturilor neputând depăşi 50% din salariul de judecător.

Este important de reținut că **în Cehia participarea judecătorilor în cadrul comitetelor electorale este posibilă dacă aceştia se oferă voluntari.**

Trebuie făcută precizarea că, în majoritatea statelor în care judecătorii exercită atribuții extrajudiciare, implicarea în aceste activități **nu reprezintă o obligație legală, ci o posibilitate**, iar această posibilitate este în strânsă legătură cu regimul incompatibilităților şi interdicțiilor care nu este

atât de strict, legislaţia permiţând magistraţilor să desfăşoare alte activităţi şi chiar să realizeze venituri suplimentare din aceste activităţi.

Or, în raport de incompatibilităţile şi interdicţiile la care sunt supuşi magistraţii din România, obligaţia acestora de a exercita atribuţii extrajudiciare este nejustificată.

O posibilă soluţie legislativă este aceea de a degreva total instanţele de judecată de orice activitate referitoare la societăţile agricole. Aceasta presupune modificarea legii în sensul înfiinţării unei autorităţi/instituţii care să preia toate atribuţiile instanţei de judecată cu privire la înregistrarea societăţilor agricole

O soluţie legislativă similară a fost adoptată şi în situaţia înfiinţării la nivelul fiecărui judeţ şi în municipiul Bucureşti a oficiilor de cadastru şi publicitate imobiliară ca unităţi cu personalitate juridică în subordinea Agenţiei Naţionale, prin reorganizarea actualelor oficii judeţene de cadastru, geodezie şi cartografie şi al municipiului Bucureşti şi a birourilor de carte funciară de pe lângă judecătorii, prin Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 41/2004, care a avut drept efect degrevarea judecătoriilor de această activitate.

O altă soluţie legislativă a fost adoptată la modificarea Legii cetăţeniei române nr. 21/1991 prin Ordonanţa de urgenţă nr. 87/2007, care prevede înlocuirea comisiei formată din 5 judecători cu o comisie formată din personal de specialitate juridică din cadrul Ministerului Justiţiei, precum şi înlocuirea activităţii nepermanente cu o activitate permanentă. Modificarea adusă răspunde atât cerinţelor de creştere a celerităţii în instrumentarea acestor dosare, cât şi priorităţii degrevării judecătorilor de atribuţiile care nu au legătură cu activitatea de judecată.

Având în vedere faptul că degrevarea magistraţilor de atribuţiile care nu au legătură cu actul de justiţie reprezintă o prioritate şi ţinând cont de argumentele prezentate, în şedinţa din data de 19 iunie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât sesizarea ministrului justiţiei cu propunerea de iniţiere a unor acte normative prin care toate aceste atribuţii să fie preluate de autorităţi sau instituţii publice din sfera autorităţii executive – fie că este vorba de autorităţi sau instituţii deja existente fie că este vorba de autorităţi sau instituţii care vor fi înfiinţate prin legi speciale.

3.13.3. Măsuri luate de instanţe şi parchete privind degrevarea judecătorilor/procurorilor de sarcini auxiliare[90]

Cu ocazia redimensionării proiectului pilot privind modulele judecător-grefier, pe fondul deficitului de personal auxiliar, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus reconfigurarea modulelor judecător-grefier, astfel încât fiecare dintre instanţele pilot să funcţioneze cu 2 astfel de

[90] Subsecţiune realizată de către Direcţia resurse umane şi organizare-

module, compuse dintr-un judecător şi doi grefieri, dintre care unul cu studii medii şi unul cu studii superioare.

În consecinţă, fiecare dintre instanţele pilot, într-o concepţie proprie de management al dosarelor, au procedat la delimitarea atribuţiilor fiecăruia dintre cei doi grefieri care fac parte din respectivele module, sub coordonarea judecătorului titular al completului, stabilindu-se în sarcina acestora o serie atribuţii nonjudiciare, în scopul degrevării judecătorului de alte activităţi decât pregătirea şedinţei de judecată, studiul legislaţiei, al doctrinei şi, în perspectivă, de redactarea hotărârilor judecătoreşti, precum şi al obţinerii unui randament maxim de către grefieri prin specializare şi separarea activităţilor alocate.

Potrivit comunicărilor instanţelor pilot, activităţile specifice celor doi grefieri din componenţa modulelor au fost structurate în jurul a trei momente principale, respectiv, activitatea anterioară, concomitentă şi ulterioară şedinţei de judecată, în raport cu gradul de complexitate al atribuţiilor aferente, după modelul orientativ stabilit în nota de fundamentare a proiectului. Astfel, majoritatea instanţelor pilot au stabilit ca atribuţiile de o complexitate mai redusă, corespunzătoare celor trei etape ale procedurii judiciare, să rămână în sarcina grefierului cu studii medii, urmând ca o serie de atribuţii principale să fie îndeplinite de către grefierul cu studii superioare, şi au propus consacrarea acestora în Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, după cum urmează:

- anterior şedinţei de judecată: întocmirea fişei dosarului pe baza unui model standardizat, aceasta urmând să fie completată cu observaţiile judecătorului; selectarea şi punerea la dispoziţia judecătorului a fondului documentar specific (legislaţie, doctrină, practică judiciară); calculul taxei de timbru cu observaţii sau propuneri în această materie;
- în timpul şedinţei de judecată, grefierul cu studii superioare are responsabilitatea consemnărilor în caietul grefierului, precum şi rolul de garant al procedurii;
- ulterior şedinţei de judecată grefierul cu studii superioare întocmeşte încheierile de şedinţă, întocmeşte şi comunică actele procedurale, elaborează proiecte de hotărâri sub îndrumarea judecătorului.

În scopul degrevării judecătorilor şi procurorilor de alte sarcini sarcini suplimentare, prin chestionarul privind colectarea datelor necesare redactării raportului unele instanţe şi parchete au propus iniţierea de măsuri legislative care să permită exercitarea acestor activităţi de grefieri cu studii superioare, concomitent cu suplimentarea numărului de astfel de posturi sau preluarea acestora de către Ministerul Justiţiei şi aducerea lor la îndeplinire prin personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor şi procurorilor.

Un anumit grad de degrevare a judecătorilor şi procurorilor de astfel de activităţi poate rezulta şi prin luarea unor măsuri administrative la nivelul instanţelor şi parchetelor, constând într-o bună organizare a activităţii interne şi a circuitului lucrărilor, precum şi o responsabilizare a tuturor categoriilor de personal faţă de exercitarea propriilor atribuţii, astfel încât magistraţii să îndeplinească numai acele sarcini administrative care sunt impuse în sarcina lor, în mod expres, printr-o dispoziţie legală sau regulamentară.

3.14. Îmbunătăţirea liberului acces la justiţie[91]

Accesul liber la justiţie este consacrat ca un drept fundamental al persoanei prin dispoziţiile art.21 din Constituţia României, acesta fiind în concordanţă cu art.6 pct.1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, art.10 din Declaraţia universală a drepturilor omului, precum şi cu art.14 pct.1 din Pactul internaţional cu privire la drepturile civile şi politice.

În Constituţie, accesul liber la justiţie este conceput ca drept al oricărei persoane de a se putea adresa justiţiei pentru apărarea drepturilor, a libertăţilor şi a intereselor sale legitime, garantându-se că exercitarea acestui drept nu poate fi îngrădită prin nici o lege.

În sensul celor de mai sus, art. 6 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, prevede că orice persoană se poate adresa justiţiei pentru apărarea drepturilor, a libertăţilor şi a intereselor sale legitime în exercitarea dreptului său la un proces echitabil, iar accesul la justiţie nu poate fi îngrădit.

Menţionăm că, în mod tradiţional se consideră că accesul liber la justiţie nu presupune, în mod necesar şi necircumstanţiat, gratuitatea promovării unei proceduri judiciare, în special în domeniul procesului civil fiind posibilă, cum este şi cazul României, instituirea în sarcina titularului cererii de chemare în judecată a obligaţiei de plată a unei taxe de timbru. Totodată, în unele state asistenţa juridică este obligatorie, în special în faţa instanţelor superioare, care exercită în principal un control de legalitate asupra hotărârilor instanţelor de fond, de principiu, sarcina avansării onorariului avocaţial şi a celorlalte cheltuieli implicate revenind părţii interesate, fiind în final suportate, ca parte a cheltuielilor de judecată, de partea care pierde procesul.

Totuşi, garantarea dreptului de acces la un tribunal (liberul acces la justiţie), astfel cum a statuat în jurisprudenţa sa şi Curtea Europeană a Drepturilor Omului, presupune ca, prin instituirea unor obligaţii precum cele de mai sus să nu se stabilească în sarcina părţii care recurge la o procedură

[91] Subsecţiune realizată de către Serviciul relaţii cu publicul, registratură, secretariat şi arhivă.

judiciară o sarcină exorbitantă, care să nu poată fi îndeplinită fără a-şi periclita siguranţa materială sau să-l pună într-o imposibilitate *de facto* de a se adresa justiţiei datorită costurilor implicate.

Apreciem că, la momentul actual, în urma ajustărilor legislative efectuate în ultimii ani, legislaţia română răspunde acestor exigenţe iar obligativitatea plăţii taxelor judiciare de timbru nu înfrânge principiul gratuităţii justiţiei şi, implicit, al accesului liber la justiţie, deoarece partea căzută în pretenţii poate fi obligată la restituirea sumelor avansate în condiţiile art. 274-276 Cod procedură civilă, iar Legea taxelor judiciare de timbru nr. 146/1997 prevede posibilitatea *scutirii sau reducerii taxei de timbru* pentru anumite categorii de cauze civile, existând şi alte garanţii efective pentru finalizarea procedurii judiciare chiar şi în cazul persoanelor cu posibilităţi materiale reduse.

În acest sens, art.74 Cod procedură civilă prevede, pentru cel care nu e în stare să facă faţă cheltuielilor unei judecăţi, fără a primejdui propria sa întreţinere sau a familiei sale, dreptul de a cere instanţei de judecată *asistenţă judiciară*, iar art.75 din acelaşi cod prevede că în conţinutul conceptului de asistenţă judiciară intră acordarea de *scutiri, reduceri, eşalonări, sau amânări pentru plata taxelor de timbru şi a timbrului judiciar*, precum şi *apărarea şi asistenţa gratuită* printr-un avocat delegat de baroul avocaţilor.

Cu două excepţii, respectiv Curţile de Apel Craiova şi Piteşti, toate celelalte curţi de apel au evidenţiat admiterea majorităţii cererilor de acordare a asistenţei judiciare în cursul anului 2008, prin scutirea totală sau parţială de la plata taxelor de timbru, acordarea de eşalonări sau amânări de la plata taxelor de timbru sau a cauţiunilor, precum şi prin asigurarea asistenţei gratuite, prin desemnarea unui avocat delegat de baroul avocaţilor.

O altă garanţie a asigurării accesului liber la justiţie o constituie şi funcţionarea, în cadrul fiecărei instanţe, a unui **Birou de informare şi relaţii publice**, a cărui activitate este reglementată de art. 77 şi următoarele din Regulamentul de ordine interioară a instanţelor judecătoreşti. Printre atribuţiile acestuia sunt şi organizarea activităţii de furnizare a informaţiilor publice; analizarea cererilor de furnizare de informaţii publice şi transmiterea răspunsurilor către solicitanţi, în termenul legal; asigurarea îndeplinirii obligaţiei legale de furnizare din oficiu a informaţiilor prevăzute de lege, prin afişarea în locuri vizibile la sediul instanţei a înscrisurilor care să cuprindă aceste informaţii şi prin publicarea lor pe pagina de internet a instanţei, precum şi analizarea petiţiilor înregistrate şi soluţionarea acestora, sub coordonarea preşedintelui instanţei.

În cuprinsul anului 2008 la nivelul instanţelor judecătoreşti s-a urmărit îmbunătăţirea accesului liber la justiţie prin distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justiţiabili, aducerea la cunoştinţa victimelor infracţiunilor a drepturilor ce le revin sau admiterea unor cereri având ca obiect astfel de

drepturi, afişarea la sediul instanţei a informaţiilor de interes pentru justiţiabili, soluţionarea cu celeritate a cererilor privind furnizarea informaţilor de interes public, aprobarea cererilor de acordare a asistenţei judiciară în materie civilă, răspunsul cu celeritate la petiţiile adresate instanţei, organizarea unor manifestări de tipul "uşi deschise".

Majoritatea instanţelor au subliniat că măsurile susceptibile a conduce la îmbunătăţirea liberului acces la justiţie care şi-au găsit aplicabilitate practică în decursul anului 2008 sunt, în ordinea importanţei, acordarea asistenţei judiciare gratuite în materie civilă, distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justiţiabili, afişarea la sediul instanţei a informaţiilor de interes pentru justiţiabili şi organizarea unor manifestări de tipul "uşi deschise".

În ceea ce priveşte parchetele, acestea au evidenţiat că măsurile susceptibile a conduce la îmbunătăţirea liberului acces la justiţie care şi-au găsit aplicabilitate practică în decursul anului 2008 sunt, în funcţie de importanţa lor, următoarele: aducerea la cunoştinţa victimelor infracţiunilor a drepturilor ce le revin, răspunsul cu celeritate la petiţiile adresate parchetului, distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justiţiabili, afişarea la sediul parchetului a informaţiilor de interes pentru justiţiabili, soluţionarea cu celeritate a cererilor privind furnizarea informaţilor de interes public şi asigurarea unui program zilnic de audienţe.

Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploieşti a apreciat că şi măsura transmiterii de informări periodice privind stadiul cercetărilor contribuie la îmbunătăţirea accesului liber la justiţie.

În ciuda demersurilor enumerate, cu efect pozitiv pentru îmbunătăţirea liberului acces la justiţie, parchetele şi instanţele au enumerat şi împrejurări cu impact negativ asupra percepţiei publice generale.

Imaginea publică defavorabilă a sistemului judiciar alterează atât actul de justiţie, cât şi modul în care interacţionează participanţii la procedurile judiciare, încât se impune ca această situaţie să fie combătută cu fermitate, în special prin creşterea gradului de responsabilitate a fiecărui magistrat cu privire la modul în care îşi exercită propriile atribuţii, respectarea normelor de deontologie profesională, creşterea aptitudinilor de comunicare cu societatea civilă şi justiţiabilii, precum şi cu instituţiile de presă, preocuparea tuturor puterilor statului pentru creşterea încrederii în justiţie, dar şi prin informarea corectă şi asigurarea dreptului la replică ori de câte ori apar în presă articole denigratoare.

3.15. Concluzii privind progresele înregistrate, precum şi vulnerabilităţile identificate şi măsurile de remediere a acestora

Şi în anul 2008 cadrul legislativ în care instanţele şi parchetele şi-au desfăşurat activitatea s-a caracterizat prin instabilitate şi „inflaţie" legislativă, fiind frecvente modificările aceluiaşi act normativ,

precum şi apariţia unor dispoziţii care se suprapun ori contradictorii, generate mai ale de abrogările implicite.

Caracterul stufos, frecventa modificare a actelor normative, utilizarea în exces a modalității abrogării implicite constituie aspecte negative cronice ale sistemului legislativ din România. Aceste aspecte influenţează negativ activitatea instanţelor de judecată şi a parchetelor de pe lângă acestea atât în mod direct (creşterea duratei necesare documentării pentru documentarea cauzelor, apariția practicii neunitare etc.), cât şi în mod indirect; astfel, caracterul puțin accesibil al reglementărilor în anumite materii, în special pentru persoanele lipsite de cunoştinţe juridice şi care nu doresc ori nu-şi pot permite să apeleze la asistenţă juridică din partea unui profesionist, inhibă disponibilitatea justiţiabililor de a apela la metode alternative de soluționare a litigiilor şi, ca urmare a situațiilor de practică neunitară pe care le generează, stimulează folosirea excesivă a căilor de atac, împiedică executarea de bună voie a hotărârilor judecătoreşti şi diminuează încrederea în corectitudinea şi profesionalismul actului de justiţie.

Pe de altă parte, activitatea instanţelor şi parchetelor continuă să fie afectată şi de funcţionarea defectuoasă a altor servicii publice ale statului (durata proceselor de fond funciar este puternic afectată, spre exemplu, de nedefinitivarea lucrărilor cadastrale, în special în acele regiuni ale României în care s-a făcut trecerea de la sistemul de publicitate imobiliară bazată pe registrele de transcripţiuni-inscripţiuni la regimul de carte funciară) sau de modul de organizare şi funcţionare a unor activități adiacente sistemului judiciar dar care prezintă un impact direct asupra acestuia (spre exemplu, activitatea de expertiză judiciară).

Este de remarcat că problemele calității şi stabilității actelor normative, precum şi existenţa unor practici, atât de natură judiciară, cât şi administrativă, care nu sunt de natură să garanteze posibilitatea exercitării efective de către cetăţeni a drepturilor şi intereselor lor legitime constituie disfuncționalități grave ale mecanismului de stat, care au fost deja sancționate şi în practica Curții Europene a Drepturilor Omului.

Astfel, într-o cauză[92], Curtea a arătat că violarea dreptului solicitantului, aşa cum este el garantat de articolul 1 al Protocolului no.1 îşi are originea într-o problemă întâlnită la scară largă, care ***rezultă dintr-o disfuncționalitate a legislației române şi dintr-o practică administrativă care a afectat, şi poate încă afecta, şi pe viitor, un număr mare de oameni***. Obstacolul nejustificat privind exercitarea de către reclamant a dreptului de proprietate nu a fost cauzat de un incident izolat şi nici nu este imputabil unei turnuri particulare pe care au luat-o evenimentele în cazul său; el rezultă din chiar cadrul legal, reglementativ şi administrativ care se dovedeşte inadecvat, stabilit de autorități pentru o categorie specifică de cetățeni, respectiv beneficiarii măsurilor de restituire a bunurilor naționalizate sau confiscate de statul comunist".

[92] Viasu c. României.

Perpetuarea acestei situaţii este de natură să producă consecinţe grave cu privire la sistemul intern de garantare a drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale persoanei, astfel cum sunt ele instituite prin legea fundamentală a României şi actele şi tratatele internaţionale la care România este parte, ceea ce presupune o reacţie concertată şi hotărâtă din partea tuturor celor trei puteri ale statului în vederea remedierii lor cât mai rapide.

Este indubitabil că sistemul judiciar are nevoie de un sistem legislativ modern şi coerent, bazat, în special, pe noile Coduri – atât în materie procesuală, cât şi în planul dreptului material. În acelaşi timp, Executivul trebuie să asigure corespondenţa între ceea ce se manifestă în planul intenţiilor privind procesul de reformă şi eficientizare a sistemului judiciar şi ceea ce este afectiv alocat sistemului în planul resurselor, fie că ne referim la necesitatea redimensionării schemelor de personal, la dotarea corespunzătoare a instanţelor şi parchetelor[93] sau la acoperirea cheltuielilor curente şi a adaptării serviciilor auxiliare oferite de instanţe şi parchete justiţiabililor la noile realităţi sociale şi tehnice[94]. În sfârşit, autoritatea judecătorească însăşi trebuie să-şi asume, atât la nivel de sistem, cât şi în mod individual, în ceea ce priveşte fiecare magistrat în parte, cel mai înalt grad de responsabilitate pentru îndeplinirea funcţiei sale sociale, în special sub aspectul celerităţii soluţionării cauzelor, al dezvoltării continue al performanţei profesionale şi al respectării celor mai înalte standarde de integritate.

În acest context, noile Coduri – Civil, de Procedură Civilă, Penal şi de Procedură Penală – pot constitui cel mai bun prilej pentru o reorganizare în profunzime, sub aspect calitativ, a sistemului legislativ, precum şi pentru creşterea celerităţii şi calităţii actului de justiţie şi a modernizării funcţionării justiţiei, în ipostaza sa de serviciu public.

Pentru ca noile Coduri să provoace o astfel de reformă în profunzime a sistemului judiciar este însă necesară luarea în considerare a unor factori precum:

- este obligatorie efectuarea unor studii de impact a noilor reglementări, în special sub aspectul resurselor, umane şi materiale, necesare pentru punerea în practică a acestora;
- aplicarea prevederilor noilor Coduri trebuie să fie dublată şi de îmbunătăţirea cadrului şi a practicilor administrative legate de procedurile judiciare;

---

[93] Spre exemplu, înregistrarea şi transcrierea conţinutului şedinţelor de judecată, o măsură menită să sporească gradul de încredere al cetăţenilor în justiţie şi gradul de transparenţă a sistemului, a fost deja de mai multe ori prorogată din cauza lipsei resurselor necesare – atât sub aspectul dotărilor tehnice, cât şi a insuficienţei personalului auxiliar.

[94] Astfel, spre exemplu, activitatea de relaţii cu publicul a unor compartimente deosebit de importante ale instanţelor şi parchetelor – precum registratura şi arhiva – rămân încă la un nivel arhaic în ceea ce priveşte consultarea dosarelor, obţinerea de copii de pe înscrisuri, învestirea cu formulă executorie şi legalizarea, în timp ce în alte state există proceduri judiciare care se desfăşoară deja integral în modalitatea on-line (a se vedea, spre exemplu, procedura somaţiei de plată pentru sume sub un anumit nivel din Anglia şi Ţara Galilor). De asemenea, procesul de citare al părţilor este costisitor, presupune risipă de timp şi prezintă numeroase alte deficienţe, neluând în considerare noile mijloace de comunicare.

- prevederile noilor Coduri trebuie să fie la un înalt standard de calitate şi să aibă un caracter realist[95], să fie adaptate realităţii economice şi sociale, permiţându-se astfel implementarea rapidă a acestora, precum şi caracterul lor previzibil şi accesibil.

În perioada de referinţă la nivelul instanţelor a continuat să funcţioneze sistemul de repartizare aleatorie a cauzelor în sistem informatic. De asemenea, parchetele au continuat să implementeze criterii obiective de repartizare a cauzelor, în funcţie de specializarea procurorilor, categoriile de activităţi desfăşurate de parchete (urmărire penală proprie, supravegherea urmăririi penale etc.) ş.a.m.d.

Pe parcursul anului 2008, mass-media a semnalat în unele cazuri singulare perturbări ale sistemului de repartizare aleatorie. De asemenea, ministrul justiţiei a semnalat încercări de manipulare a sistemului cu ocazia şedinţei de bilanţ a Consiliului Superior al Magistraturii, fără a fi furnizate date concrete.

Este imperios necesar ca, pe de o parte, disfuncţionalităţile tehnice ale sistemului să fie rapid şi imediat remediate de către administratorul aplicaţiei ECRIS – direcţia de IT a Ministerului Justiţiei (care coordonează funcţional şi activitatea informaticienilor din cadrul instanţelor şi parchetelor), iar, pe de altă parte, orice tentativă de manipulare a sistemului să fie prompt semnalată organelor competente în vederea sancţionării persoanelor vinovate, inclusiv sub aspect penal, dacă sunt îndeplinite condiţiile angajării acestei forme de răspundere.

În ceea ce priveşte Consiliul Superior al Magistraturii, acesta îşi va menţine politica de toleranţă zero în ceea ce priveşte sancţionarea unor astfel de fapte în care ar fi implicaţi magistraţi (reamintim că, în trecut, Consiliul a pronunţat sancţiunea excluderii din magistratură împotriva unui preşedinte de secţie care a repartizat o cauză unui complet de judecată eludând regulile repartizării aleatorii).

În ceea ce priveşte durata soluţionării cauzelor, deşi datele statistice relevă că marea majoritate a cauzelor sunt soluţionate în condiţii de operativitate, ţinând cont de condiţiile concrete în care funcţionează instanţele şi parchetele (supraîncărcare, insuficienţa resurselor etc.), rămân cazuri a căror durată de soluţionare este excesivă, situaţii constatate şi în practica Curţii Europene a Drepturilor Omului care a pronunţat mai multe hotărâri de condamnare a Statului Român în această materie pe parcursul anului 2008.

Tergiversarea soluţionării unor cauze este rezultatul unui complex de factori, obiectivi şi subiectivi, de la calitatea reglementărilor în anumite materii la folosirea de către părţile interesate a unor

[95] Spre exemplu, actualul Cod de procedură civilă conţine o secţiune privind „administrarea probelor prin avocaţi”, instituţie preluată din legislaţia procesuală a altor state şi care era menită să accelereze procedurile judiciare şi să elibereze rolul instanţelor. La 7 ani de la reglementarea sa, această procedură rămâne însă practic lipsită de aplicare practică ori aceasta are un nivel cu totul nesemnificativ.

subterfugii procedurale pentru creşterea duratei procedurii, sau la instrumentarea defectuoasă a unor cauze de către instanţe şi parchete. Alte asemenea situaţii sunt provocate uneori de lipsa de pregătire juridică a părţilor neasistate de avocat, ceea ce conduce la calitatea necorespunzătoare a acţiunilor formulate, la tergiversarea propunerii şi administrării probelor etc., dar şi de generalizarea în legislaţia noastră a dublului grad de jurisdicţie. Este de remarcat că, în jurisprudenţa instanţei de la Strasbourg, se include în durata luată în considerare la aprecierea termenului rezonabil de soluţionare şi timpul necesar executării hotărârii judecătoreşti şi se instituie obligaţia statului de a executa de bunăvoie titlurile executorii care îl privesc.

În cursul anului 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a instituit un mecanism de monitorizare a cauzelor mai vechi, instituind obligaţia instanţelor de a raporta lunar situaţia acestora, precum şi a hotărârilor judecătoreşti neredactate în termen.

Deşi această măsură a avut rezultate pozitive, este de remarcat că efectele unor astfel de măsuri administrative nu pot rămâne decât la un nivel limitat, cât timp rămân „portiţe” procedurale care permit tergiversarea cauzelor iar rolul instanţelor şi parchetelor rămâne supraîncărcat.

Prin urmare, un efect major în această materie nu va putea fi obţinut decât în condiţiile noilor Coduri de procedură şi cu condiţia ca implementarea acestora să fie dublată de asigurarea resurselor corespunzătoare, precum şi de o reechilibrare şi redimensionare ale unităţilor sistemului judiciar conform noilor reguli de competenţă.

Atât indicii de desfiinţare ai hotărârilor judecătoreşti pe grade de jurisdicţie, cât şi ponderea inculpaţilor achitaţi definitiv din totalul acelora trimişi în judecată au prezentat variaţii reduse, rămânând la un nivel constant faţă de perioada de referinţă anterioară.

Şi în această materie un efect deosebit de important îl poate avea crearea unui cadru legislativ – atât sub aspect material, cât şi procesual – coerent şi stabil, bazat pe cele 4 noi Coduri. De o importanţă deosebită pentru creşterea actului de justiţie rămân însă şi accelerarea programelor de specializare a magistraţilor, precum şi a celor de formare profesională. Din păcate, se pare că sumele bugetare alocate în anul 2009 pentru aceste activităţi nu vor permite decât cel mult menţinerea ritmului activităţilor de formare profesională, crescând totodată ponderea şi importanţa activităţilor desfăşurate la nivel descentralizat.

Existenţa, în multe materii, a practicii judiciare neunitare agravează caracterul stufos şi instabil al legislaţiei, afectând predictibilitatea modului de interpretare şi aplicare a dispoziţiilor legale şi prezentând un impact negativ major asupra încrederii în justiţie.

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, deşi a pronunţat în perioada de referinţă un număr important de recursuri în interesul legii, continuă să aibă un volum de activitate total inadecvat unei instanţe menite să judece în casaţie, al cărei rol primordial este să asigure interpretarea şi aplicarea unitară a legii de către toate celelalte instanţe. Mai mult, în practica Curţii Europene a Drepturilor Omului au fost semnalate cazuri de practică neunitară chiar şi la nivelul instanţei supreme.

În acest context, noile Coduri trebuie să asigure o reglementare a competenţelor care să asigure posibilitatea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să-şi orienteze preponderent activitatea spre unificarea practicii judiciare. Totodată, rămân deosebit de importante măsurile adiacente de unificare a practicii judiciare, precum: monitorizarea permanentă a jurisprudenţei, în vederea sesizării Înaltei Curţi cu cereri de recurs în interesul legii în domeniile în care se impune acest lucru, menţinerea, ca domenii obligatorii, a seminariilor de unificare a practicii judiciare, atât la nivelul programului de formare continuă centralizată (prin Institutul Naţional al Magistraturii), cât şi la nivel descentralizat, întâlnirile periodice ale judecătorilor şi procurorilor din fiecare instanţă sau parchet pe chestiuni de unificări a practicii, asigurarea accesului la jurisprudenţă etc.

Pe lângă aceste măsuri de unificare a practicii judiciare *post-factum* (după apariţia cazurilor de practică neunitară) Consiliul Superior al Magistraturii îşi menţine poziţia privind necesitatea unor măsuri de prevenire a practicii neunitare; în acest sens, Consiliul a elaborat o propunere legislativă, transmisă de mai mult timp Ministerului Justiţiei, întrucât CSM nu are drept de iniţiativă legislativă, prin care se instituie un mecanism al „întrebării prealabile", asemănător celui din dreptul comunitar.

În ceea ce priveşte mecanismul de protecţie al drepturilor omului instituit prin Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, atât numărul plângerilor comunicate României , cât şi numărul condamnărilor pronunţate împotriva statului român de către Curtea de Strasbourg rămân la niveluri foarte ridicate.

Deşi multe dintre cauzele care încă atrag condamnarea României (datorită intervalului de timp care se scurge de la înregistrarea plângerii la Curte şi până la judecarea efectivă a acesteia) au fost între timp alăturate, rămân încă aspecte care necesită intervenţia statului pentru a preveni creşterea numărului de încălcări ale Convenţiei constatate de către jurisdicţia europeană.

Pe de altă parte este îngrijorător că în unele situaţii, precum problematica litigiilor generate de restituirea imobilelor naţionalizate, situaţia pare să se agraveze, Curtea semnalând, astfel cum arătam mai sus încălcarea Convenţiei datorită „cadrului legal, reglementativ şi administrativ, care este necorespunzător".

De asemenea, rămân extrem de numeroase condamnările pentru încălcarea dreptului la un proces echitabil. În sfârşit, un semnal negativ este constituit de perpetuarea cauzelor de condamnare a

României pentru încălcarea unor drepturi din aşa-numitul „nucleu dur” al Convenţiei, înregistrându-se spre exemplu 8 condamnări pentru încălcarea interdicţiei aplicării tratamentelor inumane sau degradante.

Este de remarcat că fiecare condamnare la Curtea de la Strasbourg este prezentată public în ţara noastră ca vizând (exclusiv) deficienţe ale sistemului judiciar intern. De fapt, analizarea jurisprudenţei Curţii conduce la concluzia că, inclusiv în materia încălcării dreptului la un proces echitabil, vătămarea drepturilor recunoscute de Convenţie are la bază un complex de factori, printre care se pot regăsi: lipsa de previzibilitate şi de accesibilitate a unei dispoziţii legale, stabilirea, printr-o dispoziţie a legii, a unei sarcini cu caracter exorbitant pentru persoana vătămată, care aduce atingere, în substanţa sa, dreptului de proprietate a acesteia, conduita unei instituţii sau unui funcţionar a statului, neexecutarea de către o instituţie a unui titlu executoriu de bună voie, şi chiar dacă executarea silită nici nu mai este posibilă, fiind prescrisă, ineficienţa Fondului Proprietatea, desfiinţarea unei sentinţe judecătoreşti irevocabile, anularea ca netimbrată a unei acţiuni judiciare în anumite situaţii etc.

Este evident astfel că asigurarea unui mecanism intern eficient şi coerent de protecţie a drepturilor garantate de Convenţie, în măsură să prevină viitoare condamnări ale României în faţa Curţii de la Strasbourg, presupune cu necesitate acţiunea concertată a tuturor celor trei puteri ale statului – Legislativul, Executivul şi Autoritatea judecătorească.

Ca un aspect pozitiv, se impune a fi remarcat modul în care instanţele şi parchetele din România s-au integrat, după numai un an de la integrarea României în Uniunea Europeană, în mecanismul european de cooperare judiciară. Totodată, instanţele şi parchetele au colaborat cu instituţiile judiciare din celelalte State Membre în cadrul Reţelelor europene în materia cooperării judiciare (civilă şi comercială, respectiv penală), au dat eficienţă directă dispoziţiilor dreptului comunitar (a se vedea spre exemplu numeroasele litigii privind controversata „taxă auto”), au emis şi executat mandate europene de arestare etc.

Şi pe plan internaţional, instanţele şi parchetele din România au continuat să aplice dispoziţiile privind cooperarea judiciară şi să desfăşoare activităţile specifice, prevăzute în convenţiile internaţionale bi sau multilaterale.

În domeniul formării profesionale iniţiale şi continue a magistraţilor şi a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanţelor şi parchetelor, Consiliul Superior al Magistraturii a realizat o evaluare a programelor de formare organizate de Institutul Naţional al Magistraturii, respectiv de Şcoala Naţională de Grefieri, rezultatele acesteia urmând să fie valorificate împreună cu conducerile celor două instituţii astfel încât să se asigure suportul logistic şi informaţional necesar asigurării unei specializări efective a

personalului din sistemul judiciar, precum şi în ceea ce priveşte creşterea calităţii managementului judiciar.

În ceea ce priveşte nivelul instituţional, a continuat procesul de constituire a secţiilor şi completelor specializate.

De asemenea, în contextul stabilirii noilor reguli de competenţă (prin noile Coduri) şi al reechilibrării schemelor de personal ale instanţelor şi parchetelor, având în vedere şi rezultatele proiectului privind stabilirea volumului optim de activitate, se impune a fi reexaminată şi problematica dezvoltării numerelor de instanţe specializate.

Din păcate, actuala stare de supraîncărcare regăsită la nivelul instanţelor şi parchetelor produce unele consecinţe negative şi cu privire la specializarea judecătorilor şi procurorilor, secţiile şi completele specializate având de multe ori caracter mixt, soluţionând şi cauze din alte materii.

În contextul supraîncărcării, degrevarea judecătorilor şi procurorilor de sarcini auxiliare şi trecerea unora dintre acestea, de natură non-judiciară, către personalul auxiliar trebuie să constituie o prioritate. O evaluare efectuată în perioada de referinţă a proiectului modulelor judecător-grefieri, aflat în derulare, a furnizat rezultate promiţătoare, fiind evidenţiate avantaje importante, în special sub aspectul modului de gestiune a cauzelor şi a celerităţii procedurilor.

Extinderea proiectului şi în afara instanţelor pilot este însă condiţionată de asigurarea resurselor necesare (ceea ce presupune o reanalizare a schemelor de personal în ceea ce priveşte personalul auxiliar), de îmbunătăţirea raportului între numărul grefierilor cu studii superioare şi cel al grefierilor cu studii medii, precum şi de furnizarea resurselor bugetare necesare dezvoltării activităţii Şcolii Naţionale de Grefieri în acest domeniu.

Pe parcursul anului 2008 Consiliul Superior al Magistraturii a continuat să acţioneze în vederea creşterii gradului de transparenţă, atât în ceea ce priveşte activitatea proprie, cât şi în ceea ce priveşte organizarea şi funcţionarea sistemului judiciar.

Se află în curs de implementare Strategia de comunicare şi relaţii publice a sistemului judiciar, adoptată la sfârşitul anului 2007, intenţionându-se creşterea eficienţei birourilor de relaţii cu publicul din cadrul instanţelor şi parchetelor, dotarea corespunzătoare a acestora şi formarea corespunzătoare a magistraţilor care îndeplinesc atribuţiile de purtător de cuvânt.

Pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii furnizează un volum de informaţii de interes public printre cele mai ridicate în raport cu orice alt consiliu judiciar din Uniunea Europeană. De asemenea, informaţii relevante cu privire la activitatea instanţelor se regăsesc pe portalul acestora, iar cu

privire la parchete poate fi consultată pagina de Internet a Ministerului Public. De asemenea, unele instanţe şi parchete administrează pagini proprii.

Consiliul Superior al Magistraturii a modificat în mod corespunzător prevederile Regulamentului de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti şi a încheiat un protocol de colaborare cu Tribunalul Vrancea în vederea dezvoltării în parteneriat a aplicaţiei Jurindex – Index de jurisprudenţă, urmând a fi publicate pe internet, în integralitatea lor[96], hotărârile pronunţate de instanţele de toate gradele, în vederea creşterii gradului de transparenţă a serviciului public al justiţiei şi stimulării procesului de unificare a jurisprudenţei.

În ceea ce priveşte managementul judiciar, şi pe parcursul anului 2008 a continuat să se manifeste un interes destul de redus al magistraţilor pentru ocuparea posturilor de conducere vacante de la instanţe şi parchete, în pofida procedurilor de concurs organizate, în special din cauza duratei relativ scurte a mandatelor, imposibilităţii degrevării semnificative a conducătorilor de instanţe şi parchete de atribuţiile judiciare, datorită supraîncărcării cu lucrări, a exercitării de către conducătorii de tribunale şi de curţi de apel şi a atribuţiilor de ordonatori de credite, precum şi a lipsei stimulentelor de natură financiară.

Prin intermediul chestionarului pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului, conducătorii instanţelor şi parchetelor au fost rugaţi să precizeze principalele dificultăţi întâmpinate în cursul anului 2008, din punct de vedere managerial.

Răspunsurile primite din partea conducătorilor din instanţe au vizat, în principal, aspecte privind modul de reglementare a exercitării atribuţiilor de conducere prin legi sau regulamente (insuficienţa pârghiilor pentru realizarea unui management eficient, multitudinea atribuţiilor şi dispersia accentuată a acestora în cuprinsul unor acte normative numeroase, lucru care provoacă interpretări şi practici diferite, suprapunerea unor atribuţii prevăzute de ROI cu atribuţiile altor manageri); - insuficienţa resurselor avute la dispoziţie, atât umane (numărul mic de judecători şi personal auxiliar raportat la volumul de activitate, fluctuaţia mare a personalului, scheme incomplete de personal în raport cu statul de funcţii, procedura de lungă durată şi dificilă prevăzută de Regulamente pentru ocuparea posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate), cât şi materiale (lipsa fondurilor necesare pentru efectuarea lucrărilor de investiţii şi pentru achiziţionarea de mobilier strict necesar pentru aproape toate instanţele, discrepanţele şi discriminările salariale în interiorul sistemului, obţinerea cu dificultate sau reducerea sumelor aprobate pe buget pentru cheltuieli materiale, lipsa fondurilor pentru reparaţii capitale şi consolidări, insuficienţa fondurilor pentru îndeplinirea actelor procedurale necesare desfăşurării activităţii de judecată, întârzieri în derularea contractului de proiectare privind reabilitarea

[96] În conformitate cu dispoziţiile Legii nr.677/2001 vor fi protejate datele cu caracter personal.

sediului instanței, neprimirea la timp a sumelor necesare pentru achitarea furnizorilor de servicii și materiale); - deficiențe provenind din neadaptarea reglementărilor la specificul situației actuale a sistemului judiciar (condiții restrictive impuse de regulament sub aspectul continuității completelor, neadaptate realităților instanței, care s-a confruntat cu o fluctuație deosebită a judecătorilor); - inadecvarea sediilor instanțelor față de specificul activității (spații insuficiente de conservare și depozitare pentru arhiva veche și curentă, săli de ședință insuficiente, spații necorespunzătoare pentru activitatea de lucru cu publicul și pentru birouri); - modificările regulamentului de ordine interioară în legătură cu repartizarea aleatorie a cauzelor; - administrarea bugetului instanțelor de către Ministerul Justiției; - lipsa de încurajare a inițiativelor manageriale locale; - neocuparea funcțiilor de conducere la instanțele din circumscripția teritorială; - absența unor cunoștințe manageriale (organizare, comunicare) la echipa de management; - centralizarea excesivă în domeniul gestionării resurselor umane și materiale la nivelul curților de apel; - legislație necorespunzătoare în domeniul evaluării magistraților, căci sunt excluse nivelurile de intervenție ale președintelui instanței ierarhic superioare în procesul de evaluare de la nivelul instanțelor inferioare în grad; - lipsa compartimentului financiar contabil la nivelul curții de apel și al Tribunalului etc.

Și conducătorii de parchete au semnalat dificultăți, din punct de vedere al exercitării atribuțiilor manageriale, în domenii similare celor indicate de instanțe. Astfel, aspectele semnalate s-au referit la: - numărul redus de procurori la unele unități; - comunicarea defectuoasă pe anumite teme cu Consiliul Superior al Magistraturii și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție; - insuficiența resurselor materiale; - fluctuația personalului; - neocuparea posturilor vacante de procuror și personal auxiliar; - volumul mare de activitate; - cererile numeroase cereri de transfer și/sau de detașare ale procurorilor cu funcții de execuție; - imposibilitatea conducătorului parchetului de a delega procurorii cu funcții de execuție la unitățile aflate în dificultate cu personal; - înțelegerea uneori greșită a noțiunii de independență manifestată atât de procurori cu funcții de execuție, cât și cu funcții de conducere; - incoerență legislativă în materia precizării principiului de acțiune al controlului ierarhic; - exercitarea de către procurori a numeroase atribuții nonjudiciare; - caracterul uneori contradictoriul al hotărârilor CSM în raport de ordinele procurorului General al PÎCCJ; - lipsa de atractivitate a funcțiilor de conducere; - specializarea insuficientă a procurorilor; - condiții de muncă necorespunzătoare la unele parchete; - aprovizionare tehnico-materială necorespunzătoare; - insuficiența fondurilor disponibile; - lipsa unor reglementări adecvate unor măsuri eficiente de tragere la răspundere a poliției judiciare și a celorlalți participanți la procesul penal pentru deficiențe privind operativitatea și calitatea muncii cât și pentru antrenarea răspunderii disciplinare a magistraților și personalului auxiliar pentru încălcarea Codului deontologic; - procesul de evaluare are un caracter formal și este exercitat, în general, de persoane care nu-l cunosc direct pe cel evaluat; -lipsa de coeziune în echipa de conducere, din cauza faptului că legea

stabileşte criterii diferite de selecţie a conducătorilor; – comunicarea defectuoasă la nivelul conducerii; lipsa instrumentelor motivaţionale; - imposibilitatea primei delegări pe post fără acceptul procurorului; - incoerenţa şi instabilitatea legislativă; - nefinalizarea programului ECRIS_CDMS; insuficienţa resurselor financiare şi respectiv inexistenţa unui departament economico-financiar la nivelul Parchetului Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel etc.

Aspecte problematice se menţin şi în domeniul protecţiei judecătorilor şi procurorilor, atât în ceea ce priveşte posibilitatea angajării răspunderii materiale a acestora, cât şi în ceea ce priveşte protecţia personală.

Sub primul aspect, deşi legislaţia actuală reglementează posibilitatea angajării răspunderii materiale a magistraţilor pentru anumite aspecte privind exercitarea defectuoasă a atribuţiilor de serviciu, nu este reglementată şi o formă de asigurare profesională a acestora, cum este cazul altor profesii în care este instituită răspunderea pentru malpraxis, situaţie inacceptabilă cât timp ea poate provoca consecinţe directe asupra restrângerii practic a principiului independenţei profesionale a magistraţilor.

Sub aspectul protecţiei personale, prin intermediul chestionarelor transmise pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului privind starea justiţiei, două curţi de apel şi două parchete de pe lângă curţi de apel au raportat cazuri de săvârşire a unor fapte penale în perioada de referinţă împotriva unor magistraţi, în legătură cu exercitarea atribuţiilor de serviciu, în timp ce cinci parchete de pe lângă curţile de apel au raportat săvârşirea unor astfel de fapte împotriva unor ofiţeri de poliţie judiciară.

Pentru a preveni creşterea numărului unor astfel de situaţii s-ar impune în anul 2009 îmbunătăţirea sistemului de protecţie personală a magistraţilor şi a celorlalte categorii de personal implicate în combaterea fenomenului infracţional, precum şi, prin noul Cod penal, reglementarea şi sancţionarea adecvată a infracţiunilor care obstrucţionează activitatea justiţiei.

- Capitolul 4 -
GESTIONAREA RESURSELOR

4.1. Scurtă prezentare a Strategiei de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada august 2008-2011

Prin Hotărârea nr. 1320/27 noiembrie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat Proiectul privind analiza gestionării resurselor umane în perioada 2005 - august 2008 şi strategia Consiliului Superior al Magistraturii în acest domeniu în perioada august 2008 – 2011.

Elaborarea Strategiei în domeniul resurselor umane pentru instanţele judecătoreşti şi parchetele de pe lângă acestea a reprezentat una dintre priorităţile Consiliului Superior al Magistraturii, prevăzută ca măsură prin Hotărârea Guvernului nr. 1346/2007 privind aprobarea Planului de acţiune pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar şi al luptei împotriva corupţiei.

De asemenea, Raportul Comisiei către Parlamentul European şi Consiliu privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de cooperare şi verificare din data de 23 iulie 2008 a accentuat necesitatea îmbunătăţirii managementului resurselor umane la nivelul instanţelor şi parchetelor.

Strategia în domeniul resurselor umane, aprobată de Consiliul Superior al Magistraturii, se bazează pe următoarele:

1. analiza gestionării resurselor umane, în perioada 2005-august 2008;
2. predicţiile în acest domeniu pentru intervalul august 2008-2011.

Totodată, dată fiind dinamica permanentă a componentelor acestei strategii, acestea vor fi supuse adaptărilor şi restructurărilor în raport cu cerinţele sistemului judiciar, generate de stabilirea volumului optim de activitate, de reaşezarea competenţei materiale a instanţelor şi parchetelor, prin adoptarea noilor coduri de procedură şi de modificările intervenite în activitatea judecătorilor, ca urmare a transferului sarcinilor administrative (nonjudiciare) la grefieri.

Din analiza datelor privind evoluţia resurselor umane**,** la nivelul instanţelor şi parchetelor, în perioada ianuarie 2005 – august 2008, s-au formulat următoarele aprecieri:

- *ponderea intrărilor în sistem*, cu excepţia anului 2005, *a fost superioară ieşirilor*, ceea ce a dus la reducerea deficitului de personal atât la instanţe cât şi la parchete;

- *ocuparea posturilor vacante de judecător şi procuror s-a realizat prin valorificarea tuturor procedurilor prevăzute de lege;*

*- ieşirile din sistem s-au produs, preponderent, prin pensionare***,** precum şi prin celelalte modalităţi prevăzute de lege;

***-** numărul judecătorilor şi procurorilor eliberaţi din funcţie, prin pensionare, a înregistrat o tendinţă descendentă, în anii 2006 şi 2007, în raport cu stabilitatea legislativă, în această materie; în prima parte a anului 2008 s-a înregistrat o creştere sensibilă a numărului celor pensionaţi, motivată, în principal, pe modificările reglementărilor relevante privind încetarea raporturilor de serviciu.*

***-** gradul de ocupare a funcţiilor de conducere, în perioada de referinţă, a fost redus, situându-se, în general, sub procentul de 50%,* ceea ce a făcut ca un număr însemnat de instanţe şi parchete să înregistreze deficienţe în asigurarea unui management corespunzător.

Pe baza analizei situaţiei privind gestionarea resurselor umane în perioada 2005 – august 2008 şi a estimărilor privind ponderea intrărilor în sistem şi a ieşirilor preconizate, pentru intervalul 2008-2011, Consiliul Superior al Magistraturii îşi propune, în Strategia de resurse umane, realizarea următoarelor **OBIECTIVE*:***

1. asigurarea necesarului de judecători şi procurori în scopul funcţionării optime a instanţelor şi parchetelor, în a cărui realizare, vor fi implementate următoarele ***măsuri:***

- Analiza situaţiei posturilor vacante în raport cu volumul de activitate, la instanţe şi parchete şi identificarea celor cu dificultăţi de funcţionare;
- Ocuparea posturilor vacante de execuţie la instanţele şi parchetele cu dificultăţi de funcţionare, ca urmare a deficitului de personal;
- Ocuparea progresivă a tuturor posturilor de execuţie vacante la instanţe şi parchete cu respectarea exigenţelor de admitere în profesie şi cu prezervarea unui procent de aproximativ 5 % pentru fiecare grad de jurisdicţie, care să permită o eventuală redistribuire a posturilor în funcţie de modificările de competenţă, după adoptarea codurilor de procedură;
- Organizarea în anul 2009 a unui concurs de promovare pe loc pentru 210 posturi de judecător şi procuror, care să permită completarea locurilor cu care se vor suplimenta, eventual, după adoptarea codurilor de procedură, schemele de personal de la instanţele/parchetele superioare

2. ocuparea posturilor temporar vacante, în a cărui realizare, vor fi implementate următoarele ***măsuri:***

- Analizarea situaţiei posturilor vacante temporar şi monitorizarea impactului asupra funcţionării instanţei/parchetului unde sunt astfel de cazuri

- Stabilirea modalităţilor prevăzute de lege pentru ocuparea posturilor temporar vacante, aprobate de Consiliul Superior al Magistraturii;
- Corelarea permanentă a statelor de personal la instanţele şi parchetele la care s-a aprobat ocuparea posturilor temporar vacante, în situaţia revenirii judecătorilor/procurorilor ale căror posturi au fost ocupate definitiv cu numărul de posturi aprobat prin statele de funcţii şi de personal, prin reincluderea posturilor vacantate în fondul de rezervă, constituit potrivit legii, inclusiv prin propunerea de modificări legislative;
- Identificarea de noi modalităţi de ocupare, în timp optim, a posturilor temporar vacante.

3. *<u>asigurarea unui management eficient la nivelul instanţelor şi parchetelor,</u>* în a cărui realizare, vor fi implementate următoarele ***<u>măsuri:</u>***

- Analiza situaţiei funcţiilor de conducere vacante la instanţe şi parchete;
- Ocuparea funcţiilor de conducere vacante la instanţe şi parchete;
- Analiza modului de îndeplinire a atribuţiilor specifice de către judecătorii şi procurorii cu funcţii de conducere

În domeniul asigurării funcţionării instanţelor şi parchetelor, se va urmări realizarea următoarelor măsuri:

- Finalizarea activităţii de stabilire a volumului optim la nivelul instanţelor şi parchetelor;
- Valorificarea indicatorilor „grad de complexitate şi volum optim" în vederea stabilirii necesarului de judecători şi procurori la fiecare instanţă şi parchet şi avansarea propunerilor de redimensionare şi echilibrare a statelor de personal ale acestora;
- Redimensionarea statelor de funcţii şi de personal ale instanţelor şi parchetelor în scopul asigurării funcţionării normale ale acestora;
- Analiza solicitărilor instanţelor de înfiinţare/desfiinţare a secţiilor şi completelor specializate în raport cu reglementările legale incidente;
- Monitorizarea propunerilor de degrevare a judecătorilor de sarcini administrative atât prin modificări legislative cât şi prin transferul sarcinilor nonjudiciare către personalul auxiliar al instanţelor, concomitent cu suplimentarea numărului de grefieri.

<u>În domeniul formării profesionale al judecătorilor şi procurorilor</u> *obiectivul strategic general* pentru perioada următoare îl constituie *dezvoltarea şi perfecţionarea programelor de formare iniţială şi a programelor de formare continuă, precum şi adaptarea lor permanentă la necesităţile concrete de formare rezultate din*

priorităţile sistemului judiciar (cu precădere în domeniul *unificării jurisprudenţei*, al *aplicării noilor coduri de procedură*, al *comunicării publice şi relaţiei cu mass-media*, al *soluţionării cauzelor de criminalitate economico-financiară şi corupţie), şi din activitatea curentă desfăşurată în cadrul instanţelor şi parchetelor.*

În perspectiva transferului unor atribuţii administrative (nejudiciare) de la magistraţi la personalul auxiliar, *obiectivul strategic general* în ***domeniul formării profesionale a personalului auxiliar de specialitate*** îl constituie *creşterea nivelului de pregătire profesională a personalului auxiliar, obiectiv ce se poate realiza prin utilizarea unor proceduri de recrutare adecvate, astfel încât să se asigure respectarea exigenţelor de admitere în profesie şi îmbunătăţirea şi perfecţionarea programului de formare iniţială şi intensificarea pregătirii profesionale continue a personalului auxiliar din cadrul instanţelor şi parchetelor*

În domeniul evaluării activităţii profesionale a judecătorilor şi procurorilor, după finalizarea activităţii de evaluare ce se realizează în cursul anului 2008, rezultatele acesteia vor fi avute în vedere pentru *îmbunătăţirea performanţei judiciare a magistratului, menţinerea şi consolidarea standardelor de calitate ale sistemului judiciar, prin îmbunătăţirea performanţei instanţelor şi a parchetelor şi repartizarea magistraţilor în programe de instruire, în funcţie de competenţele ce trebuie dezvoltate.*

Aspecte de drept comparat privind numărul, recrutarea şi mandatul judecătorilor şi procurorilor în alte ţări europene[97]

DATE STATISTICE

Judecători

Potrivit Studiului "Sisteme judiciare europene (Ediţia 2008, având la bază date de referinţă din anul 2006)" elaborat de către Comisia Europeană pentru Eficienţa Justiţiei şi publicat la data de 8 octombrie 2008, la finalul anului 2006, în cele 27 de state membre ale Uniunii Europene[98] existau aproximativ 81424 judecători profesionişti.

Pentru a înţelege mai bine diversitatea statutului şi funcţiile care pot să fie atribuite cuvântului "judecător", au fost definite trei tipuri de judecători în schema CEPEJ:

J - judecătorii de carieră, care sunt descrişi ca "acele persoane care au fost formate şi a căror principală funcţie este să lucreze ca judecător (şi care sunt remunerate în consecinţă)";

- judecătorii de carieră care judecă în mod ocazional (şi care sunt plătiţi în consecinţă);

[97] DATE VALABILE PENTRU ANUL 2006, EXTRASE DE CĂTRE DIRECŢIA AFACERI EUROPENE, RELAŢII INTERNAŢIONALE ŞI PROGRAME DIN RAPORTUL „SISTEME JUDICIARE EUROPENE – EDIŢIA 2008" ELABORAT DE COMISIA EUROPEANĂ PENTRU EFICIENŢA JUSTIŢIEI (CEPEJ) ŞI PUBLICAT PE SITE-UL HTTP://WWW.COE.INT/T/DG1/LEGALCOOPERATION/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP

[98] DATELE SE REFERĂ LA CELE 25 DE STATE CARE ERAU MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE ÎN ANUL 2006, PLUS CELE DOUĂ ŢĂRI, ROMÂNIA ŞI BULGARIA, DEVENITE STATE MEMBRE CU DREPTURI DEPLINE LA 1 IANUARIE 2007.

- judecătorii neprofesionişti, voluntari, care sunt compensaţi pentru cheltuielile efectuate şi pronunţă hotărâri obligatorii în cadrul instanţelor.

Potrivit datelor furnizate, cei mai mulţi judecători se găsesc în Germania (20138, ceea ce reprezintă aproximativ ¼ din numărul total), Polonia (9853), Franţa (7532) si Italia (6450), pe când numărul cel mai redus de judecători se găseşte în Malta (34), Cipru (98), Irlanda (132), Luxemburg (174). România are 4482 de judecători, similar numărului din Spania (4437). De asemenea, un număr considerabil de judecători există şi în Anglia şi Ţara Galilor (3774), Grecia (3163), Republica Cehă (2995), Ungaria (2838) sau Olanda (2072).

În ceea ce priveşte numărul de judecători la 100.000 de locuitori, cifrele arată diferit. Slovenia deţine cel mai mare număr de judecători raportat la 100.000 de locuitori (50,0), fiind urmată de Luxemburg (36,8), Republica Cehă (29,1), Grecia (28,4), Ungaria (28,2), Polonia (25,8) şi Slovacia (24,8). La polul opus se afla Irlanda (3,1), Danemarca (6,6), Anglia şi Ţara Galilor (7,0), Malta (8,3) şi Spania (10,1). România are un număr de 20,7 judecători la 100.000 de locuitori, similar celui din Lituania (21,5), Letonia (22,2), Bulgaria (23,7).

Procurori

Potrivit aceluiaşi studiu, la finalul anului 2006, în cele 27 de state membre ale Uniunii Europene[99] existau aproximativ 34744 procurori profesionişti.

În Recomandarea 2000 (19), adoptată de Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei la data de 6 octombrie 2000, procurorii profesionişti sunt definiţi ca: „autoritatea responsabilă să vegheze, în numele societăţii şi al interesului general, la aplicarea legii penale, ţinând cont pe de o parte de drepturile individuale şi pe de altă parte de necesitatea eficientizării sistemului de justiţie penală".

În cifre absolute, cel mai mare număr de procurori era înregistrat în Polonia (5951), Germania (5084), România (2743), Marea Britanie – Anglia şi Ţara Galilor (2446) şi Italia (2231). La polul opus, cel mai scăzut număr de procurori există în următoarele ţări: Malta (6), Luxemburg (43), Irlanda (100), Slovenia (180) şi Estonia (191).

Cât priveşte numărul de procurori la 100.000 de locuitori, se poate observa un număr ridicat de procurori în ţările din Europa Centrala şi de Est[100]: Lituania (25,1), Letonia (23,9), Bulgaria (20,3), Ungaria (17,3), Polonia (15,6), România (12,7).

MODALITĂŢI DE RECRUTARE ŞI NUMIRE

Recrutarea şi numirea judecătorilor

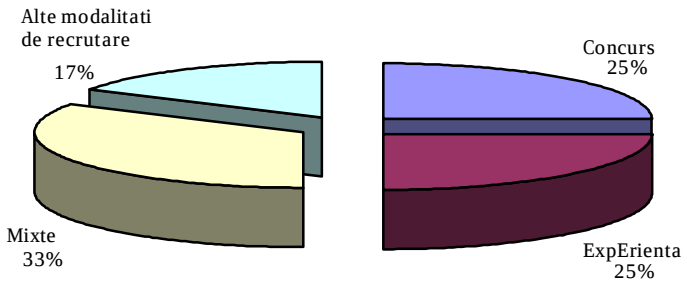
[99] DATELE SE REFERĂ LA CELE 25 DE STATE CARE ERAU MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE ÎN ANUL 2006, PLUS CELE DOUĂ ŢĂRI, ROMÂNIA ŞI BULGARIA, DEVENITE STATE MEMBRE CU DREPTURI DEPLINE LA 1 IANUARIE 2007.

[100] Trebuie remarcat că în unele dintre statele din vestul Europei funcţionează instituţia judecătorului de instrucţie, care exercită multe dintre atribuţiile care, în sistemul ţărilor care nu au reglementat judecătorul de instrucţie, revin procurorului.

În statele membre ale Uniunii Europene regăsim mai multe modalităţi de recrutare. Unele state îşi recrutează judecătorii ca urmare a unui examen, altele îi aleg pe baza experienţei profesionale în domeniul juridic. Există şi ţări în care examenele şi alegerea judecătorilor pe baza experienţei lor profesionale se folosesc combinat.

Diferitele modalităţi de recrutare sunt prezentate în graficul următor:

Modalităţile de recrutare a judecătorilor în Europa

Astfel, în Austria, Bulgaria, Republica Cehă, Grecia, Italia, Lituania, Portugalia şi Spania, modalitatea de accedere în funcţia de judecător este exclusiv concursul, în timp ce în Cipru, Irlanda, Slovacia şi Anglia şi Ţara Galilor judecătorii sunt numiţi în funcţie de experienţa profesională.

Pe de altă parte, în Belgia, Danemarca, Estonia, Franţa, Germania, Letonia, Olanda, Polonia şi România, se observă o combinare a celor două modalităţi de primire în profesie, în vreme ce în Finlanda, Luxemburg, Slovenia şi Suedia sunt utilizate alte modalităţi.

Diferenţele constatate între aceste modalităţi de recrutare sunt de natură culturală şi îşi au rădăcinile în istoria fiecărei ţări. Se identifică o logică a recrutărilor, care în ţările cu sisteme judiciare de tip common law se articulează în jurul experienţei profesionale, iar în ţările Europei continentale se orientează mai ales spre recrutarea pe bază de concurs.

Recrutarea pe bază de concurs presupune îndeplinirea unor condiţii precum absolvirea unei facultăţi juridice sau deţinerea unei licenţe şi existenţa unor capacităţi personale ale candidatului, care trebuie evaluate de un juriu/o comisie independentă, din a cărui structură nu fac parte exclusiv numai judecători.

În majoritatea statelor membre, recrutarea judecătorilor este de competenţa Ministerului Justiţiei sau a unui Consiliu judiciar, care va desemna membrii juriului/comisiei dintre magistraţi, dar şi din mediu universitar, jurnalişti, profesionişti ai dreptului etc.

Printre ţările care au indicat alte modalităţi putem remarca sistemele în care absolvenţii de drept pot să îşi depună candidatura direct la instanţe (Ungaria) sau în care judecătorii sunt numiţi după o perioadă de formare la nivelul instanţelor (Finlanda, Suedia) şi/sau într-un cabinet de avocatură (Luxemburg).

Indiferent de modalităţile de recrutare, acestea trebuie să garanteze condiţiile de competenţă, independenţă şi imparţialitate ale candidaților. Natura instituțiilor însărcinate să recruteze judecătorii poate avea consecințe asupra profilului candidaților selecționați.

Astfel, organismele/instituţiile/comisiile competente pentru recrutarea judecătorilor sunt compuse doar din judecători în Cipru, Letonia şi Lituania, doar din non-judecători în Republica Cehă, Luxemburg şi Slovenia şi mixte în Austria, Belgia, Bulgaria, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franţa, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Spania şi Suedia.

Unele țări au ales să îi lase pe cetăţeni să îşi aleagă în mod direct judecătorii sau, în cazul instanţelor specializate, aceştia pot fi aleşi de reprezentanții unor întreprinderi/companii. Acesta este cazul în Franţa, pentru cazul judecătorilor de la instanţele de muncă competente pentru soluţionare litigiilor între angajatori şi angajaţi privind contractele de muncă.

În Anglia şi Ţara Galilor, accesul în profesia de judecător este rezervat profesioniştilor care au o experienţă semnificativă în domeniul dreptului (precum avocații sau barristers). Comisia de numiri juridice (CNJ) este o autoritate administrativă independentă, creată prin legea de reformă constituțională din 2005 pentru selecționarea candidaților la funcțiile juridice. Selecţia se bazează pe merit, printr-un concurs imparţial, deschis unui mare număr de candidaţi eligibili. CNJ selecționează candidații în primul rând în Anglia şi Ţara Galilor şi, ocazional, în Scoția şi Irlanda de nord. În Irlanda numirile sunt, în primul rând, apanajul Consiliului de numiri judiciare.

În multe din statele membre, un consiliu judiciar joacă un rol central în procesul de numire a judecătorilor: Bulgaria, Franţa, Ungaria, Lituania, România, Slovenia, Suedia.

Majoritatea consiliilor judiciare sunt formate din membri ai corpului judiciar şi din membri din afara sistemului (academicieni, avocaţi şi uneori reprezentanţi ai Ministerului justiţiei).

În general, consiliile judiciare prezintă, pentru numirea judecătorilor şi a procurorilor, un aviz care poate, eventual, să fie obligatoriu pentru autoritatea care îi numeşte. Această autoritate formală de numire a judecătorilor şi procurorilor este de resortul puterii executive, a şefului de stat (Franţa, Ungaria, Lituania, Luxemburg, România) sau a guvernului (Malta, Suedia). Numirile făcute de puterea legislativă au caracter excepțional, în Slovenia.

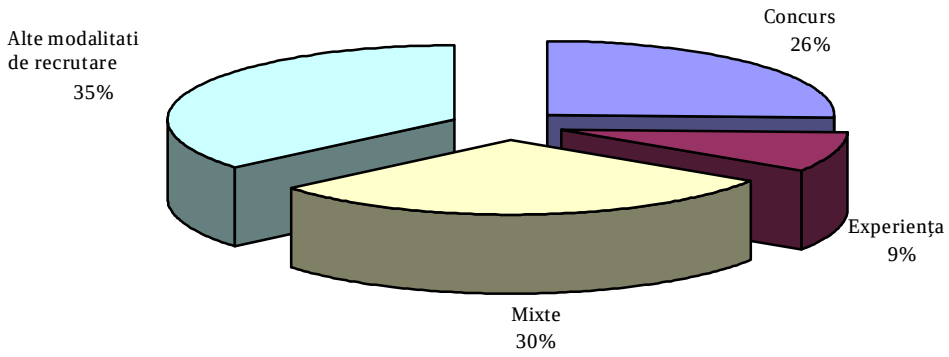
În alte state există comisii juridice de numire sau consilii consultative. Acesta este cazul în următoarele ţări: Danemarca, Finlanda, Irlanda, Letonia, Polonia.

În majoritate, aceste consilii sunt compuse din membri ai corpului judiciar şi din practicieni ai dreptului. În cea mai mare parte a cazurilor, consiliul face o propunere ministrului justiţiei sau parlamentului. Această din urmă autoritate este competentă pentru numirea oficială a judecătorilor.
Cu toate acestea, în Finlanda preşedintele republicii este cel care îi numeşte oficial pe judecători, la recomandarea ministrului justiţiei şi nominalizarea comitetului de numiri judiciare.

Recrutarea şi numirea procurorilor

În ceea ce priveşte recrutarea şi numirea procurorilor, trebuie să distingem între numirea organelor de conducere şi de control (procuror general sau procurori de stat), responsabili cu controlul aplicării politicilor penale şi a căror numire este, de cele mai multe ori, apanajul unei dimensiuni "politice" şi numirea celorlalţi procurori.

Modalităţi de recrutare a procurorilor în Europa

Ca şi în cazul judecătorilor, în ţările membre regăsim mai multe modalităţi de recrutare a procurorilor: concurs (Austria, Bulgaria, Cehia, Danemarca, Grecia, Italia, Letonia, Lituania, Portugalia şi Spania), experienţă profesională (Germania, Irlanda şi Anglia şi Ţara Galilor) sau o combinaţie a celor două (Belgia, Estonia, Franţa, Olanda, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, Suedia) sau chiar alte modalităţi de recrutare (Cipru, Finlanda, Ungaria, Luxemburg, Malta).

Rolul şi modalităţile de recrutare a procurorilor pot varia în funcţie de diferitele sisteme (sistemul de legalitate sau de oportunitate a anchetelor).

Printre ţările care au indicat alte modalităţi putem sublinia sistemele în care procurorii sunt recrutaţi dintre absolvenţii de drept, după o perioadă de stagiu (Finlanda, Luxemburg) sau după ce au înaintat candidatura procurorului general (Ungaria).

Condiţiile de acces în profesia de procuror diferă în numeroase ţări de cele care permit accesul la funcţia de judecător.

Astfel, organismele/instituțiile/comisiile competente pentru recrutarea procurorilor sunt compuse doar din procurori, în Finlanda, Ungaria, Irlanda, Letonia, Lituania, Polonia, Slovacia, Suedia, doar din non-procurori în Republica Cehă, Luxemburg, Austria, Cipru, Germania, Grecia, Anglia şi Ţara Galilor şi mixte în Belgia, Bulgaria, Danemarca, Estonia, Franţa, Italia, Malta, Olanda, Portugalia, România, Slovenia şi Spania.

Se poate constata că în aproape toate ţările respondente procurorii sunt reprezentaţi în autorităţile competente cu numirea acestora.

Procurorul este, pe de o parte, un actor al sistemului judiciar, dar reprezintă, în aceeaşi măsură, prin atribuţiile sale, o parte a puterii executive (reprezentare a puterii statului). Modalităţile de desemnare a procurorilor sunt prin urmare relevante şi pentru echilibrul dintre puterile statului. Dacă influenţa puterii executive se prezintă ca un fenomen punctual în procesul de numire a judecătorilor, aceasta reprezintă deseori o regulă organizaţională pentru numirea procurorilor. Într-adevăr, în numeroase state procurorii sunt în acelaşi timp membri ai puterii executive şi ai ordinului judiciar: Germania, Austria, Belgia, Italia, Olanda, România, Slovenia.

Influenţa puterii executive se exercită adesea în numirea sau controlul membrilor Ministerului public. Acesta este cazul în următoarele ţări: Austria, Belgia, Danemarca, Franţa, Malta, Polonia, Republica Cehă, Slovenia, Anglia şi Ţara Galilor. Mai rar, această influenţă este exercitată de parlament: Ungaria şi Slovacia. În mod excepţional, anumiţi procurori sunt aleşi direct de o autoritate formată exclusiv din procurori

În majoritatea cazurilor, procurorii sunt numiţi după ce îşi dă avizul prealabil o formaţiune de tipul unui consiliu pentru justiţie: (Franţa, Grecia, Italia, Portugalia, Slovenia, Suedia), de către ministrul justiţiei (Republica Cehă) sau direct de şeful statului (anumiţi procurori în Austria).

Mandatul magistraţilor

Majoritatea statelor membre au afirmat că judecătorii şi procurorii nu au o perioadă determinată pentru mandatul lor.

Germania, Bulgaria, Ungaria, Letonia, Lituania, Luxemburg şi Malta au o perioadă de probă de exercitare a profesiei de judecător de la 1 la 5 ani.

În ţările care nu au un mandat fix, judecătorii şi procurorii îşi pot exercita funcţia până la pensie (până la limita de vârstă).

Mandatul procurorilor, în schimb, se poate reînnoi în Malta şi Anglia şi Ţara Galilor. Durata acestuia poate fi de până la 6 ani. În Malta şi alte trei entităţi ale Marii Britanii, perioada este determinată individual.

De asemenea, în Finlanda mandatul este dat pentru o perioadă nedeterminată, dar există şi sistemul judecătorilor şi procurorilor temporari. Aceştia sunt fie adjuncţi sau temporari pentru o anumită perioadă (dacă există nevoia de a numi un judecător sau procuror pe perioadă fixă).

4.2. Politica de resurse umane privind judecătorii şi procurorii în anul 2008[101]

În anul 2008 Direcţia resurse umane şi organizare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii s-a implicat în realizarea măsurilor prevăzute în Planul de Acţiune pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar şi al luptei împotriva corupţiei, aprobat prin H.G. nr. 1346/2007, pentru a asigura organizarea şi funcţionarea normală a instanţelor şi parchetelor.

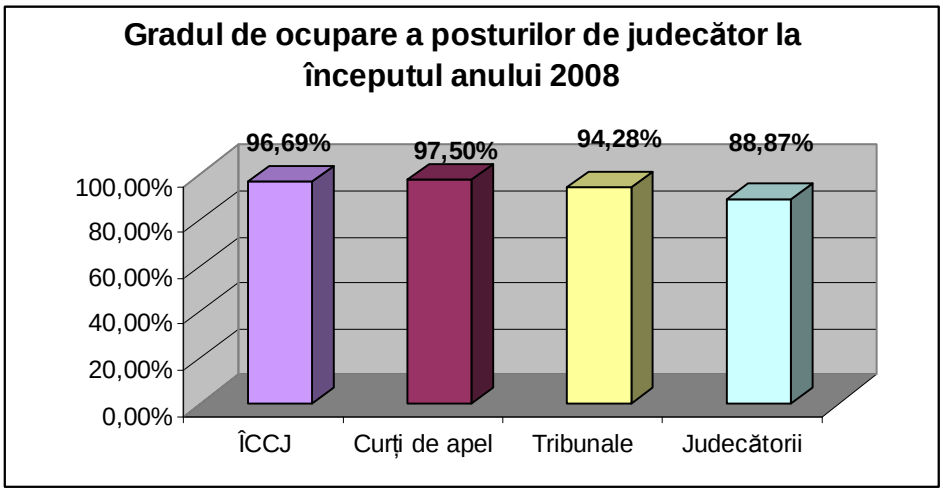
4.2.1. Ocuparea posturilor de execuţie vacante

La începutul anului 2008, din totalul de ***4490 de posturi de judecător,*** prevăzute pentru instanţele judecătoreşti, erau vacante **347.**

Distribuţia posturilor vacante, pe grade de jurisdicţie, era configurată astfel :

- **4** la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie ;
- **19** la curţile de apel ;
- **82** la tribunale şi tribunale specializate ;
- **242** la judecătorii.

În raport cu situaţia posturilor repartizate şi a celor vacante, corespunzător fiecărui grad de jurisdicţie, procentul de ocupare era cel prevăzut în graficul alăturat

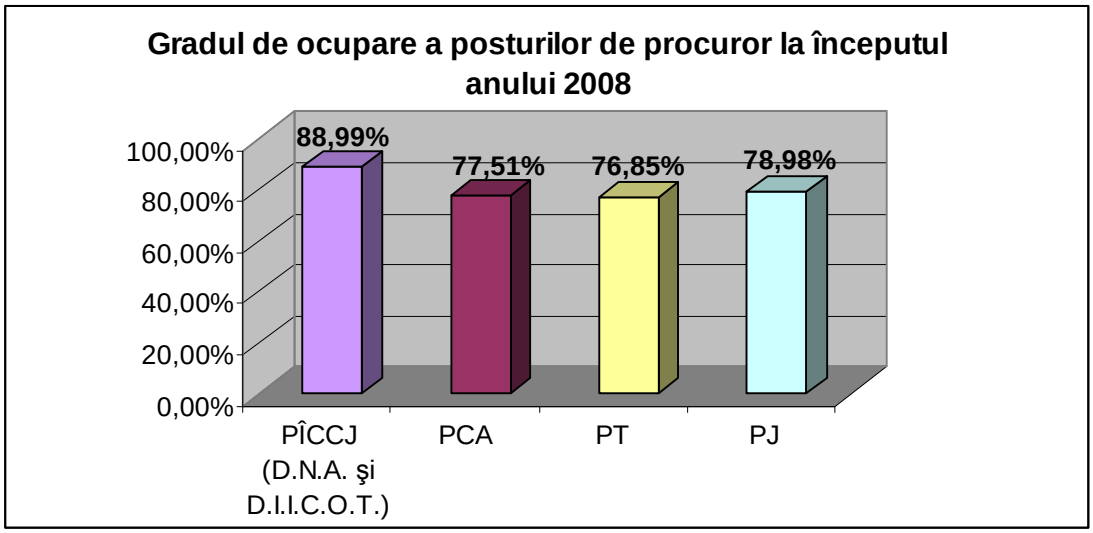

La aceeaşi dată, la nivelul parchetelor, din totalul de ***2743 posturi de procuror*** erau vacante **540.**

[101] Secţiune elaborată de către Direcţia resurse umane şi organizare.

Distribuția posturilor vacante, pe grade de jurisdicţie, era configurată astfel:

- **59** la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;
- **56** la Parchetele de pe lângă curţile de apel;
- **147** la Parchetele de pe lângă tribunale şi tribunale specializate;
- **278** la Parchetele de pe lângă judecătorii.

În raport cu situaţia posturilor repartizate şi a celor vacante, corespunzător fiecărui grad de jurisdicţie, procentul de ocupare era cel prevăzut în graficul alăturat:

Pe parcursul anului 2008, ocuparea progresivă a posturilor de execuţie vacante s-a realizat prin valorificarea tuturor modalităţilor de recrutare prevăzute de Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare şi anume:

§ ***Repartizarea auditorilor de justiţie, absolvenţi ai Institutului Naţional al Magistraturii, promoţia 2008***

Potrivit dispoziţiilor art.13 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, admiterea în magistratură şi formarea profesională iniţială, în vederea ocupării funcţiei de judecător şi procuror, se realizează prin Institutul Naţional al Magistraturii.

În raport cu dispoziţiile actului normativ menţionat, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 658/2008, a numit în funcţia de judecător stagiar un număr de ***98 de auditori de justiţie*** – promoţia 2008 şi în funcţia de procuror stagiar un număr de **79 de auditori de justiţie**.

§ ***Numirea în magistratură pe bază de concurs, conform dispoziţiilor art. 33 al. (1)-(4) din Legea 303/2004***

Potrivit art. 33 alin. 1 din Legea 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, pot fi numiţi în magistratură, pe bază de concurs, dacă îndeplinesc condiţiile prevăzute la art. 14 alin. (2), foştii judecători şi procurori care şi-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), avocații, notarii, asistenții judiciari, consilierii juridici, personalul de probațiune cu studii superioare juridice, ofițerii de poliție judiciară cu studii superioare juridice, grefierii cu studii superioare juridice, persoanele care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, din Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române şi Institutul Român pentru Drepturile Omului, cadrele didactice din învățământul juridic superior acreditat, precum şi magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație şi Justiție, cu o vechime în specialitate de cel puţin 5 ani.

Prin Hotărârea nr. 152/2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea unui concurs de admitere în magistratură, la data de 13 aprilie 2008, în temeiul art.33 alin.(1)-(4) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare. După finalizarea acestui concurs, au fost numite în funcţia de **judecător la judecătorii 47 de persoane** şi în funcţia de **procuror la parchetele de pe lângă judecătorii 81 de persoane**.

De asemenea, în cursul anului 2008, a mai fost organizat un astfel de concurs la data de 2 noiembrie 2008, pentru ocuparea unui număr de 35 de posturi de judecător la judecătorii şi a 54 de posturi de procuror la parchetele de pe lângă judecătorii.

Prin Hotărârea nr. 148/17.12.2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Preşedintelui României numirea în funcţiile de judecător şi procuror a candidaţilor admişi la concursul menţionat, respectiv **23 de candidaţi în funcţia de judecător** şi **35 în funcţia de procuror**.

Numirea în funcţiile de judecător şi procuror, fără concurs

Prin O.U.G. nr. 46/2008 pentru modificarea art. 33 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 323/24.04.2008, au fost abrogate dispozițiile din actul normativ menționat privind numirea în funcția de judecător şi procuror, fără concurs.

Însă, ca urmare a finalizării procedurii declanşate în acest sens prin Hotărârea nr. 507/05.07.2007 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, în anul 2008, au fost numite în funcţia de **judecător**, fără concurs, **5 persoane** şi în funcţia de **procuror 34 de persoane**.

§ *Numirea, la cerere, a procurorilor în funcţia de judecător şi a judecătorilor în funcţia de procuror*

În conformitate cu prevederile art. 61 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, la cererea motivată, judecătorii pot fi numiţi în funcţia de procuror, iar procurorii, în funcţia de judecător, prin decret al Preşedintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege.

Pentru numirea în funcţiile respective, candidaţii susţin un interviu în faţa Secţiei pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul procurorilor care solicită numirea ca judecători şi a Secţiei pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul judecătorilor care solicită numirea ca procurori[102].

În raport cu dispoziţiile legale invocate, prin hotărârile nr. 592/26.06.2008, 635/03.07.2008 şi 726/10.07.2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Preşedintelui României eliberarea din funcţie a 11 procurori şi numirea lor în funcţia de judecător.

În cursul anului 2008, Plenul Consiliul Superior al Magistraturii a propus Preşedintelui României eliberarea din funcţie a 6 judecători şi numirea lor în funcţia de procuror.

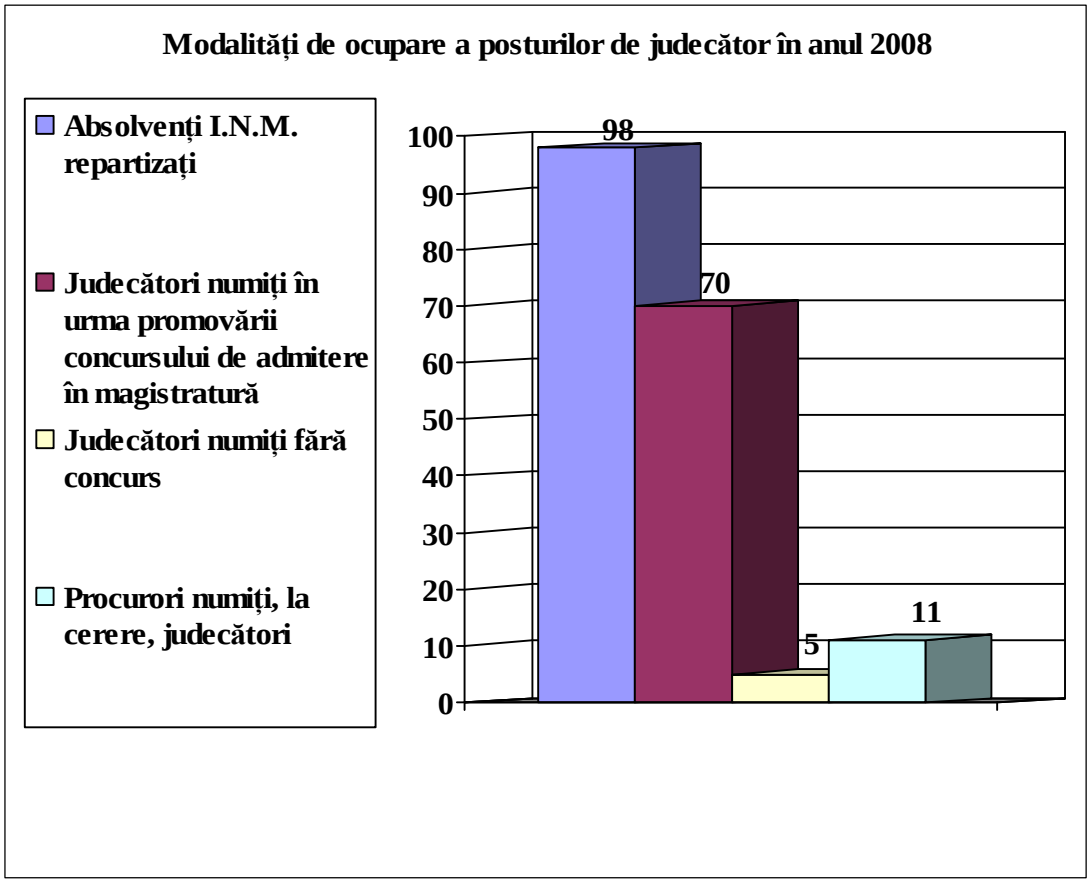
Astfel cum s-a arătat şi în Raportul aferent anului 2007, transferul procurorilor în funcţia de judecător şi al judecătorilor în funcţia de procuror, realizat prin procedura specială instituită de Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, se constituie într-o modalitate complementară de acoperire a unor posturi vacante la instanţe sau parchete, pornindu-se – în principal – de la interesul judecătorului sau procurorului solicitant şi – în subsidiar – de la interesul instanţei sau parchetului la care se propune numirea.

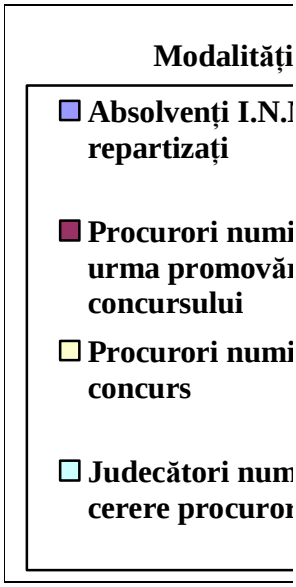
§ *Situaţia ocupării posturilor vacante de execuţie de judecător şi procuror la începutul anului 2009*

În graficele alăturate este redată situaţia ocupării posturilor de execuţie, ca urmare a diferitelor modalităţi de recrutare utilizate în cursul anului 2008:

---

[102] Reglementări detaliate privind această procedură sunt prevăzute şi în *Regulamentul privind transferul şi detaşarea judecătorilor şi procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor şi procurorilor în alte funcţii de conducere, precum şi numirea judecătorilor în funcţia de procuror şi a procurorilor în funcţia de judecător* , aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Situaţia posturilor de judecător şi procuror la începutul anului 2009

La începutul anului 2009, **în schemele instanţelor judecătoreşti sunt prevăzute *4486 posturi de judecător***, repartizate astfel:

- **121** posturi la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie
- **759** posturi la curţile de apel (inclusiv Curtea Militară de Apel)
- **1437** posturi la tribunale, tribunale specializate (inclusiv instanţele militare)

- **2169** posturi la judecătorii (inclusiv instanţele militare).

Ca urmare a valorificării tuturor procedurilor de ocupare a posturilor vacante utilizate în anul 2008 şi având în vedere ieşirile din sistem intervenite în cursul anului 2008, la acelaşi moment, numărul posturilor de judecător vacante, de execuţie şi de conducere, este de ***344***, repartizate pe grade de jurisdicţie, astfel:

- **5** posturi la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;
- **7** posturi la curţile de apel şi Curtea Militară de Apel;
- **79** posturi la tribunale şi Tribunalul militar Teritorial;
- **253** posturi la judecătorii şi tribunalele militare.

Din totalul posturilor vacante, ***215*** sunt corespunzătoare ***funcţiilor de execuţie***, iar ***129 funcţiilor de conducere***.

În ceea ce priveşte **parchetele, în schema acestora sunt prevăzute *2743 posturi de procuror***, repartizate astfel:

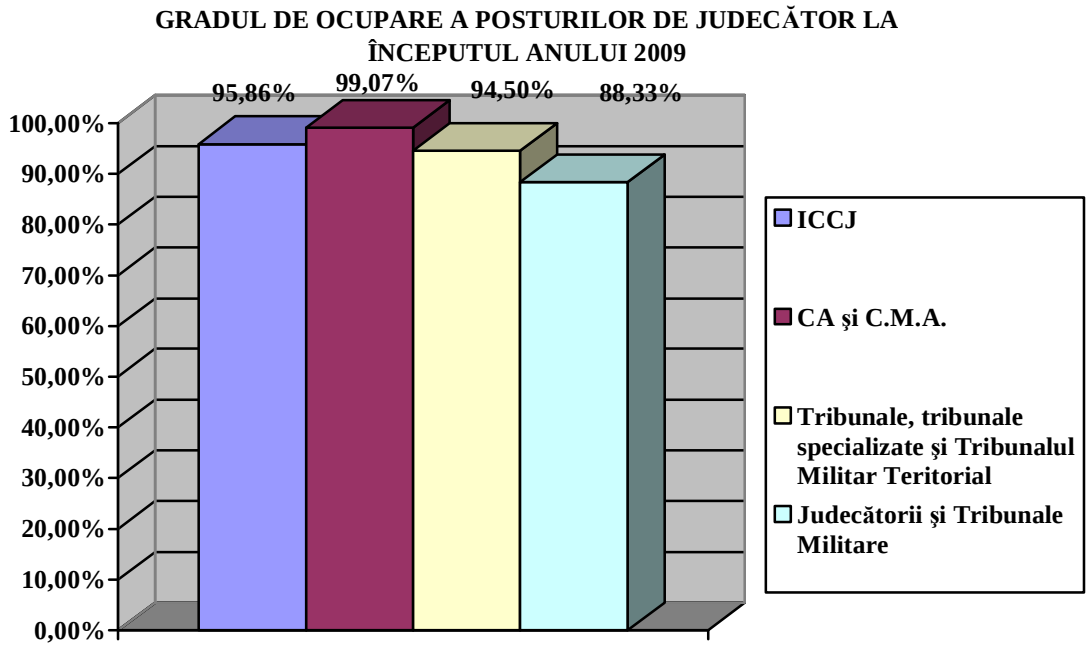
- **536** posturi la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie
- **249** posturi la parchetele de pe lângă curţile de apel
- **634** posturi la parchetele de pe lângă tribunale, tribunale specializate
- **1324** posturi la parchetele de pe lângă judecătorii.

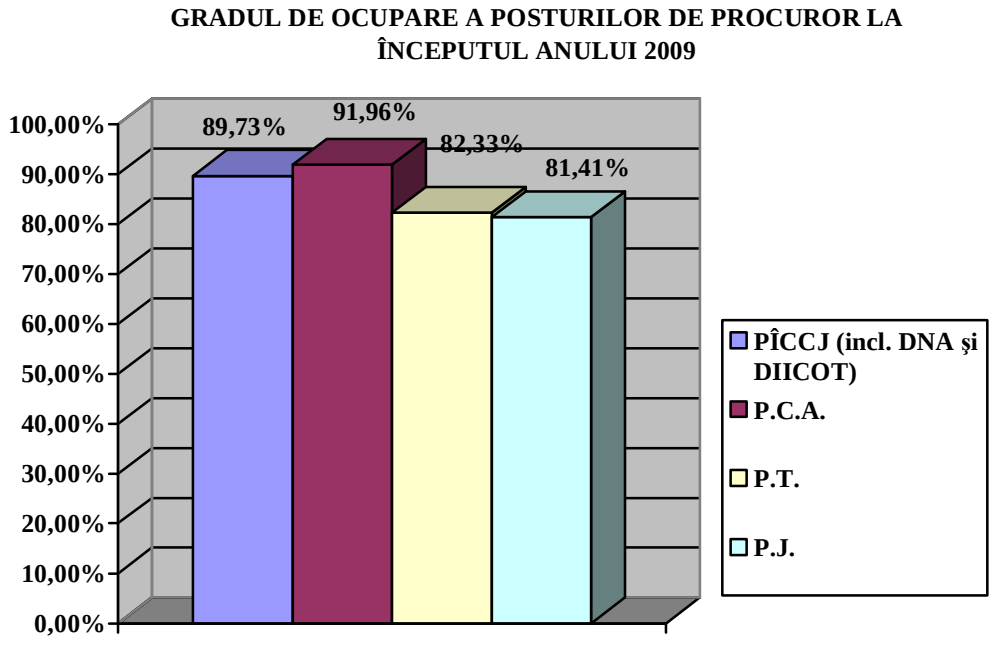
Numărul posturilor de procuror vacante, de execuţie şi de conducere, este de ***433***, repartizate pe grade de jurisdicţie, astfel:

- **55** posturi la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;
- **20** posturi la Parchetele de pe lângă curţile de apel;
- **112** posturi la Parchetele de pe lângă la tribunale;
- **246** posturi la Parchetele de pe lângă judecătorii.

Din totalul posturilor vacante, ***290*** sunt corespunzătoare ***funcţiilor de execuţie***, iar ***143 funcţiilor de conducere***.

În raport cu situaţia posturilor repartizate şi a celor vacante, corespunzător fiecărui grad de jurisdicţie, procentele de ocupare sunt cele prevăzute în graficele alăturate:

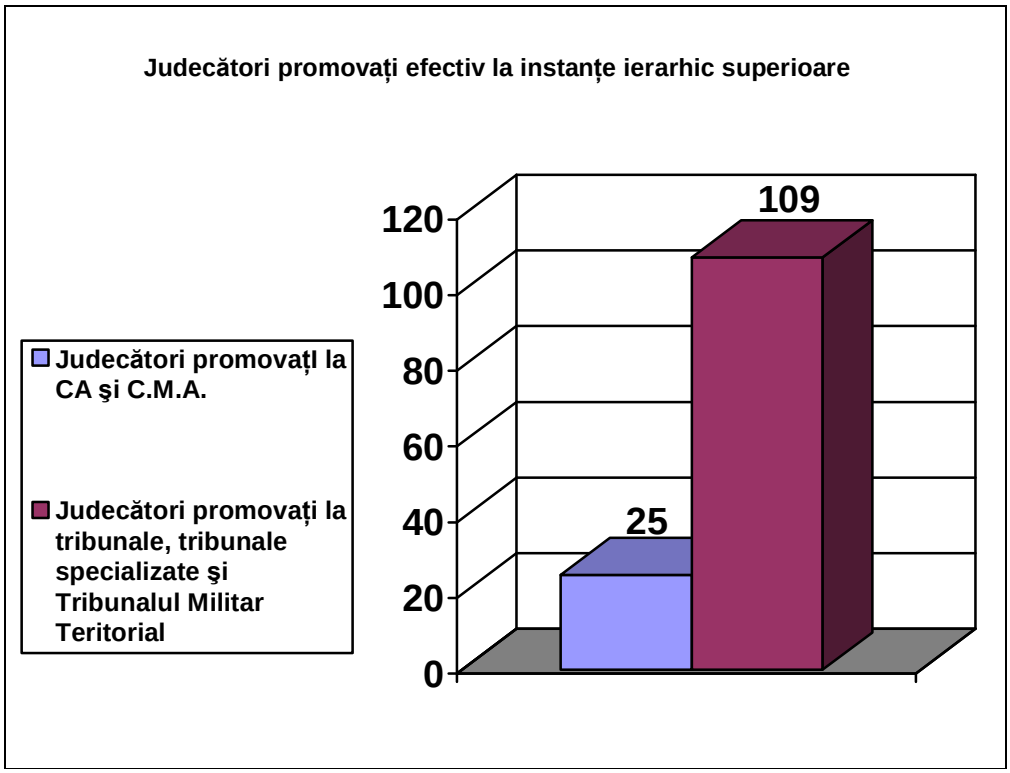

4.2.2. Promovarea în funcţii de execuţie vacante

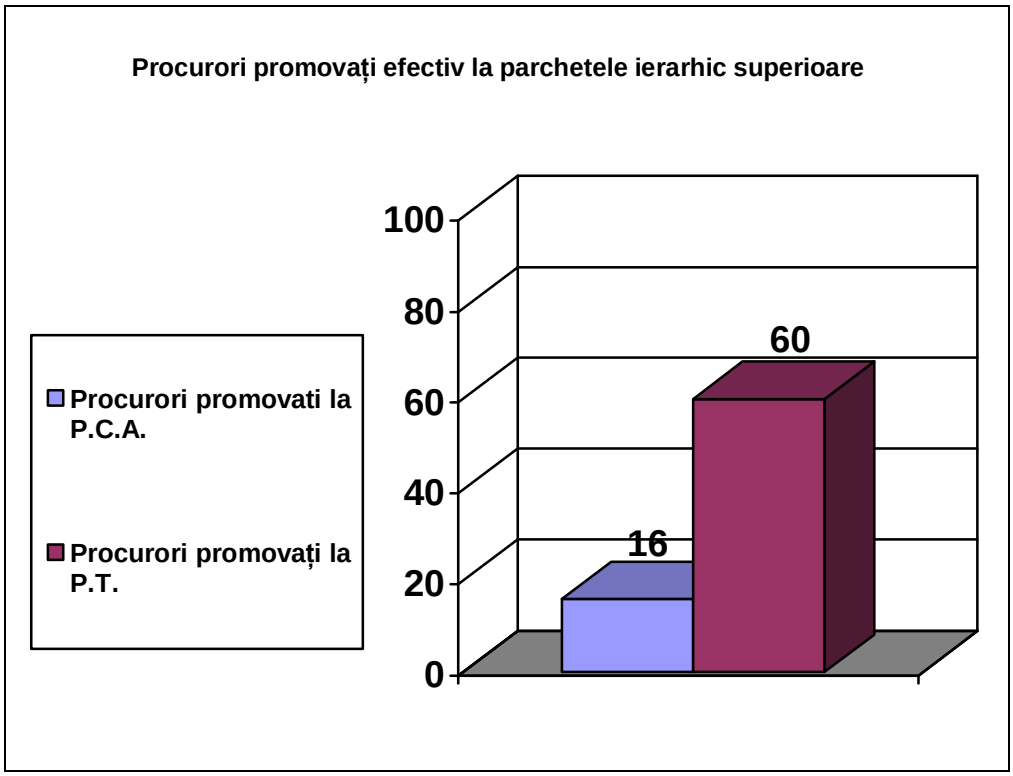
Potrivit dispoziţiilor art.43 alin.(1) şi (2) din Legea 303/2004, promovarea judecătorilor şi procurorilor se face numai prin concurs organizat la nivel naţional, în limita posturilor vacante existente la tribunale, tribunale specializate, Tribunalul Militar Teritorial, curţi de apel şi Curtea Militară de Apel sau, după caz, la parchetele corespunzătoare.

Prin Hotărârea nr. 684/10 iulie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea concursului de promovare a judecătorilor şi procurorilor în funcţii de execuţie, efectivă, la data de 5 octombrie 2008, pentru ocuparea a 135 posturi de execuţie vacante la nivelul tribunalelor şi a 26 de astfel de posturi la nivelul curţilor de apel, 16 posturi la Parchetele de pe lângă curţile de apel şi 105 posturi la parchetele de pe lângă tribunale.

După finalizarea acestui concurs, în şedinţa din data de 13 noiembrie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus promovarea, începând cu data de 1 decembrie 2008, a 25 de judecători la curţile de apel şi a 109 judecători la tribunale precum şi a 16 procurori la parchetele de pe lângă curţile de apel şi 60 de procurori la parchetele de pe lângă tribunale.

Spre deosebire de anul 2007, în cursul anului 2008 nu a fost organizat concurs pentru promovarea judecătorilor şi procurorilor în funcţii de execuţie pe loc.

4.2.3. Numirea în funcţii de conducere

<u>Numirea judecătorilor în funcţii de conducere</u>

§ ***Numirea judecătorilor în funcţia de preşedinte şi vicepreşedinte de instanţă***

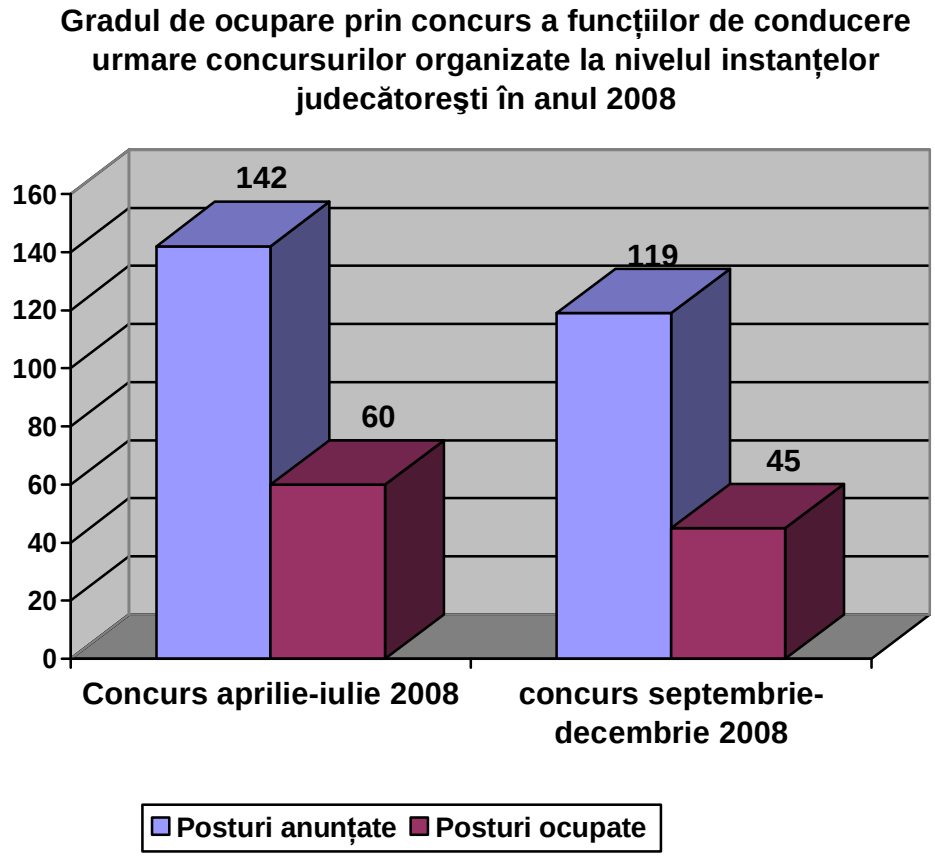
La începutul anului 2008 erau vacante un număr de *140 de funcţii de conducere (preşedinte şi vicepreşedinte) la judecătorii, tribunale, tribunale specializate, curţi de apel şi Curtea Militară de Apel.*

Pentru ocuparea acestora şi a celor care s-au mai vacantat ulterior (în total 142 funcţii), prin Hotărârea nr. 376/17.04.2008, Plenul a aprobat organizarea unui concurs sau examen în perioada 18 aprilie - 8 iulie 2008.

După finalizarea acestui concurs, s-au ocupat 60 de funcţii de conducere dintre cele menţionate, începând cu data de 15.07.2008.

Ca urmare a neocupării tuturor funcţiilor de conducere vacante la concursul arătat şi a expirării unor mandate în cursul anului 2008, prin Hotărârea nr. 892/18.09.2008, Plenul a aprobat organizarea unui concurs sau examen, în perioada 24 septembrie-16 decembrie 2008, pentru ocuparea unui număr de **119 funcţii vacante** de preşedinte şi vicepreşedinte la curţi de apel, tribunale, tribunale specializate şi judecătorii.

Urmare a acestui concurs, 45 de judecători au fost numiţi în funcţiile de conducere sus menţionate, începând cu data de 01.01.2009.

Numirea procurorilor în funcţii de conducere

§ ***Numirea procurorilor în funcţia de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror şi prim procuror adjunct***

Pentru ocuparea celor *95 de funcţii de conducere vacante* la parchete (procuror general, procuror general adjunct, prim procuror şi prim procuror adjunct), prin Hotărârea nr. 376/17 aprilie 2008, Plenul a aprobat organizarea unui **concurs/examen în perioada 18 aprilie - 8 iulie 2008**.

După finalizarea acestui concurs, s**-au ocupat 57 de funcţii de conducere** dintre cele menționate, începând cu data de 15 iulie 2008.

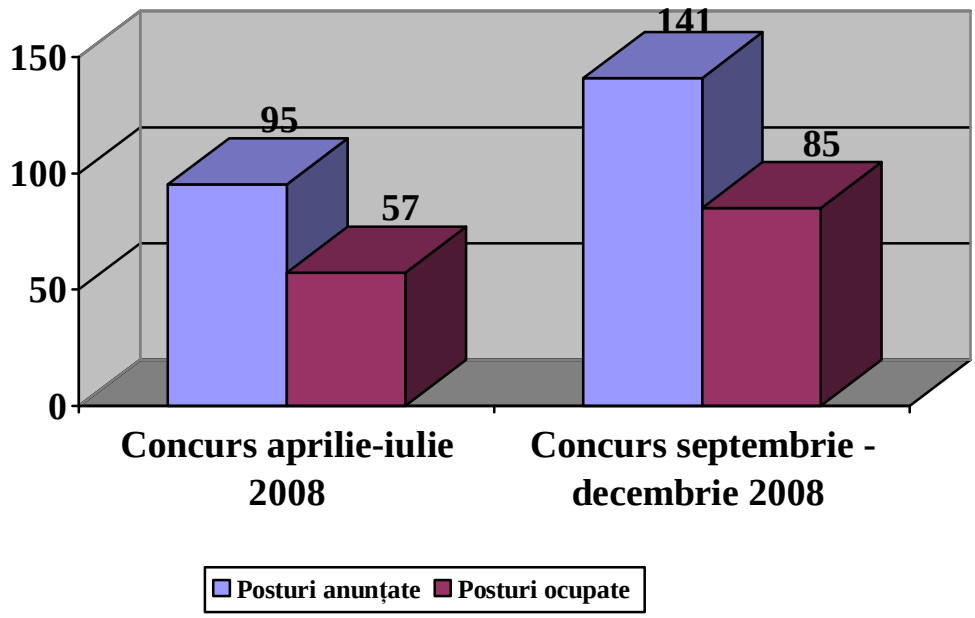
De asemenea, în cursul anului 2008 **Secţia de procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus numirea în funcţii de conducere a 17 procurori declaraţi admişi la concursul organizat în perioada octombrie - noiembrie 2007**.

Ca urmare a neocupării tuturor funcțiilor de conducere vacante la concursul arătat şi a expirării unor mandate în cursul anului 2008, prin Hotărârea nr. 892/18 septembrie 2008, Plenul a aprobat organizarea unui **concurs/examen, în perioada 24 septembrie - 16 decembrie 2008**, pentru

ocuparea unui număr de **141 funcţii vacante** de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror şi prim procuror adjunct.

Urmare acestui concurs au fost numiţi în funcţiile de conducere sus menţionate 85 de procurori, începând cu data de 1 ianuarie 2009.

Gradul de ocupare prin concurs a funcţiilor de conducere urmare concursurilor organizate la nivelul parchetelor în anul 2008

§ ***Numirea judecătorilor în alte funcţii de conducere, în temeiul dispoziţiilor art. 48 alin.(9) din Legea 303/2004***

În conformitate cu dispoziţiile Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, numirea în celelalte funcţii de conducere, altele decât cele de preşedinte şi vicepreşedinte de instanţă, respectiv preşedinte de secţie la judecătorii, tribunale şi la curţile de apel, se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii, o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea preşedintelui instanţei.

În cursul anului 2008, Secţia pentru judecători a numit 57 de judecători în alte funcţii de conducere decât cele de preşedinte şi vicepreşedinte de instanţă, respectiv în *funcţii de preşedinte de secţie*.

Conform procedurii speciale prevăzute de art. 53 din *Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, republicată, cu modificările şi completările ulterioare,* prin Hotărârea nr. 451/27.11.2008, Secţia pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a propus Preşedintelui României numirea în funcţia de preşedinte al Secţiei de contencios administrativ şi fiscal a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie a doamnei Gabriela Bîrsan.

La fel ca şi în anii anteriori, participarea la concursurile/examenele, organizate în anul 2008, pentru numirea în funcţii de conducere a judecătorilor şi procurorilor la curţile de apel, tribunale şi judecătorii, precum şi la parchetele de pe lângă acestea, a fost redusă (154 de candidaţi pentru ocuparea celor 261 de funcţii vacante, în cazul ambelor concursuri), însă, spre deosebire de situaţia înregistrată în anii 2006 şi 2007, gradul de promovabilitate a fost relativ ridicat (105 candidaţi din cei 154 de participanţi au fost numiţi în funcţiile de conducere respective).

§ ***Numirea procurorilor în alte funcţii de conducere, în temeiul dispoziţiilor art. 49 alin. 9 din Legea nr. 303/2004***

În conformitate cu dispoziţiile Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, numirea în celelalte funcţii de conducere, altele decât cele de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror şi prim procuror adjunct, se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii, o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

În cursul anului 2008, **Secţia pentru procurori a numit 62 de procurori** în alte funcţii de conducere decât cele de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror şi prim procuror adjunct, respectiv **în funcţii de procurori şefi secţie**.

Conform procedurii speciale prevăzute de art. 54 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, **Secţia pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a emis avize pentru 6 procurori, referitor la numirea funcţii de conducere la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi Direcţia Naţională Anticorupţie**.

4.2.4. Delegarea în funcţii de conducere a judecătorilor

Potrivit art. 57 alin. 4 şi 5 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, delegarea în funcţii de conducere a judecătorilor de la curţile de apel, tribunale, tribunale specializate şi judecătorii se dispune, cu acordul scris al acestora, de Consiliul Superior al Magistraturii, până la ocuparea funcţiei prin numire, iar delegarea în funcţiile de conducere de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a judecătorilor de la această instanţă se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, cu acordul scris al acestora, la propunerea preşedintelui Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie[103]. În cursul anului 2008, au fost admise 152 de delegări în funcţii de conducere, 317 de prelungiri în aceste funcţii şi s-a dispus încetarea delegării în 27 de situaţii.

[103] Procedura delegării în funcţii de conducere este cuprinsă în Regulamentul privind transferul şi detaşarea judecătorilor şi procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor şi procurorilor în alte funcţii de conducere, precum şi numirea judecătorilor în funcţia de procuror şi a procurorilor în funcţia de judecător, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului, iar competenţa în a dispune această delegare aparţine Secţiei pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii.

În conformitate cu dispoziţiile art.57 alin.7 din Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, delegarea procurorilor, inclusiv în funcţii de conducere se dispune de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. În anul 2008, s-au dispus 140 de delegări în funcţii de conducere la parchetel.

4.2.5. Promovarea la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

Potrivit art. 52 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, promovarea în funcţia de judecător la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie se face de către Consiliul Superior al Magistraturii, dintre persoanele care au îndeplinit funcţia de judecător în ultimii 2 ani la tribunale sau curţi de apel, au obţinut calificativul "foarte bine" la ultima evaluare, nu au fost sancţionaţi disciplinar, s-au remarcat în activitatea profesională şi au o vechime în funcţia de judecător sau procuror de cel puţin 12 ani.

Evidenţa posturilor vacante de judecător la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este publică şi disponibilă permanent pe pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii şi pe cea a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

Judecătorii care îndeplinesc condiţiile prevăzute la alin. (1) îşi pot depune candidaturile pentru funcţia de judecător la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, însoţite de orice înscrisuri considerate relevante, în termen de 30 de zile de la publicarea postului vacant, la colegiul de conducere al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, care le analizează şi le înaintează Consiliului Superior al Magistraturii, însoţite de un raport consultativ asupra promovării, în termen de 10 zile de la primire.

Pe baza prevederilor legale menţionate, în cursul anului 2008 au fost promovaţi, în funcţia de judecător la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, 6 judecători, ca urmare a 3 selecţii organizate de Consiliul Superior al Magistraturii, avându-se în vedere şi rapoartele consultative întocmite de colegiul de conducere al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

4.2.6. Situaţia posturilor de magistrat asistent la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

În statul de personal al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sunt prevăzute 85 de posturi de magistrat asistent din care, la începutul anului 2009, erau vacante 6.

De precizat că la data de 1 ianuarie 2008 erau ocupate toate cele 85 de posturi.

Potrivit dispoziţiilor art. 66 alin (2) din Legea nr. 303/2004, magistraţii-asistenţi sunt numiţi şi promovaţi în funcţie de Consiliul Superior al Magistraturii, pe bază de concurs.

În cursul anului 2008 nu a fost organizat niciun concurs pentru ocuparea posturilor vacante de magistraţi asistenţi, dat fiind că 5 dintre cele 6 posturi sus menţionate s-au vacantat către finele anului 2008 sau începutul anului 2009.

4.3. Fluctuaţia judecătorilor şi procurorilor în anul 2008[104]

4.3.1. Eliberări din funcţia de judecător/procuror

În cursul anului 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Preşedintelui României ***eliberarea din funcţia de judecător*** pentru următoarele motive:

- **159** de persoane, prin pensionare ***(procedura fiind finalizată la începutul anului 2009 pentru 153 persoane);***
- **15** persoane, prin demisie;
- **6** persoane, ca urmare a solicitării numirii în funcţia de procuror.

Totodată, în cursul acestui an s-au vacantat **7** posturi, ca urmare a decesului unor judecători.

În aceaşi perioadă de referinţă, Plenul Consiliului a propus Preşedintelui României **eliberarea din funcţia de procuror a 130 de persoane, pentru următoarele motive**:

- **113** persoane, prin **pensionare**;
- **6** persoane, prin **demisie**;
- **11** persoane, ca urmare a solicitării **numirii în funcţia de judecător**.

Ca şi în anii precedenţi, ponderea ieşirilor din sistem o deţin pensionările, determinate, în principal, de modificările legislative intervenite în cursul anului 2008 în materia pensionării judecătorilor şi procurorilor.

4.3.2. Transferul judecătorilor şi procurorilor

Transferul judecătorilor de la o instanţă la altă instanţă şi transferul procurorilor de la un parchet la alt parchet se aprobă, la cererea celor în cauză, de secţia corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, pe baza criteriilor prevăzute la art. 3 Regulamentul privind transferul şi detaşarea judecătorilor şi procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor şi procurorilor în alte funcţii de conducere, precum şi numirea judecătorilor în funcţia de procuror şi a procurorilor în funcţia de judecător, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, respectiv:

[104] Secţiune realizată de către Direcţia resurse umană şi organizare.

- volumul de activitate al instanţei sau parchetului de la care se solicită şi la care se solicită transferul, numărul posturilor vacante şi posibilităţile de ocupare a acestora;
- domiciliul solicitantului;
- locul de muncă al soţului sau soţiei;
- distanţa între domiciliu şi sediul instanţei sau parchetului la care funcţionează judecătorul sau procurorul şi posibilităţile reale de navetă, inclusiv timpul afectat acesteia;
- starea sănătăţii solicitantului, a soţului sau soţiei ori a copiilor minori şi părinţilor, aflaţi în întreţinerea acestuia, precum şi alte situaţii familiale deosebite.

În cursul anului 2008, Secţia pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a admis 170 de cereri de transfer ale judecătorilor, 230 au fost respinse, 3 solicitări au fost amânate şi s-au înregistrat 2 renunţări la soluţionarea cererilor de transfer.

În aceeaşi perioadă, Secţia pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a admis un număr de 92 de cereri de transfer a procurorilor, 107 au fost respinse şi s-a înregistrat 1 renunţare la cererea de transfer.

4.3.3. Detaşarea judecătorilor şi procurorilor

Potrivit art. 58 alin. (1) din Legea 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, Consiliul Superior al Magistraturii dispune detaşarea judecătorilor şi procurorilor, cu acordul scris al acestora, la alte instanţe sau parchete, la Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Naţional al Magistraturii, Ministerul Justiţiei sau la unităţile subordonate acestuia ori la alte autorităţi publice, în orice funcţii, inclusiv cele de demnitate publică numite, la solicitarea acestor instituţii, precum şi la instituţii ale Uniunii Europene sau organizaţii internaţionale.

Competenţa de a dispune detaşarea, respectiv prelungirea detaşării judecătorilor şi procurorilor revine secţiilor corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii.

În cursul anului 2008, în ceea ce priveşte judecătorii, au fost admise 46 de solicitări de detaşare şi respinse 61. Totodată, s-a dispus încetarea detaşării în 3 situaţii şi s-a înregistrat o renunţare la soluţionarea cererii de detaşare.

În aceeaşi perioadă, au fost aprobate 20 de solicitări de prelungire a detaşării, iar 5 au fost respinse.

La sfârşitul anului 2008, numărul judecătorilor detaşaţi la alte instituţii decât instanţele judecătoreşti era de 84, ponderea acestora, raportat la numărul total al judecătorilor în funcţie, fiind de 1,95 %; dintre aceşti judecători un număr de 8 erau detaşaţi la instituţii din afara autorităţii

judecătoreşti[105], reprezentând o pondere de 0,18%, procente care relevă că numărul detaşările nu a fost de natură a afecta normala funcţionare a instanţelor.

În cursul anului 2008, Secţia pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a admis un număr de 20 solicitări de detaşare a procurorilor, a respins un număr de 21 astfel de solicitări, a dispus încetarea detaşării unui număr de 7 procurori şi au fost prelungite 10 detaşări şi respinse 10, înregistrându-se o renunţare a solicitării de detaşare.

La sfârşitul anului 2008, numărul procurorilor detaşaţi la alte instituţii decât parchetele era de 71, reprezentând o pondere de 3,12% din numărul total al procurorilor; dintre aceşti procuror, un număr de 9 erau detaşaţi la instituţii din afara autorităţii judecătoreşti, ponderea acestora, raportat la numărul total al procurorilor în funcţie, fiind de 0,39 % , procente care relevă că detaşările menţionate nu au fost de natură a afecta normala funcţionare a parchetelor.

4.4. Scurte concluzii privind eficienţa actualelor dispoziţii legale privind recrutarea şi cariera judecătorilor şi procurorilor. Propuneri de lege ferenda formulate/avizate de Consiliul Superior al Magistraturii privind modificarea legilor justiţiei în acest domeniu

În prezent, recrutarea judecătorilor şi procurorilor se realizează prin absolvirea Institutului Naţional al Magistraturii şi prin concursul de admitere în magistratură prevăzut de art. 33 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Potrivit textului de lege menţionat, pot fi numiţi în magistratură, pe bază de concurs, dacă îndeplinesc condiţiile prevăzute la art. 14 alin. (2), foştii judecători şi procurori care şi-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), avocaţii, notarii, asistenţii judiciari, consilierii juridici, personalul de probaţiune cu studii superioare juridice, ofiţerii de poliţie judiciară cu studii superioare juridice, grefierii cu studii superioare juridice, persoanele care au îndeplinit funcţii de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administraţiei Prezidenţiale, Guvernului, Curţii Constituţionale, Avocatului Poporului, Curţii de Conturi sau al Consiliului Legislativ, din Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române şi Institutul Român pentru Drepturile Omului, cadrele didactice din învăţământul juridic superior acreditat, precum şi magistraţii-asistenţi de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu o vechime în specialitate de cel puţin 5 ani.

În ceea ce priveşte selecţia realizată prin modalitatea reglementată de dispoziţia legală enunţată este de precizat că, la concursurile organizate în anii 2005, 2006 şi 2007, gradul de promovabilitate al

[105] Constituţia României se referă în capitolul referitor la „Autoritatea judecătorească” la instanţele judecătoreşti, Ministerul Public şi Consiliul Superior al Magistraturii (acesta din urmă având în coordonare, potrivit legii de organizare judiciară, două instituţii de formare profesională a personalului din cadrul justiţiei – Institutul Naţional al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri).

participanţilor, atât pentru funcţia de judecător cât şi pentru cea de procuror, a fost extrem de redus (aproximativ 18 %- procentul priveşte toate concursurile respective). Însă, la una dintre selecţiile organizate în anul 2008, respectiv cea din data de 13 aprilie 2008, au fost ocupate toate locurile afectate acestei proceduri, chiar mai mult, rezultatele obţinute de candidaţi determinând suplimentarea numărului de locuri, în condiţiile prevăzute de Regulamentul privind organizarea si desfasurarea concursului de admitere în magistratură, aprobat prin Hotărârea nr. 152/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

În schimb, la cel de-al doilea concurs organizat în anul 2008, respectiv cel din data de 2 noiembrie 2008, din 35 de posturi de judecător scoase la concurs au fost ocupate numai 23, iar din cele 54 de posturi de procuror alocate acestei proceduri au fost ocupate 35.

Referitor la recrutarea prin intermediul Institutului Naţional al Magistraturii menţionăm că la concursurile organizate în anii 2005 şi 2007 procentele de ocupare a locurilor afectate acestora au fost de 66,11 %, respectiv 72, 5 %, iar la cele organizate în anii 2006 şi 2008 gradul de ocupare a fost de 100 %.

Datele prezentate anterior relevă faptul că admiterea în magistratură prin intermediul Institutului Naţional al Magistraturii s-a dovedit a fi mai eficientă, în ceea ce priveşte numărul posturilor ocupate dintre cele alocate celor două modalităţi de recrutare.

Relativ la numirea judecătorilor şi procurorilor în funcţii de conducere, aspect care priveşte, de asemenea, cariera acestora, art. 48 alin. (1) şi art. 49 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, statuează că numirea în funcţiile de preşedinte şi vicepreşedinte la judecătorii, tribunale, tribunale specializate, curţi de apel procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori şi familie sau prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătorie şi de adjuncţi ai acestora se face numai prin concurs sau examen organizat, ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Naţional al Magistraturii.

La concursurile/examenele organizate în perioada 2006-2008, în scopul numirii în funcţiile de conducere vacante, atât participarea judecătorilor şi procurorilor cât şi gradul de promovabilitate au fost reduse, însă se poate considera că pentru a se demonstra eficienţa acestei modalităţi de numire în funcţiile de conducere sus menţionate este necesară scurgerea unei perioade de timp pentru acomodarea judecătorilor şi procurorilor cu această procedură de selecţie.

În ceea ce priveşte propunerile de lege ferenda formulate/avizate de Consiliul Superior al Magistraturii privind modificarea legilor justiţiei în domeniul recrutării judecătorilor şi procurorilor menţionăm că, în şedinţa Grupului de lucru " Recrutare, promovare şi formare profesională", constituit

la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, din data de 23 ianuarie 2008, s-a hotărât propunerea unei soluţii legislative referitoare la ocuparea posturilor vacante de judecător şi procuror prin concurs, fără a fi necesară îndeplinirea unei condiţii de vechime.

Această propunere a fost aprobată de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în şedinţa din data de 6 martie 2008, fiind sesizat ministrul justiţiei.

Iniţiativa arătată a avut în vedere reglementarea unei modalităţi excepţionale de admitere în magistratură **pentru perioada 2008-2009**, prin derogare de la prevederile art. 33 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, fără a fi necesară îndeplinirea unei condiţii minime de vechime şi a fost justificată de necesitatea acoperirii deficitului de personal la nivelul instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea.

4.5. Stadiul procedurii de evaluare profesională a judecătorilor şi procurorilor[106]

Legiuitorul român a prevăzut în cuprinsul *Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, cu completările şi modificările ulterioare* (art. 39-42) efectuarea evaluării activităţii profesionale a judecătorilor şi procurorilor, la fiecare trei ani, în ceea ce priveşte eficienţa, calitatea activităţii şi integritatea, obligaţia de formare profesională continuă şi absolvirea unor cursuri de specializare, pentru verificarea îndeplinirii criteriilor de competenţă profesională şi de performanţă. În cazul judecătorilor şi procurorilor numiţi în funcţii de conducere, evaluarea se face şi asupra modului de îndeplinire a atribuţiilor manageriale. Prima evaluare a judecătorilor şi procurorilor se face la 2 ani de la numirea în funcţie.

În actuala reglementare, scopul sintetic al evaluării vizează stabilirea nivelului de competenţă profesională a judecătorilor şi procurorilor, îmbunătăţirea performanţelor lor profesionale prin identificarea nevoilor de instruire şi dezvoltare profesională, creşterea eficienţei activităţii instanţelor şi parchetelor şi a încrederii publice în sistemul judiciar, menţinerea şi consolidarea calităţii acestui sistem.

Evaluarea trebuie înţeleasă, în primul rând, ca o măsură care asigură motivarea / stimularea magistraţilor, precum şi a instanţelor şi parchetelor pentru dezvoltarea profesională şi organizaţională, necesară creşterii calităţii actului de justiţie.

Evaluarea constituie procesul prin care performanţa - nivelul calitativ la care magistratul îşi îndeplineşte atribuţiile curente în instanţă şi parchete - este apreciată prin raportare la acelaşi cadru de referinţă, care cuprinde: criteriile de evaluare prevăzute de lege, activităţile profesionale şi indicatorii de performanţă în activităţile profesionale, precum şi calificativele/standardele după care un magistrat

[106] Secţiune realizată de Biroul formare profesională.

este apreciat ca fiind competent pentru îndeplinirea activităţilor de bază şi specifice ale postului pe care îl ocupă.

Instanţele şi parchetele au obligaţia de asigura desfăşurarea corectă a procesului de selecţie a evaluatorilor şi desfăşurarea procesului de evaluare, în conformitate cu principiile şi procedurile cuprinse în Regulamentul şi Ghidul de evaluare.

În vederea implementării iniţiativelor formale de evaluare a performanţei magistraţilor în noul cadru normativ stabilit prin *Legea nr. 303/2004*, în anul 2008 a fost continuată activitatea desfăşurată în domeniu în anul anterior şi care a constat în aprobarea noului *Regulament privind evaluarea activităţii profesionale a judecătorilor şi procurorilor* (Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 676/4 octombrie 2007), precum şi numirea comisiilor de evaluare a activităţii profesionale a judecătorilor şi procurorilor la instanţe şi parchete, componenţa acestora fiind desemnată de colegiile de conducere (Hotărârea Plenului nr. 677/4 octombrie 2007 şi hotărârile ulterioare de modificare/completare a componenţei unor comisii de evaluare).

În acest sens, a fost **aprobat *Ghidul de evaluare profesională a magistraţilor*** (prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 10/17 ianuarie 2008, cu modificarea adusă prin Hotărârea nr. 80/24 ianuarie 2008), elaborat în vederea aplicării regulamentului şi care, într-o perspectivă de ansamblu a noii scheme de evaluare, evidenţiază legătura între definiţia, scopul, principiile evaluării şi modalităţile şi mijloacele prin care evaluarea se realizează, precum şi aspecte legate de administrarea procesului de evaluare.

Totodată, în baza dispoziţiilor Legii nr. 303/2004 şi a prevederilor noului Regulament şi ale Ghidului de evaluare, s-a procedat şi la **atestarea ca evaluatori a membrilor comisiilor de evaluare** numiţi în această calitate şi care au urmat cursurile de instruire organizate de Institutul Naţional al Magistraturii (prin Hotărârile Plenului Consiliul Superior al Magistraturii nr. 190/6 martie 2008 şi nr. 398/22 aprilie 2008, precum şi prin hotărâri ulterioare, odată cu modificarea componenţei unor comisii de evaluare).

În vederea asigurării unei evaluări unitare, avându-se în vedere şi solicitările transmise de instanţe şi parchete Consiliului Superior al Magistraturii privind **lămurirea unor aspecte constatate în procedura de evaluare a activităţii profesionale a judecătorilor şi procurorilor**, au fost analizate şi soluţionate următoarele probleme:

- evaluarea activităţii profesionale a judecătorilor, respectiv a procurorilor, care au îndeplinit şi funcţia de procuror, respectiv de judecător, în perioada supusă evaluării, 2005 - 2007;

- evaluarea activităţii profesionale a judecătorilor/procurorilor care au fost detaşaţi în cursul perioadei supuse evaluării la alte instituţii decât instanţele şi parchetele;
- stabilirea criteriilor de evaluare a judecătorilor delegaţi pentru executarea pedepselor privative de libertate, care în perioada supusă evaluării şi-au desfăşurat activitatea şi în cadrul instanţei;
- evaluarea activităţii profesionale a membrului supleant al comisiei de evaluare, în situaţia în care nu a fost necesară efectuarea de către acesta a vreunui act de evaluare;
- competenţa constatării situaţiilor de incompatibilitate între doi sau mai mulţi membri ai comisiei de evaluare şi judecătorul/procurorul evaluat;
- competenţa constatării situaţiilor de incompatibilitate între doi sau mai mulţi membri ai comisiei de evaluare şi judecătorul/procurorul evaluat, în ipoteza în care membrii comisiei sunt şi membri ai colegiului de conducere;
- evaluarea în cazul constatării situaţiei de incompatibilitate între doi sau mai mulţi membri ai comisiei de evaluare şi judecătorul/procurorul evaluat;
- comisia care evaluează vicepreşedinţii instanţei/conducătorii adjuncţi ai parchetelor, când aceştia fac parte din comisia de evaluare;
- evaluarea judecătorilor şi procurorilor transferaţi după data de 1 ianuarie 2008;
- efectuarea evaluării activităţii profesionale a judecătorilor/procurorilor care în cursul perioadei supuse evaluării s-au aflat în concediu pentru creşterea copilului;
- efectuarea primei evaluări a activităţii profesionale a judecătorilor şi procurorilor care nu au împlinit 2 ani de la numirea în funcţie la momentul declanşării actualei proceduri de evaluare etc.

Aspectele astfel reglementate de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii au fost aduse la cunoştinţa instanţelor şi parchetelor prin circulare transmise acestora prin intermediul curţilor de apel şi a parchetelor de pe lângă curţile de apel, urmând a fi avute în vedere la completarea *Regulamentului privind evaluarea activităţii profesionale a judecătorilor şi procurorilor*, după finalizarea evaluării.

Totodată, în cursul anului 2008 au fost soluţionate contestaţiile formulate de judecători şi procurori împotriva calificativelor obţinute la evaluare, Secţia pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii soluţionând o singură contestaţie împotriva calificativului la evaluare, iar Secţia pentru procurori, patru contestaţii, dintre care două au fost admise, iar două au fost respinse, una dintre soluţiile Secţiei pentru procurori fiind contestată şi menţinută de către Plenul Consiliului.

Primul proces de evaluare desfăşurat în conformitate cu dispoziţiile Legii nr. 303/2004 a început în luna martie 2008, la sfârşitul anului fiind finalizat în cadrul majorităţii instanţelor şi parchetelor şi în curs de finalizare pentru restul.

După finalizarea acestei prime activităţi de evaluare, **rezultatele obţinute vor fi avute în vedere pentru**:

- **îmbunătăţirea performanţei judiciare a magistratului;**
- **menţinerea şi consolidarea standardelor de calitate ale sistemului judiciar, prin îmbunătăţirea performanţei instanţelor şi a parchetelor;**
- **repartizarea magistraţilor în programe de instruire, în funcţie de competenţele ce trebuie dezvoltate**.

În acest scop, după finalizarea procedurii de evaluare vor fi demarate următoarele activităţi:

1. ***Realizarea unei analize a modului de desfăşurare a primei evaluări*** *derulate conform dispoziţiilor Legii nr. 303/2004, inclusiv pe baza constatărilor şi propunerilor comisiilor de evaluare şi a formatorilor în evaluare,* ***precum şi valorificarea concluziilor, prin formularea unor propuneri corespunzătoare;***
2. ***Actualizarea*** *Regulamentului privind evaluarea activităţii profesionale a judecătorilor şi procurorilor* ***şi*** *a Ghidului de evaluare a performanţei magistraţilor,* ***pe baza analizei realizate şi în concordanţă cu evoluţiile sistemului judiciar****,* măsuri prevăzute în *Ghidul de evaluare* şi în acelaşi timp obiective stabilite în *Strategia de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii****;***
3. ***Revizuirea criteriilor de selecţie*** *pentru participarea la formele de pregătire profesională continuă organizate de către Institutul Naţional al Magistraturii şi la nivel descentralizat,* ***prin luarea în considerare a recomandărilor comisiilor de evaluare privind formarea profesională a fiecărui magistrat;***
4. ***Realizarea unui studiu*** *cu privire la eficienţa actualului sistem de evaluare în ceea ce priveşte contribuţia evaluării performanţei individuale la ridicarea standardelor sistemului judiciar*.

4.6. Stadiul aplicării dispoziţiilor legale referitoare la depunerea diferitelor tipuri de declaraţii de către judecători şi procurori[107]

Potrivit reglementărilor specifice, judecătorii şi procurorii au obligaţia să depună declaraţiile prevăzute de următoarele dispoziţii legale:

[107] Secţiune realizată de către Direcţia resurse umane şi organizare – Serviciul resurse umane şi organizare pentru instanţele judecătoreşti, Serviciul resurse umane şi organizare pentru parchete.

1. Art. 5 alin. 3 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, statuează că *„judecătorii şi procurorii sunt obligaţi să dea, anual, o declaraţie pe propria răspundere în care să menţioneze dacă soţul, rudele sau afinii până la gradul al IV-lea inclusiv exercită o funcţie sau desfăşoară o activitate juridică ori activităţi de investigare sau cercetare penală, precum şi locul de muncă al acestora. Declaraţiile se înregistrează şi se depun la dosarul profesional."*

După cum rezultă din evidenţele Direcţiei resurse umane şi organizare a Consiliului Superior al Magistraturii, la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, peste 87 % dintre judecători şi 68% dintre procurori depuseseră declaraţiile aferente anului 2008.

Trebuie precizat aici că nedeponenţii până la finele anului 2008 a declaraţiilor în discuţie sunt în majoritate cei numiţi în funcţia de judecător în cursul anului 2008, legea neprevăzând un termen special limită de la numirea în funcţie până la care poate fi dată prima declaraţie din această categorie sau se află în situaţii speciale, constând în întreruperea temporară a relaţiilor de serviciu din anumite cauze: concedii de îngrijire copil, suspendări din funcţie, concedii medicale sau fără plată.

De asemenea, trebuie menţionat că judecătorii şi procurorii depun aceste declaraţii, precum şi, de altfel, declaraţiile din celelalte categorii prevăzute de lege, la instanţe şi parchete, ulterior acestea fiind transmise Consiliului Superior al Magistraturii, constatându-se în trecut unele deficienţe legate de procedura de transmitere a declaraţiilor, unele instanţe şi parchete efectuând transmiterea abia după centralizarea declaraţiilor de la toţi magistraţii din raza lor.

2. Art. 6 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, din care rezultă că, pe lângă alte categorii de personal, *judecătorii şi procurorii sunt obligaţi să facă o declaraţie autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, privind apartenenţa sau neapartenenţa ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliţie politică.*

Această declaraţie se depune o singură dată pe parcursul carierei de judecător sau procuror.

La momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, 97,5, % dintre judecători şi 94% dintre procurori depuseseră acest tip de declaraţii, procentul redus al celor care nu au depus această declaraţie până la sfârşitul anului fiind constituit în mare majoritate din cei numiţi în funcţia de judecător în cursul anului 2008 sau de judecători ale căror raporturi de serviciu sunt suspendate.

3. Art. 7 alin. 2 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, potrivit căruia**,** *judecătorii şi procurorii completează, anual, o declaraţie autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, din care să rezulte că nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiţi, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informaţii.*

După cum rezultă din evidenţele Direcţiei resurse umane şi organizare a Consiliului Superior al Magistraturii, la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, peste 86 % dintre judecători şi 57,75% dintre procurori depuseseră declaraţiile aferente anului 2008, marea majoritate a nedeponenţilor aflându-se în situaţiile speciale prezentate la paragrafele precedente.

Se impune aceeaşi menţiune privind faptul că judecătorii şi procurorii depun aceste declaraţii, precum şi, de altfel, declaraţiile din celelalte categorii prevăzute de lege, la instanţe şi parchete, ulterior acestea fiind transmise Consiliului Superior al Magistraturii, constatându-se în trecut unele deficienţe legate de procedura de transmitere a declaraţiilor, unele instanţe şi parchete efectuând transmiterea abia după centralizarea declaraţiilor de la toţi magistraţii din raza lor.

4. Art 39 alin. 1 pct. 5 din Legea nr. 144/2007 privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Agenţiei Naţionale de Integritate, cu modificările şi completările ulterioare

Acest act normativ prevede obligaţia judecătorilor şi procurorilor de a da două declaraţii, respectiv:

- *declaraţia de avere*
- *declaraţia de interese*

Alături de judecători şi procurori, depun declaraţiile de avere şi de interese la persoana desemnată de secretarul general al Consiliului Superior al Magistraturii şi magistraţii asistenţi şi asistenţii judiciari.

Declaraţiile menţionate se depun în termen de 15 zile de la data numirii sau alegerii în funcţie ori de la data începerii activităţii.

În conformitate cu prevederile art. 40 alin. 2 din actul normativ menţionat, persoanele prevăzute de lege au obligaţia să depună sau să actualizeze declaraţiile de avere şi de interese anual, cel mai târziu la data de 15 iunie, pentru anul fiscal anterior. **În aceste condiţii, o situaţie a celor care s-au conformat acestor prevederi legale, în ceea ce priveşte anul 2008, poate fi efectuată după împlinirea termenului menţionat.**

Referitor la declaraţiile de avere şi de interese, prin Hotărârea nr. 281/20 martie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a reglementat modul de primire şi înregistrare a acestora la instanţe şi parchete, procedura de transmitere a acestora către Consiliul Superior al Magistraturii şi modalitatea de certificare de către primii grefieri sau grefierii şefi a datei certe de depunere a declaraţiilor.

Totodată, fie la sesizarea unor judecători sau procurori, fie ca urmare a aspectelor constatate de către persoanele responsabile în practica prelucrării declaraţiilor de avere sau de interese, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii s-a pronunţat asupra mai multor chestiuni de drept, în vederea asigurării unui mod de completare unitar a declaraţiilor, precum:

- modul corect de completare a punctului VI din formularul declaraţiei de avere, în ceea ce priveşte menţionarea sumelor primite cu titlu de decont al diferenţei dintre chiria efectiv plătită şi chiria stabilită pentru o locuinţă de serviciu;
- modul de completare a punctului VII din formularul declaraţiei de avere în ceea ce priveşte veniturile realizate de soţul declarantului, atunci când există cu privire la acestea o clauză de confidenţialitate;
- necesitatea menţionării în declaraţia de avere a bunurilor proprii ale soţului/soţiei declarantului;
- incompatibilitatea dintre calitatea de magistrat şi calitatea de investitor la bursa de valori;
- modalitatea de protejare a datelor cu caracter personal, care exced cerinţelor formularelor declaraţiei de avere sau a celei de interese;
- consecinţele/lipsa consecinţelor asupra respectării obligaţiei de depunere a declaraţiilor de avere sau de interese a faptului că declarantul se află în unele situaţii speciale (concediu medical, concediu de îngrijire copil, concediu fără plată, suspendare din funcţie, depunerea unei declaraţii în perioada de stagiu etc.);
- reglementarea unor aspecte ţinând de succesiunea în timp a normelor legale privind declaraţia de avere sau de interese, cu privire la depunerea sau reactualizarea acestor categorii de declaraţii;
- stabilirea regimului aplicabil unui judecător numit la o instanţă internaţională, fiind supus statutului reglementat pentru acea instituţie;
- existenţa obligaţiei de a menţiona sau nu un drept de abitaţie viageră în declaraţia de avere etc.

În practică s-au constatat unele deficienţe legate de transmiterea în termen util a declaraţiilor depuse în termenul prevăzut de lege la instanţele şi parchetele la care funcţionează, unele unităţi înaintând declaraţiile numai după centralizarea acestora şi de la unităţile subordonate. De asemenea, astfel de disfuncţionalităţi au fost generate şi de schimbarea depozitarului declaraţiilor de interese, până la intrarea în vigoare a Legii nr.144/2007 acestea fiind păstrate la nivelul instanţelor şi parchetelor, în timp ce conform acestui act normativ noul depozitar al declaraţiilor a devenit Consiliul Superior al Magistraturii.

Pentru a veni în sprijinul instanţelor şi parchetelor, pe lângă comunicarea către instanţe şi parchete, prin circulară, a tuturor hotărârilor şi informărilor relevante în ceea ce priveşte declaraţiile de avere şi de interese, Consiliul Superior al Magistraturii a operaţionalizat pe pagina sa de Internet, începând cu luna februarie 2009, o secţiune dedicată, cuprinzând extrase din actele normative relevante, hotărârile în materie ale Consiliului, formularele aferente declaraţiilor, precum şi alte informaţii utile şi linkuri către paginile web ale altor instituţii cu atribuţii în domeniu, precum Agenţia Naţională de Integritate,

Potrivit situaţiei declaraţiilor de avere sau de interese ale judecătorilor şi procurorilor, publicată pe site-ul CSM la data de 23.12.2008, privind declaraţiile nedepuse/depuse tardiv de către cei numiţi în funcţie după data de 25.11.2007 (data intrării în vigoare a Legii nr. 144/2007, cu modificările şi completările ulterioare) sau declaraţiile aferente anului 2007 neactualizate/actualizate tardiv, situaţia statistică a depunerii declaraţiilor se prezenta astfel:

1. persoane care nu au depus/actualizat declaraţia de avere şi/sau declaraţia de interese:

- judecători – 24, dintre care 15 foşti judecători care nu au depus declaraţiile după eliberarea din funcţie şi 4 judecători care nu desfăşoară efectiv activitate (suspendaţi, aflaţi în concediu de îngrijire copil etc.);

- procurori – 21;

2. persoane care au depus / actualizat declaraţiile de avere şi/sau de interese după expirarea termenului limită prevăzut de lege:

- judecători – 1041, dintre care 46 foşti judecători şi 25 judecători care nu desfăşoară efectiv activitate (suspendaţi, aflaţi în concediu de îngrijire copil etc.) care au depus declaraţiile cu depăşirea termenului legal;

- procurori – 289, dintre care 3 foşti procurori şi 5 procurori care nu desfăşoară efectiv activitate (suspendaţi, aflaţi în concediu de îngrijire copil etc.) care au depus declaraţiile cu depăşirea termenului legal.

Situaţia judecătorilor şi procurorilor(şi ale celorlalte categorii de persoane pentru care Consiliul Superior al Magistraturii este depozitarul declaraţiilor) care nu au depus/actualizat ori au depus/actualizat tardiv declaraţiile de avere sau de interese aferente anului 2007 este publicată pe pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii, fiind actualizată cu o frecvenţă, în general săptămânală, în funcţie şi de volumul datelor provenite din teritoriu.

Pentru declaraţiile de avere sau de interese aferente anului **2008** termenul limită de actualizare expiră la 15.06.2009, în conformitate cu prevederile Legii nr.144/2007.

4.7. Aspecte privind răspunderea disciplinară şi penală a judecătorilor şi procurorilor şi magistraţilor asistenţi.

4.7.1. Răspunderea disciplinară a judecătorilor şi procurorilor şi magistraţilor asistenţi.

Pentru stabilirea unui sistem judiciar eficient, este necesară atât întărirea poziţiei şi autorităţii judecătorilor şi procurorilor, cât şi responsabilizarea acestora faţă de buna îndeplinire a atribuţiilor şi exercitarea corectă a prerogativelor care le revin.

O justiție independentă presupune ca judecătorul să hotărască cauzele aduse în faţa sa pe baza faptelor şi în conformitate cu legea, fără restricţii, fără influenţe nedorite, presiuni, amenințări sau amestecuri directe sau indirecte ale nimănui, indiferent de motive. De asemenea, în limitele controlului ierarhic, procurorilor trebuie să li se recunoască deplina independenţă profesională, în vederea instrumentării cauzelor penale în mod profesionist, eficient şi cu singurul scop al stabilirii adevărului judiciar şi al aplicării legii.

Chiar dacă sunt independenți în exercitarea funcției, judecătorilor şi procurorilor le revin o serie de responsabilităţi care pot duce la promovarea de acțiuni disciplinare, în cazul în care nu sunt îndeplinite sau sunt realizate în mod necorespunzător.

Însă, pentru a se garanta independenţa judecătorilor şi procurorilor este necesar să fie prevăzute expres cazurile care atrag răspunderea disciplinară a acestora, precum şi sancțiunile ce pot fi aplicate.

În acest scop, prin Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, republicată şi modificată, au fost stabilite standarde de conduită judiciară şi a căror încălcare atrage răspunderea disciplinară.

În anul 2008, au fost înregistrate 131 sesizări privind activitatea judecătorilor şi 99 referitoare la conduita procurorilor.

Dintre acestea, în 97 şi, respectiv, 83 de cazuri comisiile de disciplină au dispus clasarea.

Soluțiile de clasare s-au întemeiat, în principal, pe constatarea că faptele reclamate făceau parte din sfera protejată a activității de judecată sau a soluțiilor adoptate, fiind astfel sustrase controlului de supraveghere pe care-l exercită comisiile disciplinare.

În anul 2008, Comisia de disciplină pentru judecători a exercitat 11 acțiuni disciplinare, la care s-au adăugat alte 7 acțiuni disciplinare aflate pe rolul Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii din anul anterior. Din totalul celor 18 acțiuni disciplinare, Secția pentru judecători a soluționat 15 acțiuni, din care 3 au fost respinse fie ca rămase fără obiect întrucât magistraţii cercetaţi fuseseră eliberaţi din funcţie prin pensionare(2 cazuri), fie ca neîntemeiată(1 caz) iar, pentru celelalte 12 acțiuni, s-au aplicat sancțiuni, în 4 cazuri hotărârile pronunțate fiind deja irevocabile.

La sfârşitul anului, au rămas înregistrate pe rolul Secției 3 acțiuni disciplinare aflate în curs de soluționare.

Faptele pentru care s-a dispus sancționarea disciplinară a judecătorilor în cauzele mai sus-menționate sunt: exercitarea funcției, inclusiv nerespectarea normelor de procedură, cu rea-credinţă sau gravă neglijenţă, dacă fapta nu constituie infracțiune (6 judecători); atitudinea nedemnă în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, avocați şi justițiabili (4 judecători); refuzul nejustificat de a îndeplini o sarcină de serviciu (3 judecători); efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile (1 judecător şi 1 magistrat asistent), iar sancțiunile aplicate, stabilite în raport de gravitatea

faptei şi circumstanţele personale, au constat în avertisment - 2 cazuri, diminuarea indemnizaţiei lunare brute cu 15 % pe o perioadă de 3 luni - 8 cazuri, mutarea disciplinară pentru 3 luni la o instanţă egală în grad - 1 caz şi excluderea din magistratură – 2 cazuri.

În ceea ce priveşte activitatea procurorilor, în anul 2008 Comisia de disciplină pentru procurori a exercitat 6 acţiuni disciplinare la care s-au adăugat alte 3 acţiuni disciplinare aflate pe rolul Secţiei pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii din anii anteriori. Dintre acestea, până la sfârşitul anului, au fost soluţionate 6 acţiuni disciplinare, fiind admise 5, în care s-a dispus sancţionarea procurorilor cu avertisment – 2 cazuri, diminuarea indemnizaţiei lunare brute cu 15 % pe o perioadă de 3 luni – 2 cazuri şi excluderea din magistratură – 1 caz.

Faptele pentru care s-a dispus sancţionarea magistraţilor în cele 5 hotărâri pronunţate în cauză se referă la exercitarea funcţiei cu gravă neglijenţă, dacă fapta nu constituie infracţiune (1 procuror); refuzul nejustificat de a îndeplini o sarcină de serviciu (2 procurori); absenţele nemotivate de la serviciu, în mod, repetat (1 procuror) şi imixtiune în activitatea altui procuror şi manifestarea convingerilor politice în exercitarea atribuţiilor de serviciu (1 procuror).

La sfârşitul anului, au rămas înregistrate pe rolul Secţiei 3 acţiuni disciplinare aflate în curs de soluţionare.

Ca exemple de acţiuni disciplinare în care Secţiile Consiliului Superior al Magistraturii au dispus sancţionarea magistraţilor este de menţionat cea referitoare la atitudinea unui magistrat asistent de a motiva hotărârile ce-i reveniseră spre redactare cu întârziere, în general, cu mult peste termenul prevăzut de lege, cu consecinţa directă asupra prelungirii în timp a procedurii judiciare, împrejurare de natură a conduce la premisele încălcării art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la soluţionarea cauzei într-un termen rezonabil.

Într-o altă cauză s-a reţinut nerespectarea normelor de procedură din gravă neglijenţă de către un judecător, care, cu ocazia soluţionării cauzelor cu care fusese învestit, se pronunţa în sala de şedinţă imediat după închiderea dezbaterilor fără a delibera şi a întocmi o minută, iar de cele mai multe ori hotărârea cuprindea altă soluţie decât cea pronunţată în sală.

De asemenea, Secţia pentru judecători a reţinut în altă cauză nerespectarea normelor de procedură din gravă neglijenţă de către un judecător, care soluţionând anumite cereri privind măsurile preventive între termenele de judecată nu a înştiinţat, în prealabil, procurorul de şedinţă a cărui participare era obligatorie şi a dispus asupra acestora printr-o rezoluţie înscrisă pe cerere, fără a întocmi o minută.

Într-un alt dosar s-a reţinut aceeaşi abatere disciplinară pentru faptul că judecătorul a dat o hotărâre în baza unui înscris eliberat ulterior datei menţionate ca dată a pronunţării, aplicând prin analogie reguli de procedură ce reglementează alte instituţii decât cele care operau în cauză şi acordând

totodată, în continuare, termene, deşi pretenţia dedusă judecăţii fusese dezlegată prin hotărârea pronunţată.

Totodată, într-o cauză s-a reţinut că cererea de recurs formulată de o parte într-un dosar de faliment a fost înaintată împreună cu dosarul la instanţa ierarhic superioară, competentă să o soluţioneze, cu o întârziere de 5 luni, întrucât judecătorul cauzei a ataşat cererea de recurs la un alt dosar.

Secţia pentru judecători, judecând o altă acţiune disciplinară, a reţinut că judecătorul a modificat soluţia pronunţată într-un dosar la două zile de la data dezlegării pricinii, modificarea având loc după înscrierea acesteia în condica de şedinţă şi în evidenţele electronice ale instanţei.

Un alt exemplu se referă la un procuror care a omis să depună în termenul legal declaraţiile de apel, deşi au fost semnate de conducătorul unităţii şi discutate în şedinţa de analiză a soluţiilor date de instanţă cu procurorii din sectorul judiciar.

Într-un alt caz, Secţia pentru procurori a sancţionat un magistrat care a lipsit, în mai multe rânduri nejustificat de la serviciu şi pe perioade lungi de timp, afectând astfel bunul mers al activităţii parchetului unde funcţiona respectivul procuror.

4.7.2. Răspunderea penală a judecătorilor şi procurorilor

Din datele transmise de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie – Secţia de urmărire penală şi criminalistică, Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate şi Terorism şi Direcţia Naţională Anticorupţie a rezultat că, în anul 2008, pentru comiterea unor infracţiuni de corupţie şi fapte asimilate acestora prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie, republicată şi modificată, a fost începută urmărirea penală faţă de 4 judecători şi 2 procurori, au fost trimişi în judecată 2 judecători şi 7 procurori, fiind condamnaţi definitiv 2 procurori. De asemenea, s-a mai început urmărirea penală faţă de 2 procurori, pentru unul dintre aceştia sub aspectul unor infracţiuni de serviciu şi falsuri în înscrisuri, iar pentru celălalt pentru infracţiuni de lovire şi alte violenţe şi distrugere, precum şi faţă de un judecător pentru infracţiuni contra patrimoniului şi falsuri în înscrisuri.

În cauzele aflate în curs de urmărire penală, în care s-a dispus punerea în mişcare a acţiunii penale, precum şi în cele aflate în curs de judecată, Consiliul Superior al Magistraturii a dispus suspendarea din funcţie a procurorilor şi judecătorilor cercetaţi, măsură ce a fost comunicată atât magistraţilor, cât şi parchetelor şi instanţelor în care aceştia îşi desfăşurau activitatea.

Inspecţia Judiciară a efectuat în anul 2008 verificări în vederea încuviinţării de către Secţiile Consiliului Superior al Magistraturii a reţinerii sau arestării preventive a magistraţilor, în condiţiile art. 43 lit. d şi art. 44 lit. d din Regulamentul de organizare şi funcţionare a Consiliului Superior al Magistraturii,

faţă de un procuror şi un judecător, faţă de care se pusese în mişcare acţiunea penală sub aspectul săvârşirii unor infracţiuni de corupţie prevăzute şi sancţionate de Legea nr. 78/2000 republicată şi modificată, precum şi a percheziţiei unui autoturism proprietatea procurorului mai sus menţionat.

4.7.3. Scurte aspecte de drept comparat[108]

Proceduri disciplinare pentru judecători

Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor afirmă că: o compensaţie, pentru prejudicii ilegale cauzate de deciziile judecătorilor şi comportamentul lor în exercitarea funcţiei, trebuie asigurată de către stat.

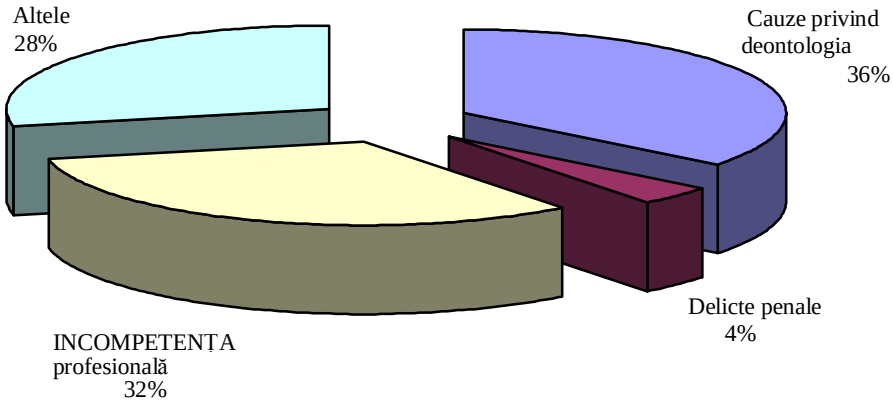
Atunci când prejudiciul pe care statul trebuie sa îl repare provine dintr-o ignoranţă nescuzabilă a judecătorului faţă de regulile care guvernează activitatea sa, statul are opţiunea de a se îndrepta împotriva judecătorului pentru compensaţii parţiale sau integrale, prin recurs. Aceasta posibilitate este excepţională şi, în majoritatea cazurilor, singura sancţiune impusă se realizează prin procedurile disciplinare.

În ciuda faptului că sunt independenţi în exercitarea funcţiilor, judecătorii au o serie de responsabilităţi care pot duce la proceduri disciplinare, în cazul în care nu sunt îndeplinite. Principiul impune că acţiunile disciplinare pot fi impuse asupra judecătorilor în cazurile expres determinate de statutul judecătorilor, statut care stabileşte, de asemenea, şi sancţiunile.

În majoritatea Statelor Membre ale Uniunii Europene, regulile etice ce privesc abaterile disciplinare nu sunt stabilite expres şi doar în Spania există un catalog al abaterilor şi sancţiunilor pentru judecători. În celelalte ţări, responsabilităţile judecătorilor nu sunt detaliate şi sunt, în majoritatea cazurilor, stabilite prin jurisprudenţa autorităţilor care se ocupă de procedurile disciplinare.

Distribuţia procedurilor disciplinare iniţiate împotriva judecătorilor în ţările europene în anul 2006

[108] DATE VALABILE PENTRU ANUL 2006, EXTRASE DE CĂTRE DIRECŢIA AFACERI EUROPENE, RELAŢII INTERNAŢIONALE ŞI PROGRAME DIN RAPORTUL „SISTEME JUDICIARE EUROPENE – EDIŢIA 2008" ELABORAT DE COMISIA EUROPEANĂ PENTRU EFICIENŢA JUSTIŢIEI (CEPEJ) ŞI PUBLICAT PE SITE-UL HTTP://WWW.COE.INT/T/DG1/LEGALCOOPERATION/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP

Graficul arată distribuţia procedurilor disciplinare pe tip de procedură.

În general, cele mai răspândite proceduri disciplinare împotriva judecătorilor sunt cauzate de neglijenţa profesională, care reprezintă 36% din totalul procedurilor, urmată de incompetenţa profesională (32% din proceduri) şi, într-o măsura mai mică, comiterea vreunei infracţiuni (4% din proceduri). Celelalte tipuri de proceduri reprezintă 28% din cazuri.

Neglijenţa profesională poate fi, de asemenea, obiectul procedurii disciplinare în anumite cazuri. Odată ce un judecător a comis o abatere disciplinară, este necesar să ştim ce autoritate este responsabilă cu procedurile şi sancţiunile disciplinare. În majoritatea ţărilor, este vorba de aceeaşi autoritate care se ocupă cu numirea judecătorilor; câteodată, împreună cu altă autoritate (autoritatea ierarhică şi/sau consiliul judiciar).

Astfel, autoritatea responsabilă cu iniţierea procedurilor disciplinare împotriva magistraţilor este Consiliul judiciar, superiorul ierarhic, mediatorul, puterea executivă sau puterea legislativă.

Danemarca oferă posibilitatea fiecărui justiţiabil care a fost tratat necorespunzător de către un judecător să apeleze direct la un organism disciplinar.

Cât priveşte Anglia şi Ţara Galilor, actul de reformă constituţională din 2005 a conferit Lordului Cancelar şi Lordului Şef al Justiţiei responsabilitatea comună pentru un nou sistem pentru considerarea şi determinarea plângerilor referitoare la conduita tuturor lucrătorilor din sistemul justiţiei din Anglia şi Ţara Galilor.

În Germania, Italia şi Spania există posibilitatea ca cetăţenii să iniţieze procedura disciplinară printr-o plângere, chiar dacă declanşarea procedurii este, în mod formal, atribuită altei autorităţi. În Germania, judecătorul care a fost acuzat poate beneficia de dreptul de a iniţia procedura disciplinară pe cont propriu, pentru a-şi dovedi nevinovăţia.

La finalul procedurii disciplinare, judecătorul poate fi considerat nevinovat. Atunci când judecătorul este considerat vinovat, mai multe tipuri diferite de sancţiuni sunt posibile.

Avertismentul este cea mai comună sancţiune impusă judecătorilor (48% din totalul sancţiunilor). Celelalte sancţiuni sunt legate de activitatea judecătorului sau salariul său. (mustrare, suspendare, retragerea dosarelor, amenda, diminuarea temporară a salariului, degradarea din funcţie, transferul la o altă instanţă, aflată într-o altă localitate, destituirea)

Depăşirea atribuţiilor este sancţionată în 14% din cazuri (amenda: 3% sau diminuarea salariului: 11%); în mai puţin de 2% din cazuri, judecătorii sunt obligaţi să schimbe localitatea în care activează şi în 11% din cazuri, sancţiunea reprezintă o schimbare a funcţiei judecătorului (retrogradare: 1%, suspendare: 8% sau revocare: în mai puţin de 2% din cazuri).

Un aspect important este reprezentat de faptul că în 9% din cazuri există o demisie a judecătorului, înainte de pronunţarea deciziei organului disciplinar.

Celelalte categorii de sancţiuni existente reprezintă 17% din totalitatea sancţiunilor şi, în general, corespund sancţiunilor specificate mai sus.

Proceduri disciplinare pentru procurori

Când unui stat îi este solicitat să repare prejudiciile cauzate de un procuror, este posibil ca anumite state să introducă un recurs împotriva procurorului şi să solicite contribuţia parţială sau integrală pentru recuperarea prejudiciului.

În mod diferit faţă de judecătorii care beneficiază de o independenţă puternică în exercitarea funcţiei, procurorii sunt subiect al obligaţiilor suplimentare care pot genera proceduri disciplinare. Totuşi, potrivit principiului legalităţii, procurorii pot fi sancţionaţi doar în cazuri determinate de lege. Şi tipurile de sancţiuni trebuie descrise în lege, de asemenea.

În anul 2006, conform datelor prezentate în studiul CEPEJ, procedurile disciplinare au fost iniţiate datorită incompetenţei în 36% din cazuri. 29% din cazuri au fost proceduri pe baza infracţiunilor, urmate de conduita lipsită de etică (20% din cazuri).

Conduita neprofesionistă poate fi sancţionată în unele cazuri de proceduri disciplinare. În aceste cazuri, trebuie determinate autorităţile care au rol de organ disciplinar.

În ceea ce priveşte autoritatea responsabilă cu procedurile disciplinare, contrar situaţiei judecătorilor, de obicei este vorba de un superior ierarhic sau de un membru al puterii executive (în general ministrul justiţiei). Justiţiabilii, de regulă, nu se pot plânge în mod direct de procurori.

Avertismentul este cea mai întâlnită sancţiune (46% din totalul sancţiunilor). Alte sancţiuni pot afecta funcţiile procurorilor sau salariile lor.

Conduita profesională inadecvată este sancţionată în 13% din cazuri, prin amendă: 3% sau reducerea salariului: 10%. În mai puţin de 6% din cazuri, procurorul este obligat să îşi schimbe funcţia (reducerea în grad: 3%, suspendarea: <3%).

Se observă că, precum şi în cazul judecătorilor, în 8% din cazuri, după o procedura disciplinară, procurorii demisionează înainte ca sancţiunea să fie adoptată.

Procedurile disciplinare iniţiate şi sancţiunile pronunţate la 1000 de judecători şi procurori în 2006

Tara	Numărul total de proceduri disciplinare inițiate împotriva:		Numărul total de sancțiuni pronunțate împotriva		Media – numărul de proceduri disciplinare inițiate:		Media – numărul de sancțiuni pronunțate	
	Judecători	Procurori	Judecători	Procurori	La 1000 de judecători	La 1000 de procurori	La 1000 de judecători	La 1000 de procurori
Austria	22	0	26	0	13	0	16	0
Belgia	22	3	6	1	14	4	4	1
Bulgaria	3	6	3	3	2	4	2	2
Cipru	1	N/A	N/A	N/A	10	-	-	-
Republica Cehă	40	10	22	6	13	8	7	5
Spania	71	155	19	5	16	79	4	3
Estonia	2	1	1	1	8	5	4	5
Finlanda	12	2	12	2				
France	3	3	12	2	0	2	2	1
Germania	55	26	25	4	3	5	1	1
Ungaria	14	5	9	5	5	3	3	3
Irlanda	0	0	0	0	0	0	0	0
Italia	68	24	51	15	11	11	8	7
Letonia	15	21	15	21	29	38	29	38
Lituania	4	32	4	15	5	37	5	18
Luxemburg	1	0	1	0	6	0	6	0
Polonia	60	76	44	41	6	13	4	7
Portugalia	26	24	25	16	14	18	14	12
România	11	10	4	6	2	4	1	2
Slovacia	18	6	1	5	13	8	1	7
Slovenia	1	2	1	2	1	11	1	11
Suedia	3	0	3	0	2	0	2	0
Anglia şi Țara Galilor		5	32	5	0	2	8	2

4.8. Apărarea independenţei şi a reputaţiei profesionale a judecătorilor şi procurorilor

În concepţia Legii nr. 317/2004, lege cadru care reglementează activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliul apare ca o instanţă independentă de puterea executivă sau legislativă pentru orice decizie care afectează activitatea magistratului.

Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii, în realizarea competenţelor sale, are obligaţia de a apăra judecătorii şi procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independenţa şi imparţialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea.

Independenţa judecătorului este un principiu esenţial al statului de drept şi se materializează în dreptul acestuia de a decide fără restricţii sau interferenţe în orice cauză cu care este învestit.

Dispoziţii de natură a asigura garanţii de independenţă şi imparţialitate a judecătorilor se găsesc atât în norma constituţională prevăzută de art. 124 alin. 3, cât şi în legile din domeniul justiţiei, respectiv în art. 2 alin 3 şi art. 97 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, precum şi în art. 1 şi art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Sub acest aspect, Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenţei, are obligaţia de a se sesiza şi din oficiu, ori de câte ori independenţa sau imparţialitatea judecătorilor sau procurorilor ar putea fi afectată, prin acte sau fapte ale autorităţilor sau altor persoane.

Cu atât mai mult, în situaţia în care Consiliul Superior al Magistraturii este sesizat de un judecător sau procuror cu o cerere de apărare a independenţei, imparţialităţii sau reputaţiei profesionale are obligaţia de a dispune măsuri corespunzătoare.

Dreptul de a sesiza şi obligaţia Consiliului Superior al Magistraturii de a se sesiza din oficiu pentru situaţii de natură a afecta independenţa sau imparţialitatea magistraţilor sunt prevăzute şi în art. 75 din Legea nr. 303/2004.

În exercitarea efectivă a atribuţiei sale de garant al independenţei justiţiei, în cursul anului 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a fost sesizat cu 45 de cereri prin care s-a solicitat efectuarea de astfel de verificări şi luarea de măsuri corespunzătoare.

Cele mai multe sesizări adresate Consiliului Superior al Magistraturii au fost determinate de intervenţiile din mass-media, afirmaţiile unor personalităţi sau chiar magistraţi, în care, în principal, s-au formulat aprecieri critice cu privire la măsurile dispuse pe parcursul desfăşurării unor procese, la modul de dobândire a bunurilor cuprinse în declaraţiile de avere, exactitatea conţinutului declaraţiilor de avere, conflicte de interese şi pregătirea profesională a magistraţilor.

Alte cereri s-au întemeiat pe afirmaţiile făcute de părţile din dosare în cuprinsul unor cereri de recuzare sau de sesizare a Consiliului Superior al Magistraturii în legătură cu măsurile luate de procurorii sau judecătorii care soluţionează respectivele cauze .

Din totalul sesizărilor înregistrate, 25 au fost formulate de judecători, iar 20 de către procurori.

În urma verificărilor efectuate de Inspecţia judiciară, au fost încuviinţate 11 cereri de apărare a independenţei şi reputaţiei profesionale a judecătorilor şi 6 ale procurorilor.

La sfârşitul anului 2008, verificările erau în curs de efectuare în 9 lucrări, 5 fiind înregistrate la Serviciul de inspecţie judiciară pentru judecători şi 4 la Serviciul de inspecţie judiciară pentru procurori.

Au fost respinse 8 asemenea cereri, 5 privind solicitări ale unor judecători şi celelalte 3 formulate de procurori.

După înregistrarea unor cereri formulate de 3 judecători şi 4 procurori, s-a luat act de retragerea acestora, ţinându-se seama de voinţa magistraţilor şi constatându-se că aspectele semnalate nu puneau în discuţie independenţa sistemului judiciar, pentru a se putea continua şi din oficiu verificările ce se impuneau de către Consiliul Superior al Magistraturii. Cu privire la alte 4 cereri formulate de magistraţi, Plenul a dispus amânarea discutării lor până la soluţionarea dosarelor penale sau disciplinare ale magistraţilor care aveau ca obiect faptele în legătură cu care se reclamau acte de ingerinţă în administrarea justiţiei.

Soluţionând cererile de apărare a independenţei, imparţialităţii, reputaţiei profesionale ale judecătorilor şi procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii, în conformitate cu dispoziţiile art. 30 din Legea nr. 317/2004, republicată şi modificată, are obligaţia de a dispune măsuri corespunzătoare în situaţia în care constată că acestea sunt întemeiate.

Astfel, hotărârile Plenului de admitere a cererilor de apărare a independenţei, imparţialităţii, reputaţiei profesionale ale judecătorilor şi procurorilor sunt aduse la cunoştinţa publicului, prin comunicate de presă şi prin publicare pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii.

Pe lângă aceste măsuri, Plenul a mai dispus în anumite cazuri sesizarea Clubului Român de Presă şi Consiliului Naţional al Audiovizualului în legătură cu conduita necorespunzătoare a ziariştilor şi moderatorilor de televiziune, care, prin afirmaţiile făcute fie au adus atingere prestigiului justiţiei, fie au urmărit discreditarea unor magistraţi, precum şi sesizarea ministrului justiţiei în vederea modificării Codului penal sub aspectul sancţionării ca infracţiune a acelor conduite ce sunt de natură a aduce atingere unor valori sociale protejate de lege.

În acest sens, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în şedinţa din 25.09.2008, a hotărât să solicite ministrului justiţiei să analizeze oportunitatea modificării art. 239 din Codul penal, care incriminează infracţiunea de ultraj, prin revenirea la forma avută anterior modificării prin Legea nr. 160/2005.

4.9. Scurtă analiză statistică privind activitatea Institutului Naţional al Magistraturii în anul 2008[109]

4.9.1. Recrutarea şi formarea iniţială a auditorilor de justiţie

Recrutarea auditorilor de justiţie în 2008

În perioada *31 august – 21 septembrie 2008* s-a desfăşurat concursul de admitere la Institutul Naţional al Magistraturii, continuându-se modalitatea de examinare aplicată în 2007 – pe lângă testarea privind cunoştinţele juridice, candidaţii au susţinut un test de verificare a raţionamentului logic constând

[109] Datele din prezenta secţiune au fost furnizate de Institutul Naţional al Magistraturii.

în evaluarea capacității de analiză şi sinteză, a raționamentului logic şi un interviu constând în chestionarea orală a candidaților în scopul identificării aptitudinilor, motivațiilor şi elementelor de etică specifice profesiei de magistrat.

Concursul a fost organizat pentru ocuparea unui număr de 160 de locuri de auditori de justiție, din care 100 de locuri au fost alocate funcției de procuror şi 60 de locuri au fost alocate funcției de judecător, numărul locurilor ocupate efectiv fiind de 160.

Procesul de selecție a candidaților, precum şi formarea inițială în cadrul INM s-au grefat, pe tot parcursul anului de învățământ 2007 – 2008, pe *Profilul magistratului*, tinzând să dezvolte, prin programele de formare, acele calități şi aptitudini evidențiate ca esențiale pentru un magistrat, iar metodele pedagogice utilizate au fost selectate astfel încât demersul să se bucure de o eficiență maximă.

Strategia formării inițiale:

Printre calitățile şi capacitățile pe care formarea în cadrul Institutului Național al Magistraturii a urmărit să le creeze şi să le dezvolte auditorilor de justiție pe parcursul anului universitar 2007 – 2008, s-au regăsit:

- *Interpretarea şi aplicarea dreptului în mod uniform*
- *Existența unei deschideri europene, internaționale asupra dreptului*
- *Stăpânirea nu doar a normelor de drept, ci şi a tehnicilor specifice profesiei de magistrat*
- *Existența unei conştiințe a apartenenței la profesie*
- *Existența unei formări generaliste*

Procesul de integrare a României în Uniunea Europeană a ridicat problema adaptării propriului sistem juridic, astfel încât să-i permită să facă față problemelor legate de aplicarea directă a dreptului comunitar, pe de o parte, iar, pe de altă parte, de modificarea pe care o suportă dreptul intern ca urmare a presiunii jurisprudenței Curții Europene de Justiție şi a Curții Europene a Drepturilor Omului, fiind astfel necesare:

- formarea în domeniul dreptului comunitar, al dreptului internațional al drepturilor omului, al instituțiilor judiciare europene,
- crearea unor programe de cooperare cu instituții responsabile de formarea magistraților din țările europene precum şi cu instituțiile judiciare europene,
- înlesnirea participării auditorilor de justiție la diverse stagii şi vizite de studiu la Curtea Europeană a Drepturilor Omului şi la Curtea Europeană de Justiție.

Având în vedere obiectivele calității la nivelul Institutului Național al Magistraturii (Programul de management al calității), privind elaborarea până la sfârşitul anului 2008, în cadrul INM, a Strategiei de

formare inițială pentru perioada 2009 – 2012, *Planul managerial al INM 2007 – 2010*, *Planul managerial privind exercitarea atribuțiilor specifice funcției de director adjunct responsabil cu formarea inițială* și *Planul de acțiune aferent*, elaborate la numirea în funcție a directorului adjunt INM responsabil cu formarea inițială - doamna judecător Diana Ungureanu, precum și *Analiza gestionării resurselor umane în perioada 2005 – august 2008 și strategia CSM în acest domeniu în perioada august 2008 – 2011*, aprobată prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1320/2008, în ședința Consiliului științific din 16 decembrie 2008 a fost avizat favorabil proiectul *Strategiei formării inițiale pentru perioada 2009 – 2012* și s-a decis transmiterea acestuia Consiliului Superior al Magistraturii, în vederea aprobării.

Planul de învățământ și Programul de stagiu:

În anul 2008, formarea profesională a auditorilor de justiție a fost realizată, în cadrul INM, conform *Planului de învățământ* (pentru anul I de studiu) și a *Programului de stagiu* (pentru anul II de studiu), așa cum au fost adoptate prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.808/2008. În cadrul Planului de învățământ**,** pentru fiecare disciplină, au fost prevăzute obiectivele conferințelor și ale dezbaterilor, modul de evaluare a activității auditorilor de justiție – prin raportare la Sistemul European de Transfer și Acumulare a Creditelor – numărul de teste obligatorii, de procese simulate, precum și alte informații utile pentru programarea desfășurării seminariilor și a cursurilor. Programele de studiu ale disciplinelor studiate au fost elaborate la începutul anului universitar și aprobate de Consiliul Științific al INM, fiind postate la dispoziția auditorilor de justiție și a formatorilor atât pe site-ul Institutului, cât și pe intranet.

Odată cu aprobarea programului de formare profesională inițială, ca urmare a observațiilor formulate de Comisia Resurse Umane din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, în planul de învățământ pentru anul I și în secțiunea *Module* a programului de stagiu pentru anul II a fost inclusă o nouă disciplină obligatorie – *Comunicare.*

Introducerea acestei discipline a fost justificată de prioritățile rezultate din Raportul Comisiei Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare, dat publicității la data de 23 iulie 2008.

Dat fiind caracterul de noutate al acestei discipline în cadrul programului de formare inițială a auditorilor de justiție, în cadrul INM au fost efectuate demersurile necesare consolidării personalului de instruire cu noi formatori pentru această componentă.

Totodată, la sfârșitul anului 2008, Consiliul Științific al INM a agreat declanșarea procedurii de recrutare a încă 2 formatori cu normă parțială pentru disciplina *Metodologia actului de justiție, modulul "Management judiciar și măsurarea calității în justiție"*, precum și a încă unui formator pentru disciplina *Dreptul consumatorului.*

Pe parcursul anului 2008, o atenţie deosebită a fost acordată consolidării corpului coordonatorilor de practică, ca urmare a opţiunilor orientative exprimate de auditorii de justiţie privind localitatea de desfăşurare a stagiului de practică corespunzător celui de al doilea an de studiu în INM şi având în vedere imposibilitatea acoperirii, de către INM, a cheltuielilor ocazionate de plata chiriei auditorilor aflaţi în stagiu în alte localităţi decât cele de domiciliu.

Atât pentru tutorii de practică astfel recrutaţi, cât şi pentru formatorii INM, au fost organizate seminarii având ca obiectiv dezvoltarea şi îmbunătăţirea unor aptitudini didactice de către aceştia, precum şi seminarii de formare în vederea utilizării unor mijloace moderne de predare.

Concursul de referate CEDO

În scopul impulsionării şi stimulării pregătirii profesionale în domeniul drepturilor omului, INM a organizat, pe data de *9 mai 2008*, a patra ediţie a Concursul de referate CEDO adresat atât auditorilor de justiţie din anul I, cât şi celor din anul terminal. Referatele selectate au fost susţinute public în faţa unei Comisii independente, sensibile la probleme legate de drepturile omului, formate din personalităţi ale vieţii juridice ataşate de problematica drepturilor omului:

Cele mai apreciate lucrări au fost premiate, auditorii premiaţi având posibilitatea de a efectua un stagiu de pregătire la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg pe parcursul anului 2009.

Conferinţe şi proiecte extracurriculare:

Datorită importanţei pe care astfel de activităţi o prezintă în crearea şi dezvoltarea calităţilor şi competenţelor auditorilor de justiţie specifice profesiei de magistrat, Institutul Naţional al Magistraturii a asigurat derularea, pe parcursul anului universitar 2007 – 2008, a unor proiecte şi conferinţe extracurriculare pentru auditorii de justiţie, având o tematică diversificată. Un exemplu este conferinţa susţinută de doamna judecător Ana Lăbuş, membru permanent al Consiliului Superior al Magistraturii, pe tema rolului CSM în sistemul judiciar în calitate de garant al independenţei justiţiei.

Astfel, având în vedere dificultăţile constatate în aplicarea reglementărilor specifice arbitrajului comercial şi civil intern şi internaţional, precum şi importanţa studiului medierii în materie comercială, INM a inclus în curricula specifică anului I de studiu pentru 2008 – 2009 conferinţe extracurriculare având această temă.

Pentru organizarea unor astfel de prelegeri pe tema soluţionării litigiilor comerciale care sunt de competenţa Curţii de Arbitraj Comercial Internaţional, Institutul Naţional al Magistraturii va colabora cu reprezentanţi ai Curţii, precum şi cu reprezentanţi ai unor asociaţii internaţionale în domeniul medierii. Conferinţele vor fi susţinute de jurişti – arbitri şi experţi din cadrul Curţii de Arbitraj Comercial Internaţional şi din cadrul acestor asociaţii.

Stagii şi vizite de studiu externe

Componenta europeană a formării iniţiale reprezintă o preocupare constantă a Institutului Naţional al Magistraturii, reflectându-se atât în Planul de învăţământ şi în programele de studiu, cât în alte activităţi în care sunt implicaţi auditorii de justiţie şi formatorii Institutului Naţional al Magistraturii

care au contribuit la consolidarea poziţiei de lider a INM printre şcolile de magistratură din Europa de Est.

O recunoaştere implicită a valorii INM şi corpului său de formatori a constituit-o selectarea de către Consiliul Europei, din rândul acestora, a unor experţi în cadrul programelor având ca obiectiv dezvoltarea capacităţii instituţionale a unor şcoli de magistratură din Europa estică.

Sunt de menționat ca activități realizate în anul 2008 în domeniul stagiilor și vizitelor de studiu externe următoarele:

- *Programul de schimb desfășurat de către INM în parteneriat cu ENM (Școala de Magistratură din Franța)*

Programul de cooperare între INM şi ENM a continuat şi pe parcursul anului 2008, în temeiul unei convenţii bilaterale semnate între aceste două instituții. Programul, având două componente – cooperare internațională în materie penală și cooperare internațională în materie civilă – s-a desfășurat în două etape: în prima etapă, șase auditori de justiție francezi, însoțiți de doi formatori ai ENM, au efectuat o vizită la sediul INM în perioada 7 – 13 aprilie 2008, iar în cea de a doua etapă șase auditori de justiție români împreună cu doi formatori din cadrul INM s-au deplasat la Bordeaux, la sediul principal al ENM, în perioada 13 – 20 aprilie 2008;

- *Stagiile desfășurate anual în cadrul Programului de Schimb între Autorități Judiciare al Rețelei Europene de Formare Judiciară (EJTN)*

Ca urmare a progreselor înregistrate pe parcursul ultimilor ani şi a implicării în activităţile **Reţelei Europene de Formare Judiciară**, **Institutul Naţional al Magistraturii a obținut în unanimitate, în urma reuniunii de la Trier desfăşurată în perioada 11-13 iunie 2007, statutul de membru cu drepturi depline al EJTN** (organizație internațională care cuprinde instituțiile responsabile cu pregătirea în domeniul judiciar din Uniunea Europeană). De asemenea, INM a fost ales, pentru un mandat de 3 ani, ca **membru al Comitetului de Pilotaj, organul de decizie al EJTN între două Adunări Generale.** În plus, INM a fost desemnat, recent, membru al Grupurilor de lucru „Relații externe”, „Programe” și „Tehnologii” ale Rețelei.

Colaborarea Institutului Naţional al Magistraturii cu EJTN a continuat şi pe parcursul anului 2008 pe cele două direcţii:

Ø programul de schimb de magistraţi între statele Europei, intitulat *Programme d'echanges d'autorites judiciaires (Program de schimb al autorităţilor judiciare).*

Ø acțiunile de formare dedicate judecătorilor din statele Europei incluse în catalogul EJTN.

În cadrul *Programului de schimb între autorităţi judiciare*, auditorilor de justiţie ai INM li s-a oferit posibilitatea de a-şi depune candidaturile în vederea efectuării unor stagii în străinătate prin intermediul Reţelei, numărul auditorilor de justiţie care au fost selectaţi pentru efectuarea acestor stagii fiind de 9;

- *Stagii şi vizite de studiu la Curtea Europeană de Justiţie de la Luxemburg; Vizite de studiu la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.*

Graţie acestui program de colaborare, 2 absolvenţi ai INM – participanţi la concursul de referate pe teme de jurisprudenţă a CEDO – au avut prilejul de a efectua un stagiu de câte 3 luni la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, alţi 2 absolvenţi – participanţi la concursul THEMIS – au efectuat un stagiu de practică de câte 3 luni la Curtea de Justiţie a Comunităţilor Europene, iar 4 auditori de justiţie au beneficiat de vizite de studiu la cele două instituţii, astfel: 2 la CJCE şi 2 la CEDO.

- *Vizite de studiu la sediul INM din partea unor delegaţii străine.*

În perioada *24 – 28 noiembrie 2008*, Institutul Naţional al Magistraturii a primit vizita unui grup de *9 auditori de justiţie ai Academiei pentru Formare a Judecătorilor şi Procurorilor din Macedonia*, în vederea realizării unui schimb de experienţă cu şcoala românească de magistratură.

În cursul anului 2008, între INM şi Consiliul Europei a fost stabilit un parteneriat care va asigura efectuarea, de către o delegaţie a *Şcolii de magistraţi din Albania*, a unei vizite de lucru, la sediul INM, în perioada 2 – 5 martie 2009.

Concursul Şcolilor de magistratură din Europa - THEMIS:

În perioada 22 – 26 septembrie 2008 a avut loc la Bucureşti cea de a treia ediţie a *Competiţiei Scolilor de Magistratură THEMIS*, dedicată viitorilor judecători şi procurori europeni.

Desfăşurată sub egida Reţelei de la Lisabona din cadrul Consiliului Europei şi a Reţelei Europene de Formare Judiciară (REFJ/EJTN), competiţia a fost organizată de către Institutul Naţional al Magistraturii (în continuare INM) în parteneriat cu Centro de Estudos Judiciarios (în continuare CEJ) din Portugalia, fiind prevăzută în programul REFJ/EJTN care are ca obiectiv formarea profesională a personalului de specialitate juridică din toate statele membre ale Uniunii Europene, pentru a asigura o cooperare directă şi eficientă între acestea.

Organizarea acestui eveniment internaţional, pentru care au fost alocate fonduri bugetare, a beneficiat şi de susţinere financiară prin Programul PHARE 2005 - "Further Assistance for the National Institute of Magistracy ".

La competiţia din acest an, la care au fost invitaţi să se înscrie reprezentanţi ai tuturor Şcolilor de magistratură europene membre ale REFJ/EJTN şi/sau ale Reţelei de la Lisabona (Consiliul Europei), au participat **17 echipe** provenind din 15 state.

Institutul Naţional al Magistraturii din România a fost reprezentat la concurs de către două echipe în cadrul secţiunilor *Interpretarea şi Aplicarea Convenţiei Europene a Drepturilor Omului* şi *Cooperare judiciară internaţională în materie penală.*

Echipele câştigătoare la fiecare secţiune (*Etică şi deontologie judiciară, Interpretarea şi aplicarea Convenţiei Europene a Drepturilor Omului, Cooperare judiciară internaţională în materie civilă, Cooperare judiciară internaţională în materie penală*), au fost desemnate de câte un juriu internaţional care a evaluat atât lucrările scrise cât şi prezentarea orală a acestora. Un **Mare juriu** a asistat permanent la prezentarea tuturor lucrărilor participante oferind, la final, prin amabilitatea Consiliului Europei şi a Reţelei Europene de Formare Judiciară, două premii constând în stagii de pregătire la Curtea Europeană a Drepturilor Omului şi la Curtea de Justiţie a Comunităţilor Europene, astfel:

1. *Echipei participante din partea Republicii Cehe;*
2. *Echipei participante din partea României, înscrisă la categoria „Cooperare Internaţională în Materie Penală”.*

În urma evenimentului, în cadrul INM a fost elaborat şi postat pe site-ul instituţiei un *Compendiu* conţinând atât lucrările echipelor participante, informaţii referitoare la programul săptămânii, rapoartele juriilor, cât şi discursurile rostite cu prilejul desfăşurării concursului, fotografii ş.a.

Absolvirea auditorilor de justiţie în 2008

La data de 30 iunie 2008, un număr de 177 de auditori de justiţie ai *promoţiei 2006 – 2008 „I.L.Georgescu”* au absolvit cursurile Institutului Naţional al Magistraturii şi au fost repartizaţi pe posturile indisponibilizate în acest scop prin Hotărârea Plenului CSM nr.410/2008, devenind magistraţi stagiari, astfel: 79 procurori stagiari şi 98 judecători stagiari.

4.9.2. Formarea continuă a judecătorilor şi procurorilor

Activitatea de formare continuă a judecătorilor şi procurorilor a urmărit îndeplinirea **Programului de formare continuă pentru 2008** aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 897 din data de 13 decembrie 2007.

INM a identificat următoarele obiective ale formării continue pentru anul 2008, cu următoarea ordine de prioritate:

1. *Pregătirea magistraţilor în vederea asigurării cunoştinţelor necesare pentru ca sistemul judiciar românesc să fie compatibil cu sistemele judiciare al statelor europene: drept comunitar, CEDO, cooperare judiciară internaţională în materie civilă şi penală;*

2*. Unificarea practicii judiciare;*

3. Asigurarea unei formări axate pe specializarea judecătorilor şi procurorilor, în concordanţă cu nevoile sistemului;

***4**. Dezvoltarea abilităţilor non-juridice specifice profesiei de magistrat prin crearea unei punţi de comunicare eficiente între magistraţi şi societate;*

***5.** Implicarea judecătorilor şi procurorilor în dezvoltarea politicilor publice în justiţie;*

***6**. Întărirea cooperării europene şi regionale;*

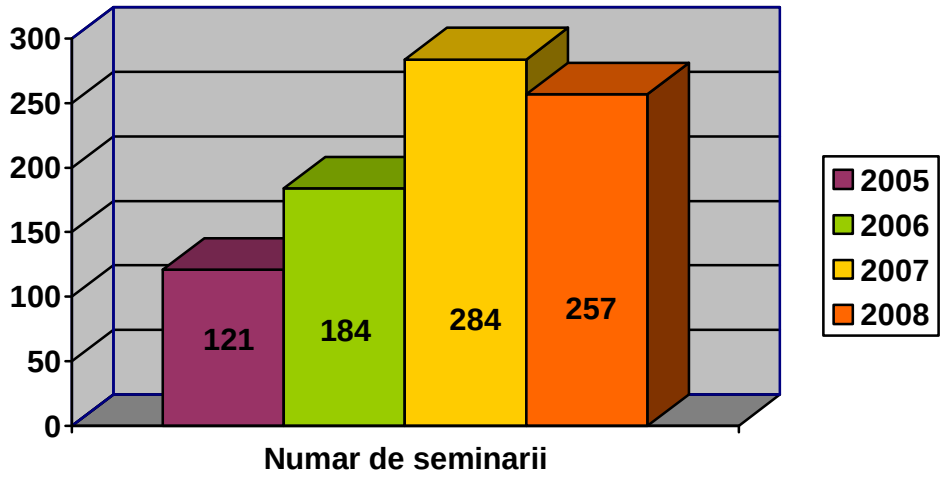
***7.** Asigurarea pregătirii judecătorilor şi procurorilor admişi în magistratură în condiţiile art. 33 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor.*

Trebuie menţionat pentru început că, în 2008, INM a depus un efort important în ceea ce priveşte activitatea de formare continuă, realizând un număr de **257 de seminarii**, la care au participat **4.193 de magistraţi** (**2.899 de judecători, 1.232 de procurori, 56 de magistraţi asistenţi şi 6 consilieri asimilaţi magistraţilor**).

În ceea ce priveşte situaţia opţiunilor magistraţilor formulate la momentul transmiterii listelor cu seminarii din perioada decembrie 2007 - ianuarie 2008, **5.263 de magistraţi au formulat opţiuni** de a participa la una din acţiunile organizate de INM (**3.707 de judecători şi 1.495 de procurori**).

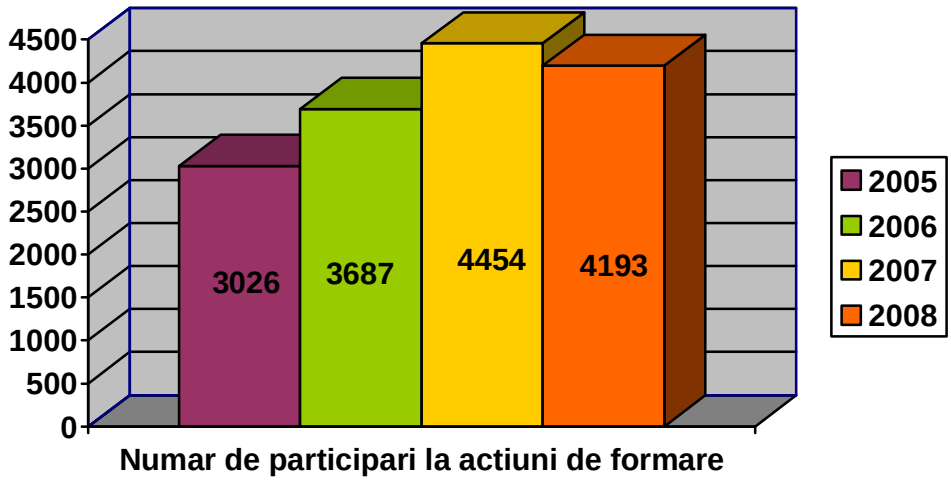
Numărul judecătorilor care au participat la programul de formare din 2008 reprezintă **78 %** din numărul judecătorilor care au formulat opţiuni de participare. În ceea ce îi priveşte pe procurori, raportul între numărul celor care au optat să participe şi numărul de procurori participanţi este de **80%**.

Grafic, această situaţie poate fi ilustrată astfel:

În ceea ce priveşte **numărul magistraţilor formaţi în 2008,** acesta este **cu 13% mai mare decât în 2006** şi **cu 38% mai mare decât în 2005, dar cu 5% mai mic decât cel al magistraţilor formaţi în 2007.**

Grafic, această situaţie poate fi ilustrată astfel:

Precizăm că numărul seminariilor pe care INM şi le-a propus pentru 2008 era 335, pentru un număr de 6324 magistraţi. **Acest obiectiv nu a putut fi realizat** întrucât, deşi bugetul INM avea aprobate sumele necesare desfăşurării formării continue, în cursul anului 2008 Ministerul Finanţelor Publice nu a aprobat deschiderile necesare. INM a depus numeroase diligenţe în vederea remedierii acestei situaţii, prin adrese şi întrevederi cu reprezentanţi ai Ministerului Finanţelor Publice, inclusiv prin promovarea unui proiect de ordonanţă de urgenţă menită să completeze cadrul legislativ referitor la plata, de către INM, ca instituţie responsabilă cu formarea judecătorilor şi procurorilor, a costurilor formării profesionale a magistraţilor.

În ciuda acestor demersuri, sumele necesare desfăşurării activităţilor de formare continuă nu au fost aprobate INM acumulând, până la data de 20 noiembrie 2008, **datorii** în cuantum de 1.065.354,17 lei, în condiţiile în care în bugetul instituţiei au rămas **credite nedeschise** în cuantum de 1.121.300 lei. Această situaţie a obligat INM să suspende activitatea de formare continuă la începutul lunii decembrie 2008.

În plus, INM a înţeles să vină în întâmpinarea nevoilor sistemului judiciar organizând, în cursul lunii iulie 2008, timp de o lună, un curs intensiv de formare pentru cei 129 de candidaţi admişi în magistratură în urma concursului de admitere în magistratură organizat în luna aprilie 2008, cheltuieli care nu puteau fi prevăzute în decembrie 2007, la momentul în care Programul de formare continuă a

fost aprobat şi care, în mod normal, ar fi presupus o rectificare bugetară. Din păcate, o astfel de rectificare nu a fost posibilă. Mai mult, astfel cum am precizat anterior, INM nu a beneficiat nici de toate sumele prevăzute prin buget, încheind anul cu o datorie în cuantum de 655.931 RON.

Apreciem că, în contextul în care domeniul justiției se află sub monitorizarea Comisiei Europene, iar continuarea formării profesionale judecătorilor şi procurorilor români în cadrul Institutului Național al Magistraturii este una dintre condițiile esențiale menționate în rapoartele privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de cooperare şi verificare, asigurarea resurselor necesare desfăşurării acestui proces trebuie să reprezinte o prioritate pentru România.

În ceea ce priveşte **repartiția pe curți de apel/parchete de curți de apel a participărilor**, deţinem următoarele date:

INSTANTE	Număr de participări	Număr de magistrați formați	Procent participare
Curtea de apel Alba Iulia	201	122	**48%**
Curtea de apel Bacau	131	94	**48%**
Curtea de apel Brasov	114	79	**48%**
Curtea de apel Bucuresti	392	270	**35%**
Curtea de apel Cluj	182	133	**46%**
Curtea de apel Constanta	113	86	**48%**
Curtea de apel Craiova	331	210	**44%**
Curtea de apel Galati	167	104	**48%**
Curtea de apel Iasi	116	83	**40%**
Curtea de apel Oradea	89	55	**37%**
Curtea de apel Pitesti	145	105	**47%**
Curtea de apel Ploiesti	261	158	**53%**
Curtea de apel Suceava	129	89	**48%**
Curtea de apel Târgu Mures	139	82	**62%**
Curtea de apel Timisoara	184	139	**50%**
Inalta Curte de Casatie si Justitie	110	84	**69%**
Instanta militara Curtea Militara de Apel	2	2	**10%**

PARCHETE	Număr de participări	Număr de magistraţi formaţi	Procent participare
Parchetul de pe linga Curtea de apel Alba Iulia	67	42	**34%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Bacau	49	32	**38%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Brasov	55	41	**56%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Bucuresti	140	107	**30%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Cluj	100	75	**35%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Constanta	41	32	**34%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Craiova	69	53	**30%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Galati	81	64	**59%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Iasi	78	58	**60%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Oradea	45	37	**54%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Piteşti	65	50	**58%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Ploiesti	72	52	**41%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Suceava	46	33	**44%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Târgu Mures	45	32	**47%**
Parchetul de pe linga Curtea de apel Timişoara	91	56	**44%**
Parchetul de pe linga Curtea Militara de Apel	22	13	**30%**
Departamentul Național Anticorupție	3	3	**2%**
DIICOT	99	78	**39%**
Parchetul de pe langa ICCJ	66	56	**35%**

Precizăm faptul că diferența între **numărul de participări** şi **numărul de magistraţi formaţi** se datorează faptului că, în unele situaţii, acelaşi magistrat a participat de două sau chiar de mai multe ori la seminarii desfăşurate în cursul anului 2008. Este cazul seminariilor dedicate magistraţilor recrutaţi excepțional, în condițiile art. 33 din legea nr. 303/2004, unde fiecare magistrat participă la câte 4 seminarii de pregătire precum şi cel al magistraţilor selectaţi să participe la module care constau în parcurgerea unor serii de seminarii (câte 2, 3, 4 sau 5 seminarii), cum a fost cazul unor seminarii de CEDO sau de drept comunitar.

Domeniile în care au fost realizate seminarii în 2008 sunt:

- **Formarea magistraţilor recrutaţi prin examen direct pe post – 32 de seminarii** de câte o săptămână şi **6 seminarii** cu o durată de o lună;

- **Drept comunitar - 31 de seminarii** (30 de seminarii de formare continuă şi 1 seminar de formare a formatorilor).

- **Cooperare judiciară în materie civilă** (seminarii organizate în colaborare cu MJ în cadrul proiectului Phare 2005/IB/JH/03) - **2 seminarii**

- **CEDO - 21 seminarii** (11 seminarii in domeniul CEDO civil , 9 în domeniul CEDO penal şi o Scoală de vara în domeniul CEDO)

- **Lupta împotriva corupţiei** (seminarii organizate în colaborare cu Direcţia Naţională Anticorupţie în cadrul proiectului Phare 2004/IB/JH/02 *„Întărirea luptei împotriva corupţiei în România”*) - **8 seminarii**

- **Protecţia intereselor financiare ale UE - 2 seminarii**

- **Probleme şi tendinţe în lupta împotriva crimei organizate şi a corupţiei la nivel internaţional: infracţiuni economice, corupţie, spălare de bani. Noi domenii ale criminalităţii - 7 seminarii**

- **Trafic de fiinţe – 1 seminar**

- **Trafic de stupefiante – 1 seminar**

- **Tehnici de investigare a infracţiunilor economico-financiare - 3 seminarii**

- **Criminalistică – Metodologia investigării infracţiunilor - 4 seminarii**

- **Dreptul muncii - 6 seminarii**

- **Drept comercial – 11 seminarii**

- **Drept administrativ - 8 seminarii**

- **Achiziţii publice – 1 seminar**

- **Piaţa de capital – 1 seminar**

- **Drept bancar şi dreptul afacerilor – 1 seminar**

- **Dreptul asigurărilor - 2 seminarii**

- **Drept fiscal - 2 seminarii**

- **Dreptul proprietăţii intelectuale** (seminarii organizate în colaborare cu Ministerul Public în cadrul Proiectului Phare 2005/017-553.03.05 – *Întărirea capacităţii instituţionale a instituţiilor din România în domeniul protecţiei drepturilor de proprietate intelectuală şi industrială*) - **3 seminarii**

- **Dreptul concurenţei - 4 seminarii**

- **Protecţia consumatorului - 4 seminarii**

- **Dreptul mediului – 1 seminar**
- **Practică neunitară - Drept civil – 11 seminarii**
- **Practică neunitară - Drept penal – 8 seminarii**
- **Dreptul familiei – 2 seminarii**
- **Justiția pentru minori - 8 seminarii** (6 seminarii de formare continuă, din care unul a fost Școala de Vară de la Sovata, 30 iunie - 4 iulie 2008 și 2 seminarii de formare de formatori).
- **Etică şi deontologie - 12 seminarii** (seminarii de formare continuă, dar care au avut și o componentă de formare de formatori, fiind susținute de magistrați care au urmat cursurile de formare de formatori în domeniul eticii – cea de-a treia etapă a programului de formare);
- **Metodologia actului de justiție - 3 seminarii** (2 seminarii de formare continuă și 1 seminar de formare a formatorilor).
- **Management judiciar – 5 seminarii**
- **IT – 15 seminarii**
- **Politici publice în justiție - 8 seminarii**
- **Combaterea discriminării - 8 seminarii**
- **Relația cu mass-media - 3 seminarii**
- **Limba engleză juridică - 4 seminarii**
- **Limba franceză - 3 seminarii**
- **Aptitudini didactice – 5 seminarii**

Aspecte bugetare

Activitatea de formare continuă a magistraților în funcție, finanțată de la bugetul de stat, a început în cadrul INM în anul 2001, fondurile bugetare repartizate fiind la articolul bugetar 30 - alte cheltuieli. Fondurile alocate pe fiecare an sunt redate mai jos:

An	Credite aprobate inițial		Credite definitive	
	ROL/RON	EURO	ROL/RON	EURO
2001	50.000.000	1.921,09	16.000.000	614,74
2002	360.000.000	11.518,064	350.210.000	11.204,837
2003	3.083.260.000	82.097,951	3.243.200.000	86.356,673
2004	4.112.000.000	101.450,430	5.657.000.000	139.568,357
2005	4.112.000.000	112.648,275	6.075.000.000	166.575,26
2006	1.300.000	371.428,57	2.137.506	610.716
2007	1.619.000	476.176,47	1.921.000	565.000
2008	1.915.000	520.380,43	1.892.600	514.293

În ceea ce priveşte suma cheltuită pentru formare continuă pentru un magistrat, aceasta a evoluat constant, de la 0,0973 Euro/magistrat în anul 2001, la 24,3709 Euro/magistrat în 2005, la 95,48 Euro/magistrat în 2006 şi la 86 Euro/magistrat în 2007 (sumă obţinută prin raportarea fondurilor bugetare alocate formării continue în fiecare an la numărul total de magistraţi din sistem în anul de referinţă). În anul 2008 această sumă s-a situat la circa 81 Euro/magistrat.

Pentru anul 2008 s-au aprobat iniţial credite în valoare de 1.915.000 RON, creditele aprobate ajungând în final la suma de 1.892.000 RON.

4.9.3. Formarea formatorilor

INM a realizat în 2008 **27 de seminarii de formare a formatorilor** fie în cadrul unor **programe noi** (cum sunt cele în materia dreptului comunitar, al eticii şi deontologiei profesionale sau al aptitudinilor didactice, realizate de INM sau organizate în cadrul programului *Proiectul Phare 2005/017–553.01.04.02 – "Continuarea asistenţei oferite INM"* sau organizate în colaborare cu Centrul de Resurse Juridice), fie în cadrul unor **programe care au demarat în anii anteriori** şi au continuat în 2008 (în domenii ca IT, limba engleză sau formarea reţelei de evaluatori).

O conferinţă internaţională în domeniul redactării hotărârilor judecătoreşti în materie civilă a fost organizată cu sprijinul fundaţiei Konrad Adenauer.

Programele de formare de formatori realizate în 2008 sunt:

1. **Justiţia pentru minori - 2 seminarii;**
2. **Drept comunitar – 1 seminar;**
3. **Etică şi deontologie - 12 seminarii** (seminarii de formare continuă, dar care au avut şi o componentă de formare de formatori, fiind susţinute de magistraţi care au urmat cursurile de formare de formatori în domeniul eticii – cea de-a treia etapă a programului de formare);
4. **Metodologia actului de justiţie - 1 seminar;**
5. **Limba engleză – 4 seminarii;**
6. **IT – 1 seminar;**
7. **Aptitudini didactice – 5 seminarii;**
8. **Formarea reţelei de formatori care va asigura pregătirea membrilor comisiilor responsabile cu evaluarea activităţii profesionale a judecătorilor şi procurorilor – 1 seminar.**

4.9.4. Stagii de pregătire şi vizite în Europa

I. Stagiile desfăşurate anual în cadrul **Programului de Schimb între Autorităţi Judiciare al Reţelei Europene de Formare Judiciară (EJTN)** au continuat şi pe parcursul **anului 2008** pe cele două direcţii:

1. *Programul de schimb de magistraţi* între statele Europei, intitulat Programme d'echanges d'autorites judiciaires (Program de schimb al autorităţilor judiciare). Romania a fost implicată în anul 2008 în **62 de schimburi,** astfel:

- **37 magistraţi europeni** - ***26 judecători europeni*** (din care 9 fiind specializaţi în drept administrativ) şi ***10 procurori*** (din care 4 procurori stagiari) au efectuat stagii de pregătire în România, de asemenea, ***1 formator*** din Italia; magistraţii europeni care au efectuat stagii de 14 zile (10 zile lucrătoare) în România sunt din următoarele ţări participante la programul de schimb: Cehia, Spania, Germania, Polonia, Letonia, Olanda, Italia, Franţa, Belgia;

- **25 magistraţi şi formatori români** - ***20 de magistraţi români*** (18 judecători şi 2 procurori) şi ***3 auditori de justiţie*** au participat la programul de schimb în cadrul componentei de schimb cu o durata de 14 zile; ţările unde magistraţii români au efectuat stagii sunt: Polonia (1 auditor de justiţie şi 4 judecători), Slovacia (2 auditori de justiţie), Belgia (3 judecători), Franţa (3 judecători), Spania (3 judecători şi 1 procuror), Italia (1 judecător), Croaţia (1 judecător), Anglia (1 judecător), Luxemburg (1 judecător), Letonia (1 judecător), Suedia (1 procuror)); de asemenea ***2 formatori INM*** au plecat la stagii de formare în Letonia şi Franţa.

2. Acţiunile de formare dedicate judecătorilor şi procurorilor din statele Europei incluse în catalogul EJTN.

Din anul 2003 Reţeaua Europeană de Formare în Domeniul Judiciar (EJTN) oferă tuturor judecătorilor şi procurorilor europeni posibilitatea de a participa la activităţile organizate de instituţiile de formare a magistraţilor din ţările membre, activităţi care iniţial au fost proiectate pentru propriul sistem judiciar şi care acoperă diferite domenii ale dreptului, inclusiv cooperare judiciară internaţională, probleme ale societăţii şi limbaj juridic.

Astfel, ca urmare a *cooperării în cadrul Catalogului EJTN*, ***79 magistraţi români*** au participat la 27 seminarii şi conferinţe organizate la nivel european în anul 2008.

II. Reuniunea anuală a Reţelei HELP - La data de 29 octombrie 2008 a fost organizată la Strasbourg ultima reuniune anuală a Reţelei Europene de Pregătire in domeniul Drepturilor Omului înfiinţată in cadrul Programului European de Pregătire in domeniul Drepturilor Omului pentru Profesiile Juridice (*European Programme for Human Rights Education for Legal Professionals (HELP)*), program cu o durată de 3 ani (2006-2008). La reuniune au participat dl. judecător dr. Constantin BRÂNZAN, director INM şi dna. Ruxandra ANA, coordonator Departament Formare Formatori. Obiectivul acestei reţele este de a examina programele de formare a magistraţilor în

domeniul Convenției Europene a Drepturilor Omului, experiențele naţionale de integrare a CEDO în programele de formare si nevoile actuale in acest domeniu in vederea integrării in întregime a normelor Convenției, aşa cum au fost interpretate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în programele de pregătire profesională a magistraților din toate statele membre ale Consiliului Europei şi evaluarea rezultatelor grupurilor de lucru create în cadrul acestui program.

Concluzia generală a statelor membre a fost că inițiativa Consiliului Europei de a crea o rețea a statelor membre destinată a unifica programele de studiu în materia drepturilor omului a avut un real succes. Astfel, statele membre au implementat in planul de studiu programele comune elaborate in grupurile de lucru ale Reţelei, iar manualul pentru predarea Convenției Europene a Drepturilor Omului urmează să fie folosit, în forma sa finală, în toate programele de formare de formatori în acest domeniu, inclusiv de către INM.

De asemenea, au fost prezentate posibile direcții de continuare a acestui program. La finalul reuniunii, reprezentanții Consiliului Europei şi statele membre şi-au exprimat speranța că Reţeaua va mai funcționa în mod activ şi cu sprijinul Consiliului Europei pentru o perioadă de încă un an, pentru a facilita in special inițiativele de colaborare între statele membre în vederea integrării metodologiei de formare unitară in domeniul drepturilor omului.

III. <u>Reuniunea anuală a Reţelei de la Lisabona</u> - În perioada 30-31 octombrie 2008 a fost organizată, la Strasbourg, cea de-a zecea reuniune anuală a Rețelei de la Lisabona, rețea creată în anul 2004, la inițiativa statelor membre ale Consiliului Europei, cuprinzând instituțiile naționale de formare a magistraților din fiecare stat membru.

Misiunea Reţelei de la Lisabona constă in îndeplinirea obiectivelor Consiliului Europei, în special cel privind independența şi eficientizarea sistemelor judiciare, factor cheie ce garantează aplicarea drepturilor omului în statele membre şi respectarea statului de drept. Principalul obiectiv al Reţelei este acordarea de asistență în dezvoltarea formării magistraților. La reuniune au participat dl. judecător dr. Constantin BRÂNZAN, director INM , care a fost desemnat membru al Biroului permanent al Reţelei şi dna. Ruxandra ANA, coordonator Departament Formare Formatori.

4.10. Politica de resurse umane privind personalul auxiliar

4.10.1. Modalităţile de ocupare a posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate din cadrul instanţelor şi parchetelor[110]

Recrutarea personalului auxiliar de specialitate se realizează, de regulă, prin concurs.

[110] Subsecțiune elaborată de Biroul Concursuri – Direcția resurse umane şi organizare.

Dintre categoriile de personal auxiliar de specialitate, *grefierii se recrutează prin Şcoala Naţională de Grefieri*. În cazuri excepţionale, conform prevederilor art.36 din Legea nr.567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea, modificată şi completată, Consiliul Superior al Magistraturii, pentru ocuparea posturilor vacante de grefier, poate *aproba organizarea de concursuri la nivelul curţilor de apel, parchetelor de pe lângă curţile de apel, Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi Direcţiei Naţionale Anticorupţie,* poate *aviza numirea în funcţia de grefier, fără concurs* sau poate dispune *reîncadrarea în funcţia de grefier*.

Astfel, potrivit art.36 alin.1 din lege şi art.1 din Regulamentul privind organizarea şi desfăşurarea concursului de ocupare a posturilor vacante de grefier la instanţele judecătoreşti şi la parchetele de pe lângă acestea, aprobat prin Hotărârea nr.126/2007, organizarea concursului la nivelul *curţilor de apel, parchetelor de pe lângă curţile de apel, Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi Direcţiei Naţionale Anticorupţie,* pentru ocuparea posturilor vacante de grefier, se aprobă de către Consiliul Superior al Magistraturii atunci când, din cauza numărului mare de posturi vacante, activitatea instanţelor judecătoreşti sau a parchetelor nu se poate desfăşura în condiţii normale.

În conformitate cu dispoziţiile art. 68^3 alin. 2 teza a II-a şi alin.3 din Legea nr.567/2004 avizarea numirii în funcţia de grefier, fără concurs poate fi dispusă, pentru persoanele care îndeplinesc condiţiile prevăzute la art. 33 alin. 1 lit. a-e din lege, au o vechime în funcţie de cel puţin 10 ani, şi-au încetat activitatea din motive neimputabile şi de la data eliberării lor din funcţie nu au trecut mai mult de 2 ani, iar reîncadrarea în funcţia de grefier poate fi aprobată până la împlinirea vârstei de 65 de ani.

În raport cu atribuţiile reglementate prin Legea nr.567/2004, în anul 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a adoptat următoarele măsuri pentru ocuparea posturilor vacante de grefier de la instanţe şi parchete:

- a organizat, la data de 7 septembrie 2008, prin Şcoala Naţională de Grefieri, concurs la nivel naţional pentru ocuparea a 120 de locuri de grefier cu studii superioare juridice, din care 80 de locuri au fost alocate pentru ocuparea posturilor vacante de grefier de la instanţele judecătoreşti, iar 40 de locuri pentru ocuparea posturilor vacante de grefier de la parchete.

În urma desfăşurării concursului au fost declaraţi admişi 113 candidaţi.

- a avizat organizarea de concursuri pentru ocuparea posturilor vacante de grefier, după cum urmează: * 2 posturi la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, * 7 posturi la parchetele de pe lângă tribunale (din care 3 posturi de tehnician criminalist) şi 23 posturi la parchetele de pe lângă judecătorii; * 1 post la curţile de apel, 47 posturi la tribunale şi 147 posturi la judecătorii.

- a avizat 26 de cereri de reîncadrare în funcţia de grefier.

- a avizat 4 cereri de numire în funcția de grefier fără concurs.

Grefierii informaticieni, grefierii arhivari, grefierii registratori şi personalul conex se recrutează, conform dispoziţiilor art.8 alin.2, 9 alin.2 şi art.38 alin.2 din Legea nr.567/2004, prin concurs organizat la nivelul curţilor de apel, parchetelor de pe lângă acestea sau, după caz, la Înalta Curte de Casaţie şi Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiție sau Departamentul Național Anticorupție.

4.10.2. Principalele categorii de personal auxiliary şi rolul acestora pentru buna desfăşurare a instanţelor şi parchetelor

Potrivit art. 3 din Legea nr. 567/2004, privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările şi completările ulterioare, personalul auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea este format din grefieri, grefieri statisticieni, grefieri documentarişti, grefieri arhivari, grefieri registratori şi specialişti IT.

Sunt conexe personalului auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea funcţiile de agent procedural, aprod şi şofer.

Recrutarea personalului auxiliar de specialitate şi a celui conex se face prin concurs.

Astfel cum statuează art. 1 din Legea nr. 567/2004, cu modificările şi completările ulterioare, în înfăptuirea actului de justiție, munca personalului auxiliar de specialitate constituie un sprijin pentru judecători şi procurori.

Potrivit art. 2 din acelaşi act normativ, personalul auxiliar de specialitate funcţionează în cadrul următoarelor compartimente auxiliare ale instanţelor judecătoreşti şi parchetelor de pe lângă acestea: a) registratura; b) grefa; c) arhiva; d) biroul de informare şi relaţii publice; e) biblioteca.

Repartizarea personalului în cadrul compartimentelor auxiliare de specialitate se face de preşedintele instanţei sau de procurorul general ori, după caz, de prim-procurorul parchetului.

Grefa, registratura şi arhiva efectuează operaţiuni privind primirea, înregistrarea şi expedierea corespondenţei, îndosarierea actelor, păstrarea registrelor, precum şi alte lucrări cu caracter auxiliar, necesare bunei desfăşurări a activității instanţelor sau parchetelor

Biroul de informare şi relaţii publice asigură legăturile instanţei sau ale parchetului cu publicul şi cu mijloacele de comunicare în masă, în vederea garantării transparenţei activității judiciare, în condiţiile stabilite de lege.

Totodată, potrivit art. 54 din Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, grefierul de şedinţă are următoarele atribuţii: participă la şedinţele de judecată, îndeplinind atribuţiile prevăzute de lege şi de prezentul regulament, sub controlul preşedintelui completului de judecată; întocmeşte conceptele pentru citarea părţilor din proces; întocmeşte actele de procedură dispuse de completul de judecată; completează borderourile şi predă corespondenţa pentru expediere; completează condica şedinţelor de judecată, în care se trec dosarele din şedinţa respectivă, în ordinea înscrisă în lista cauzelor, cu următoarele menţiuni: numărul curent, numele sau denumirea părţilor, numărul dosarului şi obiectul cauzei, termenul acordat, cu indicarea motivului amânării cauzei; în cazul amânării pronunţării, se va indica data acesteia; comunică hotărârile judecătoreşti în termenul prevăzut de lege; tehnoredactează hotărârile judecătoreşti şi alte lucrări repartizate de conducerea instanţei; hotărârile vor cuprinde, în final, iniţialele redactorului, ale tehnoredactorului, data tehnoredactării şi numărul de exemplare; la instanţele de control judiciar se trece, în plus, compunerea completului de judecată a instanţei a cărei hotărâre este supusă controlului judiciar, cu indicarea, dacă este cazul, a caracterului reformării; transcrie înregistrările audio sau stenogramele şedinţelor de judecată, în condiţiile legii.

Atribuţiile în detaliu ale personalului auxiliar al instanţelor şi parchetelor sunt prevăzute în Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti şi în Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, aprobat prin Ordinul nr. 529/C/2007 al ministrului justiţiei.

4.10.3. Răspunderea disciplinară şi penală a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanţelor şi parchetelor

Potrivit art. 82 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările şi completările ulterioare, personalul auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea răspunde civil, disciplinar, administrativ şi penal. În conformitate cu prevederile art. 83 din acelaşi act normativ, personalul auxiliar de specialitate răspunde disciplinar pentru abaterile de la îndatoririle de serviciu, precum şi pentru comportările care dăunează intereselor serviciului sau prestigiului justiţiei.

Legea prevede expres faptele care constituie abatere disciplinară şi sancţiunile care se pot aplica într-o astfel de situaţie.

Cu excepţia avertismentului, care se aplică de conducătorul instanţei sau al parchetului în cadrul căruia îşi desfăşoară activitatea cel sancţionat, celelalte sancţiuni disciplinare se aplică, după caz, de către preşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau procurorul şef al Direcţiei Naţionale Anticorupţie ori, după caz, de preşedintele

curţii de apel sau de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărui circumscripţie teritorială îşi desfăşoară activitatea cel sancţionat.

Din datele furnizate de instanţe rezultă că în cursul anului 2008 au fost aplicate personalului auxiliar 38 de sanţiuni disciplinare, după cum urmează: 21 sancţiuni cu avertisment, 10 sancţiuni vizând reducerea drepturilor salariale, 3 mutări disciplinare la o altă instanţă din circumscripţia curţii de apel şi 4 excluderi din profesie. La nivelul parchetelor au fost aplicate, în cursul anului 2008, personalului auxiliar de specialitate 3 sancţiuni disciplinare, astfel: 1 avertisment, 1 reducere a drepturilor salariale şi 1 revocare din funcţie de conducere[111].

Pentru perioada de referinţă, curţile de apel şi parchetele de pe lângă acestea nu au raportat cazuri de trimiteri în judecată sau condamnări în ceea ce priveşte personalul auxiliar de specialitate, pentru fapte penale în legătură cu exerciţiul atribuţiilor de serviciu.

4.11. Scurtă analiză statistică privind activitatea Şcolii Naţionale de Grefieri în anul 2008

4.11.1 FORMAREA INIŢIALĂ

Anul şcolar 2007-2008 a fost organizat în condiţiile mai puţin favorabile determinate de intrarea în vigoare a Legii 17/2006, care a modificat Legea 567/2004 în sensul reducerii duratei de şcolarizare.

Consecventă principiilor în baza cărora îşi desfăşoară activitatea didactică, menită să asigure o pregătire profesională la standarde înalte, Şcoala Naţională de Grefieri, cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii şi cu consultarea instanţelor şi parchetelor, a recurs la soluţia realizării unei *formări iniţiale specializate* pentru cursanţii care sunt repartizaţi pe posturi la instanţe, respectiv pentru cei care sunt repartizaţi la parchete. Şi în acest an şcolar formarea profesională iniţială a avut în vedere *exclusiv grefierii cu studii superioare juridice*.

Modificarea legislativă menţionată a făcut dificilă planificarea formării iniţiale a grefierilor cu studii superioare juridice, întrucât *durata de şcolarizare a fost redusă* la 6 luni, ceea ce a impus reducerea proporţională a numărului de ore şi mai ales reducerea semnificativă, cu 6 săptămâni, a perioadei de practică, precum şi transformarea mai multor dezbateri şi aplicaţii practice în prelegeri, cu fragmentarea pregătirii cursanţilor în două specializări: grefieri pentru instanţele judecătoreşti şi grefieri pentru parchete.

Organizarea activităţii de formare, planul de învăţământ şi stabilirea obiectivelor a ţinut seama de nivelul studiilor cursanţilor şi de specializarea acestora raportată la specificul activităţilor, diferite,

[111] Date sintetizate de către Direcţia resurse umane şi organizare pe baza chestionarelor privind colectarea unor date necesare întocmirii raportului, transmise de către curţile de apel şi parchetele de pe lângă curţile de apel.

realizate de grefierii din instanţe şi cei din parchete. Pentru asigurarea unei pregătiri cât mai temeinice şi complete a viitorilor grefieri, *s-a pornit de la atribuţiile actuale ale grefierilor*, legate în primul rând de şedinţa de judecată, dar şi de activitatea aferentă compartimentelor auxiliare ale instanţelor şi, respectiv, a ţinut seama de activitatea specifică grefierilor din parchete. *S-a menţinut standardul de pregătire juridică, teoretică şi practică, astfel încât grefierii cu studii superioare juridice să poată prelua cu succes sarcinile administrative de la judecător sau procuror.* Astfel, s-a păstrat şi dezvoltat experienţa didactică dobândită împreună cu formatorii Şcolii, punând în mod deosebit accentul pe *caracterul practic al activităţii de învăţământ.* Cursurile s-au concretizat în dezbateri şi/sau aplicaţii practice, care au intenţionat să acopere palierele activităţii grefierilor din instanţele judecătoreşti şi parchete şi s-a urmărit dobândirea de către cursanţi a deprinderilor profesionale întemeiate pe solide cunoştinţe juridice la un standard ridicat, deschiderea şi responsabilizarea lor pentru noi atribuţii, fără a fi neglijate aspectele legate de deontologie.

Stagiul practic, efectuat în cadrul judecătoriilor şi parchetelor de pe lângă judecătoriile din Bucureşti, sub coordonarea şi supravegherea îndrumătorilor de stagiu, s-a desfăşurat potrivit unui program stabilit şi comunicat instanţelor judecătoreşti şi parchetelor, derulându-se pe durata a 4 săptămâni. Atât în instanţe cât şi la parchete, cursanţilor li s-a oferit posibilitatea să cunoască activitatea compartimentelor instanţelor judecătoreşti, respectiv, parchetelor, atribuţiile specifice grefierilor, şi chiar să lucreze efectiv îndeplinind toate sarcinile ce le revin în exercitarea acestei profesii. În vederea coordonării desfăşurării stagiului, formatorul desemnat, judecător sau procuror, alături de un reprezentant al şcolii, a organizat şi a condus activitatea concretă a cursanţilor în fiecare compartiment auxiliar al instanţei judecătoreşti sau parchetului. Stagiul practic s-a încheiat cu o evaluare întocmită în formă continuă şi cu un interviu final.

Evaluarea cursanţilor s-a realizat continuu ţinându-se seama de mai multe criterii. Notele pentru fiecare disciplină au avut o anumită pondere în cadrul mediei finale, alături de examenele de absolvire, raportată la importanţa disciplinei respective.

Desfăşurarea la un standard ridicat a activităţii didactice a fost asigurată de *echipa de formatori a Şcolii Naţionale de Grefieri*, numită prin Hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii şi alcătuită din 46 formatori şi 12 îndrumători de stagiu practic (6 judecători şi 6 procurori). Echipa este formată în cea mai mare parte din formatori cu experienţă în activitatea didactică a Şcolii, urmărindu-se păstrarea continuităţii în predare, incluzând deopotrivă şi formatori noi, specializaţi în activitatea parchetelor. În marea lor majoritate, formatorii de la formarea iniţială sunt judecători, dar şi procurori (urmărire penală, cauze cu minori la parchete, registratură şi secretariat parchete, cooperare judiciară internaţională în materie penală, deontologie, comunicare, drept penal), grefieri cu studii superioare juridice (executări penale, registratură şi secretariat parchete, dactilografie, informatică), informaticieni care îşi desfăşoară

activitatea la instanţele din Bucureşti, specialişti în statistică judiciară parchete, profesori universitari şi alţi specialişti.

Examenul de absolvire al promoţiei 2007-2008 a fost promovat de toţi cei 100 de cursanţi admişi, care au optat la începutul cursurilor, după o minimă familiarizare cu activitatea specifică din instanţe şi parchete, în funcţie de media de admitere, pentru una din cele două specializări. Cei *60 de grefieri pentru instanţe* şi cei *40 de grefieri pentru parchete* au fost repartizaţi la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi celelalte instanţe judecătoreşti (judecătorii, tribunale şi curţi de apel) din toată ţara, respectiv la parchetele de pe lângă acestea.

Activitatea anului şcolar a fost evaluată, pe de o parte, de către cursanţii Şcolii. În urma analizării rezultatelor aplicării fişei de evaluare a activităţii Şcolii Naţionale de Grefieri distribuită cursanţilor, studiul a evidenţiat aprecierea pozitivă a acestora faţă de atmosfera generală la nivelul Şcolii (calitatea relaţiilor) şi realizarea aşteptărilor lor care au tins spre motivaţii şi trebuinţe superioare, de autorealizare, vizând pregătirea profesională de specialitate, acumularea de noi cunoştinţe şi asigurarea unui anumit statut socio-profesional. Răspunsuri majoritar pozitive au cumulat atitudinea acestora faţă de profesia de grefier, buna organizare şi utilitate a stagiului de practică, modalitatea de desfăşurare a cursurilor şi seminariilor. Aspectele mai puţin plăcute care necesită intervenţie/îmbunătăţire s-au referit la necesitatea atribuirii unui număr mai mare de ore la disciplinele de bază (procedură civilă, procedură penală, informatică şi dactilografie) şi mărirea duratei de şcolarizare, cele 6 luni de pregătire fiind apreciate ca insuficiente.

Pe de altă parte, Consiliul Pedagogic al Şcolii, analizând activitatea de formare iniţială a considerat că *se impune revizuirea duratei de şcolarizare*, motivată de: lipsa timpului necesar formării eficiente a viitorilor grefieri, în condiţiile în care perioada efectivă de şcoală este de 4 luni; insuficienţa numărului de ore alocat disciplinelor principale pentru parcurgerea întregii materii necesară grefierului care activează în instanţe, pentru asimilarea şi fixarea cunoştinţelor predate şi dezvoltarea deprinderilor necesare; programului de studiu mult prea încărcat şi ritmului prea alert; şi nu în ultimul rând, perspectivei adoptării noilor coduri.

În acest context Şcoala Naţională de Grefieri a înaintat Consiliului Superior al Magistraturii propunerea de modificare a *art. 21 din Legea 567/2004* cu modificările ulterioare care reglementează durata de şcolarizare.

Pentru *anul şcolar 2008-2009* s-au stabilit *120 de locuri* pentru cursanţi cu studii superioare juridice, din care *80 pentru grefierii de instanţe şi 40 pentru grefierii de parchete*, menţinându-se formarea profesională iniţială specializată.

Pentru organizarea anului şcolar, cu aceeaşi durată de şcolarizare de 6 luni apreciată unanim ca insuficientă, în *planul de învăţământ pentru grefierii de instanţe* au fost suplimentate cu 16 ore (maximum

posibil) disciplinele „judecata în procesul civil” şi „judecata în procesul penal”, prin renunţarea la unele discipline care interesează grefierii din secţii specializate şi care se vor realiza în cadrul formării continue, iar comunicarea a fost evidenţiată ca disciplină separată, fără a fi posibilă însă suplimentarea orelor anterior alocate şi desfăşurate în cadrul celor de deontologie. Insuficienţa numărului de ore de dactilografie şi informatică a fost remediată prin achiziţionarea de computere în cadrul programelor internaţionale, astfel că fiecare cursant are asigurat accesul la computer în timpul seminariilor.

Pentru grefierii de parchete, dat fiind specificul activităţii grefierilor, specializarea ei şi complexitatea mai redusă a acesteia, *planul de învăţământ* are posibilitatea să cuprindă în număr apreciat suficient disciplinele de bază, fiind dublat numărul de ore de registratură şi secretariat, dar şi discipline complementare: statistică judiciară, judecata penală în instanţă, comunicare (în număr de ore dublu faţă de cel alocat pentru grefierii de instanţe), fiind cu aproximativ 50 de ore mai mic faţă de cel pentru instanţe.

La data de 7 septembrie 2008 a fost organizat concursul de admitere la Şcoala Naţională de grefieri pentru promoţia 2008-2009. Au fost declaraţi *admişi 119 candidaţi* şi au fost validaţi ca şi *cursanţi ai Şcolii 113*, 6 dintre admişi renunţând la cursuri.

Cursurile au început la 13 octombrie 2008. În prima săptămână de cursuri, după efectuarea unor seminarii aplicative de procedură civilă şi penală la judecătoriile din Bucureşti şi parchetele de pe lângă acestea, cursanţii au optat între cele două specializări: *73 grefieri pentru instanţe şi 40 grefieri pentru parchete.*

Şcoala Naţională de Grefieri realizează şi *formarea iniţială a grefierilor arhivari si registratori* prevăzută la art. 10 coroborat cu art. 28 din Legea nr. 567/2004. Această formă de pregătire iniţială se desfăşoară în temeiul programului de stagiu adoptat de Şcoală şi aprobat de către Consiliul Superior al Magistraturii, în funcţie de concursurile de ocupare a respectivelor posturi, organizate de curţile de apel.

Datorită lipsei de personal, Şcoala Naţională de Grefieri întâmpină mari dificultăţi în realizarea acestei activităţi şi unele întârzieri în derularea ei în termenele propuse.

4.11.2. FORMAREA CONTINUĂ

Formarea profesională continuă a grefierilor are ca principale obiective consolidarea cunoştinţelor dobândite în Şcoală şi în instanţe şi parchete de către personalul auxiliar de specialitate, precum şi actualizarea cunoştinţelor în raport cu modificările legislative, cu evoluţia dotărilor tehnice din instanţe şi parchete, cu specificul compartimentului în care îşi desfăşoară activitatea, precum şi cu atribuţiile stabilite.

Principalele activităţi desfăşurate în realizarea acestor atribuţii generale constau în organizarea şi realizarea formării profesionale continue a grefierilor şi celuilalt personal auxiliar de specialitate,

conform programului de formare continuă, dar şi a formării iniţiale a personalului auxiliar de specialitate recrutat prin concurs de ocupare în mod direct a posturilor.

Seminariile şi sesiunile de formare continuă a grefierilor s–au realizat în anul 2008 pe baza programului anual aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 886/13.12.2007, ***la propunerea consiliului de conducere al Şcolii;*** calendarul de formare pentru anul 2008 a fost întocmit cu consultarea judecătorilor, procurorilor şi grefierilor din instanţele judecătoreşti şi de la parchete, dar şi a formatorilor Şcolii.

În anul 2008, în acord cu cerinţele cuprinse în dispoziţiile regulamentare, s-a îmbunătăţit şi diversificat tematica seminariilor, în considerarea opţiunilor grefierilor, a formatorilor şi a magistraţilor din instanţe şi parchete, astfel încât s-a ajuns ca pentru instanţe *principalele domenii de formare din 2008* să fie: drept procesual civil, drept procesual penal, statistica judiciară, informatica, deontologia, protecţia drepturilor omului şi ale copilului, dreptul comunitar, comunicare, relaţii cu publicul şi mass-media, iar pentru grefierii din parchete *domeniile de formare* au fost: dreptul procesual penal, statistica judiciară, informatica, deontologia şi protecţia drepturilor omului.

La finalul anului 2008, la cele 108 acţiuni de formare desfăşurate au participat 1273 grefieri din instanţe şi parchete.

Trebuie amintită şi buna colaborare cu conducerea Curţii de Apel Bucureşti, prin al cărei sprijin s-a reuşit organizarea, spre sfârşitul anului 2008, la sediul curţii, a 4 seminarii la disciplina comunicare, de câte o zi, la care au participat grefieri din raza acestei curţi de apel, pentru anul 2009 fiind deja aprobată de către Plen organizarea a altor **14 astfel de acţiuni de formare**, pe următoarele domenii de interes: comunicare, deontologie şi arhivarea documentelor.

Pentru a asigura o mai largă participare a grefierilor la sesiunile de pregătire, Şcoala Naţională de Grefieri, în parteneriat cu Siveco Romania, a organizat cursuri de pregătire a personalului de instruire al departamentului de formare continuă în vederea implementării în anul 2009 a unui sistem de învăţământ la distanţă de tipul **e-learning**, în luna decembrie a anului 2008, desfăşurându-se, cu titlu experimental, un seminar de drept comunitar la care au participat 119 grefieri din instanţe, 47 de persoane parcurgând în totalitate cursul şi susţinând testele de evaluare.

În acelaşi timp, în anul 2007, la nivelul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţiei, a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, a Direcţiei Naţionale Anticorupţie, a curţilor de apel şi a parchetelor de pe lângă acestea, au fost organizate concursuri de ocupare în mod direct a posturilor vacante de grefier.

Ca urmare, programul de pregătire profesională din anul 2008 a cuprins, în cadrul celor 108 acţiuni desfăşurate, şi seminarii de formare a 435 de astfel de grefieri recrutaţi în mod direct.

Stagiile de formare a grefierilor anterior menţionaţi s-au desfăşurat pe durata a patru săptămâni (partajate în două sesiuni a câte două săptămâni fiecare) cuprinzând materii ca: drept procesual civil, drept procesual penal, protecţia drepturilor minorilor, drept comunitar, drepturile omului, deontologie, organizare judiciară, comunicare şi relaţii cu publicul şi mass-media - *pentru grefierii din instanţe*, respectiv două săptămâni (partajate în două sesiuni a câte o săptămână fiecare) cuprinzând materii ca: drept procesual penal, informaţii clasificate, drepturile omului, deontologie, organizare judiciară, comunicare şi relaţii cu publicul şi mass-media - *pentru grefierii din parchete.*

Au fost şcolarizaţi atât grefierii care nu au mai lucrat niciodată în sistemul judiciar cât şi cei care au mai lucrat anterior fie pe durată determinată, ori ca grefieri arhivari, sau cei care au încetat raporturile de muncă şi apoi s-au întors în sistem, ori au realizat un transfer de la instanţe la parchete.

Seminariile au fost desfăşurate pe parcursul anului 2008 în centrele de pregătire a magistraţilor şi a personalului auxiliar situate în Bârlad, Sovata, Amara, Buziaş şi Timişoara şi au fost susţinute de formatorii departamentului de formare continuă numiţi de Consiliul Superior al Magistraturii din rândul magistraţilor, a grefierilor cu studii superioare juridice şi a altor specialişti din cadrul instanţelor şi al parchetelor.

Pregătirea continuă a fost completată de Departamentul de relaţii internaţionale a Şcolii Naţionale de Grefieri, care a derulat, cu finanţare externă, programe care au cuprins şi pe grefierii aflaţi în funcţie în instanţe şi parchete.

Reţeaua formatorilor Şcolii pentru anul 2008 a fost aprobată prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 885/13.12.2007 şi a fost alcătuită din 25 de procurori, 90 de judecători, 53 de grefieri şi 15 specialişti.

Prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 63 din 24 ianuarie 2008 a fost completată reţeaua de formatori cu 24 de judecători şi 11 grefieri pentru următoarele discipline: dreptul familiei, drept comercial, cooperare judiciară internaţională în materie penală, cooperare judiciară internaţională în materie civilă şi comercială, contencios administrativ şi dreptul muncii, iar prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 602 din 26 iunie 2008 au mai fost recrutaţi 3 judecători pentru disciplina drept administrativ, 4 judecători pentru disciplina drept comercial, 2 judecători şi 2 grefieri pentru disciplina dreptul muncii.

În ciuda numărului aparent mare de formatori, în anul 2008 au fost înregistrate mari dificultăţi în asigurarea echipei de formatori care să participe la seminariile de formare pentru fiecare disciplină în parte datorită, pe de-o parte, a nedecontării cheltuielilor de transport pentru formatori de către unele curţi de apel, iar pe de altă parte datorită obligării formatorilor de a-şi lua concediu de odihnă pe perioada participării la cursuri.

Totodată, la nivelul departamentului de formare continuă s-a realizat centralizarea informatică a tuturor grefierilor care au participat în anul 2008 la seminarii de perfecţionare continuă organizate de către SNG, cu precizarea datelor referitoare la instanţă/parchetul de proveniență, compartimentul la care funcţionează, vechime în funcţie, denumirea seminarului la care a participat, centrul de formare, perioada, nota obţinută la evaluare.

În anul 2008, Şcoala Națională de Grefieri a continuat identificarea celor mai adecvate oportunități de colaborare cu curţile de apel pentru creşterea numărului de centre regionale de formare continuă, mai ales având în vedere durata destul de redusă a desfăşurării acestora. În acest sens, la inițiativa instanţelor locale, cu sprijinul Curţii de Apel Cluj, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, urmare solicitării Şcolii Naționale de Grefieri, în şedința din data de 9 octombrie 2009 a apreciat necesară înființarea unui nou centru de formare profesională a personalului auxiliar de specialitate la Bistrița, fiind sesizat Ministerul Justiţiei în acest sens.

În anul 2008 Şcoala Națională de Grefieri şi-a îmbogăţit baza materială a departamentului de formare continuă cu patru smart board-uri, un echipament de videoconferință, un server, un scaner şi un copiator, toate acestea fiind necesare nu numai pregătirii grefierilor în cadrul seminariilor, ci şi pentru susţinerea logistică a celorlalte seminarii cu tematicile indicate în agendă (respectiv se asigură prezentările in Power Point a tematicilor şi se asigură, prin internet, accesul la legislaţia comunitară în domeniile cooperării judiciare internaționale în materia civilă, comercială şi penală).

4.11.3. FORMAREA FORMATORILOR

Având în vedere că în 2008 s-a derulat proiectul PHARE *„Continuarea asistenței pentru dezvoltarea Școlii Naționale de Grefieri”*, activitatea de formare a formatorilor s-a realizat prin seminariile desfăşurate în cadrul acestui proiect.

De asemenea, în cadrul Departamentului de Formare Inițială, la nivelul fiecărei catedre, au avut loc întâlniri metodice coordonate de către directorul adjunct, urmărindu-se în principal, proiectarea unitară a conținuturilor, elaborarea subiectelor şi a baremelor pentru evaluarea activității cursanţilor. Formatorilor nou selectați li s-a prezentat *Ghidul metodologic pentru formatori*, elaborat de către specialistul în ştiinţe ale educaţiei.

În vederea extinderii reţelei de formatori pentru formarea continuă, în perioada aprilie – mai 2008 s-a desfăşurat procesul de selecție a formatorilor pentru disciplinele drept administrativ, drept comercial şi dreptul muncii, fiind selectați 16 noi formatori, iar în perioada noiembrie – decembrie 2008 s-a derulat o nouă sesiune de selecţie, în urma căreia au fost selectaţi 75 de formatori pentru disciplinele: informatică, statistică judiciară (instanțe şi parchete), executări penale, organizare (parchete şi instanțe),

drept procesual penal (instanțe şi parchete), informaţii clasificate, executări civile, cooperare judiciară internațională în materie penală, arhivare documente.

De asemenea, pentru formarea inițială, în perioada septembrie – octombrie 2008 s-a desfăşurat procesul de selecție a câte unui formator pentru disciplinele: cerere de chemare în judecată, taxa de timbru, registratură şi secretariat parchete, cooperare judiciară în materie penală, dactilografie, precum şi a unui îndrumător de stagiu practic la Judecătoria sectorului 3 Bucureşti.

De asemenea, expertul în cadrul Departamentului Formarea formatorilor, a fost implicat atât în activitatea de formare inițială prin susținerea seminarului de Comunicare din cadrul curriculei Şcolii, cât şi în activitatea de formare continuă, prin susținerea unui seminar de *„Comunicare şi relaţii cu publicul şi mass – media”* pentru un grup țintă de 21 grefieri debutanți (iunie 2008) şi susținerea unui număr de 4 seminare cu tema *„Rolul comunicării în activitatea grefierului”* pentru un total de 63 de grefieri, în cadrul formării profesionale descentralizate organizate de Curtea de Apel Bucureşti (septembrie-noiembrie 2008).

4.11.4. RELAȚII INTERNAȚIONALE

I. Şcoala Națională de Grefieri a implementat în cursul anului 2008 ***Proiectul PHARE RO2005/017-553.01.04.03 “Continuarea asistenței pentru dezvoltarea Şcolii Naționale de Grefieri”.*** Acesta a avut ca *obiectiv general* construirea unui sistem judiciar profesionist, independent şi transparent, iar ca *obiectiv specific*, consolidarea capacității instituționale a Şcolii Naționale de Grefieri pentru a fi capabilă să aplice dreptul comunitar.

Rezultatele urmărite prin desfăşurarea proiectului au vizat: extinderea şi dezvoltarea profesională a rețelei de formatori a Şcolii Naționale de Grefieri, formarea profesională a grefierilor şi dotarea SNG cu echipament modern de învățare şi documentație juridică.

Proiectul a fost conceput în două componente principale: prima a cuprins 6 module de formare profesională a formatorilor SNG şi grefierilor (în materiile dreptul muncii, drept administrativ, cooperare judiciară la nivel european în materie civilă şi comercială, dreptul familiei şi protecția minorilor, drept comercial, relații publice şi comunicare), iar componenta a doua a fost la rândul ei defalcată în 2 sub-componente: dotarea bibliotecii SNG cu noi cărți şi documentație juridică, precum şi dotarea SNG cu echipament modern de învățare şi IT.

În cadrul primei componente de formare profesională a formatorilor SNG şi grefierilor, din punctul de vedere al grupurilor-țintă, proiectul a atins obiectivul propus în proporție de 99,03%, respectiv au fost instruiți profesional 239 de grefieri şi 70 de formatori. Astfel, au fost furnizate în total 6 seminarii de formare a formatorilor şi 12 seminarii pentru grefierii in funcție, toate a câte 3 zile

fiecare, în următoarele domenii: dreptul muncii, drept administrativ, cooperare judiciară la nivel european în materie civilă şi comercială, dreptul familiei şi protecţia minorilor, drept comercial, relaţii publice şi comunicare.

Seminariile de formare a formatorilor au cuprins şi workshopuri dedicate metodelor şi tehnicilor moderne de predare .

De asemenea, în cadrul componentei a 2 a proiectului, dotarea bibliotecii SNG cu noi cărţi şi documentaţie juridică, precum şi cu echipament modern de învăţare şi IT, Şcoala Naţională de Grefieri a achiziţionat 15 cărţi de drept cu care a fost înzestrată librăria SNG, un sistem de software de management al bibliotecii Şcolii, 2 monitoare plasmă, un echipament de videoconferinţă care să permită SNG să susţină conferinţe la distanţă, mai exact între sediul SNG de la Bucureşti şi Centrul de pregătire profesională de la Bârlad, precum şi 16 computere, în vederea îmbunătăţirii condiţiilor de pregătire profesională ale SNG.

Implementarea proiectului a luat sfârşit la data de 30 noiembrie 2008.

II. Şcoala Naţională de Grefieri a parcurs în cursul anului 2008 procedura de selecţie pentru ***Proiectul PHARE RO2006-018.147.01.04. 04–01 intitulat "Continuarea Dezvoltării Şcolii Naţionale de Grefieri",*** termenii de referinţă aferenţi proiectului sus menţionat au fost redactaţi de Şcoala Naţională de Grefieri şi aprobaţi de Consiliul Superior al Magistraturii.

Obiectivul general al programului îl reprezintă dezvoltarea instituţională continuă a Şcolii Naţionale de Grefieri, pentru a fi în măsură să răspundă nevoilor de formare a grefierilor din sistemul judiciar român.

În cadrul programului, sunt prevăzute următoarele *rezultate:* îmbunătăţirea promovării activităţii şi scopurilor Şcolii; formatori ai SNG instruiţi în diverse materii specifice; formatori capabili să aplice tehnici şi metode didactice moderne; îmbunătăţirea recrutării formatorilor şi a politicii de formare; grefierii din instanţe instruiţi în materii specifice, care să răspundă exigenţelor instanţelor/secţiilor/completelor specializate, precum şi exigenţelor legate de integrarea europeana; elaborarea unor manuale.

III. Şcoala Naţională de Grefieri a parcurs în cursul anului 2008 procedura de selecţie şi pentru ***Proiectul PHARE RO2006-018.147.01.04. 04–02 intitulat "Dotarea Şcolii Naţionale de Grefieri cu facilităţi adecvate de formare pentru instruirea grefierilor",*** termenii de referinţă aferenţi proiectului sus menţionat fiind redactaţi de Şcoala Naţională de Grefieri şi aprobaţi de Consiliul Superior al Magistraturii. În cadrul acestui contract, Şcoala Naţională de Grefieri beneficiază de echipament IT şi de echipamente pentru îmbunătăţirea procesului de predare, atât pentru sediul din Bucureşti cât şi pentru centrul regional de pregătire a personalului auxiliar din Bârlad.

IV. Şcoala Naţională de Grefieri a derulat în cursul anului 2008 şi **Proiectul „Revizuirea activităţii de perfecţionare continuă a Şcolii Naţionale de Grefieri”** finanţat de Banca Mondială.

Scopul acestui proiect a fost redactarea unei Programe de formare continuă care să completeze şi optimizeze activitatea de formare continuă a Şcolii şi să asigure un cadru pentru monitorizarea şi evaluarea activităţilor desfăşurate şi a realizărilor obţinute în cadrul procesului de formare continuă. Implementarea proiectului a luat sfârşit la data de 4 septembrie 2008, când raportul final a fost validat în şedinţa Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

V. De asemenea, în cursul anului 2008, Şcoala Naţională de Grefieri a derulat **Proiectul “Servicii de consultanţă pentru dezvoltarea unui sistem de instruire a magistraţilor şi grefierilor”,** al cărui scop a fost implementarea unui sistem eLearning, open-source, web-based. Pe baza analizei necesităţilor Beneficiarului SNG, sistemul a fost adaptat de Consultant şi apoi implementat. De asemenea, Consultantul a furnizat documente de utilizare, instalare, administrare, precum şi cele care prezintă dezvoltările aduse produsului/produselor, iar Beneficiarul a beneficiat de instruire a utilizatorilor sistemului, precum si a specialiştilor care vor administra sistemul. Implementarea acestui proiect a fost finalizată la data de 5 octombrie 2008.

4.12. Resursele materiale aflate la dispoziţia instanţelor şi parchetelor în anul 2008[112]

4.12.1 Starea sediilor instanţelor şi parchetelor. Programe în derulare privind îmbunătăţirea situaţiei acestora. Alte programe de investiţii

Pentru asigurarea şi dezvoltarea capacităţii administrative în sistemul justiţiei în anul 2008, fondurile pentru dotări şi investiţii au fost în valoare totală de **88.722** mii lei, astfel:

- Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie – bugetul alocat pentru anul 2008 a fost de 2.800 mii lei. Pentru dotarea corespunzătoare au fost alocate numai de la bugetul statului suma de 275,6 mii lei pentru reţea de comunicaţii date, echipamente IT şi un autoturism. În anul 2009 au fost prevăzute în proiectul de buget fonduri pentru investiţii în valoare de 2.600 mii lei pentru construirea unui sediu nou deoarece actualul imobil nu are spaţiul necesar pentru buna derulare a activităţii.

- Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie – bugetul alocat pentru anul 2008 a fost de 32.016 mii lei, din care 18.763 mii lei pentru reparaţii curente, capitale, investiţii noi şi în continuare în vederea asigurării desfăşurării activităţii în bune condiţii.

Situaţia sediilor unităţilor de parchet aflate în administrare, se prezintă astfel:

- număr total sedii 130, din care:

[112] Secţiune realizată de către Direcţia economică şi administrativă şi Direcţia resurse umane şi organizare. Unele dintre datele prezentate au fost furnizate de către Ministerul Justiţiei, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi Direcţia Naţională Anticorupţie.

- sedii în stare tehnică foarte bună şi nu necesită lucrări imediate	96
- sedii în stare tehnică bună şi necesită reparaţii curente sau capitale	28
- sedii în stare tehnică satisfăcătoare şi se află în planul multianual de investiţii pentru a fi demarate lucrări de reparaţii capitale sau investiţii	6

Suma de 18.763 mii lei a fost utilizată, astfel:

- 10.719 mii lei – reparaţii capitale efectuate la 14 sedii;
- 384 mii lei – consolidare;
- 7.510 mii lei – investiţii în curs de derulare pentru 9 obiective;
- 150 mii lei – studii de fezabilitate pentru lucrări noi de investiţii.

În anul 2009 sunt propuse a fi începute 8 lucrări de reparaţii capitale, care se află în prezent la faza de proiectare. De asemenea, au fost propuse unele sume pentru lucrările de consolidări aferente lucrărilor de reparaţii capitale.

Pentru anul 2009, în proiectul de buget, erau cuprinse a fi demarate 6 lucrări de investiţii noi.

Din suma de 13.253 mii lei prevăzută pentru achiziţionarea de centrale termice, centrale telefonice, 43 autoturisme, au fost utilizate fonduri şi pentru achitarea ratelor aferente contractului multianual de achiziţionare în sistem leasing de tehnică de calcul nr. 64/C/2006, în baza căruia s-au achiziţionat un număr de 4.300 calculatoare, 495 Notebook, 3.315 imprimante, 346 aparate multifuncţionale, 488 servere, 416 scanere.

În anul 2008 au fost achiziţionate bunuri prin derularea programelor PHARE 2005 şi PHARE 2006 în valoare de 1.497,4 mii lei, din care pentru Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism dotări în sumă de 89,8 mii lei.

În cadrul proiectului de buget în anul 2009 au fost propuse sume pentru dotări, constând în principal în achiziţionarea de aparate de aer condiţionat necesare în camera serverelor, centrale termice, telefonice şi anti-efracţie, precum şi plata ratei de leasing financiar, pentru tehnologia IT achiziţionată în anii precedenţi.

- Direcţia Naţională Anticorupţie îşi desfăşoară activitatea într-un sediu central, 14 sedii ale serviciilor teritoriale şi 3 sedii ale birourilor teritoriale.

Cuantumul fondurilor alocate în anul 2008 pentru cheltuieli de întreţinere, reparaţii curente şi chirii la sediile existente este de 3.812 mii lei. Menționăm că din totalul de 18 imobile destinate desfăşurării activității două sunt în folosința serviciului Teritorial Alba Iulia şi Constanța, iar pentru sediul central al Serviciului teritorial Bucureşti se fac demersuri pentru preluarea imobilului de la RAPPS.

Restul sediilor funcționează în spații închiriate, preluate cu contract de comodat, iar două servicii teritoriale au spații aflate în administrarea tribunalelor.

În anul 2009 au fost solicitate fonduri în valoare de 90 mii lei la reparaţii capitale, modernizări şi investiţii pentru sediile serviciilor teritoriale Alba Iulia şi Constanța, aflate în administrarea D.N.A.

Stadiul pentru toate sediile DNA este bun, sediul pentru Serviciul Teritorial Alba Iulia a fost renovat şi reabilitat în anul 2007.

Pentru dotări cu mobilier, aparatură birotică, echipamente, programe informatice, mijloace de transport au fost utilizate în anul 2008 fonduri în valoare de 525 mii lei.

Din totalul dotărilor existente până în prezent în valoare de 19.657,7 mii lei, au fost achiziționate bunuri de 7.968,1 mii lei din fonduri PHARE.

- Ministerul Justiţiei – ordonator principal de credite pentru instanţele judecătoreşti; menționăm că procesul investițional desfăşurat de către Ministerul Justiţiei în anul 2008 a avut în vedere prevederile din H.G. nr. 1346/21.10.2007 privind aprobarea Planului de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar şi al luptei împotriva corupţiei.

Totodată, în anul 2008 au mai fost dotate instanţele judecătoreşti cu echipamente de IT, conform unor proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile. În cursul anului 2009, din aceeaşi sursă de finanțare se vor achiziționa echipamente audio-video pentru video-conferințe, sisteme de arhivare electronică şi aplicație software de gestionare electronică a documentelor procesate, echipamente IT având ca destinație instanțe judecătoreşti, filtre de securitate cu detectoare de metale destinate curților de apel şi tribunalelor, precum şi piese de mobilier pentru dotarea birourilor judecătorilor.

Sumele alocate Ministerului Justiției în anul bugetar 2008 la dotări, reparații capitale şi investiții pentru sediile instanțelor au fost în sumă totală de 49.569 mii lei, după ultima rectificare bugetară pe anul 2008.

Creditele au fost utilizate potrivit programului de investiții, astfel:

- la lucrări de investiții în continuare pentru un număr de 3 sedii ale instituției a fost alocată suma de 3.915 mii lei;

- pentru investiţii noi a fost alocată suma de 7.355 mii lei pentru un număr de 29 sedii instanţă;
- pentru achiziţii imobile, sedii pentru Judecătoria Buhuşi, Judecătoria Panciu şi teren Judecătoria Horezu, au fost alocate fonduri de 1.260 mii lei;
- a fost alocată suma de 17.381 mii lei pentru echipament şi mijloace de transport;
- suma de 770 mii lei a fost alocată pentru mobilier, aparatură birotică şi alte bunuri necesare activităţii instanţelor;
- s-au efectuat cheltuieli în valoare de 1130 mii lei cu expertize, proiectare şi execuţie privind consolidările pentru un număr de 8 sedii de instanţe judecătoreşti;
- suma de 12.175 mii lei a fost alocată pentru alte cheltuieli de investiţii, potrivit legii, programe informatice, promovarea informaţiilor electronice şi eficientizarea sistemului judiciar;
- suma de 8.930 mii lei din bugetul aprobat pentru anul 2008 a fost utilizată pentru reparaţii capitale la un număr de 28 sedii de instanţe.

Din totalul fondurilor de 22.590 mii lei pentru lucrări de investiţii şi reparaţii capitale suma de 3.347 mii lei este pentru obiective finanţate de la Banca Mondială.

Ministerul Justiţiei a semnat un acord de împrumut cu banca Mondială în valoare de 110 milioane euro, din care 76 milioane euro pentru reabilitare sedii de instanţă, partea de reabilitare instanţe fiind negociată de Ministerul Justiţiei potrivit programului de prioritizare a investiţiilor la sediile de instanţă.

Prin H.G. nr. 1161/26.09.2007 s-au aprobat indicatorii tehnico-economici aferenţi obiectivelor de investiţii publice, potrivit documentaţiilor de studiu de fezabilitate, în anul 2008 urmând a se elabora documentaţiile de proiectare, faza de proiect tehnic şi detalii de execuţie, autorizarea lucrărilor de construcţii şi achiziţia publică de lucrări. Etapele următoare din procesul investiţional se vor desfăşura prin Direcţia de Investiţii şi Administrarea Serviciilor – Serviciul de Gestiune a Investiţiilor şi Direcţia de Implementare a Proiectelor Finanţate din Împrumuturi Externe, ambele din cadrul Ministerului Justiţiei.

Situaţia sediilor în care îşi desfăşoară activitatea instanţele judecătoreşti se prezintă astfel:

- numărul total de sedii 218, din care un număr de 185 sedii sunt în diferite stări de funcţionare, astfel:

- sedii în stare foarte bună 38
- sedii în stare bună de funcţionare 55
- sedii în stare tehnică satisfăcătoare 62
- sedii în stare tehnică nesatisfăcătoare 30.

Menţionăm că sunt instanţe care funcţionează în spaţii comune cu parchetele, instanţe cu sedii închiriate, precum şi sedii de instanţe revendicate.

În continuare, prezentăm datele rezultate din centralizarea răspunsurilor funizate de instanţele judecătoreşti şi parchete la chestionarele de colectare a datelor pentru prezentul raport. Totodată, precizăm că la stabilirea gradului de adecvare a unui imobil pentru a constitui sediul unei instanţe sau al unei parchet trebuie să se ţină seama nu numai de starea sa tehnică, dar şi de aspecte precum dimensiunea, modul de împărţire, modul în care poate fi organizat accesul publicului la compartimente precum registratura, arhiva, biroul de relaţii cu publicul etc.

Astfel cum rezultă din datele furnizate de curţile de apel, respectiv de parchetele de pe lângă acestea, situaţia sediilor inadecvate ca dimensiune activităţii concrete a instanţelor, a sediilor aflate în clădiri necorespunzătoare sub aspectul îndeplinirii standardelor de salubritate şi a celor renovate/consolidate în ultimii 10 ani este următoarea:

Nr. crt.	**Curtea de apel**	**Număr sedii inadecvate ca dimensiune activităţii concrete a instanţelor**	**Număr sedii aflate în clădiri necorespunzătoare sub aspectul îndeplinirii standardelor de salubritate**	**Număr sedii renovate/consolidate în ultimii 10 ani**
1.	Alba Iulia	17	19	1
2.	Bacău	4	6	3
3.	Braşov	3	4	3
4.	Bucureşti	10	2	10
5.	Cluj	6	6	12
6.	Craiova	9	6	6
7.	Constanţa	5	4	4
8.	Galaţi	8	3	-
9.	Iaşi	1	4	4
10.	Oradea	3	4	-
11.	Piteşti	6	6	4
12.	Ploieşti	8	4	3

13.	Suceava	2	3	4
14.	Târgu Mureş	-	3	2
15.	Timişoara	3	8	14
16.	Curtea Militară de Apel	2	1	1
TOTAL		**87**	**83**	**71**

Nr. crt.	**Parchetul de pe lângă Curtea de Apel**	**Număr sedii inadecvate ca dimensiune activității concrete a instanțelor**	**Număr sedii aflate în clădiri necorespunzătoare sub aspectul îndeplinirii standardelor de salubritate**	**Număr sedii renovate / consolidate în ultimii 10 ani**
1.	Alba Iulia	2	3	17
2.	Bacău	2	1	4
3.	Braşov	4	4	7
4.	Bucureşti	7	3	8
5.	Cluj	7	3	8
6.	Craiova	2	-	9
7.	Constanța	2	2	2
8.	Galați	3	-	10
9.	Iaşi	3	2	2
10.	Oradea	2	2	5
11.	Piteşti	3	3	7
12.	Ploieşti	1	1	16
13.	Suceava	-	1	5
14.	Târgu Mureş	3	3	3
15.	Timişoara	1	1	15
16.	Curtea Militară de Apel	-	-	-
TOTAL		**42**	**29**	**118**

4.12.2. Resursele financiare existente la nivelul instanţelor şi parchetelor în anul 2008

În anul 2008 au existat patru rectificări bugetare pentru sistemul judiciar care s-au concretizat în alocări suplimentare de fonduri, după cum urmează:

1. Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie – bugetul rectificat pentru anul 2008 în valoare totală de 87.174 mii lei, din care fonduri suplimentare alocate au fost de 21.928 mii lei;
2. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie – bugetul rectificat pentru anul 2008 în valoare totală de 647.220 mii lei, din care 136.007 mii lei fonduri alocate suplimentar pentru plata drepturilor salariale, iar o parte pentru contribuţia instituţiei la derularea programelor finanţate din fonduri externe nerambursabile;
3. Direcţia Naţională Anticorupţie – bugetul rectificat pentru anul 2008 în valoare totală de 74.412 mii lei - bugetul iniţial a fost diminuat cu 10% la rectificare la toate titlurile de cheltuieli în afară de cheltuielile de personal care au fost majorate cu 4.351 mii lei pentru plata drepturilor stabilite conform O.U.G. nr. 75/2008 privind stabilirea de măsuri pentru soluționarea unor aspecte financiare în sistemul justiției;

Menţionăm că, raportat la bugetul anului 2008, Ministerul Economiei şi Finanţelor a diminuat propunerile de buget ale DNA, iar pentru realizarea programului principal „Combaterea marii corupţii”, obiectivele fixate au susținere financiară limitată în anul 2009.

4. Ministerul Justiției – bugetul rectificat pentru anul 2008 a fost în valoare de 1.487.118 mii lei, din care fondurile alocate suplimentar față de bugetul inițial au fost de 528.491 mii lei.

Majoritatea fondurilor alocate suplimentar pentru anul 2008 au fost necesare pentru achitarea drepturilor de natură salarială restante, conform sentinţelor civile definitive şi executorii, iar 28.491 mii lei au fost repartizați pentru alte destinaţii de cheltuieli materiale şi transferuri.

5. Consiliul Superior al Magistraturii, dat fiind faptul că politica bugetară a asigurat în cea mai mare măsură Reforma în justiție, şi-a stabilit finanţarea corespunzătoare prin estimarea bugetului pentru fiecare obiectiv în parte.

Programul de cheltuieli pentru anul 2008, potrivit bugetului de stat aprobat prin *Legea nr. 388/2007, cu modificările şi completările ulterioare*, care a susținut financiar atât activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, cât şi derularea activităţilor cu privire la Planul de acțiune privind Reforma în justiţie, este în valoare totală de 77.716 mii lei, din care:

- aparat propriu CSM 51.244 mii lei
- I.N.M. 21.202 mii lei
- S.N.G. 5.290 mii lei.

Bugetul iniţial aprobat pe anul 2008 a fost suplimentat în cursul anului, prin rectificări, cu 491 mii lei.

În ceea ce priveşte percepţia instanţelor şi parchetelor asupra nivelului resurselor materiale disponibile în anul 2008 (fără luarea în considerare a problemei stării sediilor, analizată distinct), conform răspunsurilor curţilor de apel şi a parchetelor de pe lângă acestea la chestionarul pentru colectarea datelor necesare prezentului raport, situaţia se prezintă după cum urmează:

În ceea ce priveşte resursele materiale aflate la dispoziţia curţilor de apel şi a instanţelor din raza administrativ-teritorială a acestora, exceptând sediile, majoritatea judecătorilor au comunicat că acestea au fost satisfăcătoare (56, 25 %), numai 12,5 % au considerat că aceste resurse au fost bune, iar un număr semnificativ de instanţe (31,25 %) au apreciat că acestea au fost nesatisfăcătoare.

Privitor la parchete, resursele materiale aflate la dispoziţia acestora, exceptând sediile, 43,75% dintre procurori au afirmat că acestea au fost satisfăcătoare, 25% bune, 25% nesatisfăcătoare şi numai 6,25% foarte bune.

4.13. Continuarea şi dezvoltarea procesului de informatizare a instanţelor şi parchetelor[113]

4.13.1. Dezvoltarea aplicaţiei informatice ECRIS

Aplicaţia a ajuns în acest moment la versiunea 3 şi este în exploatare având următoarele facilităţi suplimentare:

A. Gestionarea numerelor unice de dosare la nivel naţional;

B. Obiecte ale dosarelor unice la nivel naţional;

C. Modul de Registratură ce conţine următoarele funcţii: managementul lucrărilor şi a fluxurilor acestora; căutare lucrări în baza de date; generarea registrelor ce conţin lucrări în format electronic cu funcţii de tipărire; relaţionarea lucrărilor cu dosarele şi preluarea automată în dosare a informaţiilor despre documentele din lucrări; gestionarea citaţiilor expediate şi generarea de borderouri de expediere cu funcţii de tipărire; înregistrarea dovezilor de citare; gestionarea formularelor de comunicare a hotărârilor expediate şi generarea de borderouri de expediere cu funcţii de tipărire; înregistrarea dovezilor de primire a comunicărilor;

D. Generarea automată de registre în format electronic.

[113] Secţiune realizată de Biroul Informatică din cadrul CSM.

E. Modul de executări penale

F. Modul de executări civile

G. Copierea dosarelor între secţii

H. Generarea automată a unor şabloane de documente noi: formulare de comunicări penale, formulare de comunicări civile, hotărâri etc

I. Transmiterea electronică a dosarelor între instanţe

J. Publicarea automată a dosarelor pe Portalul Instanţelor de Judecată

K. Arhivarea dosarelor

L. Gestionarea documentelor ce conţin fişiere în format electronic în structuri de date independente, diferenţiate pentru: citaţii, comunicări, hotărâri etc

M. Generarea fişei dosarului cu funcţii de tipărire

N. Generarea de rapoarte şi situaţii statistice adaptate cerinţelor.

O. Gestionarea relaţiilor între dosare şi între dosare şi lucrări

P. Gestionarea obiectelor secundare ale unui dosar: -gestionarea traseului dosarului între instanţele de judecată (circuit extern), funcţionalitate adaptată conform cerinţelor şi modificărilor aduse sistemului informatic; -gestionarea căilor de atac declarate în dosar, funcţionalitate adaptată conform cerinţelor şi modificărilor aduse sistemului informatic.

ECRIS 3 beneficiază de un modul propriu de repartizare aleatorie a dosarelor, modul destinat respectării legislaţiei în vigoare.

Repartizarea aleatorie a dosarelor se aplică pentru dosarele nou intrate (dosare ce nu au fost înregistrate în ECRIS nici un termen de judecată) iar criteriile care stau la baza funcţionării modulului de repartizare aleatorie a dosarelor sunt următoarele:

a) Termenul de distribuire al dosarului

b) Complexitatea dosarului (*Încărcătura unui complet de judecată se defineşte ca: 1. numărul dosarelor nou intrate alocate pentru completul de judecată* şi/sau *2. suma complexităţilor dosarelor repartizate completului de judecată.* În funcţie de specificul instanţei se va folosi una din opţiuni sau chiar amândouă.)

c) Obiectul dosarului

d) Stadiul procesual al dosarului (*ECRIS permite repartizarea aleatorie a dosarelor către complete de judecată specializate.* Un dosar cu un anumit stadiu procesual poate fi alocat numai unui complet de judecată în a cărui competenţă intră acel stadiu procesual.)

e) Dosar cu minori/arestaţi/urmărire penală

f) Repartizarea dosarelor urgente (*Dosarele urgente sunt prioritare în procesul de repartizare aleatorie, ele fiind primele repartizate în momentul în care lista de dosare ce urmează a fi repartizate conţine atât dosare urgente cât* şi *dosare normale.)*

Dezvoltarea aplicației a durat 2 ani, în anul 2008 efectuându-se în cea mai mare parte testarea noilor module.

Operaționalizarea noilor facilități și a noilor module ale aplicației presupune instruirea corespunzătoare a personalului auxiliar al instanţelor şi parchetelor, precum şi responsabilizarea acestuia în vederea introducerii corecte şi complete a datelor în sistemul informatic.

4.13.2. Scurtă prezentare a portalului instanţelor de judecată şi a categoriilor de informaţii disponibile în cadrul acestuia, precum şi prin accesarea paginilor de web ale CSM, Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiție şi a Ministerului Public.

Portalul instanțelor de judecată este un website în care pot fi găsite informații despre toate instanţele de judecată din România, structurate astfel: prezentarea instanţelor; organizarea instanţelor; lista şedinţe; dosare; jurisprudenţa; informaţii statistice; informaţii de interes public; date de contact.

Prin atragerea fondurilor europene, Ministerul Justiției a realizat un proiect de extindere a facilităților de informare a portalului instanţelor de judecată din România şi s-au întreprins demersuri pentru asigurarea infrastructurii capabile să susțină noul portal extins.

Principalul element de noutate al inițiativei de extindere a portalului îl reprezintă preluarea din sistemele informatice ale instanţelor de judecată a tuturor hotărârilor judecătoreşti care constituie informații de interes public și publicarea lor integrală (nu în extras), automată, pe portalul instanțelor de judecată.

În prima etapă (primul trimestru al anului 2009), jurisprudenţa consolidată la nivel naţional va fi accesibila în rețeaua internă a sistemului judiciar, urmând ca după o perioadă de testare să devină accesibilă publicului larg, prin intermediul portalului instanţelor de judecată.

În această perioadă de testare internă vor fi urmărite atât aspecte ce privesc respectarea protecției datelor cu caracter personal (instanţele de judecata având responsabilităţi legale în calitate de operatori de date cu caracter personal), cât şi fiabilitatea noului sistem extins.

În continuare sunt prezentate câteva capturi de ecran atât pentru pagina principală cât și pentru paginile secundare ale portalului: Lista instanțelor, Jurisprudența, Atlas Judiciar și Ghiduri pentru justițiabili.

http://portal.just.ro/ - Pagina principală

Lista instanţelor

Jurisprudenţa

Atlas Judiciar

Ghiduri pentru justiţiabili

Portalul instanţelor de judecată (http://portal.just.ro/) a devenit accesibil publicului din România începând cu anul 2005 şi cumulează la această dată peste 4,4 milioane dosare de judecată.

Noua resursă informaţională s-a dovedit a fi extrem de valoroasă, registrul de acces zilnic al aplicaţiei înregistrând peste 5,5 milioane de utilizatori distincţi, numai în cursul anului 2008.

Dezvoltarea portalului de judecată, inclusiv publicarea întregii jurisprudenţe, fiind în egală măsură un obiectiv inclus în *Planul de acţiune pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare*, dar şi un subiect de interes deosebit în rândul populaţiei, s-a impus ca o prioritate pentru Ministerul Justiţiei.

În anul 2008 Biroul de Informatică al CSM a avut ca preocupare permanentă consolidarea şi dezvoltarea aplicaţiilor din cadrul sistemului informatic al Consiliului Superior al Magistraturii.

Menţionăm în acest sens implementarea sistemului de management al documentelor **Registry**, utilizat în prezent în majoritatea compartimentelor. Proiectul face parte din strategia de reformă a justiţiei şi contribuie la gestionarea eficientă a documentelor şi la reducerea timpului de răspuns către petenţi. Sistemul pune în evidenţă circuitul documentelor, sprijină respectarea strictă a termenelor, asigură furnizarea operativă de informaţii despre documentele depuse şi stadiul soluţionării lor. Prin evaluări periodice, Registry permite încărcarea echilibrată a resurselor umane din aparatul Consiliului Superior al Magistraturii.

Sistemul **eMap**, prin componentele destinate pregătirii şi desfăşurării şedinţelor Consiliului Superior al Magistraturii, este îmbogăţit permanent ca răspuns la solicitările compartimentelor de resort. Este funcţional modulul de vizualizare on-line a monitoarelor oficiale şi modulul agendă electronică. În perioada următoare va fi integrat modulul de pontaj electronic pentru personalul din aparatul tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii. Componenta a fost proiectată, realizată şi testată în ultimele luni în cadrul Biroului de Informatică.

Pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii, componentă majoră a sistemului informatic, este actualizată permanent şi a fost proiectată să constituie principala sursă de informaţii de interes public în domeniul judiciar. În ultima perioadă, pentru a oferi acces mai rapid la informaţii, au fost reproiectate unele pagini şi au fost adăugate categorii noi de date.

http://www.csm1909.ro/ - Pagina principală a site-ului CSM

Site-ul CSM conţine informaţii structurate astfel: Prezentare, Aparatul tehnic administrativ, Sistemul judiciar român, Jurisprudenţa, Contact, Noutăţi, Agenda CSM, Achiziţii publice, Activitate curentă, Inspecţia judiciară, Hotărâri ale CSM, Informare publică, Rapoarte privind sistemul judiciar, Relaţii cu mass-media, Relaţii cu publicul, Legislaţie, Magistraţi, Declaraţii magistraţi, Asistenţi judiciari, Grefieri – Concursuri, Reforma justiţiei, Institutul Naţional al Magistraturii, Şcoala Naţională de Grefieri, Integrare Europeană, Relaţii Internaţionale., Revista”Justiţia în actualitate”, Statistica, Legături utile, Fotografii, Forum.

Pagina de Internet a **Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie** conţine informaţii structurate în următoarele pagini: Istoric, Jurisprudenţă, Lista de şedinţe, Dosare, Statistici, Informaţii, Noutăţi, Articole, Legături, Contact, Secţia civilă, Secţia Penală, Secţia Comercială, Contencios administrativ, Completul de 9, Secţiile unite, Direcţia legislaţie, studii, documentare şi informatică juridică, Cancelaria, Departamentul economico-financiar şi administrativ, Biroul de informare şi relaţii publice, Biroul relaţii internaţionale, Unitatea de implementare a programelor PHARE.

http://www.scj.ro/ - Pagina principală a ÎCCJ

Pagina de Internet a **Ministerului Public** conţine informaţii structurate în următoarele pagini: Noutăţi, Prezentare generală, Organizare, Resurse umane, formare continuă, Raport de activitate, Justiţie minori, Proprietate intelectuală, Cooperare internaţională, Recursuri în interesul legii, Legături utile, Posturi vacante, Audienţe, Mass-media, Contact şi Achiziţii.

http://www.mpublic.ro/ - Pagina principală a Ministerului Public

4.13.3. Posibilitatea extinderii furnizării de servicii on-line de către instanţe şi parchete către justiţiabili

Principalele servicii disponibile on-line pe care unităţile din sistemul de justiţie le oferă în prezent cetăţenilor, sunt de informare. Accesul la informaţii se realizează, pentru instanţe, prin portalul gestionat de Ministerul justiţiei http://portal.just.ro ,iar pentru unităţile de parchet prin trimiterile existente pe site-ul Ministerului public http://www.mpublic.ro/siteuri.htm. Unele instanţe au, pe lângă pagina de pe portal, site-uri proprii mai bogate in informaţii (Tribunalul Bucureşti, Curtea de Apel Piteşti, Tribunalul Piteşti şi unităţile subordonate).

Ministerul Justiţiei, Ministerul Public, Consiliul Superior al Magistraturii,Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, instanţele şi parchetele pun la dispoziţia celor interesaţi informaţii conform Legii 544/2001 modificată şi completată privind competenţele unităţii, adresa, numere de telefon, adrese de e-mail, programul de lucru cu publicul şi numele persoanelor care pot fi contactate. Ghidurile destinate justiţiabililor, prezente în format electronic pe mai multe site-uri, oferă informaţiile de bază pentru cunoaşterea sistemul de justiţie, a rolului şi competenţelor instanţelor.

În conformitate cu Legea 144/2007 privind declaraţiile de avere şi interese, sunt accesibile on-line declaraţiile depuse de persoane din sistemul de justiţie care intră sub incidenţa legii.

Ministerul Justiţiei oferă accesul neîngrădit la portalul de legislaţie (http://legislatie.just.ro) care cuprinde documentele publicate în Monitorul Oficial Partea I începând cu 1989. Pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii sunt publicate hotărârile adoptate de plen şi secţii, grupate pe categorii. Posibilităţile de căutare în arhiva de hotărâri sunt, în prezent, destul de limitate.

Toate unităţile enumerate pun la dispoziţie documente on-line care oglindesc activitatea curentă, proiectele şi priorităţile. După caz, propuneri de documente oficiale sunt prezentate pentru dezbatere publică.

Pentru transmiterea opiniilor şi schimbul de idei, Ministerul Justiţiei a pus la dispoziţia celor interesaţi un forum la care accesul este liber.

Există un forum dedicat şi pe site-ul CSM, dar este destinat doar unor categorii de persoane din sistem şi accesul se face prin cont şi parolă.

Pe pagina Ministerului Justiţiei se oferă posibilitatea transmiterii, înregistrării şi urmăririi stadiului de soluţionare a petiţiilor.

Ceva asemănător există şi la Direcţia Naţională Anticorupţie (http://www.pna.ro) pentru transmiterea sesizărilor privind acte de corupţie, deşi acestea nu au caracterul unei plângeri, al unui denunţ penal şi nici al unei petiţii.

Consiliul Superior al Magistraturii a modificat Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, dispunând ca toate hotărârile cuprinzând informaţii de interes public să fie publicate

integral pe Internet, cu protejarea datelor cu caracter personal ale părţilor implicate, ca o măsură de creştere a transparenței justiției şi de stimulare a unificării practicii judiciare.

Tribunalul Vrancea a operaționalizat spre finalul anului 2008 o aplicație proprie de jurisprudență – Jurindex, care oferă asemenea informaţii (http://www.jurisprudenta.org) fiind posibilă căutarea hotărârilor după materia juridică şi obiect.

- Capitolul 5 -

RAPORTURILE DINTRE SISTEMUL JUSTIȚIEI ŞI CELELALTE INSTITUȚII SAU ORGANISME, PRECUM ŞI CU SOCIETATEA CIVILĂ

5.1. Raporturile dintre instanţe şi parchete, precum şi cu Consiliul Superior al Magistraturii[114]

Bunele relații dintre instanțe și parchete[115], precum și cele dintre aceste instituții și Consiliul Superior al Magistraturii reprezintă temelia unei desfășurări eficiente a activității judiciare și influențează percepția opiniei publice a actului de justiție.

Instanțele de la nivelul întregii țări au caracterizat relația cu parchetele corespunzătoare ca fiind una bună și foarte bună, desfășurată în lumina dispozițiilor legale, în baza unei bune colaborări și a respectului reciproc.

În opinia instanțelor, îmbunătățirea și eficientizarea relației instituționale cu parchetele aferente s-ar putea baza pe măsuri precum: - îmbunătățirea comunicării, inclusiv prin asigurarea unei rețele de comunicare on-line; - organizarea unor întâlniri comune pentru dezbaterea problemelor de practică neunitară; - participarea judecătorilor la unele seminarii organizate de parchet; - respectarea termenelor procedurale pentru motivarea căilor de atac; - respectarea termenelor de prezentare a dosarelor la instanță, înainte de expirarea termenului de reținere ori de prelungire a arestării preventive dispuse anterior; - punctualitatea la ședințele de judecată; -organizarea unor seminarii comune având ca obiectiv unificarea practicii judiciare în materie penală; - alocarea unui număr mai mare de procurori pe activitatea de „judiciar”; - respectarea termenelor cu privire la depunerea cererilor de extrădare.

O sugestie cu o aplicabilitate practică deosebită privind îmbunătățirea relației cu parchetul aparține Curții de Apel București, care a propus instituirea unor proceduri juridice și achiziționarea echipamentelor corespunzătoare astfel încât să se permită *transmiterea datelor și în format electronic.*

Parchetele au caracterizat relația cu instanțele judecătorești ca fiind una bună și foarte bună, bazată pe colaborare, respect, disponibilitate, legalitate și interes reciproc în rezolvarea tuturor problemelor.

În ceea ce privește parchetele, pentru îmbunătățirea relației instituționale cu instanțele pe lângă care acestea funcționează au fost făcute mai multe recomandări: -corelarea planificării ședințelor de

---

[114] Secțiune realizată de către Serviciul relații cu publicul, registratură, secretariat și arhivă.

[115] Relația a fost apreciată ca „ foarte bună” de 68,75% dintre curțile de apel și drept „bună” de către 31,25 % dintre acestea. La nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel au caracterizat relația ca „foarte bună” 60 % și ca „bună” 40 %.

judecată în raport de situaţia de personal există şi la nivelul parchetului; -asigurarea unor spaţii de lucru corespunzătoare pentru procurorii de şedinţă; -organizarea unor seminarii comune, a unor programe de pregătire comune şi a unor şedinţe comune de formare pe probleme profesională şi practică neunitară; - existenţa unor contacte sistematice între conducătorii instanţelor şi parchetelor; - asigurarea unei bune circulaţii a dosarelor şi lucrărilor între instanţe şi parchete; - analizarea practicii judiciare a curţii de apel; - comunicare hotărârilor pronunţate în cauzele în care s-au formulat plângeri în temeiul art. 271[1] C.p.p.; - accesul procurorilor la sistemul ECRIS; - comunicarea reciprocă a programării serviciilor la instanţă şi parchete; - sesizarea reciprocă a disfuncţionalităţilor apărute în relaţiile dintre instituţii; -soluţionarea cu celeritate a apelurilor şi recursurilor; - furnizarea unui răspuns prompt la solicitările de date şi informaţii; - informarea reciprocă despre normativul intern în probleme de interferenţă a activităţii.

O colaborare eficientă între parchete şi instanţe nu poate conduce decât la ocrotirea drepturilor şi intereselor celorlalţi participanţi la proces, la soluţionarea cu celeritate, imparţial şi în mod legal a cauzelor şi, implicit, la sporirea încrederii populaţiei în justiţie.

Relaţiile instanţelor[116] cu *Consiliul Superior al Magistraturii* au fost apreciate ca fiind bune şi foarte bune.

Propunerile formulate de instanţe în vedere creşterii gradului de colaborare instituţională cu Consiliul Superior al Magistraturii se referă în special la următoarele aspecte: - CSM să apere eficient magistraţii împotriva eventualelor presiuni exercitate prin mass-media; - CSM să acorde în mai mare măsură sprijin magistraţilor pentru apărarea drepturilor şi statului acestora; - CSM să apere eficient magistraţii împotiva oricăror imixtiuni de natură politică sau economică; - CSM să dezvolte comunicarea cu întreg corpul magistraţilor prin întâlniri periodice, revista CSM, forumul informatic al magistraţilor etc; - CSM să consulte mai des instanţele în procesul său decizional; - CSM să reacţioneze mai prompt în privinţa cererilor de apărare a independenţei sau a reputaţiei profesionale formulate de judecători.

Parchetele au caracterizat relaţia cu Consiliul Superior al Magistraturii[117] drept una "bună" şi "foarte bună"; aşteptările parchetelor din partea Consiliului vizează în mare aceleaşi chestiuni care au făcut şi obiectul propunerilor formulate de judecători, respectiv -să apere eficient magistraţii împotriva eventualelor presiuni exercitate prin mass-media; - să consulte mai des parchetele în procesul său decisional; -să acorde în mai mare măsură sprijin magistraţilor pentru apărarea drepturilor şi statului

[116] Relaţia a fost apreciată ca „ bună" de 56,25% dintre curţile de apel şi drept „ foarte bună" de către 43,75 % dintre acestea.
[117] Conform datelor centralizate de parchetele de pe lângă curţile de apel, relaţia cu CSM a fost calificată ca „bună" în 60 % dintre răspunsurile transmise şi ca „foarte bună" în 40 % dintre acestea.

acestora; -să dezvolte comunicarea cu întreg corpul magistraţilor prin întâlniri periodice, revista CSM, forumul informatic al magistraţilor etc; -să apere eficient magistraţii împotiva oricăror imixtiuni de natură politică sau economică; -să reacţioneze mai prompt în privinţa cererilor de apărare a independenţei sau a reputaţiei profesionale formulate de procurori.

5.2. Raporturile dintre instanţe/parchete şi barourile de avocaţi, colegiile consilierilor juridici, experţii judiciari, precum şi justiţiabilii[118]

Alături de magistraţi, avocaţii, consilierii juridici, experţii judiciari şi justiţiabilii reprezintă persoanele implicate în procesul de înfăptuire a actului de justiţie, iar raporturile instanţelor/parchetelor cu acestea sunt esenţiale pentru soluţionarea legală şi cu celeritate a cauzelor.

În marea lor majoritate, instanţele au apreciat relaţia instituţională cu barourile de avocaţi ca fiind bună, iar în două cazuri (Curtea Militară de Apel şi Curtea de Apel Timişoara) aceasta a fost apreciat chiar foarte bună.

Pentru îmbunătăţirea relaţiilor dintre instanţe şi barourile de avocaţi s-a propus: - organizarea unor întâlniri periodice cu conducerile barourilor; - invitarea avocaţilor la unele dezbateri profesionale, vizând chestiuni de interes comun; - stabilirea unui cod de bune practici; -prezentarea avocaţilor în faţa instanţei la orele fixate, pentru a se evita acordarea unor noi termene; - promovarea, în cadrul baroului, a profesionalismului şi conştiinciozităţii avocaţilor; - asigurarea uunor schimburi de informaţii periodice; - încurajarea metodelor alternative de soluţionare a litigiilor; - implicarea conducerilor baroului şi instanţei atunci când se semnalează deficienţe de comunicare; - eliminarea din activitatea avocaţilor a aspectelor referitoare la abuzul de drept; - respectarea programului de lucru cu publicul; - înlăturarea disfuncţionalităţilor în asigurarea asistenţei judiciare din oficiu; - adoptarea de măsuri disciplinare împotriva avocaţilor care încalcă normele statutare şi comunicarea către instanţe a rezultatului cercetărilor; - existenţa respectului reciproc şi a unor relaţii interumane corespunzătoare; - studierea atentă a dosarelor, atât din partea magistraţilor, cât şi a avocaţilor, în vederea evitării tergiversării în judecarea cauzelor; - respectarea codului deontologic; - luarea unor măsuri eficiente în procedura de substituire a avocaţilor pentru a se evita tergiversarea cauzelor; - asiguratea de către Barou a permanenţei asistenţei juridice; - asigurarea unei interacţiuni administrative; - participarea reciprocă la bilanţurile de activitate; - încheierea de protocoale de colaborare privind asistenţa judiciară.

Parchetele au evidenţiat că au o relaţia bună şi foarte bună cu barourile de avocaţi, iar pentru menţinerea şi eficientizarea acesteia au propus: -asigurarea unei mai bune organizări şi comunicări a

[118] Secţiune realizată de Serviciul relaţii cu publicul, registratură, secretariat şi arhivă pe baza răspunsurilor transmise de curţile de apel şi parchetele de pe lângă curţile de apel la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului. Curţile de apel şi parchetele de pe lângă acestea au centralizat în chestionarul propriu şi răspunsurile transmise de către instanţele, respectiv parchetele, din raza administrativ-teritorială.

asistenței judiciare din oficiu, îmbunătățirea acesteia, precum şi plata la timp a onorariilor de către stat; - organizarea de întâlniri periodice la nivel de conducere; - actualizarea periodică a tabloului avocaților; - o conduită decentă a avocaților; -neobstrucționarea actului de justiție, sancționarea abuzului de drept şi adoptarea de măsuri pentru evitarea sa; - folosirea exclusiv a mijloacelor procedurale în exercitarea profesiei; - invitarea avocaților la unele ședințe de analiză ale parchetului; - discutarea cazurilor de indisciplină; - comunicarea planificării avocaților de serviciu; - desemnarea unui număr mai mare de avocați pentru asistența din oficiu etc.

Referitor la relația instituțională a instanțelor cu colegiile consilierilor juridici, aceasta a fost apreciată drept bună, în majoritatea cazuzilor.

Totuşi, spre deosebire de Curtea de Apel Piteşti şi Curtea Militară de Apel, care au caracterizat ca foarte bună relația cu consilierii juridici, alte două curți de apel au definit drept numai satisfăcătoare raporturile lor cu reprezentanții acestei profesii juridice.

O altă categorie juridică ai cărei reprezentanți desfăşoară o activitate cu o influență covârşitoare asupra activității judiciare, fie în cursul urmăririi penale, fie în cursul judecății, este cea a experților judiciari.

Instanțele au caracterizat relațiile cu experții judiciari ca fiind, în mare majoritate, bune, cu precizarea că două curți de apel au evidențiat existența numai a unor raporturi satisfăcătoare.

Ca şi factori cu influență propice în ceea ce privește îmbunătățirea acestor relații, instanțele au enumerat: - suplimentarea numărului de experți; - respectarea termenelor de executare a lucrărilor şi efectuarea unor expertize de bună calitate; - stabilirea unor limite minime şi maxime ale onorariilor în limite rezonabile; - creşterea calității corpului experților; - întâlniri periodice comune pentru identificarea disfuncționalităților; - cooptarea de experți pentru domeniile neacoperite; - introducerea, ca sancțiune, a posibilității înlăturării din tabelul biroului de expertiză a celor care manifestă în mod constant întârzieri la efectuarea lucrărilor; - reevaluarea modului de recrutare a experților judiciari, ținându-se seama de competența, profesionalismul, dotarea cu mijloace tehnice necesare efectuării expertizelor, vârsta şi starea de sănătate; - modificarea legislației în sensul asigurării desfăşurării cu celeritate a efectuării rapoartelor de expertiză; - reglementarea normativă a unor onorarii minimale pentru diferitele categorii de expertiză; - repartizarea echitabilă a expertizelor; - stabilirea de către instanță a unor obiective clare ale expertizei; - rezolvarea tuturor obiectivelor stabilite de către instanțe; - comunicarea specializării pe domenii şi subdomenii a experților.

O curte de apel a semnalat că, la nivelul județului în care își are sediul, există un singur expert topograf și este necesară soluționarea acestei vădite deficiențe prin suplimentarea numărului de experți cu această specializare.

Deși, în majoritatea lor, parchetele au evidențiat existența unei relații bune cu experții judiciari, totuși, au apreciat că numeroase aspecte rămân a fi îmbunătățite, prin instituirea unor măsuri precum: - creșterea numărului de experți tehnici judiciari; - organizarea de întâlniri periodice sau a unor seminarii comune cu experții pe teme profesionale sau aspecte organizatorice; - informarea magistraților în legătură cu dificultățile întâmpinate de experți; - răspuns prompt la solicitările formulate de parchet; - respectarea termenelor fixate de procuror la dispunerea expertizelor; - formularea unor concluzii la obiect, complete și argumentate; - alocarea unor fonduri suficiente pentru plata experților; -numirea de experți în toate domeniile de activitate; - participarea expertului(alături de părți) la stabilirea obiectivelor; - înăsprirea regimului sancționator pentru abaterile judiciare comise de experți; - asigurarea celerității în întocmirea expertizelor.

După cum se poate observa, atât instanțele cât și parchetele au formulat numeroase propuneri, multe cu conținut similar, pentru îmbunătățirea relațiilor cu experții judiciari, existând posibilitatea includerii acestora într-o eventuală modificare legislativă.

Analizarea relațiilor dintre justițiabili, pe de o parte și parchete sau instanțe pe de altă parte constituie un punct de plecare în aprecierea motivelor actualei percepții a cetățenilor asupra justiției.

La instanțe și-au desfășurat în continuare activitatea Birourile de Relații cu Publicul însărcinate a soluționa petițiile justițiabililor, în conformitate cu disp. O.G. 27/2002.

Principalele solicitări ce se regăsesc în petițiile sau cererile adresate instanțelor judecătorești au vizat: - acordarea asistenței juridice gratuite; - exprimarea unor nemulțumiri cu privire la actul de justiție; - exprimarea unor nemulțumiri cu privire la comportamentul unor magistrați în timpul ședințelor de judecată; - solicitarea unor măsuri administrative pentru rezolvarea favorabilă a cauzei; - comunicarea de copii de pe înscrisurile din dosare, formulate, în special, de către deținuți; - solicitarea unor date statistice; - solicitarea analizării administrative a soluțiilor pronunțate și solicitarea unor lămuriri sau explicații cu privire la acestea; - acordarea unor termene de judecată mai scurte; - cereri în legătură cu modalitățile de obținere a asistenței judiciare gratuite; - acordarea de informații despre cauzele importante sau despre modul de organizare și funcționare a instanței; - cereri pentru urgentarea soluționării și redactării cauzelor, respectiv hotărârilor; - relații privind demersurile necesare pentru promovarea unor acțiuni în justiție; - informații în legătură cu unele măsuri administrative; - solicitarea intervenției conducătorului instanței în modul de administrare a dosarelor de către completul de

judecată; - sesizări referitoare la activitatea altor organe judiciare; - sesizări privind refuzul unor instituţii de a pune în executare hotărârile judecătoreşti; - nemulţumiri privind durata proceselor; - cereri de primire în audienţă la conducerea instanţei.

În ceea ce priveşte parchetele, principalele probleme sesizate în cadrul petiţiilor depuse de justiţiabili au vizat probleme precum: - informaţii privind stadiul soluţionării dosarelor şi plângerilor; - copii ale documentelor din dosare; - solicitări privind urgentarea soluţionării cauzelor; - solicitarea unor date statistice; - reclamaţii privind soluţiile date în anumite cauze; - solicitări de a se comunica în termen soluţiile dispuse de procuror; - cereri de consultare dosare etc.

Din cele de mai sus credem că pot fi desprinse cel puţin două concluzii. Pe de o parte, sistemul judiciar mai are multe de făcut pentru a răspunde pe deplin aşteptărilor legitime ale cetăţenilor pe care îi deserveşte, atât în ceea ce priveşte calitatea, cât şi celeritatea modului de desfăşurare a prcedurilor judiciare. Dincolo de toţi factorii cu caracter obiectiv care afectează calitatea actului de justiţie (instabilitatea legislativă, supraîncărcarea, insufiecnţa resurselor etc.) este esenţială asumarea de către fiecare judecător sau procuror a statutului său şi a misiunii sociale pe care o presupune funcţia ocupată, în vederea respectării stricte a legii şi a deontologiei profesionale şi a preocupării cu profesionalism faţă de atribuţiile care îi revin.

Pe de altă parte, se desprinde concluzia că este imperios necesară dezvoltarea unor programe naţională de informare a cetăţenilor cu privire la modul de funcţionare a justiţiei şi, cel puţin la un minim nivel, asupra drepturilor şi obligaţiilor care le revin într-un proces, în special sub aspect procedural. Astfel, faptul că, în necunoştinţă de cauză un cetăţean solicită preşedintelui unei instanţe să intervină administrativ pentru „anularea" unei sentiţe care îl lezează (lucru imposibil), în loc să promoveze calea legală de atac împotriva aceleiaşi hotărâri în termenul imperativ prevăzut de lege este numai un exemplu asupra gravelor consecinţe pe care lipsa de informare juridică o poate produce asupra drepturilor şi intereselor unei persoane, precum şi, în final, asupra prestigiului justiţiei.

Atât la instanţe şi parchete, cât şi la Consiliul Superior al Magistraturii s-au organizat manifestări de tipul „uşilor deschise", cu ocazia zilei de 25.10.2006 - Ziua Europeană a Justiţiei Civile. Manifestările au presupus vizitarea de către cetăţenii interesaţi, de către studenţi ai facultăţilor de drept sau chiar de către elevi de la gimnazii şi licee a sediilor instituţiilor amintite, fiindu-le distribuite în cele mai multe cazuri şi ghiduri de orientare juridică pentru justiţiabili, iar efectul acestor demersuri a fost unul pozitiv.

De asemenea, au fost oferite publicului, verbal, prin afişare sau prin publicarea pe pagini dedicate de web, informaţii privind principalele proceduri judiciare şi drepturile legale ale părţilor litigante.

Majoritatea parchetelor au acordat audienţe justiţiabililor pentru a asigura o informare corectă şi adecvată a acestora şi pentru a putea soluţiona rapid şi eficient orice nemulţumire exprimată de cetăţeni.

În vederea îmbunătăţirii liberului acces la justiţie al cetăţenilor s-au soluţionat pozitiv, în foarte multe cazuri, cereri de acordare a asistenţei juridice potrivit normelor procedurale şi s-au asigurat drepturile prevăzute de Lg nr. 211/2004, privind unele măsuri pentru asigurarea protecţiei victimelor infracţiunilor.

Un alt mijloc pentru îmbunătăţirea relaţiilor cu justiţiabilii îl constituie O.G. 27/2002 privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor, modificată prin Legea 233/2002, act normativ ce asigură cadrul legal pentru soluţionarea petiţiilor cetăţenilor, indiferent că ei se adresează instanţelor sau parchetelor ori Consiliului Superior al Magistraturii.

Şi în aceste cazuri, în ciuda eforturilor pentru o îmbunătăţire a percepţiei cetăţenilor referitoare la actul de justiţie, concretizată în soluţionarea petiţiilor şi în acordarea de audienţe, solicitările justiţiabililor au vizat în continuare în multe cazuri aspecte ce exced competenţelor instituţiilor sesizate.

5.3. Raporturile cu mass-media[119]

Într-o societate democratică, orice persoană are dreptul de a fi informată asupra modului în care funcţionează serviciile publice asigurate de stat şi a eficienţei cu care acestea îi stau la dispoziţie pentru realizarea drepturilor şi intereselor sale recunoscute de lege.

Astfel fiind, obligaţia de eficienţă a unui serviciu public este dublată de o obligaţie corelativă la transparenţă; sistemul judiciar nu constituie o excepţie.

Ca urmare, de calitatea relaţiei stabilite de sistemul judiciar cu mass-media depinde atât gradul, cât şi corectitudinea informării cetăţenilor asupra modului de organizare şi funcţionare a justiţiei.

Faţă de alte servicii publice justiţia are însă o situaţie specială, deoarece, pe de o parte, ea tranşează, în principiu, situaţiile litigioase din societate, în care o parte, indiferent de rezultat, se va considera întotdeauna nedreptăţită, iar pe de altă parte, întrucât principii juridice fundamentale (precum imparţialitatea, principiul respectării prezumţiei de nevinovăţie, principiul caracterului nepublic al urmăririi penale etc.) impun magistraţilor o obligaţie de rezervă, de abţinere în exprimarea publică.

Aceste elemente nu înlătură însă obligaţia la transparenţă a sistemului judiciar, dimpotrivă o fac cu atât mai importantă, numai prin înţelegerea mecanismelor judiciare, în special a regulilor procedurale

[119] Secţiune realizată de către Biroul de informare publică şi relaţii cu mass-media

fundamentale, putând fi eliminate incertitudinile sau suspiciunile privind corectitudinea actului de justiție.

Din cel puțin aceste motive, relația instituțiilor sistemului judiciar cu mass-media este de o importanţă deosebită, moti pentru care, la sfârşitul anului 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a aprobat o Strategie de comunicare şi relaţii publice pentru întreg sistemul judiciar, aflată în prezent în faza de implementare[120].

În ceea ce priveşte relaţiile statornicite între instituţiile din sistemul judiciar românesc şi reprezentanţii mass media, 7 curţi de apel (CA Alba Iulia, Braşov, Cluj, Galaţi, Iaşi, Tg. Mureş şi CMA) şi 8 parchete de pe lângă acestea (PCA Alba Iulia, Bacău, Constanța, Galați, Pitești, Ploiești, Suceava şi Tg. Mureş) au calificat aceste relaţii drept foarte bune, iar 9 curţi de apel (CA Bacău, Bucureşti, Constanța, Craiova, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava şi Timişoara) şi 7 parchete de pe lângă acestea (PCA Braşov, Bucureşti, Cluj, Craiova, Iaşi, Oradea şi Timişoara) consideră că au o relație "bună" cu reprezentanţii mass media.

Opiniile instanţelor cu privire la modalitățile de creştere a calității modului în care relaționează cu instituțiile media sunt dintre cele mai diverse, atingând, practic, toate aspectele referitoare la modul de conlucrare a magistraților-purtători de cuvânt cu reprezentanții mass media. Cu titlu de exemplu, propunerile formulate se referă la:

- dotarea corespunzătoare a purtătorului de cuvânt şi a Biroului de informare şi relaţii publice cu tehnica necesară asigurării unei legături permanente cu reprezentanții mass-media şi în afara orelor de program obişnuite;
- optimizarea timpilor de reacţie a purtătorului de cuvânt la solicitările mass-media raportat atât la specificul şi necesitatea reală a organului de presă cât şi la conținutul şi gravitatea informației solicitate;
- standardizarea activității purtătorilor de cuvânt, pentru o uniformizare a reacțiilor şi a modului de redactare a documentelor comunicate mass-media şi, nu în ultimul rând, pentru a elimina timpii morții în pregătirea răspunsurilor către mass-media;
- elaborarea unei strategii de imagine în relațiile cu mass media;
- asigurarea unei conduite mai active din partea purtătorilor de cuvânt;
- publicarea de către instituțiile media a dreptului la replică la solicitarea instanței;
- ridicarea nivelului deontologic al jurnaliştilor;
- întâlniri cu reprezentanții mass-media pentru discuții profesionale;
- familiarizarea reprezentanților mass-media cu funcționarea şi organizarea sistemului judiciar, precum şi cu noțiuni juridice de bază;
- comunicarea de către instanţe, din oficiu, a unor informări periodice;

[120] Pentru amănunte a se vedea secțiunea 3.12.1.

- practică unitară referitoare la documentele de interes public care pot fi puse la dispoziţia reprezentanţilor mass-media fără rezerve;
- cursuri de pregătire – cu accent pe pregătirea practică – a membrilor birourilor de in formare şi relaţii publice;
- organizarea de seminarii de formare profesională continuă comune, ateliere de lucru, la nivel descentralizat, în scopul identificării vulnerabilităţii locale, în desfăşurarea şi organizarea activităţilor de interes comun, precum şi în scopul cristalizării unor "bune practice".

Şi în ceea ce priveşte relaţia unităţilor de parchet cu mass media, se constată aceeaşi diversitate de opinii, fapt de natură să probeze interesul activ al magistraţilor-purtători de cuvânt şi deschiderea acestora pentru o cât mai bună informare a opiniei publice, pentru creşterea transparenţei, în limitele permise de lege, în legătură cu activitatea desfăşurată de parchete.

Propunerile formulate de către parchete pentru îmbunătăţirea relaţiilor cu mass-media s-au referit la aspecte precum următoarele:
- creşterea gradului de încredere între purtătorii de cuvânt şi jurnalişti;
- organizarea unor centre de presă la instanţele mari;
- elaborarea unor acte normative care să incrimineze faptele cu caracter penal săvârşite prin intermediul presei, un eventual cod al presei;
- organizarea de interviuri în legătură cu anumite aspecte ţinând de activitatea parchetului;
- organizarea mai frecvent a manifestărilor de tipul „uşi deschise";
- asigurarea dotării tehnice corespunzătoare pentru comunicarea datelor solicitate de mass-media;
- transparenţă în furnizarea relaţiilor de interes public, mai puţin datele care afectează anchetele;
- degrevarea purtătorilor de cuvânt de alte atribuţii;
- angajarea unor consilieri de comunicare la parchetele cu volum mare de activitate.

Pentru prezentarea unor programe şi acţiuni dezvoltate de către sistemul judiciar, care vizează, deopotrivă, informarea corectă atât a mass-media, cât şi a justiţiabililor cu privire la realităţile sistemului judiciar, dezvoltate în parteneriat cu unele organizaţii non-guvernamentale, a se vedea şi secţiunea următoare din prezentul raport.

5.4. Raporturile cu societatea civilă[121]

Asigurarea transparenţei actului de justiţie reprezintă una dintre cele mai importante obiective ale Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenţei sistemului judiciar.

[121] Secțiune elaborată de Direcția afaceri europene, relații internaționale şi programe.

În vederea realizării acestui obiectiv, pe parcursul anului 2008 s-a intensificat cooperarea cu societatea civilă, iar Consiliul Superior al Magistraturii a acordat o atenție deosebită modului în care este percepută de către opinia publică activitatea sa, precum și cea desfășurată la nivelul întregului sistem judiciar.

Acest aspect al **comunicării directe** cu organizațiile societății civile este hotărâtor pentru asigurarea și aprofundarea transparenței atât în ceea ce privește procesele de reformă a sistemului judiciar, cât și în domeniul actului de justiție propriu-zis.

Direcțiile de acțiune în domeniul comunicării publice se caracterizează prin continuitatea cu care s-au urmărit principalele inițiative structurate deja în perioada anilor 2005 - 2007, astfel încât acestea să dobândească noi valențe calitative în ceea ce privește:

- comunicarea promptă a informațiilor de interes public către organizațiile societății civile;
- îmbunătățirea modalităților de relaționare directă cu reprezentanții societății civile;
- îmbunătățirea calitativă a site-ului Consiliului Superior al Magistraturii astfel încât consultarea acestuia să fie cât mai facilă iar informația publicată să fie actuală, corectă și completă;
- continuarea distribuirii ghidurilor de orientare pentru justițiabili – inițiativă care s-a bucurat, încă de la debut, de un deosebit succes, fiind bine primită de opinia publică;
- inițierea organizării periodice a unor întâlniri ale membrilor Consiliului cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale a căror activitate urmărește inclusiv modul în care se desfășoară reforma Justiției, precum și funcționarea sistemului judiciar;
- organizarea unor manifestări dedicate cetățenilor, de tipul „Ușilor deschise".

Pentru a realiza o comunicare cât mai eficientă și promptă, în vederea micșorării timpului efectiv de reacție la semnalele primite din partea mass media și societății civile, Consiliul Superior al Magistraturii s-a preocupat în vederea **diversificării surselor de informare specifice**.

Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii a contractat un proiect finanțat de Uniunea Europeană prin programul PHARE 2005, proiectul *RO 2005/017-553.01.04-07 – Transparența actului de justiție*, ce a fost implementat în cursul anului 2008.

În vederea unei transparențe crescute a sistemului judiciar din România, echipa de proiect, din care au făcut parte și experți ai Consiliului, a pregătit ghiduri bine structurate și manuale în domeniul relațiilor cu publicul și mass-media.

În cadrul proiectului au fost elaborate **trei categorii de ghiduri**, astfel:

- **ghid în domeniul relațiilor publice și comunicării pentru purtătorii de cuvânt** de la nivelul instanțelor și parchetelor (500 de exemplare), cu titlul *„Ghidul purtătorului de cuvânt pentru relații eficiente cu mass-media"*. Acestea au fost distribuite purtătorilor de cuvânt de la instanțele și parchetele din țară. Ghidul tratează cele mai importante aspecte ale activității purtătorului de cuvânt și a fost conceput

ca un instrument de lucru, pentru o mai bună gestionare a imaginii instituţiei şi a relaţiilor cu reprezentanţii mass media. Printre temele care sunt abordate în conţinutul ghidului regăsim dezvoltarea şi implementarea unei strategii organizaţionale, crearea şi diseminarea de mesaje eficiente, cunoaşterea şi folosirea adecvată a celor mai importante instrumente de comunicare, sfaturi practice privind interviurile sau modalităţi de depăşire a situaţiilor conflictuale şi/sau de criză în relaţiile cu presa.

- **ghiduri conţinând informaţii practice pentru jurnalişti** – Au fost elaborate 500 de ghiduri, cu titlul „*Introducere în drept – ghid practic pentru jurnaliști*" – lansate oficial cu ocazia Zilei Justiției (6 iulie 2008) şi distribuite ulterior reprezentanţilor jurnaliştilor din presa locală şi centrală.
- **ghiduri de orientare pentru justiţiabili** – au fost elaborate 5 tipuri diferite de ghiduri, în câte 2000 de exemplare fiecare (1. „*Dreptul pe înțelesul tuturor*", 2. „*Despre competența instanțelor*", 3. „*Circuitul cererii de chemare în judecată*", 4. „*Reguli de conduită în instanță*", 5. „*Glosar de termeni juridici*"). Şi aceste ghiduri au fost lansate oficial cu ocazia Zilei Justiției (6 iulie 2008) şi distribuite ulterior instanţelor, pentru a fi puse la dispoziţia celor interesaţi.

Ultimele două categorii de ghiduri conţin informaţii practice – aspecte de procedură şi de drept substanţial, care să sprijine o mai bună înţelegere a organizării şi funcţionării sistemului judiciar în rândul cetăţenilor şi al reprezentanţilor mass-media.

Ghidurile pentru justiţiabili au fost publicate şi pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii, pentru o mai largă consultare de către persoanele interesate.

În cursul lunii octombrie a fost semnat un **Protocol de colaborare inter-instituțională între CSM şi Societatea Română de Radiodifuziune** al cărui principal obiectiv declarat este informarea opiniei publice cu privire la activitatea Consiliului şi a modului de funcţionare a sistemului judiciar din România. Prin această colaborare se doreşte, deopotrivă, îmbunătăţirea nivelului de educație juridică a cetăţenilor. Scopul declarat al celor doi parteneri este creşterea încrederii cetățenilor în Justiție, aprofundarea transparenţei actului de justiție şi, nu în ultimul rând, educarea cetățenilor.

Un alt plan de activitate l-a reprezentat **activitatea de furnizare a informațiilor de interes public în temeiul prevederilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public**. În acest domeniu nu s-au înregistrat întârzieri faţă de termenele legale şi nici acţiuni administrative pentru un eventual refuz nejustificat de furnizare a unor astfel de informaţii. Indiferent dacă cererile au fost formulate de reprezentanţi ai mass media sau de alte persoane, răspunsurile transmise au fost corecte, complete şi în spiritul prevederilor legale. În acest fel, activitatea în domeniu a Consiliului a continuat să se evidenţieze pe aceeaşi linie pozitivă concretizată în anii precedenţi. S-a urmărit începând cu anul 2006 ca activitatea de furnizare a informaţiilor de interes public să fie

transmisă tot prin intermediul Biroul de informare publică şi relaţii cu mass-media din cadrul Consiliului, în vederea uniformizării acestei practici, dar şi ca o anticipare a propunerilor formulate de consultantul care a elaborat *Strategia de PR a Consiliului Superior al Magistraturii şi a sistemului judiciar românesc*.

Acest fapt a determinat centralizarea solicitărilor formulate în temeiul Legii nr. 544/2001, astfel cum rezultă şi din economia textului legii.

Unul din importantele canale de comunicare cu presa şi societatea civilă este reprezentat de **pagina de internet a CSM**. Aceasta a cunoscut, în cursul anului 2008, o substanţială îmbunătăţire funcţională astfel încât utilizatorii site-ului să beneficieze cu uşurinţă de maximum de informaţie, permanent actualizată, referitoare la toate domeniile de activitate a Consiliului, ca efect al aprofundării transparenţei efective.

În aceeaşi ordine de idei, în cursul lunii noiembrie, Consiliul Superior al Magistraturii a instituit **obligaţia instanţelor de a publica pe portal hotărârile relevante**, în vederea stabilirii unei jurisprudenţe unitare şi previzibile a instanţelor. Publicarea hotărârilor judecătoreşti urmează să fie monitorizată de către Consiliu, această măsură figurând în *Planul de acţiune elaborat pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar şi al luptei împotriva corupţiei*, aprobat prin H.G. nr. 1346/2007. Pe cale de consecinţă, pe măsura asigurării resurselor necesare, instanţele vor avea obligaţia de a publica pe site-urile proprii toate hotărârile judecătoreşti care reprezintă informaţii de interes public. În vederea punerii în aplicare a acestei noi obligaţii, Consiliul Superior al Magistraturii a hotărât modificarea art. 265 din Regulamentul de ordine interioară a instanţelor judecătoreşti.

Tot în scopul creşterii transparenţei sistemului judiciar, în aceeaşi lună a anului 2008, Consiliul a încheiat un **Protocol de colaborare cu Centrul de Documentare şi Informare Publică.** Acest document a stabilit cadrul de colaborare în vederea informării opiniei publice cu privire la activitatea CSM şi modul de funcţionare a sistemului judiciar românesc. Pe pagina de internet www.justiția-romana.org, Centrul de Documentare şi Informare Publică pune la dispoziţia cetăţenilor informaţii referitoare la datele de interes public referitor la instituţiile sistemului judiciar. Aceste informaţii sunt accesibile în şapte limbi de circulaţie internaţională, fapt de natură să facă larg cunoscute şi în spaţiul Uniunii Europene evenimentele care se circumscriu proceselor de reformă a Justiţiei.

Şi în acest an a fost organizată de către Consiliul Superior al Magistraturii manifestarea, devenită tradiţională şi în sistemul judiciar românesc, dedicată **Zilei uşilor deschise.** Acest eveniment, menit să

marcheze, deopotrivă, şi Ziua europeană a justiţiei civile, a fost organizat la data de **24 octombrie 2008** şi a constituit un bun prilej pentru ca elevi de la licee bucureştene şi studenţi de la facultăţile de drept, Institutul Naţional al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri , jurnalişti şi reprezentanţi ai societăţii civile, aflaţi în vizită la sediul CSM, să se întâlnească cu reprezentanţii Consiliului şi să cunoască nemijlocit problemele, preocupările şi activitatea Consiliului Superior al Magistraturii. Manifestarea s-a înscris, ca şi în anii precedenţi, în şirul activităţilor prin care se urmăreşte realizarea unei Justiţii deschise spre cetăţeni, familiarizarea acestora cu un domeniu de mare însemnătate în viaţa Cetăţii – apărarea legii, dreptăţii şi adevărului, a drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti.

La data de **12 noiembrie 2008**, la invitaţia conducerii CSM, s-a desfăşurat **întâlnirea între conducerea CSM şi reprezentanţi ai organizaţiilor non-guvernamentale** Transparency International Romania, Centrul de Resurse Juridice, Fundaţia Konrad Adenauer, APADOR-CH, SoJust şi Agenţia de Monitorizare a Presei. Discuţiile purtate cu acest prilej au vizat o largă paletă de probleme, centrate asupra aspectelor reţinute în ultimul raport al CCE referitor la progresul României în cadrul mecanismului de verificare şi cooperare care au impus măsuri concrete pentru continuitatea reformării sistemului judiciar, strategia de resurse umane a CSM, pregătirea viitorilor magistraţi în cadrul INM, unificarea practicii judiciare, accesul în magistratură, necesitatea unei legislaţii coerente, predictibile şi unitare.

În cadrul întâlnirii a fost abordată şi problema realizării unui studiu de impact în legătură cu aprobarea şi implementarea noilor coduri întrucât, prin unele reglementări nou introduse, este posibil să apară anumite disfuncţionalităţi nedorite în sistemul judiciar.

Reprezentanţii organizaţiilor societăţii civile au apreciat iniţiativa CSM de a organiza această întâlnire, convenindu-se în final că astfel de discuţii sunt necesare pentru o mai bună înţelegere reciprocă, fiind de dorit să devină o practică în activitatea Consiliului.

De asemenea, având în vedere necesitatea de a cunoaşte punctele de vedere ale societăţii civile, în data de 19 noiembrie 2008 Consiliul Superior al Magistraturii a invitat organizaţiile non-guvernamentale să-şi exprime opiniile, pe baza unui chestionar, cu privire la principalele aspecte pozitive şi negative prezente în activitatea sistemului judiciar pe parcursul anului 2008. Iniţiativa s-a înscris în seria acţiunilor prin care se doreşte implicarea directă a societăţii civile în activitatea desfăşurată de Consiliu.

Astfel, diferite organizaţii non-guvernamentale şi asociaţii profesionale care activează în domeniul justiţiei au completat chestionarul publicat pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii, formulând următoarele opinii şi propuneri.

Redăm în continuare, în sinteză, cele mai importante aspecte semnalate:

Potrivit acestor opinii, se constată că instabilitatea legislativă, cauzată de modificările legislative repetate operate în cursul anului 2008, în domenii de maximă importanţă, a influenţat negativ modul de funcţionare a sistemului judiciar. Totuşi, există şi anumite modificări legislative care au influenţat în mod pozitiv sistemul judiciar, cum ar fi cele care se referă la modificarea dispoziţiilor relevante ale Legii nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ şi la abrogarea dispoziţiilor relevante din Legea nr. 303/2004 privind accesul în magistratură (modalitatea de numire fără concurs).

Se constată că nu au existat progrese semnificative în sistemul judiciar, ci, mai degrabă, că există vulnerabilităţi privind unificarea practicii judiciare, subdimensionarea schemelor de personal şi locurile vacante, pe fondul creşterii volumului de activitate, resurselor financiare insuficiente, spaţiilor insuficiente şi necorespunzătoare pentru desfăşurarea activităţilor judiciare, precum şi privind întârzierea adoptării noilor coduri.

Cât priveşte principalii factori cu influenţă negativă cu privire la respectarea principiului independenţei justiţiei, organizaţiile non-guvernamentale au opinat că mediatizarea excesivă şi tendenţioasă a unor cazuri de încălcare a dispoziţiilor legale ori a normelor de deontologie profesională, încălcarea principiului separaţiei puterilor în stat şi a independenţei judecătorilor prin modalitatea de poziţionare publică, repetată, a decidenţilor puterii executive şi legislative şi lipsa unor reacţii adecvate ale reprezentanţilor puterii judecătoreşti la asemenea poziţionări publice au fost de natură a afecta independenţa justiţiei.

Cu toate acestea, organizaţiile şi asociaţiile consideră că societatea civilă ar putea colabora cu sistemul judiciar, în vederea îmbunătăţirii calităţii funcţionării acestuia, prin acceptarea de către instituţiile sistemului ca parteneri reali a asociaţiilor profesionale ale magistraţilor, precum şi a altor organizaţii ale societăţii civile interesate, prin informarea şi consultarea, permanentă şi prealabilă, a tuturor asociaţiilor profesionale, prin acceptarea, preluarea şi valorificarea iniţiativelor asociaţiilor profesionale în domeniu.

De asemenea, s-au subliniat şi propuneri pentru stimularea creşterii calităţii actului de justiţie, astfel:

- redimensionarea schemelor de personal astfel încât acestea să corespundă realităţilor actuale şi adoptarea unor politici de resurse umane care să asigure ocuparea transparentă a posturilor vacante din sistem de către adevăraţi profesionişti, exclusiv pe criterii de competenţă;
- adoptarea unei legislaţii coerente, în special în domeniile de importanţă majoră pentru buna funcţionarea a sistemului judiciar (avem în vedere codurile de procedură) şi de natură să asigure celeritatea judecăţii;
- degrevarea judecătorilor de atribuţiile non-judiciare.

5.5. Raporturile cu instituţiile şi organizaţiile internaţionale[122]

5.5.1. Relaţiile bilaterale ale CSM cu alte Consilii Judiciare din Europa

Consiliul Superior al Magistraturii a organizat în perioada **22-23 septembrie 2008, la Bucureşti, Conferința Internațională a Autorităților Judiciare,** la care au participat reprezentanţi ai Consiliilor Judiciare din Albania, Bosnia şi Herţegovina, Bulgaria, Italia, Macedonia, Muntenegru, Serbia, Ungaria, România, precum şi conducătorii curților de apel şi parchetelor de pe lângă acestea din România. Dezbaterile în cadrul conferinței s-au purtat pe tema independenței justiției.

În cadrul **programului de schimb între autoritățile judiciare**, desfăşurat de Rețeaua Europeană pentru Formare judiciară (EJTN), în data de 16 septembrie 2008, reprezentanţii CSM au dezbătut aspecte referitoare la cariera magistraţilor cu judecători din Olanda, Polonia şi Germania, iar în cadrul aceluiaşi program, Consiliul Superior al Magistraturii a primit vizita a 3 procurori din Spania în data de 19.11.2008, pentru discutarea unor aspecte referitoare la atribuțiile CSM în ceea ce priveşte cariera procurorilor, răspunderea disciplinară a acestora etc.

În vederea întăririi relațiilor bilaterale dintre CSM şi **Consiglio Superiore della Magistratura din Italia**, la invitația Consiliului Superior al Magistraturii din România, o delegaţie compusă din trei membri CSM-Italia au participat la o întâlnire cu reprezentanţii CSM în data de 18 aprilie 2008 pentru a discuta aspecte referitoare la activitatea şi funcţionarea eficientă a magistraţilor de legătură, dar şi identificarea şi eliminarea treptată a unor probleme care ar putea să se ivească în cadrul cooperării judiciare dintre România şi Italia. În urma discuțiilor, s-a considerat necesară încheierea unui **Protocol de colaborare între cele două autorități judiciare**, care să definească cadrul general al viitoarei cooperări şi care a fost semnat de reprezentanţii celor două Consilii la data de 22 septembrie 2008.

În vederea întăririi relațiilor bilaterale între Consiliile Judiciare, o delegaţie din partea Consiliului Superior al Magistraturii a participat la o **vizită bilaterală efectuată la Consiliului Superior al Justiției din Belgia, la Bruxelles,** în perioada 17-19 noiembrie 2008 pentru discutarea unor aspecte precum: politica de resurse umane, aspecte specifice inspecției judiciare, sistemul de evaluare a activității profesionale a judecătorilor şi procurorilor, experienţa belgiană în ceea ce priveşte instrumentele folosite pentru facilitarea accesului judecătorilor şi procurorilor la legislaţia comunitară.

De asemenea, în data de 28 noiembrie 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a primit vizita a **trei judecători din Olanda şi Italia**, în cadrul programului de schimb între autoritățile judiciare organizat de către Rețeua Europeană pentru Formare Judiciară, tema de discuție principală referindu-se la modul de organizare şi funcţionare a instanţelor din România.

---

[122] Secțiune realizată de Direcția afaceri europene, relații internaționale şi programe.

În cadrul relaţiilor bilaterale cu *instituţii similare din Europa*, prin hotărârea nr. 234/2008, **Consiliul Superior al Magistraturii, a aprobat iniţierea proiectelor de cooperare între Consiliul Superior al Magistraturii şi Înaltul Consiliu de Justiţie din Albania**, ce vizează organizarea de seminarii, conferinţe şi întâlniri între magistraţii români şi albanezi, pe teme de interes comun, acestea urmând a se materializa în organizarea, în cursul anului 2009, a unei vizite de studiu, în scopul realizării unui schimb de experienţă, pentru un număr de 3-5 magistraţi din Albania. Punctul de plecare al acestei colaborări este reprezentat de principiile comune ale reformei sistemului judiciar - precum garantarea independenţei magistraţilor, întărirea încrederii în Justiţie şi îmbunătăţirea imaginii justiţiei ca serviciu public, dar şi lupta împotriva corupţiei, aspectele similare ale reglementărilor privind organizarea şi desfăşurarea activităţii Consiliului, scopul şi rolul acestuia, dincolo de numeroasele diferenţe între cele două sisteme judiciare.

Totodată, având în vedere importanţa rezultatelor verificărilor prin intermediul Mecanismului de Verificare şi Cooperare asupra sistemului judiciar românesc, doamna judecător Lidia Bărbulescu, preşedintele CSM s-a întâlnit la data de **12 noiembrie 2008 cu Excelenţa Sa, Ambasadorul Olandei în România, domnul Japp L. Werner.** În cadrul discuţiilor au fost abordate subiecte legate de cooperarea dintre cele două state în domeniul justiţiei şi potenţialele arii viitoare de colaborare, precum şi evoluţiile înregistrate în procesul de reformă a sistemului judiciar din România.

Întâlnirea din data de **26 februarie 2008 dintre doamna judecător Lidia Bărbulescu, preşedintele CSM şi ambasadorul Republicii Federale Germane la Bucureşti** a avut drept scop continuarea relaţiilor de bună cooperare între cele două instituţii, astfel că şi în acest an magistraţii români au beneficiat de **stagii de pregătire pentru judecători şi procurori** organizate în Republica Federală Germania în perioada **23 noiembrie – 12 decembrie 2008.**

Participarea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii la conferinţele organizate sub egida Forumului Crans Montana, începând din iunie 2006, a oferit noi perspective asupra politicilor europene şi globale în domenii precum securitate, legislaţie, justiţie, drepturile omului etc. precum şi oportunităţi de relaţionare cu judecători, procurori, factori de decizie şi alte personalităţi reprezentând autorităţi din diferite state. Astfel, î**n perioada 26 – 29 iunie 2008 s-a desfăşurat în Principatul Monaco, cea de-a nouăsprezecea sesiune anuală a Forumului Crans Montana**, în cadrul căreia CSM a fost reprezentat. P*rincipalele teme de discuţie, aflate pe agenda acestei conferinţe, au vizat: cooperarea regională dar şi globală în materie economică şi judiciară, dialogul securităţii euro-mediteraneene, dezvoltarea politicii dialogului în prevenirea conflictelor şi în combaterea terorismului şi a criminalităţii transnaţionale.* De asemenea, în cadrul acestei sesiuni a Forumului Crans Montana a avut loc şi Adunarea specială a procurorilor şi a procurorilor generali.

În plus, în data de 25 noiembrie 2008, a avut loc la sediul CSM, vizita de studiu a unui număr de 9 **auditori de justiţie din cadrul Academiei de formare a judecătorilor şi procurorilor din Macedonia**, la invitaţia Institutului Naţional al Magistraturii din România, la această întâlnire participând un auditor din partea INM precum şi reprezentanţi CSM, pentru discutarea unor aspecte privind organizarea şi funcţionarea Consiliului şi a sistemului judiciar din România.

5.5.2. Relaţiile CSM cu alte Consilii Judiciare în cadrul Reţelei Europene a Consiliilor Judiciare

Începând cu anul 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a dobândit statutul de membru cu drepturi depline în cadrul **Reţelei Europene a Consiliilor Judiciare**, eveniment marcat într-un cadru oficial, cu ocazia participării la *Adunarea Generală a Reţelei Europene a Consiliilor Judiciare, ce a avut loc în perioada 6-8 iunie 2007, la Bruxelles.*

Statutul Asociaţiei internaţionale non profit - *Reţeaua Europeană a Consiliilor Judiciare* a fost adoptat de către Adunarea Generală extraordinară a RECJ, fiind semnat de către toţi membrii Reţelei la data de 5 noiembrie 2007.

În cadrul Adunării Generale extraordinare a Reţelei Europene a Consiliilor Judiciare din 5 noiembrie 2007, s-a decis înfiinţarea unui **Birou Permanent al Reţelei**, cu sediul la Bruxelles (Belgia), fiind astfel constituit un comitet de redactare care să reglementeze aspectele financiare, respectiv funcţionarea internă, atribuţiile directorului precum şi numărul şi atribuţiile personalului tehnic administrativ. La data de **28 ianuarie 2008**, la Bruxelles, la sediul Consiliului Judiciar din Belgia a avut loc întâlnirea **comitetului de redactare al RECJ**, cu participarea Preşedintelui RECJ, din partea CSM participând doamna judecător Florica Bejinaru. S-au dezbătut proiectele elaborate de Secretariatul General al RECJ şi de către Preşedinţia RECJ referitoare la Regulile de Procedură, Regulamentul Financiar, Regulile privind funcţionarea Biroului Permanent şi fişa postului pentru funcţia de director al Biroului Permanent. Aceste texte, ulterior aprobate de Comitetul de Pilotaj, au fost adoptate de Adunarea Generală a RECJ la data de **21 martie 2008.**

Cu ocazia Adunării Generale din 2008, s-a decis continuarea activităţii celor 6 grupuri de lucru constituite iniţial pentru perioada **2007 – 2008.** Grupurile de lucru şi-au desfăşurat activitatea pe urmatoarele teme: ***Încredere reciprocă II***, ***Răspunderea judecătorilor, E-Justiţie***, ***Managementul calităţii, Încrederea publică în justiţie*** şi ***Justiţia penală în Uniunea Europeană.***

Astfel, grupul de lucru **„Încredere reciprocă II"** s-a reunit la data de 26 noiembrie 2007, ocazie cu care au fost redefinite obiectivele şi principalele activităţi care vor fi derulate de acesta,

Consiliul Superior al Magistraturii fiind reprezentat la această reuniune constitutivă precum şi la întâlnirea ulterioară din data de 11 aprilie 2008, ce s-a desfăşurat la Bruxelles.

Grupul de lucru „Răspunderea judecătorilor „ s-a întrunit pentru prima dată la data de 28 ianuarie 2008, la Paris, Consiliul Superior al Magistraturii fiind reprezentat la această întâlnire precum şi la cea din data de 17 martie 2008, desfăşurată la Roma, Italia.

Lucrările **grupului de lucru „ *E*-Justiție** " s-au desfăşurat pe parcursul a două întâlniri (în data de 15 ianuarie 2008, la Madrid, şi la data de 9 mai 2008, la San Sebastian, Consiliul Superior al Magistraturii fiind reprezentat la aceste întâlniri.

Lucrările **grupului de lucru „Managementul calității "** s-au desfăşurat pe parcursul a mai multor întâlniri, la care au participat reprezentanți CSM (24-25 ianuarie 2008 – Vilnius, 28-29 februarie 2008 - Budapesta, 24-25 aprilie 2008 – Viena). Obiectul de activitate al grupului de lucru constă în **schimbul de experienţă în domeniul calității,** calitatea fiind definită într-un sens larg. În cadrul grupului de lucru, au fost aprofundate aspecte privind activităţile de măsurare a calităţii desfăşurate în statele membre ale grupului şi rolul Consiliilor Judiciare în ceea ce priveşte calitatea sistemului judiciar. Mai mult, pe lângă raportul grupului de lucru a fost elaborat un registru al activităţilor privind calitatea sistemului judiciar din statele membre ale grupului de lucru. În urma participării la lucrările acestui grup de lucru, s-a propus Plenului CSM analiza posibilităţii **introducerii unei proceduri uniforme de soluționare a plângerilor privind activitatea instanţelor şi parchetelor şi a unui sistem de audit extern a activităţii instanţelor şi parchetelor** menite a asigura, nu numai calitatea actului de justiție ci şi calitatea întregii activităţi judiciare desfăşurate de instanţe şi parchete.

După aprobarea continuării activităţii de către Adunarea Generală din 2008, grupul de lucru s-a reunit în perioada 9-10 octombrie 2008, la Copenhaga pentru discuții referitoare la activitatea grupului de lucru în următoarea perioadă (elaborarea unui raport cu tema „Indicatori de calitate şi transparenţă", stabilirea contribuţiei fiecărui membru al grupului), la această întâlnire participând şi reprezentanţi ai CEPEJ şi Comisiei Europene, instituţii care şi-au manisfestat interesul pentru domeniul managementului calității în justiție.

Lucrările **grupului de lucru „ Încrederea publică în justiție "** s-au desfăşurat pe parcursul a două întâlniri (21 ianuarie 2008 – Varşovia şi 14 aprilie 2008 – Varşovia).

Grupul de lucru „Justiţia penală în Uniunea Europeană " a lucrat în anul 2008, pe parcursul unei singure întâlniri (14 martie 2008, la Roma), Consiliul Superior al Magistraturii fiind reprezentat la aceaste întâlnire. După aprobarea continuării activității de către Adunarea Generală din

2008, grupul de lucru s-a reunit la data de 26 septembrie 2008, la Londra, pentru discutarea unor aspecte precum: terorismul şi imparţialitatea investigaţiilor; Tratatul de la Lisabona: cel mai probabil rol viitor al Comisiei Europene şi al Curţii de Justiţie; Decizia Cadru în materia cazurilor de trecere a frontierei, pentru care judecata se desfăşoară in absentia; Mandatul European de Arestare; aspecte recente ale justiţiei penale la nivel european şi viitorul recunoaşterii reciproce în materie penală în cadrul Uniunii Europene.

Precizăm că activitatea grupurilor de lucru s-a finalizat prin elaborarea unor rapoarte ce au fost prezentate Adunării Generale a RECJ, pe tema abordată de grupurile de lucru. Aceste rapoarte au fost traduse în limba română şi postate pe site-ul CSM.

În perioada **21-23 mai 2008**, a fost organizată la Budapesta de către Consiliul Naţional al Justiţiei din Ungaria cea de-a **6 –a Adunare Generală a Reţelei Europene a Consiliilor Judiciare**, eveniment la care au participat aproximativ **33 de delegaţii** din partea celor 18 membri şi 11 observatori ai Reţelei, fiind prezenţi şi membri ai Consiliului Superior al Magistraturii.

Lucrările principale ale Adunării Generale au privit următoarele aspecte: prezentarea Raportului de activitate 2007/2008, conferinţa cu tema „Autoguvernarea sistemului judiciar - echilibrul între independenţă şi responsabilitate, alegerea Preşedintelui pentru o perioadă de 2 ani, alegerea Comitetului de Pilotaj pentru 2 ani, adoptarea unei declaraţii comune cu privire la tema generală a Adunării Generale, aprobarea bugetului asociaţiei pentru anul 2008, aprobarea planului de activitate al Reţelei pentru perioada 2008-2009 etc. **Totodată, data propusă de reprezentanţii CSM pentru organizarea Adunării Generale din 2009, şi anume 27-29 mai 2009, a fost aprobată de Adunarea Generală, tema celei de-a 7 Adunări Generale a RECJ ce se va desfăşura la Bucureşti în 2009 fiind "Transparenţă şi acces la justiţie".**

Prin intermediul RECJ, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat informaţii de drept comparat cu privire la activităţile extrajudiciare ale judecătorilor, durata perioadei de stagiu pentru magistraţii stagiari etc. şi a răspuns unor numeroase chestionare adresate de membrii RECJ pe teme precum: instituţia candidatului pentru birou judiciar, dotarea sălilor de judecată şi înregistrarea şedinţelor de judecată, detaşarea judecătorilor la instanţe internaţionale sau instanţe naţionale din alte state etc.

5.5.3 Relaţiile Consiliului Superior al Magistraturii cu alte instituţii internaţionale

Consiliul a fost informat periodic cu privire la lucrările ***Comisiei pentru Eficientizarea Justiţiei din cadrul Consiliului Europei*** organism reprezentat de persoanele desemnate din cadrul Ministerului Justiţiei, implicându-se activ în formularea punctelor de vedere şi în transmiterea informaţiilor privind sistemul judiciar din România. În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii este reprezentat de Secretarul General al instituţiei la Comisia pentru Eficientizarea Justiţiei a Consiliului Europei, în calitate de corespondent, iar în cursul anului 2008, au existat **două participări ale magistraţilor români la evenimente din cadrul CEPEJ** şi anume: a treia întâlnire a Reţelei instanţelor-pilot a Comisiei Europene pentru eficientizarea justiţiei (24 octombrie 2008, Sicilia) şi întâlnirea Reţelei corespondenţilor naţionali ai Comisiei Europene pentru Eficientizarea Justiţiei (5 mai 2008, Franţa). Pe parcursul anului 2008, cooperarea dintre CSM şi instituţii internaţionale s-a axat pe activităţi de consolidare a pregătirii profesionale a magistraţilor, astfel că magistraţii români şi reprezentanţi CSM au participat la **seminarii organizate în străinătate** pe diverse domenii juridice de interes, precum: rolul judecătorului în procesul penal, relaţia dintre justiţie şi mass media, drepturile victimelor infracţiunilor etc., la **vizite de studiu şi stagii** organizate de către instituţii europene precum Curtea Europeană a Drepturilor Omului şi Curtea de Justiţie a Comunităţilor Europene.

În cadrul demersurilor de îmbunătăţire a pregătirii profesionale şi ca urmare a colaborării eficiente dintre CSM şi Institutul European de Administraţie (EIPA), un număr de 7 magistraţi români au participat la seminariile organizate de EIPA în anul 2008 pe teme precum: **“Human Rights and Prisons”**, **”Justiţie, mass-media si publicul: perspective istorice şi de drept comparat”, "Relaţii publice, media şi relaţiile sistemului judiciar cu presa", "E-justiţie - Tehnologia în sectorul justiţiei ", etc.**

Reprezentanţii CSM şi INM au participat la un număr de **8 seminarii şi conferinţe internaţionale** pe teme precum: practica judiciară în domeniul migraţiei ilegale (22-23 mai 2008, Riga), formarea magistraţilor (21-22 iulie 2008, Bordeaux), drepturile omului (26 mai 2008, Strasbourg), Conferinţă Internaţională a Şcolilor de Magistratură din centrul şi estul Europei (31 martie - 2 aprilie 2008, Sofia), Adunarea Generală a Reţelei Europene de Formare Judiciară (EJTN, 23-25 iunie 2008, Ljubljana), Adunarea Generală a Reţelei Europene a Consiliilor judiciare (21-23 mai 2008, Budapesta), activitatea serviciilor de inspecţie judiciară (5-6 iunie 2008, Madrid), Conferinţa de lansare a "Justice Forum" (30 mai 2008, Bruxelles).

Având în vedere că participarea la seminariile organizate în cadrul Reţelei Europene de Formare Judiciară (EJTN) reprezintă un pas important în schimbul de experienţă şi informaţii între judecătorii şi procurorii din statele membre UE, care va contribui la crearea unui autentic spaţiu de libertate, securitate şi justiţie, în urma selecţiei organizate de INM, Plenul CSM se implică în aprobarea

participării magistraţilor români la cursurile /seminariile organizate în cadrul EJTN în anul 2008 pe teme precum: **„Judecătorul în procesul penal, judecătorul constituțional, instanța supranațională**", teme din **domeniul dreptului penal şi civil, precum şi discuții asupra aspectelor din activitatea judiciară.**

Ca o expresie a întăririi cooperării dintre CSM şi Curtea Europeană a drepturilor Omului**,** în anul 2008 aprox. 20 de magistraţi români şi reprezentanţi CSM au beneficiat de stagii/vizite de studiu la **Curtea Europeană a Drepturilor Omului** şi la **Curtea de Justiție a Comunităţilor Europene.**

Ca urmare a colaborării anuale dintre CSM şi Ambasada Republicii Federale Germania la Bucureşti, doi magistraţi români au în participat la **stagiul de pregătire în domeniul dreptului penal pentru judecători şi procurori**, organizat în Republica Federală Germania.

În plus, în colaborare cu Ministrul Justiției din Olanda şi EVD –Agenţia pentru cooperare şi Afaceri internaționale (Olanda) şi a Programului Matra-flex, finanţat de către Ministrul olandez al Afacerilor Externe, în perioada 5-11 octombrie 2008 şi care a avut drept scop **analizarea posibilităţii de implementare la nivelul sistemului judiciar român a unei aplicaţii intranet similare aplicației EURINFRA,** reprezentanții CSM au participat la o **vizită de studiu** organizată în cadrul proiectului de asistenţă „Îmbunătățirea accesibilității şi cunoaşterii dreptului comunitar în sistemul judiciar din România".

5.5.4. Relaţia cu Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni

În anul 2008, CSM a apelat la sprijinul CCJE pentru obținerea unor date de drept comparat referitoare la activitățile extrajudiciare ale judecătorilor, răspunsurile primite atât de la CCJE, cât şi de la RECJ, fundamentând astfel sesizarea adresată de CSM Ministerului Justiției în vederea modificării actelor normative ce impun participarea judecătorilor la activități extrajudiciare.

Totodată, la solicitarea Ministerului Justiţiei, în perioada 1-15 octombrie 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a organizat o **selecție pentru desemnarea judecătorului român ce va reprezenta România la lucrările Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni**. Solicitarea de candidaturi conținând condițiile de eligibilitate, precum şi materialele relevante privind activitatea CCJE au fost publicate pe pagina de internet a CSM, fiind înregistrată însă o singură candidatură. În urma procedurii de selecție, Plenul CSM a desemnat-o pe doamna Rodica Aida Popa, judecător la Înalta Curte de Casație şi Justiție, în calitate de reprezentant al României la lucrările acestui for, desemnarea fiind comunicată Ministerului de Justiție, în vederea înştiințării Secretariatului General al Consiliului Europei.

De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii a luat măsuri pentru traducerea opiniilor CCJE în limba română şi diseminarea acestora prin publicarea acestora pe pagina de internet a CSM, la rubrica Legislaţie – Documente Internaţionale.

5.5.5. Programe cu finanţare europeană

5.5.5.1. Programe aflate în derularea Consiliului Superior al Magistraturii

Autoritatea de Implementare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii (prin intermediul Unităţii de implementare a proiectelor Phare) implementează, începând cu anul 2005, programele Phare de care beneficiază această instituţie, precum şi pentru programele ai căror beneficiari sunt Institutul Naţional al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri, instituţii aflate, conform legii, în coordonarea CSM.

A. Programele Phare 2004

În cadrul exerciţiului de finanţare Phare 2004 Consiliul Superior al Magistraturii a beneficiat de două proiecte cu finanţare nerambursabilă europeană, Institutul Naţional al Magistraturii de două proiecte, iar Şcoala Naţională de Grefieri de două proiecte. Aceste proiecte au fost finalizate în cursul anului 2007[123].

- ***Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-08 "Continuarea asistenţei pentru INM "***

Programul a prevăzut îndeplinirea activităţilor privind întărirea reţelei existente de formatori INM, specializarea judecătorilor pentru secţii/complete specializate, pregătirea procurorilor în domeniul dreptului comunitar şi în alte domenii, elaborarea de ghiduri practice în domenii specifice de drept pentru formatorii INM şi magistraţi, dotarea bibliotecii INM cu literatură juridică.

În această perioadă au fost organizate **28 de seminarii** în diferite domenii ale dreptului (comunitar, criminalitate organizată, CEDO, dreptul concurenţei, proprietate intelectuală, dreptul muncii, protecţia consumatorului, drept comercial şi administrativ), tehnici didactice pentru formatori, precum şi etică şi deontologie profesională.

Programul s-a finalizat la data stabilită prin addendum, la finalul lunii mai 2008, **numărul total de magistrati formati in cadrul acestui proiect fiind de 1075**.

B. Programul Phare 2005

---

[123] Excepţie face proiectul de asistenţă tehnică de care a beneficiat Institutul Naţional al Magistraturii, *Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-08 – Continuarea asistenţei pentru INM*, care s-a încheiat la data de 31 mai 2008, în urma extinderii perioadei de implementare pentru încă 6 luni

Conform Memorandumului de Finanțare semnat la data de 27 iulie 2006 între Guvernul României şi Comisia Europeană, referitor la **Programul Național Phare 2005/017-553.01.04**, Consiliul Superior al Magistraturii este Autoritate de implementare pentru următoarele proiecte:

§ *RO 2005/017-553.01.04-07 – „Transparența actului de justiție”*

Acest proiect a avut ca *obiectiv general* creşterea transparenței activității instanțelor şi parchetelor, respectiv îmbunătățirea activității birourilor de informare publică şi de relații cu publicul, a serviciilor auxiliare ale acestora – arhivă şi registratură.

Contractul a fost implementat în perioada **30 noiembrie 2007 – 30 noiembrie 2008**, de către consultantul selectat, firma Centre for European Constitutional Law (CECL), Grecia şi a avut un buget de 999.500 de euro (fonduri Phare).

Componenta de formare profesională

Pentru atingerea obiectivului şi indicatorilor prevăzuți în Termenii de referință, echipa proiectului a conceput un program de **47 de sesiuni de training**, comprimate în 20 de astfel de evenimente cu unul, două sau trei module de training pentru cele 3 grupuri țintă ale proiectului (magistrați, purtători de cuvânt şi reprezentanți ai birourilor de relații cu publicul, registratură şi arhivă).

În cadrul proiectului au fost formați 1029 participanți din cele 3 grupuri țintă, dintre care 449 de judecători şi procurori, 302 reprezentanți ai birourilor de relații cu publicul, registratură şi arhivă şi 179 purtători de cuvânt în cadrul componentei de formare profesională. 17 bibliotecari au beneficiat de formare pentru utilizarea softului de biblioteconomie IBLASOFT, iar 82 de magistrați au participat la întâlnirile mediate cu reprezentanții mass media, în cadrul celor 3 proiecte pilot de la Cluj, Iaşi şi Bucureşti. În urma evaluării întregii componente, la finalul celor două sesiuni de training, a rezultat un procent de participare satisfăcător, de aproximativ 74% dintre participanții estimați pentru fiecare grup țintă.

Organizarea internship-urilor la instituții din state membre ale Uniunii Europene. Pentru realizarea unui transfer eficient al celor mai bune practici pentru purtătorii de cuvânt au fost organizate două **internship-uri** de câte două săptămâni pentru 10 purtători de cuvânt – 5 judecători şi 5 procurori, pentru schimbul de experiență şi însuşirea celor mai bune practici în domeniu. Cele două stagii de pregătire au avut loc la Helsinki şi Madrid, în perioada 5 – 18 octombrie 2008.

Elaborarea de ghiduri practice

Pentru a asigura sustenabilitatea proiectului, echipa de proiect a pregătit ghiduri bine structurate şi manuale în domeniul relațiilor cu publicul şi mass-media: „*Ghidul purtătorului de cuvânt pentru relații eficiente cu mass-media”*, „*Introducere în drept – ghid practic pentru jurnaliști*”, *ghiduri de orientare pentru justițiabili* (1. „*Dreptul pe înțelesul tuturor*”, 2. „*Despre competența instanțelor*”, 3. „*Circuitul cererii de chemare în judecată*”, 4. „*Reguli de conduită în instanță*”, 5. „*Glosar de termeni juridici*”). Ghidurile au fost lansate oficial cu ocazia

Zilei Justiţiei (6 iulie 2008), distribuite ulterior instanţelor, pentru a fi puse la dispoziţia celor interesaţi şi publicate şi pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii, pentru o mai largă consultare de către persoanele interesate.

Întâlniri mediate la instanţele pilot

În cadrul proiectului au fost stabilite **3 instanţe pilot** (inclusiv parchetele de pe lângă acestea) – Cluj, Iaşi şi Bucureşti, la nivelul cărora au fost organizate câte 2 întâlniri mediate între purtătorii de cuvânt şi reprezentanţi mass-media în cursul anului 2008.

La finalul activităţilor, echipa de proiect a elaborat un raport de evaluare a funcţionării instanţelor şi parchetelor pilot, pentru analizarea modului în care s-a îmbunătăţit percepţia asupra modului de realizare a actului de justiţie de către public şi mass-media. De asemenea, raportul cuprinde o serie de recomandări care au fost prezentate Beneficiarului pentru a servi în procesul decizional de elaborare a unor măsuri pe termen lung în acest domeniu.

Componenta de dotare

Pentru crearea unui climat de muncă modern, care să contribuie la consolidarea relaţiilor cu mass-media şi la îmbunătăţirea activităţii derulate de purtătorii de cuvânt, **bibliotecile instanţelor şi parchetelor au fost dotate** cu lucrări specifice activităţii purtătorilor de cuvânt şi personalului implicat în relaţia cu publicul.

În cadrul acestui proiect **a fost implementat un soft de gestiune biblioteconomică la nivelul celor 15 biblioteci ale curţilor de apel** din România, cu sprijinul unui expert local pe termen scurt, prin adaptarea la nevoile specifice a unui sistem – IblaSoft – on-line de informatizare a bibliotecilor, care cuprinde module de catalogare, căutare, gestiune şi împrumut.

De asemenea, au fost achiziţionate **15 infodesk-uri (infochioşcuri)** pentru toate curţile de apel şi a fost dezvoltată aplicaţia soft care va rula pe aceste echipamente.

O procedură distinctă de achiziţie a fost demarată pentru **dotarea birourilor purtătorilor de cuvânt** de la nivelul celor 15 curţi de apel cu obiecte de mobilier şi echipamente destinate îmbunătăţirii mediului de lucru al purtătorilor de cuvânt şi facilitării comunicării acestora cu reprezentanţii mass-media. Procedura de achiziţie a fost finalizată, echipamentele şi obiectele de mobilier fiind livrate.

§ ***RO 2005/017-553.01.04- 02 - „Continuarea asistenţei pentru Institutul Naţional al Magistraturii”***

Contractul a fost semnat la data de 30 noiembrie 2007, iar **implementarea proiectului a avut loc în perioada 15.01.2008 – 30.11.2008**, fiind realizată de consultantul Agence de Cooperation Juridique Internationale (ACOJURIS).

Valoarea proiectului a fost de 1.062.100 euro (fonduri Phare), iar activităţile prevăzute în proiect au avut următoarele rezultate:

- **P** Îmbunătățirea cunoştinţelor magistraţilor ca urmare a organizării de seminarii cu diverse tematici, care au acoperit legislația în domeniul bancar, financiar, economic, dreptul muncii, dreptul familiei, dreptul concurenţei, managementul judiciar, dreptul administrativ, prevenirea discriminării, a traficului de persoane si de droguri, securitatea socială, relația dintre justiţie si mass-media, informatică, terminologie juridică engleză şi franceză.
- **P** Organizarea a **38 de seminarii** şi pregătirea a **680 de judecători şi procurori**. Proiectul a implicat în total 17 experţi romani si 29 experţi din alte ţări membre UE.
- **P** Consolidarea rețelei de formatori ai INM prin organizarea de seminarii teoretice şi practice (în special în domeniul justiţiei pentru minori). Au avut loc **4** astfel de **seminarii** şi au fost pregătiţi **66 de magistraţi** în acest scop.
- **P** Elaborarea pentru formatorii INM si pentru magistraţi a unor documentaţii cu privire la bune practici, jurisprudenţă si legislaţia UE.
- **P** Organizarea de vizite de studiu pentru a oferi formatorilor şi auditorilor de la INM un schimb de experienţă cu instituţii şi şcoli de magistratură din Europa. Au fost organizate în acest scop două vizite de studiu în Franța şi Spania, de câte două săptămâni fiecare pentru grupuri de 10 persoane.
- **P** Organizarea la Bucureşti a unei competiţii internaţionale la care au participat auditori ai diferitelor şcoli de magistratură din Europa. Această competiţie a avut loc la sfârşitul lunii septembrie şi au fost implicate 17 echipe din 15 ţări europene, oferind astfel şansa unui important schimb de experienţe pentru viitorii magistraţi.
- **P** Dotarea bibliotecii INM cu noi cărţi de specialitate. 140 de noi titluri au fost achiziţionate.

§ *RO 2005 017-553.01.04.03 – „Continuarea asistenței pentru consolidarea eforturilor Şcolii Naţionale de Grefieri de îmbunătăţire a capacităţii instituţionale şi a politicilor de formare profesională”*

Proiectul a avut ca *obiectiv* consolidarea aptitudinilor profesionale ale grefierilor, prin extinderea şi îmbunătățirea rețelei de formatori a SNG, formarea grefierilor în funcţie şi dotarea SNG cu echipament adecvat de predare şi documentație juridică. Consultantul selectat a fost firma Hulla & Co Human Dynamics KG, contractul fiind semnat la data de 30 noiembrie 2007. **Proiectul a fost implementat în perioada 30.11.2007 – 30.11.2008** şi a beneficiat de un buget de 1 milion de euro (fonduri Phare).

Proiectul Phare 2005 a continuat eforturile depuse în cadrul proiectelor cu asistenţă nerambursabilă implementate până în prezent de Şcoala Naţională de Grefieri, prin consolidarea relațiilor profesionale dintre aceştia şi *consolidarea rețelei de formatori.* Pentru crearea unui corp profesionist de formatori au fost concepute activităţi de formare în 6 domenii juridice: dreptul muncii, drept

administrativ, cooperarea judiciară europeană în materie civilă şi penală, dreptul familiei şi protecţia minorilor, drept comercial, relaţii publice şi comunicare.

De asemenea, în cadrul componentei de training a programului Phare 2005 de care beneficiază SNG au fost organizate *seminarii pentru grefieri*, în cele 6 domenii juridice precizate mai sus, seminarii ce au fost susţinute de experţi europeni alături de formatorii români pregătiţi anterior. În cadrul componentei de formare profesională au fost organizate sesiuni de pregătire pentru **70 de formatori** şi **239 grefieri**, procentul de îndeplinire a obiectivelor contractuale fiind astfel de 99,03%.

Pentru crearea unui sistem modern şi profesionist de predare SNG a beneficiat de ***dotarea corespunzătoare*** **cu echipament IT şi de predare** (cu precădere instalaţie de conferinţe şi echipamente necesare pentru învăţământul la distanţă). De asemenea, biblioteca a fost dotată cu surse de informare juridică, literatură de specialitate şi cursuri editate de instituţii relevante ale Uniunii Europene, la care vor avea acces cursanţii şi formatorii Şcolii Naţionale de Grefieri.

C. Programele Phare 2006

În cadrul Programului Naţional Phare 2006/018.147.01.04 Consiliul Superior al Magistraturii este Autoritate de implementare pentru următoarele proiecte:

- ***PHARE 2006/018-.147.01.04.01- 01 Intărirea capacităţii Consiliului Superior al Magistraturii de a-şi îndeplini atribuţiile***

Proiectul are drept scop consolidarea capacităţii Consiliului Superior al Magistraturii de a coordona pregătirea profesională şi evaluarea magistraţilor. Proiectul va asigura asistenţă pentru îmbunătăţirea procedurii de selecţie a magistraţilor în vederea formării profesionale, pentru consolidarea sistemului de specializare a activităţii judecătoreşti şi pentru îmbunătăţirea calităţii şi celerităţii pronunţării hotărârilor judecătoreşti, prin activităţi precum: formarea personalului INM şi CSM cu atribuţii în domeniul formării profesionale a magistraţilor, sesiuni de pregătire pentru magistraţii responsabili cu formarea continuă descentralizată, stagii de pregătire pentru 30 de magistraţi în statele UE, elaborarea şi publicarea de broşuri şi ghiduri pentru pregătirea individuală a magistraţilor etc.

Proiectul va urmări realizarea următoarele rezultate:

- Întărirea sistemului de specializare a magistraţilor prin revizuirea şi adaptarea curriculei pentru materiile de specializare predate în cadrul învăţământului la distanţă
- Îmbunătăţirea capacităţii de a organiza activităţile judiciare astfel încât cauzele să fie judecate cu celeritate, prin efectuarea de stagii de pregătire în state membre ale Uniunii Europene de către magistraţii români.

Îmbunătăţirea capacităţii instanţelor şi parchetelor de a organiza activităţi de pregătire continuă, prin redactarea şi publicarea de manuale şi ghiduri pentru pregătirea individuală şi prin organizarea de sesiuni de pregătire profesională pentru personalul CSM şi INM cu atribuţii în domeniul formării profesionale şi pentru judecătorii şi procurorii responsabili cu organizarea pregătirii continue descentralizate.

Bugetul aferent programului este de 799.800 euro (fonduri PHARE). Procedura de evaluare s-a încheiat la data de 30 noiembrie 2008, fiind selectat partenerul de proiect, respectiv **Hulla & Co Human Dynamics KG.** Durata de implementare a proiectului este de 12 luni, calculate de la data semnării contractului (30 noiembrie 2008).

- ***RO 2006/018-.147.01.04.03- 01*** *Continuarea asistenţei acordate Institutului Naţional al Magistraturii*

Obiectivul contractului este întărirea dezvoltarii instituţionale a Institutului Naţional al Magistraturii în vederea asigurării unei pregătiri care să răspundă nevoilor de formare a magistraţilor români. Institutul va beneficia de asistenţă financiara pentru: îmbunătăţirea politicii de formare continuă a magistraţilor şi formatorilor INM; formarea magistraţilor (judecători şi procurori) în domeniul dreptului comunitar şi a drepturilor omului; întărirea şi dezvoltarea reţelei de formatori a INM; achiziţionarea de carte juridică pentru biblioteca INM.

Bugetul aferent programului este de 1.100.000 euro (fonduri PHARE). Procedura de evaluare s-a încheiat la data de 30 noiembrie 2008, fiind selectat partenerul de proiect, respectiv **Hulla & Co Human Dynamics KG**.

- ***RO 2006/018.147.01.04. 04–01 Continuarea dezvoltării Scolii Naţionale de Grefieri***

Pentru a răspunde nevoilor de formare a grefierilor, precum şi pentru a consolida instituţional Şcoala Naţională de Grefieri, în cadrul proiectului vor fi implementate activităţi care vor avea ca rezultat : elaborarea unor broşuri informative referitoare la activitatea şi obiectivele Şcolii; organizarea a 2 întâlniri şi a unei conferinţe care să promoveze Scoala, strategia sa de dezvoltare şi reformarea profesiei de grefier în concordanţă cu standardele UE; sesiuni de formare a formatorilor SNG în diverse materii specifice precum şi workshop-uri având ca obiect tehnicile didactice şi metodele moderne de comunicare adresate formatorilor SNG; elaborarea unui studiu de evaluare a politicii de recrutare a formatorilor şi a sistemului de formare; stagii practice pentru formatorii Scolii şi cursanţii Scolii/grefierii în functie, la institutii de formare similare şi/sau instanţe judecătoreşti dintr-un stat membru UE; sesiuni de formare continuă a grefierilor în diverse materii; elaborarea unor manuale pentru formarea continuă.

Bugetul aferent programului este de 994.000 euro (fonduri PHARE). Procedura de evaluare s-a încheiat la data de 30 noiembrie 2008, fiind selectat partenerul de proiect, respectiv **WYG INTERNATIONAL LIMITED** împreună cu European Consultants Organisation (ECO3) şi Center of Legal Competence (CLC).

- ***PHARE RO 2006/018-147.01.04.01.02 Furnizarea facilităţilor adecvate pentru CSM, instanţe şi parchete***

Consiliul Superior al Magistraturii va beneficia în cadrul acestui program de achizitii de echipamente IT si software, în vederea îmbunatatirii capacitatii institutionale, respectiv echipamente IT (server rack-mount, rack cu ups şi consolă kvm, tablă interactivă, echipament motor de căutare), sisteme software şi instruire pentru integrarea echipamentului motor de căutare în organizaţie (pagină web, aplicaţiile curente de gestionare a datelor).

Bugetul aferent programului este de 155540,57 euro, din care 116655,42 euro fonduri Phare şi 38885,14 euro fonduri co-finanţare.

Contractul aferent proiectului a fost încheiat la data de 7 august 2008, durata de implementare fiind stabilită la 4 luni.

Echipamentele au fost livrate la data de 7 noiembrie 2008, contractul fiind considerat încheiat.

- ***PHARE 2006/018-.147.01.04.01- 02*** *Dotarea Şcolii Nationale de Grefieri cu facilităţi adecvate de formare pentru instruirea grefierilor*

Proiectul prevede achiziţionarea de echipament IT şi de echipamente pentru îmbunătăţirea procesului de predare, atât pentru sediul din Bucureşti cât şi pentru centrele regionale de pregătire a personalului auxiliar. Contractul aferent proiectului a fost încheiat la data de 29 septembrie 2008.

Bugetul aferent programului este de 89.452 euro, din care 67.089 euro fonduri Phare şi 22.363 euro fonduri cofinanţare, durata contractului fiind de 12 luni. La data de 15 octombrie 2008, CSM a transmis către OPCP programul de implementare aprobat. De asemenea, la data de 15 octombrie 2008, CSM a transmis către OPCP solicitarea de redactare a unui Addendum privind locaţiile de livrare a echipamentelor. Echipamentele au fost livrate la data de 19 decembrie 2008, contractul fiind considerat încheiat.

- ***PHARE 2006/018-.147.01.04.03- 02*** *Dotare pentru centrele regionale şi sediul Institutului Naţional al Magistraturii*

În cadrul Programului Phare 2006 - Sub-proiect 3.02, Institutul National al Magistraturii beneficiază de finanţare în vederea achiziţionării de echipament IT, precum şi achiziţionarea de

echipamente pentru îmbunatatirea procesului de predare şi diseminare a materialelor de informare în domeniu şi a suporturilor de curs pentru Institutul National al Magistraturii, pentru sediul din Bucureşti şi centrele regionale de perfecţionare a magistraţilor[124].

Bugetul aferent programului este de 48.758,02 euro fonduri Phare şi 16.258,68 euro fonduri cofinanţare, durata contractului fiind de 6 luni. Procedura de evaluare s-a încheiat la data de 30 noiembrie 2008, fiind selectat POWER NET CONSULTING ca partener de proiect.

Conform contractului, termenul maxim de livrare a echipamentelor este 30 mai 2009.

D. Facilitatea de Tranziţie

Consiliul Superior al Magistraturii a elaborat o propunere de proiect referitoare la acordarea de asistenţă în **domeniul unificării practicii judiciare**. Valoarea programului este de 800.000 Euro (din care 600.000 fonduri Phare si 200.000 buget de co-finanţare) şi prevede realizarea unui *studiu de evaluare* a dispoziţiilor legale în vigoare şi a instrumentelor existente pentru aplicarea şi interpretarea unitară a legii la nivel naţional, organizarea de seminarii şi internship-uri pentru *pregătirea magistraţilor români, elaborarea de culegeri de jurisprudenţă* în diferite domenii ale dreptului, conţinând practica relevantă a tuturor instanţelor.

La datele de 11 şi 13 martie 2008 au avut loc procedurile de evaluare, în urma cărora a fost selectat Statul Membru (Germania- Fundaţia IRZ), partener în cadrul proiectului de Twinning.

În urma negocierilor dintre Beneficiar şi partener a fost elaborat proiectul de Convenţie, care a fost transmis, la data de 21 iulie 2008 spre aprobare la Oficiul de Plăţi şi Contractare Phare. Proiectul refăcut a fost transmis spre avizare la Comisia Europeană la data de 31 octombrie 2008. Convenţia urmează a fi semnată şi implementată pentru o perioadă de 12 luni, începând cu luna martie 2009.

5.5.5.2. Programe aflate în derularea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

Unitatea de Implementare a Programelor PHARE din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a finalizat, în cursul anului 2008, un număr total de 7 proiecte:

- „Continuarea automatizării instanţelor – Dezvoltarea sistemului ECRIS de management al cauzelor˝(parteneri: Ministerul Justiţiei şi European Dynamics S.A);

[124] Echipament IT (computere cu software, licente si imprimante), echipamente pentru îmbunatatirea procesului de formare (seturi de sisteme de discutii constând în: microfoane, repro-boxe, echipament de mixaj etc., seturi de sisteme de conferinta audio-video constând în: server, video camera, conexiune digitala, etc, seturi portabile de traducere simultana constând în: casti, cabine de traducere simultana, video-proiectoare, laptopuri, imprimante, scanere, table interactive si copiatoare).

- „Continuarea procesului de informatizare la nivelul sistemului judiciar" - Sistemul de Arhivare electronică (parteneri: Ministerul Justiției şi FOR TE Business Services SRL);

- „Întărirea capacității instituționale a României în domeniul protecției dreptului de proprietate intelectuală şi industrială"(partener: Oficiul Danez de Invenţii şi Mărci);

- „ Întărirea capacității instituționale a Ministerului Justiției şi Ministerului Public, ca instituții centrale"(parteneri: Ministerul Justiției şi WYG International);

- „Lupta împotriva criminalității organizate şi a terorismului – o abordare inter-instituțională"(parteneri: Inspectoratul General al Poliției Române şi Parchetul General din Spania);

- „Consolidarea cadrului instituțional şi legislativ în domeniul cooperării judiciare internaționale"(partener Ministerul Justiției);

- „Întărirea cooperării româno-belgiene în domeniul investigării criminalității organizate" (partener Parchetul Federal din Belgia).

În prezent, la Unitatea de Implementare a Programelor PHARE din cadrul PÎCCJ se află în curs de derulare alte **9 proiecte care, prin activitățile aferente, vor contribui la dezvoltarea sistemului judiciar român.** Exemplificăm, în acest sens, cu următoarele proiecte:

- „Continuarea consolidării capacității instituționale a Ministerului Public în domeniul luptei împotriva criminalității organizate şi a terorismului";

- „Întărirea capacității instituțiilor din România de a lupta împotriva criminalității informatice";

- „Reforma sistemului judiciar privind managementul integrat al resurselor", în parteneriat cu Fundația IRZ[125].

5.5.5.2. Programe aflate în derularea Ministerului Justiției şi Libertăților Cetățeneşti

I. Proiectele derulate în 2008 de Autoritatea de Implementare constituită la nivelul Ministerului Justiției şi Libertăților Cetățeneşti au fost următoarele:

- ***PHARE RO 2004/016-772.01.05.03*** **- „Îmbunătățirea luptei împotriva corupției".** Proiect de asistență tehnică, cu un buget de 1.770.706 Euro (1.570.706 Euro PHARE şi 200.000 Euro Cofinanțare) şi o perioadă de implementare de 15 luni (decembrie 2006 – februarie 2008).

În cadrul acestui proiect a fost organizată o ***campanie de conştientizare a efectelor negative ale corupției, cu titlul „Fără Şpagă"*** , au fost elaborate şi distribuite 50.000 de ghiduri de informare cu privire la fenomenul corupției şi instrumentele concrete de combatere a acestuia în 5 domenii (justiție, poliție, educație, sănătate şi administrație publică) şi 35 000 de afişe. De asemenea, au fost organizate întâlniri publice, conferinţe de presă la nivel central şi local, seminarii pentru instituţiile

[125] A se vedea şi secțiunea 2.2. din prezentul raport.

publice, mese rotunde pentru reprezentanţi ai sectorului de afaceri, reuniuni informative dedicate jurnaliştilor, reprezentanţilor misiunilor diplomatice şi actorilor sociali cheie şi liderilor de opinie, precum şi micro-campanii educative în centre universitare cu scopul dezbaterii efectelor negative ale corupţiei şi găsirii unor instrumente concrete de luptă împotriva corupţiei.

- *PHARE RO 2004/016-772.01.04.12* - „Îmbunătăţirea sistemului de asistenţă judiciară." Proiect de asistenţă tehnică care a beneficiat de un buget de 1.140.306 Euro (PHARE) şi 50.000 Euro (Cofinanţare) şi a fost implementat în perioada decembrie 2006 - martie 2008.

În cadrul proiectului a fost elaborat un raport de evaluare a cadrului legal şi instituţional în domeniul asistenţei judiciare şi au fost organizate ateliere de lucru la care au participat în total 152 de practicieni - judecători, procurori, avocaţi, executori judecătoreşti. A fost creat un „program – instanţă pilot", în cadrul Judecătoriei Sectorului 2 Bucureşti, prin intermediul căruia 464 de persoane au beneficiat de informare, consiliere şi asistenţă juridică pre-litigiu.

S-a desfăşurat o campanie de informare şi conştientizare în rândul populaţiei şi a profesioniştilor - „Legea e de partea ta ", menită să promoveze dreptul persoanelor cu venituri limitate de a beneficia de asistenţă judiciară gratuită. A fost elaborat un studiu de fezabilitate, cuprinzând recomandări privind o nouă politică publică în domeniul asistenţei judiciare şi analiza impactului socio-economic al acestora, din perspectiva studiului de drept comparat privind bunele practici în alte jurisdicţii europene, legislaţiei şi precedentului european şi internaţional.

- *PHARE RO 2004/016-772.01.04. 14* –Continuarea informatizării sistemului judiciar – dezvoltarea sistemului ECRIS de management al cauzelor. Proiect de asistenţă tehnică ce beneficiază de un buget de 1.650.000 Euro (PHARE).

Proiectul a avut ca scop dezvoltarea noului sistem ECRIS conform cerinţelor beneficiarilor finali, precum şi formarea profesională a 1500 de utilizatori din cadrul sistemului judiciar.

- *PHARE RO 2005/017-553.01.04.04.01* - „Consolidarea cadrului instituţional şi legislativ în domeniul cooperării judiciare internaţionale". Proiect de înfrăţire instituţională, cu un buget de 1.199.990,19 Euro (PHARE) şi 236.200 Euro (Cofinanţare) şi o perioadă de implementare de 19 luni (octombrie 2006 – aprilie 2008).

În cadrul proiectului au fost elaborate 13 ghiduri ce cuprind metodologiile de lucru utilizate în domeniul cooperării judiciare internaţionale în materie civilă, comercială şi penală; trei manuale pentru judecători, procurori şi grefieri care îşi desfăşoară activitatea în domeniul cooperării judiciare internaţionale; au fost formaţi profesional aproximativ 880 de judecători, procurori şi grefieri care îşi desfăşoară activitatea în domeniul cooperării judiciare internaţionale, dintre care peste 200 de judecători şi procurori au participat la sesiuni de formare profesională ce vizează formarea formatorilor în acest domeniu; au fost efectuate două vizite de studiu în Franţa (10 persoane) şi respectiv Austria (10

persoane), de asemenea, au fost organizate două videoconferințe între Curtea de Apel Timişoara şi Ministerul Justiției din Austria, respectiv Curtea de Apel București şi Ministerul Justiției din Austria, la care au participat aproximativ 50 persoane.

- *Proiectul PHARE RO 2005/017-553.01.04.04.02* şi *proiectul PHARE RO 2005/017-553.01.04.04.03* – „Livrarea de echipamente audio–video pentru dotarea sediilor instanțelor de judecată”. Cele două proiecte au beneficiat de un buget de 389.376 Euro (290.591,31 euro PHARE şi 98.784,69 Euro – Cofinanțare), respectiv 676.844,98 Euro (506.076,99 Euro – PHARE şi 170.767,99 euro – Cofinanțare). Implementarea acestora s-a făcut pe parcursul a opt luni, finalizându-se în iunie, respectiv iulie 2008.

În cadrul celor două proiecte au fost achiziționate echipamente audio–video care permit efectuarea de videoconferințe în cadrul cauzelor aflate pe rolul instanțelor în contextul cooperării judiciare internaționale, precum şi audierea martorilor cu identitate protejată, pentru 139 de locații din cadrul sistemului judiciar (10 Curți de apel, 41 de tribunale şi 88 de judecătorii).

- *Proiectul PHARE RO 2005/017-553.01.04.08* – „Continuarea procesului de informatizare la nivelul sistemului judiciar - Dezvoltarea sistemului de Arhivare Electronică” are un buget de 8.844.084 Euro (PHARE) şi 2.944.884 Euro (Cofinanțare), iar perioada de implementare a proiectului este septembrie 2007 – februarie 2009.

Scopul proiectului îl reprezintă elaborarea unui Sistem de Arhivare Electronică pentru sistemul judiciar, format din echipamente hardware şi o aplicație software de gestionare electronică a documentelor procesate.

Până în prezent, a fost finalizată componenta hardware a sistemului, fiind livrate şi instalate la sediul a 542 de locații beneficiare şi un total de 545 de dispozitive de stocare externă, 765 scannere profesionale, 1.302 servere, 1.302 UPS-uri, 10.900 discuri de stocare UDO. De asemenea, a fost dezvoltată şi aplicația software de arhivare electronică, aceasta fiind în prezent testată în locațiile pilot.

- *PHARE RO 2005/017-553.01.04.06* - „Consolidarea capacității instituționale si administrative a Ministerului Justiției si Ministerului Public, ca instituții publice centrale”. Proiect de asistență tehnică cu un buget de 1.200.000 Euro (PHARE) şi o perioadă de implementare de 12 luni (noiembrie 2007- noiembrie 2008).

Au fost evaluate strategiile de resurse umane şi organizare administrativă ale Ministerului Justiției şi Libertăților Cetățenești şi Ministerului Public, precum şi procesul de elaborare a actelor normative la nivelul Ministerului Justiției, fiind formulate recomandări pentru îmbunătățirea acestora. Au fost analizate nevoile de formare profesională ale personalului celor 2 instituții beneficiare în diverse domenii şi au fost organizate 27 de seminarii de formare profesională la care au participat în total 480 de persoane din cadrul Ministerului Justiției şi Ministerului Public în principalele domenii de interes. De

asemenea, a fost organizată o vizită de studiu pentru 10 persoane şi 7 intership-uri în instituţii similare din state membre ale Uniunii Europene (Belgia, Luxemburg, Franţa, Marea Britanie, Spania).

- ***PHARE RO 2006/018-147.01.04.09.01*** **- „Asistenţă pentru eficientizarea sistemului judiciar prin crearea instituţiei managerului de instanţă”.** Proiect de înfrăţire instituţională, având ca partener Fundaţia Germană pentru Cooperare Judiciară Internaţională (IRZ), cu un buget de 1.099.999,17 Euro (999.999, 17 Euro fonduri PHARE şi 100.000 Euro Cofinanţare) şi o perioadă de implementare de 12 luni (noiembrie 2008 – noiembrie 2009).

Proiectul se va axa pe testarea introducerii funcţiei de manager de instanţă pentru eficientizarea sistemului judiciar, prin: evaluarea cadrului instituţional şi legislativ actual privind organizarea instanţelor; implementarea unui proiect pilot în şase instanţe de grade jurisdicţionale diferite; stabilirea atribuţiilor administrative concrete ce ar putea fi preluate de managerul de instanţă şi elaborarea unui model de fişă a postului; pregătirea profesională a persoanelor care vor desfăşura activităţi specifice managerului de instanţă în cadrul instanţelor pilot; elaborarea unei metodologii de lucru pentru stabilirea unei practici unitare în acest domeniu.

- ***PHARE RO 2006/018-147.01.04.09.02*** **- „Îmbunătăţirea condiţiilor de lucru ale judecătorilor – filtre de securitate**” beneficiază de un buget de 260.459,96 Euro (194.589,64 Euro PHARE şi 65870,32 Euro Co-finanţare) şi va fi implementat în perioada decembrie 2008 – iulie 2009. Prin acest proiect vor fi dotate 62 de instanţe (curţi de apel şi tribunale) cu filtre de securitate destinate controlul accesului publicului în sediile acestora (87 porţi detectoare de metale şi 105 detectoare de metale portabile).

- ***PHARE RO 2006/018-147.01.04.09.02*** **- „Îmbunătăţirea condiţiilor de lucru ale judecătorilor – mobilă pentru uzul judecătorilor**” beneficiază de un buget de 118.146 Euro (88.267 Euro PHARE şi 29.879 Euro cofinanţare şi va fi implementat în perioada decembrie 2008-septembrie 2009.

Prin acest proiect vor fi achiziţionate, pentru 24 de instanţe de judecată (curţi de apel, tribunale şi judecătorii), piese de mobilier destinate uzului judecătorilor, prin dotarea birourilor de lucru ale acestora.

- ***PHARE RO 2006/018-147.01.04.10.01*** **– „Continuarea informatizării sistemului judiciar”** beneficiază de un buget de 4.708.579,48 Euro (3.259.278,71 PHARE şi 1.449.300,76 co-finanţare), iar implementarea se va realiza în perioada decembrie 2008 – noiembrie 2009.

În cadrul proiectului vor fi dotate 638 de locaţii beneficiare (238 de sedii ale instanţelor judecătoreşti, 19 sedii ale DNA, 292 de sedii ale parchetelor si DIICOT, Ministerul Justiţiei, 47 de sedii ale ANP şi 41 de sedii ale serviciilor de probaţiune), cu un număr total de 5.528 echipamente IT (112 servere, 75 rack-uri, 73 SAN-uri, 968 UPS-uri, 2.977 staţii de lucru şi calculatoare portabile, 1.323

imprimante, scannere şi maşini multifuncţionale). De asemenea, proiectul cuprinde şi un modul de formare profesională.

- ***PHARE RO 2006/018-147.01.04.10.01*** – **„Continuarea informatizării sistemului judiciar - II”** beneficiază de un buget de **1.379.282,96 Euro** (954.739,66 Euro PHARE şi 424.543,30 Euro cofinanţare), iar implementarea se va realiza în perioada decembrie 2008 – noiembrie 2009.

În cadrul proiectului vor fi dotate 521 de locaţii beneficiare (240 de sedii ale instanţelor judecătoreşti şi ale centrelor de pregătire profesională, 237 de sedii ale parchetelor, Direcţia Naţională Anticorupţie, Administraţia Naţională a Penitenciarelor, Ministerul Justiţiei şi 41 de sedii ale serviciilor de probaţiune), cu un număr total de: 18 servere, 2 rack-uri, 1 SAN, 34 UPS-uri, 336 staţii de lucru şi calculatoare portabile, 41 imprimante, 13.092 upgrade-uri de memorie şi 1.437 licenţe SQL server 2008.

- ***Proiectul PHARE RO 2006/018-147.01.04.10.03*** **– „Dotarea instanţelor de judecată cu sisteme de supraveghere video”** beneficiază de un buget de 2.246.287 Euro (1.557.350,78 Euro PHARE + 688.936,22 Euro Cofinanţare) şi va fi implementat în perioada decembrie 2008 – septembrie 2009.

Acest proiect are drept obiectiv dotarea sediilor a 238 de instanţe de judecată cu sisteme de supraveghere video destinate monitorizării locaţiilor arhivelor, registraturilor şi holurilor tranzitate de către deţinuţi. Vor fi livrate şi instalate la sediul locaţiilor beneficiare: 3.099 camere de supraveghere de exterior şi interior, 244 servere de achiziţie şi de stocare a datelor, 276 switch-uri, 238 rack-uri cu UPS pentru alimentarea camerelor de supraveghere, 244 UPS-uri pentru alimentarea serverelor de aplicaţii şi de stocare şi 244 de aplicaţii software de administrare a sistemelor de supraveghere.

II. În cursul anului 2008, **DNA** a beneficiat de 2 proiecte PHARE, coordonate de Ministerul Justiţiei, care au vizat consolidarea instituţională a DNA şi dotarea sa corespunzătoare cu echipament informatic destinat arhivării electronice a documentelor.

a) Proiectul de înfrăţire instituţională cu Institutul Finlandez de Management Public (RO 04/IB/JH/02), început în iulie 2006 şi finalizat la 29 octombrie 2008, a avut ca rezultate organizarea, cu sprijinul experţilor finlandezi, a 11 seminarii, de care au beneficiat 68 procurori, 33 ofiţeri de poliţie şi 29 specialişti.

De asemenea, au fost **organizate 4 vizite de studiu şi schimb de experienţă cu autorităţi judiciare şi structuri instituţionale anticorupţie din Finlanda, Estonia şi Letonia.**

b) Contractul de achiziţii (PHARE 2005/017-553.01.04.08) a avut ca obiect furnizarea de echipament hardware în vederea implementării unei soluţii de arhivare electronică a documentelor pentru autorităţile care îşi desfăşoară activitatea în cadrul sistemului judiciar (instanţe şi parchete).

5.5.6. Stadiul derulării programelor finanţate de Banca Mondială

5.5.6.1. Programe derulate de Consiliul Superior al Magistraturii

Stadiul derulării proiectelor finanţate de *Programul privind Reforma Sistemului Judiciar (împrumutul BIRD 4811 – RO) se prezintă în felul următor:*

A. Componenta II – Consolidarea capacităţii administrative a instanţelor:

I. Proiectul destinat achiziţionării de „Servicii de consultanţă pentru dezvoltarea unui plan de optimizare a operaţiunilor procedurale în instanţe”

şi

II. Proiectul intitulat „Transferul sarcinilor administrative de la judecători către grefieri”:

În urma negocierilor purtate cu experţii Băncii Mondiale, cele două proiecte au fost reunite, fiind evidente interdependenţele dintre ele.

Obiective:

În contextul priorităţilor stabilite de Plenul CSM, **obiectivele esenţiale ale serviciilor pe care Consultantul le va oferi** au în vedere, în mod unitar, următoarele: să asiste CSM în identificarea şi utilizarea instrumentelor adecvate pentru *creşterea eficienţei* întregii activităţi a instanţelor, în ceea ce priveşte managementul şi administrarea resurselor; stabilirea gradelor de complexitate a cauzelor şi a volumului optim de activitate la instanţe; asigurarea mai bunei departajări, respectiv transfer al atribuţiilor profesionale, de la magistraţi către personalul auxiliar.

În scopul realizării acestui obiectiv general, vor fi analizate corelat diferite aspecte şi se vor formula propuneri concrete, referitoare la: *cauzele de întârziere* în soluţionarea dosarelor; *gradele diferite de complexitate* şi criteriile de stabilire a acestora, *volumul actual şi cel optim* de muncă, *necesităţile şi modalităţile de transfer al atribuţiilor ne-judiciare* de la magistraţi către grefieri, precum şi *potenţiala necesitate de crearea a postului de manager/administrator* al instanţei şi parchetului.

Proiectul urmează să înglobeze şi activităţile din cadrul proiectului-pilot demarat deja de CSM.

Durata estimată a proiectului: 15 luni

Etape parcurse şi stadiul actual:

Procedura de selecţie a consultantului este în curs.

B. Componenta III:

- **Proiectul „Realizarea unui sistem integrat de management al resurselor instituţiilor din cadrul sistemului judiciar”:**

Obiectivele proiectului:

Obiectivul final al proiectului a fost *redactarea specificaţiilor tehnice pentru o aplicaţie software complexă, integrată şi particularizată, care urmează să fie utilizată de toate instituţiile sistemului judiciar* pentru administrarea

resurselor proprii, cu posibilitatea de a integra, cel puțin pe partea de raportare, aplicaţiile software ale fiecărei instituții.

Proiectul a reprezentat o primă etapă în definirea şi aplicarea unui sistem comprehensiv de gestiune a resurselor umane, financiare şi materiale ale sistemului judiciar român, oferind şi funcţii de sprijin pentru management, prin furnizarea de servicii, bunuri şi pregătire.

Consultant: Compania AAM Management Information Consulting Ltd (Ungaria).

Durata proiectului:

Proiectul a debutat în *20 februarie 2007* şi a fost finalizat la începutul lui 2008, coordonatorul general al proiectului fiind Ministerul Justiției.

La acest moment, se află în derulare partea a doua a proiectului, vizând crearea propriu-zisă a sistemului de management integrat al resurselor sistemului judiciar. Participarea CSM la derularea tuturor etapelor a fost aprobată de Plenul CSM, prin Hotărârea nr.813 din 4 septembrie 2008.

C. Componenta IV:

Beneficiari CSM, INM, SNG, MJ:

C.1.Proiectul intitulat „Realizarea unei strategii de comunicare şi relații publice a sistemului judiciar":

Obiectivele proiectului:

Obiectivul general al serviciilor furnizate de Consultant este cel al îmbunătățirii comunicării publice a CSM şi a sistemului judiciar, în general.

Obiectivele specifice au în vedere: elaborarea strategiei de comunicare publică pentru sistemul judiciar; construirea capacității instituționale de PR a CSM.

Consultant:

Compania TEMPO Advertising (România)

Durata proiectului:

Potrivit contractului încheiat între DIPFIE-MJ şi compania TEMPO, proiectul a debutat în 27 februarie 2007 şi s-a finalizat în noiembrie 2007.

Aspecte tehnice:

La acest moment, se desfăşoară etapele de implementare a proiectului, potrivit propunerilor formulate în cuprinsul Strategiei. Astfel, grupul de lucru pentru implementarea proiectului la nivel central[126] s-a reunit de mai multe ori în cursul anului 2008, fiind formulate o serie de propuneri concrete de implementare a strategiei, aprobate de Plenul CSM şi aflate în curs de aplicare.

[126] Format din purtătorii de cuvânt ai CSM, PÎCCJ, DNA şi reprezentanți ai CSM (DRUO, DAERIP, Biroul Relații cu publicul), sub coordonarea d-nei jud.Ana Cristina Lăbuş, membru cu activitate permanentă al CSM

C.2. Proiectul destinat achiziționării de „Servicii de consultanță pentru asistență tehnică în vederea dezvoltării testelor de raționament logic aplicate în cadrul procedurilor de selecție a magistraților – LSAT faza II – INM”:

Obiective:

Principalul obiectiv al proiectului se referă la continuarea pregătirii echipei de specialiști români constituită în faza I a proiectului și a noilor specialiști recrutați la recomandarea consultantului. În acest fel, va fi posibilă realizarea unui test de raționament logic în limba română, adaptat specificului și realităților românești, care să fie utilizat pentru examenul de intrare în magistratură.

Etape parcurse și stadiul actual:

În urma desfășurării procedurilor de selecție, realizate de INM și DIPFIE-MJ, a fost ales consultantul - **Comisia pentru Admitere la Facultatea de Drept - SUA (Law School Admission Council).** Acesta a prezentat mai multe rapoarte referitoare la testele de gândire critică (conținut, evaluare, propuneri etc.), raportul final al proiectului fiind aprobat de Plenul CSM în ianuarie 2009.

C.3. Proiectul pentru *„Dezvoltarea tehnicilor didactice pentru formatorii INM”*

Proiectul are ca obiectiv fundamental asistența oferită INM de către firma de consultanță care va fi selectată, în scopul *consolidării rețelei de formatori, prin intermediul punerii în practică a unui program de pregătire a acestora.*

Programul de pregătire va avea în vedere *dezvoltarea tehnicilor de predare* (aptitudinilor didactice) utilizate de formatorii INM. În acest sens, echipa de consultanți va coopera cu expertul INM în științele educației, în scopul evaluării activității în domeniu desfășurate până acum de INM; va fi elaborat, apoi, un *standard pentru aptitudinile (tehnicile) didactice* pentru formatorii INM, concomitent cu îmbunătățirea *modului de proiectare a programei și metodelor de evaluare.*

De asemenea, firma de consultanță va pregăti și desfășura *patru seminarii de pregătire pentru formatorii INM (grupuri țintă).*

Procedura de selecție a ofertelor s-a încheiat, urmând a începe implementarea proiectului.

C.4. Proiectul intitulat „Studiu de percepție (sondaj de opinie) a publicului și a experților (judecători, procurori, avocați, personal auxiliar etc.) cu privire la performanța sistemului judiciar la momentul demarării „Proiectului de Reformă Judiciară”

Obiectivul proiectului s-a referit la monitorizarea progresului Programului Băncii Mondiale privind Reforma Sistemului Judiciar, prin evidențierea percepției asupra eficienței și responsabilității sistemului judiciar, atât înainte de implementarea Proiectului, precum și pe parcursul și la finalul implementării acestuia. S-a urmărit evaluarea percepției publicului și a experților cu privire la: performanțele sistemului judiciar în termeni de eficiență (celeritate, corectitudine, accesibilitate,

capacitate de a asigura executarea hotărârilor), transparenţă, integritate şi profesionalism; stadiul actual şi realizările în procesul de reformă a justiţiei.

Durata proiectului: 11 luni.

Consultant: The Gallup Romania.

Etapele de derulare şi stadiul actual al proiectului: Proiectul a fost finalizat în februarie 2008. Documentul final de analiză a fost aprobat de Plenul CSM şi publicat pe site-ul CSM. În cursul anului 2009 urmează a fi lansat un nou studiu de percepţie de acest tip.

C.5. Proiectul referitor la utilizarea de „Servicii de consultanţă pentru dezvoltarea unui sistem de învăţământ continuu la distanţă (pentru magistraţii şi grefierii în funcţie) pentru INM şi SNG"

Obiective: Obiectivul general al activităţii consultantului a fost asistenţa oferită INM şi SNG în alegerea, adaptarea, implementarea şi configurarea sistemului on-line de învăţământ la distanţă. La încheierea programului, INM şi SNG au beneficiat de două sisteme separate de învăţământ la distanţă şi de expertiză necesară folosirii acestor sisteme.

Etape parcurse: Procedura de selecţie a consultantului a fost derulată de INM şi DIPFIE-MJ, fiind alese companiile Siveco şi Bull România. Proiectul a debutat în februarie 2008. Rapoartele iniţiale, cele referitoare la stabilirea unei platforme de tip e-learning şi la specificaţiile hardware şi software necesare pentru INM, respectiv SNG, precum şi rapoartele finale au fost aprobate de Plenul CSM, proiectul fiind încheiat în luna septembrie 2008.

În perioada aprilie-septembrie 2008, Consultantul a derulat următoarele activităţi: definitivarea şi instalarea versiunii finale a software-ului sistemului on-line de învăţământ la distanţă, precum şi procedura tehnică a încărcării în sistem a cursurilor predate în cadrul INM şi SNG (activităţi finalizate prin semnarea de către INM şi SNG a unor rapoarte privind instalarea, testarea şi încărcarea cursurilor); predarea CD-urilor cu pachetele de instalare ale aplicaţiei software mai-sus menţionate; instruirea formatorilor şi specialiştilot IT din cadrul celor două instituţii.

C.6. Proiectul referitor la utilizarea de „Servicii de consultanţă pentru revizuirea sistemului de învăţământ continuu în cadrul SNG"

Obiective: Obiectivul general al proiectului l-a constituit identificarea şi dezvoltarea unui concept de trening care să instituie metode eficiente de pregătire profesională pentru grefieri, asistenţă SNG pentru derularea unor sesiuni de pregătire în mai multe domenii, precum şi dezvoltarea unei curricula pentru activitatea de formare continuă a SNG.

Etape parcurse: Procedura de selecţie a fost derulată de SNG şi DIPFIE-MJ, fiind ales East-West Management Institute, împreună cu Institutul Român de Trening. Consorţiul a prezentat un

„Raport de început”, în ianuarie 2008, care a propus calendarul de implementare a proiectului şi etapele de urmat, aprobat de SNG.

A fost prezentat apoi documentul intitulat „Raport de evaluare şi Model conceptual pentru formarea continuă”, aprobat de Plenul CSM în mai 2008, urmat de un „Raport final”-care a cuprins propunerile de îmbunătăţire a programei de formare continuă a SNG.

Raportul final, realizat în baza celui anterior, a prezentat proiectul de programă propus de consultant în vederea optimizării pregătirii continue a grefierilor. A fost avută în vedere o programă extinsă – inclusiv o Matrice ilustrativă a programei – pentru trei ani, în baza clasificării tuturor cursurilor existente şi a propunerii a 44 de noi cursuri, în 11 domenii tematice principale. Proiectul a fost finalizat în luna iulie 2008.

Principalele propuneri formulate de consultant urmează a fi implementate, în baza priorităţilor stabilite de beneficiar. În acest sesn, SNG, sub coordonarea grupului de lucru stabilit la nivelul CSM, a redactat un caiet de sarcini privind asistenţa tehnică pentru elaborarea modulelor de formare a formatorilor în patru domenii prioritare, care urmează să parcurgă procedurile de aprobare şi derulare specifice Băncii Mondiale.

C7.Proiectul privind oferirea de asistenţă tehnică Şcolii Naţionale de Grefieri pentru dezvoltarea programelor analitice cuprinse în noua curricula a ŞNG, precum şi pentru elaborarea a patru module de formare a formatorilor

Obiectivul general al proiectului este completarea şi optimizarea activităţii de formare continuă în cadrul Şcolii Naţionale de Grefieri, în vederea asigurării unui nivel mai înalt al pregătirii profesionale a grefierilor, pentru soluţionarea mai eficientă, competentă si rapidă, a cauzelor supuse judecăţii.

Obiective specifice:

1. dezvoltarea programelor analitice pentru fiecare materie cuprinsă în curricula care a făcut obiectul proiectului “Revizuirea activităţii de Perfecţionare Continuă a Scolii Naţionale de Grefieri”, finanţat de Banca Mondială, încheiat în 2008.
2. organizarea a patru module de formare a formatorilor însoţite de seminarii demonstrative de formare continua a grefierilor în următoarele domenii: managementul schimbarii, managementul timpului, managementul documentelor, precum şi măsurarea şi îmbunătăţirea performanţelor instanţei.
3. elaborarea şi distribuirea a patru manuale, inclusiv materialele de sprijin pentru cele patru cursuri: managementul schimbarii, managementul timpulu, managementul documentelor, măsurarea şi îmbunătăţirea performanţelor instanţei.

Stadiul derulării proiectului: Caietul de sarcini este în curs de definitivare, urmând a fi prezentat Plenului CSM, pentru dezbatere şi aprobare.

5.5.6.2. Programe derulate de Ministerul Justiţiei

1. Asistenţă tehnică

Asistenţă pentru Ministerul Justiției – comunicare internă şi externă: la nivelul Ministerului Justiției, au fost elaborați termenii de referință pentru selecția unei firme de consultanță care să elaboreze strategia de comunicare şi planul de implementare al acestei strategii în cursul anului 2008. În septembrie 2008 a demarat procedura de licitație şi se află în curs de desfăşurare şi în acest moment. Suntem în etapa de avizare a documentației de licitație din partea Băncii Mondiale. Estimăm semnarea contractului în aprilie 2009.

Asistenţă pentru Ministerul Justiției – dezvoltarea sistemului de management al calității: achiziție servicii de consultanță pentru „Implementarea sistemului de management al calității în cadrul aparatului propriu al Ministerului Justiției, in vederea certificării ISO 9001: 2001", servicii cuprinse în cadrul componentei IV a Proiectului Reforma Sistemului Judiciar. Procedura de achiziție a acestor servicii a demarat în luna aprilie 2008. Procedura de achiziție s-a finalizat prin semnarea contractului cu firma **S.C FIATEST** Romania in luna decembrie 2008. Implementarea proiectului la nivelul Ministerului Justiției a început la 21 ianuarie 2009, conform contractului.

Asistenţă pentru achiziția serviciilor de consultanţă pentru „Auditul DIPFIE – Proiectul privind Reforma Sistemului Judiciar LN 4811 – RO", servicii cuprinse în cadrul componentei IV a Proiectului privind Reforma Sistemului Judiciar. A fost derulata procedura de achiziție finalizată prin semnarea contractului cu firma **KPMG** pentru o perioada de 3 ani. In anul 2008 a fost realizat auditul pentru prima etapa a proiectului.

Resource Management System - Sistem integrat de management al resurselor: Conceperea unui sistem cuprinzător de management al resurselor pentru sectorul judiciar, care să cuprindă managementul resurselor financiare, materiale şi umane, precum şi funcţii de sprijin pentru management, prin furnizarea de servicii, bunuri şi pregătire.

Implementatorul va derula activități de inițiere şi organizare a proiectului, de analiză şi de instruire, va demara activităţile de implementare şi va livra licențele aferente sistemului. Procedura de licitație a demarat în anul 2008 şi este în curs de desfăşurare, prima etapă a procedurii, evaluarea ofertelor primite în prima etapă. (2 stage ICB)

2. Construcţii, reabilitare clădiri – Componenta 1

- Reabilitare amenajare si extindere sediu **Judecătoria Blaj:** procedura de licitaţie a fost demarată în luna septembrie 2008. Licitaţia va fi reluată deoarece ambele oferte primite au fost respinse.
- Reabilitare amenajare si extindere spaţii **Judecătoria Vişeu de Sus:** procedura de licitaţie a fost demarată în luna septembrie 2008. Urmează semnarea contractului la începutul anului 2009.
- Amenajare **Judecătorie Vatra Dornei:** procedura de licitaţie a fost demarată în luna septembrie 2008. Urmează semnarea contractului la începutul anului 2009.
- Reabilitare amenajare si extindere spaţii **Tribunalul** vechi **Baia Mare:** procedura de licitaţie a fost demarată în luna septembrie 2008. Urmează semnarea contractului la începutul anului 2009.

Proiectare:

Palatul de justiţie Iaşi: în cursul anului 2008 a fost derulată procedura de achiziţie a serviciilor de *proiectare*. Aceasta s-a finalizat cu semnarea contractului în luna octombrie 2008. Contractul se află în derulare.

Palatul de justiţie Oradea: proiectare - reabilitare, amenajare si extindere - în cursul anului 2008 a fost derulată procedura de achiziţie a serviciilor de *proiectare.* Aceasta s-a finalizat cu semnarea contractului în luna octombrie 2008. Contractul se află în derulare.

Tribunal Prahova: proiectare - reabilitare si amenajare sediu - în cursul anului 2008 a fost demarată procedura de achiziţie a serviciilor de *proiectare.* Procedura se află în derulare. În prezent se desfăşoară etapa de evaluare a ofertelor.

Tribunal Cluj: proiectare - mansardare si supraetajare aripa de est, amenajare **Palatul de justiţie Turda:** în cursul anului 2008 a fost derulată procedura de achiziţie a serviciilor de *proiectare.* Aceasta s-a finalizat cu semnarea contractului în luna octombrie 2008. Contractul se află în derulare.

Servicii de consultanţă pentru dirigenţia de şantier pentru obiectivele de investiţii cuprinse în Proiect: A fost derulată procedura de achiziţie în cursul anului 2008. S-a finalizat prin semnarea contractului în luna decembrie 2008. Contractul se află în derulare.

Servicii de consultanţă pentru Auditul Tehnic Independent pentru obiectivele de investiţii cuprinse în Proiect: A fost derulată procedura de achiziţie în cursul anului 2008. S-a finalizat prin semnarea contractului în luna septembrie 2008. Contractul se află în derulare.

5.5.7. Colaborarea Ministerului Justiţiei şi a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu instituţii şi organisme internaţionale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar

5.5.7.1. Colaborarea Ministerului Justiţiei cu instituţii şi organisme internaţionale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar – Activităţi desfăşurate de Ministerul Justiţiei în colaborarea cu instituţiile comunitare

Monitorizarea progreselor înregistrate în cadrul mecanismului de cooperare şi verificare (MCV)

Prin Raportul comprehensiv de monitorizare al Comisiei Europene din 26 septembrie 2006, respectiv prin Decizia Comisiei nr. 2006/928/CE din 13 decembrie 2006, a fost instituit **Mecanismul de Cooperare şi Verificare**. Acesta constă în **patru condiţionalităţi** care trebuie îndeplinite de România, una dintre acestea vizând **reforma sistemului judiciar**, iar celelalte trei, **lupta împotriva corupţiei.**[127] **Comisia Europeană evaluează progresele înregistrate de România în realizarea condiţionalităţilor prin intermediul unor rapoarte** prezentate **cel puţin o dată la fiecare 6 luni** (art. 2 din Decizia Comisiei nr. 2006/928/CE).

Astfel, în perioada 19-23 mai 2008 a avut loc **o misiune de evaluare la care au participat experţi independenţi însoţiţi de reprezentanţi ai Comisiei Europene**, prilej cu care au fost organizate întâlniri atât la instituţiile centrale responsabile pe domenii MCV, cât şi în teritoriu (instanţe, parchete şi autorităţi locale).

De asemenea, în vederea **pregătirii Rapoartelor MCV ale Comisiei Europene din 23 iulie 2008 şi februarie 2009, Ministerul Justiţiei a transmis către CE rapoarte şi documente de actualizare** cuprinzând evoluţiile relevante în perioada de referinţă.[128]

De asemenea, în perioada 8-11 decembrie 2008 a avut loc **o misiune de evaluare la care au participat experţi ai Comisiei Europene**, prilej cu care au fost organizate întâlniri cu reprezentanţi ai tuturor instituţiilor responsabile în cadrul MCV. Au avut loc **reuniuni bilaterale, atât cu experţi ai Comisiei Europene cât şi cu miniştri din Statele Membre,** pe parcursul cărora a fost abordată cu prioritate problematica MCV. Agenda ministrului justiţiei a inclus întâlniri cu: preşedintele Comisiei Europene, Jose Manuel Durao Barroso; secretarul general al Comisiei Europene, doamna Catherine Day; comisarul pentru Justiţie, Libertate şi Securitate, Jacques Barrot; întâlniri cu omologi din: Marea Britanie, Germania, Finlanda, Franţa, Suedia, Italia, Ungaria, precum şi reuniuni bilaterale cu înalţi oficiali din majoritatea statelor membre.

---

[127] Cele patru condiţionalităţi sunt reglementate în Anexa la *Decizia Comisiei nr. 2006/928/CE*

[128] Documentul intitulat Elemente de progres cuprinse în raportul cu privire la îndeplinirea condiţionalităţilor stabilite în domeniul reformei sistemului judiciar şi luptei împotriva corupţiei este publicat pe site-ul Ministerului Justiţiei, www.just.ro.

5.5.7.2. Colaborarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu instituţii şi organisme internaţionale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar

Serviciul de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, a desfăşurat, pe parcursul anului 2008, activităţi vizând următoarelor coordonate principale:

a) Amplificarea, extinderea şi diversificarea permanentă a cooperării la nivel regional, european şi internaţional;
b) Dezvoltarea relaţiilor cu EUROJUST, EUROPOL, Consiliul Europei, Comisia Europeană, Reţeaua Judiciară Europeană, Asociaţia Internaţională a Procurorilor, Reţeaua Judiciară de Pregătire Europeană, SECI, SEEPAG, Ambasada SUA la Bucureşti, parchetele europene;
c) Specializarea procurorilor în domeniile prioritare prevăzute în Planul de Acţiune privind reforma sistemului judiciar şi combaterea criminalităţii organizate;
d) Desfăşurarea activităţilor prevăzute în programele de cooperare internaţională în curs de derulare precum şi negocierea şi încheierea unor programe noi în domeniu.

I. Potrivit competenţelor sale specifice, **Serviciul de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe** din cadrul PÎCCJ a desfăşurat în cursul anului 2008, activităţile prevăzute în proiectele **E-POC III *„Continuarea dezvoltării infrastructurii E-POC şi extinderea lui în Statele Membre˝*** şi **AGIS 2006 *„Protecţia victimelor traficului de fiinţe umane în cursul procesului penal şi ulterior˝.***

De asemenea, a început derularea programului AGIS cu tema ***„Folosirea instrumentelor justiţiei penale din Uniunea Europeană˝.***

Programul E-POC III „European Pool against Organised Crime˝ s-a desfăşurat pe durata a 19 luni începând cu luna octombrie 2006.

E-POC III este al treilea proiect consecutiv de dezvoltare a software-ului E-POC. Proiectul a fost condus de Eurojust în colaborare cu Italia, Slovenia, Franţa, Polonia, România şi CM Sistemi SpA (Roma), în calitate de parteneri ai proiectului. În cadrul E-POC III, mecanismele folosite pentru schimbul informaţiilor au fost extinse pentru a oferi opţiunea schimbului de date structurate între diferitele instalaţii. Această nouă funcţie va permite ca informaţiile, respectiv datele structurate aferente cazurilor, să fie schimbate între diferite instalaţii E-POC din statele membre şi membrii naţionali din cadrul Eurojust.

Au avut loc întâlniri de lucru în fiecare ţară parteneră a proiectului, la Haga, la sediul EUROJUST, în Slovenia la Ministerul de Justiţie din Ljubljana, la Poznan (Polonia), la Bucureşti la sediul PÎCCJ, la Roma la sediul CM Sistemi.

Programul AGIS 2006 ***„Protecţia victimelor traficului de fiinţe umane în cursul procesului penal şi ulterior˝*** a avut următoarele obiective: sporirea cunoştinţelor privind drepturile victimelor în rândul practicienilor din domeniul juridic; utilizarea unor tehnici adecvate în cursul urmăririi penale; crearea unor grupuri de lucru şi de structuri pentru asistarea victimelor infracţiunilor.

Partenerii acestui proiect au fost Institutul „Ludwig Boltzmann pentru drepturile omului˝ din Austria, Fundaţia Juridică pentru Cooperare Judiciară Internaţională din RFG, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie din România, Organizaţia Non Guvernamentală „La Strada International˝.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, împreună cu Institutul Naţional al Magistraturii, a organizat, în cursul anului 2008, **două stagii de pregătire pentru 10 magistraţi din ţări membre UE (Belgia, Italia, Spania).** Aceste acţiuni fac parte din Programul de schimb al autorităţilor judiciare propus de Reţeaua Judiciară Europeană de Formare (EJTN).

În cadrul parteneriatului dintre Ministerul Public Român şi **Fundaţia Germană pentru Cooperare Judiciară Internaţională – IRZ**, au fost organizate, în cursul acestui an, în municipiul Braşov, 2 seminarii pe probleme specifice combaterii spălării banilor**.** S-a urmărit şi se urmăreşte în continuare, crearea unei reţele în domeniul combaterii spălării banilor, prin organizarea unor întâlniri periodice ale procurorilor români specializaţi cu experţi UE.

Totodată, trei procurori din cadrul structurilor teritoriale ale DIICOT au participat, în cursul anului 2008, la **Programul de Studii de Securitate** în limba engleză, organizat de Centrul „George C. Marshall˝prin intermediul Ambasadei SUA la Bucureşti.

II. În ceea ce priveşte **Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism,** această structură, în cursul anului 2008, prin intermediul Biroului de Cooperare, Reprezentare şi Asistenţă Judiciară Internaţională, a colaborat cu organisme internaţionale precum Eurojust, Interpol, Europol, SEEPAG, SECI şi cu instituţii similare din alte ţări pentru derularea unor activităţi şi programe comune.

În vederea cooperării şi consultării reciproce cu organisme similare din alte ţări, au avut loc schimburi de date şi informaţii în legătură cu infracţiuni ce ţin de competenţa Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism şi s-a asigurat asistenţa judiciară internaţională potrivit Legii nr. 302/2004 modificată prin Legea nr. 224/2006.

Pe parcursul anului 2008, au fost semnate, **3 protocoale cu autorităţile judiciare din Marea Britanie, Bulgaria şi Franţa**, în vederea creării unor echipe comune de anchetă, protocoalele respective fiind, în prezent, în derulare.

Membrul naţional Eurojust a contribuit la organizarea unui număr de **7 întâlniri de cooperare operativă** între reprezentanţi ai autorităţilor judiciare române şi străine, la facilitarea constituirii unor echipe comune de anchetă cu Regatul Unit al Marii Britanii şi Bulgaria, la aceste întâlniri participând şi reprezentanţi ai Europol.

Procurori ai Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism au participat, în cursul acestui an, la mai multe întâlniri de lucru desfăşurate în România, în cadrul proiectului Schengen, **cu reprezentanţi ai autorităţilor judiciare din Germania, MIRA, CCPI, Biroul Sirene**, la trei întâlniri organizate de SEEPAG şi SECI pentru întărirea cooperării judiciare în zona de Sud-Est a Europei, organizate în Turcia şi Albania (martie, iunie şi noiembrie 2008).

În cadrul proiectului Phare finanţat de Uniunea Europeană în 2008, au avut loc în Belgia **4 vizite de studiu şi seminarii în vederea întăririi cooperării româno-belgiene în domeniul investigării criminalităţii organizate.**

III. În acelaşi context, **Secţia de Resurse Umane şi Documentare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie** a organizat, în perioada 13-14 octombrie 2008, la Bucureşti, Conferinţa Naţională privind Justiţia pentru Minori, manifestare care a avut ca obiective prezentarea stadiului actual al justiţiei pentru minori în România şi identificarea unor direcţii de acţiune şi măsuri de îmbunătăţire a acesteia.

Conferinţa a beneficiat în ceea ce priveşte organizarea şi desfăşurarea sa, de sprijinul **Comunităţii Europene şi al Ambasadei Regatului Ţărilor de Jos la Bucureşti,** reunind aproximativ 250 profesionişti din multiple domenii: experţi independenţi şi experţi internaţionali, judecători, procurori, specialişti din cadrul poliţiei şi Direcţiilor Generale de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului.

IV. În anul 2008, activitatea de colaborare a **Direcţiei Naţionale Anticorupţie** cu instituţii şi organisme internaţionale a vizat, în principal, **trei obiective:**

1. Dezvoltarea, cu sprijinul expertizei deţinute de instituţiile similare din UE şi din alte state, de organizaţiile internaţionale şi pe baza fondurilor externe alocate în acest scop, a capacităţii DNA de a-şi îndeplini eficient misiunea de combatere a corupţiei la nivel înalt şi mediu.

2. Participarea DNA la conferinţe internaţionale anticorupţie şi la reuniuni bilaterale cu procurori şi funcţionari guvernamentali ai altor state, în scopul promovării modelului instituţional al

DNA şi al schimbului de experienţă între DNA şi instituţii similare din străinătate cu atribuţii în lupta împotriva corupţiei.

3. Participarea DNA la activităţile desfăşurate în cadrul organizaţiilor şi reţelelor internaţionale anticorupţie în scopul promovării cooperării internaţionale în domeniul luptei împotriva corupţiei şi al creşterii gradului de implementare de către statele părţi a convenţiilor europene şi internaţionale care au ca obiect prevenirea şi combaterea corupţiei.

Totodată, în cursul anului 2008, Direcţia Naţională Anticorupţie a beneficiat de asistenţa **unor instituţii străine şi organizaţii internaţionale în vederea perfecţionării pregătirii profesionale a personalului său operativ.**

Astfel, cu sprijinul **Fundaţiei Germane pentru Cooperare Judiciară Internaţională (IRZ),** au fost organizate 2 seminarii de pregătire profesională la care au participat 27 de procurori din cadrul structurilor centrală şi teritoriale ale DNA.

Procurorii şi personalul operativ al Direcţiei Naţionale Anticorupţie au participat, în cursul acestui an, la **conferinţe şi seminarii internaţionale în domeniul luptei împotriva corupţiei**, fiind invitaţi să susţină prezentări vizând modelul instituţional al DNA şi/sau aspecte practice privind investigarea în România a infracţiunilor de corupţie şi a fraudelor împotriva intereselor financiare ale Comunităţii Europene.

De asemenea, **procurorii DNA au fost invitaţi ca experţi în cadrul unor programe internaţionale pe domeniu**, în calitate de formatori de specialitate şi de membri ai unor grupuri de lucru având ca obiectiv perfecţionarea unor structuri instituţionale anticorupţie, recent create în alte state.

Totodată, la solicitarea unor autorităţi judiciare din alte ţări sau a unor misiuni diplomatice străine la Bucureşti, au fost organizate de **întâlniri de lucru şi vizite studiu la sediul central al DNA.**

În cadrul activităţii desfăşurate de Direcţia Naţională Anticorupţie în cursul anului 2008, în domeniul cooperării internaţionale, s-a urmărit şi asigurarea prezenţei acestei instituţii, în calitatea sa de parchet specializat anticorupţie, ca partener activ în cadrul unor organizaţii internaţionale cum ar fi **ONU sau Consiliul Europei.**

CAPITOLUL 6 - Concluzii privind principalele progrese înregistrate, vulnerabilităţi identificate şi măsurile luate sau propuse pentru remedierea acestora

Principalele vulnerabilităţi care au grevat activitatea instanţelor de judecată şi a parchetelor de pe lângă acestea pe parcursul anului 2008, ca şi în perioadele de referinţă anterioare, au constat în supraîncărcarea cu lucrări, lipsa de unitate a practicii judiciare, insuficienţa resurselor şi nivelul redus al încrederii în justiţie.

Sub aspect statistic, volumul de activitate al instanţelor judecătoreşti a continuat să crească şi în anul 2008, ajungând în total, la nivelul instanţelor civile (excluzând Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie) la 2.002.745 dosare, cu aproximativ 6% mai mult decât în anul precedent. Procentual, cea mai mare creştere s-a înregistrat la nivelul curţilor de apel, respectiv 10,7% faţă de anul precedent.

Pe parcursul anului instanţele judecătoreşti au soluţionat 1.497.095 cauze, cu 3% mai mult decât în anul precedent. Procentual, operativitatea a înregistrat o uşoară scădere, de la aproximativ 81% în anul 2007 la 79,13% în anul 2008.

Această situaţie, în care a crescut numărul dosarelor soluţionate în valoare nominală, însă, sub aspect procentual, operativitatea a scăzut semnifică faptul că ritmul creşterii dosarelor nou înregistrate depăşeşte evoluţia dosarelor soluţionate, ceea ce înseamnă că situaţia supraîncărcării cu lucrări cu care se confruntă instanţele judecătoreşti s-a agravat în perioada de referinţă, devenind o problemă cronică care influenţează negativ activitatea sistemului judiciar.

În ceea ce priveşte încărcătura de cauze pe judecător, şi acest indicator a înregistrat creşteri la toate nivelurile de jurisdicţie, cea mai mare încărcătură (ţinând cont şi de specificul tribunalelor şi curţilor de apel, care judecă cauze atât în primă instanţă, cât şi în apel şi recurs) înregistrându-se în prezent la nivelul tribunalelor, la care media naţională de dosare pe post de judecător în schemă a fost de 705 cauze, iar încărcătura efectivă s-a situat la 800 cauze/judecător (faţă de judecătorii – 567, respectiv 632 cauze/judecător şi curţi de apel – 569, respectiv 595 cauze/judecător).

Dacă la judecătorii, ca urmare a eforturilor făcute pentru ocuparea posturilor vacante, evoluţia indicelui încărcăturii efective/judecător a fost inferioară celui al încărcăturii/post de judecător în schemă (ritmul ocupării posturilor vacante fiind aşadar superior celui al creşterii volumului de activitate), la instanţele superioare, la care funcţionează judecători cu vechime mai mare, situaţia a fost agravată de accelerarea fără precedent a numărului de ieşiri din sistem prin pensionare (în special pe finalul anului 2008 şi începutul anului 2009); această situaţie, imposibil de previzionat, a necesitat efectuarea unor ajustări la măsurile cuprinse în Strategia de resurse umane elaborată de Consiliul Superior al Magistraturii, rezolvarea ei de fond necesitând însă măsuri şi din afara autorităţii judecătoreşti – respectiv din partea Executivului şi Legislativului – spre a se da un semnal de stabilitate

al modului de reglementare a statutului magistratului, precum şi pentru întărirea prestigiului şi imaginii publice a sistemului judiciar, pentru a preveni agravarea acestei situaţii care ameninţă să pună în pericol stabilitatea sistemului.

Sub aspectul duratei de soluţionare, deşi marea majoritate a cauzelor sunt instrumentate de către instanţe cu celeritate (spre exemplu, la nivelul judecătoriilor, în 89,9% dintre cauzele penale soluţionate durata procedurii nu a depăşit 6 luni), persistă în continuare cazuri în care soluţionarea cauzelor este tergiversată, în principal ca urmare a unor factori obiectivi, ţinând de inadecvarea reglementărilor procedurale faţă de noile realităţi sociale , dar şi a unor factori subiectivi constând în modul defectuos de instrumentare a cauzelor sau specularea de către partea interesată a unor omisiuni sau a caracterului defectuos al normelor procesuale în vederea amânării soluţionării cauzei. De asemenea, principiul dublului grad de jurisdicţie, folosirea în exces a căilor ordinare şi extraordinare de atac, precum şi modificările succesive de competenţă constituie cauze importante de creştere a duratei de soluţionare a cauzelor.

În vara anului 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a instituit un mecanism de monitorizare, instituindu-se obligaţia raportării lunare de către instanţe a dosarelor mai vechi de un an, precum şi a cazurilor în care a fost depăşit termenul de motivare a hotărârii judecătoreşti, precum şi a cauzelor care au determinat această situaţie. Această măsură, menită să pregătească intrarea în funcţiune a modulului administrativ al aplicaţiei informatice ECRIS, a vizat tocmai creşterea gradului de responsabilizare a magistraţilor faţă de modul de instrumentare a cauzelor, în vederea garantării drepturilor fundamentale ale părţilor.

În ceea ce priveşte indicii de calitate ai funcţionării instanţelor, ponderea atacabilităţii hotărârilor a crescut, majoritatea hotărârilor pronunţate continuând însă să rămână definitive sau, după caz, irevocabile prin neexercitarea căilor de atac (ponderea atacabilităţii hotărârilor pronunţate de judecătorii s-a situat la 19,7%, în timp ce hotărârile pronunţate de tribunale au fost atacate într-o proporţie de 36,8%), indicii de desfiinţare/modificare a hotărârilor pe grade de jurisdicţie rămânând relativ constanţi.

În ceea ce priveşte parchetele, volumul de activitate al acestora (excluzând Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi parchetele militare) s-a situat în anul 2008 la 2.761.698 lucrări, din care 1.193.614 dosare penale. Ca şi în anul precedent, cel mai mare volum de activitate s-a înregistrat la parchetele de pe lângă judecătorii – 1.970.609 lucrări (cu 8,6% mai multe faţă de anul precedent), din care 1.099.679 dosare penale (cu 11,4% mai multe decât în anul 2007). La parchetele de pe lângă tribunale şi la cele de pe lângă curţile de apel volumul total de lucrări a înregistrat variaţii negative, însă a crescut numărului dosarelor penale de soluţionat – cu 2,4%, respectiv cu 27,45%.

Pe total sistem, deşi numărul de lucrări soluţionate a crescut cu 1,7% (iar numărul dosarelor penale soluţionate a crescut cu 6,7%), în exprimare procentuală operativitatea a înregistrat o variaţie

negativă, diminuându-se cu 3,49% în ceea ce priveşte lucrările, respectiv cu 6,5 % în ceea ce priveşte dosarele penale.

Încărcătura pe procuror a cunoscut o creştere semnificativă la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii (media naţională de lucrări pe procuror a crescut cu 7,8%, ajungând la 1908 cauze, iar media naţională de dosare penale pe procuror a crescut cu 12,5% la 1065 cauze), în timp ce la parchetele de pe lângă tribunale şi la parchetele de pe lângă curţile de apel media națională de lucrări pe procuror a scăzut cu 15-16%, în timp ce media națională de dosare penale pe procuror a variat nesemnificativ, respectiv, la parchetele de pe lângă curţile de apel, a crescut cu 6,5%.

Datele statistice evidenţiază în continuare un dezechilibru grav în ceea ce priveşte volumul de activitate şi încărcătura între parchetele de pe lângă judecătorii şi cele ierarhic superioare. Totuşi, trebuie luate în considerare, pe lângă valorile nominale, şi modul de reglementare a competenței materiale şi complexitatea cauzelor instrumentate.

Sub aspectul indicilor calitativi, ponderea inculpaţilor achitaţi definitiv din totalul persoanelor trimise în judecată şi ponderea restituirilor definitive dispuse de instanţe au variat nesemnificativ față de perioada anterioară de referință, situându-se în anul 2008 la 2,6%, respectiv aproximativ 0,4%.

Datele statistice, în special cele care evidenţiază scăderea procentuală a operativităţii în ciuda creşterii numărului dosarelor soluționate în valori nominale, atât la instanţe, cât şi la parchete, impun însă concluzia că s-a ajuns la limita la care creşterea gradului de eficienţă a funcționării sistemului judiciar (în special, creşterea operativităţii şi diminuarea duratei de soluționare a cauzelor, indicatori aflaţi în interconexiune) mai poate fi obţinută exclusiv prin măsuri administrative şi organizatorice, oricât de ferme ar fi acestea.

Este evident că o îmbunătățire de fond a modului de funcţionare a sistemului trebuie să aibă la bază, în primul rând, modernizarea şi eficientizarea cadrului procedural, prin cele două noi coduri de procedură (corelate cu noile norme de drept material stabilite prin noul Cod Civil şi noul Cod Penal), precum şi, în general, a cadrului legislativ, în special sub aspectul coerenței şi stabilităţii. Excesul de reglementare – inflaţia legislativă, modificările foarte frecvente a actelor normative, reglementările contradictorii şi folosirea în exces a modalităţii abrogării implicite (fenomene care se manifestă nu numai la nivelul legislaţiei primare – legile şi actele normative cu putere de lege, respectiv ordonanţele, dar şi la acela al legislației secundare – hotărâri de guvern, regulamente , norme de aplicare) provoacă dificultăţi nu numai pentru judecători şi procurori, dar , mai grav, afectează previzibilitatea şi accesibilitatea reglementărilor în anumite domenii şi generează practică neunitară din partea instanţelor şi parchetelor şi neîncredere în actul de justiţie din partea justiţiabililor. Totodată, aceste situaţii

provoacă creşterea ponderii atacabilităţii hotărârilor, justiţiabilii fiind stimulaţi să uzeze în exces căile de atac şi descurajează metodele alternative de soluționare a litigiilor.

Noile Coduri, în special cele procesuale, constituie aşadar premisa fundamentală pentru reorganizarea modului de funcţionare a sistemului judiciar în vederea creşterii eficienţei şi celerităţii acestuia, fiind însă esenţial ca acestea să fie adaptate realităţilor sociale din ţara noastră, să cuprindă instituţii şi reglementări realiste, care să poată fi implementate şi să aibă un înalt nivel calitativ. Totodată, intrarea în vigoare a noilor Coduri trebuie să fie susținută de asigurarea resurselor necesare, atât sub aspect uman şi material.

Totodată, noile Coduri nu trebuie să constituie un obiectiv prin ele însele, ci numai fundamentul pentru declanşarea unui proces de îmbunătățire a întregului cadru legislativ. Un astfel de proces trebuie susţinut prin colaborarea tuturor celor trei puteri ale statului în vederea garantării drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale cetăţenilor. În acest context, trebuie reamintit că în jurisprudenţa sa recentă Curtea Europeană a Drepturilor Omului a semnalat, într-un domeniu specific-protecţia proprietăţii, cu privire specială la problema imobilelor naţionalizate, că problema încălcării drepturilor recunoscute de Convenţia de la Roma se poate pune şi ca urmare a inadecvării cadrului legal şi administrativ, a unor practici administrative sau judiciare necorespunzătoare sau ca urmare a lipsei de funcționalitate a Fondului Proprietatea.

În acest context, intrarea în vigoare a noilor Coduri se impune a fi corelată cu inițierea de către Ministerul Justiției a unor studii de impact pentru stabilirea resurselor necesare bunei implementări a acestora.

Noile norme de competenţă şi aceste studii de impact, precum şi valorificarea rezultatelor proiectelor aflate în derulare privind stabilirea gradelor unice de complexitate a cauzelor, volumul optim de activitate şi degrevarea judecătorilor şi procurorilor de sarcini non-judiciare constituie elemente care pot apoi fundamenta un proces de reechilibrare şi modernizare a structurii sistemului judiciar, atât pe verticală, cât şi pe orizontală prin redimensionarea şi reechilibrarea schemelor de personal, înlăturarea inechităţilor existente în sistem şi stimularea performanţei, atât la nivel instituțional, cât şi individual, al fiecărui magistrat în parte. Astfel, va deveni posibilă eliminarea discrepanţelor majore care rezidă, sub aspectul volumului de activitate şi a încărcăturii, între diferite instanţe, cât şi, la nivelul parchetelor, atât între parchetele aparţinând diferitelor grade de jurisdicţie, cât şi între unele dintre parchetele de acelaşi grad.

O importanţă deosebită în procesul de îmbunătățire a funcționării justiției ca serviciu public o prezintă şi ocuparea posturilor vacante, fiind însă esențială păstrarea unor standarde profesionale ridicate la recrutarea în magistratură.

Eforturile desfăşurate în acest sens, prin concursurile de admitere la Institutul Naţional al Magistraturii sau direct pe post pentru persoanele cu cel puţin 5 ani vechime în anumite funcţii sau profesii juridice nu-şi vor putea însă atinge scopul fără acţiunea fermă a tuturor celor trei puteri ale statului în vederea garantării stabilităţii statutului judecătorului sau procurorului şi a refacerii prestigiului acestor profesii, în vederea limitării numărului de ieşiri din sistem, în special prin pensionare.

În acelaşi context, având în vedere că admiterea prin Institutul Naţional al Magistraturii presupune scurgerea unui interval de doi ani până la integrarea în sistem a persoanelor recrutate, iar admiterea direct pe post nu poate avea decât rezultate limitate în condiţiile menţinerii standardelor de selecţie, devine deosebit de importantă instituirea unui calendar ferm şi coerent de degrevare a judecătorilor şi procurilor de activităţile colaterale, nelegate de exercitarea funcţiei sociale specifice acestor profesii. În acest mod, ar fi posibilă obţinerea unor efecte pozitive rapide cu privire la diminuarea supraîncărcării, cu consecinţa creşterii calităţii actului de justiţie. Această degrevare trebuie să privească transferul către alte instituţii sau către personal administrativ a unor atribuţii suplimentare stabilite în sarcina magistraţilor prin reglementări speciale (cum ar fi atribuţiile exercitate în materie electorală, la Registrul Comerţului, în privinţa înfiinţării asociaţiilor şi fundaţiilor etc.), Consiliul Superior al Magistraturii formulând în cursul anului 2008 propuneri de modificare legislativă în acest sens, pe baza unui studiu privind cadrul legislativ existent şi a unui studiu de drept comparat, propuneri transmise Ministerului Justiţiei, Consiliul neavând drept de iniţiativă legislativă.

Pe de altă parte, degrevarea judecătorilor şi procurorilor de unele sarcini nonjudiciare, în vederea concentrării activităţii acestora exclusiv spre atribuţiile specifice funcţiei îndeplinite, presupune transferul unor sarcini administrative către personalul auxiliar al instanţelor şi parchetelor, proiectul pilot derulat în acest domeniu fiind evaluat în cursul anului 2008, cu rezultate pozitive. Extinderea proiectului, treptat, la nivel naţional presupune însă reexaminarea în mod corespunzător a schemelor instanţelor sub aspectul numărului şi structurii personalului auxiliar de către ordonatorul principal de credite pentru instanţele judecătoreşti, calitate care, de lege late, revine Ministerului Justiţiei.

În sfârşit, trebuie subliniat că îmbunătăţirea performanţei sistemului judiciar nu trebuie să se bazeze exclusiv pe reformarea cadrului legislativ prin intrarea în vigoare a noilor Coduri, cu atât mai mult cu cât de la adoptare şi până la aplicarea efectivă a acestora va fi necesar un interval de timp - probabil de un an – care să permită implementarea noilor dispoziţii. Sistemul judiciar are nevoie de reacţii imediate în vederea reducerii efectului factorilor negativi cu care se confruntă în special sub aspectul ocupării posturilor vacante şi a stimulării rămânerii în sistem a magistraţilor care îndeplinesc condiţiile pentru pensionarea anticipată, accelerarea ritmului proiectelor de degrevare a magistraţilor de activităţi colaterale funcţiei exercitate, promovarea medierii şi a celorlalte metode alternative de

soluţionare a litigiilor, dar şi a efectuării unor ajustări legislative punctuale, imperios necesare, inclusiv sub aspect procedural.

Pe de altă parte, lipsa de unitate a jurisprudenţei, cauzată de interpretările diferite care pot fi date anumitor probleme de drept (ca urmare a abundenţei actelor normative, dintre care unele „se dublează" în reglementarea aceluiaşi domeniu, a frecventelor modificări operate atât asupra legislaţiei primare, cât şi a celei secundare, a neadaptării corespunzătoare la realităţile sociale interne a unor acte normative care transpun reglementări comunitare sau internaţionale etc.) reprezintă unul dintre principalii factori negativi care influenţează încrederea publicului în buna funcţionare a justiţiei în serviciu public. Totodată, împrejurarea că jurisprudenţa este percepută ca impredictibilă în unele domenii conduce la creşterea situaţiilor litigioase în raporturile de natură socială, economică etc., fiind descurajată soluţionarea amiabilă a acestora sau recurgerea la proceduri alternative de reglementare a litigiilor, de tipul medierii.

Deşi, în special în anii 2007 şi 2008, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a depus eforturi serioase de unificare a practicii judiciare, evidenţiate de numărul recursurilor în interesul legii pronunţate şi de varietatea domeniilor la care s-au referit deciziile respective, eficacitatea acestora este afectată de volumul de activitate care se menţine ridicat la instanţa supremă, fiind total inadecvat unei instanţe de casaţie, al cărei rol primordial este asigurarea interpretării şi aplicării unitare a legii.

De asemenea, s-ar impune în mod necesar creşterea celerităţii cu care se efectuează în legislaţia internă ajustările impuse de hotărârile pronunţate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, dar şi ca urmare a admiterii excepţiilor de neconstituţionalitate de către Curtea Constituţională a României.

Pe de altă parte, unele asociaţii profesionale a magistraţilor au criticat în anul 2008 asumarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a unor sarcini în procesul de stimulare a unificării practicii judiciare, pe considerentul că s-ar interfera astfel în domeniul de competenţă al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie are competenţa exclusivă de a rezolva o chestiune de drept cu caracter obligatoriu pentru instanţe, pe calea recursului în interesul legii. Acţiunile Consiliului Superior al Magistraturii, de a promova, prin Institutul Naţional al Magistraturii, activităţile de formare profesională continuă în domeniul practicii neunitare, de a reglementa, prin regulamentul de ordine interioară al instanţelor, întâlniri periodice ale colectivelor de judecători pe aspecte de practică neunitară şi de a monitoriza şi pune în discuţie cazurile de practică neunitară în cadrul întâlnirilor periodice ale membrilor comisiei specializate a Consiliului cu preşedinţii de secţie de la curţile de apel nu au adus însă în nici un fel atingere nici atributului instanţei supreme de a asigura unificarea jurisprudenţei şi nici independenţei instanţelor, Consiliul urmărind numai crearea cadrului necesar în vederea stimulării

procesului de unificare a practicii judiciare prin schimbul liber de informaţie profesională şi bune practici între magistraţi.

Pe de altă parte, este de remarcat că toate pârghiile de unificare a practicii judiciare existente în actualul cadru legislativ presupun o intervenţie post-factum, după ce se constată apariţia cazurilor de practică neunitară, iar potrivit dispoziţiilor procedurale deciziile de recurs în interesul legii nu produc efecte asupra hotărârilor judecătoreşti examinate şi cu privire la situaţia părţilor din acele procese, efectul unificator al practicii producându-se numai pentru viitor.

Ca urmare, încă din cursul anului 2006 Consiliul Superior al Magistraturii a elaborat un proiect legislativ care ar institui un mecanism de prevenire a apariţiei cazurilor de practică neunitară, de tipul „întrebării preliminare" din sistemul jurisdicţional al Curţii de Justiţie a Comunităţilor Europene, care ar permite completelor de judecată de la curţile de apel să sesizeze Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie solicitându-i tranşarea anticipată a unei probleme de drept susceptibilă să nască interpretări diferite.

Folosirea unui astfel de mecanism, în completarea procedurii de recurs în interesul legii ar putea fi de natură să conducă la o accelerare a procesului de unificare a jurisprudenţei, care să fie perceptibilă la nivelul justiţiabilului, permiţându-i să aprecieze în deplină cunoştinţă de cauză între soluţionarea amiabilă a litigiului sau apelul la justiţie.

Intensificarea luptei împotriva corupţiei, la toate nivelurile, continuă să constituie o prioritate a sistemului judiciar. Totodată, aceasta constituie una dintre cele patru benchmark-uri monitorizate de Uniunea Europeană în cadrul Mecanismului de cooperare şi verificare. Dincolo de aspectele ridicate în acest domeniu odată cu aderarea României cu Uniunea Europeană, lupta împotriva corupţiei trebuie asumată de judecătorii şi procurorii români în virtutea deosebitului rol social pe care îl presupune exercitarea acestor funcţii, această formă de criminalitate afectând în mod direct şi puternic exerciţiul drepturilor şi libertăţilor recunoscute cetăţenilor şi fiind cu atât mai periculoasă cu cât acest tip de fapte este săvârşit tocmai de reprezentanţi ai puterii de stat.

Astfel încât, fiecărui organ al puterii judiciare, în sfera sa de competenţă îi revine sarcina de a cerceta faptele de corupţie semnalate, de a stabili adevărul judiciar şi de a aplica cu fermitate dispoziţiile legale corespunzătoare, fie că avem în vedere faza urmăririi penale, fie pe cea desfăşurată în faţa instanţei. În acelaşi timp, într-un stat de drept lupta împotriva oricărei forme de criminalitate presupune desfăşurarea activităţii judiciare strict în cadrul procesual prescris de legiuitor, cu respectarea garanţiilor stipulate de lege pentru toate persoanele implicate, inclusiv aceea învinuită de săvârşirea unei fapte penale.

Totodată, revine organelor judiciare obligaţia de a combate corupţia în toate domeniile vieţii sociale, inclusiv, şi chiar cu prioritate, cazurile constatate în interiorul sistemului judiciar.

Prin răspunsurile transmise la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii prezentului raport instanţele şi parchetele au arătat, în unanimitatea răspunsurilor transmise, că trebuie manifestată zero toleranţă faţă de cazurile de corupţie descoperite în rândurile magistraţilor şi a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanţelor şi parchetelor, astfel de persoane trebuind eliminate de îndată din sistem şi urmărite şi sancţionate penal.

În ceea ce priveşte fenomenul corupţiei în general, instanţele consideră că cele mai eficiente măsuri pentru creşterea eficienţei activităţii de combatere a acestuia constau în judecarea cu celeritate a acestor cazuri (accelerarea procedurii judiciare, cu respectarea drepturilor procedurale fundamentale), precum şi în intensificarea activităţilor de formare profesională în domeniul luptei împotriva corupţiei şi a criminalităţii economice financiare. Un astfel de efect ar putea fi de generat şi prin înăsprirea de către legiuitor a condiţiilor de suspendare condiţionată a pedepselor aplicate în astfel de cauze, prin mediatizarea hotărârilor definitive de condamnare, în vederea realizării rolului preventiv-educativ al pedepsei penale, dar şi prin orientarea pedepselor în astfel de cauze spre limitele superioare prevăzute de lege.

Cât priveşte parchetele, cele mai eficiente căi de intensificare a luptei împotriva corupţiei constau, în ordine, în accelerarea procedurilor judiciare în astfel de cauze, formarea profesională specializată a procurorilor, aplicarea unor pedepse spre limitele superioare prevăzute de lege, înăsprirea condiţiilor de suspendare condiţionată a pedepselor privative de libertate şi mediatizarea, cu scop de prevenţie, a hotărârilor definitive de condamnare[129].

În altă ordine de idei, trebuie remarcat că fenomenul corupţiei poate fi şi trebuie combătut deopotrivă şi prin mijloace indirecte, precum creşterea gradului de transparenţă a activităţii instanţelor şi parchetelor, reducerea birocraţiei şi îmbunătăţirea modului de organizare a activităţii de lucru cu publicul.

În anul 2008 nivelul încrederii publice în justiţie a rămas la cote scăzute, iar imaginea justiţiei a fost afectată negativ prin anumite luări de poziţie ale unor reprezentanţi ai altor puteri ale statului, prin modul de prezentare din partea mass-media a unor soluţii pronunţate de instanţe sau măsuri dispuse de parchete, precum şi prin exacerbarea şi extrapolarea asupra întregului judiciar a unor cazuri izolate ale unor magistraţi acuzaţi de încălcări ale legii sau de abateri deontologice.

În exercitarea funcţiei lor, atât judecătorii, cât şi procurorii au obligaţia de rezervă cu privire la apariţiile şi afirmaţiile publice pe care le fac. De asemenea, magistraţii nu pot comentat dosare aflate pe

[129] Atât instanţele, cât şi parchetele, au apreciat în majoritate că în interiorul sistemului judiciar fenomenul corupţiei are o intensitate mai mică decât cea din alte domenii ale vieţii sociale şi se manifestă în special în rândul categoriilor profesionale care participă sau contribuie la desfăşurarea procedurilor judiciare, iar nu neapărat în rândul magistraţilor sau a personalului auxiliar.

rol, iar examinarea legalității soluțiilor pronunțate se face exclusiv prin căile de atac prevăzute de lege, un control administrativ pe fond al hotărârilor judecătorești fiind incompatibil cu principiul independenței justiției, care stă la fundamentul statului de drept și al democrației constituționale.

În același timp, soluționând situații litigioase, în care o parte va cădea în pretenții și va fi inevitabil nemulțumită, justiția este permanent expusă criticii acelei părți a publicului ale cărei opinii sau interese corespund cu acelea ale părții care a pierdut procesul.

În același timp, justiția nu poate rămâne izolată, atât ca putere a statului, cât și ca serviciu publică ea fiind chemată să protejeze drepturile și libertățile cetățenilor și să asigure posibilitatea exercitării acestora.

În acest context, reprezentanții celorlalte puteri ale statului trebuie să se abțină de la atitudinile publice prin care se extrapolează anumite situații individuale sau stări de lucru particulare la nivelul întregului sistem judiciar. Blamarea publică a sistemului judiciar atât pentru propriile sale deficiențe, dar și pentru altele, care nu-i aparțin este o metodă facilă, dar nu conduce la rezolvarea problemelor acestuia, iar, pe termen lung, prin perturbarea echilibrelor sociale conduce la consecințe grave pentru funcționarea sistemului democratic. Spre exemplu, fiecare condamnare a României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului este prezentată în mod public ca un eșec exclusiv al sistemului judiciar național, în timp ce mecanismul de protecție a drepturilor prevăzute de Convenție presupune cooperarea puterilor statului, iar încălcarea Convenției este cauzată nu de puține ori de deficiențele cadrului legal care reglementează anumite materii (atribut al Legiuitorului), de unele practici administrative, de nefuncționalitatea unor structuri care intră în sfera de competență a Executivului – de tipul Fondului Proprietatea sau de neexecutarea de către un organ administrativ a unei hotărâri judecătorești.

În aceeași ordine de idei, sunt de remarcat extrapolarea total nejustificată a unor cazuri izolate privind nerespectarea legii sau a deontologiei profesionale de către unii magistrați la nivelul întregului corp profesional, precum și blamul ridicat împotriva unei întregi categorii profesionale pentru adoptarea unei atitudini absolut normale într-o societate democratică (apelul la justiție al unei persoane pentru a-și apăra drepturile, drept care, conform Constituției, nu poate fi îngrădit), cu atât mai mult cu cât informațiile prezentate în sprijinul acestor alegații au fost de multe ori tendențioase, incomplete sau eronate.

Temperarea discursului reprezentanților celorlalte puteri ale statului cu privire la justiție, precum și atitudinea unei atitudini pro-active din partea acestora, dincolo de nivelul pur declarativ, pentru rezolvarea problemelor sistemului, ar fi în atât în interesul întăririi statutului profesiilor de judecător sau procuror, cu consecința reducerii numărului de ieșiri din sistem de îndată ce sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru pensionare, precum și a atragerii celor mai valoroși juriști către aceste profesii, cât și, în special, în interesul milioanelor de cetățeni care se adresează în fiecare an sistemului judiciar.

În acelaşi timp, sistemul judiciar însuşi trebuie să manifeste o atitudine mult mai fermă faţă de abaterile săvârşite de unii judecători şi procurori, în special în cazurile în care se constată reaua credinţă sau vătămarea gravă a drepturilor şi intereselor legitime ale justiţiabililor. Corpul magistraţilor trebuie să rămână unul de elită, corupţia, incompetenţa sau dezinteresul faţă de exigenţele funcţiei îndeplinite sunt inadmisibile şi trebuie sancţionate prin intermediul procedurilor prevăzute de lege.

Este însă deopotrivă de important ca opinia publică să deţină un set minim de informaţii cu privire la principiile care guvernează activitatea judiciară, astfel încât să înţeleagă corect constrângerile impuse de respectarea principiului legalităţii, al imparţialităţii, precum şi a exigenţelor procedurale.

Ceea ce opinia publică este îndreptăţită să aştepte din partea instanţelor şi parchetelor este de a face aplicarea legii, în mod profesionist, diligent şi de bună credinţă. Nu se poate cere însă instanţelor şi parchetelor, a căror raţiune este de a se supune legii, să facă judecăţi asupra oportunităţii sau moralităţii unor comportamente, care nu depăşesc însă limitele impuse de lege, sau să acţioneze contra unor dispoziţii legale, considerate, la un moment dat, de către opinia publică, chiar în majoritate, greşite ori prea permisive. Astfel de corecţii opinia publică le poate impune numai prin organele sale reprezentative cu activitate legiuitoare, o soluţie contrară nefăcând decât să deschidă calea arbitrariului şi a abuzului. Într-o societate democratică orice persoană, de orice ar fi învinuită, are dreptul să fie urmărită penal sau judecată strict în concordanţă cu dispoziţiile legii, iar soluţia procurorului sau hotărârea judecătorească nu se poate întemeia pe prejudecăţi, convingeri de natură personală sau pe considerente de popularitate a deciziei.

Astfel fiind, în societatea modernă relaţia stabilită de sistemul judiciar cu opinia publică, prin intermediul principalei surse de informare a acesteia – mass-media, are o importanţă fundamentală.

Din acest punct de vedere, deşi s-au stabilit legături normale, de colaborare, în relaţia curentă a instanţelor şi parchetelor cu mass-media, desfăşurată prin intermediul reţelei de purtători din cadrul fiecărei unităţi judiciare, în cazuri izolate, cu impact mediatic şi emoţional puternic au continuat să se manifeste unele exagerări şi interpretări eronate din partea presei, pe de o parte, precum şi unele atitudini necooperante în relaţia cu mass-media din partea instanţelor şi parchetelor.

Orice litigiu judiciar, şi cu atât mai mult cauzele penale, nu poate fi soluţionat decât în cadrul prescris de lege, procesele nu se pot judeca în studiouri de televiziune sau redacţii de ziar. De asemenea, instituţiile media trebuie să aibă în vedere că justiţia este un serviciu public vital pentru cetăţeni, aceştia putând fi interesaţi de multe alte aspecte privind funcţionarea acestuia decât de cele care prezintă caracter senzaţional. De asemenea, chiar dacă libertatea presei şi dreptul la libera exprimare îngăduie, fără îndoială, emiterea unor judecăţi de valoare asupra oricăror aspecte de interes public, inclusiv dacă acestea privesc soluţii dispuse de organele judiciare nu este mai puţin adevărat că informarea corectă a publicului presupune examinarea cu răspundere a circumstanţelor fiecărei cauze şi informarea publicului

asupra tuturor aspectelor relevante, inclusiv principiile procesului judiciar şi dispoziţiile legale după care instanţele şi parchetele sunt ţinute să acţioneze în cazul respectiv, soluţia organului judiciar trebuind privită exclusiv prin prisma acestora, iar nu prin aceea a unor elemente sau convingeri personale.

În aceeaşi măsură, instanţele şi parchetele trebuie să dezvolte o relaţie de parteneriat cu instituţiile media, fiind obligate nu numai să-şi exercite atribuţiile în conformitate cu legea, dar să permită publicului să perceapă în mod direct aceste aspecte, prin asigurarea unui maxim de transparenţă al procedurilor judiciare, în limitele impuse de protecţia datelor cu caracter personal, a drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale părţilor şi de exigenţele impuse prin instituirea caracterului nepublic al anumitor faze ale procedurii judiciare.

Creşterea gradului de încredere în justiţie nu se poate fundamenta exclusiv pe măsuri de imagine, deşi relaţiile publice constituie un aspect indispensabil al activităţii oricărui serviciu public, ea trebuie să aibă la bază o îmbunătăţire concretă şi perceptibilă a modului în care instanţele şi parchetele relaţionează cu justiţiabilii.

Astfel, repartizarea aleatorie a cauzelor, conduita personală a judecătorilor şi procurorilor, soluţionarea cauzelor cu maximum de celeritate permis de circumstanţele fiecărei speţe, asigurarea caracterului unitar al practicii judiciare, precum şi sancţionarea promptă a abaterilor de la îndatoririle profesionale constituie premisele redobândirii încrederii publice în justiţie, reuşita acestui proces trebuind însă să se fundamenteze pe cooperarea autorităţii judiciare cu celelalte puteri ale statului în vederea implementării de soluţii rapide şi eficiente de modernizare şi eficientizare a sistemului judiciar, precum şi pe stabilirea unui parteneriat cu mijloacele de informare în masă în vederea informării corecte şi complete a cetăţenilor.

În sfârşit, se impune a fi subliniată importanţa activităţii desfăşurate în anul 2008 de cele două instituţii de formare profesională aflate în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii – Institutul Naţional al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri. Fie că ne referim la creşterea gradului de specializare a magistraţilor, fie că avem în vedere creării premiselor pentru implementarea şi extinderea proiectului de transfer al atribuţiilor non-judiciare către personalul auxiliar, formarea continuă a personalului din sistemul judiciar rămâne unul dintre pilonii asigurării creşterii calităţii actului de justiţie. Dispoziţiile Legii nr.303/2004, respectiv ale Legii nr.567/2004, care impun participarea magistraţilor la programe de formare continuă cel puţin o dată la 3 ani, respectiv a personalului auxiliar cel puţin o dată la 5 ani, rămân problematice faţă de ritmul diversificării şi specializării ramurilor de drept, creşterea complexităţii raporturilor sociale, creşterea numărului cauzelor cu elemente de extraneitate, respectiv faţă de noile ameninţări legate de terorism, criminalitatea informatică şi criminalitatea economico-financiară.

În aceste condiţii şi date fiind realităţile financiare impuse de criza economică, ambele instituţii vor fi nevoite pentru anul 2009 să-şi redimensioneze programele de formare şi să le completeze prin dezvoltarea activităţilor de formare desfăşurate în manieră descentralizată.

Este însă deosebit de important ca statul român să-şi asume necesitatea menţinerii caracterului prioritar al procesului de reformă a sistemului judiciar, în cadrul căruia programele de formare continuă sunt indispensabile, inclusiv prin asigurarea resurselor necesare dezvoltării acestor activităţii, precum şi sub aspectul garantării bunei desfăşurări a activităţii curente a instanţelor şi parchetelor, cu atât mai mult cu cât criza economică este de aşteptat să provoace, pe parcursul anului 2009, creşterea stărilor litigioase din societate, cu consecinţe directe sub aspectul numărului litigiilor de natură civilă (în special comercială), precum şi evoluţii negative ale stării infracţionale, aspecte care necesită un răspuns imediat şi ferm din partea sistemului judiciar.

Percepţia instanţelor şi parchetelor asupra factorilor care le-au afectat negativ activitatea pe parcursul anului 2008 şi modalitatea de combatere a acestora[130]

În percepţia instanţelor[131], principalele vulnerabilităţi cu care s-a confruntat sistemul judiciar în perioada de referinţă s-au datorat unor factori precum: - numărul redus de judecători şi personal auxiliar raportat la volumul de activitate (supraîncărcarea instanţelor); - instabilitatea legislativă accentuată şi incoerenţa legislaţiei; - existenţa practicii judiciare neunitare; - adoptarea unor reglementări de drept material si procesual preluate fără o adaptare concreta la condiţiile autohtone; - condiţii materiale improprii de desfăşurare a activităţii; - imposibilitatea realizării unei specializări eficiente pe materii a judecătorilor din lipsă de cadre; - percepţia negativă a opiniei publice cu privire la justiţie; - perceperea răspunderii materiale a judecătorilor ca o presiune psihică în activitatea jurisdicţională; - durata relativ ridicată de soluţionare a cauzelor; - sedii nefuncţionale; - afirmaţiile defăimătoare la adresa sistemului; - lipsa protecţiei magistraţilor şi a personalului auxiliar (cu excepţia formulării cererilor de asigurarea protecţiei); - existenţa unor discriminări salariale, comparativ cu alte categorii asimilate magistraţilor şi cu magistraţii procurori; - presiunile exercitate de mass-media; - insuficienta cunoaştere a mecanismelor de funcţionare a instanţelor de judecată, inclusiv de către mass-media; - numeroasele sesizări şi reclamaţii precum şi comentarii nejustificate pe marginea hotărârilor din partea justiţiabililor şi mass-mediei; - supraestimarea sau subestimarea importanţei categoriilor de activităţi etc.

[130] Subsecţiune realizată pe baza datelor comunicate de instanţe şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.
[131] Datele din prezentul paragraf sunt sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de către curţile de apel şi parchetele de pe lângă acestea la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.

Pentru combaterea/remedierea acestor vulnerabilităţi, instanţele judecătoreşti au propus măsuri precum: - redimensionarea schemelor de personal (judecători şi personal auxiliar); - ocuparea posturilor vacante; - asigurarea unor sedii corespunzătoare şi a fondurilor necesare bunei funcţionări; - promovarea procedeelor alternative de soluţionare a litigiilor; - stabilitate legislativă şi adoptarea unor coduri de procedură eficiente, adaptate realităţilor societăţii româneşti; - depunerea unor eforturi sporite, din partea sistemului judiciar, în sensul asigurării transparenţei, imparţialităţii şi independenţei actului de justiţie, precum şi a sporirii încrederii cetăţeanului în autoritatea judecătorească; - stabilirea, prin dispoziţiile procesuale, a unui comportament mai riguros al participanţilor la proces (părţi, avocaţi, prezenta acestora pe parcursul procesului, sancţionarea neprezentării părţilor); - asigurarea protecţiei atunci când există temeri şi suspiciuni privind siguranţa personalului –măsuri imediate; - intensificarea eforturilor I.C.C.J. şi a C.S.M. de unificare a practicii judiciare; - o mai bună comunicare cu mass-media şi societatea civilă, evidenţierea dificultăţilor cu care se confruntă sistemul, dar şi a rezultatelor pozitive; - ordonatorul de credite, atât pentru magistraţii judecători cât şi pentru magistraţii procurori să fie Consiliul Superior al Magistraturii. Reglementarea instituţională dintre Consiliul Superior al Magistraturii şi Ministerul Justiţiei să fie asemănătoare celei Consiliul Superior al Magistraturii - Ministerul Public; – preocuparea fiecărui magistrat pentru creşterea încrederii în justiţie, mediatizarea corespunzătoare a activităţii instanţelor, informarea corectă şi asigurarea dreptului la replică ori de câte ori apar în presă articole denigratoare.

În ceea ce priveşte parchetele, acestea au indicat că principalii factori care le-au influenţat negativ activitatea în anul 2008 au constat în: - instabilitatea legislativă şi excesul de reglementare; - imaginea negativă a sistemului judiciar; - insuficienţa personalului şi numărul posturilor vacante; - volumul mare de activitate; - încărcătura mare de dosare pe procuror; - lipsa protecţiei magistraţilor din punct de vedere al asigurării pentru despăgubiri datorate unei culpe profesionale; - practica neunitară; - alocarea unor resurse materiale insuficiente pentru desfăşurarea activităţii în condiţii optime; - incoerenţa sistemului de promovare a magistraţilor (cei din parchete obişnuite şi D.N.A., respectiv D.I.I.C.O.T.); – neimplicarea reală a Consiliului Superior al Magistraturii în apărarea imaginii şi drepturilor magistraţilor; - promovarea în funcţii de conducere a unor magistraţi fără abilităţi manageriale; - lipsa de interes pentru promovarea în funcţii de conducere; - fonduri insuficiente, logistica necorespunzătoare etc.

Măsurile propuse de parchete au vizat: redimensionarea statelor de funcţii şi personal corelate cu competenţele materiale ale parchetelor; - redistribuirea activităţilor nonjudiciare către personalul auxiliar sau consilieri specializaţi; – abrogarea unor acte normative depăşite de situaţia reală şi adoptarea unor legi / coduri gândite în mod unitar, – necesitatea unui sistem mai permisiv – zonal - de recrutare, pentru magistraţi şi personalul auxiliar; – simplificarea procedurilor de urmărire penală; - întărirea

independenţei procurorului; - asigurarea ocupării cu celeritate a posturilor vacante; - definitivarea legislației privind salariile magistraţilor; - efectuarea unor modificări legislative cu privire la durata mandatelor pentru funcțiile de conducere , raționalizarea examenelor , stimularea materială a funcțiilor de conducere etc.

Anexa 1 – Încărcătura şi volumul instanţelor în anul 2008

Încărcătura şi volumul judecătoriilor pe anul 2008

(ordonare in functie de cauzele pe judecator)

Media natională pe judecator 632

Media natională pe schema 567

Nr crt	INSTANTA	Cauze pe judecator	Cauze pe schema	Posturi vacante la 31 decembrie 2008	volum
1	JUD. JIBOU	60	15	3	60
2	JUD. AGNITA	206	206	0	822
3	JUD. ROSIORI DE VEDE	272	272	0	3258
4	JUD. RADUCANENI	275	275	0	1376
5	JUD. INSURATEI	310	310	0	1241
6	JUD. FAGET	312	312	0	1247
7	JUD. SALISTE	333	333	0	1331
8	JUD. TURNU MAGURELE	343	343	0	3084
9	JUD. FAUREI	349	349	0	1745
10	JUD. CARANSEBES	354	329	1	4603
11	JUD. INTORSURA BUZAULUI	360	360	0	1080
12	JUD. HUNEDOARA	365	365	1	4382
13	JUD. MOLDOVA-NOUA	369	277	1	1106
14	JUD. AVRIG	384	307	1	1536
15	JUD. LUDUS	386	386	0	1928
16	JUD. BOZOVICI	395	395	0	1184
17	JUD. BABADAG	396	396	0	1584
18	JUD. MEDIAS	400	367	0	4399
19	JUD. MOINESTI	400	373	1	5601
20	JUD. CURTEA DE ARGES	402	358	2	3219
21	JUD. ORSOVA	403	322	1	1612
22	JUD. HOREZU	407	362	1	3258
23	JUD. CAMPULUNG	410	378	1	4917
24	JUD. DEJ	417	417	0	3339
25	JUD. CAMPENI	420	367	2	2937
26	JUD. PASCANI	422	369	2	5902
27	JUD. FILIASI	428	428	0	2141
28	JUD. SINAIA	434	434	1	2604
29	JUD. BALCESTI	439	351	1	1757
30	JUD. BREZOI	441	441	0	2205
31	JUD. PODUL TURCULUI	452	452	1	1355
32	JUD. RAMNICU SARAT	454	454	0	3177
33	JUD. BLAJ	454	454	0	1816
34	JUD. TARGU SECUIESC	456	456	2	2278
35	JUD. MACIN	457	343	1	1371
36	JUD. PATARLAGELE	464	464	0	2782
37	JUD. CORABIA	466	466	0	2794
38	JUD. HATEG	467	467	1	1867
39	JUD. BALS	468	468	0	3741
40	JUD. TIRNAVENI	470	470	2	1880

41	JUD. FETESTI	472	472	0	4244
42	JUD. ORASTIE	473	473	0	1893
43	JUD. BUZAU	479	479	1	12451
44	JUD. POGOANELE	481	481	1	1924
45	JUD. SOMCUTA MARE	482	482	0	963
46	JUD. COSTESTI	482	413	3	2893
47	JUD. NASAUD	491	491	0	3926
48	JUD. MEDGIDIA	493	462	1	7392
49	JUD. HUSI	494	424	0	2965
50	JUD. TARGOVISTE	494	473	4	10875
51	JUD. BEIUS	494	371	1	2966
52	JUD. NEGRESTI-OAS	497	415	1	2487
53	JUD. SEGARCEA	499	499	0	2495
54	JUD. BUHUSI	505	404	1	2020
55	JUD. CAMPINA	505	472	3	7073
56	JUD. ONESTI	505	442	1	7075
57	JUD. ODORHEIU SECUIESC	508	423	0	2538
58	JUD. MIZIL	510	510	2	3060
59	JUD. DRAGASANI	512	512	0	5631
60	JUD. TULCEA	516	485	2	8251
61	JUD. RUPEA	518	518	0	1554
62	JUD. HIRSOVA	521	521	0	1042
63	JUD. SAVENI	522	418	1	2089
64	JUD. SECTORUL 4	523	472	1	14634
65	JUD. FAGARAS	524	524	0	4714
66	JUD. ORAVITA	526	420	1	2102
67	JUD. TOPOLOVENI	526	421	1	2105
68	JUD. OLTENITA	527	475	1	4747
69	JUD. SECTORUL 6	528	508	1	13728
70	JUD. ZIMNICEA	531	443	0	2657
71	JUD. BAILESTI	532	456	0	3191
72	JUD. VASLUI	536	477	1	8579
73	JUD. TECUCI	537	537	0	5372
74	JUD. STREHAIA	537	418	2	3761
75	JUD. TARGU CARBUNESTI	540	504	1	7558
76	JUD. CARACAL	541	541	0	7568
77	JUD. MORENI	541	541	0	3246
78	JUD. CALARASI	545	500	1	5995
79	JUD. DROBETA TURNU SEVERIN	546	507	2	14203
80	JUD. SECTORUL 3	548	510	4	21928
81	JUD. MANGALIA	551	551	0	4959
82	JUD. BARLAD	559	399	2	5585
83	JUD. PIATRA NEAMT	565	447	8	10739
84	JUD. BRAILA	566	566	2	14726
85	JUD. BAIA DE ARAMA	567	425	2	1700
86	JUD. RAMNICU VALCEA	568	568	2	13622
87	JUD. LIPOVA	569	569	0	2274
88	JUD. GAIESTI	572	572	0	4574
89	JUD. PITESTI	577	557	4	16724
90	JUD. ALEXANDRIA	580	435	1	5224
91	JUD. ARAD	582	562	1	16870
92	JUD. PUCIOASA	583	583	2	2916

93	JUD. ROMAN	585	501	2	7016
94	JUD. SECTORUL 2	587	539	4	19949
95	JUD. SIGHISOARA	593	508	0	3558
96	JUD. LEHLIU	597	477	0	2386
97	JUD. BOTOSANI	599	537	3	15570
98	JUD. SIBIU	599	599	0	13776
99	JUD. GHEORGHIENI	600	480	0	2400
100	JUD. TARGU JIU	600	584	1	21011
101	JUD. BRAD	604	453	1	1813
102	JUD. VALENII DE MUNTE	611	611	0	4884
103	JUD. VATRA DORNEI	613	511	2	3063
104	JUD. GURA HUMORULUI	613	613	0	3676
105	JUD. HUEDIN	620	496	1	2478
106	JUD. SFANTU GHEORGHE	625	555	1	4997
107	JUD. TIMISOARA	626	601	0	30669
108	JUD. FOCSANI	626	578	2	15026
109	JUD. BAIA MARE	630	575	1	13221
110	JUD. GHERLA	637	637	0	5735
111	JUD. AIUD	641	498	2	4484
112	JUD. DETA	641	481	1	1922
113	JUD. VIDELE	643	643	1	3214
114	JUD. ORADEA	645	488	10	16116
115	JUD. HIRLAU	646	517	0	2583
116	JUD. SLOBOZIA	647	601	3	8413
117	JUD. ADJUD	650	520	1	2598
118	JUD. PETROSANI	653	580	2	10440
119	JUD. TOPLITA	657	493	0	1972
120	JUD. DEVA	657	657	1	10518
121	JUD. BISTRITA	663	626	1	11264
122	JUD. SECTORUL 5	679	569	1	17653
123	JUD. PLOIESTI	683	664	5	23915
124	JUD. CALAFAT	687	572	1	3434
125	JUD. URZICENI	690	431	3	3451
126	JUD. SUCEAVA	703	489	7	11246
127	JUD. RESITA	717	586	2	6450
128	JUD. ALBA IULIA	723	626	2	9395
129	JUD. VINJU MARE	723	620	0	4337
130	JUD. MIERCUREA CIUC	727	509	0	5089
131	JUD. CRAIOVA	732	732	0	35848
132	JUD. IASI	732	687	1	33667
133	JUD. NOVACI	733	611	0	3665
134	JUD. MOTRU	739	657	1	5913
135	JUD. DOROHOI	745	745	0	4472
136	JUD. SLATINA	751	649	3	14269
137	JUD. LUGOJ	752	376	6	4510
138	JUD. BACAU	753	692	9	25598
139	JUD. ALESD	755	378	1	2265
140	JUD. RADAUTI	757	649	2	9082
141	JUD. GURAHONT	759	380	2	1518
142	JUD. BUFTEA	763	712	1	10687
143	JUD. PANCIU	769	615	1	3077
144	JUD. TIRGU LAPUS	775	517	0	1550

145	JUD. SALONTA	785	785	0	2356
146	JUD. DRAGOMIRESTI	787	525	1	1574
147	JUD. CLUJ NAPOCA	790	768	0	27639
148	JUD. TARGU MURES	792	693	1	16630
149	JUD. ZARNESTI	799	685	1	4796
150	JUD. TURDA	801	744	1	10409
151	JUD. SATU MARE	806	652	2	13694
152	JUD. CAREI	808	505	3	4040
153	JUD. MARGHITA	814	489	2	2443
154	JUD. BRASOV	824	734	5	27176
155	JUD. CAMPULUNG MOLDOVENESC	828	709	1	4965
156	JUD. TARGU NEAMT	829	622	0	4973
157	JUD. INEU	832	693	1	4158
158	JUD. RACARI	844	844	0	5910
159	JUD. FALTICENI	849	637	2	5096
160	JUD. BOLINTIN VALE	855	855	0	6843
161	JUD. SANNICOLAUL MARE	865	649	1	2594
162	JUD. REGHIN	876	547	0	4378
163	JUD. BECLEAN	879	660	1	2638
164	JUD. VISEUL DE SUS	881	629	2	4403
165	JUD. SECTORUL 1	883	792	12	30906
166	JUD. BICAZ	893	715	1	3573
167	JUD. ZALAU	958	718	1	8621
168	JUD. TARGU BUJOR	963	481	2	1925
169	JUD. GALATI	967	717	5	22233
170	JUD. CORNETU	975	975	0	6826
171	JUD. GIURGIU	1004	1004	0	16063
172	JUD. LIESTI	1018	1018	0	2035
173	JUD. CONSTANTA	1046	1023	4	48093
174	JUD. CHISINEU CRIS	1070	535	2	2140
175	JUD. DARABANI	1071	714	1	2141
176	JUD. MURGENI	1084	542	1	1084
177	JUD. SIMLEUL SILVANIEI	1334	667	2	2668
178	JUD. SEBES	1474	737	2	2948
179	JUD. SIGHETUL MARMATIEI	1622	695	4	4866
	TOTAL			**237**	**1221007**

Încărcătura şi volumul tribunalelor pe anul 2008

(ordonare in functie de cauzele pe judecator)

Media natională pe judecator ***800***

Media natională pe schema ***705***

Nr crt	**INSTANTA**	**Cauze pe judecator**	**Cauze pe schema**	**Posturi vacante la 31 dec 2008**	**Volum**
1	Trib. Comercial Arges	349	349	0	2325
2	Trib. Minori si Familie Brasov	403	484	1	1531
3	Trib. Comercial Mures	423	423	0	3138
4	TRIB. BISTRITA NASAUD	468	468	0	6467
5	TRIB. CALARASI	483	410	2	4939
6	TRIB. COVASNA	496	426	2	3962

7	TRIB. BRAILA	512	471	0	7034
8	TRIB. SIBIU	526	510	0	10280
9	TRIB. IALOMITA	543	483	0	5519
10	TRIB. VRANCEA	557	557	0	8731
11	TRIB. BUZAU	561	561	0	9056
12	TRIB. HARGHITA	588	588	0	6062
13	TRIB. VALCEA	593	530	3	10331
14	TRIB. SALAJ	598	598	0	5455
15	TRIB. CARAS SEVERIN	610	534	3	7910
16	TRIB. NEAMT	618	618	0	10543
17	TRIB. MURES	639	639	0	8918
18	TRIB. TELEORMAN	646	646	2	10148
19	TRIB. BRASOV	659	586	1	17073
20	TRIB. DAMBOVITA	663	574	1	12918
21	TRIB. BOTOSANI	668	668	0	9934
22	TRIB. CLUJ	695	650	1	11011
23	TRIB. SATU MARE	708	649	0	9599
24	TRIB. ARAD	710	642	3	11522
25	TRIB. ALBA	718	667	1	12534
26	TRIB. DOLJ	729	718	2	31719
27	TRIB. OLT	768	685	3	11011
28	Trib. Comercial Cluj	787	787	1	5456
29	TRIB. MEHEDINTI	790	691	4	18114
30	TRIB. GALATI	807	691	4	15409
31	TRIB. TULCEA	821	704	1	6375
32	TRIB. IASI	845	731	4	21715
33	TRIB. PRAHOVA	948	734	6	17194
34	TRIB. CONSTANTA	951	852	3	25006
35	TRIB. ARGES	963	752	2	12460
36	TRIB. VASLUI	984	738	5	8468
37	TRIB. BACAU	1028	810	3	15552
38	TRIB. BUCURESTI	1035	833	8	98362
39	TRIB. BIHOR	1053	766	3	15351
40	TRIB. MARAMURES	1060	848	4	12691
41	TRIB. HUNEDOARA	1062	781	4	17416
42	TRIB. GORJ	1080	1055	1	30209
43	TRIB. TIMIS	1133	984	5	21976
44	TRIB. GIURGIU	1194	955	2	8261
45	TRIB. SUCEAVA	1217	869	3	16862
	Total			**88**	**616547**

Încărcătura şi volumul curtilor de Apel pe anul 2008

(ordonare in functie de cauzele pe judecator)

Media natională pe judecator 595

Media natională pe schema 569

Nr crt	INSTANTA	Cauze pe judecator	Cauze pe schema	Posturi vacante la 31 dec 2008	volum
1	C.A. PITESTI	386	367	1	5822
2	C.A. BACAU	398	385	1	4860
3	C.A. BRASOV	438	438	0	6038
4	C.A. SUCEAVA	478	478	0	6725
5	C.A. IASI	484	484	0	7197
6	C.A. PLOIESTI	514	504	0	9722
7	C.A. CLUJ	524	494	1	9806
8	C.A. ORADEA	548	548	0	6208
9	C.A. ALBA IULIA	584	522	1	7774
10	C.A. TIRGU MURES	596	571	0	5051
11	C.A. GALATI	605	573	1	7919
12	C.A. BUCURESTI	618	566	3	41959
13	C.A. CONSTANTA	682	659	0	8388
14	C.A. TIMISOARA	730	700	2	12868
15	C.A. CRAIOVA	917	905	0	24854
	Total			**10**	**165191**

Anexa 2 – indicele de casare

Indicele de casare si ponderea schimbarii hotaririlor la Curtile de apel in anul 2008

Instanta	**Ponderea atacabilitatii % (col3/col2)*100**	**Ponderea schimbarii hotaririi % (col7/col2)*100**	apeluri si recursuri solutionate din care:	apeluri si recursuri admise	**indicele de casare % (col7/col6)*100**
1	**4**	**5**	6	7	**8**
C.A. ALBA IULIA	**24.5%**	**7.1%**	5517	1584	**28.7%**
C.A. PITESTI	**40.3%**	**10.6%**	4078	1049	**25.7%**
C.A. BACAU	**27.6%**	**7.6%**	3377	889	**26.3%**
C.A. ORADEA	**37.8%**	**9.8%**	4079	1097	**26.9%**
C.A. SUCEAVA	**41.4%**	**8.9%**	5337	1174	**22.0%**
C.A. BRASOV	**35.9%**	**18.6%**	7118	2269	**31.9%**
C.A. BUCURESTI	**38.8%**	**10.0%**	24693	6774	**27.4%**
C.A. CLUJ	**31.4%**	**8.8%**	7134	2070	**29.0%**
C.A. CONSTANTA	**34.2%**	**8.5%**	4933	1273	**25.8%**
C.A. CRAIOVA	**38.3%**	**6.0%**	19131	3298	**17.2%**
C.A. GALATI	**34.5%**	**7.6%**	5568	1323	**23.8%**
C.A. IASI	**35.8%**	**7.3%**	4856	1082	**22.3%**
C.A. TIRGU MURES	**43.1%**	**11.8%**	3843	1088	**28.3%**
C.A. PLOIESTI	**37.2%**	**11.1%**	7800	2258	**28.9%**
C.A. TIMISOARA	**46.6%**	**8.7%**	9558	1847	**19.3%**
Total	**36.8%**	**8.9%**	**117022**	**29075**	**24.8%**

Indicele de casare si ponderea schimbarii hotaririlor la tribunale in anul 2008

Instanta	**Ponderea atacabilitatii % (col3/col2)*100**	**Ponderea schimbarii hotaririi % (col7/col2)*100**	apeluri si recursuri solutionate	apeluri si recursuri admise	**Indicele de casare % (col7/col6)* 100**
1	**4**	**5**	6	7	**8**
TRIB. ALBA	**18.9%**	**6.1%**	2789	962	**34.5%**
TRIB. ARAD	**19.9%**	**6.3%**	4042	1365	**33.8%**
TRIB. ARGES	**22.8%**	**7.8%**	5249	1754	**33.4%**
TRIB. BACAU	**15.4%**	**4.8%**	4184	1485	**35.5%**
TRIB. BIHOR	**21.6%**	**5.8%**	3676	1090	**29.7%**
TRIB. BISTRITA NASAUD	**11.8%**	**3.6%**	1518	460	**30.3%**
TRIB. BOTOSANI	**16.4%**	**4.7%**	2975	906	**30.5%**
TRIB. BRASOV	**17.5%**	**4.4%**	4805	1148	**23.9%**
TRIB. BRAILA	**16.5%**	**4.8%**	2242	647	**28.9%**
TRIB. BUZAU	**20.5%**	**5.6%**	3399	876	**25.8%**
TRIB. CARAS SEVERIN	**18.3%**	**8.1%**	2497	913	**36.6%**
TRIB. CALARASI	**15.8%**	**5.9%**	1766	663	**37.5%**
TRIB. CLUJ	**13.7%**	**4.1%**	5012	1519	**30.3%**
TRIB. CONSTANTA	**17.2%**	**5.5%**	6772	2353	**34.7%**
TRIB. COVASNA	**15.0%**	**4.5%**	847	277	**32.7%**

TRIB. DAMBOVITA	**17.9%**	**5.8%**	3809	1261	**33.1%**
TRIB. DOLJ	**20.0%**	**6.2%**	7094	2250	**31.7%**
TRIB. GALATI	**19.8%**	**6.4%**	3923	1365	**34.8%**
TRIB. GIURGIU	**16.2%**	**5.5%**	2791	897	**32.1%**
TRIB. GORJ	**24.7%**	**8.0%**	7821	2414	**30.9%**
TRIB. HARGHITA	**15.5%**	**6.0%**	1485	554	**37.3%**
TRIB. HUNEDOARA	**16.8%**	**4.4%**	3852	1069	**27.8%**
TRIB. IALOMITA	**13.0%**	**3.7%**	1699	487	**28.7%**
TRIB. IASI	**23.1%**	**7.1%**	6929	2218	**32.0%**
TRIB. MARAMURES	**19.7%**	**6.5%**	4191	1345	**32.1%**
TRIB. MEHEDINTI	**21.6%**	**7.5%**	4232	1458	**34.5%**
TRIB. MURES	**17.7%**	**5.6%**	3404	1046	**30.7%**
TRIB. NEAMT	**20.7%**	**7.6%**	3818	1423	**37.3%**
TRIB. OLT	**16.5%**	**5.3%**	3757	1204	**32.0%**
TRIB. PRAHOVA	**20.2%**	**6.2%**	6152	1850	**30.1%**
TRIB. SATU MARE	**18.1%**	**5.8%**	2622	872	**33.3%**
TRIB. SALAJ	**18.3%**	**5.0%**	1379	373	**27.0%**
TRIB. SIBIU	**18.3%**	**5.8%**	2825	970	**34.3%**
TRIB. SUCEAVA	**23.2%**	**7.5%**	6389	2110	**33.0%**
TRIB. TELEORMAN	**13.5%**	**3.3%**	1915	488	**25.5%**
TRIB. TIMIS	**24.3%**	**6.2%**	6252	1728	**27.6%**
TRIB. TULCEA	**19.1%**	**4.6%**	1582	395	**25.0%**
TRIB. VASLUI	**19.9%**	**5.5%**	2621	745	**28.4%**
TRIB. VALCEA	**21.7%**	**7.0%**	4120	1419	**34.4%**
TRIB. VRANCEA	**19.9%**	**8.1%**	2981	1250	**41.9%**
TRIB. BUCURESTI	**26.7%**	**6.9%**	26355	6707	**25.4%**
Total	**19.7%**	**6.0%**	**175771**	**54316**	**30.9%**

Anexa 3 – operativitatea instanțelor

Operativitate judecătorii

Curti de apel	Volum	solutionate	suspendate	operativitate
JUD. JIBOU	60	0	0	0.00%
JUD. SALONTA	2356	1387	52	60.20%
JUD. VALENII DE MUNTE	4884	2733	451	61.65%
JUD. ALESD	2265	1276	267	63.86%
JUD. TIRGU LAPUS	1550	946	73	64.05%
JUD. BICAZ	3573	2211	147	64.54%
JUD. TARGU MURES	16630	10204	988	65.23%
JUD. SIMLEUL SILVANIEI	2668	1729	123	67.94%
JUD. ZALAU	8621	5716	250	68.28%
JUD. ZARNESTI	4796	3071	300	68.31%
JUD. GALATI	22233	13661	2314	68.58%
JUD. BUHUSI	2020	1307	127	69.04%
JUD. RESITA	6450	4353	149	69.08%
JUD. SANNICOLAUL MARE	2594	1740	114	70.16%
JUD.CORNETU	6826	4289	756	70.66%
JUD. SECTORUL 1	30906	20855	1847	71.77%
JUD. MANGALIA	4959	3242	449	71.88%
JUD. HATEG	1867	1284	85	72.05%
JUD. LUGOJ	4510	3044	286	72.06%
JUD. REGHIN	4378	3045	154	72.09%
JUD. CHISINEU CRIS	2140	1385	222	72.21%
JUD. MARGHITA	2443	1647	170	72.46%
JUD. AVRIG	1536	1065	68	72.55%
JUD. TOPOLOVENI	2105	1494	49	72.67%
JUD. NEGRESTI-OAS	2487	1684	198	73.57%
JUD. BREZOI	2205	1526	131	73.58%
JUD. PIATRA NEAMT	10739	7118	1068	73.60%
JUD. RUPEA	1554	1103	60	73.83%
JUD. AIUD	4484	3121	266	73.99%
JUD. HOREZU	3258	2278	194	74.35%
JUD. BOLINTIN VALE	6843	4815	371	74.40%
JUD. SIGHISOARA	3558	2423	306	74.51%
JUD. BRASOV	27176	18513	2347	74.56%
JUD. CLUJ NAPOCA	27639	18878	2345	74.63%
JUD. GHEORGHIENI	2400	1746	62	74.68%
JUD. TIMISOARA	30669	20774	2899	74.81%
JUD. BECLEAN	2638	1612	489	75.01%
JUD. FOCSANI	15026	10797	668	75.20%
JUD. CAMPINA	7073	5093	323	75.45%
JUD. SECTORUL 3	21928	15406	1543	75.58%
JUD. SUCEAVA	11246	8076	581	75.72%
JUD. SECTORUL 2	19949	13885	1654	75.90%
JUD. FALTICENI	5096	3619	341	76.11%
JUD. CONSTANTA	48093	32777	5171	76.36%
JUD. BACAU	25598	18371	1560	76.42%
JUD. COSTESTI	2893	2109	136	76.50%

JUD. ALBA IULIA	9395	6628	741	76.59%
JUD. IASI	33667	23813	2661	76.80%
JUD. DEVA	10518	7757	420	76.82%
JUD. SINAIA	2604	1924	103	76.93%
JUD. FAGET	1247	907	68	76.93%
JUD. SFANTU GHEORGHE	4997	3670	235	77.07%
JUD. ORSOVA	1612	1179	83	77.11%
JUD. GIURGIU	16063	11447	1259	77.32%
JUD. CARANSEBES	4603	3423	185	77.48%
JUD. ORADEA	16116	12362	209	77.71%
JUD. SATU MARE	13694	10134	679	77.86%
JUD. TIRNAVENI	1880	1398	86	77.93%
JUD. PLOIESTI	23915	17886	977	77.98%
JUD. LUDUS	1928	1446	76	78.08%
JUD. VASLUI	8579	6192	649	78.08%
JUD. SEBES	2948	2143	205	78.13%
JUD. SIGHETUL MARMATIEI	4866	3572	307	78.35%
JUD. PASCANI	5902	4359	345	78.44%
JUD. TARGOVISTE	10875	8130	519	78.51%
JUD. RADUCANENI	1376	961	153	78.58%
JUD. RAMNICU SARAT	3177	2411	114	78.71%
JUD. SIBIU	13776	10414	551	78.74%
JUD. PATARLAGELE	2782	2097	120	78.78%
JUD. TARGU SECUIESC	2278	1608	237	78.78%
JUD. BEIUS	2966	2228	141	78.87%
JUD. PITESTI	16724	12367	1086	79.08%
JUD. MOTRU	5913	4370	401	79.28%
JUD. BARLAD	5585	4253	227	79.38%
JUD. BRAILA	14726	11170	658	79.40%
JUD. DETA	1922	1473	69	79.49%
JUD. ALEXANDRIA	5224	4142	28	79.72%
JUD. SEGARCEA	2495	1799	241	79.81%
JUD. PUCIOASA	2916	2234	118	79.84%
JUD. TARGU NEAMT	4973	3884	112	79.90%
JUD. TOPLITA	1972	1519	71	79.91%
JUD. ADJUD	2598	1977	125	79.94%
JUD. HUEDIN	2478	1893	113	80.04%
JUD. SLATINA	14269	10536	1108	80.05%
JUD. BISTRITA	11264	8031	1257	80.25%
JUD. INTORSURA BUZAULUI	1080	817	64	80.41%
JUD. STREHAIA	3761	2567	569	80.42%
JUD. RAMNICU VALCEA	13622	10507	575	80.53%
JUD. SOMCUTA MARE	963	723	66	80.60%
JUD. BOTOSANI	15570	12002	686	80.64%
JUD. TULCEA	8251	6203	562	80.67%
JUD. BUZAU	12451	9524	647	80.68%
JUD. MIERCUREA CIUC	5089	3816	361	80.71%
JUD. BRAD	1813	1408	70	80.78%
JUD. ORASTIE	1893	1473	70	80.80%
JUD. AGNITA	822	634	40	81.07%
JUD. HIRLAU	2583	1972	152	81.12%
JUD. TURDA	10409	8187	329	81.22%

JUD. BAIA DE ARAMA	1700	1234	182	81.29%
JUD. FAGARAS	4714	3591	303	81.41%
JUD. RADAUTI	9082	7113	347	81.43%
JUD. ORAVITA	2102	1558	191	81.53%
JUD. SECTORUL 4	14634	10867	1335	81.71%
JUD. CAREI	4040	3166	167	81.75%
JUD. DROBETA TURNU SEVERIN	14203	10894	878	81.76%
JUD. GAIESTI	4574	3511	280	81.77%
JUD. CURTEA DE ARGES	3219	2431	247	81.80%
JUD. HIRSOVA	1042	831	27	81.87%
JUD. PODUL TURCULUI	1355	1007	126	81.94%
JUD. BAIA MARE	13221	10263	712	82.04%
JUD. DARABANI	2141	1746	18	82.24%
JUD. VATRA DORNEI	3063	2425	119	82.37%
JUD. HUSI	2965	2284	195	82.45%
JUD. INSURATEI	1241	984	53	82.83%
JUD. FETESTI	4244	3394	148	82.86%
JUD. MACIN	1371	1090	56	82.89%
JUD. BALCESTI	1757	1285	210	83.06%
JUD. LIPOVA	2274	1864	30	83.07%
JUD. URZICENI	3451	2747	155	83.34%
JUD. ARAD	16870	13391	832	83.50%
JUD. FAUREI	1745	1410	57	83.53%
JUD. BAILESTI	3191	2410	306	83.54%
JUD. LEHLIU	2386	1924	83	83.54%
JUD. SECTORUL 5	17653	13353	1672	83.56%
JUD. GURA HUMORULUI	3676	2937	163	83.60%
JUD. MIZIL	3060	2436	151	83.74%
JUD. TARGU BUJOR	1925	1531	97	83.75%
JUD. MURGENI	1084	859	60	83.89%
JUD. BLAJ	1816	1427	115	83.89%
JUD. CAMPULUNG MOLDOVENESC	4965	4109	73	83.99%
JUD. DEJ	3339	2778	35	84.08%
JUD. CRAIOVA	35848	27028	3719	84.12%
JUD. ROMAN	7016	5532	443	84.16%
JUD. BUFTEA	10687	8225	924	84.25%
JUD. ODORHEIU SECUIESC	2538	2097	49	84.25%
JUD. FILIASI	2141	1666	166	84.35%
JUD. SECTORUL 6	13728	10854	862	84.36%
JUD. TARGU CARBUNESTI	7558	5769	742	84.64%
JUD. VIDELE	3214	2692	40	84.81%
JUD. MEDGIDIA	7392	6052	262	84.88%
JUD. MEDIAS	4399	3465	324	85.03%
JUD. SAVENI	2089	1734	55	85.25%
JUD. SALISTE	1331	1113	27	85.35%
JUD. CAMPULUNG	4917	3963	275	85.37%
JUD. RACARI	5910	4899	186	85.59%
JUD. HUNEDOARA	4382	3642	130	85.65%
JUD. ONESTI	7075	5783	356	86.07%
JUD. DRAGOMIRESTI	1574	1323	37	86.08%
JUD. MOLDOVA-NOUA	1106	909	52	86.24%

JUD. SLOBOZIA	8413	7017	281	86.29%
JUD. CORABIA	2794	2374	49	86.48%
JUD. NOVACI	3665	2929	294	86.89%
JUD. GHERLA	5735	4875	126	86.91%
JUD. TECUCI	5372	4417	292	86.95%
JUD. PETROSANI	10440	8623	526	86.98%
JUD. MOINESTI	5601	4597	316	86.98%
JUD. ZIMNICEA	2657	2254	70	87.13%
JUD. VINJU MARE	4337	3586	223	87.17%
JUD. BABADAG	1584	1337	59	87.67%
JUD. BOZOVICI	1184	1029	11	87.72%
JUD. MORENI	3246	2814	41	87.80%
JUD. LIESTI	2035	1740	55	87.88%
JUD. POGOANELE	1924	1596	127	88.81%
JUD. CAMPENI	2937	2449	180	88.83%
JUD. NASAUD	3926	3057	485	88.84%
JUD. CARACAL	7568	6488	276	88.97%
JUD. DOROHOI	4472	3970	25	89.27%
JUD. TARGU JIU	21011	17054	1921	89.33%
JUD. OLTENITA	4747	4040	247	89.78%
JUD. VISEUL DE SUS	4403	3781	202	90.00%
JUD. PANCIU	3077	2708	74	90.18%
JUD. DRAGASANI	5631	4804	310	90.28%
JUD. CALARASI	5995	5339	99	90.55%
JUD. GURAHONT	1518	1231	168	91.19%
JUD. TURNU MAGURELE	3084	2848	21	92.98%
JUD. ROSIORII DE VEDE	3258	3002	61	93.90%
JUD. INEU	4158	3801	135	94.48%
JUD. BALS	3741	3401	184	95.61%
JUD. CALAFAT	3434	3224	125	97.43%

Operativitate tribunale

Tribunal	Volum	Solutionate	Suspendate	Operativitate
TRIB. BIHOR	15351	8630	869	59.59%
T Comercial Mures	3138	1840	233	63.34%
TRIB. BACAU	15552	9911	765	67.03%
TRIB. HARGHITA	6062	4007	101	67.22%
Trib Comercial Arges	2325	1464	173	68.03%
TRIB. BOTOSANI	9934	6788	46	68.65%
TRIB. PRAHOVA	17194	12106	310	71.70%
TRIB. BUCURESTI	98362	68261	4617	72.82%
TRIB. ARGES	12460	8584	795	73.59%
TRIB. CONSTANTA	25006	16821	2221	73.82%
TRIB. TIMIS	21976	15587	941	74.10%
TRIB. SIBIU	10280	7492	396	75.80%
TRIB. HUNEDOARA	17416	12609	854	76.13%
TRIB. VALCEA	10331	7497	503	76.28%
TRIB. COVASNA	3962	2798	324	76.91%
TRIB. NEAMT	10543	7933	252	77.09%
TRIB. SATU MARE	9599	7251	260	77.64%

TRIB. VASLUI	8468	6226	455	77.70%
TRIB. GALATI	15409	11529	590	77.80%
Trib Comercial Cluj	5456	4075	263	78.47%
TRIB. TULCEA	6375	4713	376	78.56%
TRIB. BRASOV	17073	12792	813	78.67%
TRIB. BRAILA	7034	5452	109	78.73%
TRIB. IASI	21715	16221	1178	78.98%
TRIB. MURES	8918	6868	303	79.72%
TRIB. TELEORMAN	10148	8056	115	80.30%
TRIB. GIURGIU	8261	6443	322	81.16%
TRIB. ALBA	12534	9505	851	81.36%
TRIB. DAMBOVITA	12918	10159	480	81.68%
TRIB. VRANCEA	8731	7071	87	81.80%
TRIB. ARAD	11522	8910	678	82.17%
TRIB. OLT	11011	8917	264	82.97%
TRIB. BUZAU	9056	7479	94	83.45%
TRIB. MEHEDINTI	18114	14543	707	83.55%
TRIB. BISTRITA NASAUD	6467	5038	455	83.80%
T Minori si Familie Brasov	1531	1225	78	84.31%
TRIB. MARAMURES	12691	10263	591	84.82%
TRIB. DOLJ	31719	24959	2500	85.42%
TRIB. SUCEAVA	16862	14301	299	86.34%
TRIB. GORJ	30209	25865	459	86.94%
TRIB. CARAS SEVERIN	7910	6925	0	87.55%
TRIB. CALARASI	4939	4239	132	88.18%
TRIB. SALAJ	5455	4763	90	88.78%
TRIB. CLUJ	11011	9033	892	89.27%
TRIB. IALOMITA	5519	5080	82	93.43%

Operativitate curţi de apel

Curti de apel	Volum	Solutionate	Suspendate	Operativitate
C.A. BUCURESTI	41959	30119	1879	**75.15%**
C.A. ORADEA	6208	4684	183	**77.74%**
C.A. GALATI	7919	6161	269	**80.54%**
C.A. IASI	7197	5657	185	**80.68%**
C.A. CRAIOVA	24854	20365	537	**83.75%**
C.A. TIRGU MURES	5051	4203	126	**85.34%**
C.A. CLUJ	9806	8311	150	**86.07%**
C.A. ALBA IULIA	7774	6520	252	**86.68%**
C.A. BRASOV	6038	5012	295	**87.27%**
C.A. SUCEAVA	6725	5852	33	**87.45%**
C.A. CONSTANTA	8388	6850	555	**87.45%**
C.A. PITESTI	5822	4943	191	**87.78%**
C.A. PLOIESTI	9722	8380	199	**88.00%**
C.A. BACAU	4860	4069	257	**88.40%**
C.A. TIMISOARA	12868	10781	759	**89.03%**

Anexa 4 – încărcătura şi volumul parchetelor

Încărcătura şi volumul parchetelor de pe lângă curtile de apel pe anul 2008

(ordonare in functie de cauzele pe procuror)

	Media națională pe procuror	**65**
	Media națională pe schema	**56**

Nr crt	Parchetul de pe lângă curtea de apel	Dosare pe procuror	Dosare pe schemă	Volum
1	*TARGU MURES (act.pr.)	22	22	280
2	*CLUJ (act.pr.)	36	33	499
3	*ORADEA (act.pr.)	40	37	480
4	*BRASOV (act.pr.)	41	32	451
5	*GALATI (act.pr.)	45	45	720
6	*TIMISOARA (act.pr.)	55	47	711
7	*SUCEAVA (act.pr.)	56	47	617
8	*IASI (act.pr.)	58	53	692
1	*ALBA IULIA (act.pr.)	62	62	867
2	*CONSTANTA (act.pr.)	63	59	949
3	*PLOIESTI (act.pr.)	78	72	1013
4	*PITESTI (act.pr.)	78	60	783
5	*CRAIOVA (act.pt.)	84	79	1267
6	*BUCURESTI (act.pr.)	101	63	3140
7	*BACAU (act.pr.)	112	104	1455
	Total			**13924**

Încărcătura şi volumul parchetelor de pe lângă tribunale pe anul 2008

(ordonare in functie de cauzele pe procuror)

	Media națională pe procuror	**110**
	Media națională pe schema	**90**

Nr crt	Parcetul de pe lângă tribunalul	Dosare pe procuror	Dosare pe schemă	Volum
1	.CALARASI (act.pr.)	30	25	302
2	.NEAMT (act.pr.)	37	37	553
3	.TELEORMAN (act.pr.)	40	40	521
4	.ARAD (act.pr.)	43	40	601
5	.OLT (act.pr.)	46	43	556
6	.MEHEDINTI (act.pr.)	53	41	534
7	.ALBA (act.pr.)	61	56	726
8	.CARAS-SEVERIN (act.pr.)	65	44	522

9	.VILCEA (act.pr.)	69	69	963
10	.COVASNA (act.pr.)	69	55	554
11	.IALOMITA (act.pr.)	71	58	641
12	.ARGES (act.pr.)	74	48	816
13	.BIHOR (act.pr.)	75	65	904
14	.DOLJ (act.pr.)	76	72	1435
15	.BACAU (act.pr.)	80	43	643
16	.BUZAU (act.pr.)	82	82	1061
17	.SUCEAVA (act.pr.)	82	71	988
18	.GALATI (act.pr.)	85	54	1023
19	.GORJ (act.pr.)	86	80	1116
20	.MARAMURES (act.pr.)	87	53	695
21	.HUNEDOARA (act.pr.)	88	88	1234
22	.MURES (act.pr.)	93	62	744
23	.DIMBOVITA (act.pr.)	94	69	1035
24	.VASLUI (act.pr.)	94	94	1132
25	.SIBIU (act.pr.)	97	71	1064
26	.HARGHITA (act.pr.)	102	79	711
27	.TULCEA (act.pr.)	111	100	997
28	.BISTRITA-NASAUD(act.pr.)	114	114	1143
29	.SATU MARE (act.pr.)	119	59	713
30	.PRAHOVA (act.pr.)	119	82	1313
31	.SALAJ (act.pr.)	121	121	1207
32	.BRASOV (act.pr.)	123	69	1111
33	.BRASOV MINORI (act.pr.)	129	64	257
34	.GIURGIU (act.pr.)	134	80	804
35	.BUCURESTI (act.pr.)	137	115	7809
36	.BOTOSANI (act.pr.)	149	138	1791
37	.CLUJ (act.pr.)	166	147	2493
38	.TIMIS (act.pr.)	182	172	3098
39	.IASI (act.pr.)	207	188	4139
40	.VRANCEA (act.pr.)	221	206	2878
41	.CONSTANTA (act.pr.)	225	166	3828
42	.BRAILA (act.pr.)	242	156	2180
	Total			**56835**

Încărcătura şi volumul parchetelor de pe lângă judecătorii pe anul 2008

(ordonare in functie de cauzele pe procuror)

	Media natională pe procuror	**1065**
	Media natională pe schema	**931**

Nr crt	Parchetul de pe lângă judecătoria	Dosare pe procuror	Dosare pe schemă	Volum
1	JIBOU	112	37	112
2	BOZOVICI	215	143	429
3	FAGET	218	218	870
4	DRAGOMIRESTI	242	242	727
5	AVRIG	253	253	759
6	INTORSURA-BUZAULUI	314	209	627
7	SALISTEA	325	216	649
8	SOMCUTA MARE	328	218	655
9	RUPEA	328	437	1310
10	ORASTIE	341	341	1023
11	GURAHONT	350	233	699
12	ALESD	375	375	1501
13	ORSOVA	376	376	1127
14	BABADAG	380	380	1518
15	TG.LAPUS	385	256	769
16	BEIUS	390	390	1948
17	BAIA DE ARAMA	393	262	786
18	MACIN	403	403	1209
19	AGNITA	404	269	807
20	BLAJ	409	409	1634
21	BALS	409	409	1637
22	BECLEAN	426	426	1278
23	INEU	441	331	1322
24	ZARNESTI	448	448	1791
25	PANCIU	457	457	1826
26	GHEORGHIENI	458	458	1375
27	FAGARAS	461	461	2306
28	FILIASI	469	469	1874
29	TARNAVENI	474	474	1894
30	BRAD	478	478	1433
31	BAILESTI	480	480	2881
32	BUHUSI	490	368	1471
33	MOLDOVA-NOUA	492	328	983
34	HATEG	493	329	986

35	VATRA DORNEI	504	504	2014
36	ONESTI	504	504	4534
37	MIZIL	508	508	1523
38	HARSOVA	514	514	1543
39	TOPLITA	519	389	1557
40	HUEDIN	520	390	1561
41	CHISINEU-CRIS	524	349	1048
42	ORAVITA	525	394	1575
43	NASAUD	529	423	2117
44	RAMNICU-SARAT	533	533	3200
45	MEDIAS	534	457	3202
46	SEBES	551	413	1653
47	SINAIA	555	555	2218
48	VINJU-MARE	562	562	2811
49	ROSIORI DE VEDE	563	563	3938
50	LUGOJ	569	569	3985
51	SIGHETU-MARMATIEI	581	581	2903
52	LUDUS	582	582	2326
53	VIDELE	598	478	2392
54	HUNEDOARA	606	404	3637
55	NOVACI	608	608	1823
56	PATIRLAGELE	608	456	1825
57	CAMPULUNG-MOLDOVENESC	610	366	1830
58	DEJ	610	488	2440
59	SAVENI	617	463	1851
60	SF.GHEORGHE	622	533	3731
61	SEGARCEA	625	469	1875
62	BOLINTIN-VALE	629	629	2517
63	ADJUD	632	474	1895
64	MORENI	633	475	1900
65	TOPOLOVENI	636	636	1907
66	BREZOI	639	639	1917
67	HUSI	652	522	2609
68	TG.NEAMT	654	523	2615
69	TECUCI	672	588	4703
70	TR.MAGURELE	675	540	2700
71	DETA	690	345	1379
72	SIBIU	700	593	7703
73	CAMPINA	710	710	5677
74	SANNICOLAU-MARE	714	536	2143

75	CALAFAT	717	538	2150
76	CARANSEBES	717	448	3585
77	DOROHOI	717	538	2152
78	CORABIA	718	539	2154
79	AIUD	723	578	2890
80	CAMPULUNG	738	615	3688
81	MURGENI	746	497	1491
82	VALENI DE MUNTE	747	747	3734
83	PETROSANI	751	614	6756
84	STREHAIA	751	564	2254
85	LIESTI	755	503	1510
86	BUFTEA	780	693	12482
87	SIGHISOARA	791	791	3953
88	MOTRU	799	639	3195
89	LEHLIU-GARA	800	800	3201
90	GHERLA	801	641	3204
91	CARACAL	803	803	4817
92	FALTICENI	813	650	3252
93	COSTESTI	823	617	2468
94	RADAUTI	824	618	4943
95	MARGHITA	825	619	2474
96	GAESTI	835	696	4175
97	RACARI	835	835	3341
98	ZIMNICEA	839	420	1678
99	BALCESTI	849	849	2548
100	MEDGIDIA	868	771	6942
101	DEVA	871	610	6095
102	DRAGASANI	873	582	3492
103	RESITA	875	583	5251
104	TG.JIU	877	877	12281
105	BAIA MARE	882	662	7940
106	ARAD	884	832	14142
107	DROBETA-TR.SEVERIN	884	810	9723
108	FETESTI	887	740	4437
109	TG.SECUIESC	897	359	1794
110	ODORHEIUL SECUIESC	908	545	2723
111	MANGALIA	917	764	4584
112	BRAILA	920	778	10117
113	OLTENITA	920	789	5520
114	POGOANELE	921	614	1842

115	CURTEA DE ARGES	932	559	2795
116	RADUCANENI	933	933	3732
117	SALONTA	936	468	1872
118	HARLAU	947	568	2841
119	INSURATEI	951	475	1901
120	ALEXANDRIA	956	717	5735
121	FOCSANI	957	638	7658
122	VISEU DE SUS	958	639	1916
123	URZICENI	967	726	5804
124	SLATINA	981	736	8828
125	SIMLEU-SILVANIEI	1005	502	2009
126	DARABANI	1005	335	1005
127	ZALAU	1005	1005	6031
128	PASCANI	1008	806	8064
129	CIMPENI	1011	506	2022
130	SLOBOZIA	1012	759	6072
131	TURDA	1022	730	5110
132	FAUREI	1030	515	2059
133	PITESTI	1100	917	16506
134	PIATRA NEAMT	1109	739	8868
135	TG.CARBUNESTI	1127	805	5636
136	RM.VALCEA	1147	1052	12622
137	ALBA-IULIA	1189	594	5944
138	GALATI	1195	853	17922
139	CAREI	1203	602	2406
140	REGHIN	1212	1010	6059
141	BIRLAD	1220	949	8541
142	SUCEAVA	1221	777	8547
143	ROMAN	1224	816	7346
144	VASLUI	1244	691	6221
145	GIURGIU	1247	907	9978
146	BUZAU	1258	988	13835
147	PUCIOASA	1260	630	2519
148	MIERCUREA-CIUC	1282	641	3846
149	LIPOVA	1282	427	1282
150	TULCEA	1334	800	8003
151	SECT.3 BUCURESTI	1399	1343	33583
152	BACAU	1400	1050	16803
153	TARGOVISTE	1401	934	11205
154	HOREZU	1403	935	5611

155	BICAZ	1417	354	1417
156	CALARASI	1426	792	7130
157	TG.MURES	1477	1266	17719
158	SECT.4 BUCURESTI	1489	1286	28296
159	CRAIOVA	1541	1174	24661
160	SECT.6 BUCURESTI	1548	1212	27865
161	BOTOSANI	1553	906	10874
162	TG.BUJOR	1575	787	3149
163	PLOIESTI	1595	1175	22334
164	CONSTANTA	1606	1205	28909
165	NEGRESTI OAS	1611	403	1611
166	IASI	1614	1333	30664
167	MOINESTI	1622	695	4865
168	SECT.1 BUCURESTI	1624	1462	43860
169	SATU MARE	1637	881	11456
170	CORNETU	1645	1047	11518
171	SECT.5 BUCURESTI	1697	1311	28851
172	ORADEA	1730	1221	20765
173	PODUL TURCULUI	1732	577	1732
174	SECT.2 BUCURESTI	1791	1505	37618
175	BRASOV	1882	1792	37641
176	GURA HUMORULUI	1902	476	1902
177	TIMISOARA	2123	1477	33966
178	BISTRITA	2177	816	6530
179	CLUJ-NAPOCA	2243	1770	33638
	TOTAL			**1099679**

Anexa 5 - operativitatea în cadrul parchetelor

Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel in 2008

Parchetul de pe lângă curtea de apel	Dosare de solutionat	Dosare solutionate	Dosare declinate, conexate, suspendate	Operativitate
*BUCURESTI (act.pr.)	3140	1069	541	41.13%
*PITESTI (act.pr.)	783	446	69	62.46%
*IASI (act.pr.)	692	414	72	66.77%
*CONSTANTA (act.pr.)	949	569	116	68.31%
*SUCEAVA (act.pr.)	617	373	87	70.38%
*PLOIESTI (act.pr.)	1013	611	184	73.70%
*TARGU MURES (act.pr.)	280	189	32	76.21%
*GALATI (act.pr.)	720	486	90	77.14%
*TIMISOARA (act.pr.)	711	473	110	78.70%
*BRASOV (act.pr.)	451	299	73	79.10%
*ORADEA (act.pr.)	480	332	73	81.57%
*CRAIOVA (act.pt.)	1267	809	304	84.01%
*CLUJ (act.pr.)	499	386	42	84.46%
*BACAU (act.pr.)	1455	1249	67	89.99%
*ALBA IULIA (act.pr.)	867	698	100	91.00%
TOTAL	13924	8403	1960	70.24%

Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale in 2008

Parchetul de pe lângă tribunalul	Dosare de solutionat	Dosare solutionate	Dosare declinate, conexate, suspendate	Operativitate
.BUCURESTI (act.pr.)	7809	2231	971	32.63%
.TIMIS (act.pr.)	3098	1053	403	39.07%
.CLUJ (act.pr.)	2493	845	590	44.40%
.COVASNA (act.pr.)	554	253	25	47.83%
.CONSTANTA (act.pr.)	3828	1593	651	50.14%
.CALARASI (act.pr.)	302	146	23	52.33%
.GIURGIU (act.pr.)	804	256	318	52.67%
.IALOMITA (act.pr.)	641	309	62	53.37%
.MARAMURES (act.pr.)	695	314	122	54.80%
.NEAMT (act.pr.)	553	246	128	57.88%
.BISTRITA-NASAUD(act.pr.)	1143	595	123	58.33%
.ARAD (act.pr.)	601	325	52	59.20%
.MURES (act.pr.)	744	406	59	59.27%
.VASLUI (act.pr.)	1132	640	79	60.78%
.BRASOV (act.pr.)	1111	600	136	61.54%
.IASI (act.pr.)	4139	2529	146	63.34%
.PRAHOVA (act.pr.)	1313	772	113	64.33%

.MEHEDINTI (act.pr.)	534	250	146	64.43%
.ARGES (act.pr.)	816	508	45	65.89%
.BRAILA (act.pr.)	2180	1358	149	66.86%
.GORJ (act.pr.)	1116	656	138	67.08%
.DOLJ (act.pr.)	1435	906	96	67.66%
.BIHOR (act.pr.)	904	586	43	68.06%
.DIMBOVITA (act.pr.)	1035	615	152	69.65%
.HARGHITA (act.pr.)	711	491	33	72.42%
.GALATI (act.pr.)	1023	661	119	73.12%
.ALBA (act.pr.)	726	475	80	73.53%
.CARAS-SEVERIN (act.pr.)	522	340	61	73.75%
.BACAU (act.pr.)	643	443	47	74.33%
.OLT (act.pr.)	556	393	29	74.57%
.SIBIU (act.pr.)	1064	663	175	74.58%
.SATU MARE (act.pr.)	713	432	134	74.61%
.BUZAU (act.pr.)	1061	768	39	75.15%
.TELEORMAN (act.pr.)	521	364	48	76.96%
.VRANCEA (act.pr.)	2878	2088	170	77.10%
.TULCEA (act.pr.)	997	685	111	77.31%
.VILCEA (act.pr.)	963	713	43	77.50%
.HUNEDOARA (act.pr.)	1234	910	89	79.48%
.SUCEAVA (act.pr.)	988	744	57	79.91%
.BOTOSANI (act.pr.)	1791	1375	110	81.80%
.BRASOV MINORI (act.pr.)	257	196	27	85.22%
.SALAJ (act.pr.)	1207	1065	33	90.72%
Total	**56835**	**30798**	**6175**	**60.79%**

Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii in 2008

Parchetul de pe lângă judecătoria	Dosare de solutionat	Dosare solutionate	Dosare declinate, conexate, suspendate	Operativitate
BRASOV	37641	5035	1706	14.01%
JIBOU	112	16	0	14.29%
CLUJ-NAPOCA	33638	5838	884	17.82%
HOREZU	5611	870	1037	19.02%
GIURGIU	9978	2328	554	24.70%
SECT.5 BUCURESTI	28851	7022	1172	25.37%
SATU MARE	11456	2791	957	26.58%
SECT.2 BUCURESTI	37618	10701	549	28.87%
SECT.4 BUCURESTI	28296	8386	210	29.86%
SECT.3 BUCURESTI	33583	9879	986	30.31%
TG.MURES	17719	5179	725	30.48%
BAIA MARE	7940	2365	467	31.65%
SECT.1 BUCURESTI	43860	13614	868	31.67%
TIMISOARA	33966	10097	2662	32.25%
URZICENI	5804	1829	313	33.31%
PITESTI	16506	5420	450	33.76%
IASI	30664	10059	2109	35.23%

MIERCUREA-CIUC	3846	1211	419	35.34%
TARGOVISTE	11205	3772	748	36.07%
TURDA	5110	1714	404	36.42%
OLTENITA	5520	1911	336	36.86%
CALARASI	7130	2553	233	37.02%
BISTRITA	6530	2057	1021	37.34%
CORNETU	11518	4169	440	37.63%
BIRLAD	8541	3143	287	38.08%
ORADEA	20765	7610	968	38.44%
RADUCANENI	3732	1370	206	38.85%
ZALAU	6031	1739	1560	38.90%
BUZAU	13835	5139	644	38.96%
BRAILA	10117	3534	1052	38.99%
LEHLIU-GARA	3201	1218	79	39.01%
MANGALIA	4584	1668	332	39.23%
TULCEA	8003	2727	1055	39.25%
ARAD	14142	5256	794	39.38%
BABADAG	1518	509	232	39.58%
SLOBOZIA	6072	2277	340	39.72%
CRAIOVA	24661	9213	1651	40.04%
BUFTEA	12482	4884	386	40.38%
SALONTA	1872	730	69	40.49%
SIGHISOARA	3953	1542	201	41.10%
SUCEAVA	8547	3043	1212	41.49%
FETESTI	4437	1773	208	41.92%
ZARNESTI	1791	716	95	42.22%
CONSTANTA	28909	10902	3109	42.26%
REGHIN	6059	2462	287	42.65%
CAREI	2406	988	119	43.20%
PLOIESTI	22334	9182	1263	43.58%
RM.VALCEA	12622	5242	630	43.71%
GALATI	17922	7089	1713	43.73%
VASLUI	6221	2641	256	44.27%
SIMLEU-SILVANIEI	2009	855	97	44.72%
LUDUS	2326	1004	87	44.84%
FAUREI	2059	854	177	45.38%
CAMPINA	5677	2517	202	45.97%
HUEDIN	1561	699	47	46.17%
MURGENI	1491	679	47	47.02%
TARNAVENI	1894	832	132	47.22%
GAESTI	4175	1877	270	48.07%
INSURATEI	1901	861	113	48.15%
BOTOSANI	10874	4208	2198	48.50%
TOPOLOVENI	1907	850	171	48.96%
ROSIORI DE VEDE	3938	1796	276	49.04%
MORENI	1900	863	143	49.12%
VALENI DE MUNTE	3734	1688	304	49.21%
DEVA	6095	2357	1331	49.48%
VIDELE	2392	1077	216	49.49%
TR.MAGURELE	2700	1270	145	49.71%
BACAU	16803	7606	1595	50.01%

RESITA	5251	2415	499	50.82%
ALBA-IULIA	5944	2542	954	50.94%
BOLINTIN-VALE	2517	1179	224	51.42%
ODORHEIUL SECUIESC	2723	1331	147	51.67%
ALEXANDRIA	5735	2739	506	52.38%
HARSOVA	1543	762	105	52.99%
MACIN	1209	606	76	53.49%
HUSI	2609	1321	151	53.74%
TOPLITA	1557	791	86	53.77%
FALTICENI	3252	1639	208	53.84%
LIESTI	1510	774	73	53.86%
ROMAN	7346	3744	437	54.19%
RUPEA	1310	675	69	54.39%
NEGRESTI OAS	1611	801	139	54.42%
FILIASI	1874	934	159	54.46%
RACARI	3341	1718	200	54.70%
COSTESTI	2468	1279	133	54.78%
SF.GHEORGHE	3731	1868	358	55.38%
BALCESTI	2548	1345	123	55.46%
DRAGASANI	3492	1805	255	55.76%
BREZOI	1917	1019	90	55.77%
POGOANELE	1842	958	139	56.25%
HARLAU	2841	1533	140	56.76%
TG.JIU	12281	6663	677	57.42%
LUGOJ	3985	2085	374	57.74%
PIATRA NEAMT	8868	4748	710	58.20%
TG.BUJOR	3149	1754	138	58.25%
SECT.6 BUCURESTI	27865	16188	189	58.49%
BAILESTI	2881	1532	270	58.67%
TG.SECUIESC	1794	1002	96	59.01%
LIPOVA	1282	735	39	59.13%
CHISINEU-CRIS	1048	611	33	60.20%
SANNICOLAU-MARE	2143	1191	165	60.21%
CURTEA DE ARGES	2795	1605	141	60.47%
TG.CARBUNESTI	5636	3021	646	60.54%
SEGARCEA	1875	1090	75	60.56%
CAMPULUNG-MOLDOVENESC	1830	995	196	60.89%
MIZIL	1523	868	98	60.91%
SLATINA	8828	5021	615	61.13%
PASCANI	8064	4615	539	61.33%
DROBETA-TR.SEVERIN	9723	5788	294	61.39%
SIGHETU-MARMATIEI	2903	1737	79	61.51%
SINAIA	2218	1291	121	61.56%
VINJU-MARE	2811	1619	182	61.58%
BALS	1637	966	76	61.88%
CARANSEBES	3585	2077	243	62.15%
CARACAL	4817	2829	265	62.15%
INTORSURA-BUZAULUI	627	365	42	62.39%
GHERLA	3204	1857	239	62.63%
FAGARAS	2306	1244	322	62.70%
AIUD	2890	1678	230	63.08%

SIBIU	7703	4379	770	63.16%
HUNEDOARA	3637	2137	267	63.41%
GURA HUMORULUI	1902	1131	120	63.47%
CAMPULUNG	3688	2179	262	63.60%
TG.LAPUS	769	458	49	63.61%
MARGHITA	2474	1463	203	64.42%
DEJ	2440	1378	303	64.48%
DETA	1379	844	87	65.33%
ADJUD	1895	1110	203	65.60%
ZIMNICEA	1678	1042	101	66.07%
CORABIA	2154	1305	182	66.18%
DOROHOI	2152	1333	147	66.48%
DARABANI	1005	619	81	66.99%
PETROSANI	6756	3761	1152	67.11%
MEDGIDIA	6942	4278	575	67.19%
SAVENI	1851	1181	101	67.49%
BEIUS	1948	1272	64	67.52%
SOMCUTA MARE	655	429	20	67.56%
BUHUSI	1471	956	58	67.66%
TECUCI	4703	2729	675	67.75%
SEBES	1653	1010	163	67.79%
CALAFAT	2150	1351	165	68.06%
RAMNICU-SARAT	3200	2038	220	68.39%
MOLDOVA-NOUA	983	638	53	68.60%
FOCSANI	7658	4506	1104	68.75%
BECLEAN	1278	864	23	68.84%
PUCIOASA	2519	1625	175	69.33%
HATEG	986	638	66	69.35%
BAIA DE ARAMA	786	514	47	69.55%
STREHAIA	2254	1459	177	70.25%
GHEORGHIENI	1375	853	165	70.50%
ALESD	1501	1005	76	70.53%
MOTRU	3195	2085	260	71.04%
NASAUD	2117	1421	119	71.12%
BLAJ	1634	1070	133	71.29%
BOZOVICI	429	295	16	71.43%
VATRA DORNEI	2014	1267	243	71.54%
PANCIU	1826	1252	77	71.58%
FAGET	870	578	67	71.98%
ORASTIE	1023	676	89	72.38%
VISEU DE SUS	1916	1341	66	72.49%
ONESTI	4534	2813	662	72.65%
AVRIG	759	498	74	72.70%
NOVACI	1823	1223	148	73.01%
RADAUTI	4943	3201	565	73.12%
GURAHONT	699	505	12	73.51%
INEU	1322	914	87	74.01%
BRAD	1433	909	207	74.14%
ORAVITA	1575	1090	105	74.15%
ORSOVA	1127	770	92	74.40%
MOINESTI	4865	3142	663	74.77%
DRAGOMIRESTI	727	511	47	75.15%

PATIRLAGELE	1825	1276	143	75.86%
BICAZ	1417	1037	94	78.38%
MEDIAS	3202	2262	352	79.37%
SALISTEA	649	477	53	80.03%
CIMPENI	2022	1595	101	83.03%
AGNITA	807	620	63	83.33%
TG.NEAMT	2615	1947	304	84.25%
PODUL TURCULUI	1732	1420	106	87.33%
Total	**1099679**	**442939**	**70716**	**43.05%**